

Turuz Sözlüğü

8

Türkce-Türkce

Bey Hadi

Turuz-Tebriz

2022

570s

səs qonusuna gəldikdə, səs dəyişmələrinin, kökdən yaydıran etgisindən qaçınmaq üçün, söz başındakı

"**Ğ. K. G.X**" səslərini "**Q**" ilə göstərdik. örnək: - "**ged**" sözünü "**qet**" də. – **kaba** sözünü "**qaba**" da aramaq gərək.

söz başı olan "**D**" sısının gəldikdə, "**T**" səsi kök səs götürüldü. demək, "**dad**" sözü üçün "**tat**" a baxmalıyıq.

demək bu sözlükdə, açıq, yumşaq "**K**", türkiyə türkcəsində çoxun işlənən qapalı quru "**K**" ya qarşı, üstünlük "**Q**" ya verildi.

bu sözlük mənim əl işlərim sayılır. təkcə istəyim bunun çapından araşdırıcıların əlinə çatdırmağımdı.

köməksiz olduğumdan, bu kitabın tamam işləri -taypı, düzəlişi, ...mənim üzümə düşübdü.

bu kitabdən hər çeşit dəyərlənmə, hamı üçün sərbəsdı.

acı gün	.-ən acı gün gözləyənin gəlməz ola.
acımaq	. 1.ac olmaq. 1.acıqlanmaq. 1.kədərlənmək. qusələnmək. .
acımaq	əkşəşmək.. turşamaq. .narahat olmaq. mükəddər olmaq.
aqac kölgən	.- ağac kölgən qurumasın.
al	. hilə. yalan. .
ala qarı	. qarışıq söz. iki başlı söz. boş, yersiz. tərs söz. .
ala seyvan	. böyük çadır. böyük günlük. .
ala	1. bir bölümü ağ, bir bölümü başqa rəngdə olan. 1.böyük. .
alaca	. ala rəngli. iki rəngli. rəng bə rənq. .
aladan	. səhərin gün doğan çağı. səhər tezdən. şəfəqdən. .
alan alçaq	. dağ başında ola düzənlik yer. .
alay	. səf. cürgə. böyük dəstə. .
alazlamaq	. sayrulamaq. xəstələnmək. mərizləmək. .
alı vermək	. buraxmaq. ötürmək. .
alıcı	. alan. ovlayan. şığayıb tutan. şikar edən. .
alında	. yanında. kənarında. huzurunda. .

alışıb yanan	.-alışıb yanan kül olar.
allanmaq	. qızarmaq. pörmək. .
alp	. qəhrəman. igid. döyüşgən. .
alqış	. dua. təhsin etmək. .
altanış	aldanış . aldanma. tovlanma. yoldan çıxma. .
altanmaq	aldanmaq . yoldan çıxarılmaq. yayınmaq. tovlanmaq. .
altız	aldız . həsələsiz. halsız. kəsəl.
altız.	.aldız. həsələsiz. halsız. kəsil.
altun arqac	. qızıl saplı. qızıl ipli. .
altunlu ban ev	. sarı, ya qızılsı qübbəsi olan çadır. .
amansız	acımaz, rəhm etməz. - amansız evrən.
anırır	anqırır. yolda bağırır . dağda anırır, yolda bağırır. (tapmaca). (öküz arabası kütüğü)
anlaq	. düşüncə. dərk. .
anlayış	. düşünmə. qanma. anlaşma. dərk etmə. əql. .
anmaq	. düşünmək. xatırlamaq. .
anqırır	anırır. - yolda bağırır . dağda anırır, yolda bağırır. (tapmaca). (öküz arabası kütüğü)
aq öttək	. ağ öddək . .quş ürəkli.. qorxaq.
aq qabaq	ağ . gözlərinin açıq, ışıqlı. gülər üz. .
aq qubbəli.	- ağ qubbəli : ağban..
aq yel	ağ . quraqlıq dövrədə əsən quru, isti yel. .
aqqa	ağa . ulu. böyük qardaş. sərvər. .
aqabala	ağabala . ağazadə
aqaban	ağaban . xələt. ölünün büküldüyü ağ. ağ çılvar. kəfən. .

aqar	axar. süzgün.
aqayıl	ağayıl. ağıl. .qoyun sürüsünün salındığı üstü açıq yer.
aqazadə	ağazadə. ağabala.
aqban	ağban. uca çatısı, tavanı olan. ağ qubbəli. .
aqça	ağça. gümüş pul. .
aqı	ağı. zəhər. səm. nohə. mərsiyə. .
aqın	axın. cərəyan. yürüş. həmlə. hərəkət. .
aqınçı	axınçı. talançı. çapqınçı. qarət edən. yürüş edən. .
aqınmaq	ağınmaq. ucalmaq. yuxarı qaxlmaq. yüksəlmək. .-bulut ağınmasa göy yağmaz.
aqnamag	ağnamag. şumlamaq. uçmaq. yıxılmaq. üstən aşağı gəlmək. .
aqzı göyçək	ağzı. ağzı dualı. duası qəbul olan. sər saxlaya bilməyən adama da deyilir. .
aradan çıxmaq.	tezmək. tələsik qaçmaq. .
arı	. duru. təmiz. pak. .
arılıq	. təmizlik. aydınlıq. paklıq. .
arqa	arxa. dalı. dayaq. kömək. .
arqab arğab	arğab. sıra sıra. qıvrım qıvrım. dərə dərə. halqa halqa. .
arqalıq	arxalıq. üstlük. üslük. uzun geyim. yaxası düğməli üst paltar. .
arqayın	arxayın. dinc. rahat. qayğısız. xatırcəm. .
arqıç	. arxac. dağın ətəyi. dağ yamacı. qafilə. kərvan. qayalıq. əkin yeri. .
arqış	arğış. qafilə. kərvan. qürbətdə olan şəxsin yanına göndərilən .
arqo beli	. yer adı. sərt dağ keçidi. .
arşın	. yetmiş bir santimetr olan ölçü birimi, vahidi. .
art	ard. dalı. idamə. arxa. başlanmış nəyin davamı. dağ keçidi. .
artım	. cəm.
arzu.	umu... arzu. tələb. intizar. .

aş	. yemək. buğda ilə ondan pişirilmiş şorba. törənlərdə verilən yemək.
aşılamaq	. calaq vurmaq. peyvənd vurmaq.
aşırım.	gedik. dağ keçidi. dağ beli. aşırım.. gərdənə.
aşıt	. gədik. keçid. dağın aşılacaq yolu. iki dərə arasındakı yol. .
aşmaq	1. keçmək. bir nəyin üzərindən atılıb keçmək. 1.düşmək. çıxmaq. .
at	- körpə at : qulan. qolun. - altı aylıq at : qulan. qolun.. - yabanı at : qulan. qolun.. .
atamcıl	adamcıl . insan qanına susamış, vəhşi. adam yeyən. .
ataqlı	. adaqlı . . görüklü.
ataqlı	. adaxlı .yavuşlu. nişanlı. namzəd. .
ataqlu	adaxlu . adaqlı . nişanlı. deyikli. namzəd qız. .
avatmaq	. ovmaq. dağıtmaq. qırmaq. .
avrutmac	un yağla pişirilən yemək
aya	. əlin içi. kəf. saf yer. .
ayaq	. qədəh. piyala. giləs. .
ayaz	. aylı göy. buludsuz hava. gecəsi aylı, gündüzü günəşli hava, qışda saxda, yayda isti olur. .
ayın şayın	. dinc. sevincili. aram. rahat. xatircəm. .
ayınmaq.	demək.
ayıq	sayıq. dəqiq. diqqətli.. oyanıq. .öz işində diqqətli.
ayıtmaq	. demək. başa salmaq. .
ayqır	ayğır . at. ərəkət at. .
ayranı	.-ayranı yox içməyə, çadra gəzir sıçmağa.
ayraq	. ayrı. ayrılmış. başqa. .

ayraş	fıraş. hicran. -kim bilər ayraş gecəsi dan atarınca nə keçər, sevginin dusdağına düşməyəli təkcə gecə. (ayraş .)
ayrı	. bir neçə yolun ayrıldığı, ya bir yolun neçə yönə haçalandığı yer. .
aydınlıq	aydınlıq . arılıq. təmizlik. paklıq. .
az danışar.	-adam çox bilər az danışar .
azat etmək	azad . salı vermək. buraxmaq.. boşlamaq. .
azadlıq	azadlıq . qurtuluş.
azqın	azğın . azmış. yolunu itirmiş. qudurmuş. vəhşi. namussuz. amansız. .
azqın.	yavuz. yaman.. qorxunc. xoşa gəlməz.. pis. .
bahadır	. qəhrəman. qorxaz. igid. pəhləvan. . cəngavər.
bal çörək	yaxmac yaxma..
balaq	. camış balası. .
balqon.	balkon .seyvan. eyvan.
baltır	baldır . ayağın arxasında, diz ilə topuq arasındakı bərk ət. .
ban	1. dam. uca. yüksək. 1.səs. avaz. .
banlamaq	ban banlamaq . əzan vermək. .
baqır basmaq	bağır . salam vermək. baş əymək. təzim etmək. .
baqır	bağır . ciyər. qara ciyər. döş qəfəsi. köks. ürək. .
baqış	baxış . görüş..
baqış	bağış . hədyə
baqış	bağış . dartıq. ərməğan. .
baqış	bağış . əfv. bəxşış. .
baqışlamaq	bağışlamaq . əsirgəmək. qorumaq. saxlamaq. rəhmi gəlmək. .
baqlamaq	bağlamaq . taxtalam. –tükanın taxtaladı .
baqlanmaq	bağlanmaq . qapılmaq..
baqtama	bağdama . sinə bağı. döşlük. sinəbənd. güləşdə atılan badalaq. .

bar götürmək.	barınmaq.&
barınmaq	. bəslənmək. faydalanmaq. bar götürmək. xeyir götürmək. .
barışı	.-barışı döğüş qorur
baş isə baş	.-baş isə baş olsa, könül azmaz.
basdırı	ədviyəli, çeşitli göylərlə pişirilmiş ət yeməyi.
basırma	isti kül içinə basırılıb pişirilmiş yemək
başmaq üzü	. çəkmə. bayırda çəkmə üzərindən geyilən yumuşaq ayaq qabı. .
basmaq	tıxamaq. soxmaq. dürtmək. qüclə yerləşdirmək.. .
başqa	ayraq. ayrı. ayrılmış.. .
basqı	. çap.
basqın	. yürüş. həmlə. ansız hucum. qəfildən talan etmək. .
bastırmışam iki toyuq	basdırmışam.-basdırmışam iki toyuq , biri isdi biri soyuq. (tapmaca).(yay. qış)
bataq	badaq . badalaq. ildik. birini yıxmaq üçün ayağı onun ayağına dolaşdırmaq. .
bataqlıq	. durğun su. palçıq ilə örtülü yer. batlaq. lehmə. .
batiyə	badiyə . badə. altı geniş böyük qab. şərab qabı. .
bayındır	. varlı. sirvətli. şən yer. abad yer. .
bayır	. eşik. çöl. .
bayraq	. pərçəm. ələm. .
bazlamac	bazlama . sac şörəyi çeşiti.
bəbəq	bəbək . gözün qarası. gözün giləsi. evlad, uşaq. .
bel.	qurşaq. quşaq.
bəlırtmək	. bəlli etmək. aşkar etmək. bilindirmək. .
bəllə	bükmək. bükmə..
bərabər	təbiz.. çiyin çiyinə. bir boyda. .
bərpa edmək	dikəltmək. . qurmaq
bərqitmək	bərkitmək . taxtalam.

beşik kəsmə	beşik. beşik kərtmə. nişanlı. taza doğulmuş, beşikdə bir birinə ad edilmiş ağlan qız. adaxlı. .
beşik	beşik. nənni. körpə uşaqlara öz yırqalanan yatacaq. .
bəslənmək	barınmaq.. &
bətöv	bədöv. bidav. çapağan at. yürək at. .
bezar olmaq.	usanmaq&.
beziqdirmək	bezikdirmək. usandırma. cana gətirmə. bezdirmə. təngə gətirmək. .
bəzir bədir	bədir. daranmış, suslənmiş. bəzəkli. bəzənmiş. pərişan. pəşiman. aşa aşağı. .
bicəqman	bicəkman. biclov. dəcəl uşaq. qısa boylu çivik uşaq. birdənə. ilk doğulmuş uşaq. oğlancıq. zirəng uşaq. .
biçim	. şəkil. qayda. ölçü. boy buxun. görünüş. .
bilə	. birlikdə. birgə. .
bilər adam	- adam çox bilər az danışar.
bilər	.- adam çox bilər az danışar.
bir boyda	təkid. bərabər. çiyin çiyinə.. .
birçəq	birçək. alın üzərində yaraşlıq üçün tökülən saç. qulaq ilə gözün arasında olan saç dəstəsi. .
birləşmək.	qovuşmaq.
bitişmək. .	qovuşmaq.
bıtraq	bıdraq. bölük bölük. parça parça. kəsik. didik didik. uçmuş. yıxılmış. baş aşağı. viran. tikanlı, kol koslu yer.
biyan	. yabanı bitgi. alaq . ot. .
bizərçin	. biçərgin. göyərti,, bitgi köklərini yerdən çıxarmağa yarayan ucu əgri, kəsici alət. tiyəsi uc bölümündə olan pıçaq. bəzi yerlərdə < şetə > də deyilir. .
bölüq	bölük. bölünmüş. hissə. parça. bölmə. soru... .
boqaz	boğaz. iki dağ arasında olan dar boğaz. .keçə. məbər. yol.
boqaz	boğaz. xirtək. boğazın ön tərəfi. qırtlaq. hamilə. iki canlı. yüklü. .

boquv	bəxuv. dəmir halqa. zəncir. .
boru	. lülə. şeyour. .
boşlamaq	salı vermək. buraxmaq. azad etmək.. .
boy	. dastan. nağıl. tayfa. el. qom. qohum. qəbilə. təəcüb, heyret sözü. nida əlaməti. qamət. qəd. .
boylu	. hamilə qadın. gəbə qadın. .
boyun bağı	. qadınların boynundan asılan zinət əşyası. gərdənbənd. .
böyük dalğa	böyük. dəvə boynu...
böyürmək	. vəhşi heyvani bağırmaq. qışqıtmaq. .
bulamac	bulama. ağuz sütü. firni.
bulmaq	. tapmaq. əldə etmək. .
bultur buldur	buldur. gilə gilə. dana dana. .
buluşmaq	. bir birini tapmaq. iki adamın görüşü. qarşılaşmaq. üz üzə gəlmək. .
bulut ağmasa	. -bulut ağmasa göy yağmaz. (ağınmaq: ucalmaq. yuxarı qaxılmaq. yüksəlmək). .

bunlar nə demək. har işlədilir. heçkimir? saymır?

bunlu	. kədərli. qəmli. narahat. sıxıntılı. .
buqa	buğa. hələ yorulmamış, işə qoşulmamış döllük heyvan. qara mal. kələ. .
buqçu	buxçu. bağban ərəsi. kiçik ərə. .
buqlama	buqlama. buğ pişməsi
büqmə	bükmə. bükməc. bəllə.
büqməc	bükməc. bükmə. bəllə.
buqra	buğra. bax buğur. .
buqramaq	buğramaq. dəvənin ağlaması. dəvənin bağırması. fəryad etmək. bəzi heyvanların nalə etməsi. .
buqratmaq	buğratmaq. ağlatmaq. .
buqun	buxun. boy buxun. əndam. məfsəl. əl əyaq bəndləri. .

büqüq	bükük. bükülmüş şəkildə. qatlanmış. rahatsız. laələc. sınıqmış. kədərli. əl əyaq bəndləri, oynaqlar, məfsəllər. .
buqur	buğur. iki hörküclü dəvə. erkək dəvə. cavan erkək dəvə. .
buraqmaq	salı vermək.. azad etmək. boşlamaq. .
burqamaq	burğamaq. burxmaq. burmaq. .
burqan	. burulqan. dərin çay, dənizdə suyun burulduğu yer. girdab
burqma	burxma. burxmaq. .
bürqü	bürkü. nəfəs almağı çətinləşdirən isti hava. boğanaq. .
burulqan	. bax burqan . .
buruq yol	dolamac.. dolanbac. dolaşiq. .
butaq	budaq. ox atmaq üçün hədəf. atmaq. .
butərrəmək	budərrəmək. yeri-yərkən az qala yıxılmaq. atların sürüşməsi. başı aşağı gəlmək. .
buynuzsuz	kola.... .
buyruq	. fərman. əmr. hükm. iradə. .
buz baltası	. çox sağlam. sıhhatli. canı bərk adam. .
çabıq	. sürətli. çivik. çaparaq. .
çal	. başqa rənglə qarışıq boz rəng. ağarmağa başlamış. bitgisi az olan yer. .
calaq vurmaq	aşılamaq.. peyvənd vurmaq.
çalı	. tikan çeşiti. iri cinsli tikan. iri tikanla hasarlanmış yer. .
çalımlı	. yaraşılıq. duruşuqlu. lovğa. qamət gözəlligi. yerişli. boylu boxunlu. .
çalma	. başa sarınan sarıq. .
çalma	. zərb
çalma	sarıq. sarqı. başa bağlanan nazik parça. çəlmə... şəlmə.əmmamə. .
çamur	. zığ. palçıq. .
cana gəlmək.	usanmaq&.
canbacuq	. tavanlı (səqfli) yanları açıq yer. .

canıqmış	canıxmış. cana döymüş. cana gəlmiş. .
canıxdırmaq	. cana gətirmək. candan bezar etmək. .
çap çap	. bölük bölük. şappıldada şappıldada. .
çapar	. çapmaq yeri. qasid. tələsik. sürətlə. .
çapmaq	. iti sürmək. atı sürətlə sürmək. .
çapqın	. soyğunçuluq məqsədi ilə silahli basqın. qarət. hərmi dəstəsi. .
çapqınçı	axınçı. talançı.. qarət edən. yürüş edən. .
çaqırış	çağırış. dəvət. çağırma. elan. .
çaqqır tikan	. çaxır tikani. iri cinsli tikan. ibahim tikani.. .
carpışmaq	. vuruşmaq. toqquşmaq. döyüşmək.
catlatmaq	. şaqqılatmaq. partlatmaq. atmaq. .
catmaq	. bağlamaq. bir birinə hörülmək. yetişmək. birləşmək. .
catmaq.	qovuşmaq.
çattırmaq	çatdırmaq. yetirmək.
çavuş	. bax çovuş . .
çay	-geniş enli çay: tolqa. (volqa)
çayır	. çəmən. bitgi. .
cələ	duzaq.. heyvan tutmaq üçün tələ. .
çələnq	çələng. dayrə şəklində hörülmüş gül, bitgi. gül tacı. .
çəliq tapdaqsız	çəlik. -ev qapısız, çəlik tapdaqsız olmaz. (tapdaqsız: döğülmədən)
çəlmə	sarıq. sarqı. başa bağlanan nazik parça.. çalma.. şəlmə.əmmamə. .
çənbər. .	qurşaq. quşaq.
çənqi	çəngi. musiqiçi. dəf çalib oxuyan, rəqs edən. .
çəp cərəz	. quru yemiş. .
çəpəki baxmaq.	əğri baxmaq. qıya baxmaq.kəsgin baxmaq.. yan baxmaq. tərs baxmaq. .

çəqinmə	. çəkinmə . sapar. qaçma. çəkinmə. ürkmək. .
çəqişmək	çəkişmək . çarpışmaq. əl bə yaxa olmaq. mubarizə etmək. munaqişə etmək. .
çəqmə	çəkmə . kətə.
çərlətmək	. tərləmiş atı sulamaq nəticəsində xəstələtmək. bezdirmək. təngə gətirmək. .
çərqab	çərğab . çırğab. qızıl bəzək. qızıl sap. naxışılı. xalatın yaxası, çevrəsinə düzülən qızıl bəzək. baş örtüyü. qızıl bəzəkli üst paltar. .
çərqəz xırıslı	çərkəz . çərkəz tamahlı. çərkəz təbiətli.. dili anlaşılmaz. .
çərqəz	çərkəz . qara çay çərkəz viayətində yaşayan xalq. .
çevrə	hər bir nəyin həndəvəri. ..(ətraf. möhit).
cıb	. caba, cub. qobu. su tutar yer. suyun yığıldığı çuxur. düzənlik yerlərdə olan su çuxur. çuxur yer. .
cıçıban	. incə. cıcı bıcı.. xoş xasiyyət. .
cılazın	. igid. qəhrəman. boylu boxunlu. dəli qanlı. çabıq, cəsür. qorxmaz. şucaətli.
cilov tökmə	. çaparaq. sərbəst çapma. sürətlə. .
cilov	. cılbır. yüyən. bir atı dartıb aparmaq üçün qayış bağı. .
çınqım çınqım	. çığnam çığnam. şırıl şiril. şırha şır. .
çıq	çığ . qamış, çör çöpdən toxunmuş çəkə, səbəd
çıqa gəlmək	çıxa . üz üzə gəlmək. qarşı qarşıya gəlmək. qarşılaşmaq. .
cıqır	cığır . işgə yol. çəhlim. gediş gəlişdən olunan ensiz, dar yol. .
cıqırtma	cığirtma . cığirtma. doğranmış ət, badımcən, bamador, soğan, yumurtadan yasırlanmış yemək. .
çıqırtmaq	cığirtmaq . bağirtmaq. qışqırtmaq. ağılatmaq. .
çıqış	çıxış . görünmə. doğuş. göstərmə. nəmayiş. . təzahur etmə.
cıqıtma	cığıtma . ət göy qızartması
çıqma	çıxma . təfriq
çiqrimək.	çığrimək . sirimsəməkədən azlığından ətin pişmiyib ətin bərkiiyib çiyirməsi.

cır boynuzlu	-kiçik, iri, cır boynuzlu: kola
çiriş	. kiriş. yapışqan bitgi. yayın, kəmanın zehi. kəmanın iki ucunu bir birinə çatdıran sınır, bağırsaqdan olur. yayı gərməyə yarayan bağ. .
çırqab	çırğab. bax çırğab . .
cıta	cıda. neyzə. süngü. .
çitəqləmək. .	çitəkləmək. .gözəmək. bir dəliyi yamamaq, tutmaq. tikmək. toxumaq.
civci	cüycü.. göz ya ağız quşəsi. .
çiyin çiyinə	təkiz. bərabər.. bir boyda. .
çiyini quşlu	. paqonlu. çiğində işləmə, bəzək .
cızmalamaq	. yazmaq. qaralamaq. .
çölmək	. yemək pişirilən saxsı qab. govduş. .
çolpan	dan ulduz. zöhrə ulduz. nahid ulduz.. kərvan qıran ulduz. .
çömçə	. aşiq sazi . .
cömərd	. igid. alicənab. səxavətli. .
çönbəlmək	. dizlərini yığaraq oturmaq. dizi üstə oturmaq. .
cönmərglik	. cönəmmərglik. cəvan ölmək. gənc ikən dünyadan getmək. igid ölmək. .
çönqə	çöngə. əğri. çeri göz. ışıqsız göz. .
çontu	çondu. çoldu. çavuldu. bağış. döyüşçülərə verilən bağış. ərməğan. igid döyüşçülərə, qənimətdən ayrılmış pay. .
çöpsünmək	. anasını əmərkən, əmlik heyvanın ağzından çıxardığı səs. ağız marçıldatmaq. yemək yeyərkən ağzından çıxan səs.. appıldatmaq . .
çoqa	çoxa. yün gödəkcə. yündən yasınmış pəncək. üstlük. .
çoqan	çoğan. çuvan. paltarların kirini təmizləyən bitgi kökü. .
çoqluq	çoxluq. əksəriyyət. .
çöqmək	çökmək. düşmək. çuxura düşmək. birdən birə yer oturmaq. çolqalamaq. .
çor	xəstəlik. .
çoşlamaq	. ara vurmaq. aldatmaq. ovsarlamaq. tüfeyli olmaq. çaşdırmaq. oğurlamaq. baş

	qatmaq. hər hansı bir sözü həddindən artıq böyüdüb demək. .
çov	. xəbər. şayiə. şöhrət. .
çovmaq	. üstünə düşmək. arxasına düşmək. təqib etmək. cild otərəf bu tərəfə getmək.
covqa	> cuxə (fars). dəstə. kiçik yığıncaq. ən kiçik nizami dəstə. .
çovqan	. başı tobuclu möhkəm ağac. başı əgri çubuq. .
çovuş	. xəbərləri, hükmələri uca səslə camaata elan edən şəxs. səsləyən. xəbər verən. .
çözmək	. açmaq. həllni tapmaq. .
çuqul	çuğul . xəbərçi. xəbərçilik edən. qasid. .
cürə	. cürü. kiçik. balaca. cürəsaz (kiçik saz). .
cürqə	cürgə . alay. səf. böyük dəstə. .
çürütmə	nehrə ayranın qaynatıb çıxan şor.
çuval	. dən yığmaq üçün kisə. .
cüycü	civci.. göz ya ağız quşəsi. .
cüyür	. ceyran balası. .
dabanı əgri. (qəhbə. götün burcudaraq yeriyan).	
dolanbac.	dolanbac. dolamac. buruq yol. dolaşiq. .
dolaşiq.	. dolaşiq. .dolamac. buruq yol. dolanbac.
el bayrağı	.-el bayrağı dil
əl ilə əzişdirmək	övkələmək. ovuşdurmaq.. .
el qün	el gün. tayfa. qohum əqrəba. el oba. dos tanış. .
elçi	. səfir. qız diləyən yönündən qız evinə göndərilən adam. .
ələmək	övsələnmək.. taxılı, tabaqda təmizləmək. taxılı savurmaq. .
əmcəq	əmcək. döş. məmə. .
əməq	əmək. fəaliyyət. zəhəmt. həq. .
əməqdaş	əməkdaş. iş yoldaşı. bir yerdə işləyən iki adam. .
əmliq	. süt əmən quzu. yenicə ot yeməyə başlayan, bir gəlisdə anasını əmən quzu.

eniq	enik. yırtıcı heyvanların balası. pişik kimilərin yavrusu. it, qurd, aslan və... balası. .
ənişdə	bir kimsənin qız qardqşının yada qadın tayfasından birinin qocası.
ənqə	ənqə. yekəpər. yuk atı. yekə erkək heyvan (gobud) . .
ənqin	əngin. dərin. dərinlik. geniş. açıq. .
ənsə	. boyun. peysər. başın arxa bölümü.
əqmək	əkmək. çörək. .
əqri baxmaq.	əğri baxmaq. qıya baxmaq.kəsgin baxmaq. çəpəki baxmaq. yan baxmaq. tərs baxmaq. .
əqşəsmək	əksəsmək. acımaq. turşamaq. .narahat olmaq. mükəddər olmaq.
əqsiq .	əksik. dırnaqsız&.
ər bardağı	-ər bardağı öcqan. (öc+ qan : düşman qanı)
ərən	. igid. döyüşgən kişi. dilavər. kəməla çatmış. pir. müqədəs adam. .
ərlənmə	. kişilənmə. məğrurlanma. .
ərməğan	dartıq. bağış.. .
ərqəc	ərkəc. ərgəc. erkək keçi. təkə. üç dörd yaşlı keçi. sürünün başında gedən erkək keçi. .
ərqənmiş	ərkənmiş .buluğa çatmış
ərqinlik	ərginlik. qızın nişanlısına göndərdigi bağış. qadının kişiyə verdiği töhfə. .
ərsin boğaz	. uzun boğaz. boynu uzun. .
ərtəmli	ərdəmli. bacarıqlı. hünərli. liyaqətli. .
eş	. yoldaş. dost. .
əsən	. sağ. salamat. sağlam. .
esiq	esik. qapının ağzı. dərgah. saray. böyük qapı. qapının xaric hisəsi. .
əsir	kölə.
əsirəmək	. sərxoş olmaq. keflənmək. qəzəblənmək. ağlını itirmək. .
əsirgəmək	. bağışlamaq. qorumaq. saxlamaq. rəhmi gəlmək. .
eşmə	. hörülmüş. burulmuş. .

əsrəq	əsrək. əsrək. qızgın, qəzəbli. sərxoş. kefli. ağılını itirmiş. .
eşşəyin quyruğun .-eşşəyin quyruğun gör, özün gör. (tüstülü yer odlu yer)	
etişmək.	qovuşmaq.
ətmək	çörək. .
ev qapısız	.-ev qapısız, çəlik tapdaqsız olmaz.(tapdaqsız: döğülmədən)
evin yıxar.	.-oğru özünə ev yığanmaz, ev yiyəsinin evin yıxar.
əyləncə	. könül açan vasitə. əhmiyətsiz. xoş keçirmə. asan iş. oyuncaq. .
eyvan.	seyvan.. balkon.
əzişdirmək.	ovxarlamaq. ovuşdurmaq.. ovucla sıxmaq. ovmaq. .
əzmə	pürə.
fənər	fənar. çıraq. fanus. lastik haləti olan qıvrıq metal. .
fıncırmaq	. havanı burun deşiklərindən güclə buraxıb səs çıxarmaq. heyvanların, özəlliklə inək, dəvənin qızdığı, qəzəbləndiyi vaxt burnlarından çıxardığı səs.
fırtıqça	fırtıqça. barmaqların ucuna qoyulmuş həna. xına ilə naxışlanmış. .
fırtına	. tufan. qasırğaya. yaman külək. .
fışqırmaq	. dar bir yerdən təzyiq altında şiddətlə sıçramaq, çıxmaq. .
fors	lovğalıq. .
hampa	. bərabər. dəngdəş. tay. .
harınmaq	. yaxşı baxılmaqdan kökəlmiş, qızqınlaşmış. təkəbürlənmiş. lovğalanmaq. məğrurlanmaq. .
hayti	haydi. tez ol. yasır ol. bir işə başlamaq üçün çağırış. .
hətələmək	hədələmək. qorxuzmaq. təhdid etmək. .
him	. 1.əlamət. 1.gözlə edilən işarə. .
himləşmək	1. işarətlə danışmaq. müəyyən bir mətləbi qaş gözlə bildirmək. 1.söz bir olmaq. .

hinc töqməyə	tökməyə. - hinc tökməyə: diş biləmək. diş qıcırdatmaq. dov (fürsət) gözləmək.
hol vermək	. səs vermək. işarə vermək. .
hörqmək	hörkmək. qorxmaq. çəkinmək. ürkmək. .
hövqürmək	hövkürmək. hünkürmək. səslə ağlamaq. hıçqıra hıçqıra ağlamaq. .
içtə dinər	.-ölüm harda olsa içdə dinər. (hər diri ölümü gözlər).
ilan otu	sarımsaq otu. acı bitgi çeşiti.. .
ilitmə	yağsız yoğurt.
imirzə	. imirsək. çox istəməli. göyçək, gözəl. bəy oğlu. bəyzadə. .
imrənci	. sevimli. hamının sevdigi. .
inam	. inanma. etibar. iman. .
inaq	. ən yaxın adam. təklifsiz musahib. müşavir. sədaqətli. inanılmış. düzgün adam. məsləhətçi. xanın, xaqanın inandığı şəxs. .
inci	. gohər. mirvarid. .
incimə	inciklik.. küsüşmə. narazılıq. .
inciqlik	inciklik. incimə. küsüşmə. narazılıq. .
inildəmək	. sızıldamaq. zarımaq. aram səslə ağlamaq. nalə etmək. .
inləmək	. inildəmək. sızıldamaq. nalə etmək. .
inqildəmək	ingildəmək. səsləndirmək. çalqı çalmaq. .
iqit	.- igid yardımsız olmaz.
iqrənc.	ığrənc. sası. qoxumuş. iylənmiş. mutəəfin. pis qoxulu. .
iriq	.-ölüm dirik altda. (ölüm diridən uzaq durmaz)
işə dəğər	. önəmli. yararlı.
ışıq	.-ışıq gedsə köngə ölər

ışıq gedsə köngə ölər

istəh.	umu... arzu. tələb. intizar. .
isti	.-basdırmışam iki toyuq, biri isdi biri soyuq. (tapmaca).(yay. qış)
it burnu.	.gildik. nəstərən. nəsrin. it burnu qozası. .
iyə	. sahib. malik. .
iyişmək	. isti suyu soyutmaq ya soyuq suyu istilətmək. tərənə oxumaq. iyilmək. hissə gəlmək. qışqanmaq. birlikdə əylənmək. qarşılıqlı ləzzət alma. .
ıylənmiş	sası. qoxumuş.. mutəəfin. iğrənc. pis qoxulu. .
ıyrənc	. çirkin. mənfur. nifrət doğuran. .

kiçiklikdə kiçik duvarlar, yaşlandıqca hündür dağa çönülür.

kişi özündən görər, axmaq özgədən. (**özündən**: nəfsindən)

laçın	. şahin. alışı guş çeşiti. .
ləçəq	ləçək . başa salınan üç quşəli ipək məndil. .
lətərmə	yoğur (xəmir) çörək
ling	. qıç. ayaq. ayaq barmaqları ucundan belə kimi olan bölüm. .
löhmə	. sulu palçıq. duru palçıq. ləhə.
lönd	. lond. pozğun arvad. fahişə. .
lov	. bəla. müsibət. .
mamız	. məhmiz. məhmuz. heyvani dürtmək üçün çəkmə ökçəsinin (daban) arxasına taxılan çəlik cinsili dişli çərx. ərkənmiş (buluğa çatmış) xoruzun ayağına çıxan dırnaq. .
maraqılı	. cəzbəli. calib. həvəs oyadan. diqqətə layiq. meyil çəkən. .
mavlamaq	. pişigin səs etməsi. movuldamaq. .
mayız	. qara mal, inək sərgini. iri buynzlu heyvanların təzəyi. .
məhmiz	. < mamız . .
məndə	. bağlı. buxca. .
mənlik	. şərəf. həsiyyət. kimlik. hər bir şəxsin varlığı. .
mənrişmək	. mənğərişmək. manqırışmaq. bağırmaq. heyvanların nərəsi çəkməsi. Mal davarın nalə

	etməsi. mal qara, qoyun mələşməsi. .
mərcanə	. mirvari. .
mərə	. neda ədati. hey, ədə mənasındadır. qədim qəbti dilindən gəlmədir. .
mətrət	. iri saxsı qab. yoğurt qabi. .
məzrə	tarla. əkin yeri.. buğda, arpa, pambıq və.. əkildigi torpaq. .
min qumbaşi	. min ayılə başçısı. min dəstə başçısı. .
minar	. pınar. təbiyi surətdə yerdən çıxan su. .
minit	. minmək üçün heyvan. .
miniyester	. nazir. vəzir. .
mışmışa	. mişmiş. incə toxunuşlu parça. nazik çadralıq. zərif qumaş çeşiti. .
moşar	. mişar. biçqi. ərə. .
mürqüləmək	mürgüləmək. göz döymək. yarı yuxulu halda olmaq. .
nanqor	nankor. yaxşılıq bilməyən. duz çörək bilməyən. .
nəsnə	. şey. zad. .
nigəran olmaq. .	.qayğırmaq. kədərlənmək. qəmlənmək.
nöqər..	nökər.. qırnaq..
novuraq	. bəzək. yaraşlıq. parlaqlıq. gözəllik. lətafət. .
oba	. köçəri cəmiyyət. köçərilərin çadırları. köç yeri. düşərgə. .
ocaq	. muqəddəs yer. od yandırmaq üçün yer. .

öc qan. (öc+qan): düşman qanı

ölçüdə qədər. **-tili döndüğüdək:** dili döndüğüdək.anlatma gücü olan ölçüdə.

ölüm .-ölüm dirik altda. (ölüm diridən uzaq durmaz)

ölüm .-ölüm diriki bəklər.

ölüm dadın .-ölüm dadın bilən yox görən çox

ölüm harda .-ölüm harda olsa içdə dinər. (hər diri ölümü gözlər).

ölümcül . ölmək üzərə olan.

on yelik	. atılan oxun aralığından (məsafəsindən) on qat artıq. .
ön	. qabaq. irəli. qarşı. .
onarmaq	. iş aşırmaq. iş düzəltmək. yaxşılaşdırmaq. yoluna qoymaq. .
önəmli.	vacib
onun qoyub tərsin oxumaq	(onun: düzün) . düz işi buraxıb tərs iş görmək. ibnəlik etmək. .
oq cıqır	ox cıqır. oxluqların çənbəri. çadırın başında olan girdə ağacdır, bütün oxlar ona taxılır. .
öqçə	ökçə. daban. topuq. ayağın topuqdan dizə qədərki bölümü. ayaq qabının daban bölümündə olan yuvarlaq dəmir. .
öqlən	öğlən. öylən. günorta. nahar zamanı. .
oqru	.-oğru özünə ev yığanmaz, ev yiyəsinin evin yıxar.
oqrun	oğrun. gizlicə. güdə güdə. oğrucasına. .
oqşamaq	oxşamaq. tumarlamaq. nəvazeş etmək. ölən şəxsin yaxşı əməlləri, xatirələrni anıb, ağlamaq. .
öqsüz	öksüz. yetim. anasız uşaq. .
öqüz	öküz. çay. nəhr. .
örən	. böyük ilan. əjdəha. qəhrəman. < alım > mənasındada gəlmişdir. .
orman	. meşə. cəngəllik. .
örpəq	örpək. baş örtüyü. qadınların başlarına saldıqları örtük. .
örqən	örkən. çatı. minik heyvanlarının çölünü bərkitmək üçün başında doğanag olan uzun ip. .
örqmək	örkmək. qorxub çəkinmək. qaçmaq. .
ortac	. varis. iki nöqtənin tam ortası. ara. .
örüş	. mal qaranın otladığı yer. çayırılıq. geniş otlaq. .
öt	öd. sarı su. səfra. qara cığərin ifraz etdigi sarı yaşıl acı mayə. .

ota	oda. otaq. .
ötə	. arxada olan. daha uzaqda olan. başqa tərəf. qarşəda olan. .
ötəki gün	. keçən gün. dünən. .
ötəri	. ötüb keçən. dayanıb durmayan. ötən. sovuşan. .
otlaq	. mal qara otarılan yer. otlu bitgili yer. .
ötqün	ötgün. kəsgin. dəlib keçən. iti. sürətli. .
otraq	. düşərgə. bir yerdə düşmək. istirahət yeri. oturmaq yeri. .
otsuz	odsuz. uğursuz. şum. .
ötüm	ödüml. ödüml. bərəkət. yümn. xeyr. uğur. .
ötümləmək	ödümləmək. mütbərrik etmək. bərəkət vermək. .
ötümlü	ödümlü. bərəkətli. xoş yümn. xeyirli. .
oturmaq	qıpçınmaq.. özünü saxlamaq. muvazib olmaq. güdmək. .
övc	. öyç. üç yaşar ərkək qoyun. .
ovlaq	. ov yeri. şikargah. .
ovmac	kiçik un kündələriylə düzələn aş.
ovmaq	avatmaq.. dağıtmaq. qırmaq. .
ovmaq. .	ovxarlamaq. ovuşdurmaq. əzişdirmək. ovucla sıxmaq. .
ovqarlamaq	ovxarlamaq. ovuşdurmaq. əzişdirmək. ovucla sıxmaq. ovmaq. .
övkələmək	övkələmək. ovuşdurmaq. əl ilə əzişdirmək. .
övsələnmək	. ələmək. taxılı, tabaqda təmizləmək. taxılı savurmaq. .
ovucla sıxmaq.	ovxarlamaq. ovuşdurmaq. əzişdirmək. ovmaq. .
ovuşdurmaq	övkələmək.. əl ilə əzişdirmək. .
ovuşdurmaq.	ovxarlamaq. əzişdirmək. ovucla sıxmaq. ovmaq. .
oyanıq	sayıq. dəqiq. diqqətli. ayıq.. öz işində diqqətli.
öylən	öğlən. günorta. nahar zamanı. .
oyluq	. bud. ayağın dizdən beləcəyə deyilir .
öymək	. tərif etmə. mədh etmə. sitayiş etmə. .

oynamaq	sallanmaq.. sındırmaq. rəqs etmək . .
oynaq	. oyun yeri. oynamaq üçün yer. məfsəl. əl əyaq bükümləri. .
oynaşlı	. oynası olan. ərindən başqa bir kişini dost tutan qadın. .
öynə	. novbə. dəfə. müəyyən olmuş vaxt. .
öyni	. müəyyən olmuş vaxlarda yeyilən yemək. hər öynədə yeyilən qıda.
oyun	. rəqs. sındırma.
öyün	qərar. müəyyən olmuş vaxt. .
öyünmək	. fəxr etmək. özünü tərifləmək. lovğalanmaq. özünü arxa saymaq. .
öyüt	öyüd. nəsihət. ibrətli söz. .
ozan	. aşıq. oxuyan.
özlük	özlük. mahiyyət. fitrət. cəhər. inanıyyət. qurur. .
paqır	paxır. mis. qab qacaq yasırlanan məşhur metal. .
paraq	. tüklü it. .
patabə	patava < petava < peçava. qış ayları, soyuq zamanlarda ayaqlara sarınan sarqı. .
patava	< petava < peçava. qış ayları, soyuq zamanlarda ayaqlara sarınan sarqı. .
peçava	> petava. qış ayları, soyuq zamanlarda ayaqlara sarınan sarqı. .
pərçin qılmaq	. zorla yerləşdirmək. mıxın başını vurub yastılatmaq. bərkitmək. hasarlamaq. .
pərti	pərdi. binanın tavan dirəkləri üzərinə mıxlanan boydaş taxtalara deyilir. .
pəsər.	.pəsərə. tavan. səqf. dam örtüyü. .
pəsərə	. pəsər. tavan. səqf. dam örtüyü. .
petava	< peçava. qış ayları, soyuq zamanlarda ayaqlara sarınan sarqı. .
pey	. insan, heyvanın dabanı üstündəki əsəb damarı. .
peylənmək	. at, dəvə, boğa kimi heyvanların əyağındakı (dabanın üstündə) sınır damarını kəsmək. ayaqdan salmaq. .
pis. .	yavuz. yaman.. qorxunc. xoşa gəlməz. azqın.. .
pöhrə	1. cavan budaq. 1. ağac, qolların dibindən göyərən zuğ. cavan ağac. 1. arının balası. beçə arı. .

pulatmaq	. qızartmaq. dəmir, mis, başqa metalları odla yuxarı dərəcədə qızartmaq. .
pulla	.- pulla güvənc qovuşmaz. (qovuşmaz : birləşməz)
pulla yaşam	.- pulla yaşam dolunmaz.
pülük	pülük . odu yandırmaq üçün tez alışan parça. ocaq, sobanı yandırmaqda kullanılan yağlı əski, yaxod panbıq. .
püsəq	püsək . püsgü. sırqa, incə şeylərdə olan kiçik qılıp. saplaq . .
pusmaq	. kəmində, busquda durub birini güdmək. .
pusmuş	. marıqda dayanmış. kəmin etmiş. hirslənmiş. məhzun. qəzəblənmiş. .
pusqu	. busqu. .
qaba	. iri. sərt. möhkəm. gobud. .
qabırqalı	qabırqası olan. ətli, canlı. sağlam, dolğun. güclü, sümüklü. ət, soğan, düyü. yarma ilə yasırlanmış bir çeşid pilova da qabırqa deyilir. .
qaçma	sapar.. çəkinmə. ürkmək. .
qaflan	. qaplan. pələng. yırtıcı heyvanların gənəl adı.. .
qalabalıq	çoxluq. .. izdiham.
qalafa	kalava . kalafa . kəlov. xaraba. uçub dağılmış yer. uçmuş bina qalıqı. üç tərəfi örtülü, bir tərəfi isə açıq olan yer. .
qalağay	kalağay . ipək baş örtüyü. .
qalava	kalava . kalafa . kəlov. xaraba. uçub dağılmış yer. uçmuş bina qalıqı. üç tərəfi örtülü, bir tərəfi isə açıq olan yer. .
qalqan	qalxan . sipər. qılınc, oxdan qurunmaq üçün əldə tutulan döyüş yarağı. .
qamçı	. qırmanc. şallaq. .
qamın axan	. iti axan. gur axan. güclü axan. .
qan suyu ymaz	.-su qanı yuğar, qan suyu ymaz
qana qana	. doya doya. doyunca. kifayət qədər. .
qanat gərmək	qanad . qanad açmaq. .
qanı açıq	. solğun. bənizi qaçmış. rəngi solmuş. .

qanma	.-görmə desən görməmə, qanma desən bacarmam.
qanrılmaq	. donub baxmaq. .
qanşar	. muqabil. üz bə üz. qarşı.. .
qantal	qandal. dustaqların ayağına vurulan dəmir halqa. .
qantarmaq	. doyunca su içmək. içgi, su dolu bardağı, ara vermədən içmək. qədəh qaldırmaq. içigini bir qələmə içmək. .
qapalamaq	. bağlamaq. bərkitmək. .
qapılmaq	. bağlanmaq. dayanmaq. tutulmaq. .
qaqa	qağa. ata. böyük qardaş. .
qaqımaq	. qızmaq. qəzəblənmək. nəmə vurmaq. .
qaqınc	qaxınc. tənə. edilən yaxşılığı üzə çəkmək. başa çalma. .
qaqmac	qaxmac. qurudulmuş ət, balıq
qar qalağı	. qar yığını. qalanmış qar kütləsi. .
qara çəlik	. möhkəm çəlik. bərk çəlik. .
qara daş	. möhkəm daş. qıranıt daş. .
qara ləçək	. yaşlı qadın. başına qara salmış arvad. .
qara qılı	. qara tüklü. qara rəngli qılı olan. .
qara quş	. böyük quş. qartal. .
qara yazı	. bədbəxt. başı bəlali. .
qaraçuq	. yer adı. böyük qamışlıq. .
qaraquc	. yer adı. qara mərcan. at cinsi adı. iri döşlü. böyük döşü olan. .
qaravaş	. qara baş. kəniz. qulluqçu qadın. xidmətçi qadın. .
qaravul	. qaraqul. keşikçi. gözətçi. .
qarcışmaq	. qarışmaq. qatışmaq. .
qarı	. qurumuş. sərt. yaman. yaşlı qadın. qoca arvad. .
qarındaş	. qardaş. bir qarından doğulan uşaqlar. .
qarışı saldırı	əksi hucum.

qarlamac	qarla doşab
qarlıca	. qarla qarışıq. .
qarmalamaq	. bir nəyi qarmağa keçirmək. qarmaqla tutmaq. qapmaq. tez tələsik tutmaq. .
qarnı yarıq balıq	. qarnı gümüşü rəngli balıq. qarın bölümündə, qızılı rəngi olan balıq.
qarpışmaq	. tutuşmaq. dalaşmaq. vuruşmaq. .
qarqamaq	qarğamaq. qarqış etmək. nifrin etmək. .
qarqı kömə	qarğı. qamışla düzəldilmiş evcik. .
qarqı	qarğı . 1. qolun biləkdən dirsəyə qədərki bölümü. said.1. iri cinsli qamış. yoğun qamış. neyzə düzəldən qamış. cida . .
qarşı	. muqabil tərəf. qabaq. .
qarsılamaq	. yandırmaq. odla ütmək. tük yandırmaq. .
qartal	. iri dimdikli yırtıcı quş. qara quş. .
qartaşarvadı.	qartaşarvadı. gəlin bacı..
qartmaq	. yaranın üzərində əmələ gələn quru dəri parçası. insan, heyvanın dərisi üzərindən qopub tökülən qalın qabıq. .
qaru	. bax qarqı, qarğı. .
qarun	. tayfa adı. varlı, dövlətli, pullu.. .
qarvamaq	. bax qavramaq . .
qas qas	. dik dik. uca uca. qahqah (qəhqəhə) gülmək. .
qasırğa	. fırlanıb havaya qalxan çox yaman külək. tufan. boran. .
qasqa	. alnından ağ ləkə olan at, öküz, inək. .
qat	. növbət. dəfə. lay. təbəqə. .
qata	qada. bəla. çətinlik. müsibət. fəlakət. .
qatı qusmaq	. qəti buyruq. yaman fərman. amansız hükm.
qatı	. sərt. möhkəm. bərk. .
qatılıq	. bərklik. sərtlik. möhkəmlik. .

qatıq	böhtan.
qatıqlama	böhtan demə.
qatıqlama:	böhtan demə.
qatlama	pirasgi çeşiti
qatlaşmaq	. dözmək. səbr etmək. razılaşmaq. tab gətirmək. müqavimət göstərmədən qəbul etmək. .
qavaq	kavak. qovaq. söyüd gillərdən olan ağac. sepidar. .
qavara	taxta
qavramaq	. tutmaq. yaxalamaq. yapışmaq. .
qayım	. sərt. möhkəm. kəsgin. bərk. .
qayqı	qayğı. qəm. qussə. möhnət. .
qayqımaq	qayğımaq. kədərlənmək. qəmlənmək. nigəran olmaq. .
qaysaqlanmaq	quruşqamaq. qurumaq.. yaranın közmək bağlamı. .
qaz	. dik. uca. ucu biz. .
qazalaq	. kiçik quş çeşiti. serçədən birazca böyük, kəkili quş. qəbrə. farsca çəkavək deyilir. .
qazlıq	. yer adı. dik, uca yer. at cinsi adı. döyüş atı. .
qəbə	gəbə.1. yerə salınan, üstündə oturulan yayqı. qaba toxunuşlu xalı. 1.qalın kilim. 1.boylu, hamilə. .
qəbir	sin.- qəbir üstü böyük daş: tapğam.
qecə yeyənlə	gecə yeyənlə.-gecə yeyənlə qoca yeyən bir yerə çatmaz.
qeçə	keçə. məbər. yol. iki dağ arasında olan dar boğaz. .
qəcələ	sağsağan. ağ qara rəngli quş.. .
qecəliq	gecəlik. gecə paltarı. çarşab.
qeçit	keçid. təpilmiş yün. nəməd. .
qeçit	keçid. aşıt. gədik. dağın aşılacaq yolu. iki dərə arasındakı yol. .

qecmiş	keçmiş.-keçmiş gələcəyə aydınlıqdır.
qəfləmə	kəfləmə. dişsiz qocalara nabat, zəncəfil, çörəkdən yapılmış yemək.
qəflənmək.	keflənmək. əsirəmək. sərxoş olmaq. qəzəblənmək. ağlını itirmək. .
qəl	kəl. erkək camış. .
qəlbciq	kəlbciq. tula. kiçik it. it balası. .
qəlbəzən	qəlpəzən. saxta iş görən. yalançı. kələkbaz. saxtakar. .
qəlbi	. uca. hündür. yüksək. .
qələcəyə	gələcəyə.-keçmiş gələcəyə aydınlıqdır.
qələcoş	kələcoş. qurut, yağ. nanə yasanmış yemək. .
qələq	kələk. xırda daşlıq yer. dağ başında, yolda, iki əkin arasında daşlardan ucadılmış bilgə. yol bilqəsi. qədim dövrlərdə, bu daş yığınları, oba adlanırmış.
qəlin bacı.	gəlinbacı. qardaşarvadı.
qəlmə kötür	kəlmə. kələ kötür deməkdir. üstü hamar olmayan. yöndəmsiz. kobud. qaba. çala çuxur. .
qəlov	kəlov. kalava. kalafa. xaraba. uçub dağılmış yer. uçmuş bina qalığı. üç tərəfi örtülü, bir tərəfi isə açıq olan yer. .
qəlpəzən	. qəlbəzən. saxta iş görən. yalançı. kələkbaz. saxtakar. .
qəmlənmək.	.qayğımaq. kədərlənmək.. nigəran olmaq. .
qən yaxa	gen. uzaq yer. kənar, qıraq səmt. gen sərhəd. .
qənar	. kənar. sapa.. qıraq. ucqar. .
qənc	gənc. cavan. yeni yetmə. hələ yaşa dolmamış. .
qənov	. arx. su kanalı. .
qənşər	. bax qanşar . .
qəntçi	kəndçi. kənd əhli. kəndli. .
qəntir	kəndir. çətənə liflərindən yasırlanmış ip. .
qəntirik	kəndirik. dəridən tikilmiş süfrə. xəmir açarkən yerə sərilən bez. .

qəpənək	kəpənək. üstülük. yağmurluq. .
qeri	geri. arxa. dali. .
qərmə	kərmə. təzək. .
qərməlik	kərməlik. kərmə düzəldilən yer. kərmələrin saxlandığı yer. yanacaq yerinə kullanılan soba (beyzi) şəkilli təzək. .
qərqəzləmək	xərgəzləmək. xərkəzləmək. koturlanmaq. ağaclarda araya gəlmiş cadarlanma, qabıq soyulması. ağacın yaşlanması, tərəvətini itirməsi. .
qərqi	kərki. teşə. çəkiş. uzun saplı yonuncu ələt. ağac, taxta yonmaqda kullanılan ələt. .
qərtənə.	gərdənə. gedik. dağ keçidi. dağ beli. aşırım. aşırım
qərtəq	gərdək. toy çadırı. toy otağı. toyda kürəkən, gəlin üçün ayrılmış otaq. zifaf otağı. .
qərtiləmək	kərtiləmək. kərtik açmaq. kərdi düzəltmək. oyuc açmaq. kəsmək ovmaq. .
qərvan qıran ulduz	kərvan qıran ulduz. dan ulduz. zöhrə ulduz. nahid ulduz. çolpan.. .
qəsəl.	kəsəl. aldız.
qəşəlmək	keşəlmək. donu açılmaq. nəmlənmək. islanmaq. islaq olma. .
qəsil.	kəsil. aldız. həsələsiz. halsız.
qəsim	kəsim. iki. nərsə üsdə razılaşma
qəsmə	kəsmə. külçə çeşidi.
qəsqin baxmaq.	kəsgin baxmaq. əğri baxmaq. qıya baxmaq.. çəpəki baxmaq. yan baxmaq. tərs baxmaq. .
qəssöv	kəssöv. kəsöv. kösöv. bir bölümü yanıb qaralmış, yaxod yanıb sönməkdə olan odun parçası. odu qarışdırmaq üçün kullanılan çubuq.
qətə	kətə. çəkmə.
qətərlənmək.	kədərlənmək. qayğımaq.. qəmlənmək. nigəran olmaq. .
qətiq	gədik. aşıt. keçid. dağın aşılacaq yolu. iki dərə arasındakı yol. .
qetiq	gedik. dağ keçidi. dağ beli. aşırım. gərdənə.

qeyim	geyim. paltar. don. döğüş donu. zireu..
qeyiq	keyik. 1.yırtıcı heyvan. 1.ceyran. 1.maral. .
qəz	kəz. nobət. dəfə. .
qəzəyənti	gəzəyənti. sülənən. çox gəzən. hər yerə gedən adam. .
qəzil	. keçi tükü. .
qəzinti.	gəzinti. seyrən. dolaşma. siyahət. .
qılağuz	. yol göstərən. bələdçi. .
qılbaş	. qolbaş. qolların böyüyü. xidmətçilərin başçısı. .
qilə	kilə. kilvança qırx letir taxıl qab .-dibsiz kilə, boş ammbar.
qılıq	. bir işin olacaq yolu. işin çəmi. rəftar. xasiyyət. .
qiltiq	gildik. it burnu. nəstərən. nəsrin. it burnu qozası. .
qılvança	kilvança. kilə qırx letir taxıl qab .-dibsiz kilə, boş ammbar.
qimə qimə	. qiyma qıyma. doğraq doğraq. .
qimiz	. at südündən yasırlanmış içgi. .
qın	. qılinc ya qəməninq qabı. bir nəyi içində gizlədən. bir nəyi çulqayan.
qınama	.- qınama , qınanarsan
qınamaq	. danlamaq. təqsirləndirmək. məzəmət etmək. .
qınanarsan	.-qınama, qınanarsan
qıncıqdırmaq	. dişləmək. əzib büzmək. .
qındırğa	. kəndir otu. ip, kəndir düzəltməyə yarayan bitgi çeşiti. quraqlıq yerlərdə bitən tikanlı gül. .
qıpçınmaq	. oturmaq. özünü saxlamaq. muvazib olmaq. güdmək. .
qıpq	. gözün pərdəsi. .
qıqılcım	qıqılcım. yanar oddan sıçrayan od zərəsi. çinqı. qor. .
qır	. boz rəng. torpaq rəngi. .

qiran	kiran. gilən. uzun zaman içində yumşaq, narın torpaqdan ortaya gəlmiş sərt daş. bərkimiş, daşa dönmüş torpaq. kirandan əsasən heyvan kahası qazılır. -toxumun kirana (gilana) düşsün! > (nəslin kəsilsin!) .
qıraq	sapa.. kənar.. ucqar. .
qırış günü	. döyüş günü. vuruş günü. muharibə günü. .
qiriş	kiriş. çiriş . .
qırmaq	avatmaq. ovmaq. dağıtmaq.. .
qırnaq	.1. cariyyə. xidmətçi qadın. 1.kəniz. nökar.1.əxlaqsız qadın. oynaq qadın. .
qırqın	. vuruşma. kütləvi ölüm. cəmi şəkildə qırılmaq. koştər umumi. .
qırqın	qırğın. bax qırqın . .
qırtırmaq	qırdırmaq. heyvan kəsdirmək. qurban kəsdirmək. .
qısır	. doğmayan. törəməyən. əqim. .
qısırca	. doğmaz. heç vaxt doğmayan. .
qısnaq	. darısqal. dar. çox çətin girilə bilən yer. .
qişnəmək	kişnəmək. atın səs çıxarması. .
qısraq	dişi at. doğmayan törəməyən. . . madyan.
qıstırmaq	qısdırmaq. gizilcə vermək. .
qıtıban	. dəvə sürüsü. .
qıvraq	. sağlam. möhkəm. yüngül. çabıq. sürətli. .
qıvrım	. burulmuş. qıvrılmış. burma. mücəəd. .
qıvrışmaq	. burulmaq. büzüşmək. yığılmaq. bir tərəfdən o biri tərəfə əyilmək. .
qıya baxmaq	. əğri baxmaq. kəsgin baxmaq. çəpəki baxmaq. yan baxmaq. tərs baxmaq. .
qıyım	. mubariz. rəqib. tək bə tək döyüşdə düşmən. muharibədə tərəf muqabil. .
qıyıtın	bəlasını. -dilinin qıyıtın çəkmək: dilinin bəlasını çəkmək
qıyma	. çəkik. qıyılmış. bir yana çəkilmiş. gözlərin yarı yumulmuş, kirpiklərin qısılmış şəkli. .

qıymaq	. göz yığmaq. gözü qısmmaq. razi olmaz. əziyyət vermək. heyfi gəlməmək. əsirgəməmək. .
qıymə	kiçik tikələrə bölünmüş ət.
qıynaq	. yırtıcı quş çəngəli, caynaq. .
qıyqacı	. qıyqacı. yanakı. əğri çəpəki. .
qıyvirləmək	kiyvirləmək. soyumaq. ocaqdakı yanar odun soyuması. .
qız	giz. oxun ip keçirilən yarığı. iki ucu incə, ortası qalın olan ox. lələksiz.
qızarmaq	közmək.. .
qızıl laçın	. günəş . .
qızılca	-qızılca vermək: .qısdırmaq.
qızqın	. qızğın. qızmış. şəhvetli. şəhvetli. qəzəbli. sürətli. .
qöç çatmaq	köç. köç nərsələrini heyvanlara yükləmək. .
qöç	köç. köçmək. daşınacaq köçəri nərsələr. .
qoca yeyən	.-gecə yeyənlə qoca yeyən bir yerə çatmaz.
qoca	. yaşlı. hörmətli ixtiyar. ağ saqqal. möhtərəm şəxs. .
qoca	xoca. möhtərəm. sərvər. yaşlı, hörmətli adam. .
qoçaq	. igid. şucaətli. cəsur. qorxmaz. .
qöhlən	köhlən. bəslənmiş at. cins at. .
qol qoymaq	. təsdiq etmək. imzalamaq. qol çəkmək. .
qöl.	göl. gölməş. su birkəsi. istəxr. .
qola	kola. 1. buynuzsuz. 1. kiçik, iri, cır boynuzlu
qolbaş.	qılbaş. qolbaş. qolların böyüyü. xidmətçilərin başçısı. .
qolçaq	. gəlincik. bəbək. insan, heyvan şəklində düzəldilmiş oyuncaq. qolu zərbələrdən qorumaq üçün dəmir ya çelikdən yasırlanan qoruyucu alət. said bənd. .
qölə	kölə. əsir. bəndə. qul. .
qölməş	gö lməş. su birkəsi. göl. istəxr. .
qölgəlik	kölgəlik. günəşdən qorunmaq üçün gölgəli yer. seyvan. .

qolun	. bax qolan . .
qomaş	komaş. göməc. isti küldə pişirilmiş qalın kökə.
qomaş	komaş.kumac. köməc.
qöməc	göməc. komaş. isti küldə pişirilmiş qalın kökə.
qöməc	köməc. küldə pişirilən çörək. kükə. .
qöməc	köməc. kumac. komaş.
qöməq	kömək. dayaq. arxa.
qönqə	köngə. -ısqı gedse köngə ölər
qonturmaq	qondurmaq. oturmaq. endirmək. .
qönül azmaz.	.-baş isə baş olsa, könül azmaz.
qönüllü	könüllü. bir işi öz istəyi ilə boynuna götürən adam. davtələb. .
qonur	. iti qəhveyi rəng. qara qırmızı. kol rəngi. .
qopar	. qopmaq yeri. qopmuş. hər nəyin vucuda gəldiyi yer. mənbə. .
qoqan	qoğan. kükrəyən. nərə çəkən. qəzəblənmiş. vəhşi. yırtıcı. .
qöqs	köks. döş. sinə. .
qoqu	qoxu. iy. burunla duyulan nə. .
qoqumuş	qoxumuş. sası. iylənmiş. mutəəfin. iğrənc. pis qoxulu. .
qoqurmac	qoğurmac. qoğurma. qızartılmış buğda
qor peşman..	kor peşman. süzə süzə. – süzə süzə çıxdı getdi.
qor	. xırda od parası. kül arasında ısıldayan xırda kömür parçası. .
qörmə	görmə.-görmə desən görməyəm, qanma desən bacarmam.
qörqəm	görkəm. şəkil. sima. çəhrə. qiyafə. .
qörqlər	görklər. görgülülər. gözəllər. -dünya çönə fırlana, sən mənimsən sən mənim, axsa bulaq, dönsə çaya ırmaqa, yar mənimsən yar mənim, çoxlar gəzər gəlib keçər boşuna, görklər içrə seçdim səni mən səni.

qörqlər.	görklər. görgülülər. gözəllər. -dünya çönə fırlana, sən mənimsən sən mənim, axsa bulaq, dönsə çaya ırmaqa, yar mənimsən yar mənim, çoxlar gəzər gəlib keçər boşuna, görklər icrə seçdim səni mən səni.
qörqülülər	görgülülər. görklər.. gözəllər. -dünya çönə fırlana, sən mənimsən sən mənim, axsa bulaq, dönsə çaya ırmaqa, yar mənimsən yar mənim, çoxlar gəzər gəlib keçər boşuna, görklər icrə seçdim səni mən səni.
qorqunc.	qorxunc. yavuz. yaman.. xoşa gəlməz. azqın. pis. .
qorumaq	əsirgəmək. bağışlamaq.. saxlamaq. rəhmi gəlmək. .
qoruq	. mühafizəyə götürülmüş hasarlı yer. özəl məqsədlə göz altına alınmış mülk, torpaq. .
qörüqlü	görüklü. gözəl. yaraşıqlı. sevimli. gökməli. cazibəli. göyçək. adaqlı. .
qörüş	görüş. baxış. sima. təzahür. .
qörüşmək.	qovuşmaq.
qoşa çatma	. tonqal, yaxod yandırılan odun sağ solunda dikilən haçalı çatı. kəbab pişirmək üçün ocağın iki tərəfində bir boyda dikilən haçalı ağac. .
qöşq	köşk. yaolnln üst qatında dörd tərəf pəncərəsi olan kiçik otaq.. .
qöşqana	köşxana. köşəxana. beynin ən üst qatı. baxça içində tikilmiş evcik. bağlarda kölgəlik üçün üstü örtülü, yanları açıq yüngül tikili. .
qöşşəq	köşşək. dəvə balası. .
qöstəq	köstək. zəncir. buxov. .
qotaz	. təbbt öküzü. igidlərin yay (kəman) uclarından asılan bu öküzün quyruğu. mənqulə. .
qov	. bəzi ağaclardan yasanıb, çəlik parçasının çaxmaq daşına çaxılmasından araya gələn qığolcım. .
qovaq	kavaq. söyüd gillərdən olan ağac. sepidar. .
qövrək	kövrək. tez sınan. yumşaq. tez etgilənən təsirlənən. tez dağılan. .
qövşən	kövşən. zəmi. taxıl əkilmiş yer. taxılı biçilmiş tarla. .
qövtə	gövdə. bədən. bədənə..
qovurma	qızarmış ət.

qovuşmaq	. çatmaq. edişmək. birləşmək. görüşmək. bitişmək. .
qovuşmaz birləşməz	.-pulla güvənc qovuşmaz . (qovuşmaz : birləşməz)
qovutmac	çobanların südə isiti daş salmaqla yapılan yemək
qöy çəlik	göy . gılinc. .
qöy təmir	göy dəmir . qılinc. .
qöy yaqmaz	. -bulut ağmasa göy yağmaz. (ağınmaq : ucalmaq. yuxarı qaxılmaq. yüksəlmək). .
qöyqü	köygü . küyəgü. yeznə. kürəkən. damad. .
qözəllər	gözəllər . görklər.görgülülər.. -dünya çönə fırlana, sən mənimsən sən mənim, axsa bulaq, dönsə çaya ırmaqa, yar mənimsən yar mənim, çoxlar gəzər gəlib keçər boşuna, görklər işrə seçdim səni mən səni .
qözəmək	gözəmək . bir dəliyi yamamaq, tutmaq. tikmək. toxumaq. çitəkləmək. .
qözləmə	közləmə . közdə pişirilən kabab
qözləyənin	.-ən acı gün qözləyənin gəlməz ola .
qözmək	közmək . qızarmaq. .
qu	. səs. hay. haray. .
qüclə yerləşdirmək	qüclə . tıxamaq. soxmaq. dürtmək.. basmaq. .
qucmaq	. qucaqlamaq. qucağa almaq. .
qücücümə	gücücümə .-sənsizliyi düşünmək, sənsizliklə yaşamaq gücücümə gəlir .
qül sabah	gül . sarmaşığa bənzər bitgi. səhər gülü. səhər açılıb axşam yumulan gül. .
qulan	. qolun. körpə at. altı aylıq at. yabanı at. .
qüldan.	. güldan . .dibçək. saxsı qab.
qüləş qabaq	güləş . gülüş qabaq. gülər üzlü. .
qüləş	küləş . taxıl döyüldükdən sonra qalan çör çöp. iri saman. .
qulluqçu	. xidmətçi. cariyə. kəniz. işçi qadın. .
qültür	kültür . mədəniyyət. təməddün. fərhəng. .

qultur	quldur. yol kəsən. soyğuncu. qarətçi. .
qülünc	gülünc. gülməli. məsxərə. qeyri ciddi. gülüş doğuran. .
qumac	kumac. köməc. komaş.
qumsal	. böyük qumluq. qumluq yer. .
qünəvər	günəvər. gün tutan yer. güney. günəşli. .
qünorta	günorta. öylən. öğlən.. nahar zamanı. .
qüpə	küpə. 1. şərab saxlamaq üçün küp, sirkə. 1. sırqa. qulaq zinəti olan quyumçuluq məhsulu. .
qüqgü	güzgü. ayna. .
qüqrəmək	kükrəmək. kürüşmək. nərə çəkmək. bağırmaq. qəzəblənmək . .
qur	gur. enli su. uca səsli küylü. geniş, dərin su. .
quraqlıq	. havanın isti keçməsi. susuzluqdan əkin, bitkilərin solması
quraşdırmaq	. dəyişik parçaları bir birinə calaşdırmaq. tikmək. birləşdirmək. qayıрмаq. qurmaq. .
qurmaq	. tikmək. düzəltmək. hörmək. dikəltmək. .
qürq	kürk. qoyun dərisindən tikilmiş geyim. .
qurşaq	quşaq. bel bağı. beli sıx tutmaq üçün sarılan uzun parça. bel. çənbər. .
qurşun	. qurğuşun. güllə. mərmə. .
qurtuluş	. qurtulma. xilas. azadlıq. nicat. .
quruluş	. usul. idarə usulu. sistim. bir nəyin təşəkkül forması. düzülüş. .
qurum	. his. tüstü qarası.
quruşqamaq	. qurumaq. qaysaqlanmaq. yaranın közmək bağlamı. .
quş ürəkli	. qorxaq. ağ öddək. .
quş	. bağı. sap. börkün, donun bağı. .
quşçu başı	. əski dövrlərdə xanın, bəyin ov quşlarına baxıçı. .
quşluq	. gün çıxandan günortaya yaxın yeyilən yemək.. .
quşqun	. atın belində yəhərin qabağa sürüşməməsi üçün quyruq altından keçirilən qayış. (pardım, rankı) (farsca). .

qüsüşmə.	küsüşmə. inciklik. incimə. narazılıq. .
qüt	küt. təndirin divarından qopub odun içinə düşən çörək. .
qütəlmək	kütəlmək. itilgini itirmək. sovdan düşmək. kəsməz olmaq. .
qütəq	güdək. qısa. alçaq boylu. .
qütlə	kütlə. tudə. dəstə. yığın. .
qütmək	qıpçınmaq. oturmaq. özünü saxlamaq. muvazib olmaq. güdmək. .
qutum qurudu	təəccübdən duruxdum. məbhut qaldım. az qalmışdı ödüm partlaya .
qutuz	quduz. quduzluq xəstəliyinə tutlmuş. qudurmuş. qızmış. vəhşi. har. .
qüvənmək	güvənmək. arxayın olmaq. bel bağlamaq. arxalanmaq. .
quvvət	. ruh. həyat quvvəsi. [qutum qurudu: təəccübdən duruxdum. məbhut qaldım. az qalmışdı ödüm partlaya].
quyruğun	.-quyruğun qapan it qudurur.
qüz	güz. payız. .
quzqun	quzğun. leş yeyən quş. qara qarqa. özü ovlamayan, başqa heyvanların artığını yeyən quş. .
sac	. üstündə çörək pişirilən yuvarlaq dəmir. .
saçaq	. bir nəyin qırağından sallanan sap telləri. .
salı vermək	. buraxmaq. azad etmək. boşlamaq. .
sallanmaq	. oynamaq. sındırmaq. rəqs etmək . .
sam yeli	. isti, yandırıcı yel. .
sancaq bəyi	. vali. sərkərdə. tabur böyüyü. ordu başçısı. .
sancaq	. bayraq. pərçəm. tuğ. .
sancılmaq	. taxılmaq. batırılmaq. girmək. dikilmək. .
sanmaq	. zən etmək. hesab etmək. guman etmək. .
sapa	. kənar. qıraq. ucqar. .
sapar	. qaçma. çəkinmə. ürkmək. .

saqar	sakar. ağ ləkəli heyvan. alından ağ rəng olan. .
saqın	sakın. gözlə. muğayat ol. ayıq ol. .
saqlamaq.	.- dilin saxlamaq: dilini tutmaq. hər gələni deməmək.
saqlamaq.	saxlamaq. -özünü saxlamaq: qıpçınmaq. oturmaq. muvazib olmaq. güdmək. .
saqlamaq.	saxlamaq. əsirgəmək. bağışlamaq. qorumaq. rəhmi gəlmək. .
şaqqa.	şəqqə. taxta..
şaqqıldatma	. taraqq. partlayıcı nə. .
saqrı	səğrı. insan, heyvanın beldən aşağı bölümü. heyvanın yan bölümündən yasırlanmış gön. .
saqsağan	sağsağan. ağ qara rəngli quş. qəcələ. .
saqtış	sağdış. toy zamanı bəy ya gəlinin sağ yanında duran adam. .
sar	. qara rəngli, ağ xalları olan xoş avazlı quş. sarəng. .
sarımsaq otu	. acı bitgi çeşiti. ilan otu. (ələfi sir) .
sarıq	. sarqı. başa bağlanan nazik parça.. çalma. çəlmə. şəlmə.əməmə. .
sarp	. sərt. möhkəm. bərk. .
sarsaq	. axmaq. gic. abdal. .
sarsıdıcı	. dağıdıcı. çox ağır. məhv edici. .
sarsılmaq	. böyük zədə almaq. yaman zərbədən dağılmaq. qırılmaq. puç olmaq. .
sası	. qoxumuş. iylənmiş. mutəəfin. iğrənc. pis qoxulu. .
sataq	sadaq. ox qabı. .
savurmaq	. sovurmaq. havaya atmaq. səpələmək. dağıtmaq. .
say cıda	. bərk neyzə. kəsici söngü. möhkəm qarğı. .
sayıq	. dəqiq. diqqətli. öz işində diqqətli. ayıq. oyanıq. .
saymaq	hörmətə layiq gömək
sayqılı	. hörmətli. hörmətə layiq. başqalarına diqqət, hörmət göstərən. .

şələ	. yük. kürəkdə daşına biləcək yük. .
şəlmə	sarıq. sarqı. başa bağlanan nazik parça.. çalma. çəlmə..əmmamə
səmirəmək	. bax səmrəmək . .
səmirlənmək	. bax səmrəmək . .
səmiz	. kök. ətli. yağlı. .
səmrəmək	səmirəmək. səmirlənmək. sayıqlayıb yuxudan durmaq. dik durmaq. birdən qalxmaq. yuxudan daşlanmaq. tələsik qalxmaq. .
şən	sevincli. .. abad. şad. tərəvətli.
sənsizliklə yaşamaq	.-sənsizliyi düşünmək, sənsizliklə yaşamaq gücücümə gəlir.
sənsizliyi düşünmək	.-sənsizliyi düşünmək, sənsizliklə yaşamaq gücücümə gəlir.
səqildəmək	bax səkmək . .
səqmək	səkmək. səkildəmək. gözəl yerimək. naz ilə yerimək. hoppanamq. bir ya iki ayaq üzərində atılıb düşmək. sıçramaq. .
şəqqə	şaqqa.. taxta..
səqsən	səksən. həştad. .
səqsənmək	səksənmək. diksinmək. daşlanmaq. çəkinmək. .
sər sər	. çox güclü, soyuq külək. (yel) . .
sərimək	. quşların oxuması. yumarta qoyarkən toyuq, quşların çıxardığı səs. .
sərqoş olmaq	sərxoş olmaq. əsirəmək. keflənmək. qəzəblənmək. ağlını itirmək. .
sevəməz	.-gündə birini sevən, birini hər gün sevəməz
sevən	.- gündə birini sevən , birini hər gün sevəməz
səyitmək	. gözün əsməsi. quşların ötməsi. .
seyran	. gəzinti. dolaşma. siyahət. .
seyrirətmək	. at çapmaq. sürətlə hərəkət etmək. .

seyvan	. yaz çadırı. günlük. köləlik. yaman gün ışığından qorunmaq üçün ucaldılmış çatı. .
seyvan.	. eyvan. balkon.
sezmək	. duymaq. his etmək. .
sicim	. yundən ya keçi qılından yasırlanmış ip. .
sıcırlama	sıcırrama. uzun uzadı danışmaq. genişliklə açıqlamaq .
sıcırrama	sıcırlama. . uzun uzadı danışmaq. genişliklə açıqlamaq .
sıçmağa	.-ayranı yox içməyə, çadra gəzir sıçmağa.
sıçramaq	. daşlanmaq. birdən durmaq. atılmaq. tullanmaq. .
sıçratmaq	. atmaq. tullamaq. .
silqələnmək	. silklənmək. yayxanmaq.tərpənmək.
şiltaq	ərköyünl. ...
sıltırım	sıldırım.-çevrəsi sıldırım yer yarqan: dərin dərə.. .
sımaq	. sındırmaq. qırmaq. məğlub olmaq. sözü yerə salmaq. .
simləmək	. gövdəyə irinin (ufunətin) yayılması. yaranın irinləməsi. .
şimşək	. ıldırım. .
sin	qəbir.- qəbir üstü böyük daş: tapğam.
sin sin	. quşə quşə. bucaq bucaq. qəbir qəbir. çuxur bə çuxur. qarış qarış . .
sınamaq	. imtəhan etmək. sınaqdan keçirmək. yoxlamaq. təcrübə etmək. .
sinə gərmək	. döş qabağa vermək. özünü qabağa vermək. muqavimət göstərmək. .
sinəq	sinək. milçək.. .
sınır	uc. sərhəd.. mərz. .
sınır	yaxa. mərz. sərhəd.. .
sinmək	. əgilmək. gözə görüşməmək üçün aşağı oturmaq. gizlənmək.
sıntırmaq	sındırmaq. sallanmaq. oynamaq.. rəqs etmək . .

sıqamaq	sığamaq. sıgallamaq. əl ilə ovmaq. tumarlamaq. .masaj etmək.
şıqamaq	şığamaq. təpmək.
sıqın	sığın. maralı çeşiti. dağ keçisi. xallı maral. .
sıqınacaq	sığınacaq. daldanacaq. sığınmaq yeri. qorunmaq yer. . himayə altına girmək. pənah aparmaq. .
sıqır	sığır. yetişmiş mal qara. buynuzlu inək. erkək boğa. .
sıqırtmac	sığırtmac. inək otaran. mal qara otaran. .
sıqraq	sığraq. uzun boğaz şərab qabı. lüslü şərab küzəsi. .
sıra ilə	sıravardı.. nobətlə. tərtib ilə. .
sıra sıra	arğab arğab.. qıvrım qıvrım. dərə dərə. halqa halqa. .
sıravardi	. sıra ilə. nobətlə. tərtib ilə. .
sırığın çəkmək	. ipin qırmaq. öldürmək.
sirimsəmək	çiğrimək. odun azlığından ətin pişmiyib ətin bərkiiyib çiyirməsi. .
sırqa	sırğa. asılqa. küpə. tana. qulağa taxılan qızıl, gümüş. (güşvara). .
sırsıra	. buz salxımı. axmaqda olan su damcılarının donmasından araya gələn buz qəndili. .
sıtqamaq	. ağlamaq. həddən artıq nalə etmək. sızlamaq. səssizcə inləmək. .
siyirmək	. qından çəkib çıxarmaq. qılinc çəkmək. cızmaq. çıxarmaq. kəsmək. soyunmaq. .
şölən	gənəl qonaqlıq. sultan ya xan tərəfindən açılan sufra. gənəl qurban yeməyi. toyda, ziyafətdə verilən yemək.
sona	. erkək ördək. gözəl mənasında da işlənir. gözəl olduğuna görə qız adı kimi kullanılır.
sonsuz	. sonu olmayan. evladı olmayan. nəslı olmayan. .
sönüq	sönük. sönmüş. odu qurtarmış. işıqsız, səssiz olan. xamuş. .
şövkə	şövkə. şöykə. şüy. düz ağac. nazik ağac. zuğ. cavan budaq. .
sovtan düşmək	sovdan. kütəlmək. itiligini itirmək.. kəsməz olmaq. .
soy	. əsl nəşəb. cins. mənşə. nəsl. nijad. .
söy	. şiir, mahnı. nəzmli söz. ritmilə danışmaq. .

söymək	dartmaq. təhqir etmək.. .
söyqənmək	söykənmək. bir şeyə dayanmaq. dirsəklənmək. .
soyuq	.-basdırmışam iki toyuq, biri isdi biri soyuq. (tapmaca).(yay. qış)

sözə gəlməz olay . anlatılamaz nərsə.

su başında qalmaq.	çox işəyə gedmək.
su birkəsi.	gölməş. göl. istəxr. .

su ilə buz sarışar, duzla dadıq qarışar, doğruyla əğri barışmaz.

su qanı yuğar	.- su qanı yuğar , qan suyu ymaz
suç	. günah. . təqsir.
suçi	. saçi. savuri. nəzr, niyaz üçün bağışlanan hedyə. ehsan. umum xalqa paylanan adaq. .
suçlama	.- suçlama suçlanarsan
suçlanarsan	.-suçlama suçlanarsan
suçu	. su yolunu təir edən adam. quyu, bulağın gözünü təmizləyən şəxs. su çatışmazlığını aradan qaldıran şəxs. mirab. .
suluq	. sulu qabar. uçuq. .
sum	. tökmə metal. şimş. töhmə. .
suma	səməni ununda pişirilmiş çörək.
şumlamış	. uçmuş. yıxılmış. şum edilmiş. .
sünqü	süngü. cida. neyzə. .
sunqur	. alıcı quş çeşiti. .
supan	. sapan. daş atmaq üçün ipdən, dəridən yasırlanmış alət.
şur şura	. su sırranı. ucadan tökülən su. şələlə. .
sürgün	sürgün. cəza çəkmək üçün öz yurdundan qovulmuş adam. sürgünlərin yaşadığı yer. .
sürütmə	. taxtadan düzəldilmiş oyuncaq. taxtadan yasırlanan təkərli oyuncaq. qazalaq. geyim çeşiti. .

susamaq	.1. susuzlamaq. 1.neyzə, süngü ilə bir birini vurmaq. buynuz vurmaq. .
susmaq	1. sakit, səssiz olmaq. 1.süngü ilə vurmaq. süngüləşmək. .
sutan düşmək	sudan. kütləmək. itiligini itirmək. kəsərdən düşmək. .
süzə süzə	. 1.düşünə düşünə. diqqətlə. dərk edərək. .1. yavaş yavaş. kor peşman. – süzə süzə çıxdı getdi.
süzqün	süzgün. axar. xumar. süzülən. .
tab qətirmək.	tab gətirmək. qatlaşmaq.. dözmək. səbr etmək. razılaşmaq. müqavimət göstərmədən qəbul etmək. .
tabanı əğri	. qəhbə. götün burcudaraq yeriyan.
tal	dal. budaq. şaxə. (uzun). .
tala	. orman arasındakı düzən yer. yaşıllıq yeri. kiçik meşəlik. meşə arasında olan çayırıqlıq. .
talançı	axınçı.. çapqınçı. qarət edən. yürüş edən. .
talaşmaq	dalaşmaq. qarışımaq. tutuşmaq. vuruşmaq. .
talatmaq	dalatmaq. qapdırtmaq. dişlətdirmək. dağıtdırmaq. .
talqa	dalğa. böyük ləpə. .
talqalanmaq	dalğalanmaq. yayxanmaq.
taltalanmaq	daldalanmaq. pənah aparmaq. dalda bir yerə sığınmaq, çəkilmək. gizlənmək..
taltanacaq	daldanacaq. sığınmaq yeri. qorunmaq üçün yer. .
tam örtüyü.	.pəsərə. pəsər. tavan. səqf..
tamsınmaq	. dadmaq. bir nəyin dadını alaraq yemək ya içmək. damcı damcı içmək. .
tan tansuq	dan dansuq. qimətli şey. çox az tapılan aşya. əcib. heyrətli. .
tan ulduz	dan ulduz. zöhrə ulduz. nahid ulduz. çolpan. kərvan qıran ulduz. .
tan yeli	dan. irt (səhər) küləyi. təmiz, sərin, xoşa gələn yel. .
tanımaq	qədrədanlıq etmək
tanqaz	danqaz. otsuz. quru yer. çöldə çılpaq yer. qaba. lovğa. .

tansayım	{ tanımaq : qədrdanlıq etmək+ saymaq : hörmətə layiq gömək}. təşəkkürlər
tapıtma	qalın yoğurlu (xəmirli) çörək
tapqam	. tapğam .qəbir üstü böyük daş.
taq beli.	dağ beli.gedik. dağ keçidi. aşırım. gərdənə.
taq keçidi	dağ keçidi.gedik. dağ beli. aşırım. gərdənə.
taqarcıq	dağarcıq . heyvan dərisindən tikilmiş kisə. torba. .
taqidıcı.	dağıdıcı .sarsıdıcı. çox ağır.
taqıl	taxıl . dən ilə un əldə edilən bitgilər. qəllat. .
taqıtmaq	dağıtmaq . avatmaq. ovmaq. qırmaq. .
taqma	daxma . otaqça. daşda qazılmış evcik. dəmkə. .
taqta	taxta . > təxtə (fars). aşaqqa. 1.lovhə. 1.qavara. qəvərə. 1. düz yer.
taqtalamaq	taxtalamaq . 1.bağlamaq. 1.bərkitmək. 1.bir yerdə durdurmaq
tarana.	darana . darın .cərimə .
taralıq	daraqlıq . əl əyaq sümükləri. boxun. onuqaların toplusu. .
tarı	darı . yumru dənəli bitgi. (ərzən. gavres). .
tarılmaq	darılmaq . acığı tutmaq. hirsənmək. qızmaq. hövsələdən çıxmaq. ürəyi sıxılmaq. kədərlənmək. məyus olmaq. .
tarın	darın .darana. cərimə .
tarın	darın . dağılmış. səpilmiş. uc uca. bərabər. birlikdə. zorla alınan. darana. cərimə . .
tarla	. əkin yeri. məzrə. buğda, arpa, pambıq və.. əkildigi torpaq. .
tartıq	dartıq . bağış. ərməğan. .
tartışmaq	dartışmaq . dalaşmaq. güləşmək. süpürüşmək. əl bə yaxa olmaq. .
tartmaq	dartmaq . çəkmək. qoparmaq. təhqir etmək. söymək. .
taşlanmaq	daşlanmaq . birdən qalxmaq. tələsik yerdən durmaq. .
taşqın	daşqın . yatağından kənar çıxan su. sel. ətrafını basan su. .
tat	. türk olmayan. türk kökü olmayan. türk dilini danışa bilməyən adam.

tavan.	.pəsərə. pəsər.səqf. dam örtüyü. .
tay	day. at balası. iki yaşlı at balası. .
taya	. süd anası. .
tayanmaq	dayanmaq. qapılmaq.
tayaq.	dayaq. arxa. dalı. kömək. .
taz yer	daz. bitgisiz yer. şoran yer. .
təbilqə	dəbilqə. dəmir börk.
təlmə	dəlmə ləxdə. yeni pənir.
tələsik qaçmaq. .	tezmək. aradan çıxmaq.
təlik dəlik.	dəlik. dəlmə deşik.
təliyi	dəliyi -bir dəliyi yamamaq, tutmaq: gözəmək. tikmək. toxumaq. çitəkləmək. .
təlmə deşik	dəlmə deşik. dəlik dəlik.
temək	demək ayınmaq..
təməkcə	dəməkcə. kiçik yer. kiçik otaq. daxma. .
təmət	dəmət. çiçək dəstəsi. gül dəstəsi. .
təmir papaq	dəmir. dəmir börk. dəbilqə. kolah xod. .
tən salmaq	dən. ortaya söz atmaq. tuxum əkmək. şayiə salmaq. .
təpəl qaşqa	. alnı ağ ləkəli davar. alnında ağ rəngi olan at. .
təpiqləmək. .	təpikləmək. .təpmək.
təpmək	. bir nəyi başqa nəyin içərisinə yerləşdirmək. soxmaq. basmaq. güclə doldurmaq. yürüş etmək. şığamaq. təpikləmək. .
təqə gön	təkə gön. altı gön. altı bir tikə göndən olan başmaq. .
təqiz	təkiz. bərabər. çiyin çiyinə. bir boyda. .
tərə bilək	dərə. hərki hərkilik. öz başınalıq. .
tərin dərə	dərin dərə. yarqan... çevrəsi sıldırım yer. .
tərlan	. alıcı quş çeşiti. yırtıcı quş. .

tərnək	dərnək. yığıncaq. məclis. .
tərpənmək	yayxanmaq.. silkələnmək.
tərq	tərk. at belinin arxa yanı. atlının arxası. yəhərin arxası. .
tərqəş	tərkeş. sadaq. ox qabı. .
tərs baxmaq. .	əğri baxmaq. qıya baxmaq.kəsgin baxmaq. çəpəki baxmaq. yan baxmaq.
təvə boynu	dəvə. böyük dalğa. iri su dalğası. .
teyikli.. .	deyikli. adaxlu. adaqlı. nişanlı. namzəd qız. .
tezmək	. aradan çıxmaq. tələsik qaçmaq. .
tibçəq	dibçək. saxsı qab. güldan. .

til otu yemiş. çox danışan.

til **dil.**-el bayrağı **dil**

tilə qolay **dilə.** sözdə nə var.

tilə vermək **dilə.** söylənməyəcək sözü dillərə salmaq.

tili ağırlaşmaq **dili.** gücsüz sonucu dili çönməmək.

tili altda nərsə olmaq. **dili.** nərsəni gizlətmək.

tili çalmaq. **dili.** dili oxşamaq

tili çıxartma **dili.** yandıqındı vermək.

tili damağına yapışmaq. **dili.** dil dodağı qurumaq. (çox qonuşmaqdan, susuzluqdan)

tili dolaşmaq. **dili.** söyləyəcəğini şışırıb qarışdırmaq.

tili döndüğüdək. **dili.** anlatma gücü olan ölçüdə.

tili ənsəsindən çəkimiş dili. acı dilli birinə ağır qarqış.

tili gəlməmək **dili.** söyləməyə könül verməmək.

tili olsada söyləsə **dili.** yazıqlarki dili yoxdu, yoxsa nələr söylərdi.

tili tutulmaq **dili.** ürküdən, qorxudan söyləməz olmaq.

tili tutulmaq **dili.** qoxudan söyləməz olmaq.

tili uzun. **dili.** yetər yetməz sataşmaq. incidici sözlə demək.

tilində tük bitmək **dilində.** bir sözü çox deməkdən bıqmaq.

tilindən düşürməmək **dilindən.** virdi kəlamı etmək.

tilindən qutulamamaq **dilindən.** sataşmalarından, iğnənili dilində qutulamamaq

tilinə dolamaq **dilinə.** bir sözü hər yanda, hər kimə təkrarləmə, tıkrarlamaq.

tilini bağlamaq **dilini.** bir yolla susdurmaq.

tilini eşək arısı sancsın **dilini.** xoşa gəlməz sözlər söylənə qarşı deyilir.

tilini tutmaq **dilini.** sonunn düşünüb söyləməkdən çəkinmək.

tilini tutmaq **dilin** saxlamaq. hər gələni deməmək.

tilinin qıyıtın çəkmək **dilinin.** dilinin bəlasını çəkmək

tilinin ucuna gəlmək **dilinin.** söyləyəcək duruma gəlmişkən vazkeçmək.

tilinin ucunda olmaq **dilinin.** bir nərsəni ansıyıda bir türlü söyləyəməmək.

tilinin ucunda olmaq **dilinin.** bir sözü ansıyıb söyləyəməmək.

tilivi utdun **dilivi.** dilivi pişk yedi. nədən danışmısan.

tiltən düşmək	dildən. nəfəsdən düşmək. haldan düşmək. incarı olmamaq. .
tıqamaq	tıxamaq. soxmaq. dürtmək. qüclə yerləşdirmək. basmaq. .
tiqəltmək	dikəltmək bərpa etmək. . qurmaq
tirəq dirək bağırmaq	dirək. uzun uzun bağırmaq
tiriqi	.-ölüm diriki bəklər.
tirliq düzənlik	dirlik. bir ara yaşayanlar ara güvənlik dinclik sürmək.
tırnaqsız	dırnaqsız. fürsəttələb. namərd. insafsız. əksik . .
tirsəq çürütmək	dirsək. oxuyub öyrənmək üçün illərcə çalışmaq
tırsınmək	dırsınmək. çəkinmək. qorxmaq. həzər etmək. .
tiş batıramamaq	diş. diş keçirəməmək.. gücü yetməmək.
tiş biləmək.	.- diş biləmək: diş qıcırdatmaq. hinc tökməyə dov (firsət) gözləmək.
tiş keçirəməmək	diş. diş batıramamaq. gücü yetməmək.
tiş qıcırdatmaq.	.- diş qıcırdatmaq: diş biləmək.. hinc tökməyə dov (firsət) gözləmək.
tiş qıcırtmaq	diş. dişləri bir birinə sürtmək. .
tış	dış. eşik. xaric. .
tişi at.	dişi at. qısraq. doğmayan. törəməyən. . .
tişinə görə	. dişinə. bacarığına görə
tışrə	dışrə. dışarı. eşik. xaric. .
titərgin	didərgin. yurdundan dərbədər tüşən. vətəmindən məhrum olan. avara. .
tiyə	. kəsici alətlərin kəsən yanı. .

tol **dol.** verdirə. sətıl. dolça. .

tolab tolab **dolab.** dolu dolu. çox çox. .

tolamac **dolamac.** buruq yol. dolanbac. dolaşıq. .

tolaşma. **dolaşma.** seyrən. gəzinti. siyahət. .

tolayı **dolayı.** dolanbac. düz olmayan. əğri. oyan buyana burulan. .

tolma **dolma.** doldurulmuş.

tolqa geniş enli çay. (**volqa**)

tolqa: geniş enli çay. (volqa)

tolunmaz. .-pulla yaşam **dolunmaz.**

tonatmaq **donatmaq.** paltar geydirmək. yaraqlandırmaq. don geydirmək. .

tonqal . yandırmaq üçün üst üstə yığılmış odun, çör çöp. .

topal . axsaq. bir qıçı qısa olan adam. .

toplantı . yığılma. hər hansı bir təşkilat üzvlərinin yığılması. cələsə. yığıncaq. .

toplum yaşam . ictimai hayat. .

toqanaq **doğanaq.** örkən halqası. sicimin ucuna bağlanan ağac haçacıq. .

toqlu **toxlu.** toğlu. altı aylıq qoyun balası. bir yaşlı erkək quzu. oğlaq. altı aydan bir yaşa qədər olan quzu. .

toqlucuq **toxlucuq.** kiçik toxlu. bax toxlu . .

toqmayan **doğmayan.** qısır. törəməyən. əqim. .

toqmaz **doğmaz.**qısırca. heç vaxt doğmayan. .

toqramac **doğramac.** doğrama. ovduq. avduq

töqüş .-barışı **döğüş qorur**

törəməyən dişi at. qısraq. doğmayan. . .

törəməyən qısır. doğmayan.. əqim. .

tov **dov.** fürsət. .-diş biləmək. diş qıcıratmaq. hınc tökməyə **dov (fürsət) gözləmək.**

tovlanbac	. dövr.təvaf. .
tövr	dövr .tovlanbac. təvaf. .
toya toya.	doya doya. qana qana. doyunca. kifayət qədər. .
töyməc	döyməc. çörək oğuntusu, pənim, qoz qarışığı.
toyularsan	doyularsan. -doyur, doyularsan.
toyunca	doyunca. qana qana. doya doya. kifayət qədər. .
toyur	doyur. - doyur , doyularsan.
töyüş günü	döyüş. qırıq günü. vuruş günü. muharibə günü. .
tözmək.	dözmək. ..qatlaşmaq.. səbr etmək. razılaşmaq. tab gətirmək. muqavimət göstərmədən qəbul etmək. .
tula	kəlbək.. kiçik it. it balası. .
tülkü	.- tülkü üsdə kələkçi , hər yan onun dərisiylə dolu. (üsdə : böyük)
tuqum əkmək	tuxum. şayiə salmaq. . ortaya söz atmaq.
türmə	dürmə. dürməc. sandvic.
türməc	dürməc. dürmə. sandvic.
turşamaq	əkşəmək. acımaq.. .narahat olmaq. mükəddər olmaq.
türtmək	dürtmək. tıxamaq. soxmaq. qüclə yerləşdirmək. basmaq. .
turu	duru. arı. təmiz. pak. .
tüşlük	tüşlük. nahar yeməyi.
tüşman qanı	düşman öcqan. öc+qan:
tüşmən.	.qıym&. . tək bə tək döyüşdə düşmən
tüşqün	düşqün. sayru. xəstə. məriz. mubtəla. qapılmış adam. adət etmiş. .
tüstülü yer odlu yer	.-eşşəyin quyruğun gör, özün gör. (tüstülü yer odlu yer)
tüşünə düşünə.	düşünə. süzə süzə. diqqətlə. dərk edərək.

tüşünmək.	düşünmək. anmaq.. .
tuta versin	. tutsun. saxlasın. mühafizə etsin. .
tutam	. bir tutum (dörd barmaq eni) . bir sıxım. ovuc. qəbzə. ölçü. .
tutmac	un aşısı
tütmək	. qızarmaq. yanmaq. tüstüləmək. (tut > düd). (> fars) .
tutulmaq	qapılmaq.
tütüq	düduk. şırran. su şırnağı. uca yerdən töklən su. mayə, qan şırnağı. .
tutuşmaq	qarpışmaq.. dalaşmaq. vuruşmaq. .
tuvaq	duvaq. gəlin gedən qızın üzünü örtən tul örtük. .
tuyar	duyar. his edər. həssas. .
tuymaz	duymaz. bilməz. his etməz. dərk etməz. .
tüyük	düyük. cəşn. şənlik. toy mərasimi. .
tüz yer	. düz yer. taxta.
tuzaq	duzaq. cələ. heyvan tutmaq üçün tələ. .
uc	. sərhəd. sınır. mərz. .
uca çatısı	uca çatısı, tavanı olan: ağban..
uçar	. uçan. uçmaq yeri. .
ucqar	sapa.. kənar. qıraq.. .
uçrum	. uçurum. dik, dərin yamac.. .
ufanmaq	. qırılımtaq. qısalmaq. parçalanmaq. ovulmaq. dağılmaq. .
ulalmaq	. böyümək. yaşlanmaq. .
ulaşmaq	. çatmaq. yetişmək. qovuşmaq. itlərin durmadan şəkildə hürüşməsi. .
ülqər	ülkər. ulduz adı. pərvin. sürəyya. .
umanizm	. insan pərvərlik. insan sevrəklik. insanlıq sevrəkisini özünə ən böyük amac tutan düşüncə tərzisi. .
ümid	.- bir ümid verənə hər nəyivi vermə.

ummaq	. arzu etmək. gözləmək. olmasını istəmək. umud etmək. .
umu	. (umma). istəh. arzu. tələb. intizar. .
ün	. səs. avaz. səda. nida. şöhrət. .
uqraşmaq	uğraşmaq . qarşılaşmaq. üz üzə gəlmək. rastlaşmaq. döyüşmək. .
uqrayış	uğrayış . qarşılaşma. tuş olma. məruz qalma. düşar olma. .
uqur vermək	uğur . xeyirdua vermək. müvəffəqiyyət arzələmaq. səadət arzulaqmq. bərəkət arzu etmək. .
uqur	uğur . .ötüm. ödüm. bərəkət. yümn. xeyr.
uqursuz	uğursuz . otsuz. şum. .
ürqmək.	. ürkmək . .sapar. qaçma. çəkinmə.
uru durmaq	. yerdən qalxmaq. dik durmaq. .
usanmaq	. təşvişə düşmək. fikrə dalmaq. . cana gəlmək. bezar olmaq.
usu yox	. ağılı yox. ağılsız. .
üvənc	. -pulla güvənc qovuşmaz. (qovuşmaz : birləşməz)
uyturma	uydurma . qondarma. həqiqi olmayan. gerçək olmayan. .
uyturmaq	uydurmaq . özündən düzəltmək. qondarmaq. özündən quraşdırma. .
uyuşmaq	. iki nəyin bir birinə uyğun gəlməsi. müvafiq olmaq. .
uz qılinc	. böyük qılinc. uzun qılinc. .
uzanmaq	yayxanmaq.. yayılıb oturmaq. .
uzaq yollar	. -yalın ayaq uzaq yollar gedilməz .
üzəngi	. rıkab. ayaqları bərkitmək üçün atın qarnına yaxın dəmir ayaq yeri. .
üzqəc	üzgəc . üzən. qayıq. dalgıç. balığın qanadı. .

üzündən keçənmədim . utandım

varlığını bildirməyən

varmaq . getmək. olmaq. .

vərhov . harın. lovğa. məğrur. çəkinməz. saymaz. dəcəl. oynayan.

vərhovlanmaq	. lovğlanmaq. məğrurlanmaq. dəcəllənmə. dincəlik, nemət içində yaşamaqdan qudurmaq. heç nəyi saymamaq, şişmək, oynaqlamaq. .
vərhovlatmaq	. qudurtmaq. təhrik etmək. harınlatmaq. .
vəryan	arxdan ayrılan kiçik qol. .
vurqun	vurğun. vurulmuş. aşıq.
vuruş günü	qırış günü. döyüş günü.. muharibə günü. .
vuruş	. döyüş. muharibə. dava. .
vuruşmaq	qarpişmaq. tutuşmaq. dalaşmaq.. .
xoş yümn	ötümlü. ödümlü. bərəkətli.. xeyirli. .
xoşbəxt olmaq	yarcımaq.. bərəkət tapmaq.
yabı	. arıq at. əldən düşmüş at. .
yalap	. parlaq. ışıqlı. parıldayan. .
yalaq	. itlərə yemək, su verilən qab. itə yal verilən daş, yaxod saxsı qab. daşdan qazılmış qab. .
yalın ayaq	.- yalın ayaq uzaq yollar gedilməz.
yalıncıq	lüt.. paltarsız.. üryan.
yamac	. dağ döşü. dağın hündürlüyü boyu qalxan bölüm. .
yamamaq	. tikmək. gözəmək. cırıq yırtıq. təmir etmək. .
yaman...	yavuz.. qorxunc. xoşa gəlməz. azqın. pis. .
yan baqmaq.	yan baxmaq. əğri baxmaq. qıya baxmaq.kəsgin baxmaq. çəpəki baxmaq. tərs baxmaq. .
yan baxmaq	. əğri baxmaq. çəpəki baxmaq. təhqirlə baxmaq. .
yan vermək	. yanaşmaq. yaxınlaşmaq. .
yan	. kənar. böğür. .
yanacaq	. yandırmaq üçün şey. isti verən şey.
yanaq	. bəniz.. .
yanaşmaq	. yaxınlaşmaq. yaxın gəlmək. yan yana durmaq. .

yançı	. tərəfdar. tərəfdaş. .
yanıqmaq	yanıxmaq. başqasının qayğısına qalmaq. birinə ürək yandırmaq. .
yanki	yanki. yengi. amrikali. amrikada yaşayan. .
yanlış	. yanılma. doğru olmayan. düzgün olmayan. səhv. .
yapınmaq	. silahlanmaq. yaraqlanmaq. .
yapışqan	. suvaşan. çəsb. .
yapma	. təzək. divara yapılan təzək. .
yapmaq	. qurmaq. düzəltmək. bina etmək. .
yaqa sökdürmək	yaxa. təzə paltar tikdirmək. .
yaqa	yaxa. mərz. sərhəd. sinir. .
yaqmac	yaxmac. yaxma. bal çörək.
yaqmalamaq	yağmalamaq. dağıtmaq. talan etmək. .
yaqmur	yağmur. yağış. .
yaramaz	. yararsız. işə gəlməyən. faydasız. xeyirsiz. .
yaraniş	. yaranma. vücutə gəlmə. yoxdan var olma. .
yaraq	. zireh. silah..
yaraqlanmaq	. silahlanmaq. tədarük görmə. .
yarcımaq	. xoşbəxt olmaq. bərəkət tapmaq. gələcəyi xoş olmaq. .
yardımsız	yardımsız.-igid yardımsız olmaz.
yarıncı gün	. gələn gün. sabah. .
yarış	. birinciliği qazanmaq üçün bir birini keçməyə çalışma. müsabiqə. .
yarqan	. dərin dərə. çevrəsi sıldırım yer. .
yaşaq vermək	. qayda qanun qoymaq. qadağa qoymaq. nizam vermək. .
yaşaq	. qayda. qanun. nizam. qadağan edilmiş. .
yaşaqılanmaq	. qadağan edilmək. münəzzəm olmaq. qaydaya düşmək. .
yasavul	. qaravul. mühafiz. keşikçi. qanun xadimi. yasa qolu. .

yaşıрмаq	. gizlətmək. örtmək. pünhan qılmaq. .
yaslama	yasda dağıdılan yemək.
yaşmaqlanmaq	. üz örtmək. yaşmaq tutmaq. üz başı basdırmaq. .
yataq	. yatmaq yeri. yuva. bəstər. məkan. .
yatıq	yadıq. su qabı. sürahi. .
yavaş yavaş .	süzə süzə. – süzə süzə çıxdı getdi.
yavuşlu	. adaxlı. nişanlı. namzəd. .
yavuz	. yaman.. qorxunc. xoşa gəlməz. azqın. pis. .
yay. qış	(tapmaca). -basdırmışam iki toyuq, biri isdi biri soyuq.. (yay. qış)
yayan	yayaq. piyada. miniksiz. .
yayaq	yayan. piyada. miniksiz. .
yayılb oturmaq	uzanmaq.. . yayxanmaq.
yayqanmaq	yayxanmaq. 1.çalxalanmaq. yuyunmaq. 1.tərpənmək. silkələnmək. 1.dalğalanmaq.1. uzanmaq. yayılıb oturmaq. .
yayxanmaq	yayxanmaq. çalxalanmaq.
yazıq	. təqsir. günah. suç. .
yazma	uzunası kəsilib pişirilmiş yemək.
yazmaq	. nazik nazik kəsmək. incə incə doğramaq. .
yel	.- çox güclü, soyuq külək (yel): sər sər. .
yeləq	yelək. yelk. ox qabı. oxun tükləri. qanadın iri tükləri. oxa taxılan tük. bir ox atımı məsafə. .
yelim	. yilim. yapışqan ot. valeriyin (valerin) . .
yelqən	yelkən. qayıqı hərəkəti gətirmək üçün özəl biçimli qalın, möhkəm bez parça. badban. .
yencəmək	. əzmək. basmaq. sıxışdırmaq. xırd xəşil etmək. .
yeni pənir	. dələmə
yeniş	. üzü aşağı. eniş. .
yenqi il	yengi. gələn il. təzə il. .

yəqni	yəxni. qovurma ətdən yasırlanmış yemək. göyərtili, sarəmsaqlı ət. .
yetirmək	.. çatdırmaq
yığın	. yığın. cəm. hər nəyin toplusu. buxça . .
yıqmalamaq	. yığmalamaq. yağmalamaq. qarət etmək. talan etmək. çapmaq. gənəl ehsandan pay götürmək. .
yiyə	. sahib. malik. .
yol yoldaşı	.- yol yoldaşı asda gedib yoldaşı gözlər.
yol.	.keçə. məbər.. iki dağ arasında olan dar boğaz. .
yolaqçı	. yolçu. yolda gedən. musafir. .
yolsuz	. heç bir şeyə inanci olmayan dinsiz. məzhəbsiz. yolu olmayan. .
yolta bağırır.	yolda. -dağda anırır, yolda bağırır. (anırır: anqırır). (tapmaca). (öküz arabası kütüğü)
yönəlmək	. bir yana getmək. bir səmtə üz tutmaq. müəyyən cəhətə hərəkət etmək. .
yont	. at. .
yöntəm	yöndəm. qayda. səliqə. nizam. itə verilən içit. çürümüş yoğurt, ayran. .
yöntəmsiz	. yöndəmsiz. qaba. kobud. biçimsiz. səliqəsiz. qaydasız. .
yoqquş	. üzü yuxarı. dik yer. .
yoqrulmaq	yoğrulmaq. ovulmaq. əzilmək. araya gəlmək. yetişmək. .
yoquş	yoxuş. dik. üzü yuxarı. .
yormaq	. yozmaq. təbir etmək. təfsir etmək. açıqlama. .
yörqəməc	yörgəməc. qarın bağırsağ çıxıtması
yovşan	. iti qoxulu, aci bitgi çeşiti. dərmnə. .
yovuşmaq	. ənsit bağlamaq. yaxınlaşmaq. uyuşmaq. uyöunlaşmaq. .
yum vermək	. xeyir dua vermək. alqışlamaq. .
yumurlanmaq	. özünü yığışdırmaq. toplanmaq. özünü toparlamaq. yasırlanmaq. .
yün	. güzəm. qoyun tükü.. tük. pəşm. .

yüqləlik	yükləlik. yük heyvani. yük aparan. yük üçün. .
yüqlət	yüklət. yük heyvanı. yük üçün. .
yüqlü	yüklü. hamilə. boylu. gəbə. yükü olan. .
yuqratmaq	yuğratmaq. əzib bükmək. dağıtmaq. .
yüqrəq	yügrək. sürətli. qaçağan. becidli. çapağan. iti gedən. sürətlə gedən. bərk qaçan. .
yurqa	yurğa. iti yeriş. sürətli rəvan yeriş. bəzi yerlərdə atın asta yürüməsinə deyilir. .
yurqalamaq	. çapmaq. sürətlə at sürmək. .
yurt	yurd. yaşayış yeri. köçərilərin düşərgəsi. ev eşik. oba. ölkə. .
yurtma	yürtmə. at çapma. sürətlə getmə. adi yerişlə qaçmaq arasındakı at yerışı. dörd nala çapma. .
yurtmaq	. at çapmaq. sürətlə at sürmək. .
yürtmə	yurtma. at çapma. sürətlə getmə. adi yerişlə qaçmaq arasındakı at yerışı. dörd nala çapma. .
yürür	. yerişən. ayaqlı. .
yürüş edən	axınçı. talançı. çapqınçı. qarət edən.. .
yürüş edmək	təpmək..
yürüş	cərəyan. axın.. həmlə. hərəkət. .
yürütmək	. irəliyə, gələcəyə aparmaq. sürdürmək. yeritmək. .
yusifi	. narinci, yaxod sari rəngli parça. .
yüyrəq əng	yüyrək. çox danışan adam. lağlağı. .
yüyrəq	yüyrək. bax yügrək . .
yuyunmaq	yayxanmaq..
zarınıcı	. üzgün. qəmli. çox xəstəlik çəkib zəifləmiş adam. .
zavod	. karxana. .
zəqqum	. şirinlikdən acıya çalan bitgi nov. acı ot. acı . .
zinəcar	. 1-zinə. sızılan. süzülən 2-car. qurumuş bataqlığın yerində qazılan arx. həmişə nəmişlik olan, su sızılan (çıxan) yer. .

zirvə	. qullə. dağın ən hündür yeri. .
zol	. şırıq. uzun şəkildə. təsmə şəklində. nazik uzun. .
toqqac	. toqac. paltar yuyanların, paltarı döymək üçün kullandıqları ağac.
toqquzlama	doqquzlama. sayı doqquz olan hidyə. doqquz qat artırılmış. .
toqrama	doğrama. doğraq. içinə çörək, kişmiş, göy, xiyar doğrana ayran. .
toqraq	doğraq. doğrama. içinə çörək, kişmiş, göy, xiyar doğrana ayran. .
toqtaq	toxtaq. sakit. aram. dinc. arxayın. .
2sakit.	.toxtaq&..
2sakit.	aram&.
2sakit.	dinc&.
2sakit.	arxayın&. .
2aram.	.toxtaq&..
2aram.	aram&.
2aram.	dinc&.
2aram.	arxayın&. .
2aram.	.toxtaq. sakit. aram. dinc. arxayın. .
tinc.	dinc. .toxtaq. sakit. aram. arxayın. .
arqayın.	arxayın. ..toxtaq. sakit. aram. dinc.
toqunc	toxunc. danlaq. odun parçası. ət doymək üçün çobuq. .
torağay	. kəkili kiçik quş. toyğar. turac. torğa .
qəqili kiçik quş	kəkili kiçik quş. torağay.. toyğar. turac. torğa .
toyqar.	toyğar. torağay. kəkili kiçik quş.. turac. torğa .
turac.	. torağay. kəkili kiçik quş. toyğar. torğa .
torqa .	torğa . torağay. kəkili kiçik quş. toyğar. turac..
torqə	torğə (fars) < torağay. kəkili kiçik quş. toyğar. turac. >..
tustaq	dustaq. qısıq. tünk. məhbus. məhbusların saxlandığı yer. zindan. .
qısıq.	. dustaq.. tünk. məhbus. məhbusların saxlandığı yer. zindan. .

tünq.	tünk. dustaq. qısıq.. məhbus. məhbusların saxlandığı yer. zindan. .
2məhbus.	tünk.
2məhbus.	dustaq.
2məhbus.	qısıq&. məhbusların saxlandığı yer.
2məhbus.	zindan. .
zintan. .	zindan. dustaq. qısıq. tünk. məhbus. məhbusların saxlandığı yer. zindan. .
tov	hərəkət. sürət. fırlanmaq. .
tov	dov. fürsət. macal.
tov түşmək	dov düşmək. fürsət түşmək. .
2fürsət düşmək. .	dov düşmək&.
tövşəq	tövşək. tövşəyən. ürəyi çırpınan, döyünən. soluq darlığı. tənqi nəfəs. ..
toy	. şənlik. qonaqlıq. ziyafət. düyün. ..
toylamaq	. qonaqlıq etmək. ziyafət vermək. şənliyə çağırmaq. ..
2ziyafət vermək	toylamaq&.
2ziyafət vermək	qonaqlıq etmək&.. şənliyə çağırmaq. ..
töyşü	. ızdırab..
2iztirab	töyşü...
.2iztirab	töyşü&..
qor	.-kor min arar, bir tapar. (arar: axdarar).
arar	axdarar. .-kor min arar, bir tapar. (arar: axdarar).
qor	.- kor min arar , bir tapar. (arar: axdarar).
66kor min arar, bir tapar. (arar: axdarar).	
toyum	. qənimət. düşməndən alınan mal. .
qənimət	toyum&. düşməndən alınan mal. .
töz	. yaya (kamana) sarılan ağac qabığı. (dağ badamı ağacının qabığı). .
tozanaq	. boğanaq. ağ yelin yaratdığı tozluq. .
boqanaq	boğanaq. tozanaq. ağ yelin yaratdığı tozluq. .

tüqənmək	tükənmək. qurtulmaq. bitmək. sona çatmaq. .
tul	dul. əri ölmüş qadın. ərsiz arvad. .
tüləq	dülək. sakit. yumşaq. ağır başlı. nəsil. soy. asudə. aram. mətanətli.
tüləq	tülək. tükünü tökmüş. tük tökmə (quşlarda) . .
tülü quş	simurğ. .
2simurğ	. tülü quş&.
tülü	. tülkü. çabıq. zirəng. hiləgər, kələkbaz. .
tün içində	dün. gecə ilə. şəbanə. .
tün	dün. gecə. dünən. .
tünc	. bürüş. qurğuşun, mis alışımindan (tərkibindən) əldə edilən metal. .
turna	durna. dimdigi, boğazı, ayaqları uzun köçəri bataqlıq quşu. .
türtmə	dürtmə. itələmək. bir nəyin ucu ilə vurmaq. yumruq . .
türtmək	dürtmək. zorla soxmaq. yerləşdirmək. yumruqlamaq.
türtüşmək	dürtüşmək. dürtülmək. zorla soxolmaq. yumruqlaşmaq. .
qartof	. kartof < qar top. qartop
qartop	qar top > qartof > kartof
yeralma	qartof. kartof < qar top. qartop
tuş	. qarşı. muqabil.. .
2muqabil	tuş.
2muqabil	qarşı... .
tuşaq	. ayaq bağı. buxov. atların qabaq ayağına vurulan buxov.
tuşağı vurmaq	.-ayağına at tuşağı vurmaq: evləndirmək. oğlana qız almaq. .
33ayağına at tuşağı vurmaq. (evləndirmək. oğlana qız almaq). .	
tüşərgə	düşərgə. keçəri yaşayış yeri. yurd. mənzil. .
tuşluq	. qarşılıq. üz üzə durmaq. muqabilə. dözüş. nişan alış. .
qarşılıq.	tuşluq. üz üzə durmaq. muqabilə. dözüş. nişan almış. .
üz üzə durmaq	tuşluq. qarşılıq. muqabilə. dözüş. nişan almış. .

tözüş. 1.tuşluq. qarşılıq. muqabilə. 1.üz üzə durmaq.. 1.dözüş. 1.nişan almış. .

2nişan alış. tuşluq&.

2nişan alış. qarşılıq&.

2nişan alış. üz üzə durmaq&...

2muqabilə. tuşluq.

2muqabilə. qarşılıq. .

ölüm gözünə dik bamaq. ölümdən qorxmamaq.

3ölüm gözünə dik bamaq. (ölümdən qorxmamaq).

abtal **abdal.** yendi. alçaq.

ac acı dalayar -ac acı dalayar, tox toxu yalayar

ac acına . heç nə yemədən. gərəyini yemədən

ac ayıda -ac ayıda oyun yox, susuz dərman, onun yox. (**dərman: dəğirman**)

ac çörək təkəsin gəzər -ac çörək təkəsin gəzər

ac əlinə gələni yeyər -ac əlinə gələni yeyər, tox ağzına gələni deyər

ac işləyər -ac işləyər, tox yeyər.

ac qarın -ac qarın evdə durmaz!

ac qarına . acına. aç açma. yeməsin yemədən. nəştab.

ac qurd -ac qurd kimi saldırmaq: azqın bir istəklə atılmaq.

ac pişik -tox pişik sıçan tutar oynadar, **ac pişik sıçan tutar diri udar.**

ac pişiyi -tox evin **ac pişiyi.** (ac göz).

ac toqrayar **doğrayar -ac doğrayar**, tox yeyər.

ac toyurmaq **-ac doyurmaq**: yoxsulları bəsləmək.

aca darı çörəyi **-aca darı çörəyi** bal dadar.

acı acı bağıraraq . çığlıq çığılğa.

acı ağız soğuş ağız.

acı avutular yumşanar. təskin tapar -əziziyəm yarası, **acı olar dil yarası**, hər acı avutular, avutulmaz dil yarası.
(**avutular**: yumşanar. təskin tapar)

acı de, acı eşit **-acı de, acı eşit.**

acı görmüşə . (**acı**: zülm). **-acı görmüşə** acıdan danış.

acı içinə çökmək . çox acınmaq. çox yanmaq

acı itirən . müsəkkin.

acı olar dil yarası -əziziyəm yarası, **acı olar dil yarası**, hər acı avutular, avutulmaz **dil yarası**. (**avutular**: yumşanar.
təskin tapar)

acı soğuş . şaxda.

acı sözlə kimbirin incitməyin -acıdır çevrəmiş olduqca bilin, **acı sözlə kimbirin incitməyin**.

acı su . duzlu, şor su. dəniz suyu. **-acı su** sabını köpürtməz.

acı tərə . şətərə.

acıdan danış -acı görmüşə **acıdan danış**. (**acı**: zülm)

acıdar -igid yarası **igid acıdar**. (igid yarasın igid anlar).

acıdır çevrəmiz olduqca bilin -acıdır çevrəmiz olduqca bilin, acı sözlə kimbirin incitməyin.

acığan -acığan özün oda vurar
. -acığan çörək istər, kürəyən kürək.

acığın çıxmaq . 1. öcün almaq. 1. xoşa gəlməz bir işin qarşılığın vermək.

acığır-acığır kimi olmaq: içi əzilmək. ürəyi gedmək.

acıq, inciklik . acıq. -ölümlə öc alınmaz: **acıq, inciklik** ölümlə silinməz.

acıqar . **acığar. -çox acığar:** qarın oğar. -yayın kölgə kovan, qışın qarın oğar. (**kovan:** örtülü qorunmuş yer).
(qarın oğar: çox acığar)

acıqın -acığın çıxmaq: **acığın açmaq:** öc almaq.

acıqlandırmaq . dilləndirmək. danışdırmaq. deyindirmək.

acıqlanma! . daşlanma!. hirsələnmə!.

acılı . ürəyi dəlik. çiqli. dərdli.

acımadan . amansızca.

acımaq -çox acımaq: ürəyi cızlamaq

acımamaq . ayağın daşdan əsirgəməmək. qıymamaq.

acımasızın . qıyasıya. dehşət. -**qıyasıya döğüşmək:** qırtlaq qırtlağa gəlmək.

acımaz . ürəksiz adam. acımaz, rəhmsiz biri.

acımaz doğa -acımaz doğa, acımaz nəyə. (**acımaz:** rəhmsiz). (**nəyə:** nərsiyə)

acımaz . bərk ürək. qat ürək.

acına . aç açma. yeməsin yemədən. nəştab. ac qarına.

acından ölmək . yoxsulluğu, çox ac olmağı bildirir.

acını çəkən bilər -od düşdüüyü yeri yaxar: **acını çəkən bilər**.

acınmaq . əsəflənmək . üzülmək.

-**çox acınmaq**: acı içinə çökmək. çox yanmaq

- **çox acınmaq**: ürəyi yanmaq.

acınmış . təxmir olunmuş arpadan alınmış törə arpac. birə. bira. pırvə. abco.

. -**çox acınmış, ağrınmış**: bağı yanıq.

acısın azaldan . sərinlədən. sərindirici. müsəkgin.

acısın çəkmək . cəzasın görmək.

acısın çıxartmaq . öc almaq. əvəzin çıxmaq.

acıta toxuda **acıda**. - kişi bir dilim əkmək **acıda toxuda**. (aclığı toxluğu bir tikə çörək gıdərər)

acıtan söyləyənə . **acıdan - acıdan söyləyənə deyilir**. dili yanmış. dili qırılmış. dili çorlu. dili kəsilmiş. lal olmuş.

acıtsan . çalsan. maya vursan. -sütü çalsan yoğunlar. (**yoğunlar**: yoğurd olar)

acıyan . ayağan. qıyan. rəhm edən. -yağıya **ayağan** yaralı, qadını qaralı. (kəndisi yaralı olan, düşmana acısa, qarısı yaslı olur).

achıq -achıq nə duyqulara daldırmaz.

achıq duymaq - **birdən achıq duymaq**: ürəyi əzilmək. ürəyi gedmək.

achıqda eldən yeyər -**achıqda eldən yeyər**, toxluqda eldən deyər. (**deyər**: deyinər. qurtdalar)

acözdən . bağırqurtdan. nəfsi əmmarədən. **-tanrım acözdən**, acüzdən qoru. (**acüzdən**: pis üzdən saxla).

acüzdən . pis üzdən. -tanrım acözdən, **acüzdən qoru**. (**acözdən**: bağırqurtdan. nəfsi əmmarədən)

aç açma . yeməsin yemədən. acına. nəştab. ac qarına.

aça macal. fürsət. **-birinci açada**: birinci macalda.

açar . yengə. giriş. (yeməkdə)

açığa çıxarmaq . nəcat vermək. qutarmaq. sərbəst etmək.

açığa çıxarmaq . gizli nəyi ortaya qoymaq.

açığa çıxmaq . bəlli olmaq.

açığa çıxmaq . bəlli etmək.

açığa vermək . açığa vurmaq. bəlli etmək. gizli nəyi ortaya qoymaq.

açığı çıxmaq . doğrusu bəllənmək. qorunmuş bəlli, sanalı para, əksik gəlmək.

açıq alınla . başarı övüncilə.

açıq anılı . hizuri zəhinli.

açıq artırma . muzayidə.

açıq artırma . muzayidə. alıcılar arasında yapılan qarşılıqlı artırma.

açıq aşam . bəlli aylıq.

açıq başlı . düşünən. anlayan. aydın.

açıq bıraxmaq . **açıq vermək**. 1. kontrol etməmək. 1. girizlərə (dəxalətlərə) yol vermək.

açıq çıxmaq	. boşlu, yersiz çıxmaq.
açıq damaq	. açıq port. bəndər. qolayca girib çıxılan damaq.
açıq daşıt	. örtüksüz nəqliyə.
açıq dəniz	. engin.
açıq düşmək	. açıla qalmaq. təslim olmaq. yenilmək.
açıq kəsitmə	. satıcılar arasında yapılan qarşılıqlı əksirmə, düşümə.
açıq qadın	. utanmıyan. çəkinməyən
açıq qapı bıraxmaq	. son sözə yer qoymaq. tam körpüləri qırmamaq. bir körpünü yıxmamaq.
açıq qapı	. sərbəs girib çıxılan yer. vizasız.
açıq oxumaq	. səslə oxumaq
açıq oxumaq	. səslə oxumaq.
açıq olmuyan durum	. qaçamıqlıq. (aşüfdəlik). bulanıqlıq. qayıqlıq.
açıq orduluq	. çöldə qurulan qoşun
açıq oturum	. izlənimi sərbəs.
açıq oy	. səs verənlərin kimliyi bəlli olan.
açıq saçıq	. bəsbəlli. apaçıq.
açıq seçik	. çox bəlli. anlaşılr. bəlirgin.
açıq ürəkdən	. səmimi qəlbdən.

açıq ürəklə	. yalansız. dos doğru. -açıq ürəklə deyirəm.
açıq ürəkli	. gizi olmayan. səmimi. . -açıq ürəkli . (gizi olmayan. səmimi)
açıq vermək	. açıq bıraxmaq . 1. kontrol edməmək. 1. girizlərə (daxalətlərə) yol vermək. 1. çıxarı gedəri bəllənməmək. vəlxəşlik etmək
açıq yazı	. hamıya yayılan yazı.
açıq	. sadə. -açıqın de görüm : sadəsin de görüm.
açıqa vurmaq	açığa . eşiyə tökmək. aşgarlamaq.
açıqa -açığa düşmək	işsiz qalmaq.
açıqda bıraxmaq	. sözləşməli olaraq bir nəyi başına ötürmək. verilən sözdən çıxmaq.
açıqda bıraqqmaq	. məhrum etmək. –onu payında açıqda bıraqqdı .
açıqda qalmaq	. 1. görəvsiz, işsiz qalmaq. 1. ev eşiyn itirmək. 1. məhrum qalmaq. –öz payından açıqda qaldı .
açıqda qalmaq	. yutsuz, boş, çöldə qalmaq.
açıqdan açığa	. açıxdan . 1. hamının anlaya biləcəği biçimdə. 1. göz görə görə. 1. lap sadəsi. 1. ulu orta. hər nə olursa.
açıqdan əldə etmək	. boşuna, parasız qazanmaq.
açıqdan yalan söylər. (açıqdan: aşgara)	-üzümə baxar, açıqdan yalan söylər.
açıqlamaq	. iç etmək. izahlamaq.
açıla qalmaq	. açıq düşmək. təslim olmaq. yenilmək.

açılış töməni . mərasimi qurayış.

açılmadan soldun -səndin göydən yağən şirin noğuldu, yazıq qonça oyan, yağən doluydu, **açılmadan soldun səndə**
mənəm tək.

açılmaq . torşumaq. yorulmaq.

açılmaz söz . sir. giz.

açmaq -ürəyin **açmaq**: ürəyin boşaltmaq. ürəyin tökmək. ürəyin deşmək. üzüntülərini dışa vermək.

açmamış yarın -**kim bilər, açmamış yarın**, kim bilər, doğmamış qarın.

açmaza düşmək . çıxmaza düşmək

ahı tutmaq . ahın almaq. birinin ilənməsin üstünə çəkmək.

ahın almaq . ahı tutmaq. birinin ilənməsin üstünə çəkmək.

aqşam gül kimi solur **axşam** . -çevrəyə ışıq salır, **axşam gül kimi solur. (tapmaca). (günəş)**

aq aqu . **ağ ağu**. hirol.

aq atmaq . **ağ atmaq**. ağ salmaq. tor, tələ qurmaq.

aq bayraq çəkmək . ağ. təslim olmaq.

aq qitab . **ağ kitab**. bir soruyu aydınlatmaqçün yayımlanan kitab.

aq qömür . **ağ kömür**. su tavi, quvvəsi. su gücüylə törənən tov, enerji.

aq qöz . **ağ göz**. 1. gözlərinin boyası çox açıq. 1. bədnəzər.

aq salmaq . **ağ salmaq**. ağ atmaq. tor, tələ qurmaq.

aq sandığı açıldı. ağ. -ağ sandığı açıldı, içindən nur saçıldı. **(tapmaca).** **(irtçağı. səhər çağı)**

aq tas qızıl tas -ağ tas qızıl tas, birin götür birin as. **(tapmaca).** **(ay-günəş)**

aq totaqlı at . ağ dodaqlı at. ağzı kilitli.

aq yalana -ağ yalana inanan üzü qara olar.

aqə nökərə . ağa. -ağa nökərə necə baxsa, nökər ağanı elə görər.

aqə yeyər ağa. -qul çalışar, ağa yeyər.

aqabbag . ağabbag. süt ağ.

aqac - ağac dənizi: geniş orman.

aqac başında . ağac. -ağac başında ağca yumaq. **(tapmaca).** **(qar).**

aqac dənizi . ağac. meşə.

aqac əgildi sındı -ağac əgildi sındı, kişi əgildi öldü.

aqac uca -ağac uca əlim qısa.

aqamanlıq . ağamanlıq. devlətçilik

aqan su . axan. -axan su birdə dönməz.

aqan sular axmaz oldu axan. dünya tərsinə döndü.

aqan sular dayandı. axan. başda bir yol tapılmadı, başqa yolla işə keçməliyik.

aqapbağ . ağapbağ. -kirşan kimi ağapbağ.

aqar çaylar dayanmaz -axar çaylar dayanmaz. (ümüd qırılmaz)

aqar sular birləşər -axar sular birləşər, ırmaq çaylar quraşar.

aqar yakıt . axar yakıt. neft, benzin, qazol kimi yanıtlar.

aqası . ağası. kumutanı.

aqca yumaq . ağca. -ağac başında ağca yumaq. (tapmaca). (qar).

aqciyər kəsəli . ağciyər. incə kəsəl. incə sayrı.

aqça arça . ağça. ağapbağ təp təmiz.

aqğzı qara qara salıqçı, xəbərçi.

aqı ağ . ağı ağ. -ağı ağ, qarası qara: tənə ağ, saçı gözü qara olan.

aqı qaranı şaşırmaq . ağı. çox şaşmaq

aqıcı qum . axıcı qum bataq qum. şıxmaz qum. (quicksand)

aqıcı . axıcı. sıvıq. suyuq.

aqın adı, qaranın dadı . ağın. əsməri övmək üçün söylənir.

aqın axın . axın axın. 1. ardıcıl. 1. topar topar. öbək öbək. yığın yığın. qurup qurup.

aqın ola . ağın. -ağın ola. ağın ola. düzün ola. həlal ola. sağal ola

aqını poxuna qarışdırmaq . ağını. yaxçı pisi birbirinə qatmaq.

aqıntıya kürək çəkmək . axıntıya. əməyi boşa vermək.

aqır axsaq . ağır. uslu yavaş.

aqır aqsaq . ağır axsaq. çox yavaş.

aqır ayaq	. ağır ayaq. doğması yaxın.
aqır ayaq	. ağır. doğması yaxın.
aqır ayaq	. ağır. doğurması yaxın.
aqır basmaq	. ağır. etgisi gücləmək.
aqır basmaq	. ağır. ağır, üstün gəlmək.
aqır başlı	. düşünüb daşınan biri.
aqır başlı	. ağır başlı. ciddi.
aqır bir an	. ağır. sıxıntılı bir an.
aqır canlı	. ağır canlı. 1. çevrəni sinsidən. sıxan varlıq. 1. ağır qanlı. yavaş iş görən.
aqır geyimli	. ağır. salımlı geyimli. (salımlı: rəsmi)
aqır geyinmək	. ağır. bahalı. - ağır geyinmək: 1. bahalı geyinmək. 2. örtülü geyinmək
aqır gəlmək	. ağır. - ağır gəlmək. onuruna sığdıramamaq.
aqır gəlmək	. ağır. çəkəməmək. önürünə çarpmaq.
aqır qanlı	. ağır qanlı. 1. uyuşuq. yuxulu. aldırmaz. gəvşək. 1. ağır canlı. yavaş iş görən. 1. istəksiz. atıcı. çəkməyən. anipati
aqır qazan	. ağır. . - ağır qazan gec qaynar.
aqır oturmaq	. ağır. hər işə atılmamaq.
aqır söz	. ağır. könlə toxunan söz.

aqır yerində qalır . ağır. -yeğniği yel alır, **ağır yerində qalır.** (yeğniği: yüngülü)

aqır . **ağır.** sıxıntılı. -**ağır** bir gün. –**ağır** gecə.

aqırbaş . **ağırbaş.** ciddi

aqırbaşa . **ağırbaşa.** -**ağırbaşa qonuşmaq:** ciddi danışmaq.

aqırbaşlı . **ağırbaşlı.** uslu huşlu. dərlitoplu.

aqırdan almaq - **ağırdan almaq:** 1. aşırı yürüşdən, davranışdan çəkinmək. 1. nərsiyə könülsüz olmaq. 1. könül göstərməmək. 1. aşırı (ifratla) davranmamaq.

aqırdan almaq . **ağırdan.** ağırına, gücünə gedmək.

aqırına . **ağırına.** -**ağırına gedmək:** onuruna toxunmaq. gücünə gedmək.

aqırlığı **ağırlığı:** zəhməti. -tüstüsü çox, istisi yox. (**ağırlığı çox,** oğuşu çox). (**oğuşu:** bərəkəti)

aqırlıq basmaq . **ağırlıq basmaq.** yuxuda qara basmaq. yuxusu gəlmək.

aqırlıq edən baş . **ağırlıq.** -**ağırlıq edən baş,** yarşığın çəkər. (öz başın ağıllı bilən yarşığın çəkər). (**yarşığın:** tavanın. cəzasın)

aqırlıqım var . (**ağırlıqım:** astlığım. vüqarım). -nə qorxum dalqalardan var, nə qarqış yağdıran qışdan, geniş dərya kimi sinəmdə sarsılmaz, ağırlıqım var.

aqıt yönəti . **axıt yönəti.** axıt biçimi. axıt yörti. ifa tərzü.

aqıya dönmüş . **ağıya.** -umutları, dadları **ağıya dönmüş**

aqız . **ağız -ağız pozmaq:** yamanlamaq.

-**ağız birliyi etmək:** öncədən sözlərini birləşdirmək.

aqız açdırmamaq. ağız. kimsəyə söz (macal) verməmək.

aqız adağı . ağız. sözdə nişanlanan.

aqız ağız bağırmaq ağız. var gücüylə bağırmaq

aqız ağıza qaynaq. ağız. iki lüləni ağız ağıza qaynaqlanması

aqız aramaq . ağız. dil öyrənmək. xəbər bilmək. danışdırıb söz öyrənmək.

aqız birliyi . ağız. -ağız birliyi: söz birliyi.

aqız bolusu . ağız. ağızına gələn. -ağız bolusu demək.

aqız dadı . ağız. dirlik düzənlik, çox keçinmə dinclik durumu.

aqız dadıyla . ağız. dadın duya duya, ala ala.

aqız dadıyla . ağız. dadın duya duya, çəkə çəkə, sevə sevə.

aqız dalaşı . ağız dalaşı. ağızlaşma. bağırışma. söz döğüşü.

aqız dəğişdirmək . ağız. 1. dediyi sözün tərsini demək. 1. dediyin başqa türlü demək.

aqız dəğişikliğı . ağız. 1. ləhcə dəğişikliğı. 1. yemək çeşitlərinin dəğişiklik.

aqız dəğişikliğı . ağız. yeməyin dadında dəğişiklik.

aqız dolusu . ağız. yekə yekə, şişə şişə demək.

aqız kalabağı . ağız. iti danışib dağdan bağdan demək.

aqız qafası . ağız. satıcılar kimi çox haylamaqla alıcı çəkmək

aqız qavqası . ağız. ağız pərtliyi.

aqız pərtliyi . **ağız.** ağız qavqası.

aqız pozmaq . **ağız.** yaman demək.

aqız pozuqluğu . **ağız.** söğücülük.

aqız satan . **ağız.** bağırır özün öğən.

aqız satmaq . **ağız.** boş söz demək.

aqız savaşı . söz atışması.

aqız susur dil utanır . **ağız.** -sevgidən gedəndə söz, **ağız susur dil utanır.**

aqız verməmək . **ağız.** dil verməmək. alız (xəsdə) danışamamaq.

aqız yapmaq . **ağız.** sözünü fırlatıb yayındırmaq üçün dil tökmək

aqız yapmaq . **ağız.** şişirtmək.

aqız yapmaq. dil töküb aldatmaq.

aqız yaymaq . **ağız.** düz danışmaqdan qaçmaq. düz söz deməkdən qaçınmaq.

aqız yaymaq . **ağız.** sözü çaşdırmaq.

aqız yemə yetişər **ağız.** -qol düşsə işə, **ağız yemə yetişər.**

aqız yoluyla . **ağız.** ağızdan ağıza. sözlə.

aqıza almaq . **ağıza almaq. ağza almaq.** anmaq. söz etmək.

aqıza . **ağıza.** -pul var cibə sığmır, **söz var ağıza.**

aqızdan ağıza . **ağızdan.** birbirinə deyərək. **-ağızdan ağıza,** qulaqdan qulağa eşitmək.

aqızdan ağıza . **ağızdan.** ağıza ağız yoluyla. sözlə.

aqızdan qapmaq . **ağızdan.** birinin danışığından yarım yamalaq bilgi əldə etmək.

aqızdan qapmaq . **ağızdan.** 1. el ağzından dinləyib, söz edinmək. 1. sözdən söz ayırmaq. ara bulub sözdən söz çıxartmaq. (**ara bulub:** fürsət edib)

aqızdan qapmaq . **ağızdan.** eşidib öyrənmək.

aqızlara söz olma -**ağızlara söz olma,** ayaqlara toz.

aqızları uymaq . **ağızları.** sözləri tutmaq.

aqızlaşma . **ağızlaşma.** ağız dalaşı.

aqlamaq könül pasın silər . **ağlamaq.** -**ağlamaq könül pasın silər**

aqlamaqdan . **ağlamaqdan.** -kiməsnə çarə bulmaz **ağlamaqdan.** (**kiməsnə:** heçkim)

aqlamaqlı olmaq . **ağlamaqlı.** ağlayacaq kimi olmaq.

aqlar qülər . **ağlar.** - **ağlar gülər qalmaq:** bir gözü gülüb bir gözü ağlamaq.

aqlay . **ağlay.** -könlün küysün dağlay, **yurdun qalsın ağlay.** (**küysün** : yansın)

aqmaq baş . **axmaq.** -**axmaq baş** ayağa yük.

aqmaq duyduğun söylər . **axmaq (duyduğun:** eşitdiyən, istədiyən). -uslu gördüğün, **axmaq duyduğun söylər.** (**uslu:** ağıllı).

aqmasada damlar. **axmasada.** az çox yarar sağlar.

aqmasada damlar-axmasada damlar işi olsunda az qazancla.

aqrı keçər . **ağrı.** -**ağrı keçər,** ökünüş ömirlilik. (**ökünüş:** peşmanlıq)

aqrı olmasa ürək inləməz -coşan könül söz dinləməz, **ağrı olmasa ürək inləməz.**

aqrı ortağı **ağrı.** dərd ortağı.

aqrın alan . **ağrın.** -sene yanan, **ağrın alan.**

aqrına -**ağrına gəlmək:** yüksünmək. üşənmək. təbəllik etmək.

aqrınmaq . **ağrınmaq.** ürəyi yanmaq. ürəyi çorlanmaq. azarınmaq.

aqrınmış . **ağrınmış.** -**çox acınmış, ağrınmış:** bağı yanıq.

aqsaq malın . **axsaq.** -**axsaq malın,** sürüyə qatıl, topal eşəyin kərvana.

aqsayanla axsar -**axsayanla axsar,** oynuyanla oynar

aqşam axıra . **axşam.** -**axşam axıra,** gündüz çayıra. (**çayıra:** otlağa). (önəmli iş görməyib, yeyib içməyiylə uğraşmaq)

aqşam çağı **axşam.** axşam üsdü. axşam üzrə. axşam çağı. gün batasıya

aqşam düşmək . **axşam.** ortalıq qərarmaq.

aqşam düşmək . **axşam.** su qabarmaq. axşam düşmək.

aqşam əzanı . **axşam.** yatsı banı.

aqşam gedər -**axşam gedər,** tan gələr. (**tapmaca).** (**tan: dan**)

aqşam qavurur . **axşam.** -**axşam qavurur,** ertir savurur: (**ertir:** sabah). burdan qazanır ordan tükətir.

aqşam qavurur -**axşam qavurur,** yarın savurur. (qazandığın günün bitirir)

aqşam qül kimi solur. **axşam.** -**çevrənə** işıq salur, **axşam gül kimi solur.** (**çevrənə:** aləmə). (**tapmaca).** (**günəş**)

aqşam sözü	axşam. - axşam sözü dan yadsar. (yadsar. unudar.). (söz verər tutmaz)
aqşam üsdü	axşam axşam üsdü. axşam üzrə. axşam çağl. gün batasıya
aqşama doğru	axşama. axşama yaxın.
aqşama yarına	-axşama yarına: bu gün yarın. bu tezlikdə
aqşamdan dana	axşamdan. elə olsunki bu gün.
aqşamdan qavur	. axşamdan. -axşamdan qavur, yarına savur. (qazandığın elə tükətən biri)
aqşamı iplə çəkmək	. axşamı. axşam olmağa tələsmək
aqşamlıq yarınlıq . axşamlıq.	haradasa sonuc çox yaxın
aqşamlıq yarınlıq . axşamlıq.	haradasa sonuc çox yaxın.
aqталı söz	. ağıdalı. qəliz söz.
aqталı	. ağıdalı. ağıdalı. etibarlı. -ağıdalı yox: ipi sapı yox.
aqталı	. ağıdalı. qarmaqarışıq. anlanılmaz.
aqtar	. axtar. xərəzi. ətir ötür, iğnə sapılıq tükəni.
aqtaran tapar	. axdaran. -axdaran tapar, yatan yuxuda görər. -axdaran tapar, yoğuran yapar.
aqtarı	. axtarı. həvalə.
aqtarım	. axtarım. həvalə etmək.
aqtarış toparı, qurulu	. axdarış. araşdırıcı takım.

aqtarış . **axdarış**. arama darama.

aqtarma yapmaq . **ağdarma**. bir yerdən bir yerə daşıtmaq.

aqtarmaq . **ağdarmaq**. enmək. yıxmaq. alt etmək.

aqu . **ağu**. -sənsiz gecədir günlərimiz, batma atam dur, aç gözlərin ey yorğun ata sənsizləmişik dur! axı torpaqda kimin var, istəklimiz, istəklilərin atma amandır. (**ağu**)

aquşlar . **ağuşlar!**. (< **ağı**. acı). hayıflar. əfsuslar. yavuşlar. yovşlar. yaxızlar. (< **yaxuş**).

aqyönətci . **ağyönətci**. vebməstir.

aqza alınmaz . **ağza alınmaz**. deyilməsi pis. ağza götürülməz. dilə gətirilməz. (ağır, yaman söz)

aqza alınmıyacaq . **ağza**. pis sözlər.

aqza almaq . **ağza almaq**. **ağıza almaq**. anmaq. söz etmək.

aqza almaq . **ağza**. sözün gətirmək. anmaq.

aqza düşmək . **ağza**. dediqodu qonusu olmaq.

aqza düşmək . **ağza**. dediqodu qonusu olmaq.

aqza gətirmək . **ağza gətirmək**. dilə vermək.

aqza götürülməz . **ağza götürülməz**. ağza alınmaz. deyilməsi pis.

aqza yüyən vurdurmaz ağza -ayağından aldırmaz, **ağza yüyən vurdurmaz**. (**tapmaca**). (**yüyən**. cilov)

aqza yüyən vurdurmaz . **ağza**. (**yüyən**: cilov). -ayağından aldırmaz, ağza yüyən vurdurmaz. (**tapmaca**). (**yel**)

aqza **ağza**. -qaşiq olsa uzun saplı, **ağza keçmədən göz çıxardar**.

aqzaça doğru . **ağzaça** ifdara doğru. (**ağzaça**: ağızaçma ağz açma. ifdara)

aqzı . **ağzı**. -**ağzı pozuq**: yamanağız. sövüşçül.

aqzı açıq qalmaq . **ağzı**. şaşa qalmaq.

aqzı açıq qalmaq . **ağzı**. şaşa qalmaq. (**şaşa** : heyran) mat qalmaq.

aqzı açıq . **ağzı**. ağzı havada. şaşqın. çaşqın

aqzı asdarlı . **ağzı**. aşırı isdi, acıya dözümlü.

aqzı bağlını -qolu bağlını döğmə, **ağzı bağlını söymə**.

aqzı bir . **ağzı**. sözü bir.

aqzı böyük danışmaq . **ağzı**. yekə danışmaq

aqzı böyük . **ağzı böyük**. yekə ağız. böyük böyük danışan.

aqzı burnu . **ağzı**. -**ağzı burnu birbirinə qarışmaq**: əzib əzişdirmək.

aqzı burnu yerində . **ağzı**. yaraşıqlı.

aqzı çəlikli . **ağzı**. isti acıya dayanıqlı dil ağız.

aqzı dəğişmək . **ağzı**. başqa türdə danışmaq

aqzı dili yox . **ağzı**. çox az danışan.

aqzı dolu . **ağzı**. ağzı tıxa. ağzı dolu.

aqzı gəvşək . **ağzı**. ağzı lax. ağzı söz, sır tutmaz.

aqzı gəvşək . **ağzı**. sır, söz tutmaz

aqzı gəvşək	. ağzı. söz saxlamaz.
aqzı havada	. ağzı. ağzı açıq. şaşqın.
aqzı işlir	. ağzı. çənəsi oynur.
aqzı kilitli	. ağzı. 1. söz tutan, saxlayan. 1. ağ dodaqlı at.
aqzı qalabalıq	. ağzı. çatıb çatmıyanı söyləmək
aqzı qara	. ağzı. - ağzı qara. uğursuz ağız. uğur söyləməz. (uğur: xeyr)
aqzı qoxur	. ağzı. başı iy verir. böyügünün sözündən çıxmaq.
aqzı qurusun	. ağzı. (qarqış). - ağzın qururardi bu sözü deyən yerdə.
aqzı qurusun	. ağzı. pis dilək, qarqış qarşısında işlənən bir söz.
aqzı lax	. ağzı. ağzı gəvşək. ağzı söz, sır tutmaz.
aqzı öpüləcək olan	. ağzı. çox gözəl sözlərdə bulunan.
aqzı piçaq açmamaq	. ağzı. üzüntüsündən söz söyləyəməmək.
aqzı pis	. ağzı. söğüş ağızlı.
aqzı pis	. ağzı. söğüşə ögrəngəli olan.
aqzı sıkı	. söz verməz.
aqzı sulanmaq	. ağzı. sevilən nərsədən imrənmək.
aqzı sulanmaq	. ağzı. dadlı nərsəni görüb, anmaqla imrənmək, kef eləmək. könlünə düşmək.
aqzı tıxa	. ağzı. ağzı dolu.

aqzı var dili yox **ağzı.** az danışan, səssiz.

aqzı yanamaq **ağzı.** bir nədən itgi görmək

aqzı yekə **. ağzı.** kəndin övən.

aqzı yırtıq **ağzı.** söz saxlamaz.

aqzı yoxlamaq **. bəlimədən danışdırmaq, sorqulamaq.** ağzında söz almaq

aqzı yumuq **. ağzı.** -**ağzı yumuq** ac ölər.

aqzım çiriş çanağı. ağzım quru acımış.

aqzımı açma **. ağzımı.** diş otur. danışdırma.

aqzımız bir **. ağzımız.** sözüümüz bir

aqzın -könlün ağzında yox, **ağzın könlündə gərək.**

aqzın aç **. ağzın.** -kişi kim yavızlıqdan qaça, **gərək kim iyi fala ağzın aç.** (yavızlıqdan: yamanlıqdan)

aqzın açcağına gözü **aç** **. ağzın.** danışdıgıvı bil.

aqzın açmamaq **. ağzın.** heç nə söyləməmək. səsin çıxarmamaq.

aqzın ara **. ağzın.** -dil ilə dosd olanın, **ağzın ara könlün al.**

aqzın öpülsün **. ağzın.** ağzıva qurban. iyi sözlər qonuşan kimsə.

aqzın tıx **. ağzın.** ondan danışmaq.

aqzın yağ dadsın **. ağzın.** -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax **ağzın yağ dadsın.** (öksüz oğlağa: yetim qalan kiçik keçiyə). (**öksüz:** yetim)

aqzın yığ . **ağzın.** ağzıvı topla.

aqzına baxmaq . **ağzına.** birinin sözünə inanmaq.

aqzına daş almış . **ağzına.** . susmuş.

aqzına daş almış . **ağzına.** heç danışmayan

aqzına gəldiyini . **ağzına.** enin boyunu, sonunu düşünmədən.

aqzına gələnı söyləmək. **ağzına.** ağır qırıcı sözlər söyləmək.

aqzına salmaq . **ağzına.** tez tez təkləmək. –bu nə sözdü **ağzıva salmışan**, mənə nə, mənə nə!.

aqzına sürməmək. **ağzına.** heç dadmamaq.

aqzına uyar . **ağzına.** . çox dadlı, yeməli. (**uyar:** layiq)

aqzından çıxanı . **ağzından.** -**ağzından çıxanı** qulağı duymamaq: gözüm yumub ağzın açmaq. dartıb düşünmədən söyləmək.

aqzından düşürməmək. **ağzından.** təkyə kəlamı olmaq

aqzından girib burnundan çıxmaq . **ağzından.** dil tökərək aldatmaq.

aqzından qaçıрмаq . **ağzından.** dedəməli sözü demək.

aqzından qaçıрмаq . **ağzından.** demək istəmədiyini kırıxıb dilə gətirmək.

aqzından qapmaq. **ağzından.** sözündən iqrar almaq.

aqzından söz çəkmək . **ağzından.** bir kişinin bildiklərin , sezdirmədən (bildirmədən), ustalıqla danışdırıb öyrənmək.

aqzından yekə danışmaq **ağzından.** biləsinə yaraşmayan artıq danışmaq

aqzından yel alsın. ağızından. deyilməz olsun.

aqzından yel alsın. ağızından. deyilməz olsun.

aqzından yel alsını . ağızından. ağızın uğra aç.

aqzını açdırmaq . ağızını. ağır sözlər söylətmək, söyləməyə yol açmaq.

aqzını açmaq . ağızını. ağır sözlər söyləmək

aqzını aramaq . ağızını. ağızından söz almaq.

aqzını dəyişmək . ağızını. sözün başqa türlü demək

aqzını pozmaq . ağızını. kötü sözlər söyləmək.

aqzını tutmaq . ağızını. 1. kötü söz söyləməmək. 1. boşboğazlıq etməmək.

aqzını yel alsın . ağızını. ağızını uğra aç. (**uğra:** xeyrə)

aqzını yoxlamaq . ağızını. danışdırıb söz almaq.

aqzının çəki yox . ağızının. ağızının gəmi yox. ağızına gələnə söylər. (**çəki:** həddi)

aqzının dadı pozulmaq. ağızının. kefi qaçmaq. çək düzəni pozulmaq.

aqzının gəmi yox . ağızının. ağızının çəki yox. ağızına gələnə söylər. (**çəki:** həddi)

aqzının qoxusun çəkmək. ağızının. başının iyin çəkmək. birinin çəkilməz durumuna dözmək.

aqzının payın vermək . ağızının. çəkin bildirib, qarıtın verib susdurmaq

aqzıva yolağ . ağızıva. cilovun olsun. çəkin bil. hər gələnə demə.

aqzıvı topla . ağızıvı. ağızın yığ.

aqzıvı tut . **ağzıvı**. hər nə demə.

aqzıyla quş tutmaq . **ağzıyla**. olmsuz zirəklik yapmaq.

aqzıynan quş tutmaq . **ağzıynan**. bacarıqlı olmaq.

al aşığı edmək . yüksək orundan çevirmək. (**orundan**: məqamdan). (**çevirmək**: devirmək)

al çıqsın . **çıxsın**. -yalan desən göy girsın **al çıxsın**. (**göy**: tapdanmış dəmirin doyası göy olar). göy qəmə, pıçaq girsın qırmızı, qanlı çıxsın. (divani lüğət).

al qeyib alınma . **geyib**. sənə ilgisiz sözləri özünə alma.

al qilas - **al gilas üsdə qar yağmış**: huşa gəlməz başa gələn nərsələr.

al qöynək gizlənməz . **köynək**. gizli tutulamayan nəsnələr.

al qöynək yaşınmaz . **köynək**. gizli tutulması olanaqsız nərsələr. (**yaşınmaz**: gizlənməz).

al qülüm ver gülüm . **gülüm**. iyilik qarşılığın gözləmək.

al məndən o dərək . (**dərək**: qədər). (məndə o düşüncədəyim)

al önünə keçilməz. (**önünə**: qabağına). -tanınmaz atın **dal önünə keçilməz**.

ala alay qalxmaq . hayküy qalxmaq

ala alaya qalxmaq . bağırsıb hay küy salmaq

ala bulanmaq . qana bulanmaq. qırmızı kəsilmək.

ala danasın gəzir -naxır kökündən yoxdu, **ala danasın gəzir**.

ala . allıq. qırmızı. -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**süzüm bir**: sezim bir. gözaltı baxım bir).

-**ala geyik**: iri yapılı bir sığın. (**sığın**: ceyran)

alaca biri . düz tuxum olmayan.

alaca bulanlıq . çox qarışıq boyalı.

alaca iyi . yarı iyi. pis olmyan.

alaca qaranlıq -alaca qaranlıq. yarı qaranlıq.

alacağım olsun (öc) . alacaqlı olsun. göstərərəm. olsun.

alacaqla -**alacaqla** verəcək çətin ödənər. (alacağına güvənərək borc alan sıxıntıya düşər)

alacaqlı olsun . olsun. alacağım olsun (öc). göstərərəm. günün birində öcümü allam.

alageyik . iri yapılı geyik, sığın çeşiti.

alaqoyan . qəbul edən. –**qapısı açıq**: hər kəsi **alaqoyan**.

alaqoymaq . qəbul etmək.

alala . alğa. lala. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, **alğa çıxar**, topraq busar, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**yaşıl ösər**: göy gögərər). (**busar**: **pusar**. bozarar. rəng dəyişər). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

alalı . könlün alırsa. -yaz gəlcək çöllər olur lalalı, **dos dosda könül olur alalı**.

alamaq . biləmək. -**oxu alamaq**: oxu biləmək: oxuya biləmək

alan -**alan olsa**, satan tapılar.

alan talan etmək . 1. yağmalamaq. **1.** allaq bullaq etmək. yağmalamaq.

alaverə dalaverə. yalan dolan. kələk külək olan.

alay başı	. topla yürüşlərdə ön sırada gedən, sıranın ən önü.
alay malay	. topla. birdən
alay	qolay. pozuq. -dışı qalay, içi alay.
alaylamaq	. qırqıralama.
albalı	. qızılca (üzbək). gilənar.
alçacıq quyu	- alçacıq quyu , dambıldar suyu. (tapmaca) . (damcı)
alçaq könüllü	. üzü yerdə.
alçaq tutmadan	-kimi kəndi kəndini alçaq tutmadan, kimsə onun kəndinə olan sayqısın, alamaz.
alçaq	. eniq.
alçaq	yendi. abdal.
alçaqlar qarşısında	- alçaqlar qarşısında böyüklüyü gizlət, çəkəməzlər.
alçanar	-alan alar varlanar, satan almaz alçanar .
alçatma duvarun	- çalış alçatma duvarun , daş atanlar çox olar!
alçı daşı	. pişirilib gəc yarayan.
alçı maket	. (alçı : gəc). mini maket. heykəl, yapıların kiçik çapda nüsxəsi.
alçı	. gəc.
aldı ələ, girdi yola aldı	. ucun tutub bıraxmadı. uzatdıqca uzatdı.
alı al moru mor	. çox iti qızarmış (üz, nərsə)

alı al -**alı al**, moru mor. (qıp qırmızı, göm göy).

alıb vermək . ürək çırpıntısı keçirmək

alıcı verici . 1. boşçu boşlu. 1. verənin alan.

alıcı . yırtıcı. -yırtıcı quşun yaşı gedər. (**yaşı gedər**: ömrü uzanmaz)

alıq alıq . heyran heyran. şaşqın şaşqın

alıq alqın pərişan. müztərib -tikən üsdə otumaq. qayğılı, alıq alqın oturmaq.

alıqmaz **alığmaz**. layiq deyil. -**adına alığmaz**: layiq deyil. adına dəğməz.

alımlı . 1. bərah. yaxcı tutar (qiymət). 1. çox satılan. **1.** bəğənilmiş. qabili qəbul. məqbul.

alın damarı çatdaq . üzün suyu tökülmüş. utanmaz. bihəya.

alın damarı çatlamış . utanmaz. (**alın**: annın)

alın təri . **annın təri**. əmək. zəhmət

alında yazılmamış -başə gələn **alında yazılmamış**.

alinyazısı -**alinyazısı** tərlə silinər.

alır məni -yuxuda gördüm al, **alır məni**, yox nənə qurban qara basır səni.

alışıq . tutuq. aşıq. alışqan. mötəd

alışınmaq . həyəcanlanmaq. alovun damarları sarması. alov damarlara düşmək.

alışqan . tutuq. alışıq. alışqan. mötəd

alışlıq . **mötədlıq**. -**alışlıq**, qudruşdan kötü.

alışmaq . qılığ edinmək. adət etmək.

alqa . **alğa**. alala. lala. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, **alğa çıxar**, topraq busar, bülbul güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir.
(**yaşıl ösər**: göy gögərər). (**busar**: **pusar**. bozarar. rəng dəğişər). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

alqımaq . alqınmaq. üstünə almaq. öhdəsinə götürmək.

alqın kəmsə sus . (**alğı**: duyum. idrak. şuur). -bilgin kəmsə danışma, **alğın kəmsə sus**.

alqınlığı -soğuc **alqınlığı**: soğuc dəğməsi.

alqınlıq . girifdarlıq.

alqınmaq . alqımaq. üstünə almaq. öhdəsinə götürmək.

alqırlar . iltimas edirlər. -tox yarqasın deb **alqırlar**. (həq (tanrı) bağışlasın, rəhmət edsin deyib iltimas edirlər).

alqışa durmaq . istiqbala çıxmaq.

alqışın -**alqışın** dibi yağdır, qarqışın dibi qan.

allah eləməsin . tarı verməsin.

allaq bullaq . qarmaqarışıq. alt üst.

allaq bullaq etmək . alan talan etmək. yağmalamaq.

allaq bullaq olmaq . baş gət olmaq.

allaq bullaq . altüs. -**ortalıq allaq bullaq**, **altüst olma**: yer yerindən oynamaq.

allanıb -**allanıb pullanmaq**: bəzənib pul piləklə süslənmək

allanıb pullanmaq . bəzənib düzənmək.

allayıb pullamaq . bəzəyib düzəmək.

allı pullu . bəzəkli düzəkli.

allıq . ala. qırmızı. -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**süzüm bir**: sezim bir. gözaltı baxım bir).

almamış yanıt -soraq sormaz, **almamış yanıt**. (**soraq**: sual). (**yanıt**: cavab)

almaşiq. . əlvan. parçalı buxca. almaşiq boyalı tiklərdən tikilən buxca.

almaşıyla . **dəğişiyə**. -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, törəsin verər. (**onayır**: təsdiqlir). (**törəsin**: sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, **durum almaşıyla dəğişir**.

almaşmadan . təpinmədən. çalbişmadan. dəğişmədən. -qıyını bırağ suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**çapır**: təqdir. yaşyazı)

alnağış -özgürlük, **alnağış**. (**alnağış**: ləyaqət)

alnın ağıyla . şərəflə. -**alnın ağıyla** yaşamaq

alnın damarı çatlamaq. çox çabamaq.

alnın qarışlama . birinin kiçitməsi üçün söylənir.

alnını ağartmaq . üzün ağartmaq

alovsın yələ . çapan at ənsə tükərin qalxıb alova oxşarlığı.

alovsın yələ. (çapan at ənsə tükərin qalxıb alova oxşarlığı).

alovun damarları sarması . alov damarlara düşmək. alışınmaq. həyəcanlanmaq.

alsana bir daha . artıq əksikliklərdən bezmişliyi göstərən söyləc.

alt alta üst üsdə -**alt alta üst üsdə**: birbiriylə itişib qaqışırılıqda.

alt edmək . tenmək.

alt edmək . ağdarmaq. enmək. yıxmaq.

alt edmək . üstələmək. yenmək. qələbə çalmaq.

alt olmaq . üstələnmək. yenilmək. məğlub olmaq. altalmaq. yenilmək.

alt üst . allaq bullaq. qarmaqarışıq.

alt yanı . didi. sonu

alt yanı . 1. olub olacağı. hamısı. -alt yanı bir qəpiklik olar. **1.** Özəyi. xulasəsi. -**alt yanı** çıxmaz sokak.
sonu gəlməyən. sonucsuz işlər.

alt yanı . 1. geriye qalanı. 1. işin sonu. 1. olub olacağı. 1. o başı. – **alt yanı** çıxmaz küçə.

alt . quyu.

altalmaq . alt olmaq. yenilmək.

altatıcı -**aldatıcı görünüş**: qalay. qolay. pis. -**qalayın** biridir. – **qalay** adamdır

altatmaq . **aldatmaq**. baştan çıxarmaq.

altda qalanın canı çıxmış . meşə yasası. güclülər aparmış.

altdan almaq . yumşaq davranmaq.

altdan almaq . yumşaq davranmaq.

altı alay . (**alay** (< **al**). kələk. əğrib. giriz. gizir. girişim. duzaq). -**altı alay**, üsdü qalay. (**qalay**: **qolay**. pis. aldatıcı görünüş).

altı kaval -**altı kaval**, **üsdü qabal**. (içi boş, üstü şişik). (**kaval**: boş). (**qabal**: şişik)

altıqın . **aldıqın**. - **ödəvin** geri verməmək: üstündən su içmək.

altıqın verməz -yazının oyunu bu, **aldıqın verməz**.

altın duyan sözcəyi -yaşın yüzə yetcəyi, ayrıq gəlmən deycəyi, **aldım duyan sözcəyi**, inandım yolda qaldım.

altın biləzik . para gətirən başarı. -**biləğində altın biləzik olmaq**: əli çox bacarıqlı olmaq

altın devir . parlaq, mutlu devir

altın kəsəğ . altın külçə.

altın külçə . altın kəsəğ.

altın ləyənə -**altın ləyənə qan qusmaq**: dərqli zəngin.

altın sarısı . sarım.

altında qalmamaq . qarşılığın verə bilmək.

altından gəlmək . bacarmaq

altırış edmə **aldırış**. sayma.

altırma . **aldırma**. 1. vecə alma. –desində **aldırma** . 1. sür gedsin. işində ol.

altırmadı . **aldırmadı**. vecə qoymadı. –dedim **aldırmadı**

altırmamaq . **aldırmamaq**. omuz silkəmək. omuz atmaq. mənə nə demək.

altırmaz . **aldırmaz.** ağır qanlı. uyuşuq. gəvşək.

altı yerin bulsun deyə . (**aldış:** adət). gərəkiyinə inandığından dəğildə, hamı öylə yapıdığı üçün.

altta . **altda.** quyuda.

altta qalanın canı çıxsın . **altda.** gücü yetməyə nə olursa olsun.

alttaki . **altdaki.** quyudaki.

alttan almaq . **altdan.** yumuşaq davranmaq.

alttan alta . **altdan.** gizlicə. sezdirmədən. bəlli etmədən.

alttan altan . **altdan altan.** gizlicə. sezdirilmədən.

alttan görər işini . **altdan.** -tuf! o gözlərəki, tanır üzdən kişini, eşinib keşinər, **altdan görər işini.**

altun devir . ən parlaq mutlu çağın.

altun dil -önür aldı, **altun dil** (**önür aldı:** hünərin ən ulusu, zirvəsi). (dildən yüksək varlıq yox)

altun haçar -altun haçar qapılar açar. (pul olunca çox yerdə yerin olar)

altun kanı -altun kanı topraqda.

altun kəsək . əkin toprağı.

altun topu. tombul qucaq cocuğu.

altunla çağ alınmaz -çağla altun alınmış, **altunla çağ alınmaz.** (**çağ:** zaman) . (**altun:** qızıl).

altunla çağ gəlməmiş-çağla gələrmiş altun, **altunla çağ gəlməmiş.** (**çağ:** zaman) . (**altun:** qızıl).

altüs . **allaq bullaq.** -**ortahq allaq bullaq, altüst olma:** yer yerindən oynamaq.

aluq . aluq. halusinə olmuş. qapılmış. -nədən böylə daluq, keçmişə aluq, gələyə qapuq?. (**daluq**: pərişan. aşıfdə).

(**gələyə** : gələcəyə). (**qapuq**: bağlı qapı)

amac uğra çəkişməsən -amac uğra çəkişməsən yaşam içrə dad qalmaz. (**uğra çəkişməsən**: ötrü çalışmasan)

amac . ərəğ. ərək. qaye. məqsəd. hədəf.

—gəlməkdən **ərəkiz** nə?.

amaca . ərəkə. ərəkə. -düz **ərəkə** vurmaq.

amacı -**amacı olan**, başqa givirciyə aldanmaz. (**givirciyə**: vəsvəsəyə)

amacın gəzən -**amacın gəzən**, aracın gəzər.

amacına . ərəğinə. - **işinə gəlmək**: ərəğinə uyğun olmaq.

amacsəl . ərəkəl. hədəfmənd.

aman bulmaq . qurtulmaq.

aman dedirmək . amana gətirmək

aman dedirtmək . dizə çökdürtmək.

aman -yüz yaram vardı tənimdə sızlayır, **qəm əlindən istəyir səndən aman**.

amana gəlmək . 1. dizə çökmək. sınmaq. əğmək. 1. amanı kəsilmək. dözənməmək. toxdayanmamaq.

amana gəlmək aman diləmək. yenmək. təslim olmaq.

amanı kəsilmək . taqəti kəsilmək. dözümü bitmək. amana gəlmək. dözənməmək. toxdayanmamaq.

amansızca . acımadan.

ana arı . arı bəyi.

ana dilin çevriylə -**ana dilin çevriylə** anlayan ellər gora gedər. (**çevriylə**: tərcümeylə)

ana okulu . üç altı yaş arası cocuq oxulu.

ana -**ana hara bala ora**, iğnə hara sap ora.

anamın aş -təndirin başı, **anamın aş**

anası ipin satmaq . ipi qırıq. qalmasın kötülük yapan.

anası qaraca -**anası qaraca**, qızı qırmızıca, oğlu qıvrımcı. (**tapmaca**). (**kömür. od. tüstü**)

anasın ağlar qoymaq . birinin başına pis oyun açmaq.

anasın danan . alçaq. əclaf.

anasının körpə quzusu . anasının ərköyülü.

anasının quzusu . ana quzusu. anasının bir dənəsi.

ancaq darı darına. güclə. gücü gücünə.

anı anılmaq yad edilmək.

anı dümək ilə zordur onarmaq . (**onarmaq: düzətmək**). -kiminkim olmaya yazusu onmaq, **anı dümək ilə zordur onarmaq**. (**dümək ilə**: bizləməklə. çabayla. səy ilə). (**onmaq**: düzəlmək).

anılardan kölgələnmə -ötüb keçən **anılardan kölgələnmə**.

anımaq . yad olmaq

anqırana - **hər anqırana axır çəksən** yer qalmaz. (anqırananın çoxluğun göstərir).

anqız . **anğız**. qafil -gəzmə anğız eşq havasında bayın, pusquda yatmış bi çox var ovçular. (**bayın**: mədhuş)

anlağı gücsüz -**anlağı gücsüz**, inancı güclüdən ıraq ol.

anlamadım . baş tapammadım. başa düşmədim.

anlamaq gərək -sevgini bitmədən canlını ölmədən **anlamaq gərək**

anlamaq . usu yatmaq. usu kəsmək. qanıqmaq. qane olmaq.

anlamaz qayğısız. dərdsiz

anlamaz anlayanı tanımaz -anlamazı anlayan tanıyar, beləki bir gün özüdə anlamazdır, **anlamaz anlayanı tanımaz**, eləki özü heçin anlamamış. (əflatun)

anlamazı anlayan tanıyar -**anlamazı anlayan tanıyar**, beləki bir gün özüdə anlamazdır, anlamaz anlayanı tanımaz, eləki özü heçin anlamamış. (əflatun)

anlar -quş təkin uçan **anlar**, bunu yaşayan **anlar**

anlaşılr bəlirgin . açıq seçik.

anlaşılmaz . ağdalı. qarmaqarışıq.

anlat . düşündür.

anlayanlar tutmadan öldürülür -kefilər tutulur, buraxılır, **anlayanlar tutmadan öldürülür**.

anlıq ömürlük -xoşluqlar **bir anlıq ömürlük ola**, çəkici olur.

anmaq . ağıza almaq. söz etmək.

annın təri . **alın təri**. əmək. zəhmət

ansızın . birdən. bir ləhzədə.

ant içilməz -sik amcığa **and içilməz**.

ant içmək	. and . söz vermək.
ant içmək	and içmək . qutsal bir nəyi göstərək söz vermək
ant ola ona	. and . tarı üçün. vallah. doğurdan. gerçəkdən. – tarı üçün düz buyuyursuz
antac tutmaq	andac . dəf-dər bağlamaq. sana bitik yazmaq. (andac : yaddaş). (sana bitik : hesab kitab)
antı yıxar	. andı . -toyuğ lələyi, andı yıxar . (xoruz quyruğu).
apaçıq	. açıq saçıq. bəsbəlli.
apar topar	. tər tələsik.
aparıcı	. admin.
ara açmaq	. çağ açmaq.
ara qızışdıran	. savaş qəşovu. qavqa qaşağı. ara pozan.
ara pozan	. qara çalı. savaş qəşovu. qavqa qaşağı. ara qızışdıran.
ara vermədən	. ha birə. durmadan.
araba	. daşıt.
aracılıq işi	. yarqurul işi.
aracın gəzər	-amacın gəzən, aracın gəzər .
aradım	. aradım. ardadım. - onu mən aradım bucaq bucaq , tapanmadım, itdiki itdi.
araların açmaq	. dosluqların pozmaq.
araların açmaq	. araların pozmaq.

araların bulmaq . uzlaşdırmaq. barışdırmaq.

araların pozmaq . araların açmaq.

aralarını bulmaq . uzlaşdırmaq. barışdırmaq.

aralı gəzmə -elə gəl gedki tanıyaq. (**demək çox aralı gəzmə**)

aralıqsızın -ardı arası kəsilmədən; aralıqsızın sürmək.

aralıqsızın bir düzüyə. sürəkli.

arama darama . araşdırma.

arama darama . axdarış

arasıra -çatpat. arasıra. **-çatpat** gəlir. 1. biraz. **-çatpat** çörək dilənçisi.

arasıra . qaçamıq. hərdən. **-qaçamıq** siqar çəkir.

arasız . il on iki ay. il boyu. sürəkli.

araşdırıcı takım . axdarış toparı, quruhu.

arata qalmaq **arada**. iki tanış barışdırmaq üçün aralarına girib çətin durumda qalmaq.

arayıcı fişəyi . yaxılırkən dörd bucağı işıqladan fişək.

arba gedər izi **-arba gedər izi yox**, yanar yanar közü yox. (**tapmaca**). (**günəş**)

arba . cümə. cuma.

arbaxşamı . cüməxşamı.

arbartəsi . cümərtəsi. cumartəsi

arçımaq . soymaq.

arçın . çılx. pak. -olqun, ağırbaş **çılx ürəkli** yaşlı kişi: pak baba adam.

arxa qapıdan çıxmaq **arxa**. oxul, iş yerindən qoğulmaq.

arı bəyi . ana arı. kovanın bir ana arısı, mələyi. (**kovan**: kəndü)

arı kimi . çox çalışqan.

arı kovanı . bir yerin ged gəli çox olmaq. çox çalışqan, girilib çıxılan yer.

arı kovanına çöp uzatmaq . bəlanı özünə çəkmək.

arı qovanı . **arı kovanı**. çox ged gəlli yer.

arı sancar dözərsən -**arı sancar dözərsən**, olsa balın yeyərsən.

arıq kökünə -qurd avının **arıq kökünə baxmaz**.

arın arın . qıcır qıcır. tərtəmiz. (yuğnaqda əl gövdəyə sürtüləndə çıxan səs).

arın . xoş. — **arın kişi**: xoş kişi

arının tikənidə -**arının tikənidə var** balıda.

arıtlanmasa durulmaz -**arıtlanmasa durulmaz**. (arx) (bulamasa durulmaz).

arq . **arx**. -arıtlanmasa durulmaz. (**arx**) (bulamasa durulmaz).

arqa arxaya vermək . **arxa**. birbirin qorumağa biləşmək.

arqa arxaya . **arxa arxaya**. gizli gizli. əl altından.

arqa daşdı . **arxa**. -arxadaş değil, **arxa daşdı**. (yükdü)

arqa daşıdır . **arxa**. -arxadaş deyil, arxa daşdır: yoldaş deyil, yola daşdır. kömək deyil, yüküdür.

arqa daşdır **arxa daşdır**. yüküdür. -arxadaş deyil, arxa daşdır . (**arxadaş**: kömək).

arqa qapıdan çıxmaq **arxa**. 1. kəsilmək. rədd olmaq. 1. бүктүнмөк. məhkum olmaq.

arqa . **arxa**. -arxa çevirmək. üz çevirmək

arqac . **arxac**. qayırac. hami. püştiban.

arqacım . **arxacım**. qayıracım. hamim.

arqadan söyləmək . **arqadan**. kimsəni ardından pisləklərin uzun uzadıya sayıb tökmək

arqadaş değil -**arxadaş değil**, arxa daşdı. (yükdü)

arqadaş deyil . **arxadaş**. -**arxadaş deyil**, **arxa daşdır**: yoldaş deyil, yola daşdır. kömək deyil, yüküdür.

arqadaş **arxadaş**. kömək. -arxadaş deyil, arxa daşdır . (**arxa daşdır**: yüküdür)

arqası alınmaq **arxası**. dalısı bağlanılmaq, tutulmaq. dalısın qırmaq.

arqası bərk **arxası**. güvəni dayanıqlı.

arqası kəsilmək **arxası**. ardı qırılmaq.

arqası . **arxası**. qayırcısı. arxası olmamaq. dayaq durmaq. hami olmaq.

-**arxası yerə gəlmək**: sarsılmaq.

arqasın almaq **arxasın**. ardın, dalısın kəsmək.

arqasın sıvamaq . **arxasın sıvamaq**. oxşamaq. iltifat etmək.

arqasında dolanmaq **arxasında**. izin bıraxmamaq.

arqasında . **arxasında.** qiyabında.

arqasında . **arxasında.** sırtında. qiyabında.

arqasından söyləmək **arxasından.** -**arxasından söyləmək:** kimsəyi çəkişdirmək.

arqasını vermək **arxasını.** bir kimsənin qoruculuğundan güc almaq.

arqasız . **arxasız.** -bir dosda **arxasız qalması.**

arqta boğulmaq **arxda.** -dənizdən keçib, **arxda boğulmaq.** (böyük fırtınadan can qurtarmaq, kiçik bir əngəldə batmaq).

arnıq . 1. məsum. 1. təmiz. namuslu

arpa boyu . arpaca. çox az.

arpa boyuca . çox az

arpa əkdik darı çıxdı. həp işim tərs getdi.

arpa əkdim darı çıxdı . qıldığım iş tərs sonuc verdi.

arpac . acınmış (təxmir olunmuş) arpadan alınmış törə. birə. bira. pırvə. abco.

arpaca . arpa boyu. çox az.

arpacıq soğanı . tuxumluq kiçik soğan

arpadan arpa çıxar -**arpadan arpa çıxar,** buğdadan buğda.

arsız . sıvıq.

arslan payı . ən yekə pay.

arslan yatağı	-köüllər olsun arslan yatağı .
arslan	- tülkü var arslan boğur , qorxaq var arslan doğur.
art əldən	. ard . gizlin olaraq
art əldən	ard əldən . daldan dala. gizlidən.
art ətəyində	. ard . - ard ətəyində tapışmaq . (tapışmaq : namaz qılmaq). (çox düz, doğru biri üzrə deyilir)
art yanı	. ard yanı. (art : ard). 1. geriye qalanı. 1. işin sonu.
artadım	. ardadım . aradım. - onu mən aradım bucaq bucaq , tapanmadım, itdiki itdi.
artal bolluğu	. ardal . - ardal bolluğu , sabanın ucundardır. (ardal : zəxirə). (sabanın : xışın)
artı	. bezafə. -iki artı iki əşit dörd
artı arası	. ardı . - ardı arası kəsilmədən : aralıqsızın sürmək. (sürmək : davam etmək)
artı var	. ardı var . dahası var.
artığına vermək	. üstə vermək.
artığınca belə	. edərindən artıqda. müzdündəndən artıq. -çörəyi ver çörəkçiyə, biridə üstündə. (çörəyi : qazancı). (iş ver iş bilənə, artığınca belə).
artıq	. ötə. başqa. - ötə gələn varmı.
artıq qaçıрмаq	. ifrat etmək.
artıq qaçıрмаq	ifrat etmək .
artıq tikə	- artıq tikə diş qırar.

artına arxasına düşmək **ardına.** izi izləmək.

arvad qocaldı -kişi qocaldı evə nökər nə gərək, **arvad qocaldı evə külfət nə gərək.**

arvat əri muma -su daşı quma döndərər, **arvad əri muma.**

arvat yarım . **arvad.** qadın qadıncıq. ev eşiyin iyicə dolandıran.

arzi . dilənc.

arzu bağı solar oldu -ümüd quşu ölər oldu, **arzu bağı solar oldu**, qəm altında qalar oldu, sönməz oda salan qara (**qara:** tiryək)

arzu hara yer hara -yel əsər tərsə, gedər **arzu hara yer hara.**

asıb kəsmək . qırıb dağıtmaq.

asqıda qalmaq . əngələ düşmək.

asqıdaki **asğıdaki.** ilməkdəki. -pişik **ilməkdəki** əti alanmamış, püf sasıq demiş.

asqılı qalmaq . bir iş sonucuna varamamaq.

aslan olub -**aslan olub ələ düşməkdənsə**, qurt ol başa çıx

aslan payı . lap böyük pay.

asmadan -**qulaq salmadan:** qulaq asmadan.

astığı astıq -**astığı astıq**, kəstiyi kəstik: attıqı attıq, tutduğu tutduq. qıyan. zalim. sözü üsdə söz olamayan.

aş pişdi -**aş pişdi** bayram keçdi: artıq gecikdik.

aş tamı . aş damı. aşpazxana. mibbağ.

aşağı -**aşağı qoyuram almır**, yuxarı qoyuram sığmır. (aşağıyı onaymır, yuxarını bacarmır). (**onaymır**: razı olmur)

aşağı qalmaz . dalı, geri qalmaz

aşağı qurtarmaz . aşağı olmaz.

aşağı qurtarmaz bunda az olmaz.

aşağı tüpürsən sakal . **saqqal**. -**aşağı tüpürsən sakal**, yuxarı tüpürsən buğ: iki qarşıt, sakıncalı yol qarşısında qalmaq.

aşağıdan almaq . sərtlik qarşısı yumşaq davranmaq.

aşağılıq duyqusu . özün alçaq görəmə düşüncəsi. (hissi xud kəm bini)

aşağılıq duyqusu . özün kiçik görmə.

aşağıdan almaq . **aşağıdan**. iti danışan birinə yumşaq danışmaq.

aşaqlamaq . **aşaqlamaq**. burun büzmək. burun bükmək. bəğənməmək.

aşaqsamaq . **aşaqsamaq**. burun büzmək.

aşçı -**aşçı** ac qalmaz.

aşığı cük oturmaq. **aşığı**. hər işi yerində olmaq.

aşiq atamamaq . aşıqlaşmamaq. yarışmamaq. musabiqə verənməmək

aşiq atmaq . yarışa keçmək.

aşiq atmaq . aşıqlaşmaq. yarışmaq. musabiqə vermək

aşiq . tutuq. alışiq.

aşıqın	-aşığın göbək yanı: cük. bəy. - aşığı cük oturmaq. işləri onuna (onğuna, uğruna) gedməsi.
aşıqlaşmaq	. aşiq atmaq. yarışmaq. musabiqə vermək
aşıqlaşmamaq	. aşiq atamamaq. yarışamamaq. musabiqə verəməmək
aşılanmaq	. su qapmaq (yara). azmaq.
aşılanmaq	-yara aşılanmaq: yara işləmək.
aşım	-nə aşım var, nə daşım.
aşına aşına	sürünə sürünə. (üz verdikcə asdar istədi)
aşınmış eşinmiş	-əsgimiş, köhnəlmiş, aşınmış eşinmiş dünya: yoluqlu dünya.
aşınmış	. ipliği çıxmış. əsgimiş.
aşırı (ifratla) davranmamaq	. ağırdan almaq.
aşırı gedmək	ifrat etmək. -poxun çıxartmaq: bir işdə aşırı gedmək.
aşırı	. azqın. - azqın bir istəklə atılmaq: ac qurd kimi saldırmaq
aşırılığa qaçmaq	. dadını qaçıрмаq.
aşırılığa qaçmamaq	. dadında bıraxmaq. dadanmamaq.
aşırılığa	. ifrata. -işə azıtmaq (azıtmaq: acıtmaq): aşırılığa qaçıрмаq.
aşqalımı at itlərə	-mən öləndə demişəm aşqalımı at itlərə.
aşlınmasa	. ögrəşilib həzm olmasa. -aşlınmasa, qarşılmaz.
aşpazxana	. aş damı. mibbağ.

at	-yularsız at minilmez. (yularsız: cilovsuz)
at almaq	. ad. gördüyü, araşdırdığı qonuda taydaşları ara bacarıq qazanmaq.
at almamış	-at almamış nalın tapıb, axır çəkdim.
at anası	. iriyarı, erkəksi qadın.
at bağışlar	-igid igidə at bağışlar. (əli açıqlıq)
at başı gedmək	. bir düzədə, sırada gedmək.
at bazarında	-at bazarında eşək osdudur. (saçmalayır. səfehləyir)
at çəki	. ad. ad çəkiş. qurəkeşi.
at çəkiş	. ad. ad çəki. qurəkeşi.
at çəkmək	. ad. qurə çəkmək. qurəkeşi edmək.
at çəqmək	. ad çəkmək. birin neçəsinin adını bəliitmək.
at əşgin	(əşgin: sağ sol əlayağını birgə qaldıran). -at əşgin qılıc kəşgin.
at kimi	. biçimi iriyarı, bəstə qadın.
at qoşdur	. böyük alan.
at qoymaq	. ad. ad taxmaq. xoşa gəlmİYƏn, sözlü bir ad qoyma.
at qutar	-sevdiyİN sevmir səni, at qutar
at oynatmaq	. 1. devran sürmək. 1. özün göstərmək. 1. istədiyİ kimi təprəşmək.
at sanına alığ	ad. ad sanına layiq

at taqmaq	. ad taxmaq. ad qoymaq. xoşa gəlmiyə, sözlü bir ad qoyma.
at tutmaq	. ad çəkmək.
at vermək	. ad. açığa çıxartq, açmaq.
at yapmaq	. ad. ün yapmaq. tanınmaq.
at yetdi gündə	- at yetdi gündə , it yediyi gündə. (at çox çətin kimsəyə aışır)
at yılmışı, it sürüsü	. çox qalabalıq
at	- ad çəkmək: qurə çəkmək.
ata adam	. başlıca, ağırbaşlı olan.
ata bucağı	. ata yurdu.
ata kimi	. ada. böyük gəmi
ata yavrusu	. ada. dörd beşş kürəkli balıqçı qayığı.
ata yurdu	. ata bucağı.
atağır	. təhlükəli. - atağır yerdə: topun ağzında.
ataq adamaq	. adaq. nəzirin uyqulamaq, əda etmək.
ataq	. cəsur
ataq	. adaq. qurban. nəzir. - adaq adamaq: nəzir etmək
ataqlayıb	. adaxlayıb. nişanlamaq
ataqlıq	. cəsarət

ataqlıqı . **adaxlama**. - **beşikdə adaxlama**: beşik kərtiği. beşik adaxlıqı.

ataqmaq . cəsarət etmək.

atamdan qaçma . **adamdan**. -sütdən yanıb, yoğurdu püfləmə. (**kölgədən qorxub, adamdan qaçma**)

atamdan qaçma. adamdan -kölgədən qorxub, **adamdan qaçma**. (sütdən yanıb, yoğurdu püfləmə)

atamı söz -**adamı söz**, kababı köz yandırır.

atamlıq səndə qalsın . **adamlıq**. sən iyilik ed.

atanlara . şişirdənlərə. osdudanalara. osturdanlar. -yavaş gəl. **yüksəkdən atanlara**, çox şişirdənlərə, osdudanalara deyilir.

atasın ağlatmaq . çox sinsitmək.

atavın kimliyinə öğünmə -**atavın kimliyinə öğünmə**, uşağının kimliyinə övün. (**övün**: sevin)

ateməyə gəldinmi . **deməyə**. tez dəgib qayıdana deyilir.

atəş . odalov.

atı alınmış . adı oxunmuş.

atı batası . **adı**. adı batasıca. yox olası. (**qarqış**)

atı batasıca . **adı**. adı batası. yox olası. (**qarqış**)

atı batmaq . **adı**. unudulmaq.

atı çıxmaq **adı**. ünlənmək. tanınmaq.

atı çıxmaq . **adı**. çoxda yerli olmamış qazanılmış ad.

atı daşa yazılmış **adı.** öləsi

atı dəliyə çıxmaq **adı.** cinli kimi tanınma.

atı dildən düşmək **adı.** unudulmaq.

atı keçmək **adı.** adı anılmaq.

atı qara . **adı** . ölmüş.

atı oxunmuş . **adı.** adı anılmış.

atı olmaq . **adı olmaq.** yersiz ünü olmaq, adlanmaq.

atı var . **adı.** varlığı olmayan ancaq tasada, xəylda yaşayan.

atı yanmaq **adı.** qabrayın itirmək. (**qabrayın:** nifuzun)

atıb tutmaq . 1. yaman demək. 1. qaba danışmaq.

atıb tutmaq . hapur zopur, yekə danışmaq

atıcı . atqır. atıcı.

atıcı . istəksiz. çəkməyən. ağır qanlı. anipati

atıq canlı çaqqı kimi.

atıq . yerin durmayan. cuman.

atılmış . qoğulmuş.

atım atmaq . **adım atmaq.** təşəbbüs eləmək.

atım başında . **adım başında.** birbirinə çox yaxın yerlərdə.

atın dişinə	-atın dişinə , ərin işinə (bax)
atın yansın	adın. kora gələsən. (qarqış)
atına basmaq	adına. nərsəni başqa ada satmaq. –sərçəni səyrə adına basdı. (səyrə : bülbül)
atına çıxmaq	adına. özünə yiyələnmək.
atına dəğməz	adına. adına alığmaz, layiq deyil.
atını bağışlamaq	. adını söyləmək. – adınızı bağışlarmısınız .
atını vermək	. adını. adını çəkmək.
atını vermək	. adını. adın açığa çıxartq, açmaq.
atını vermək	. adını. tanışlıq vermək. –ged ora mənim adımı ver , işivi iyyi yaparlar.
atış boyu	. savaşı olduğu yerlər
atqır	. atıcı.
atlama daşı	. yüksəliş ataması qurmaq.
atlama daşı	. tərəqqi pilləsi. –o atlama daşı yaptı.
atlanmaq	. adlanmaq. adı olmaq. yersiz ünü olmaq, adlanmaq.
atlar anası	. 1. iriyarı. 1. erkəlsəl qadın.
atlatmaq	. sıyrıtmaq. qutulmaq. –ucuz atlatmaq.
atlığı	. adlığı. -adı var adlığı yox : adına görə deyil. adına görə dəyəri yox.
atlıq	. adlıq- . siyahı. fihrist.

atmacada	- ağır atmacada : yağlı qarada. -yağlı qara sürmək: ağır atmacada bulunmaq . (atmacada : iftirada)
atmaq	-üstündən atmaq . nərsəni özünə ödəv etməmək. başdan eləmək. başdan atmaq
atmaq	- barmaq atmaq : barmaq qoymaq.
atsan atılmaz, tutsan tutulmaz .	sıxıntılı durumda bulunmaq.
atsız barmaq	- adsız barmaq : çoçola ilə orta barmağın arasındakı barmaq. üzük barmarmağı.
attıqı attıq	- attıqı attıq , tutduğu tutduq: astığı astıq, kəstiyi kəstik. qıyan. zalim. sözü üsdə söz olamayan.
attım	- atdım atdım yol olar.
av avlandı	- av avlandı , tov tovlandı. (tov tovlandı : od, ocaq quruldu). (iş bitdi)
av havası	. puslu qarlı hava
avcu içinə almaq	. birin etginə, basqısına almaq.
avcunu yalamaq	. əli boş qalmaq.
avcunu yalamaq	. ələ gətirəməmək
avəng . avəng < əvəng. pandul.	
avlanmaq	. bastırılmaq.
avluya çıxmağı olmaq	. sıxılmaq. ehtiyacı olmaq. eşiyə çıxmağı olmaq. ayaqyolusu olmaq.
avurdu avurduna keçmək	. çox arıqlamaq.
avurt satmaq	avurd . avurd şişirmək. lovğalamaq. goplamaq.
avurtu avurduna çökmüş	. çox arıqlamış

avutma . təsəlli.

avutulmaz -əziziyəm yarası, acı olar dil yarası, hər acı avutular, avutulmaz dil yarası. (**avutular**: yumşanar. təskin tapar)

ay -**ay gecə gəlməsə də**, gün günlüyün edər.

ay ay vah vah.

ay başı 1. ayın son günləri. 2. ayın başlanqıç günləri. ayın ilk günləri.

ay başı: 1. ayın son günləri. 2. ayın başlanqıç günləri

ay buynuz . yarım girdə olan.

ay qaranlığı. bulut kölgəli ay ışığı.

ay qədər ha il gedər . **ay gedər. -ay gedər ha il gedər**, gecə gündüz yol gedər, nə dili var, nə ağzı, nə rildər aslan kimi. (**tapmaca**). (**su**)

ay parlasın -ulduzlar yansın, **ay parlasın**, danyeri ağarsın, günəş saçsın.

ay tutulmaq . ay yer yuvarlağı kölgəsində qalması.

ay -**ay**, gündüz ışıq verməz.

ayağa-ayağa qalxdın, əlindən tutanı unutma.

ayağa qalxmaq . 1. (kəsəl) dirsəlmək. durub dolanmaq. 1. birinə sayqı olaraq ayağa durmaq.

ayağa yük -axmaq baş **ayağa yük**.

ayağan . acıyan. qıyan. rəhm edən. -yağıya **ayağan** yaralı, qadını qaralı. (kəndisi yaralı olan, düşmana acısa, qarısı yaşlı olur).

ayağı düzə basmaq . **ayağı**. çətinlikləri aşıb qolaylığa çıxmaq.

ayağı suya ərmək . bir nədəndən son durumun nə olduğu başa düşmək.

ayağı uğurlu olsun . yeni doğmuş, əldə edinən önəmli bacarıq dolayısıyla denən dilək.

ayağı üzəngidə . gedmək üzrə olma.

ayağı yoxdur qaçır -**ayağı yoxdur qaçır**, qanadı yoxdur uçur. (**tapmaca**). (**bulut**)

ayağın alamamaq . **ayağın**. alışılığın bıraxamamaq.

ayağın düzə basmaq . dincliyə çıxmaq.

ayağın qaydırmaq . **ayağın**. sürgün etmək.

ayağına çağırmaq . ehzar etmək.

ayağına qara su enmək çox ayaq üsdə bəkləmək.

ayağından aldirmaz -ayağından aldirmaz, ağza yüyən vurdurmaz. (**yüyən**: cilov). (**tapmaca**). (**yel**)

ayağını daşdan əsirgəməz . (ayağı əzilsə, canı incisə bel dözər). acımaz. qıyar.

ayağını dəng almaq . hər bir yerə geməmək.

ayaq aparırı -könül çəksə, **ayaq aparır**.

ayaq astına . ayaq altına. -uzağı gör, **ayaq astına göz tikmə**.

ayaq bağı . bir yerə gedilməsinə əngəl olan biri.

ayaq bağın çözmək . əşin boşamaq.

ayaq basdı . topraq basdı. giriş vergisi.

ayaq basmaq . bir yerə gedmək.

ayaq çəkilmək . **ayağ.** ged gəl seyrəlmək.

ayaq dirəmək . istəyində dirənmək. israr etmək.

ayaq döymək . daban təpmək.

ayaq satıcı əldə satan.

ayaq sürümək . bir işdə çaba, iştək göstənmək.

ayaqaltı -**yüngül ayağaltı:** kəvaf.

ayaqda uyumaq . **ayaqda.** çox yorğun olmaq.

ayaqda - **bir ayaqda** min yalan söyləmək. (danışdığı yalan olmaq)

ayaqı dənsuz . **ayağı.** çox yoxsul

ayaqı suya ərmək . **ayağı.** gec olubda ayılmaq.

ayaqı yoxdur qaçır -**ayağı yoxdur qaçır**, qanadı yoxdur uçur. (**tapmaca**). (**bulut**)

ayaqın altına -**ayağın altına** qabığ qoymaq: bir düzənlə yerindən etmək

ayaqın çəkmək . **ayağın.** artıq qarışmamaq.

ayaqın qırmaq . **ayağın.** ged gəlin kəsmək.

ayaqından aldırılmaz . **ayağından.** -**ayağından aldırılmaz**, ağza yüyən vurdurmaz. (**tapmaca**). (**yüyən. cilov**)

ayaqız çabuq . **ayağız.** ayağ işlərin iti görən.

ayaqqabçı edikçi. -**edikçi** çarığı yırtıq olar.

ayaqqabısının əlinə vermək . qoğmaq.

ayaqlanmaq . baş qaldırmaq

ayaqlar baş olmaq -**ayaqlar baş olmaq**, başlar ayaq olmaq. (əskiklər uluların yerində oturmaq)

ayaqlara toz -ağızlara söz olma, **ayaqlara toz**.

ayaqları dolaşmaq . ayaqları birbirinə girmək, taxılmaq.

ayaqyolu . (hacətlik)

ayaqyolusu olmaq . sıxılmaq. ehtiyacı olmaq. eşiyə çıxmağı olmaq. avluya çıxmağı olmaq.

ayartmaq . yoldan çıxartmaq.

ayartn . yoldan çıxaran. gümrah edən

ayaz düşmək . ağır soğuc düşmək

ayaz kəsmək . balta kəsilmək. uzun ara şaxtada qalmaq.

ayaz qol gəzir . eşiyi yaman soğuc bürümüş.

ayaz paşa . iti ayaz.

ayaza qalmaq . yoksun, məhrum qalmaq.

ayazda qalmaq . açığıda, eşikdə qalmaq

ayazda qalmaq . yararlı bir sonucda qalmaq.

ayı kimi . mal kimi. öküz kimi. kəl kimi. qaba gobud davranan

ayı . **cicim ayı**: bal ayı. (yeni evlənənlərin dilindən düşməyən söz). (**cicim**: əzizim).

ayıboğan . ayıboğan. gobud güclü olan.

ayıq düşürmək . tetik salmaq.

ayıq -ayıq gedsən yol qısa, qayıq gedsən yol uzun. (**qayıq**: qıraq. sapa. oynaq. gəzərək)

ayını qaval oynatmaz . anlaşığı olmayan anlamaz.

ayının acı oynamaz -ayının acı oynamaz, qazanın boşu qaynamaz.

ayırmaq - özünə yer ayırmaq: yer tutmaq.

ayırt . ayrıcalıq. fərq. təfəvüt. –böylə **ayırt**. bu **ayırt** nədən oldu. –**ayırtlar** qaldırılsın.

ayıtan post -ayıdan post olmaz, rusdan dosd olmaz

ayqan -yağıya **ayqan**, yaralqanu. (**ayğan. ayağan.** acıyan. rəhm edən). (düşmana acıyan kəndisi yaralanır).

ayqır kimi . iriyarı, damızlıq güclü.

ayqırı . **aykırı. -birbirinə aykırı.** -daban dabana qarşı: birbirinə tərs. **birbirinə aykırı.**

ay-qünəş . **ay-günəş.** -ağ tas qızıl tas, birin götür birin as. (**tapmaca**). (**ay-günəş**)

aylar keçər ilə -yetdilər keçər aya dönər, **aylar keçər ilə.**

aylıq . tayın.

ayna kimi . dumduru. yalma yalın. (dəniz)qımıq qıpıqsız.

aynası -**dikiz aynası**: arabada arxanı göstərən ayna.

ayran. (nə dərək: nə qədər). -ayran nə dərək qalsada qaymaq tuta bilməz (**nə dərək: nə qədər**)

ayranı coşmaq, qabarmaq . 1. başı qızmaq. öfgələnmək. 1. seviməyə qızınmaq

ayranı qabarmaq . 1. öfgələnmək. 1. səlliği (cinsəl hissi) qabarmaq

ayraş . ayraş. hicran. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıqə cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm). (**unab**: razıyam). (**cıdamən**: dözərəm). (**cıdaman**: dözəməm).

ayrı ayrı . başqa başqa

ayrı seçi yapmaq fərq qoymaq.

ayrıcalıq ayırt. fərq. təfəvüt. –böylə **ayırt**. bu **ayırt** nədən oldu. –**ayırtlar** qaldırılsın.

ayrıq gəlmən deycəyi-yaşın yüzə yetcəyi, **ayrıq gəlmən deycəyi**, aldım duyan sözcəyi, inandım yolda qaldım.

ayrıq . hicran. -yandırar ayrıq odu ortağı. (**ayrıq**: hicran)

ayrıntılarıylə . girdi çıxdılı. təfərrüatiylə.

ayta almaq . aytalamaq. deyə bilmək.

aytalamaq . ayta almaq. deyə bilmək.

aytar . deyər. -**kimi aytar**, kimi dartar. (biri deyər, biri elər)

aytaş (< ayıtdaş). savdaş. gəpdəş. söydəş. gurundaş. çəkiddəş. deydəş. həm söhbət. musahib. həmnəşin. həmdəm.

aytədə qonağı **aydədə**. gecəni çöldə qalmaq.

aytı -**oynamay aytı**: düşünməmiş söz.

aytın gün . aydın. üzüntüsüz, açıq bolluq gün

aytın . aydın. açıq başlı. düşünən. anlayan.

aytnlıqla dumanlıq . (dumanlıq, kölgəlik). -usluqla dəliləlik, **aydnlıqla dumanlıq**, iyiliklə kötülük, yanıqlıqla qanıqlıq
birbirin göstərir.

aytqıl . de görüm. -məndən yuxumu qapdın, vardın yalavuz yatdın, aytqıl nə bəladır bu, eşqin nə dilər
məndən. (**yalavuz**: təkinə).

ayyuka şıxmaq . pek yüksəlmək

az buçuq . az yarm. azda biraz çox.

az gəlmək . açığı çıxmaq.

az qaz -az **qaz uz qaz** boyunca qaz. (**uz**: çox)

az qünün kişisi olmamaq **günün**. çox yaşamış olmaq.

az söylə -az **söylə**, uz **söylə**. (**uz**: yararlı (söz))

az verib çox yalvarmaq . borcunun azın verib qalanı üçün ara diləmək.

az yarm az buçuq. azda biraz çox.

az - **çox az**: arpa boyuca

azar azar . ufaq ufaq. bala bala. kiçik kiçik.

azarınmaq . ürəyi yanmaq. ürəyi çorlanmaq. ağrımaq.

azarkeşliğin etmək . borusun çalmaq. şeypurun çalmaq.

azarlanmaq . söz eşitmək. danlanmaq.

azca . üskükcə. yüksükcə.

azı çoxa tutmaq . azı çox saymaq.

azı dişi . ağızda üç çatallı olub ögütücü dişlər

azıq yox . yemək. qəza. -uzaq yol, **azıq yox**.

azıq . fəsad. –yağış **azıqları**. –yel **azıqları**. –boşanma **azıqları**. –əsrilik **azıqları**.

azıqlıq . azğış. azış. azma. qəddarlıq. şiddət. –**qadınlara qarşı azıqlıq**, törə degil, suçdur. (**törə**: ürf. kültür)

azıqlıq . azıqlıq. maaş. -**taylıq qarşısı**. bir aylıq azıq qarşısı.

azınlıq . əqəlliyət.

azış . azğış. azıqlıq. azma. qəddarlıq. şiddət.

azışı . xətanı-burnu qanamamaq. azışı atlamaq.

azqın . aşırı. - **azqın bir istəklə** atılmaq: ac qurd kimi saldırmaq

azqın . vəhşi. yabani. hiddətli. qudurmuş. qəddar.

azqış . **azğış**. azış. azma. azıqlıq. qəddarlıq. şiddət.

azma . azğış. azıqlıq. azış. qəddarlıq. şiddət.

azmaq . su qapmaq (yara). aşılanmaq.

baba adam . olqun, ağırbaş çılx ürəkli yaşlı kişi. (**çılx**: arçın. pak).

babunə . < **bəbənək**. qoyun gözü.

baca dərək -**bacaq dərək boyu var**, türlü türlü gövü var. (**dərək** >**qədər**) (**gövü**: xuyu)

bacan tütməz olsun . yutyuvan dağılsın.

bacan tütsün . yaşıyasın

bacaran qılmış . bacarmaq, görmək deməkdir. başarmaq sözlə keçməz.

bacaran . bilən. -sevməyi bilən azdır sevgisin itirən çoxdan çox.

bacardığın -sən bacardığın yap, qalanı yapılır.

bacardığını -bacardığını kimsədən sorma, bacarasın!

bacarı edənmək . suya vermək. sonuc sağlayamamaq.

bacarığın . çıxarın. -çıxarın düşünən ev olar.

bacarıq -varsa bacarıq savaşıma üçün, dışqarı bırağ, gəliş içində. (**dışqarı**: surəti)

bacarıqları becərir -eyitim bacarıqları becərir. (**eyitim**: tərbiyə, təlim).

bacarıqsız . yoksun.

bacarmaq -bacarmaq, görmək deməkdir. (başarmaq sözlə keçməz. bacaran qılmış)

bacarmaq baş etmək.

bacarmalıdır . öyrəşməlidir. -sevgisi olan sevməyidə **bacarmalıdır**, sevməyi, bacaranda sevər, bacarmayanda.

bacarmayanda -sevgisi olan sevməyidə bacarmalıdır, sevməyi, bacaranda sevər, **bacarmayanda**. (**bacarmalıdır**: öyrəşməlidir)

bacası tütməz . 1. işləri pozuq. 1. evi yıxılmış.

bacası tütməz olmaq . evin dağılması. ocağın yıxılması.

bahasına - yox **bahasına**: yox tutatırına. inanılmaz ucuz.

baq baqçalar . **bağ bağçalar.** -lilli sula bağ **bağ bağçalar güllənər.** (suyun kirinə baxma).

baq pozumu . bağ. yemişlərin bağdan üzülmə çağı.

baqar kor **baxar kor.** su göz. gözləri açıq olubda görməyən.

bağırına daş basmaq . **bağırına.** dinmədən acı çəkmək.

baqım yurdu . **baxım.** sosial evlər.

baqıran . **bağıran.** -bağıran **ağız** kar olar.

baqırqurtdan . **bağırqurtdan.** acözdən. nəfsi əmmarədən. -tanrım acözdən, acüzdən qoru. (**acüzdən:** pis üzdən saxla).

bağırsağını deşmək . **bağırsağını.** canına qıymaq.

bağırsağını deşmək . **bağırsağını.** canına qıymaq.

baqışıq . **bağışıq.** həmahəng.

baqışılıq yapmaq . **bağışılıq.** həmahənglik yapmaq

baqışlamaq . **bağışlamaq.** söyləmək. -adın **bağışlarmısınız.** -yaşın **bağışlarmısınız**

baqışlanmamış . **bağışlanmamış.** -nə çox bağışlayan, **bağışlanmamış.**

baqışların dalqalı . **baxışların.** (dalqalı: xumar). -öpüşlərin bal dadır **baxışların dalqalı.**

baqışlayan . **bağışlayan.** -nə çox **bağışlayan,** bağışlanmamış.

baqışlayan . **bağışlayan.** qapısı açıq. əlaçıq. verəgən.

baqlasın . **bağlasın.** əsirgəməsin. sizdən ayırmasın. qorusun. -tanrı atazı yarqasın, anazı bağlasın.
(**yarqasın:** rəhmət eləsin). (**bağlasın:** əsirgəməsin. sizdən ayırmasın. qorusun)

baqmaq **baxmaq.** qaramaq. -tanrı kora necə qarıb, kor tanrıya elə qarar.

baqrı sızlamaq . **bağrı.** çox acımaq.

baqrı yanıq **bağrı.** çox acı çəkmiş.

baqrı yanıq . **bağrı.** çox acınmış, ağrınmış.

baqrı yanıq . **bağrı.** çox ağrı görmüş.

baqrın sökmək . **bağrın.** qısıb sıxıb öldürmək.

baqrın - **bağrın, ciyərin oymaq:** bağrını dəlmək.

baqrına dağ basmaq . **bağrına.** hər acıya dözmək

baqrına daş basmaq . **bağrına.** səsin çıxarmadan çeşitli acıları çəkmək.

baqrına daş basmaq **bağrına.** kimsəyə açmadan hər türlü acıya qatlanmaq.

baqrınana basmaq . **bağrınana.** 1. qucaqlamaq. 1. sevib yiyələnmək.

baqrını dəlmək -**bağrını dəlmək:** bağrın, ciyərin oymaq

baqrını dəlmək **bağrını.** çox çilənmək, acı çəkmək. içinə işləmək.

baqrışma . **bağrışma.** ağız dalaşı.

baqtaş qurmaq . **bağdaş.** sağ ayağı sol oyluğun, sol ayağı sağ oyluğun altına qoyub oturmaq. (**oyluq:** bud)

bal ayı . **cicim ayı.** (yeni evlənənlərin dilindən düşməyən söz). (**cicim:** əzizim).

bal tadar -aca darı çörəyi **bal dadar.**

bal töq de yala tök . yerin çox arınlığı.

bala -ana hara **bala ora**, iğnə hara sap ora.

bala bala . ufaq ufaq. azar azar. kiçik kiçik.

bala gözü yuvada olur -qartal gözü qayada, **bala gözü yuvada olur**.

balaca . eniq.

balıda -arının tikənidə var **balıda**.

balığın göz yaşı -**balığın göz yaşı**, qurdun yatışı, kişinin içi görünməz.

balıq avlar -bulanıq suda **balıq avlar**. (qarışıqlıqdan yarar sağlar).

balıq başdan qoxar . bir kötülüyn başda oturanlardan başladığın bildirir.

balıq ətində ətinə dolqun. biçimli tombul.

balıq suda -**balıq suda**, keçi qayada görünər.

balıq . şəhər.

balıqlar ağaca çıxanda . heç haçan. heçvax.

balın yeyərsən -arı sancar dözərsən, **olsa balın yeyərsən**.

balta görməmiş urman-balta görməmiş urman, bulut görməz yaz olmaz.

balta kəsilmək . ayaz kəsmək. uzun ara şaxtada qalmaq.

balta olmaq . dirənmək.

baltanı basar -qul becərilə ağasın basar, sap becərilə **baltanı basar!**

baltanı daşa vurmaq . bilməyərək birinə toxunmaq.

baltaya	- min baltaya sap olmaq : bir çox işə qılıp olmaq. - bir baltaya sap olmaq : bir iş yiyəsi olmaq.
baltaya	- bir baltaya sap deyil. (heç bir iş görən deyil)
baltırı çıplaq	baldırı . avara. uğur verməz.
baltırıç	. baldırıç . lütbaldır. qısa şalvar.
baltırqan	. baldırqan . gülpər.
bambaşqa	. ölçüləməz. qiyas olunamaz
bar verib	-verməmişəm günlərimi yelə mən, bar verib su verdiyim dənə mən.
bara qoymaq	. quş uçurtmaq. uçqunmaq. yanğılmaq.
baraj otuşu	. sürək otuşu. kəsilmədən sıx otuş, atəş.
baraq aradıq	. (baraq : duraq. tafaq. mənzil). -necə qolaymış sevib sevlmək! qıraqda qaldıq, gecini tanıdıq, batmışıydı gün, baraq aradıq .
barat gecəsi	. şəban onbeşi.
barı bol	- barı bol ağac çox daş yeyər.
barındır	. dincəlt . -yorquna yol görkəzmə, yedit içit barındır. (barındır : dincəlt)
barındırtmaq	. dincəltmək. istirahətlətmək
barındırtmaq	dincəltmək. istirahətlətmək
barıngıza	. hamınıza. -yetib gəlyən el bayramı barıngıza qulayın . (yetib gəlyən : qarşıdan gələn). (qulayın : qut olsun. mubərəkdir).

barış görüş olmaq. darqınlıqları unudaraq barışmaq.

barış sevən -**barış sevən** döğüşə yaraqlı gərək.

barışdırmaq . aralarını bulmaq. uzlaşdırmaq.

barışram -küsmək istəyirəm küsə bilməyirəm, **barışram dözə bilməyirəm.**

barışmaq . uzlaşmaq.

barıt sıxımı . içindən hər nə qarışıqlıq çıxacaq durum

barıt -**barıt**, od kəsilmək. artıq öfgələnmək.

barmağı olmaq . əli olmaq. ilgisi olmaq. əlliylə olmaq. qarışmaq. qatdığı olmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var

barmağın belə oynatmad . vecinə almadı. heç aldırmadı.

barmağına dolamaq . ələ sərimək (**sarmaq. sarımaq**). dolandırmaq.

barmağıynan silkələdiki . qara qorxu gəldiki.

barmaq basmaq . barmağın izin bıraxmaq.

barmaq qaldı . az qaldı

barmaq pozmaq . uşaqların çola barmaqla birbirindən küsməsi.

barmaq -adsız **barmaq**: çočola ilə orta barmağın arasındakı barmaq. üzük barmarmağı.

. -**barmaq** qoymaq: **barmaq** atmaq.

barmaqca . kiçik boy.

barmaqla göstərmək . əşi az bulunmaq.

barmaqlarında yemək . (yemək). çox yeməli olmaq.

barsız ağac -barsız ağac daş görməz.

bartağı toxuşdurmaq . bardağı. toxamaq (< **toxundurmaq**).

barut qorxusu . savaşı qorxusu, təhlükəsi.

basamaq **yapmaq** . bir yerə çatmaq üçün nərsəni arac, pillə, səggi **yapmaq**.

basdığı yerdə -**basdığı yerdə ot bitməz**, qazdığı yerdən su çıxmaz. (qutsuz, uğursuz adam)

basıb gedmək bir iş üçün yollanmaq.

basıb gedmək çəkib gedmək. savuşub gedmək.

basılmaz -yerdəki üzə **basılmaz**. (yığılanı əzməzlər)

basır . iç varlığın artırır. -beyni boş, gücü çox, gücsüzü basır, beyinli, var gücün özünə basır.

basırmaq - **yorqan basırmaq**: yorqan qaplamaq. yorqana üz çəkmək.

basqın **basanıdır**. ilk saldıran üstün çıxar.

basqın çıxmaq üstün çıxmaq. qalib çıxmaq

basqını çoxaltmaq . dizgini qasmaq. yuların qısmmaq. təzyiqi çoxaltmaq.

basmarlamaq əhatə etmək. -ovcunun içinə almaq. birini hər yönlü **basmarlamaq**, **əhatə etmək**.

basmayınca iş olmaz -sən qutlu ayağın **basmayınca iş olmaz**.

bastırar . **basdırar**. qıyar. - yaman oğru **ev yiyəsin basdırar**. (**basdırar**: qıyar)

bastırılmaq . avlanmaq.

bastırma . **basdırma** duz, ot, qırmızıbibər qarışımının ət üzərinə sürülərək günəşdə, hisdə qurutulmuş yeyəcək. **-basdırma yazı:** basdırma yapılan güzün isdi son günləri.

bastırma təyəl. kökləmə.

bastırmaq təyəlləmək. kökləmək.

bastırmasın çıxarmaq . **basdırmasın.** əzib yencmək.

baş aqardar **baş ağardar.** -yaşlanma, **baş ağardar.**

baş aqrıtma . **ağrıtma.** çox danışma.

baş alamamaq . yəxəsin qurtaramamaq.

baş alar -odsuz duman **baş alar.**

baş almaz . us (ağıl) almaz. inanılmaz.

baş aşağı gedmək . kötüləşməyə gedmək

baş başa çalışmaq . -qan qana, diş dişə, qol qola, **baş başa çalışmaq** (canla könlüdən birləşmək).

baş başa qoyma . dəyişmək. -it hürər karvan keçər. (axmaqla **baş başa qoyma**)

baş başa qoymaq . bəhs etmək.

baş başa vermək . dayanışmaq

baş başa vermək . iki üç kişi yığılıb özəl danışmaq.

baş bu işdən baş çıxartamaz - sevgi işi başına, başlar alar əzər daşına. (**sevgi işi başa tapşırılmaz, baş bu işdən baş çıxartamaz**)

baş bulmaq	onaşmaq. razılaşmaq.
baş çəkən	. başçı. yönətən.
baş çəqmək	çəkmək. baş vurmaq. yoxlamaq.
baş dəğər daşa	-yaşın keçirmə boşa, günsüzün baş dəğər daşa. (günsüzün: pis yerdə).
baş edmək	. bacarmaq
baş əqmək	. baş əğmək. baş kəsmək.
baş əsmək	. xiyala batmaq. nərsiyə dalmaq. – başım əsdi getdi halara.
baş hara ayaqda ora	. 1. kişinin suçlarının kökü beynindədir. 1. böyüklər nə yapırsa, kiçiklər (ayaqlar) də onları izlər.
baş hardadır	-bizdə dəbdır söz eşitmək borcumuz, çönsə devran bilmərik baş hardadır, devran nədir.
baş işləsə	- baş işləsə göz görər.
baş qaldırmaq	. 1. qarşı çıxmaq. 1. ayaqlanmaq.
baş qədməz	. (baş: ağıl). -ürək istər, baş gedməz.
baş qəsər	-yaş kəsən, baş kəsər. (yaş: gənc ağac).
baş qəsmək	. baş kəsmək. baş əğmək
baş qoyan	. fədai.
baş qoymaq	. fəda olmaq.
baş qoymaq	. yolağ olmaq, fəda olmaq.

baş qönüldən	. könüldən . - baş könüldən su içər. (istək baş aparar)
baş qövdənin	- baş gövdənin çatıdır , gözlər onun qaş daşı. (çatıdır : tacıdır)
baş qöz etmək	. göz. evləndirmək.
baş qutarmaq	. anlamaq. –vallah mənki baş qutarmadım
baş pişməsə, aş pişməz	- baş pişməsə, aş pişməz . (yayın işi, qışın dişi). (işlə dişlə)
baş sındırmaq	. nərsəni əldə etmək üçün hövlükmək, qaçmaq.
baş tapammadım	. başa düşmədim. anlamadım.
baş tibigi bəllənməz	. dibigi. (dibi: dibigi) . -sevgi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz , bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəgməz. (bəylər : gənclər). (çağ sürəsi : zamanı müddəti)
baş tutmaq	. uyqulanmaq.
baş ucaltmaz	-yalan söz yer daraltmaz, baş ucaltmaz .
baş vermək	. (çiban) uc vermək.
baş vermək	1. canın qoymaq. 1. cücərmək. başaq salmaq. üz vermək.
baş vermək	can qoymaq.
baş vurmaq	. üz vurmaq. muraciət etmək.
baş yaqlığı	yağlığı . baş dəsmalı. qaşbasdı. ləçək.
baş yemək	. saçaqda ən ən önəmli yemək
baş	. rəis.

baş . yara. -ürək töründəki **baş**, açılmasın. (ürək başındakı **yara** açılmasın).

başə çıxartmaq . 1. işi bitirmək. 1. aşırı ağıllamaq, əzizləmək.

başə çıxmaq . 1. şımarmaq. 1. nərsə siyə gücü yetmək.

başə düşmədim . baş tapammadım. anlamadım.

başə düşmək 1. nərsənin sorumlusu olmaq. -işləyib dolandırma , öz **başına düşüb**. 1. yola gəlmək.
düzəlmək.

başə düşməz . dil bilməz. söz anlamaz.

başə gələr -sana gəlməz, **başə gələr**. (**sana**: təsəvvürə). (nə görünməz, nə gözlənməz).
. -usa gəlməz **başə gələr**. (umulmadıq nərsələrlə qarşılaşmaq).
. -qorxduğun **başə gələr**.

başə qaqmaq . başə vurmaq. üzə çırpmaq. minnət qoymaq. -etdigin iyiliyi **başə vurma**.

başə qar yağdırar-qayğı, **başə qar yağdırar**.

başə vurmaq . başə qaqmaq. üzə çırpmaq. minnət qoymaq. -etdigin iyiliyi **başə vurma**.

başəğa . cənabali.

başəq götürməz . (**başəq**: kira). -ərarvad sevgisi **başəq götürməz**. (**başəq**: kira)

başəq salmaq baş vermək.

başəri -**başəri övüncilə**: açıq alınla.

başəri haçarı -ögrənmək **başəri haçarı**.

başəridən -qazanmadan, özgürlükdən, **başəridən pay düşməz**.

başarısını sağlamaq -**qoruyaraq başarısını sağlamaq**: əlindən tutmaq, himmet etmək

başçı baş çəkən, yönətən.

başda əsmək . nərsiyə həvəslənmək.

başı almaq . başı kəsmək, ağılı kəsmək, inanmaq.

başı bağlı . evli.

başı boş . evlənmemiş, subay

başı buldlarda gəzmək . xiyallara batmaq.

başı bütün . ərin əşin itirməmiş

başı darda . sıxıntıda.

başı daş dirənişçi, inadçı, söz eşitməz.

başı daşa dəğmək . yeniləməz, çəkiləməz bir qarşılıq görmək.

başı daşa dəğmək . yaptırıqlarının kötü sonuca uğramaq.

başı daşa -**başı daşa**, daşı başa vurmaq: çıxılmaz duruma düşmək.

başı daz -könlü ayaz, başı daz. (**ayaz**: açıq, düz).

başı dumanlı . havalı, sərxoş.

başı iy verir . ağzı qoxur, böyügünün sözündən çıxmaq.

başı iy verir başı çininə ağırlıq edir.

başı qazan olmaq . gurultudan beyni dəng , çəkməz olmaq.

başı nə kötüyüdü -süpürgənin **nə başı nə kötüyüdü**.

başı pozuq -dəhi pozuq. dəngi pozuq. başı pozuq. ayarı pozuq

başı şişmək . dəng olmaq. dincsizlənmək. tədirginmək.

başı tutmaq başı ağrıya düşmək.

başı tüstüləmək . keflənmək.

başı yerində olmamaq . beyni uçmuş. özündə olmamaq

başı yerinə gəlmək . başı yerin almaq. dincəlmək.

başı yumşaq söz eşidər. dirənməz. inadsız.

başıbağlı evli.

başıboş subay.

başıboş . 1. səfeh. 1. sərbəs.

başım barurqa -tamuğ odığə unab, ayraş odığə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıqa cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, **başım gedərsə dözərəm**, sənin gedməyüvə dözəməm). (**ayraş**: hicran) (**unab**: razıyam). (**cıdamən**: dözərəm). (**cıdaman**: dözəməm).

başım beynim -başım beynim gəl sapıma düzül: bu işin varacağın biləməmək.

başım gedsə dözərəm -başım gedsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm.

başımıza qül -başımıza kül oldu, kovxamız gör kim oldu. (**kovxamız**: > **kətxuda**. başçımız)

başın daşa vurmaq . öksünmək. peşman olmaq.

başın daşdan daşa vurmaq . üzülüb dövünmək.

başın əzmək . çorsuzlaşdırmaq. zərərsizləşdirmək.

başın itirən -başın itirən saçı üçün ağlamaz.

başın pozmaq . usun qatmaq. dəlirtmək.

başın sallamaq . başın endirib qaldırmaq. hən demək göstəricisi yaxud başdan savma davranışı.

başın uca . üzün ağ (olsun). sağ olsun. əziz olasan.

başın üstündə tutmaq . iyicə qarşılamaq.

başın yastığa düşməsinyatağa düşməyəsən. xəsdələnməyəsən.

başın yemək ölümünə yol açmaq.

başına buyruq . dilədiyini yapan.

başına buyruq . özünə hakim. -unut hər nəyi unut, umut hər nəyə umut, **başına buyruq**, kəndinə uyruq, gələn savılar, keçən sovular. (**uyruq**: tabe). (**savılar**: keçər). (**sovular**: yaddan çıxar)

başına çökmək . başına cummaq.

başına əkşimək . (əkşimək: düşmək). yük olmaq. üstünə qalmaq

başına iş açmaq . oyuna qoymaq.

başına qaralar bağlamaq . çox kitirlənmək, kədərlənmək

başına qoymaq . ağlına qoymaq. nərsiyə qərar vermək. beyninə taxmaq. beyninə qoymaq.

başına oyun gəlmək . çox güclüklə qarşılaşmaq.

başına tac etmək . çox dəğər verib aşırı ilgi göstərmək.

başına taxmaq . beyninə soxmaq, qoymaq.

başına -hər nə qalıb kişinin yaşına **başına**.

başında börk -başında börk olunca, başının içi olsun.

başında durmaq . göz olmaq.

başında yellər əsmək . dalqalar keçirmək.

başındakı . töründəki. -ürək **töründəki** baş, açılmasın. (ürək başındakı yara açılmasın).

başından atmaq . sırtından atmaq

başından çıxarmaq **başından çıxatmaq**. usundan çıxarmaq. unutmaq

başından kəsmək . kəsin olaraq ortadan qaldırmaq.

başından qorxmaq . öz hayına qalmaq.

başından yekə danışma danışdıgıvı bil.

başından yekə danışmaq . ərkində aş sözələr ötürmək. (**ərkində aş**: gücü yetməz. gücündən artıq)

başından yekə qalxımaq . gücü yetməz işlərə baxmaq.

başını yemək. ölməyinə nədən olmaq.

başının ətin yemək . dirənərək istəmək

başının iyni çəkmək . ağzının qoxusun çəkmək. birinin çəkilməz durumuna dözmək.

başını çək yat . başını (yorqanla) ört yat

başının içi -başında börk olunca, **başının içi** olsun.

başqa başqa . ayrı ayrı.

başqa 1. ali. **1.** ötə. artıq. - **ötə** gələn varmı.

başqahı . evi. - **əfsərlər başqahı**: ordu evi. subayların şənlik yeri.

başqaların sev -**kəndivi tanı**, **başqaların sev**, yaşam sevməkdir.

başqaların yardımıylə . qoltuq dəğnəgiylə.

başqalarında götürmək istillər -kişi uçmağa gedirsə, nə gözəl adamdır, **söz onda olurki bir para başqalarında götürmək istillər.** (uçmağa: cənnətə)

başqasıçün qoğar səni -sənin üçün başqasın qoğan, **gəlsə günü başqasıçün qoğar səni.**

başqasın qoğan -sənin üçün başqasın qoğan, gəlsə günü başqasıçün qoğar səni.

başqasın -ilkin kəndini sev, **sonra başqasın.**

başqöz etmək **başqöz.** evləndirmək.

başlamaq -yaşamda, **başlamaq** nə yer bilər nə çağ tanır.

başlamaqdır -ilərləməyin haçarı **başlamaqdır.**

başlanqıclar -**başlanqıclar** sənə baxır.

başlanmaq ağıllanmaq. -**yaşlanıb başlı olunca**, başlanıb yaşlı ol

başlar alar əzər daşına - sevgi işi başına, **başlar alar əzər daşına.** (sevgi işi başa tapşırılmaz, baş bu işdən baş çıxartamaz)

başlar ayaq -ayaqlar baş olmaq, **başlar ayaq olmaq.** (əskiklər uluların yerində oturmaq)

başlı başına . tık başına.

başlıca baş vurmaq . baş vurulan yerlərin başında olmaq

başlıq. taxqa. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça**: gözdən qaçınan). (**taxqa düşdü, kəl göründü**). (kəmikləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar ortaya çıxdı. kötöklər. (kəmikləri: qaçıları. qusurları).
(**kötöklər**: pislilər)

başmaqçı -**başmaqçı yamalı çarıq geyər**, çörəkçi bayatı çörək yeyər.

başörtüsü -**arxadan kitməli baş örtüsü**: çəlmə

başsız qalası -**tənin başsız qalası**. (qarqış)

başta daşınan . **başda**. aşırı sayqı göstərilən.

başta əsmək . **başda**. nərsiyə həvəslənmək.

baştan asıldın . **başdan**. - yavaş oldun dildən basıldın, **yavuz oldun başdan asıldın**. (yavaş : mulayim). (**yavuz**: yaman) (dinməsən dilin gedər).

baştan aşağı **başdan**. 1. başdan başa. başdan ayağa.

baştan ayağa **başdan**. başdan aşağı

baştan başa . **başdan**. ucdan uca.

baştan çıxarmaq . **başdan**. 1. aldatmaq. yoldan çıxarmaq 1. unutmaq.

baştan eləmək . **başdan**. başdan atmaq nərsəni özünə ödəv etməmək.

başyazısı oxunmaz -**daşda yazsan əlinlə, başyazısı oxunmaz**. (çəkdiyin əmək səni yaradar)

başyazısı, yaşyazısı -**başyazısı, yaşyazısı yazılmamış heç yerdə**, qazsanisə öz əlinlə.

bataq qum . şıxmaz qum. axıcı qum

bataqdan qorxar	-batlağa düşən, bataqdan qorxar . (bataq : batic. batmıc. çökgək. çökgən. cummuq. üzərinə ağırlıq edəndə çökən, batılan).
batar bitər	- batar bitər , götürən yetər. (götürən : götürüvən. götvrən. nəcat verən) . (iş işdən keçmiş)
batlağa düşən	- batlağa düşən , bataqdan qorxar. (bataq : batic. batmıc. çökgək. çökgən. cummuq. üzərinə ağırlıq edəndə çökən, batılan).
batman daşdır	. çəki daşdır -üz deyilki, eləsi batman daşdır. (eləsi : eləbil). (çox sırtıq, üzlüdür)
batman gəlmək	. ağır davranmaq.
batmışıydı gün	-necə qolaymış sevib sevlmək! qıraqda qaldıq, gecin tanıdıq, batmışıydı gün , baraq aradıq. (baraq : duraq. tutaq. mənzil).
batsın	-mənimki bitsin, səninki batsın .
bayağı	. qara. adi. özəl uzmanlığı olmayan.
bayatı çörək	-başmaqçı yamalı çarıq geyər, çörəkçi bayatı çörək yeyər .
bayımaz	-kiməkim çələb verməyə, bayımaz, onundur onun, vergi həp çoxda az. (çələb : tanrı).
bayın	. mədhuş -gəzmə anğız eşq havasında bayın, pusquda yatmış bi çox var ovçular. (anğız : qafil).
bayqın	. süzgün. - bayqın baxış : süzgün baxış
bayraq açmaq	. bir uğur üçün qoşun toplamaq.
bayraq açmaq	. könüllü döğüşçü, qoşun toplamaq.
bayraq altı	. sərbaz vəzifə. xidmət. əsgərlik.
bayraq olmaq	. 1. öndə olmaq. 1. simbollaşmaq.

bayraqları açmaq. qırçınmaq. hayqırıb bağırmaq. yaramazlıq etmək.

bayram keçdi -aş pişdi **bayram keçdi:** artıq gecikdik.

bayramda seyranda . bəlli günlərdə.

bazar ağası . bazar işlərin düzənləyən.

bazar ola . alverin iyi ola.

bazar olsun . alveriz bol olsun.

bazarlıq etmək . 1. gərəklərin almağa çıxmaq. (**gərəklərin:** ehtiacların). 1. çənə vurmaq.

bazarlıq etmək . nərsələr almaq üçün bazara çıxmaq.

becərdə biç bol ürün -topraq əksən su istər, suyu gəldi suvarmaq, **becərdə biç bol ürün**, iyi dilək, güclü biləkli olsun.

beçə qızdıran. xoruz pipiyi.

bel bağlamaq . birinin yardımçı olduğuna inanmaq.

bel bağlamaq . umud etmək.

bel enməsi . bəldən fələc

bel gəlmək . beli boş olmaq.

bel qürək **bel kürək.** - könlün çəkir bal çörək, al əlinə **bel kürək.**

bel vermək . duvarın, tavanın qarın verməsi.

belə qıl . şunday qıl.

beli açılmaq . 1. işəyin tutamamaq. 1. beli incimək.

beli bükülmək işdən düşmək.

beli incimək beli açılmaq.

belini doğrultmaq dirçəlmək.

belini qırmaq 1. işdən salmaq. 1. işin ən yoğun yerin aşırmaq.

beşik salıncaq . **beşik**. yapınqa. həfdə, bayram topium bazarı

beşik kərtmə adaqlı **beşik**. beşikdə adaqlanmış cocuqlar.

beşik sin ara . **beşik**. -**beşik sin ara** atılmış ömür körpüsü. (**sin**: gor)

beşik . **beşik**. -**beşik** kərtiği. **beşik** adaxlıqı: beşikdə adaxlama

beşikdə **beşikdə** -biri eşikdə **biri beşikdə**. (çox xırda uşaqly ev)

beşinci qol . casut.

beşiyini sallamaq . ninni demək. əməyin çəkmək.

beton donqar

beyin yıkamaq . birinin özgü düşüncəsin, dünya açısın yabançılaşdırmaq, başqa yöndə düşündürüb davrandırmaq.

beyin -yaşam ürəklə gedir, **beyin qalır arada**. (yaşam usağa uymaz). (**usağa**: məntiqə)

beyinli -beyni boş, gücü çox, gücsüzü basır, **beyinli**, var gücün özünə basır. (**basır**: iç varlığın artırır)

beyqir gücü . **beygir**. saniyədə yetmişbeş kqm. lıq güc

beyni almamaq . ağılı kəsməmək. olmasına inanamamaq.

beyni atmaq . birdən çox öfkələnmək.

beyni atmaq . əsəblənmək.

beyni boş, gücü çox -**beyni boş, gücü çox**, gücsüzü basır, beyinli, var gücün özünə basır.
(**basır**: iç varlığın artırır)

beyni çəkməmək . huşu durmaq. gic qalmaq. şaşırmaq.

beyninə qoymaq . beyninə taxmaq. başına qoymaq

beyninə taxmaq . beyninə qoymaq. başına qoymaq

beztirəcəyin . **bezdirəcəyin**. bezdirə qədər

bəbək kimi . **bəbək**. donuq bir gözəlliyi olan

bəbəq -**daş bəbək**: **daş bəbə**. çox gözəldə , soğuş donuq olan gözəl , qadın.

bəbənək . (> **babunə**). qoyun gözü.

bəqəməyərk -**bəğəməyərk baxmaq**: yan baxmaq. pis baxmaq.

bəqənci . **bəğənci**. tərcihi. -kөнüllərin **bəğənci**. (**bəğənci**: tərcihi)

bəqəni . **bəğəni**. xoşlandığı. tərcih. züvq. zovq.

bəqənilməsə -bəğənilsə güc olmaz, **bəğənilməsə heç olmaz**.

bəqənilməz **bəğənilməz**. yakmaz. xoşa gəlməz.

bəqənilmiş . **bəğənilmiş**. alımlı. qabili qəbul. məqbul.

bəqənilsə -**bəğənilsə güc olmaz**, bəğənilməsə heç olmaz.

bəqəniş yapıdırın . **bəğəniş**. lütf elətdirin.

bəqənmədi atanı -yekətdik dananı, **bəğənmədi atanı**.

bəqənmək . **bəğənmək**. yaxdırmaq.

bəqənmək . **bəğənmək**. təqdir etmək.

bəqənmək . **bəğənmək**. -yaşam: istək, sevmək, **bəğənmək**

bəqənməmək . **bəğənməmək**. burun büzmək. burun bükmək. aşağılamaq.

bəqənməməzlikdən -**bəğənməməzlikdən gəlmək**: yuxarıdan almaq

bəqənməz olar ana . **bəğənməz**. -yaza çıxsa dana, **bəğənməz olar ana**. (uşaq böyüdükdə gözlənilən olmaz)

bələ pört eləmək. pələ pört eləmək. dərinə gedmədən ayaq üstü bir işi yola qoymaq. işi basmarlamaq.

bələş . parasız. müfdə. bədava. -**bələş** atda diş sayılmaz: verilən nərsənin kəmkəsinə baxılmaz.

bəliq **bəlik**. sultanlıq. -**qızlıq ev bəlik ev**, yüzü gələr biri gedər. (**qızlıq ev: qızlı ev**). (**bəlik**: sultanlıq)

bəlirli bəlirsiz . güclə seçilən.

bəlirmək kəsdirmək. –gecə gözü göz heç nəyi **kəsdirmir**.

bəlirsiz . naməlum.

bəlq . bəlx < balıq şəhər.

bəllənməmək -**çıxarı gedəri bəllənməmək**: açıq vermək. vəlxəşlik etmək

bəllətmədən . içdən içə.

bəlləyinə dürtüdüüm. (yadıma, hafizəsinə sıxdığım)

bəlli aylıq . açıq aşam.

bəlli edmək . açığa çıxmaq.

bəlli edmək . açığa vermək.

bəlli edmək . açığa vurmaq. açığa vermək.

bənəq. bənək. dan. xal.

bəntəm . **bəndəm.** qulum. -tarım yürü ya **qulum** demiş. (çox çabuq varlanana deyilir)

bənzər . türdəş. şəkildəş. həm şəkil

bənzi atmaq . üzü ağarmaq.

bəraəti zimmə əsl olmaq . tərsi tanıtılmamışlıq suçsuzluk ilkəsi&.

bərah . alımlı. yaxşı tutar (qiymət)

bəri . üzü ağ. kəsirsiz.

bərq ürək . **bərk ürək.** acımaz. qat ürək.

bərqitmək . **bərkitmək.** çəliğ sulamaq (poladı qızdırıb birdən soyutmaq). kəsgitmək.

bərpa etmək **dirçətmək.** dirəkləmək. bərpa etmək.

bəsbəlli . açıq saçıq. apaçıq.

bəsicə çəkmək. bəsiyə çəkmək. bəsləmək.

bəsiyə çəkmək . çalışdırmadan yedirib becərtmək.

bəsiyə çəkmək. bəsicə çəkmək. bəsləmək.

bəsləmək	. bəsicə çəkmək. bəsiyə çəkmək.
bətbəqliyə	. bədbəxliyə . qarquluğa. qarqışlara. -üz görkünə inanma, sular üzə diyanma, qarquluğa oylama , dildən çıxsın yarqu söz. (görkünə gözəlliyinə). (qarquluğa : qarqışlara. bədbəxliyə). (oylama : düşünmə). (yarqu : yaxcı)
bətərin bətəri	. ən kötü sanılandan daha kötü.
bəy olmaz	-yoldan keçən ata olmaz, başə qonan bəy olmaz
bəyə	. bəyəm. məyəm. məgər.
bəyəm	bəyə. məyəm. məgər.
bəyənəməz	-özün bəyənməyən, səni bəyənəməz .
bəyənməyən	-özün bəyənməyən , səni bəyənəməz.
bəylər	. gənclər . -sevgi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dağməz. (çağ sürəsi : zamanı müddəti)
bəyliq sürər	(bəylik sürər : hükmranlıq edər). -çaqqal bəylik sürər, qurdlar gələnə dək.
bəzəkli düzəkli	. bəzəkli . allı pullu.
bəzəqdə	-qazandığı bəzəkdə ya təzəkdə.
bəzəqli	. bəzəkli . yaldızlı.
bəzəmə	. yapmacıq. qondarma.
bəzənib düzənmək	. allanıb pullanmaq.
bəzənmək	- özənərək bəzənmək : taxınıb taxışmaq.

bəzənmisən	- bəzənmisən bu gündəsən , bəzənməsən nə gündəsən!
bəzəyi	. yazısı. -üz yazısı: üz bəzəyi .
bicin	. meymun . - bicin deyə gətirdik sırtmadan getdi. (sırtmaq : dişlərini ağartmaq. dişlərini göstərərək alay bəlirtir biçimdə gülmək). (işə yarayacağı umulan bir kişinin, nərsənin bəkləntilərin qarşılanmaması).
biçər acı	-əkən acı, biçər acı .
biçim vermək	. düzən vermək.
biçim	bos. əndam.
biçimli	. iri biçimli. qıyımlı. iri qıyılmış. yapımlı. iri yapılı.
biçin gələr	- biçin gələr , bildirçin köçər. (biçin : biçin çağı). (bildirçin biçin yuva salar)
biçit	. mod. moda.
biçməyən tikməz	-əkməyən biçməz, biçməyən tikməz . (biçməyən : kəsməyən)
bıqı tərləmək	. bıqı . yeni bıq çıxartmaq.
bıqını balta kəsməz	. bıqını . çox boyun yoğunluq etmək.
bıqmaq	- artıq bıqmaq : taq etmək.
bıqmaq	. qına gəlmək. zarımaq.
bıqmış	bıxmış . zarımış
bıqtıran	. bıkdıran . can sıxan. usandıran.
bilə bilməz	. bilə bilməz. bilir bilməz. yarım yamalaq.

biləginə güvənmək . gücünə inanmaq.

biləmək . alamaq. -oxu alamaq: **oxu biləmək**: oxuya biləmək

bilən . bacaran. -sevməyi **bilən azdır** sevgisin itirən çoxdan çox.

bilən işiz -**bilən işiz olsun**, kəsər dişiz olsun

biləyinən -qır belini, biliyinən, qırma belin, **biləyinən**.

bilibdilər . biliblər

biliblər . bilibdilər

bilim aykırı . qeyri elmi.

bilim ən güclü qoraq . (qoraq: silah). -**bilim ən güclü qoraq**, qoraqlanın. (qoraq: silah)

bilir bilməz . bilə bilməz. bilir bilməz. yarım yamalaq.

biliş öngəriş . bilib ilərləmə.

bilki genə vardır ürəyimdə qayğurunluq

bilqi yolda qoyar . **bilgi**. -yarım yamalaq **bilgi yolda qoyar**

bilqi . **bilgi**. ətər. xəbər.

bilqiclik taslamaq. **bilgiclik**. bilməyibdə, bilgin kimi göstərmək

bilqilənmək . **bilgilənmək**. yetişmək. feyz almaq. feyzyab olmaq.

bilqili . **bilgili**. ətərli. xəbərli.

bilqim . **bilgim**. -mənsiz necəsən, **bilgim yox**, sənsiz yanıram, bilsin o.

bilqin kəmsə danışma -**bilgin kəmsə danışma**, alğın kəmsə sus. (**alğı**: duyum. idrak. şuur).

bilqinlik . **bilginlik**. qayralıq. iş bilənlik. ləyaqət.

bilqisinə sunmaq . **bilgisinə**. sayqıyla bildirmək. ərz etmək.

bilqisiz . **bilgisiz**. ətərsiz. xəbərsiz.

bilqisizlik . **bilgisizlik**. xəbərsizlik. -bilgisizlik necə kef çəkməli bir uçmiqimiş, heyf ola gec bu bilik düşdü bizə. (**uçmiqimiş**: cənnətimiş)

bilmədiklərin -**kişi bilmədiklərin** ayağ altına yığsa, başı göyə dəyər.

bilmədiklərin -bildiklərin sayı çoxaldıqca, **bilmədiklərin sayı daha çoxalar**. (əniştən)

bilməyən -**hardan gəlib hara gedəcəyin bilməyən**, kəndin danmalıdır.

bilmirsiz -**ya bilmirsiz**, ya bildirmirsiz.

biltiklərin sayı -**bildiklərin sayı çoxaldıqca**, bilmədiklərin sayı daha çoxalar. (əniştən)

biltiq . **bildiq**. tanıdıq. tanış.

biltir . **bildir**. xəbəbərdar ed.

biltirçin köçər -biçin gələr, **bildirçin köçər**. (**biçin**: biçin çağı). (bildirçin biçin yuva salar)

biltirmədən . **bildirmədən**. sezdirmədən -ağzından söz çəkmək. bir kişinin bildiklərin , **sezdirmədən**, ustalıqla danışdırıb öyrənmək.

biltirmirsiz . **bildirmirsiz**. -ya bilmirsiz, **ya bildirmirsiz**.

biltiyin oxumaq **bildiyin**. istədiyin yapmaq.

biltiyindən çaşmamaq **bildiyindən**. bildiyin etmək.

bir ağzı kullamaq . bir düşüncəyi söyləmək.

bir ağızdan . ağızdan. həp birdən

bir ara . bir zaman.

bir aralıq . bir zaman

bir ayaq qabaq . bir ara öncə.

bir ayrılıq yıxsə böylə dünyavı-nə qara duyqular gəzir başında sənin, sanırım uçmuş usun baş itirmisən, **bir ayrılıq yıxsə böylə dünyavı**, yaşam bağında, ölüm kolun sən bitirmisən.

bir başa çırpmaz -tanrı iki əli **bir başa çırpma**z.

bir başçı -min işçi, **bir başçı**.

bir birliyə inanmaq . bir qovşuqluqa inanmaq. bir tanrıya inanmaq

bir "boşluq" yetər -ölməyə nədən arama, **bir "boşluq" yetər**.

bir çırpıda . bir səfərdə. bir soluqda

bir çuxam var atarım, nərdə gəlsə yatarım. yer konusunda titizlik göstərməmək. (**titizlik**: vasvasılıq)

bir içim su . bir qadının çox gözəl olduğunu vurqulur.

bir iqi demədən . iki. birdən

bir qapıya çıxmaq . bir sonuca varmaq.

bir qarış dilli . dil uzun.

bir qarış . yumruq dərək. yumruq qədər. yumruqca. – **yumruqca** uşaq onu yıxdı.

bir qaşiq qan qalar - yaxşıya yalınsan, can qalar, yamana yalınsan, bir qaşiq qan qalar. (**yalınsan**: yalvarsan). (**bir qaşiq qan qalar**: ölümcül edər)

bir qayıq - **bir qayıq olsan tək yelkənlə**, böyük bir gəminin bir yelkəni ol, yaşam küçükləri sevməz. (**tək**: bir)

bir qazanda qaynamaq . bir diləkdə bulunmaq

bir qazanda qaynamaq . bir durumda olmaq.

bir gecəlik yad saya . **gecəlik**. -olki öz yarına yad, yadlarıla yar olmuş, nola kim mən yarını **bir gecəlik yad saya**.

bir keçmiş . **keçmiş**. (**bir**: gah). -**yaşamaq bir keçmiş**, bir indini, bir yarını düşünmək.

bir qöynək dalı **köynək**. Özdən uzaq özgədən yaxın. (qardaş nəvəsi , qardaş oğlundan , bir köynək dalıdı). (quzulu)

bir gülək . **gülək**. biraz gülək.

bir nəsnələr . birər nərsələr. bir şeylər.

bir soluqda . 1. bir səfərdə. bir çırpıda. 1. çapucaq.

bir sözə . özəyi. qıyası.

bir tala qondurmamaq. dala. tez tez oyun dəyişmək.

bir tikə verir ağzına - **bir tikə verir ağzına**, bir tuluğ tutur altına. (az verib çox güdən).

bir tosluq qaldı . **dosluy**. (bir başlıq). mal satılıb tükəncə satıcılar ara bir deyim.

bir tuluğ tutur altına-bir tikə verir ağzına, **bir tuluğ tutur altına**. (az verib çox güdən).

bir tüzüyə **bir düzüyə**. sürəkli. aralıqsızın.

bir zaman . bir aralıq

bir zaman bir ara.

bir zamanlar . əskidən&.

bıraxılmış . bıraxdın. qalmasın. olmasın. **-bıraxdın** sözlər eşitdim.

bırağ . ama. vəli. -yaşam, sizin düşmanız olamaz, **bırağ** düşüncəniz ola bilir.

bıraqdın . **bıraxdın**. bıraxılmış. qalmasın. olmasın. **-bıraxdın** sözlər eşitdim.

bıraqlamaq . **bıraxmaq** . salıvermək. qoyuvermək. sərbəs bıraxmaq. mürəxəs edmək.

bıraqlamaq . əl çəkmək. tərək edmək.

biraz . biraz. **-çatpat** çörək dilənçisi.

birbirin göstərir -usluqla dəlilik, aydınlıqla dumanlıq, iyiliklə kötülük, yanıqlıqla qanıqlıq birbirin göstərir. {dumanlıq (kölgəlik)}

birbirinə düşmək birbirin qurçalamaq, deşmək.

birə min qatmaq . olduğundan çox yekətmək.

birə min qatmaq çox çox abartmaq.

birər nərsələr . bir nəsnələr. bir şeylər.

birilər -böyük kimsələr suçu özündə görür, **kiçik birilər suçu dünyada**.

birin götür birin as -ağ tas qızıl tas, **birin götür birin as. (tapmaca). (ay-günəş)**

birin iki edməmək . nə istəyin yerinə gətirmək.

birinə sən elə -**birinə sən elə**, obirinə o elər.

birgəşənlər dağ aşmış . (birgəşənlər: birləşənlər). -birgəşənlər dağ aşmış, tək qalanlar gora batmış. (**birgəşənlər:** birləşənlər)

birliqdən . birlikdən. -birlikdən güc doğar.

birliyi -ağız **birliyi:** söz **birliyi**.

birsiz iki -birsiz iki, ikisiz dörd olmaz.

birtən . birdən. ansızın. bir ləhzədə.

birti . birdi. aynıdı. həməndi.

bit bazarı . cüvüd bazarı. alverin lap ucuz yeri.

bitiki dürülmək bitiki qapanmaq. 1. ölmək. 1. bir işdən uzaqlaşdırılmaq.

bitqginmək . cansız düşmək.

bitli qoxuş . pis qoxan. çirkil.

bitsin -**mənimki bitsin**, səninki batsın.

bittən görər -yaman qadın başın yumaz, **bittən görər**. (kötü qarı başını yıxamaz, **biti suçlu çıxarır**).

bituğur . aqitəbəti xeyr aqitəbət bə xeyr. (qocalıqda sıxıntı göstərməsin). -**tarım bituğur versin:** tarım sonun iyi edsin, aqitəbətin xeyr eləsin. aqitəbət bə xeyr eləsin. tarım son gurluğun versin .

bizi yad edmiş -sordum nə sevincək düşdün, dedi dosdan bu yetmişki **bizi yad edmiş**.

bizləməklə . düdməkilə. çabayla. səy ilə. -kiminkim olmaya yazusu onmaq, ani düdmək ilə zordur onarmaq. (**onmaq:** düzəlmək). (**onarmaq:** düzətmək)

boğazına sarılmaq . boğazına. çox sıxışdırmaq.

boqal . boğal. zəncir. -zəncir ələ, qandal ayağa.

boqay **boğay** > **boğrənc.** boğucu. çox güc **dilə.** dildə qolay. -**dildə qolay** işdə boğay.

boqaz basmaq . **boğaz.** qarın doyurmaq.

boqaz boğaza gəlmək -**boğaz boğaza gəlmək:** boğazlaşmaq. birbirin boğmağa gəlmək.

boqaz dərdi **boğaz.** keçimlik dərdi

boqaz dokuz boğumdur . **boğaz.** sözü incələyib düşünüb demək gərək.

boqaz savaşı . **boğaz.** keçim savaşı. qarın savaşı.

boqaz savaşı . çörək savaşı .

boqaz toxluğuna . **boğaz.** doyumluc qarşılığı işləmək.

boqaz toxluğuna. boğaz tıxlığına. yalnız qarın doyumaqlığa işləmək.

boqaz. boğaz. qırtlaq.

boqaza dayanmaq . **boğaza.** qına gəlmək. bıqmaq. usanmaq.

boqazın çıxatmaq . boğazın. (çixatmaq: qazanmaq). ancaq qarnın doyura bilmək.

boqazına durmaq . boğazına. boğazına tıxılmaq. yeyəcəği utamamaq.

boqazına düzülmək . **boğazına.** boğazında qalmaq. boğazından keçməmək

boqazına sarılmaq . **boğazına.** çox sıxışdırmaq. öldürəsi olmaq.

boqazına sarılmaq . **boğazına.** boğazın tutub sıxmaq.

boqazına tıxılmaq . boğazına. boğazına durmaq. yeyəcəği utamamaq.

boqazına tıxılmaq. **boğazına.** boğazına durmaq. yeyəcəği utamamaq.

boqazından artırmaq . **boğazından.** yeyəcəyindən qısıb para toplamaq.

boqazından keçməmək. **boğazından.** yemək başında kimsənin yoxluğundan dincliklə yeyəməmək.

boqazını yırtmaq . **boğazını.** var gücüylə bağırmaq.

boqazlarına qurd düşsün . **boğazlarına.** qarınpalara qarşı ilənc

boqazlaşmaq . **boğazlaşmaq.** boğaz boğaza gəlmək. birbirin boğmağa gəlmək.

bol qisədən atmaq. **bol kisədən.** hər nə gələ söz vermək.

bol qisədən atmaq . **kisədən.** kisəni bol götürmək. yersiz çıxacaq sözlər vermək.

bol toğramaq . **bol doğramaq.** parasın savurmaq. velxəşliq etmək.

bol . bərəkət. -satışı **bol:** satışa **bərəkət.** –cibizə **bol:** cibizə **bərəkət.** –alverə **bol:** alverə **bərəkət.** –varıza **bol:** varıza **bərəkət.**

borc qıtlağa çıxmaq . borca batmaq.

borc . ödəv.

borca-borca düşmək: borclanmaq

borclanmaq . borca düşmək.

borcluyam . minnətdaram. yükümlüyəm.

borcu var -uçan quşada **borcu var!** (çox boşludu).

borcumuz . ödəvimiz.

boruçu . şeypurçu.

borusu ötmək . sözü keçmək. dinlənmək.

borusu ötmək . sözü keçmək. dinlənmək.

borusu ötmək sözü keçər olmaq.

borusun çalmaq . şeypurun çalmaq. azarkeşliyin etmək.

bos . əndam. biçim.

boş atıb dolu tumaq . düzlüyünə inanmadan söylədiyi söz doğru çıxmaq.

boş bulunmaq . dalqınmaq. özənin itirmək. (**özənin**: diqqətin)

boş gəzənin -**boş gəzənin** boş torbası.

boş söz demək . ağız satmaq.

boş torbası -boş gəzənin **boş torbası**.

boş ver . sayğıрма. sayma. -saxlayırsa qayğıрма, **saxlamırsa sayğıрма**. (**qayğıрма**: maraklanma. niyaran olma. narahat olma).

boş yerə . boş yerə

boşa qoydum dolmadı -doluya qoydum almadı, boşa qoydum dolmadı: iki uyqunsuz durumla qarşılaşmaq.

boşa uğraşmaq . heçə çabamaq

boşaltmaq -**ürəyin boşaltmaq**: ürəyin tökmək. ürəyin açmaq. ürəyin deşmək. üzüntülərini dışa vermək.

boşat . kəv. qaz. -təlim yorub, gücün kəv. (**təlim**: çox). (çox yorub gücdən sal)

boşçu boşlu . alıcı verici

boşqafa . səfeh.

boşlu düşərsən -boşlunu boşlasan **boşlu düşərsən**.

boşlu düşərsən -boşlunu boşlasan **boşlu düşərsən**.

boşludu -uçan quşada borcu var! (**çox boşludu**).

boşlunu boşlasan -**boşlunu boşlasan** boşlu düşərsən.

boşlunu boşlasan -**boşlunu boşlasan** boşlu düşərsən.

boşuna değil parasız değil.

boşutmaq . ötürmək. çıxartmaq. xilas etmək

boy -**bir boy**: bir başa. –bu aralığı **bir boy** gedmək. –bu dağı **bir boy** çıxmaq.

boy biçim boy bos. qəddi qamət.

boy bos boy biçim. qəddi qamət.

boy boy çeşitli böyüklükdə.

boy ölçüşmək . birbirinə boy demək.

boy verməz sular . dərin sular

boya çəkmək . uzanmaq.

boya çəkmək boy atmaq.

boya qalxar -sondan görmüş göz çıxarar. (kim olduğun unudar. **lovğalaşar** boya qalxar)

boyaçı küpü . çabucq tez yapılan iş.

boyasu . qusl.

boylu boyunca . uzunluğuca.

boynu altında qalsın. ölsün.

boynu əğri dili qısa . dirənəcək durumda olmamaq.

boynum qıldan incə . 1. gücsüz dayaqsız biriyəm, yetən vurur. 1. hər nə desəz o olsun. nə deyirəmki.

boynum qıldan incə . yalansamsa öldürün

boynunun borcu . yapılması gərəkli ödəv.

boynununda qalmaq . borcu qalmaq

boysunuş . yüksünüş. məsuliyyətin götürmə.

boytan boya **boydan.** başdan başa.

boyu bacadan aşmamış . hələ evlənməyinə tezdi.

boyu boyuna -**boyu boyuna** suyu suyuna çəkmək. birbirinə dəng olanlar.

boyun əgmək baş əgmək: sayqı göstərmək.

boyun tutmaq . qarşı söyləmək. etiraz etmək.

boyunca qalibını basmaq . güvənlə inanmaq.

boyunca qaz -az qaz uz qaz **boyunca qaz.** (uz: çox)

boyunduruq . cüt. -yalnız öküz **boyunduruq** istəməz.

boyunduruq altda olmaq . başqası buyruğu altında olmaq.

boyunun ölçüsünü almaq çəkin, həddin tanımaq. yetərsizliyin bilmək

boyunun ölçüsünü almaq . bacarıqsızlığını anlamaq.

boyunun ölçüsünü almaq . öz çıxarsızlığını tanımaq.

boyuva qurban -yollara boylanan **boyuva qurban**.

boyuvun ölçünə bax . yetərivi, çıxarivı tanı.

bozarar . busar. pusar. rəng dəyişər. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, alğa çıxar, **topraq busar**, bülbül güldən gülə
tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**yaşıl ösər**: göy gögərər). (**alğa**: alala. lala). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

bozlaq . qır. quru çöl.

böbürlü -**çox böbürlü**: çalımından keçilməmək. çox ifadəli.

böləşdirimi . üləştirimi. təqsimi. –**tarı üləştirimi**: gözlənilmədən gələn yardım, kömək.

böləştiri . üləştiri. -əşit üləştiri: **əşit böləştiri**. bərabər təqsim.

bölü . təqsim iki **bölü** iki əşit bir.

bölük pörçük param parça.

bölüm . (ünit).

börk qapmaq . **börk**. kələklə iş başına keçmək.

börqümü qandır. börkümü. məni qandırılmazsan.

börü qaşqır . qaçqır. qurd. -**qaşqırın gəzdiyi yer**, quzqunsuz olmaz.

böylə böylə . böyləliklə.

böyük balıq kiçiyin utar . güclü gücsüzü əzər.

böyük söz -kiçik yanında, **böyük söz danışma**.

böyükrlərlə -**böyükrlərlə ağır ol**, kiçiklərə göstər yol.

böyükrlüyü gizlət -alçaqlar qarşısında **böyükrlüyü gizlət, çəkəməzlər**.

böyük ayağ **böyük**. dışqısı olmaq. -**böyük ayağa çıxmaq**.

böyük ayağa gedmək. dışarı çıxmaq.

böyük bölüyü . ulu ülüşü. böyük qisməti. çoxu. -yaşamın **ulu ülüşü** yuxuya gedir.

böyük böyük danışan . **böyük**. ağzı böyük. yekə ağız.

böyük xanım . **böyük**. yaşlıca qadın.

böyük söyləmək . **böyük**. böyük danışmaq. üstələnmiyən sav, iddia.

böyük sözə arçış . yekə danışmağa tovbə.

böyükrlənmək **böyükrlənmək**. burnu şişmək. burnu yellənmək.

böyükrləriz yol tapar . **böyükrləriz**. -kiçikrləriz ögrəşsə, **böyükrləriz yol tapar**.

böyükrlük göstərmək . **böyükrlük**. ululuq göstərmək

böyüməz . qocamaz - sevən könül qocamaz, cocuq doğub uşaq ölür. (**qocamaz**: böyüməz)

bu bir oyun bəylər üçün . (**çağ sürəsi**: zamanı müddəti) -sevgi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz, bu bir
oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəgməz. (**bəylər** : gənclər).

bu işin altı yaş təməli pozu.

bu qündən tezi yox gündən. elə indi.

bu oyuna xan dəğməz . (**çağ sürəsi**: zamanı müddəti)-sevgi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəğməz. (**çağ sürəsi**: zamanı müddəti) (**bəylər** : gənclər).

bucaq bucaq aramaq . arxa arxa birçox yerdə aramaq

bucaq bucaq qaçmaq . gizil gizil (gizlicə gizlicə) qaçmaq

bucaq bucaq qaçmaq . sakınaraq qaçmaq

bucaqdan gedər -**bucaqdan gedər** ocaqdan yox. (duza bağlı uşaq).

bugünlük yarınlıqdır . **bugünlük**. sonu yaxındı.

buğda -səpilmiyə **buğda** göyərməz.

buğda deyib arpa satma **buğda**. işinlə sözün bir olsun.

buğluq yüzyılı . **buğluq**. buğ, buxar gücündən yaralanma devri.

buqcasın qoltuğuna vermək . **buxcasın**. evdən qoğmaq.

buqcasın qoltuğuna vermək . **buxcasın**. bir yerdən qoğmaq.

buqta-bir buğda sən əkirsən, min buğdasın dəğirsən.

-**bir buğda sən əkməsən**, min buğdasın biçməsən.

buqtadan buğda -arpadan arpa çıxar, **buğdadan buğda**.

buqtasıl . **buğdasıl**. əsmər.

buqtasın -bir buğda sən əkirsən, **min buğdasın dəğirsən**.

-bir buğda sən əkməsən, **min buğdasın biçməsən**.

buqu yelli **buğu**. qurralı.

buqünkü tavıq yeğ . **bugünkü**. -yarınki qazdan, **bugünkü tavıq yeğ**.

bulaq . {< **bulanmanq**. qalxmaq. (**ürək bulanmaq**: ürək qalxmaq)}. yerdən coşan su.

. -**bulaq** özü təprənməz, el obanı ayağına gətirir.

-**bulaq otu**: şahı.

bulaq yalı: (**yalı**: kimi). -soyuq sulu **bulaq yalı**, duru ol. (**yalı**: kimi)

bulanıq suda -**bulanıq suda** balıq avlar. (qarışıqlıqdan yarar sağlar).

bulanıq - **bulanıq cəvab**: qaçamıq yanıt. qayıpq cəvab.

bulanıqlıq . qaçamıqlıq. (aşüfdəlik). qayıqlıq. açıq olmuyan durum.

bulanmasa durulmaz 1. bulağın gözü arıtlanmasa durulmaz. 1. olurki çətinlik, güclük çəkməsən işlər yolunda gedməz.

bulaşıcı . yoluğucu. müsri

bulqan hava -küşən dəniz, qalın qalıq. (coşan dərəya, **bulqan hava**).

bulub buluşdurmaq . axdarıb tapmaq.

bulub buluşdurmaq ordan budan axdarıb tapmaq.

bulut görməz yaz olmaz -balta görməmiş urman, **bulut görməz yaz olmaz**.

bulut kimi . çaxruş, kefli.

bulut . (**tapmaca**). -ayağı yoxdur qaçır, qanadı yoxdur uçar. (**bulut**)

bulut . (tapmaca). -ayağı yoxdur qaçır, qanadı yoxdur uçur. **(bulut)**

bulut -**bulut keçər gün çıxar**, günü gələr can çıxar.

bulut . dövrü.

bulutdan şəh qapmaq . heç nədən nərsə əldə etmək.

bulutdan şəh qapmaq lap heçnədən yarar sağlamaq.

bulutlu göy doluq deniz -tutqun ürək, soluq bəniz, **bulutlu göy doluq deniz**.

bura bura qoxumaq . burcu burcu qoxumaq. gözəl gözəl qoxumaq

buram buram . burum burum. örüm örüm. hörüm hörüm. hörəm hörəm. -**örüm örüm** gövüslüdür eynalım.
(hörük hörüklü sinəsi var eynalımın).

burcu burcu qoxumaq . bura bura qoxumaq. gözəl gözəl qoxumaq

burcu burcu qoxumaq . çox gözəl qoxumaq

burnu belə qanamamaq . yarasız bərəsiz qurtulmaq.

burnu göydə, havada . kəndin bəğənmiş.

burnu kaf dağında -burnu kaf dağında. (kaf dağı: söylənclərdə, ovsanalarda uca dağ). (çox kibirlik, küpürlü)

burnu qanamamaq . azışı atlamaq. (**azışı**: xətanı)

burnu şişmək burnu yellənmək. böyüklənmək.

burnu yekə . qurra. özsevər.

burnu yellənmək burnu şişmək. böyüklənmək.

burnun dikinə gedmək. kimsəni aldırmadan bildiyin etmək.

burnun doğrusuna gedmək . öz yolun sürmək.

burnun əzmək . alçatmaq.

burnun qan dadsın -öksüz oğlana bax **burnun qan dadsın**, öksüz oğlağa bax ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlağa: yetim qalan kiçik keçiyə). (**öksüz**: yetim)

burnun sürtülmək . burnun əzilmək. sıxıntılar görməkdən dolayı aşırı davranmağa dönmək.

burnun şişirmək . burnun şişirmək. küpürlənmək. kibirlənmək.

burnun ucun görməmək . çox əsrük, kefli.

burnun yeli xırman savurur . çox yellənən, şişən

burnun yerə düşsə almaz . qurra.

burnuna girmək . birinə çox soxulmaq.

burnunda tütmək . nərsəni çox özləmək. (**tütmək**: tüstüləmək)

burnunda -**burnunda düdmək**: gözündə düdmək (**düdmək**: tüstüləmək). çox arayıb istər olmaq

burnundan gəlmək . əlidə edilən dadlı nə, sonra çıxan üzüntülərlə ağıya zəqquma dönmək.

burnundan gəlmək . peşman olmaq.

burnundan gəlmək . peşman olmaq.

burnundan qıl aldirmamaq . kiçik ilişdiridən sınırlanıb köpürmək.

burnundan solumaq, fışqırmaq öfkələnib köpürmək.

burnunun yeli xərmən savurmaq çox öfkələnmək.

burulmaq dürülmək. **-bitiki dürülmək:** 1. ölmək. 1. bir işdən uzaqlaşdırılmaq.

burum burum . buram buram. örüm örüm. hörüm hörüm. hörəm hörəm. **-örüm örüm** gövüşlüdür eynalım.
(hörük hörüklü sinəsi var eynalımın).

burun böyük . kibirli. küpürlü.

burun buruna . üzbəüz.

burun bükmək . burun büzmək. bəğənməmək. aşağılamaq.

burun büzmək . burun bükmək. bəğənməmək. aşağılamaq.

burun büzmək . aşağısamaq.

burun büzmək, qıvırmaq . bəğənməmək.

burun qıvırmaq . aşağılayıb ələ salmaq.

burundan qıl aldırmaq . kəndisinə söz söylətməz. kibirli.

burundan **-ağızdan girib burundan çıxmaq:** dil töküb birin aldatmaq.

burur -orda qurur, burda **burur**. (iki üzlü).

busar . pular. bozarar. rəng dəyişər. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, alğa çıxar, **topraq busar**, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**yaşıl ösər:** göy gögərər). (**alğa:** alala. lala). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

but . **bud.** oyluq -bağdaş qurmaq. sağ ayağı sol **oyluğun**, sol ayağı sağ **oyluğun** altına qoyub oturmaq.

butu uğru. -tüstüsü var, odu yox. (sıxışı çox, butu yox).

buynuz taxmaq . şişirtmək

buyruq qulu . qulluqda olan buyruqda olan

buz kimi soğuş -sevgisi, günəş kimi sıcaq, qızıqda buz kimi soğuş. (**qızıqda**: cəhənnəmdə)

buz kimi . donyağı kimi. (nəbati yağı kimi).

buz qəsilmək . **buz kəsilmək**. çox üşümək.

buz qəsir . **buz kəsir**. çox soyuqdur.

buz qəsmək . **kəsmək**. çox üşümək.

buz üsdə yazmaq . etgisi sürəsiz iş.

buzağı arar -öküz altında **buzağı arar**.

buzçal buzul. dağ başında qarla çevrəli göl.

buzlar çözülmək . aradaki darqınlıqlar ortadan qalxmaq.

buzul buzçal. dağ başında qarla çevrəli göl.

büqtünmək . məhkum olmaq. arxa qapıdan çıxmaq.

büqtüsün . **büktüsün**. hükmün. -çağ büktüsün sürər. (**büktüsün**: hükmün)

büqtüsün . **büktüsün**. yarıqısın. hükmün. -yaşam yürür, büktüsün sürür.

bülbül səyrə. -adına basmaq. nərsəni başqa ada satmaq. –sərçəni **səyrə** adına basdı.

büyünlük yarınlıqdır . sonu yaxındı.

büzmək - **dodaq büzmək**: dodaq bükmək. nərsəni bəğənməmək.

büzüq dodaq . **büzük**. -toyuq götünə bənzir. (**büzük dodaq**)

büzülüb oturmaq . bir qırağa çəkiilib oturmaq

can -yol yoldaşı **can gərək**.

. -bulut keçər gün çıxar, **günü gələr can çıxar**.

-**can alacaq yer**: ən həssas nukdə. ən incə yeri.

-**can atmaq**: içi gedmək. istək dolu qıvrınmaq.

-**can baş üstünə**:. cani dillə.

can bazarı: hər kəndi canının hayına qalma.

-can boğazdan gəlir: güclü yemək kişini yaşadır. yemək can verir.

-**can çəkən**: cana yaxın.

-**can çəkişmək**: 1. ölmək üzrə olmaq. son qıpırdamaqlarını yapmaq. **1. çənəsi atmaq**. çənəsi titrəmək. can çəkişmək.

-**can çıxmazın** ümüd kəsilməz.

-**can evi**:ürək

-**can evindən vurulmaq**:. çox acı çıkmək.

-**can məndən danış sən**:. -mən sənə qarşı bilisən, **can məndən danış sən**. (volter)

-**can qalmamaq**:. candan, gücdən düşmək.

-**can qulaqla dinləmək**:. içdən dinləmək

-**can qurtaran quşaq**:. sudan yüngül nərsədən yapılan kəmər.

-**can qurtaran**:. ambulans.

can acısı . ağır acı.

can alacaq yer ən önəmli yer.

can alıb vermək ölüm sıxıntısı içində olmaq.

can atmaq . çox istəmək.

can cana baş başa çox sevilən olaraq bar arada.

can ciğər quzu sarması. (yemək çeşiti). birbiri sevib qopuşmuyan.

can damarı **damarı.** birinə ən önəmli olan nə.

can sıxan. ∴. usandıran. bıkdıran.

-**can dayanmamaq:** çox öfkələnmək.

-**can dərdinə:** canın qurtarmağa çalışmaq.

-ormandı verən **can doğuya.**

-**can vermək:** 1. ölmək. 1. güc vermək.

-**can yararına savaşımaq:** can tökəzinə, dəğərinə, bahasına savaşımaq

-soluk kəsən, ciğər sökən, **can yaxan ağrı.**

can tayanmamaq -**nərsiyə can dayanmamaq.** bir istəyi yenmə gücü qalmamaq. (**yenmə:** üstələmə. sındırma)

cana -**cana can qatmaq:** sevinci, kefi artırmaq.

cana can qatmaq: adamın dicliyin çoxaltmaq.

-**cana doymaq:** cana yetmək. bıqmaq.

-**cana gəlmək:** usanmaq. -**bıkıb usanmaq, cana gəlmək:** yaxa silkmək.

-**cana işləmək:** çox etgiləmək.

-**cana tax dedim:** cana yetdim. bıqdım.

-**cana yaxın:** can çəkən

-**cana yetdim:** cana tax dedim. bıqdım.

cana can qatmaq . birinin kefin dincliyin artırmaq.

cana yaxın . girişgən sevimli.

canan kimi canındada -soluq kimi içində, kölgə kimi dalında, **canan kimi canındada varam mən.**

canı çıxmaq bıqmaq. çox yorulmaq.

canı gedmək . canı üzülmək. çox qayğılanmaq.

canı gözünə görünmək . ürəyi ağzına gəlmək.

canı tez dözəməyən. tələsən

canı yanmaq . içi yanmaq

canı -**canı bərk:**. dözümlü.

-**canı burnuna gəlmək:**. bir işdə çox sinsimək.

-**canı burnundan gəlmək:**. bir işdə artıq ağrı çəkmək.

. -könül yaylasın yaylar. (**canı çəkən xoş olur**)

-könül yaylasın yaylar. (**canı çəkən** xoş olur)

-**canı çəkməmək:**. canı istəməmək.

-**canı çıxmaq:**. (ölmək). yorulmaq. yıpranmaq

. -**hər kimin canı ruhu**, inancidək durur. (**inancidək:** inancı dərək. inancı qədər)

-**canı sıxılmaq:**. içi çəkməmək.

-**canı tez:**. gözləyəməyən.

canıma dəydi . kef elədim. yapışdı

canımın içi canım kimi sevdiyim.

canın bağışlamaq . ölmək.

canına dəgmək yapışmaq. sinmək.

canına yetmə . bezmə. bıkmə.

canında əsir -**üşütməsi genə canında əsir.** (**üşütməsi:** üşüyüşü. vəhşəti).

canını dişini taxmaq var gücün, dözümün toplamaq.

canını -**canını bağışlamaq.** birinin qanından keçmək.

-**canını dişinə taxmaq:**. canını ovcuna almaq. hər nəyə qarşı işə keçmək.

canınm qoymaq baş vermək.

canla başla çalışmaq . tüm varlığıla əlləşmək.

canla könüldən birləşmək -qan qana, diş dişə, qol qola, baş başa çalışmaq (**canla könüldən birləşmək**).

canlı ölü . çox arıq, cılız olan.

canlımı ölmədən -sevgini bitmədən **canlımı ölmədən** anlamaq gərək

cansız düşmək . (yorqunluqdan) bitgin düşmək

cansız düşmək . bitginmək

cansız . ölü. donuq.

canta verən söz . **canda**. -yaradan söz, yaranan söz, isdi qana, **canda verən söz**. (irfan yolu)

cantan tutmaq . **candan**. dibdən tutmaq. –dırnağı **candan tutma**.

cantan - **candan vermək**: dibdən vermək. içdən vermək. səmimi qəlbədən vermək

canuq . cənazə.

car . ışıq. -tünlüyüzdən ay göründü, **könlümüzə, car göründü**. (**tünlüyüzdən**: dam bacasından).

cascavlaq qalmaq . hər baxımdan əli boş qalmaq.

casus . **casut**. uçuran (salıq, xəbər uçuran). imçi. xəbərçi.

cəhənq . **cəhəng**. iki dodağın yapışan yeri.

cəntəq . **cəndək**. kavlaq. cəsəd.

cərə çıxmaq . orucluqda gənəl el işlərində, minbərə çıxıb əzan verməklə yardım toplamaq

cəyin -cəyin. qədər. -bezdirə**cəyin**: bezdirə **qədər**

cibə sığmır -pul var **cibə sığmır**, söz var ağza.

cibi dəlik . pulsuz.

ciciqlənmək . **ciciklənmək**. imrənmək. qibtələnmək.

ciciqli . **cicikli**. göz götürməz.

cicim . əzizim. -**cicim ayı**: bal ayı. (yeni evlənənlərin dilindən düşməyən söz)

ciq qoz **ciğ qoz**. **cır qoz**. **çətin qoz**. 1. qırılıb ayıqlanması, arınması güc qoz. 1. birinin kəndisiylə anlaşb barışması çox güc olan. 1. başarılməsi güc iş.

cıqanlıq -**cığanlıq** hər nəyi korlur. (**cığanlıqın**: paxıllığın)

ciqər acısı **ciğər**. uşaq itirmə acısı

ciqər dağlayan **ciğər**. ciğər yandıran.

ciqər sökən . **ciğər**. -soluk kəsən, **ciğər sökən**, can yaxan ağrı.

ciqi qalmadı . **ciki**. zərrəsi qalmadı

ciqi . **ciki qubba yapmaq**: çöpü dirək yapmaq. çöpü dağ yapmaq

cıqırından çıxmaq **cığırından çıxmaq**. yolundan çıxmaq. şirazədən çıxmaq.

cılız . cılız. yalız. kiçik. -**küləkdə**, **cılız od sönər**, tonqallı od ovc alar.

cılqım qaranlıqın . **cılqım**. -bir **cılqım qaranlıqın** bağın dələr.

cilov . yüyən. -ayağından aldırılmaz, ağza yüyən vurdurmaz. (: cilov). (**tapmaca**). (**yel**)

cin çarpmış . oturaq (fələc) olmuş.

cin tutmaq . dəlirmək.

cin tutmaq . dinmədən ağlayıb bağıran cocuq.

cini tutmaq . dinmədən ağlayıb bağıran cocuq.

cini tutmaq . tutarağı tutmaq. tutmacası tutmaq.

cini tutmaq damarı tutmaq.

cinqar çıxartmaq . savaşı çıxartmaq

cıngırın . **cıngırın. çanğırınğ.** səsin. -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz (**yekəlikdə** : təklidə). (**çanğırınğ:** **cıngırın.** səsin).
-yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ, yaşamın anlamın biləyin desəng, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (**yekəlikdə** : təklidə). (**çanğırınğ:** **cıngırın.** səsin).

cinləri başına toplamaq çox qızınmaq.

cinləri başına toplanmaq . qıcıqlanmaq. öfgələmək.

cinlətmə . damarın basma.

cır qoz **ciğ qoz. çətin qoz.** 1. qırılıb ayıqlanması, arınması güc qoz. 1. birinin kəndisiylə anlaşb barışması çox güc olan. 1. başrılması güc iş.

cirit boşaltmaq . qarqı (neyzə) oyununda amacdən qurtulmaq üçün sağa sola əğilmək.

cirqəsi . **cirgəsi.** Özü. özəyi. məxləsi. -çox sözün azı, **az sözün özü.**

cirqoz . **çətin qoz.** içi qabığında güc ayrılan qoz. yola gəlməz, söz eşitməz biri üçün deyilir. kalbeyin.

cırma yırtıq	-sonunda cırma yırtıq paya qalmıyasan.
cıtaman	. cıdaman. dözməm. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözməm). (ayraş : hicran) (unab : razıyam). (cıdamən : dözərəm).
cıtamən	. cıdamən . dözərəm. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm , sənin gedməyüvə dözməm). (ayraş : hicran) (unab : razıyam). (cıdaman : dözməm).
cıvıq	kiçik. -boyu sıvıq, baş cıvıq . (sıvıq : uca). (cıvıq : kiçik)
cıvıqmaq	. < sıvıqmaq ət göy qızdırılırkən su salmaq. su qoyuvermək.
ciyarı dağılmış	. gəbərmış.
ciyəri dağılmış	. gəbərmış.
ciyərin	- bağrın, ciyərin oymaq : bağrını dəlmək.
cızığa salmaq	. çətələ salmaq.
cocuğu	- küçə cocuğu : küçə düşgünü. çoxun dışarda gəzən.
cocuğun gözü çıxmış	-yeddi lələ baxdığı cocuğun gözü çıxmış .
cocuq doğub uşaq ölür	- sevən könül qocamaz, cocuq doğub uşaq ölür. (qocamaz : böyüməz)
coşan dərya	-küşən dəniz, qalın qalıq. (coşan dərya , bulqan hava).
coşan könül söz dinləməz	- coşan könül söz dinləməz , ağır olmasa ürək inləməz.
coşuban aldı duvağ	. (duvağ : örtük). -sözlərin göy şəpiyə dalmışdı, gülüşün dalqalaşib sarmaşığa dönmüşdü, coşuban aldı duvağ, qırdı utun yaşqasını. (utun : şərmin. həyanın). (yaşqasını : pərdəsini)

cuman . atıq.

cücərmək . (**bitgi**) uc vermək.

cücərmək baş vermək.

cüq **cük**. bəy. aşığın göbək yanı - **aşığı cük oturmaq**. işləri onuna (oğuna. uğruna) gedməsi.

cüt . boyunduruq. -yalnız öküz boyunduruq istəməz.

cütlərlər . qoşqallar. -qonağa ged deməzlər, **başmaların qoşqallar**.

cüvüd bazarı . **cüvüd bazarı**. bit bazarı. alverin lap ucuz yeri.

çaba göstərməyib -sənə uymayan yerə yanlış yer, **çaba göstərməyib yalnızlığa yeğ demə**

çabalar . suya boğulan **çabalar**.

çabayan qıpırdayan. oturmayan. -qıpırdayan, qır (çöl) aşar.

çabayla . bizləməklə. səy ilə. -kiminkim olmaya yazusu onmaq, ani düdmək ilə zordur onarmaq. (**onmaq**: düzəlmək). (**onarmaq**: düzətmək)

çaharrah < **çatraq**. neçə yolun birləşik yeri.

çaq açmaq **çağ**. devrə başlamaq.

çaq -**çağ açmaq**: 1. ara, fürsət yaratmaq. 1. yeni devran başlatmaq.

-könül yaylasın yaylar. (**çax çax çaxlar**, dəgirman öz işində olar)

. -tələsmə iş bitirməz, **çağ itirər**

-**çağ sürəsi**. zamanı müddəti. -**sevgi seviş çağ sürəsi**, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəğməz. (**bəylər** : gənclər).

çaqal yemiş . **çağal**. nobar meyvə.

çaqar almaz	çaxar. çaxmaz. - çaxar almaz tüfəng.
çaqar	. çakar parıldayan. ışıq verən.
çaqı yetsə	. çağı. - çağı yetsə dirim ölüm ara seçim yox
çaqır	. çaxır. - illənmiş çaxır: əski şərab.
çaqırır qovanda	çağırır. -qaçanda tanrını çağırır qovanda.
çaqqal	- çaqqal bəylik sürər, qurdlar gələnə dək. (bəylik sürər: hökmranlıq edər)
çaqqala düşər	-üzümün yaxcısı çaqqala düşər.
çaqqalla	-nə bağım var nə çaqqalla savaşım.
çaqqar	. dərin çat, yarıq.
çaqqı kimi	atıq canlı
çaqla	- çağla altun alınmış, altunla çağ alınmaz. (çağ: zaman) . (altun: qızıl).
	. - çağla gələrmiş altun, altunla çağ gəlməmiş. (çağ: zaman) . (altun: qızıl).
çaqlı ətək	. dal ətək.
çaqnıq.	. çaxnıq. toxuq. qəza . təsadüf.
çaqun	. çağun. ötün. zaman. - ötün qalmaz, duraq bilməz.
	. - kimi çağun: bir çağun: bir zaman.
çal aşıq	- çal aşıq çal sazını ellər oyansın.
çala getdi	-mən könül verdim ona, qıyqacı baxıb, yana getdi, əgildim tutam yıxıq könlümü, tulladı təpik, çala getdi.

çala qaşığı yemək . çabucq yemək.

çala qələm . bir başa, ititicə (yazmaq)

çala yazı yazmaq . çabucq çox yazmaq.

çalaqaşığı yemək . ititicə yemək

çalanın gözlər -qapısın qoyan, **çalanın gözlər**.

çalapaça . sürükləyərək

çalayaq . iti. yeyin.

çalbışmadan . təpinmədən. almaşmadan. dəğişmədən. -qıyını bırağ suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**çapır**:
təqdir. yaşyazı)

çalxan yoğurd -**çalxan yoğurd** yağ çıxsın.

çalıb bacarmalıyıq -olasıynan çalıb bacarmalıyıq. (**olasıynan**: olanınan. vaqeiyyətlə)

çalıb çırpmaq . əlinə düşəni çarpıp götürmək.

çalıb çırpmaq . əlinə keçəni oğurlamaq.

çalım satmaq yaxa satmaq. poz vermək.

çalımına gətirmək . düz yerli çağında tutmaq.

çalımından keçilməmək çox ifadəli. çox böbürlü.

çalır qovalı -kimisi qopuz, kimisi tütək, **kimidə çalır qovalı**.

çalış - **çalış olduğun yeri seç**, qoyma başqası sənə yer seçə.

çalış birin çözsən-yaşam dolu çəliş düğün, çalışma düğünlə döğüşəsən, **çalış birin çözsən**. (çəliş: təzadd). (**düğün**: çətinlik)

çalış olduğun yeri seç -**çalış olduğun yeri seç**, qoyma başqası sənə yer seçə.

çalışan -**pek çalışan**: arı kimi.

çalışqan -**çox çalışqan**: arı kimi.

çalışma düğünlə -yaşam dolu çəliş düğün, **çalışma düğünlə döğüşəsən**, çalış birin çözsən. (çəliş: təzadd). (**düğün**: çətinlik)

çalqalatma . **çalxalatma**. yayma.

çalqıç . mizrab.

çalqış **çalğış**. təlaş. izzirab

çalpov . sulu qar.

çalsan . acıtsan. maya vursan. -**sütü çalsan** yoğunlar. (**çalsan**: acıtsan. maya vursan). (**yoğunlar**: yoğurd olar)

çaltı soyuq sevgimi . **çaldı**. -yaz ayında **çaldı soyuq sevgimi**.

çalyaxa etmək . birdən yaxalamaq.

çalyaxa etmək . yaxasından tutmaq.

çam yarması . iri gövdəli

çam yarması . iri gövdəli.

çam yarması . iri yarı. iri gövdəli.

çamur atmaq . (iftira demək, töhmət vurmaq).

çamur atmaq . qara yaxmaq. (**çamur**: palçıq)

çanaq ağız . söz saxlamaz.

çanaq sırçı (sıyrıçı, siyirçi) . çanaq yalayıcı

çanaq tutmaq . dilənçilik etmək.

çanaq yalayıcı . yaltaq, dalkavuk.

çaңçan . gəvəzə.

çanqıl çunqul . çan, çınqıraq kimi dəmirsi nərsədən səs çıxması.

çanqırınğ . **çaңğırınğ**. cınğırın. səsin. -yekəlikdə **çaңğırınğ** çıxmaz (**yekəlikdə** : təklikdə).
-yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ, yaşamın anlamın biləyin
desənğ, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (**yekəlikdə** : təklikdə). (**çaңğırınğ**: **cınğırın**. səsin).

çapar . posçu.

çapara at, kişiyyə dişi -susağa su, aca əkmək, **çapara at, kişiyyə dişi** gərək.

çapıq keçən . qaçamıq. -**qaçamıq** günlər.

çapır . təqdir. yaşyazı. -qıyını bırağ suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**təpinmədən**: çalbışmadan.
almaşmadan. dəğişmədən).

çapmaq . təkmək.

çapraza sarmaq . çaprazlaşmaq. çıxmaza, qırpaça düşmək.

çaprazlaşmaq çapraza sarmaq. çıxmaza, qırpaça düşmək.

çaptan	- çapdan düşmək . işdən düşmək
çaptan düşmək	çapdan . pozulmaq.
çaptan düşmək	. çapdan . işdən düşmək. iş çıxarın itirmək.
çapucaq	. bir soluqda. tez əldən.
çarəsiz	. yer dəmir, göy paxır. çıxmaz. (paxır : mis)
çarçurulmaq	. ziyan görmək.
çarə bulmaq	. yol aramaq.
çarqaf	. çargaf . çadra < sərgəf > (çərgəf). örtük. bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərki.
çarqamaq	. çarxamaq . dönmək.
çarqı dönmək	. çarxı dönmək . çərxi dönmək. işləri yolunda olmaq.
çarqınmaq	. çarxınmaq . çəvrilmək. dönmək.
çarqlamaq	çarxlamaq . dolanmaq.
çarpi	. zərbdər. -iki çarpi iki əşit dörd.
çarpicıq	. sürpiriz.
çarpiq çurpuk	çox çarpıq. əciş бүcüş. əğri бүğrü.
çaşqını	yavuzu. -onlar kim yoxdurur qılğavuzu, ol durur cümlə ellər yavuzu. (qılğavuzu : yöndəri). (yavuzu : çaşqını, münhərifi).
çaşma	. qır keçmə. kırırma.

çat qapı . bəklənilmədən qapı çalınması.

çat orda çat burda cin kimi hər yanda

çatal . çəngəl.

çatal 1. mütəzad. 1. haçalı, iki uclu. -çatal qazıq çaxılmaz. (**qazıq**: yekə çivi, mıx). (çatal tutumlarla iş yürüməz.) (**çatal**: mütəzad). (**tutum**: qərar, təsmim)

çatalavuc . iki əl qoşundan olşan avuc.

çatalgöz . çəri.

çatallanmaq -iş çatallanmaq: iş çətinə düşmək

çatalsəs . çatsəs. çatlaq səs. arası örtüklü (pərdəli) səs.

çatalsöz . iki başlı söz.

çatəkmək . **çatəqmək**. xasa çörək. qızarırlmış, suxarı çörək.

çatıdır . tacıdır. -baş gövdənin **çatıdır**, gözlər onun qaş daşı.

çatıq üz . çatıq qaş. asıq üz. (öfgəni bəliртən göstəriş)

çatıqatı . şirvani altı.

çatıqüz . qaş qabaqlı.

çatır . **çadır**. kölgəndirik (kölgə endirən, salan). kölgəlik. günəşlik. sayavan.

çatır **çadır**. çəvgə

çatqapı . bəklənmədik ögndə qapı çalıntısı.

çatlaq səs . çatalsəs. çatsəs. pürüzlü səs. arasında örtüklü (pərdəli) səs.

çatlaq səs . pürüzlü səs. (dü rəgə).

çatlasada patlasada . özün cırsada.

çatlatdın tərəkundi.

çatmaış ölər -oğrənməkdən qalan, **çatmasız ölər**.

çatmı samanlıq.

çatpat . 1. arasıra. **-çatpat** gəlir. 1. biraz. **-çatpat** çörək dilənçisi.

çatra . **çadra**. çargaf. < **sərgəf** > (çərgəf). örtük. bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərkə.

çatraq (> **çaharraḥ**) neçə yolun birləşik yeri.

çatsəs. çatalsəs. çatlaq səs. arasında örtüklü (pərdəli) səs.

çattaq qabda . **çatdaq**. **-çatdaq qabda** su qalmaz.

çattım çanaq . gəlincik çiçəği.

çattıran yemişi . **çatdıran**. **-dözümdür çatdıran yemişi**, tələsmədən gör işi.

çattırram . **çatdırram**. xəbər verərəm

çatum . neçə nərsənin birləşim yeri.

çatur arpasuq boşqası. yapışdırılmış qğac laylarından düzəli, boşqa kimi, (**boşqa**: < biçgə)

çay -varlının torpağından **çay keçər**, yoxsulunkundan yol.

-(tapmaca). -adam deyil, hey qaçır, meşə deyil, səs salır. (**çay**).

çayıra . otlağa. - axşam axıra, **gündüz çayıra**. (önəmli iş görməyib, yeyib işməyiylə uğraşmaq)

çeqnəyib keçmək **çəğnəyib**. bir aşamanı atlayıb keçmək.

çeri . çatalgöz

çesiqulu . dəğərsiz. çıxarsız.

çəşni . məzə. tam. -**çəşnisinə** bax.

çeviq . **çevik**. tetik. diqqəli. oyanıq.

çevirmək . oynatmaq. -**barmağının ucunda çevirmək**: barmağının ucunda oynatmaq.

-kərəkə çəkmək: kərəkə çevirmək. (**kərəkə**: təsbeh)

çevrə yetincə acı -kimsəni acı sözlə incitməyin, **çevrə yetincə acı**.

çevrəndə -**çevrəndə sıxıntı yoxdur**, sıxıntı göz açısından doğur. (**göz açısından**: dünya baxışından)

çevrəndəkin sinsidər -ölmək yalnız **çevrəndəkin sinsidər**, qanmamazlıq, qananları sarsıdar.

çevrənə işıq salur . (**çevrənə**: aləmə). -**çevrənə işıq salur**, axşam gül kimi solur. (**tapmaca**). (**günəş**)

çevrəyə işıq salır -**çevrəyə işıq salır**, axşam gül kimi solur. (**tapmaca**). (**günəş**)

çevrəyə qayğısı yox -sevgiyə sayqısı yox, **çevrəyə qayğısı yox**, könüldə duyğusu yox, nə deyim sənə.

çevrilmək . **çəvrilmək**. çarxınmaq. dönmək.

çevriylə . tərcümeylə. -ana dilin çevriylə anlayan ellər gora gedər.

çeynəyib utmalı -**nə çeynəyib utmalı**, nə tüpürüb atmalı. (yaramaz uşaq)

çəhşit . çəkşit. çəkdəş. ağırlıqları bir olan.

çəkiyə gəlməmək **çəkiyə.** düzən veriləməmək.

çəq qöçüvü . **çək köçüvü.** ged buradan.

çəq taşqavı **çək daşqavı.** çıx ged.

çəqəcək . **çəkəcək.** dərd. çilə.

çəqəcəyi olmaq . **çəkəcəyi.** dərd çiləsi olmaq.

çəqəməmək . **çəkəməmək.** gücənmək. –**birbirinə gücənmək:** birbirin çəkəməmək.

çəqəməmək . **çəkəməmək.** -**söz çəkəməmək:** söz qaldıramamaq. söz götürəməmək. toxunan sözə qarşılıq vermək.

çəqənməmək . **çəkənməmək.** yeyənməmək. dözənməmək.

çəqi daşdı . **çəki.** batman daşdır -üz deyilki, eləsi batman daşdır. (**eləsi:** eləbil). (çox sırtıq, üzlüdür)

çəqi itirmək . **çəki.** (**çəki:** həddi). ölçüyü qaçıрмаq.

çəqi ver quyruğun . **çəki.** ondan əl üz.

çəqi . **çəki.** miqdar.

çəqib çevirən . **çəkib.** dolandıran. orqanizə edən. yola salıb yönətən. (dolandıran). -**çək çevir:** dolandır.

çəqib çevirmək **çəkib.** dağınıq durmdan qutarıb tutumlu yontəm vermək.

çəqib çevirmək . **çəkib.** dolandırmaq.

çəqib gedmək **çəkib gedmək.** savuşub gedmək. basıb gedmək.

çəqici . çəkici. -xoşluqlar bir anlıq ömürlük ola, **çəkici olur.**

çəqiciliyinə tutulmaq. çəkiciliyinə. cazibəsinə qapılmaq.

çəqilməli . **çəkilməli.** sakıncalı. -aşağı tüpürsən sakal, yuxarı tüpürsən buğ: iki qarşıt, **sakıncalı** yol qarşısında qalmaq.

çəqim . **çəkim.** təqaza.

çəqinə uyan . **çəkinə uyan.** qabına yaraşan. səviyyəsinə uyan.

çəqingən . **çəkingən.** qaçamıq. səmimi olmayan.

çəqirdəgdən yetişmək . **çəkirdəgdən.** kiçiklikdən gəlişmək.

çəqirdəkdən yetişmə . **çəkirdəkdən.** kiçiklikdən ilərləmə.

çəqisi yüngül -**çəkisi yüngül** tutarı ağır. (qızıl kimi dəğərli nərsələr).

çəqişdirili . **çəkişdirili.** mubahisəli.

çəqişdirmək **çəkişdirmək.** - **kimsəyi çəkişdirmək:** arxasından söyləmək.

çəqiyə gəlmək . **çəkiyə.** ölçüyə gəlmək. düzənə uymaq.

çəqiyə gəlməz . **çəkiyə gəlməz.** ölçüsüz. düzən götürməz.

çəqiyə qoymaq . **çəkiyə.** düzənə qoymaq.

çəqmək ilə -**çəkmək ilə:** görmək ilə. yaşamaqla. -sevmək ilə sevdiklərin dəğişməz, **nə olduğun görmək ilə** sevişdiyin dəğişər.

çəqmək . **çəkmək.** -kərəkə çəkmək: kərəkə çevirmək. (**kərəkə:** təsbeh)
- **ad çəkmək:** ad tutmaq.

çəqməyən . **çəkməyən.** istəksiz. atıcı. ağır qanlı. anipati

çəqməz oldu itərsən . **çəkməz.** -könül çəkər gedərsən, **çəkməz oldu itərsən.**

çəqşit . çəkşit. çəhşit. çəkdəş. ağırlıqları bir olan.

çəqtən aşı -çəkdən aşı: həddən artıq ...-çəkdən aşı qoyqunluq (alçaq könüllük), için əzər. (:). (**için**: özün. nəfsin)

çəqtəş . çəkdəş. çəkşit. çəhşit. ağırlıqları bir olan.

çəqtirəcəksən çəkdirəcəksən. sikdirəcəksən. səndə çəkdirəcəksən bir başa.

çəliq -yaşı yetmiş, varı gedmiş, **çəlik düşmüş əlindən**.

çəliq utmuş kimi çəlik. yürüşü davranışı dimdik. (**çəlik**: əsa)

çəliq -çəlik kimi: incə kəsgin.

-**çəliq sulamaq**. (poladı qızdırıb birdən soğutmaq). kəsgitmək. bərkitmək.

-**çəlik suvarmaq**: poladı qızdırıb birdən soğutmaq

çəliş düğün . (**çəliş**: təzadd). (**düğün**: çətinlik). -**yaşam dolu çəliş düğün**, çalışma düğünlə döğüşəsən, çalış birin çözsən.

çəlmə atmaq . mane törətmək

çəlmə . 1. birini yere düşürmək için ayağının önünə ayaq uzatma. ildik. 1. arxadan kitməli baş örtüsü.

-**çəlmə atmaq**:. mane törətmək.

çəmbər -**çəmbər qayıq**: dalı yuvarlaq qayıq.

-**çəmbər sakal**:. yuvarlaq sakal.

çəmi -**hər işin bir çəmi var**, çis bulutun nəmi var.

çənə -**çənə çalmaq**: çənə vurmaq.

-**çənə vurmaq**:. bazarlıq etmək.

-**çənə yarıdırmək**: qarşılıqlı boşboğazlıq etmək.

çənədəş . söhbətdeş.

çənəsi atmaq . çənəsi titrəmək. can çəkişmək.

çənəsi düşük . gəvəzə. :

çənəsi oynur . ağzı işlir.

çənəsi titrəmək . çənəsi atmaq. can çəkişmək.

çənəsi tutulası . söyləməz olası.

çənəsini piçaq açmamaq . nədənsə ağız açmamaq.

çənqəl . çəngəl. çatal.

çəpənq . çəpəng. kirkirə.

çərçəf kimi . (çərçəf: sərcəf). samsaf. dəniz kimi.

çəri - çəri savaşı: (> **çirik** savaşı). çətə savaşı. partizan savaşı .

çərq . çərx. daşıt.

çərqəf . çərgəf. < sərgəf > çərgəf. çadra. örtük. bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərki.

çərqəfə daş atmaq **çərkəfə**. bir yamanın quyruğun ayaqlamaq.

çərqi dönmək . çərxi dönmək. çərxı dönmək. işləri yolunda olmaq.

çətə -çətə savaşı: çəri savaşı. (> **çirik** savaşı). partizan savaşı .

çətəl . 1. körkə. kökgə -**çətələ** tut. çətələ sal. 1. cədvəl. 1. **çətəl. qurbət**. -mən çətəldə deyiləm, **çətəl mənim içimdə**.

çətələ salmaq . cızığa salmaq.

çətin qoz . **cırqoz**. içi qabığında güc ayrılan qoz. yola gəlməz, söz eşitməz biri üçün deyilir. kalbeyin.

çətin qoz **çətin qoz**. **cır qoz**. **ciğ qoz**. 1. qırılıb ayıqlanması, arınması güc qoz. 1. birinin kəndisiylə anlaşıb barışması çox güc olan. 1. başarılması güc iş.

çətin yoğun. güc. -yoğun olsa, **ıraq olsun**, **yağın olsa**, yaxın. (**yağın**: uğurlu. xeyirli).

çətinlik sərtlik. -yumşaq olssan bərklik, **bərk olsan sərtlik**.

çəvqə **çəvgə**. çadır.

çiban ağırsağı . çibanın başı.

çiçəq -qış yağmuru **çiçək gətirir**.

çiçəq çuvuğu . çiçək xəsdəliyindən qalan çuxurcuqlar, izlər. çiçək pozuğu

çiçəq pozuğu . çiçək çuvuğu. çiçək xəsdəliyindən qalan çuxurcuqlar, izlər.

çiçəqlə - **bir çiçəklə yaz olmaz**: bir bütünün iyiləşməsi üçün bir parçanın iyiləşməsi yetməz.

çiçəyi burnunda . yeni dərilmiş bitgi, yemiş.

çiq boya **çiğ**. açıq parlaq boya

çiq iplik **çiğ**. bükülməmiş iplik

çiq -**çiğ iplik**: işlənməmiş iplik.

-**çiğ topraq**:. çoxdan sürülməmiş bər topraq.

çıqar . **çıxar**. fayda. – **çıxar** güdmür.

çıqar **çıxar**. fayda. mənfəət.

çıqarı. **çıxarı**. -**çıxarı gedəri bəllənməmək**: açıq vermək. vəlxəşlik etmək

çıqarın	. çıxarın . - çıxarın düşünən ev olar .
çıqarına	çıxarına . faydasına. mənfəətinə.
çıqartmaq	. çıxartmaq . boşutmaq. ötürmək. xilas etmək. -parayla tutuqları boşutmaq . (tutuqları : dustaqları)
çıxaşa	. çıxaşa . itgidir. ziyandır. -yaxşından yaman tutulsa çıxaşa , yamandan yaxşı tutulsa girəşə . (girəşə : qazancdır). (iyidən kötü doğarsa ziyandır, kötüdən iyi doğarsa qazancdır).
çiqim yox	. çiğim . -unum quru duzum quru nə dərdim. (çiğim yox)
çiqin çiğinə	çiğın çiğinə . birləşərək. əl ələ verib. köməkləşərək.
çıqıntı	. çixıntı . çöp. –evdən çıxan çixıntı: evdən çıxan çöp. zibil.
çıqırıb bağırın	. çığırıb . ulaşın
çıqırtqan qəfəsi	. çığırtqan . ovçuların qurma tələsi. (dos bağirtisi tələyi unutturur). (çığırtqan : acı acı bağından)
çiqli	. çiqli . ürəyi dəlik. acılı. dərdli.
çiqliq etmək	çiqlik . gözlənilməz pis davranmaq. kal davranmaq
çiqliq	. çığlığa çığlıq . acı acı bağıraraq.
çıqmaq	. çıxmaq . ulaşmaq. – burdan hara ulaşır .
çıqmaz sokak	. çixmaz . - alt yanı çixmaz sokak . sonu gəlməyən. sonucsuz işlər. (alt yanı : özəyi. xulasısı).
çıqmaz	. çixmaz . 1qol basdı (gürəşdə). 1 . çarasız. yer dəmir, göy paxır. (paxır : mis)
çıqmaza	- çixmaza , qırpaça düşmək : çapraza sarmaq. çaprazlaşmaq.
çıqmazıq	- çixmazıq durumda qalmaq : duzağa düşmək. tutağa düşmək. müstəsəl qalmaq.

çıqmazıq . **çıxmazıq**. çözülməz. -**çıxmazıq** durum. çözülməz qoşul.

çıxmış dokuza, enməz səkizə . **çıxmış**. toplum qanıda adı bir kərəm iyi kötüyə çıxmış çətinki dəğişə. (**toplum qanıda**: xalq zehniyyətində)

çıqnəmə . **çıqnəmə**. hədik

çıqtacız . **çıxdacız**. utuzuz. ziyanız. zərəriz

çil çil . pırıl pırıl parlayan.

çil . parlaq. -**çilçiraq**: ışıldağ ışıq.

-**çil toyuq**:. dan dan, bənəkli toyuq.

çilçirağ . luster.

çilçiraq . **çiliçiraq**. **çiniçiraq**. ışıldağ ışıq

çilə . çəkəcək. dərd. -sevib sor, yalın qalma, **çilə dərt arama**. (yalın : tək)

-**çilə keçirmək**:. çilə çıxartmaq. çilə keçirmək çilə otumaq

-**çilə otumaq** :. çilə çıxartmaq. çilə keçirmək çilə keçirmək

. -nə iş qaldı gəlməmişki başıma, artıq qada, **artıq çilə çəkəməm**

-**çilə çəkmək** :. dartınmaq. sıxıntı çəkmək

-**çilə çıxarmaq**:. bir sıxıntının sonlanmasını bəkləmək.

-**çilə çıxartmaq**:. çilə otumaq. çilə keçirmək

çilədən çıxmaq . dözənməyib özündən çıxmaq.

çilədən çıxmaq:. (çilə: yay. kiman). (yayda qurtulmaq). daşqınlıq göstərmək deməkdir.

çiləli . ürəyi yaralı

çiləm dərdim soran -yaşlarımı silən olmasın, qayğılarım duyan olmasın, **çiləm dərdim soran olmasın**, təki qoru sən

ürəkdə məni!

çiliçirəq . **çilçirəq. çiniçirəq.** ışılda q ışıq

çılq . **çılx.** arçın. pak. -olqun, ağırbaş **çılx ürəkli** yaşlı kişi: pak baba adam.

çilqəmi . **çilgəmi. çiləmi.** dərdimi. -tutarsız daşdı dünya, çürük ağacdı dünya, kimə deyim çilgəmi, bütün qan yaşdı dünya. (**tutarsız:** qiyməti yox).

çılqın atlar bağlanırsa -**çılqın atlar bağlanırsa**, çolaq üşək öndə çapar

çılqın qalabalıq . çox sıx qalabalıq

çılqına dönmək . dəliyə, cin çarpmışa dönmək

çilləsində ortasında. -yayın **çilləsində.** yayın ortasında. -qışın **çilləsində:** qışın ortasında.

çimri -sinəğin qanadında yağ geder diyə qorxmaq. (**sinəğin:** milçəyin). (çox çimri olmaq)

çin irt . səhər çox tezdən.

çin irt . çin sabah. sabah çox irtə.

çin . niyyət.

çını pozuq . niyyət kötü.

çiniçirəq . **çilçirəq. çiliçirəq.** ışılda q ışıq

çıntamaq . niyyət etmək. niyyət tutmaq.

çıplaq göz . gözlüksüz.

çıplaq topraq . lüt topraq. əkisinsiz, tikintisiz.

çıplaq	. yaraqsız. qeyri müsəlləh. - çıplaq gözlə. – çıplaq əllə. – çıplaq baş.
çır	yananda işıq saçan incə dallar (> çıra : çıraq . işıq saçan ayqıt. lamp).
çıra	çıraq . işıq saçan ayqıt. lamp. (< çır : yananda işıq saçan incə dallar)
çıraq	çıra . işıq saçan ayqıt. lamp. (< çır : yananda işıq saçan incə dallar)
çıraqlı	. çıraylı. -ocağız odlu, eviz çıraylı olsun .
çıray	(< çır : yananda işıq saçan incə dallar)üz. surət. örtülü gövdənin açıq işıqlı yeri.
çıraylı	. çıraqlı. -ocağız odlu, eviz çıraylı olsun .
çiriq savaşı	. çirik . - çirik savaşı < çəri savaşı. çətə savaşı. partizan savaşı .
çirq qötürən	. çirk götürən . kirin bəlli etməyən.
çirqəf. çirkəf. kəriz. fazilab	
çirqəfə	. çirkəfə . batıq suya. - çirkəfə daş atan üzündə yığar. (çirkəfə : batıq suya) (üzün saxla üzü susuzdan). (utanmazla sözləşsən yanıtın yaman yağuz olar).
çirqil . çirkil	. bitli qoxuş. pis qoxan.
çirqin	. çirkin . - üzü çirkin üz düşgünü:.
çirqinsən gözəl	. çirkinsən . -mənə nə, qarasan ağ, çirkinsən gözəl , sayqın olursa mənə, min sayqılı mən sənə.
çırpı	. səfər. soluq.
çırpınıb çalxanmaq	suda üzüb çıbalamaq.
çirtiq çöpü	. kasnı.

çıt demədən . **demədən.** səssizcə.

çıt yox . səs yok

çıt yox səs yox.

çıtır çıtır -**çıtır çıtır qonuşmaq:** pıç pıç qonuşmaq

çiy yeməz . suçdan qorxar.

çiy yumurta -**çiy yumurta** soyulmaz.

çizqili . **çizgili.** yol yol. yolağlı.

çoban tutdu onu dağda otardı -təkə gəldi qışın ömrü qutardı, **çoban tutdu onu dağda otardı**

çobanın min -qoynun bir oynu var, **çobanın min.** (oynu: fikri)

çoçola -adsız barmaq: **çoçola** ilə orta barmağın arasındakı barmaq. üzük barmarmağı.

çoq çoq . **çox çox.** qat qat -**qat qat** ağlamaq. -**qat qat** gülmək

çoqanı sabını. -onun **çoğanı** kəflənməz. (onun yağında üz olmaz) {onun sütü üz tutmaz (bağlamaz)}.

çoqlu . çoxlu. çoxun -yeyin edən axsar. (**iti davranan, qılınan çoxun (çoxlu) güclüyə düşər.**)

çoqun . **çoxun.** çoxlu. -yeyin edən axsar. (**iti davranan, qılınan çoxun (çoxlu) güclüyə düşər.**)

çoqurmaq . **çoğurmaq.** məsmum edmək-**süt çalmaq:** süt çoğurmaq.

çolaq koru -**çolaq koru görəndə,** öz duruna toxdanar. (**öz duruna toxdanar:** öz halına şükr edər)

çolaq üşək öndə çapar -çılqın atlar bağlanırsa, **çolaq üşək öndə çapar**

çolaq . əli çapıq

çor ağız	. qara salıq qara ağız. qara xəbərçi.
çor təlməmiş	. dəlməmiş . -sik dəyməmiş çor dəlməmiş .
çorlu	- dili çorlu : dili yanmış. dili qırılmış. dili kəsilmiş. lal olmuş. acıdan söyləyəndə deyilir.
çorsuzlaşdırmaq	. başın əzmək. zərərsizləşdirmək.
çöqlünlər	. çökünlər . yeniklər. sınıqlar. şikəslər. -yeniklər sınaq adlanır. (sınaq : təcrübə)
çöqmüş nə varı. (çökmüş: batmış)	-o isti könül, uçmuş duvarı, keçmiş sevgidən, çökmüş nə varı. (çökmüş: batmış)
çöqümə doğru	. çökümə . etirafa doğru.
çöqüş	. çöküş . sınış. təcrübə. şikəst. -öldürməyən sınış , böyüdər kişini.
çöl çorqan	. çor basmış yer. -uzun ayaq uzun yorqan, quruq bulut çöl çorqan. (quruq bulut : yağışsız bulut). (çorqan : çor basmış yer)
çöl	. yazı. genişlik. - yalama yazı : dağlıq yeri yel süpürüb aranlığa salması.
çöllər olur lalalı	-yaz gələcək çöllər olur lalalı , dos dosda könül olur alalı. (alalı : könlün alırsa)
çönsə devran	-bizdə dəbdır söz eşitmək borcumuz, çönsə devran bilmərik baş hardadır, devran nədir .
çöp atlamaz	. çox incəq (diqqətli). aldatılmaz.
çöp	. çıxıntı. —evdən çıxan çıxıntı : evdən çıxan çöp. zibil.
çöplüq xoruzu	çöplük . çirkin gözəli ayırd etməyən qadın vurqunu.
çöpsüz üzüm	. kimsəsiz adam.
çöpü dağ yapmaq	. ciki qubba yapmaq. çöpü dirək yapmaq.

çöpü dirək yapmaq . ciki qubba yapmaq. çöpü dağ yapmaq

çöreğin yavan yər. (**yavan:** yoz, quru). -yağına qıymayan, **çöreğin yavan yər.**

çörə -paşanın aşın qatar, **işin görüb çörək artırır.** (**aşın qatar:** aşın pişirər)

çörək daşdan çıxır . **çörək.** çox çətinliklə çörək çıxır.

-**çörək atlı** mən yayaq. (**yayaq:** piyada). (çörək daşdan çıxır). (çox çalışmaqlada çörək çıxmır)

çörəqçi -başmaqçı yamalı çarıq geyər, **çörəkçi bayatı çörək yeyər.**

çörəyi . qazancı-çörəyi ver çörəkçiyə, biridə üstündə. (iş ver iş bilənə, artıqınca belə). (**artıqınca:** edərindən artıqda. müzdündəndən artıq)

. -**çörəyi ver iş görənə,** biridə üstündə.

çözüləməz . çıxmaziq. -**çıxmazıq** durum. çözüləməz qoşul.

çuqullamaq . **çuğullamaq.** fitilin basmaq

çuqur qazmaq **çuxur.** quyu qazmaq. tələ qurmaq.

çuquru -göydə ulduzu görürkən, **yerdə çuxuru görməmək:** böyük işlərə uğraşırkən kiçik işlərdə bacarıqsız qalmaq.

çul palazın . **çul palazın** -tas darağın toplamaq: **çul palazın yığmaq.** dəm dəzgahın toplamaq. yığıb gedmək üzrə qalmaq.

çulpan . qutb ulduzu.

çulun köpənin. - köşşək olmadan köpənin qayıрмаq. (doğmadıq cocuğa don biçmək, beşik kəsmək).

çuvalduz . təbənə. -qovuc bir iğnə özünə, **bir təbənə özgüyə vuramaz.** (**təbənə:** çuvalduz)

çürük çarıq **çürük.** puk boş.

çürüməsi - **sütün çürüməsi**: sütün kəsilməsi.

el

- el ağzı qapanmaz**:. el sözündə qalmayacaq
- yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ, yaşamın anlamın biləyin desəng, **el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ**. (**yekəlikdə** : **təklikdə**). (**çanğırınğ**: **cıngırın**. səsin).
- el ağzında saqqıza dönmək**:. dediqoduya qonu olmaq. el ağzına düşmək.
- el ilə gələn toy bayram**:başqalarının ortaqlığıyla bir sıkıntı qolay keçər.
- el qapısı**:. özgə evi.
- el qapısın el döğər**, bizim qapı döğülməz, döğülsədə yel döğər.
- el günə qarşı**:. yaru əğyarə qarşı.
- el deyişi**. :. el diliylə. el dilində. amıyanə təbirlə.
- el dilində**. :. **el dilində**. el diliylə. el deyişi. amıyanə təbirlə.
- el diliylə**. :. **el diliylə**. el dilində. el deyişi. amıyanə təbirlə.
- el uyruqu**:. -**el uyruqu**, tanrı buyruqu. (**uyruqu**: istəyi. iradəsi)
- el üstündən yol salar**:. -dağ göyə qalxsada, **el üstündən yol salar**.
- el yordamiylə**:. el adətiylə.

elçi . görücü. -**görücüyə çıxmaq**: elçiləri qarşılamaq.

eləbil . eləsi. -üz deyilki, eləsi batman daşıdır. (**batman daşıdır**: çəki daşıdır). (çox sırtıq, üzlüdür)

eləsi . eləbil. -üz deyilki, eləsi batman daşıdır. (**batman daşıdır**: çəki daşıdır). (çox sırtıq, üzlüdür)

elin -sən baxarsan bir gözlə, **elin baxar min gözlə**.

. -dil, **elin bayrağıdır**.

-**elin suyun çörəyin**, hər kim kəsə qan olar!

elinğ bilən bolarsınğ -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, **nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ**, yaşamın anlamın biləyin desəng, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (**yekəlikdə** : **təklikdə**). (**çanğırınğ**: **cıngırın**. səsin).

ellə gələn, toy bayram . bir kişinin ölmündə elin toplanması, yoldaşlığı, sıxıntıyı yaxınmasız, acınmasızca qatlanmasın anlatır.

elmi yaman, beymi yaman . elin güclü olduğu vurqulur.

eloğlu. eloğlu. özgə adam.

eltə sıydan salan -qaçar doğan dosdu yarı, yalquzaqda çəkər zarı, **əldən gedib sıy sığrı, eldə sıydan salan** qara üsdü qara. (**sıy**: hörmət). (**sığrı**: etibarı). (**doğan**: qohum). (**sıydan**: sayqıdan). (**tiryək**).

eltən -kişi var evdən gedər, **kişi var eldən gedər**.

enənə buyruq . düşənə buyruq. olana buyruq. hər nə olur olsun.

eniq . 1. alçaq. 1. balaca

eniq **enik.** nəğd. -bu gün enik, yarın verəsiyə. (**enik**: nəğd). (**verəsiyə**: nisyə). (böyləsinə heçin (heçvax) borclun olmaz).

eniqonu . (**qonu**:boyu). əninə boyuna.

eniqonu . əni boyuna. -**eniqonu düşünmək**: düşünüb daşınmaq.

enqəbəli . **engəbəli.** yer, yüzəy şəkilləri. əvariz.

enqin . engin. açıq dəniz

enmə enmək . fələc. olmaq

enmə . 1. gövdənin bir bölümü devimdən düşməsi. fələc. (**devimdən**: hərəkətdən). 1. tənəzzül. 1. nizul.

enmək . ağdarmaq. yıxmaq. alt etmək.

entirəndə sapı . (**dəstəsi**). -səni qaldıranda süpürgədi, **endirəndə sapı**

entirmək . **endirmək.** əl aşağı etmək. düşürmək.

erim (**erim**: kərim). -dərdlər dərin, **tanrı erim.** (**erim**: kərim)

erqəqlik səndə qalsın. erkəklik. duzlanma. şitlənmə. özündən çıxma.

erqəlsəl qadın . **erkəlsəl.** atlar anası.

ertələnmək . gecinmək. yubanmaq.

ertələtmək . gecitmək. yubatmaq.

ertin -**ertin naxıra**, axşam axıra. (**ertin**: sabah)

ertin savurur . (**ertin**: sabah). -axşam qavurur, **ertin savurur**: burdan qazanır ordan tükətir.

eşəq daşqası . **eşək.** əl daşqası, çarxı.

eşəq osdudur -at bazarında **eşək osdudur**. (saçmalayır. səfehləyir)

eşiqdə **eşikdə -biri eşikdə** biri beşikdə. (çox xırda uşaqılı ev)

eşinib keşinər -tüf! o gözlərəki, tanır üzdən kişini, **eşinib keşinər**, altdan görər işini.

eşitdigin söyləmə -içinmədən **eşitdigin söyləmə**. (**içinmədən**: içləmədən. düşünmədən)

eşitməyi ondanda xoş -sevirəm sözü coşdurursa, **eşitməyi ondanda xoş**.

eşitməzdən gəlmək . özün eşitməməzliyə vurmaq.

eşiyə çıxmağı olmaq . sıxılmaq. ehtiyacı olmaq. avluya çıxmağı olmaq. ayaqyolusu olmaq.

eşiyə tökülmək . topluluqda eşiyə çıxmaq.

eşiyə -**ol eşiyə**: uzaq ol. -yalnızlıq yaramaz kişiyə, qanmazdan ol eşiyə.

eşşəq -eşşək minənin ayağı din olmaz, iki arvadlının qulağı.

-**kimi eşşək** kimi palan, kef minənin halına.

eşşəyin nəyi -kim ki mal qoyur gedir evladına, **eşşəyin nəyi**, onun hər nə varına.

etərindən artıqda . edərindən. edərindən artıqınca belə. müzdündən artıq. -çörəyi ver çörəkçiyə, biridə üstündə.

(**çörəyi**: qazancı). (iş ver iş bilənə, artıqınca belə)

etiqçi **edikçi.** ayaqqabçı. -**edikçi** çarığı yırtıq olar.

ev alan -ev satan bir il varlı olar, **ev alan bir il yoxsul.**

ev satan -**ev satan bir il varlı olar**, ev alan bir il yoxsul.

ev yıxar -tat səmirsə **ev yıxar.** (fars yoğunlasa ev yıxar). (farsa üz versən qonağa (evivə) yiyə çıxar). (**tat**: fars)

evaltı . zerzəmi.

evi yıxılmış . bacası tütməz.

evi -**ordu evi**: subayların şənlik yeri. əfsərlər başqahı.

evin dağılması bacası tütməz olmaq. ocağın yıxılması.

evində -tosbağa yeriyyə bilməz, **evində dalına alar.**

evirə çevirə . istədiyi kimi. iyicə.

evirmək çevirmək. alt üst eləmək.

eviz çıraylı olsun -ocağız odlu, **eviz çıraylı olsun.** (çıraylı: çıraqlı)

evləndirmək . baş göz edmək.

evlənmemiş . başı boş.

evli . başı bağlı.

evli başıbağlı.

evliliyin evrəni qın, dərin . (**qın: çətin**). -subaylığın evrəni gen dayaz, **evliliyin evrəni qın, dərin**. (**qın: çətin**).

evrən -evrən öz yolundan dönüşməz, dönən bizlər ölən bizlər sönənlər. (ötün keçər duruşmaz)

evrənə qazıq qaqan . uzun yaşayan. (**evrənə: dünyaya**). (**qazıq: mıxtövlə kimi yoğun, iri çivi: qazalac**)

evrənin çəmbərindən keçmiş . əşib eşmiş. çox alçaq ucalıq görmüş.

evrənsəl . aləm şimul.

evtə durmaz . evdə. -ac qarın evdə durmaz!

evtən -kişi var evdən gedər, kişi var eldən gedər.

ey tarı -kimsənəm yox səndən özgə ey tarı.

ey vay . hayda. -hayda gəldi!

eyitim durmuşun -eyitim durmuşun təməl yolun dəyişər. (**eyitim: tərbiyə. təlim**). (**durmuşun: yaşamın**)

eyqi olsun . eyki. rəhmət olsun.

eyqisi **eygisi**. yaxcısı -sağ solun ən **eygisi** ortasıdır. (ifrat təfritdən çəkinməli).

eyqu . **eyku**. yaxcı. -eykulukdan nə etdin, **eyku düşsün pay sənə**.

eyqulukdan nə -eykulukdan nə etdin, eyku düşsün pay sənə. (**eyku: yaxcı**)

eyligi daşa qaz . (**eyligi: yaxcılığı**). -pisliyi quma yaz, **eyligi daşa qaz**. (**eyligi: yaxcılığı**). (yaxcılıq heçin unudulmamalıdır)

eytim varsa -eytim varsa dirliş var. (**eytim: öyrəniş. təlim**). (iyi yaşamın yolu öyrənişdən keçir)

əbəsi . maması. -**dil əbəsi**. qonuşqan.

əciş бүcüş çarpıq çurpuk. çox çarpıq. əğri büğrü.

əq tuxumu . **ək.** -**ək tuxumu**, döğ xərməni.

əqən acı . **əkən.** -**əkən acı**, biçər acı.

əqic yığmaz . **əkic.** (**əkic:** pənd). -**məni bu aşq işindən əkic yığmaz**, ki olcayın işi açmaza baxmaz. (**olcum işi açmaza baxmaz:** təqdirin işi tədbirə)

əqilimin -**əğilimin bəslətmək:** meylin toxlatmaq.

əqilimli . **əğilimli.** 1. xoşgörülü. -adamlara **əğilimli:** insanlara xoşgörülü. -uşaqlara **əğilimli:** uşaqlara xoşgörülü. -bilgiyə **əğilimli:** bilgiyə xoşgörülü. 1. meyilli. –tüstüyə, içgiyə **əğilimli**

əqin toprağı . **əkin.** altun kəsək.

əqirən kim **əğirən.** -**əğirən kim** toxuyan kim: kimi kimə qarşı. ara qarışıq.

əqləm **əkləm.** oynaq.

əqlənməz . **əğlənəmz.** **əylənəmz.** gözləməz. otumaz. -yağış yağmur. duman basar dağları, sellər axar, çəndə durmaz, yazın keçər, çağ dəğişər əylənəmz.

əqlinmək . **əğlinmək.** yeltənmək. meyillənmək.

əqmədiyin yerdə bitər . **əkmədiyin.** yaşam gözlənilməyəcək olaylarla doludu.

əqmək eldən, su göldən . **əkmək.** başqası kisəsindən yeyib içən.

əqmək yağusu, var düşmanı . **əkmək.** qadın cocuqlar

əqməyən biçməz -**əkməyən biçməz**, biçməyən tikməz. (**biçməyən:** kəsməyən)

əqməyin duza banmaq . əkməyin. 1. çox az qatıqla yetinmək. 1. yoxsulluqla keçinmək.

əqnində tozsun -yeni geyim alqışı. -əğnində yırtılsın. **əğnində tozsun.** toya geyəsin.

əqnində yırtılsın -yeni geyim alqışı. -əğnində yırtılsın. **əğnində tozsun.** toya geyəsin.

əqrətiyə almaq . **əğrətiyə.** bir yapının altbölümün onarmaq üçün üstün dirəklə üstündə durdurmaq.

əqri ağac . **əğri.** -**əğri ağac** kölgəsi düz görünməz.

əqri büğrü **əğri büğrü.** çarpıq çurpuk. çox çarpıq. əciş bücüş.

əqri büğrü . **əğri.** girintili çıxıntılı

əqri gəzmə qapında . **əğri.** -**əğri gəzmə qapında,** doğru gəzmə tapılmaz.

əqri işləyən -**əğri işləyən** onmadı. (**onmadı:** razı qalmadı)

əqrisi doğrusuna gəlmək **əğrisi.** olmayacaq kimi görünən bir iş, bir girişim, rastlantı sonucu olumlu bitmək.

əqsiq edməsin - **tarım əksik edməsin:** bir qulluq qarşılığı tansayım (təşəkkür)

əqsiq olsun . **əksik.** yox olsun.

əqsiqətək . **əksik** **ətək.** qəhbə.

əqsiqidi -**bir bu əksikidi:** tüm sıxıntılar yetmirmiş kimi birdə bu çıxdı.

əqsinmək . **əksinmək.** yorulmaq. aciz qalmaq.

əqşimək . **əksimək.** düşmək.

əqşin . **əkşin:** ibrət al. -**bax əkşin, yerə düşən yarpağa,** oda eskidən yuxarıdan baxardı toprağa.

əqtiyin götür . **əkdiyin**. -yaşam yolu ağ, yazdığın yaz, **əkdiyin götür**. (ağ: sadə)

əl açmaq . 1. dilənmək. 1. əl qaldırmaq. vurmaq.

əl almaq **əl vermək**. əski inanc qollarında öğrəncilərin usdalarından ögrətmənlük qoyusu almaq.
(qoyusu: icazəsi)

əl altı gizli.

əl altında . gizlicə.

əl altında . yasır. (yasır: hazır)

əl altından . arxa arxaya. gizli gizli.

əl aşağı etmək . düşürmək. üsdələmək.

əl aşağı etmək . düşürmək. üsdələmək.

əl aşağı **-əl aşağı etmək**: düşürmək. endirmək.

əl avuca sıgmayan . dəlibaş. dəlisov. dəlişman. od alov. qoçu.

əl bağlamaq . (əllərini göbəyi üstündə qovdurmaq)

əl basmaq . qutsal pitik üstünə əl qoyub an içmək.

əl çəkdirmək . işindən, uğraşından almaq.

əl çəkmək . bıraxmaq. tərək etmək.

əl ələ vermək . bilikdə iş aparmaq.

əl ərməz, güc çatmaz. bir iş qarşısında gücsüz qalmaq.

əl ətəgin çəkmək . əl üzmək.

əl ətək öpmək 1. bir böyükə aşırı sayqı. 1. yalvarmaq.

əl ətəyə doğru . arnıq. kötü pisləkdən ıraq. namuslu. (**arnıq**: təmiz)

əl ətəyin çəkmək . ilişgisi çəkmək.

əl əyağı kəsilmək bütün boldağları qısılmaq.

əl işlər -əl işlər üz gülər.

əl qatmaq mudaxilə, dəxalət etmək.

əl qolu bağlı qalmaq . əngəllənmək.

əl qoymaq . yiyələnmək istəmək.

əl sıxışdırmaq . toxamaq (< **toxundurmaq**).

əl ulağı . yardımçı.

əl verib . toxamaq (< **toxundurmaq**).

əl -yedin doymadın? **əlüzün suya çək, gə bunuda ye!**

əlacsız . onulmaz.

əlaçıq . qapısı açıq. verəgən. bağışlayan.

ələ al dolandır.

ələ alınır . uyqun. yarar.

ələ düşməkdənsə -aslan olub **ələ düşməkdənsə**, qurt ol başa çıx

ələ ovuca sığmamaq . söz dinləməmək.

ələ salmaq . 1. dil çıxartmaq. 1. ip bağlamaq. qıp qoymaq.

ələ sərimək . (**sarmaq. sarımaq**). barmağına dolamaq. dolandırmaq.

ələq verib qəlbir alan . ələk. fırıldaq.

ələqtən keçirmək . ələkdən. ayıqlamaq.

ələyaqsız -dilsiz ağızsız: **ələyaqsız**.

əli -qadın qadın olsa ərin dəğişər, **əl yox**.

əli -**əli açığı güdmə**, əli bağlını atma.

əli açılmaq . darlıqdan qurtulmaq.

əli aşağı . əli darda. keçinəcəğın güc sağlamaq

əli bağlını atma -əli açığı güdmə, **əli bağlını atma**.

əli bayraqlı . əli maşalı. dəli. pan.

əli boş parasız. keçinəcəqsız.

əli böğründə qalmaq düşünüb tutunmaq. (**tutunmaq**: təsmim tutmaq)

əli böğründə qalmaq . heç iş yapamamaq.

əli çapıq . 1. çolaq. 1. əli iti

əli dalı . düşgün. yoxsul.

əli darda . əli aşağı. keçinəcəğın güc sağlamaq

əli əkmək tutmaq . çörəyin qazanmaq.

əli iki yanına düşmüş (gəlmiş) . ölmüş. gəbərmiş.

əli işə gedməmək . könlü işləmək istəməmək.

əli qama tutar . düşündüyün yazı bilir. (**qama**: qələm)

əli qoynunda . kəndinə dalmış.

əli qulağnda . çox yaxında bəklənən.

əli maşalı . əli bayraqlı. dəli. pən.

əli olmaq . barmağı olmaq. ilgisi olmaq. əlliylə olmaq. qarışmaq. qatdığı olmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var

əli soğuş uğursuz əl.

əli tetikdə . hazır amadə.

əli uzun . qolu uzun. gücü çatır. əli yetər.

əli yaxasında qalmaqmat qalmaq.

əli yetər . qolu uzun. əli uzun. gücü çatır.

əlim qısa -ağac uca **əlim qısa**.

əlimdə ərkimdə. -adı mənim adı özgənin. (mənim olaraq ərkimdə deyil).

əlin kola kosa -min dərədən su gətirir. (**əlin kola kosa atmaq**. nərsəni inandırmağa çalışmaq).

əlin qulağan . (əlin qulağında). nəradəysə olacaq, olması gözlənen nərsə.

əlində qalmaq -**tutduğu dal əlində qalmaq**: güvəni qırılmaq.

əlindən -ayağa qalxdın, **əlindən tutanı unutma**.

əlindən gələnə ardına qoyma . əlindən nə gəlir yap.

əlindən tutmaq . qoruyaraq başarisını sağlamaq. **əlindən tutmaq**. himmet etmək

əlinə su tökməm . böyüklüyünə qarışı alçaq görmək.

əlinə tetik . bacarıqlı. diqqətli.

əlinə vermək . kor peşman bırakmaq. –tarı əməklərin **əlinə verməsin**: boş çıxmasın.

əlizə çabuq . əl işlərin iti görülsün.

əlləməsən durmaz-**əlləməsən durmaz**, yaşlamasan keçməz. (**tapmaca**). (**iğnə sap**)

əllər var əlləriz ağrıməsın.

əllər -könullər buz kəsildi, **əllər balta**.

-**əllərini oğuşdurmaq**:. nə yapmağın bilməmək

əllərivə gül dolsun -**əllərivə gül dolsun**, könlüvə çiçək

əlliylə olmaq . barmağı olmaq. əli olmaq. ilgisi olmaq. qarışmaq. qatdığı olmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var

əlsiz ayaqsız -suya düşmüş sıçana oxşar. (**əlsiz ayaqsız**)

əltə duramaz **əldə**. dəvam edəməz. -bilgisiz, qanıqsız sezişsiz, **özgürlük əldə duramaz**. (**qanıqsız**: məntiqsiz). (**sezişsiz**: dirayətsiz).

əltə edilmiş **əldə edilmiş**. sağlanmış. nəğd edilmiş. -**sağlanmış** qazanc

əltə olmazın **əldə.** iradəsizin

əltə satan **əldə.** ayaq satıcı. (dəst firuş)

əltə tutmaq . **əldə.** kəndi buyruğun aparmaq.

əltən ağıza yaşamaq . **əldən.** gün qazancıynan keçinmək.

əltən gedib sıy sığığı **əldən.** (sıy: hörmət). (**sığığı:** etibarı). -qaçar doğan dosdu yarı, yalquzaqda çəkər zarı, **qoldan**
gedib sıy **sığığı**, eldə sıydan salan qara üsdü qara. (**doğan:** qohum). (sıy: hörmət). (**sığığı:** etibarı).
(sıydan: sayqıdan). (**tiryək**).

əltən gəlmək **əldən.** bacarmaq.

əltən keçirmə **əldən.** . ələ yoxlama, baxma

əltən qavuşduran **əldən.** bir qurumda bəlgələri ilgililərə çatdıran.

əltən qoymaq **əldən.** quş uçurtmaq. .

əlvan . almaşığı. parçalı buxca. almaşığı boyalı tiklərdən tikilən buxca.

əlyazma -yazma pitik: **əlyazma pitik**

əməgin qısmaginən -diləsən var, **əməgin qısmaginən.**

əməq -**əmək yox** yemək yox.

əməq -**əmək yox** yemək yox.

əməq . **əmək.** alın təri. annın təri. zəhmət

əməyi keçmək . zəhmət çəkmək.

əmin ol . inan olsun.

əmir bəkəndə . < **əmir bəykəndi**

əmir bəykəndi . > **əmir bəkəndə**

əmziq borusu . **əmzik**. pincə, sobaya taxılan dirsək.

ən aşağı . heç olmasa.

ən aşağı . su içində. **-su içində** neçə verim. **-su içində** ne edər

ən çoxu . yuxarısı. **-yuxarısı** on түмән olar.

ən ötə . lap çox. həddəksər

əni boyuna . eniqonu. **-eniqonu düşünmək**: düşünüb daşınmaq.

ənində sonunda . haçan olsa.

əninə boyuna. eniqonu (**qonu**:boyu).

ənsə yapmaq . boynun yoğunlatmaq.

ənsəvi gör, onu gör . boyun arxasın görsən onuda görərsin. getdiki getdi

ər arvad soğuğu . qoca qarı soğuğu. yazda düşən soyuq günlər

ər qec . gec. haçan olsa.

ər meydanı . gürəş alanı.

ər tanıyan . adam tanıyan

ərarvad sevgisi **-ərarvad sevgisi** başaq götürməz. (**başaq**: kira)

ərəb saçı . pırıptlaşıq. içindən çıxılmaz durum.

ərəğinə . : amacına. - **işinə gəlmək**: ərəğinə uyğun olmaq.

ərəq . **ərək**. **ərəğ**. amac. qaye. məqsəd hədəf. –gəlməkdən **ərəkiz** nə?.

ərəqə . **ərəkə**. **ərkə**. amaca. -düz **ərkə** vurmaq.

ərəqəl . **ərəkəl**. amacsəl. hədəfmənd.

ərən arzusuna -gözləməkdən bunu bil **çatmaz ərən arzusuna**.

ərənlərin sağı solu olunmaz . ərənləri qurtdalamaq olmaz. uca alçaqlığın iyi qarşılanmalı.

ərim ərim ərimək . bala bala yox olmaq, suya gedmək.

ərin -qadın qadın olsa **ərin dəğişər**, əl yox.

ərin anası daş başı -gəlin anası aş başı, **ərin anası daş başı**.

ərin işinə -atın dişinə, **ərin işinə** (bax)

ərinc . ehtimal. -umanc yoxdu, biraq ərinc var. (**umanc**: umud). (**bıraq**: amma).

ərinlik . ərlik.

ərqə . **ərkə**. **ərəkə**. amaca. -düz **ərkə** vurmaq.

ərqənə . **ərgənə**. **yergənə**. kan. mədən yeri.

ərqimdə **ərkimdə**. -əlimdə. adı mənim dadı özgənin. (mənim olaraq ərkimdə değıl).

ərqin . **ərkin** sərbəs.

ərqincə . **ərkincə**. sərbəscə.

ərkində aş . **ərkində aş**. gücü yetməz. gücündən artıq. -başından yekə danışmaq. **ərkində aş** **sözlər**
ötürmək.

ərliq . **ərlik**. ərinlik

ərtəbil canımdı . **ərdəbil**. -**ərdəbil canımdı**, təbriz axan qanımdır. (bağırır)

ərtiqdir . **ərtikdir**. -əlivə düşən **ərtikdir**.

ərzə təqaza sunu istəm.

əsaslı . təmənli.

əsindirmək . ilhama gətirmək.

əsinləndirən . ilham qaynağı

əsirgəməsin. -tarım istəklərimi **əsirgəməsin**.

əsirgəməyən -kor qazi. (**əsirgəməyən**. rəhmsiz).

əsirib bəsirmək . əməkləyib yetirmək. çalışıb yetişdirmək.

əsqi . **əsg**i. minha . -iki **əsg**i iki əşit sıfır

əsqi qurd . bilici olan.

əsqidən . **əskidən**. bir zamanlar.

əsqilərdən . **əskilərdən**. əzəldən.

əsqimiş . **əsgimiş**. ipliği çıxmış. aşınmış.

əsmər . buğdasıl.

əsrəmək	. saxlamaq. -görkəm əsrəmək: gözəl saxlamaq.
əsrəyən əsrər	. qoruyan qoruyar
əş qəlir	. əş gəlir. bir gəlir. -yalançıda yamançıyla əş gəlir.
əşin boşamaq	. ayağ bağın çözmək.
əşinə	- əşinə dönüklük etməmək: üstünə gül qoxlamamaq.
əşmiş eşmiş	. yaşlı görüklü. yaşlı başlı.
əşşəlliği	. cinsəl hissi. -əşşəlliği (cinsəl hissi) qabarmaq ayrıanı qabarmaq.
əştəğər	. əşdəğər. ekivalan
ət bağlamaq	. bağlamaq. yaranın düzəlib qapanması.
ət sümüksüz	- ət sümüksüz, toy düdüksüz olmaz.
ət tutmamaq	. ətdənməmək.
ət	- yavan ət: yağsız ət.
ətacını	- ətacını ota qatsan at yeməz, ətə qatsan it yeməz.
ətəqləri tutuşmaq	. ətəkləri. ağır qayqıya düşmək.
ətərim	. ətərim. xətərim. -dənizdən dərin yok, heç nədən ətərim yok.
ətəyi düşük	. qəhbə.
ətli budlu	. olduqca şişman.
ətsiz dolma	. yalançı dolma.

ətsiz verdi govduşu -nə dadı var nə duzu, **ətsiz verdi govduşu**.

əvəng. **əvəng** > avəng. pandul.

əylənməz . **əğlənməz**. gözlənməz. otumaz. -yağış yağmur. duman basar dağları, sellər axar, çəndə durmaz, yazın keçər, çağ dəyişər əylənməz.

əzib əzişdirmək . ağzı burnu bir-birinə qarışmaq.

əziq . əzik. basıq. -yolun açıq, yağun basıq. (**yağun**: düşmanın).

əzilib əzən -üzülib üzən, **əzilib əzən**, qırılıb qıranlar var

əzilməz dəğərdən düşməz. -altın yerə düşməklə **əzilməz**.

əziz olasan . üzün ağ (olsun). sağ olsun. başın uca.

əziz 1. qağa. sayu. 1. cici. -üzdə cici, dalda qıcı. (**qıcı**: < **qıycı**. yağ. düşmən)

əzizim . cicim. -**cicim ayı**: bal ayı. (yeni evlənənlərin dilindən düşməyən söz).

əzizləmək . sayqıyla anmaq.

fars yoğunlasa -**fars yoğunlasa** ev yıxar. (tat səmirsə ev yıxar). (farsa üz versən qonağa (evivə) yiyə çıxar). (**tat**: fars)

farsa üz versən -**farsa üz versən** qonağa (evivə) yiyə çıxar. (**tat**: fars). (tat səmirsə ev yıxar). (fars yoğunlasa ev yıxar).

farsı . tatı. -tatı qırmasan (döğməsən), dosd olmaz.

fas qılıncı . tat qılıncı. iki üzli.

fırıldaq çevirmək . düzənlə, kələklə iş becərmək.

fırladar . təkrədən, təkərlədən. -kişini təpər təprədən, dərmanı su təkrədən. (**təpər**: qeyrət). (**təkrədən**:
təkərlədən. fırladar)

fırlananırı düz tərsinə dərman. (**dərman**: **dəğirman**). -ötün çönər, **fırlananırı düz tərsinə dərman** (**dərman**:
dəğirman). (hə nəyin bir devri var). (**ötün**: çağun. zaman)

fırtınadan . təpidən. -təpidən yılman, tufandan qorxman. (**yılman**:ürkməyən)

fitilin basmaq . çuğullamaq.

ha babam ha . yallah.

ha birə . durmadan. ara vermədən.

ha bunu bileydin . bunu çoxda bilməliydin.

ha deyincə . istənilən anda.

hacabba . < hacağababa. təbrizdə çevrə adı.

hacağababa . > **hacabba**. təbrizdə çevrə adı.

haci bəkəndə . < **haci bəykəndi**

haci bəykəndi . > **haci bəkəndə**

haçan bitər yasın sənin-ucadır başın sənin, neçədir yaşın sənin, dən düşüb saçlarına, **haçan bitər yasın sənin**.

haçan olsa . ər gec.

haçan olsa . əmində sonunda.

halva . şəkərləmə. çalba. halva

hamınıza . barıngıza. -yetib gəlyən el bayramı barıngıza qulayın. (**yetib gəlyən** : qarşıdan gələn). (**qulayın**: qut

olsun. mubarəkdir).

hamısı . alt yanı. olub olacağı. topu topu. vur tut. **-topu topu** iki gün qalı. -alt yanı bir qəpiklik olar.

hamsı birdən . top yekun.

hanta itirib **handa.** -su aşağı axır, su yuxarı axdırır. (**handa itirib, handa axdırır**)

hartan partan - **hartan partan demək:** dil dolaşdırmaq. dilin buruşdurmaq.

hayqırıb bağırmaq . bayraqları açmaq. qırçınmaq. yaramazlıq etmək.

hayta . hayda. ey vay. **-hayda** gəldi!

heç bir quyu qazılmamış -yaşam yolu yazılmamış, **heç bir quyu qazılmamış**, gəlməmişdən ölkənin, yarınları açılmamış

heç haçan . balıqlar ağaca çıxanda. heçvax.

heç qapıya güvənmə -sənin evrən içrə kimsən yox, **heç qapıya güvənmə**, dilər isən gülə bax, kimsələrə inanma

heç olmasa . ən aşağı.

heç sevən gedməz -hər gələn sevməz, **heç sevən gedməz.**

heçə çabamaq . boşu uğraşmaq

heçin anlamamış -anlamazı anlayan tanıyar, beləki bir gün özündə anlamazdır, anlamaz anlayanı tanımaz, **eləki özü** **heçin anlamamış.** (əflatun)

heçin götürülmə -**heçin götürülmə.** (özündən çıxma)

heçqim . **heçkim.** kiməsənə:. -kiməsənə çarə bulmaz ağlamaqdan.

heyqələ inanan . **heykələ.** -**heykələ inanan**, uyuma batar. (**uyuma:** donuq xəyala)

heyqəlli . **heykəlli**. iriyarı. **-iriyarı**, damızlıq güclü: ayqır kimi

həçəl . girəşik. tələ. girifdarlıq.

həmədanda **-mən həmədanda** on kərdi boyu tullanardım. (araz gunduz).

həmxurak kasadaş.

həmkəf . yer odası. dabanı yerlə bir olan oda.

həmsöhbət :qafadəng

hən teməyin -yox deməyi bacarmıyan, **hən deməyin kötəyin yeyər**.

hər qələn sevməz . **gələn**. **-hər gələn sevməz**, heç sevən gedməz.

hər nə olur olsun . düşənə buyruq. enənə buyruq. olana buyruq.

hər nəyə çatdınsa **-hər nəyə çatdınsa özündən gözlə**, heç nəyə çatanmadın özündən gör. (**gözlə**: bəklə. özünü itirmə, bıraxma)

hər tərəfli . topyekun hər& yönlü. **-topyekun yasırlıq**: hər tərəfli hazırlıq. - **topyekun dinçilik**: hər tərəfli dinçilik

hərtən . **hərdən**. arasıra. qaçamıq. **-qaçamıq** siqar çəkir.

hətə qorxu . **hədə**. şantaj.

hətərən pədərən sözlər . **hədərən**. ipsiz sapsız sözlər. bir biriylə ilgilsiz sözlər. saçma sapan sözlər

hətiq . **hədik**. çiğnəmə.

həvalə edmək . axtarımaq.

həvalə . axtarı.

həvəslənmək	. meyillənmək. yeltənmək. -qalmağa yeltənmək
həyəcan	. qızıqış. marağ. - qızıqışlı sözlər. – qızıqış bilən dinlə məni
hicran	. ayırıq. -yandırar ayırıq odu ortağı. (ayırıq : hicran)
hıçqınmaq	. içini çəkmək.
hısqırıq	. səksəkə. fars < səkmək : (diksini) atılmaq). qışqırıq.
hiqqiltiyərək	. hikgiltiyərək . soluq soluğa güclüklə soluyaraq.
himtaş	. himdaş . yasaydaş. yoldaş. yordaş. yürdaş. həm məzhəb. həm məslək. həm kişi
hincın qalması	. kinin qalması. öcün qalması.
hırpalamaq	. qırpalamaq
hırsılanma!	. daşlanma!. acıqlanma!.
hızlanmaq	. qanatlanmaq. yürtlənmək.
hovçu .	söz daşıyan. qoğucu. sözbaz. savaşan barışar, pislik hovçuya qalar .
hörəm hörəm	. hörüm hörüm. örüm örüm. burum burum. buram buram. - örüm örüm gövüşlüdür eynalım. (hörük hörüklü sinəsi var eynalımın).
hörüm hörüm	. örüm örüm. hörəm hörəm. burum burum. buram buram. - örüm örüm gövüşlüdür eynalım. (hörük hörüklü sinəsi var eynalımın).
hörümçək ağı	. içindən güc çıxılan qarışıqlıq.
hörümçək qafalı	. əski inanclara saplanıb qopamıyan.
hövlükmək	. hövlükmək . həyəcanlanmaq.

hövlüq . **hövlük**. hövül. həyəcan.

hövül . hövlük. həyəcan.

huquqi . düzəsil&.

huşa batmaq . inanmaq.

huşdan gedmək . **huşdan**. usu gedmək.

huşu baş . çox huşlu. (**baş**: başqa. əla)

huşu çatmaq . huşu ərmək. anlaya bilmək.

huşu durmaq . beyni çəkməmək. gic qalmaq. şaşırmaq.

huşu gedmək . ağılı gedmək. şaşırmaq.

huşu sıra . ağılına görə. huşuca.

huşu - **huşu başından bir qarış yuxar**: düşünmədən gələni yapmaq.

huşun pənim çörək -**huşun pənim çörək yemiş**. (şəşqin səfəhlərə deyilir)

hükmün . büktüsün. -çağ büktüsün sürər.

hüllüqçü -suya götürər, susuz gətirər. (**hüllükçü**. kələkçi)

hürənə -**hər hürənə daş atsan**, daş üstündə daş qalmaz.

xalçasında . qalında. qalısında. -təbriz degən yurdu var, al sarısı, çiçəkləri qalında. (təbriz adlı vətənim var.
(**qalında**: **qalısında**. xalçasında).

xan qözün eşmə . **gözün**. -yurtda oturub **xan gözün eşmə**.

xasa çörək . çatəkmək. qızarılmış, suxarı çörək.

xatun nənə . böyük ana. böyük xanım.

xəfaciyə . < **susəngird**

xərmən . dövün. dövən.

xına gecəsi . yoyda bir gün öncə yaşlan əgləncə.

xoruz quyruğu -toyuğ lələyi, andı yıxar. (**xoruz quyruğu**).

xoruz pipiyi . beçə qızdıran.

xoş tuyqlara dalmaq . duyqlara. -süt gölünə düşmək. (**xoş duyqlara dalmaq**)

xoş . arın. — **arın kişi**: xoş kişi

xoşqörülü . **xoşgörülü**. 1. əğilimli. -adamlara **əğilimli**: insanlara xoşgörülü. -uşaqlara **əğilimli**: uşaqlara xoşgörülü. -bilgiyə **əğilimli**: bilgiyə xoşgörülü. 1. meyilli. —tüstüyə, içgiyə **əğilimli**

xoşluqlar -**xoşluqlar** bir anlıq ömürlük ola, çəkici olur.

iç açısı -göz içdən görər. (**içdən**: başdan). (**iç açısı**, **göz açısı**)

iç açmaq . könül tökmək, açmaq. dinc almaq

iç baqlamaq . **iç bağlamaq**. yemişin doğulması.

iç çətinliyi . içlik düğün. ruh xəsdəliyi. -seviş söğüş açmaz deyil, **içlik düğün**, dişlik deyil. (**seviş söğüş** : eşq nifrət).

iç etmək . **iç etmək** 1. açıqlamaq. izahlamaq. 1. mənimsəmək. özünə çıxmaq.

iç keçirmək . **iç keçirmək**. içini çəkmək.

iç qüdüsel çəkinmələr . **güdüsel**. doğuşdan var olan sakınma duyquları. (**doğuşdan**: doğulandan)

iç sürdürücü . ingiliz duzu. mənyəzyom sulfatı.

iç tıyanı . **duyanı**. -**iç duyanı**, dil deyənməmiş hələ.

içə bakışmaq . içində dolananları düşünmək. özün ələ almaq.

içə hopa -tanrı odur içdən doğa **içə hopa**.

içə sindirmək . bədənə vurmaq.

içəl kişi boş qalmaz. (içəl kişi: sənətçi)

içəri atmaq . çitəmək. türmələmək.

içəridə olmaq . itgi vermək. (**itgi**: zərər)

içi açılmaq . dincəlmək.

içi ağzına gəlmək . ürəyi bulanmaq.

içi boş -altı kaval, üsdü qabal. (**içi boş, üstü şişik**). (**kaval**: boş). (**qabal**: şişik)

içi burmaq . içi dönmək.

içi çəkmək . istək duymaq.

içi çirkin . içi pozuq.

içi dar . tələscən. tezcanlı. dözümsüz. səbirsiz.

içi dönmək . içi burmaq.

içi ərimək . çox üzülmək.

içi əzilmək	. ürəyi gedmək. acıgır kimi olmaq.
içi keçmək	. 1. yuxu aparmaq. 1. içi pzulmaq. 1. ölmək.
içi gedmək	. 1. içi sürmək. 1. can atmaq. istək dolu qıvrınmaq.
içi götürməmək	. dayanamamaq. zəhləsi gedmək.
içi gülmək	. bəllətmədən sevinmək
içi içinə sığmamaq	. sevincini gizlədəməmək.
içi içini yemək	. heç nə yapamayıb üzülmək.
içi qabarmaq	. ürəyi qalxmaq.
içi qapanmaq	. sıxılmaq. içi qararmaq .
içi qararmaq	. sıxılmaq. içi qapanmaq.
içi qazınmaq	. içi oyunmaq.
içi məni yıxar	-dışı eli yakar, içi məni yıxar . (dışı eli yakar : eşiği hamıya xoş görünər)
içi oyunmaq	. içi qazınmaq.
içi parçalanmaq	. birinə qızıb üzülmək.
içi piylənmək	. içi yağ bağlamaq.
içi pozuq	. içi çirkin.
içi pzulmaq	. içi keçmək.
içi sızlamaq	. acı duymaq. içi acımaq, ağrımaq.

İçİ sürmək . içİ gedmək.

İçİ tıŞı bir olar . **İçİ dıŞı**. -sağlığına qalduralın sağrular, kiŞioğlu dalda acı, üzdə dadlı olmuyar, varlığında kömür yalı,
İçİ dıŞı bir olar. (**sağrular**: badələr). (**yalı**: kimi)

İçİ titrəmək . içİ uçdu. –onu duydum **İçim titrədi**.

İçİ tökülmək . yaman qorxmaq

İçİ üzə -**İçİ üzə çıxmıŞ**: ipliYi çıxmıŞ.

İçİ yağ bağlamaq . içİ piylənmək.

İçilir -dəniz suyu kimi **nə içilir, nə keçilir**.

İçim yeniləndi -İçim yeniləndi. (yatmıŞıdım oyandım).

İçim . Özüm. - **sənsiz özüm üzülər**, gözdən yaŞım süzülər.

İçin arın olsa -İçin arın olsa, gölgən ışıqlı olar.

İçin çəkmək . göğüs keçirmək. üzülərək dərinədən solumaq.

İçin yemək . ürəyinə işləmək. dilə gətirməyib içİ acınmaq.

İçin . Özün. nəfsin. ...-çəkdən aŞa qoyqunluq (alçaq könüllük), için əzər. (**çəkdən aŞa**: həddən artıq).
(**İçin**: özün. nəfsin)

İçində olan -**İçində olan** dıŞarı sızar.

İçindən gəlmək. ürəyindən gəlmək

İçindən keçən -**İçindən keçən** dilindən axsın.

İçindən keçirmək . ürəyindən keçirmək

içindən oxumaq . səssizcə oxumaq.

içinə atmaq . içinə salmaq, dışarı verməmək.

içinə dərd olmaq . üzülmək. –işsizlikdə **içimə dərd oldu**.

içinə doğmaq . sezinilmək. **-içimə doğmuşdu** bu olacaq.

içinə işləmək . çox toxunmaq. –bu sözü **içimə işlədi**.

içinə işləmək . iliyinə işləmək

içinə işləmək . damarına işləmək.

içinə qapanmanmaq . özünə gömmək, dalmaq.

içinə qapanmanmaq. (özünə gömmək, dalmaq).

içinə qoyan dincəlir -üzünə baxan irgənir, **içinə qoyan dincəlir**. (tapmaca). (.)

içinə qurd düşmək . quşqulanmaq.

içinə poxdu -məənə yoxdi, **içinə poxdu**. (bir şeyinki tapını (mənfəəti) məənə yox içinə pox olsun anlamında)

içinə salmaq . içinə atmaq, dışarı verməmək.

içinə sinməmək . dadına varamamaq.

içini bayıltmaq . (süycüq, dadlı nərsələrdə) ürəyini vurmaq. artıqın yeyəməmək.

içini bəzəmək . beynin bilgiylə doldurmaq, süsləmək.

içini bir qurd yemək . sürəkli bir qayqı içində durmaq.

içini boşaltmaq . sözlərin demək.

içini çəkmək . 1. ah çəkmək. 1. hıçqınmaq.

içini gəmirmək . içini yemək.

içini yemək . içini gəmirmək

içinin yağı ərimək. çaba qayğıdan üzülmək.

içinmədən . içləmədən. düşünmədən. -içinmədən eşitdigin söyləmə.

içləmədən . içinmədən. düşünmədən. -içinmədən eşitdigin söyləmə.

içlər acısın tökmək . qalması qının (zülmün) eləmək.

içli dışlı olmaq . çox yaxın olmaq. sıxı fıkı olmaq (xudumani olmaq)

içliq düğün . **içlik düğün**. iç çətinliyi. ruh xəsdəliyi. -seviş söğüş açmaz deyil, **içlik düğün**, dişlik deyil. (seviş söğüş : eşq nifrət).

içliyi təzək -saracı bəzək, **içliyi təzək**. (sarac: üz. səth).

içsiz asdarsız yalan . əslı olmayan.

içsiz olsa sevgi üzə çıxmamış -sevmək söz qabına sığmamış, **içsiz olsa sevgi üzə çıxmamış**

içtən doğan . içdən. içdən qaynayan.

içtən doğulmuşuk. **içdən**. **içdən** -kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, **içdən doğulmuşuk** türklər içrə, yad biləməz olmasa türklərin içrə.

içtən içə . içdən. bəllətmədən.

içtən - **içdən vermək**: dibdən vermək. candan vermək. səmimi qəlbədən vermək

içtəndi . **içdəndi**. -başə gələn **içdəndi**. (**içdəndi**: özümüzdəndi)

içtikləri su	. içdikləri. - içdikləri su ayrı gedməz: çox yaxın olanlara söylənir.
iqi baş olan	. iki baş olan. ikili. qoşa.
iqi başlıq	. iki. -sevişməklilik, iki başlıq. (sevişməklilik: mehribanlıq)
iqi бүklüm	. iki. əgilərək iki qat olmaq.
iqi daş dəğirman	. iki. əl, ev dəğirmanı
iqi əlim bir başım oldu	-məni yazıq elədin, iki əlim bir başım oldu
iqi üzlü	. iki. -üzdən qoyun, içdən qurd. (iki üzlü)
iqi üzlü	. iki üzlü. üzə gülücü.
iqi yoldan birin versin	. iki. -iki yoldan birin versin. (iki şəfadan birin versin). (ya öldürsün ya diritsin)
iqidin varı	-igidin varı ortada gərək. (qaçınılmaz yerdə işlənməlidir)
iqili	. ikili. iki baş olan. qoşa.
iqisiz dörd	-birsiz iki, ikisiz dörd olmaz.
iqiş	. ikiş. kopi. duplikat.
iqit	-igid iş üsdə, ya yer altda.
iqit igidə	-igid igidə at bağışlar. (əli açıqlıq)
iqit sözü	-igid sözü, dəmir kərtiği. (kərtiği: dişliyi)
iqit yarası	-igid yarası igid acıdar. (igid yarasın igid anlar).
iqiddən ad	-igiddən ad, öküzdən gön.

iqitlikdə baş saxla-igidlikdə baş saxla. (**baş saxla**: özündən çıxma. ağılı itirmə)

iqneylə gor qazmaq . **iğneylə.** -kirpiklə xərmən süpürmək. (**iğneylə gor qazmaq**)

iqnə -qovuş bir **iğnə** **özünə**, bir **təbənə** özgüyə vuramaz. (**təbənə**: çuvalduz)

iqnə **iğnə.** -**iğnə** olub yaxama sancılma: əl çək məndən

-ana hara bala ora, **iğnə hara sap ora.**

iqnə sap . (**iğnə sap**). (**tapmaca**). -əlləməsən durmaz, yaşlamasan keçməz.

iqnə sapa dönmək. **iğnə.** çox arıqlayıb əldən düşmək.

iqnədən sapa . **iğnədən.** tüm ayrıntılarıyla. (**ayrıntılıyla**: cüziyyətiylə. təfərrüatiylə)

iqnəli söz . **iğnəli.** batıcı, toxunaqlı söz.

iqnəylə quyu qazmaq . **iğnəylə.** 1. bir işi yetersiz araclarıslətməklə ağır, güc yürütmək. 1. çox ağır, güc yürütülə bilən iş üzrə çalışmaq.

il boyu . il on iki ay. sürəkli. arasız.

il on iki ay . il boyu. sürəkli. arasız.

il tönümü . **il dönümü.** hər bir olayın il doldurub, yeni ili başladığı gün.

ilan acığı yarpızdan gələr -**ilan acığı yarpızdan gələr**, hara gedsə üz üzə çıxar.

ilan gəmiyi . heçin dinc bırxmayan suç.

ilan kimi . soğuş, sevimsiz kimsə.

ilan qınıq tökər . (**qınıq**: qabıq). -**ilan qınıq tökər**, qılıq yox. (**qılıq**: xuy)

ilan qınıq tökər, qılıq yox. (**qınıq**: qabıq). (**qılıq**: xuy)

ilan quyruğun basmaq düşməna maha vermək.

ilan öyküsü . sonsuz, bitməz öykü.

ilan öz əğrisin -**ilan öz əğrisin görən**mir, dəviyə əyriboyun deyirmiş.

ilana ağu vermək . kələyi kələklə yanıtmaq.

ilana ağu vermək kələyi kələklə qaytarmaq.

ilanı başından -oğrunu quyruğundan, **ilanı başından tut.** (**quyruğundan:** izindən)

ilanı -mənə toxunmayan **ilanı, min yaşasın.**

ıldırım vurmuşa dönmək . dona qalmaq.

ilərini-uşaqları quzu kimi böyütməyelim, ilərini, qoyun kimi güdməsinlər.

ilərləmək . yol almaq. qabaqlamaq. sibqət tutmaq.

ilətgən damarlar . bitgilərdən bəsin (qıda) çatdıran zolaqlar.

iliq kimi . **ilik.** çox yeməli.

ilinək . ərəz.

iliyə işləmək . damara işləmək. sinmək.

iliyinə işləmək . içinə işləmək.

iliyini qurutmaq . canından bezdirəcəyin sıxışdırmaq.

ilq ağızda . ilk öncə.

ilq qöz ağrısı . **ilk göz.** 1. birinin ilkəsi, ilkin uşağı. 1. ilk sevilən kimsə.

ilq öncə	. ilk ağızda.
ilqar savın	. bəfa sözün. - kim ilqar savın umarsa kişidən , ürəyi yonqalmayar heç dərddən. (yonqalmayar : düzəlməz).
ilqarı ağ	. bəfasız. dönük.
ilqarlılar	- ilqarlılar söz güdər. (söz : qovl. əhd). (ilqarlılar : vəfalılar. bəfalılar)
ilqimdən	ilkimdən . oldum olası.
ilqin kəndini sev	- ilkin kəndini sev , sonra başqasın.
ilqinc	. ilginc . özlü. - özlü kimsə.
ilqindən	. ilkindən . oldum olası.
ilqisi olmaq	. ilgisi olmaq . barmağı olmaq. əli olmaq. əlliylə olmaq. qarışmaq. qatdığı olmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var
illənmiş çaxır	. əski şərab.
illər boyu	. illər ili. uzun illərdən bəri.
illər ili	. illər boyu. uzun illərdən bəri.
ilməkdəki	-pişik ilməkdəki əti alanmamış , püf sasıq demiş. (ilməkdəki : asğıdaki)
iltiq	. ildik . çəlmə
iltimas edirlər	. alqırlar. -tox yarqasın deb alqırlar. (həq (tanrı) bağışlasın, rəhmət edsin deyib iltimas edirlər).
iltimas	. diləniş. -sevgiyə, dosluğa olamaz diləniş .
iltirətmə	. ildirətmə . özün boşqababa çəkmə. görüngülətmə. ifadə dızqıtma.

ıltırım kimi . ıldırım. uzatmadan.

ıltırım ıldırım. -atdım atana, dəydi kotaba, suda balığa, düzdə ceyrana. (**tapmaca**). (**ıldırım**)

imçi . uçuran (salıq, xəbər uçuran). casut. xəbərçi.

imil imil . yavaş yavaş. -su axar **imil imil**

imqəlir . **imgəlir**. işarə edir -olan geyinim əğnimdə, olan yeməyim qarnımda. (yoxsulluğu imgəlir) (**imgəlir**: işarə edir)

imrənmək . cıciklənmək. qibtələnmək.

in qimi . **kimi**. **nin kimi**. dar qaranlıq yer.

inamından dönməz. - diləyindən dönər, **inamından dönməz**. (**diləyindən**: məramından)

inamlamaq . tapşırmaq. əmanət etmək.

inan olsun . əmin ol.

inanan -sənə inanan, səni sevənindən irəli.

inanc taxtası . göğüs gəmiyi

inancı biligin basan -**inancı biligin basan kişi**, kor olar. (inandığı bildiyindən çox olan). (**kor olar**: çevrəni iyi anlayamaz)

inancı dərək . inancıdək. inancı qədər. -hər kimin canı ruhu, **inancıdək durur**.

inancı güclüdən -anlağı gücsüz, **inancı güclüdən ıraq ol**.

inancı qədər . inancıdək. inancı dərək. -hər kimin canı ruhu, **inancıdək durur**.

inancıdək . inancı dərək. inancı qədər. -hər kimin canı ruhu, **inancıdək durur**.

inancım əminəm. işnənim.

inandım yolda qaldım -yaşın yüzə yetcəyi, ayırıq gəlmən deycəyi, aldım duyan sözcəyi, **inandım yolda qaldım**.

inandırandan -səni inandırandan qorx.

inandırmağa çalışmaq -min dərədən su gətirir. (əlin kola kosa atmaq. **nərsəni inandırmağa çalışmaq**).

inanma xoşluğuna -dünya boşdu içi xoşdu, **inanma xoşluğuna**, düşərsən boşluğuna.

inanmadım -mən oxudum **inanmadım bıraxdım**

inanmaq . huşa batmaq.

inanmaq -səndən demək, **ondan inanmaq**.

inanmaq . başı almaq. başı kəsmək. ağılı kəsmək.

inanmamaq . usu almamaq. usu çəkməmək.

incə ağrı . gahdan tutan yüngül ağrı

incə bir məqm . incə bir məqm.

incə bir orun . incə bir orun

incə çubuq . şüv

incə əğirib -**incə əğirib** sıx toxumaq : titizcə iş görmək. (**titizcə**: zərafətlə)

incə kəsəl . incə sayrı. sill. ağciyər kəsəli.

incə kəsgin . çəlik kimi.

incə nazik . nəzakətli.

incə sayrı . incə kəsəl. sill. ağciyər kəsəli.

incə səs . yüksək səs.

incə yapılı . şişman olmayan.

incə yemək . 1. yağsız yemək 1. özənilərək yapılan yemək. (**özənilərək**: diqqətlə. zərafətlə)

incə yollar -uzun daruq, **incə yollar**. (**daruq**: dar)

incəq diqqətli. çox incəq. çöp atlamaz aldatılmaz.

incələmək . didəkləmək.

incidir - **ayağqabım incidir, döğür**: ayağqabım vurur.

indi yalqızıq gözlər ağlayır. -sevgilər verir işıq yaşama, sevgisiz yaşamın nə anlamı var, qovuşanda biz, yağış yağdı,

indi yalqızıq gözlər ağlayır, sönmüşsə işıq soğumuş qucaq, sevgisiz yaşamın nə anlamı var

indini-yaşamaq bir keçmiş, **bir indini**, bir yarını düşünmək. (**bir**: gah)

indivə yalnız kölgələr salır -sevişlər keçmişdə qalır, **indivə yalnız kölgələr salır**.

ingiliz duzu . mənyəzyom sullfatı. iç sürdürücü.

inti bir azdan bi çağ sonra . **indi**. çox keçəndən son.

intidən tezi yox . **indidən**. elə, lap indi.

ip baqlamaq . **ip bağlamaq**. qıp qoymaq. ələ salmaq.

ipə gələsi . asılası.

ipə sapa gəlməz . sanılmaz.

ipi çözmək	. ilgisin kəsmək.
ipi qoparmaq	. qarşıtmaq. təzadd yaratmaq.
ipi sapı yox	. ağdalı yox. (ağdalı : etibar)
ipin satmaq	. iç sözü, bir sırrı eşiyə çıxartmaq. –evinin ipin satmış.
ipini qırmaq	. pis günə qoymaq. dədəsin yandırmaq.
iplə çəkmək	. dözümsüzmək. səbirsizlik etmək. —o günləri iplə çəkirəm . — iplə çəkən günlərim: nisgilli, həsrətində qalan günlərim.
ipləq	iplək . ətləs -tov (tab) ilə çalva pişər ay qora səndən, bəsləsən iplək olar tüt yərgindən. (tov : güc) (tab : səbr). (çalva : halva).
ipliyi bazara çıxmaq	. üzdən düşmək. rüsvay olmaq.
ipliyi bazara çıxmaq	. üzdən düşmək. rüsvay olmaq.
ipliyi çıxmış	. 1. aşınmış. əsgimiş. 1. içi üzə çıxmış.
ipsiz sapsız sözlər	. saçma sapan sözlər. bir biriylə ilgilsiz sözlər. hədərən pədərən sözlər
ipsiz sapsız	. köksüz. puka. hədərən vədərən. - ipsiz sapsız sözlər.
ipsiz sapsız	. ilgilsiz
ipsiz sapsız	utanmaz. avara.
iptən qazıqdan qurtulmuş	. ipdən . ən pis kötülükləri yapa bilən
iptən quşaq quşanmaq	. ipdən . yoxsul düşmək
iri qövdəli	. gövdəli . çam yarması. iri yarı.

iri yarı . çam yarması. iri gövdəli.

iri -**iri yapılı**: yapımlı. qıyımlı. **iri** qıyılmış. biçimli. **iri** biçimli.

iriyarı . heykəlli. -**iriyarı**, damızlıq güclü: ayqır kimi

ırqçı -türkün qara baxdına tüpürüm. (**türklərə yönəlik ırqçı bir deyiş**)

irliş var -eytim varsa **dirliş var**. (**eytim**: öyrəniş. təlim). (iyi yaşamın yolu öyrənişdən keçir)

ırmaq çaylar quraşar -axar sular birləşər, **ırmaq çaylar quraşar**.

irtçağı . səhər çağı. -ağ sandığım açıldı, içindən nur saçıldı. (**tapmaca**). (**irtçağı. səhər çağı**)

irtə -irdə varsa dağlar ona dayanmaz, birlik olsa yağı yurda basanmaz. (**irdə**: iradə. əzm)

is . səmimiyyət. -kişiyə gərək **is könüldə**, us başda. (us: huş. ağıl). -**isi** ilişgiddə bulunmaq.

isindən . **viyəsindən**. -gəlmək qonaqdandır, salmaq yola ev isindən.

islandıqca ağırılanasın -yer var odla odun olasın, yandıqca alovlanasın, yerdə var su ilə pambıq olasın, **islandıqca ağırılanasın**.

islanmadan -yolun qısaşı yorulmadan, **yağış kəsməsi, islanmadan** yaxşı.

istə . **isdə**. özlə. -**nə özlə**, nə gözlə. (**özlə**: **isdə**)

istədiyi kimi təprəşmək . at oynatmaq.

istədiyin söyləyən -**istədiyin söyləyən**, **istəmədiyin dinləyər**.

istəknə irür . (**irür**: çatar). -kim ivər, şeytanə ol uymuş durur, olki istəknə irür, küymüş durur. (**ivər**: tələsər).
(**uymuş**: yatmış). (**küymüş durur**: yanmış olur)

istəq **istək**. dilənc. -**istək səndə istək məndə**, olumsuzluq nərədə!

istəq duymaq . içi çəkmək.

istəq -yaşam: **istək**, sevmək, bəğənmək

istəqlinin armanı -**istəklinin armanı**, başladığı döğüşü bitirib yaşamaq.

istəqsiz . **istəksiz**. atıcı. çəkməyən. ağır qanlı. anipati

istəmədi sevməyi -sevmədi istəməyi, **istəmədi sevməyi**.

istəmədiyin -istədiyin söyləyən, **istəmədiyin dinləyər**.

istəmsiz . iradəsiz.

istənilən anda . ha deyincə.

istəş kimdən -**istəş kimdən**, görəş ondan. (**görəş**: qılış. əməl)

isti kökə, ot yarpızı. (bulaq otu: yarpız türü) -ocaq çayı, küp pendiri, **isti kökə, ot yarpızı. (bulaq otu: yarpız türü)**.

isti qana . **isdi qana**. -yaradan söz, yaranan söz, **isdi qana**, canda verən söz. (irfan yolu)

istifadə etmək . **yararlanmaq**.

istisi nə közü -ölüm yaşmın bir üzü, **nə istisi nə közü**

istisi - **istisi çox**, istisi yox. (ağırlığı çox, oğuşu çox). (**ağırlığı**: zəhməti). (**oğuşu**: bərəkəti)

iş adamı kimi düşün -**iş adamı kimi düşün**, düşüncəli kimi qılın.

iş ayağa düşmək . iş sorumsuzlara qalmaq.

iş başarana düşər . işi bilən aparar.

iş bilənlik . qayralıq. bilginlik. ləyaqət.

iş bilməzin sözü çox. əlindən bir iş gəlmir, ağzı təgirman tək işlir.

iş çıxmaq . **iş çıxmaq.** güclük çıxmaq.

iş çıxartmaq . **iş çıxartmaq.** güclük çıxartmaq.

iş edinmək . **iş edinmək.** sırtına almaq. üstünə almaq. öhdələnmək.

iş əri . iş bilib iş işləyən.

iş ərlərinə . əhli fənnə. -qara qablı pitik: **iş ərlərinə** bəlli olan kitab.

iş gəlişi . **gəlişi.** ehyanən. əgər. **-iş gəlişi** gördün de.

iş içində işlər var . bilmədiyimiz nərsələr var.

iş işdən keçmək . aça (fərsət) qalmamaq.

iş keçirsə bırax **-iş keçirsə bırax,** iş gəlirsə tut.

iş qəlirsə tut **-iş keçirsə bırax, iş gəlirsə tut.**

iş sarpa sarmaq . iş çətinə düşmək.

iş səni sıxar **-işi sıxmasan, iş səni sıxar.**

iş yapanı **-iş yapanı** söz yapamaz.

iş yöndəm . görəlgə. (**yöndəm:** fənn) **-kimindən görəlgə,** kimindən yörelgə. (birindən iş yöndəm öyrən, birindən tədbir, ağıl).

işbir . şərik.

işəmək . su tökmək.

işəyin tutamamaq beli açılmaq.

işi ağırdan al . (**ağırdan al**: tələsmə). -işi ağırdan al, yaşamı yavaşdan.

işi azıtmaq . (**azıtmaq**: **acıtmaq**). aşırılığa qaçıрмаq. (**aşırılığa**: ifrata)

işi basmarlamaq . pələ pört eləmək. bələ pört eləmək. dərinə gedmədən ayaq üstü bir işi yola qoymaq.

işi bitmiş . artıq ölmüşə qoyun.

işi çıtlatmaq . nərsəni birinə sezdirmək.

işi pişirmək . öncədən aralarında anlaşımaq.

işi sıxmasan -**işi sıxmasan**, iş səni sıxar.

ışığ qara -yaş ötür, **ışığ qara**, yağış qara çevrilir.

ışığ umma -daxmada yaşıyan baxıçıdan **ışığ umma**.

ışığ verən . çakar. parıldayan.

ışığ yol -qaranlıqda **ışığ yol açar**.

ışığ -**bu iş çox ışıq istər**: bu iş çox uzun sorundur.

ışığ . car. -tünlüyüzdən ay göründü, **könlümüzə, car göründü**. (**tünlüyüzdən**: dam bacasından).

ışıqlar . yağtılar. rəhmətlər. nurlar. -yağtılar yağursun başından.

işilik ölməz -təpər olsa **kişilik ölməz**. (**təpər**: qeyrət)

işin alayında olma . işi gərəyin önəmsə

işin aşdı -**işin aşdı**, işin yaş?. (işinin keçdi, pozuldu)

işin aşırmaq . korunu öldürmək. gözün qurdun tökmək.

işin sonu . art yanı. (**art**: ard).

işin sonu . alt yanı.

işin sonun düşüncül -işin sonun düşüncül.

işin usdası . arı, bal alacaq çiçəyi bilir.

işin yaş -işin aşdı, **işin yaş**?. (işinin keçdi, pozuldu)

işində ol . sür gedsin. aldırma.

işinə gəlmək . ərəğinə uyğun olmaq. (**ərəğinə**: amacına)

işini bilmək . nə etməyin bilmək.

işinin əri . tutduğu işin bilicisi.

işqal etmək: yer tutmaq

işqil . **işgil**. müşgül. -yoxdu işgil danışığıla çözülməsin.

işqili çözməz . **işgili**. -min qayğı, **bir işgili çözməz**. (**qayğı**: niyərançılıq. nigərançılıq) (**qayğı yesən** əridər, düğün çözülməz qalar)

işlə dişlə -baş pişməsə, aş pişməz. (yayın işi, qışın dişi). (**işlə dişlə**)

işləməzə -işliyə nə yoxlar artıq var olur, **işləməzə varlar belə yox olur**.

işləndikcə tozar . köhnə damdaşın işi bitməz.

işlər . yapılar. -birinin **yapıları**: birinin işləri.

işlər bacarmaq . fətlər, qılıqlar bilmək.

işləri pozuq . bacası tütməz.

işlətmək . sərf etmək. -pozuntuya vermək. kötü, pozuq işlərə **işlətmək, sərf etmək**.

işləyən -**işləyən** inci taxar, şləməyən yandan baxar. (**inci**: qızıl. tutarlı, bahalı daş)

işliyənə -**işliyənə** yoxlar artıq var olur, işləməzə varlar belə yox olur.

işliyənə yoxlar artıq var olur, işləməzə varlar belə yox olur.

işnənim əminəm. inancım

işsiz gücsüz qalmaq . işsiz gücsüz qalmaq. açığa düşmək

işsizlər ağası . işsiz, işdən atılmış.

işdən -**işdən düşmək**: çapdan düşmək.

it -**it** duz çörəyi itirməz.

. -**it it ilə dalaşanda**, qurd körpünü aşar.

-**itin iki ayağı üsdə durması**: susda durmaq.

it çoban -qurd özü çün işlər, **it çoban üçün**.

it hürər karvan keçər axmaqla baş başa qoyma

it izi at izinə qarışmasın . düzən diləyi.

it sığınar -taya kölgəsinə **it sığınar**.

it təvəyə hürər . dəvəyə. -**it dəvəyə hürər**, dəvə eşitməz.

it tişi . **dişi**. -**it dişi** doğuz dərisi: çəkişmədə bir-birinə tay olanlar.

it yediyi gündə -at yetdi gündə, **it yediyi gündə**. (at çox çətin kimsəyə aışır)

itburnu . gildik. nəstərən.

itə -çörək versən, **itə ver**.

itən . yoxalğan. -yoxalğan piçağın sapı altın. (itən piçağın sapı altın).

itər anılar -yıllar ötər, qocalar doslar, **itər anılar**.

iti . tezin. -**tezin qaçdım**, duvar aşdım. (**tezin**: iti)

iti tavqal. tovqal. odlu. ürəkli. -**tavqal kişi** dağ oyar.

iti çapanın -**iti çapanın** yükün yel alar. (hər işin hər yönün düşünməyə çağırır)

iti öldürənə sürütdürərlər . suç azqınlığa yol açana düşər.

iti sıçan yerində tutmaq . birin suç üstü yaxalamaq.

iti **1.** sürək. -bu onda **sürəkdir**. **1.** yeğın. şiddətli. -**yeğın** qış.

itişib qaqışırılıq -alt alta üst üsdə: **bir-biriylə itişib qaqışırılıqda**.

itqidir . **itgidir**. çıxışa. ziyandır. -yaxşıdan yaman tutulsa çıxışa, yamandan yaxşı tutulsa girəşə. (**girəşə**: qazandır). (iyidən kötü doğarsa ziyandır, kötüdən iyi doğarsa qazandır).

ittiki itdi . **itdiki itdi**. - onu mən aradım bucaq bucaq, tapanmadım, **itdiki itdi**. (**aradım**: aradım)

ivər . tələsər. -**kim ivər, şeytanə ol uymuş durur**, olki istəknə irür, küymüş durur. (**uymuş**: yatmış). (**irür**: çatar). (**küymüş durur**: yanmış olur)

ivinti yeri . axar suyun ən hızlı yeri.

iyi baxsın . razı olsun. iyiliksin. yar olsun. . -tarı səndən razı olsun. tarı sənə iyiliksin (iyi baxsın). tarı sənə yar olsun.

iyi tilək, güclü biləkli -topraq əksən su istər, suyu gəldi suvarmaq, becərdə biç bol ürün, **iyi dilək, güclü biləkli olsun.**

iyi yerləşmək . tam uyqun yerin tutmaq.

iyid ölər -kərvan keçər iz qalar, **iyid ölər ad qalar.**

iyiqi . **iyiki.** şükürki.

iyiliğin səndən ayırməsın . tarım səndən razı olsun. tarım səninlə birlik olsun.

iyiliklə kötülük -usluqla dəlilik, aydınlıqla dumanlıq, **iyiliklə kötülük**, yanıqlıqla qanıqlıq birbirin göstərir. {dumanlıq (kölgəlik)}

iyiliksin . iyi baxsın. yar olsun. razı olsun. . -tarı səndən razı olsun. **tarı sənə iyiliksin** (iyi baxsın). tarı sənə yar olsun.

iyiliyə yol açır -yamanlıq edməmək, **iyiliyə yol açır.**

iyisin -iyisin, iyi qal. yoxsa çalış iyi ol.

iyizligə anunma . (**iyizligə**: yamanlığa). -yar görgünə inanma, sular üzə dayanmaq, **iyizligə anunma**, dildən çıxsın uyku söz. (**görgünə**: gözəlliyinə). (**anunma**:peşələnmə). (**uyku**: iyi)

iz bıraxmaq . yer edmək.

izahlamaq . iç edmək&.

izahlamaq . açıqlamaq&.

izi qalmış yolumun ardıca -səni görmək diləylə təki tingə gedərəm, gəzibən keçmişimin özləminə yaş tökərəm, **izi qalmış yolumun ardıca mən gəzməliyəm?**, yaş keçir durmağı bilmir ötüküm. (**təki tingə**:

yalnızca). (**ötüküm**: vaxdım).

izindən . quyuğundan **-oğrunu quyuğundan**, ilanı başından tut.

izinlə birləşsə cığıra dönər -sıldırım qayaya dırmanan izim, **izinlə birləşsə cığıra dönər**.

juysi (ingilis) . süyci. şirəli.

kin, öcü olan -qurdu tökməli. (qaşınması, **kin öcü olan açmalıdır**. yaşam güdədir, yaramaz güdəsin)

kirişi qırmaq . **kirişi**. qaçıb gedmək.

qab altdaca -tap tapmaca, **qab altdaca. (tapmaca). (yemək payı)**

qaba danışmaq . atıb tutmaq.

qaba gobud . ayı kimi. mal kimi. öküz kimi. kəl kimi. qaba gobud davranan

qaba sofu . şex.

qababı köz -adamı söz, **kababı köz yandırır**.

qabadayı . darqaşayırd.

qabaq çiçəyi -qabaq çiçəyi kimi açılmış.

qabaqda qış -qabaqda qış kimi qılış kəsir (qılış kimi qış soyuğu)

qabaqlamaq . yol almaq. ilərləmək. sibqət tutmaq.

qabaqlaşmaq duzsuzlaşmaq.

qabal beşlik kimi pozmaq. (qabal: qondarma). (yalanını ortaya qoyub danlamaq, tərsləmək).

qabal beşlik kimi pozmaq. (**qabal**: qondarma). (yalanını ortaya qoyub danlamaq, tərsləmək).

qabal . qondarma. **-qabal** beşlik kimi pozmaq. (yalanını ortaya qoyub danlamaq, tərsləmək).

qabartmaq su qoşmaq. su qatmaq.

qabığına çəkilmək . öz içinə dalmaq.

qabıq -ayağın altına **qabıq qoymaq**: bir düzənlə yerindən edmək

qabıq . kavkı.

qabına sığmamaq sevincində daşmaq.

qabına sığmaz . daşqın. qınından çıxan. özündən çıxan

qabına yaraşan . çəkinə uyan. səviyyəsinə uyan.

qabırqası qalın olmaq -qabırqası qalın olmaq. (gobud, sözə qulaq asmaz)

qablama tava **-qablama tava**, hər kimdə bir hava. ortada birlik qalmamış.

qablıqın biç -kəndivi özgə gözlə ölçütmə, **yaşamında özün üçün qablıqın biç**.

qabrayın nifuzun. **-adı yanmaq**. qabrayın itirmək.

qabuğuna çəkilmək . özünə dalmaq, cummaq.

qaça . gözdən qaçınan. -örtük qaçdı, **qaça çıxdı**. (taxqa düşdü, kəl göründü). (**taxqa**: kiçik börk, başlıq) (kəmikləri

örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar ortaya çıxdı. kötöklər. (kəmikləri: qaçıları.

qusurları). (**kötöklər**: pisliklər)

qaçaq yer yox, sığıncaq yox -yel əsdikcə əsər saçlar, könül ağlar, dağıtmaz qəm dağın qayğı əlindən qurtaranmaz

can, qaçaq yer yox, sığıncaq yox, qaranlıqdır tapılmaz yol.

qaçaq yolu . qaçamıq

qaçaqaqda doğmuş . köç sırasında. -anası onu qaçaqaqda doğmuş (köç sırasında).

qaçamaq . sığmaq. pənahqah.

qaçamaq . mahana. qılıp.

qaçamaqlı yanıt . yan gedən cavab.

qaçamıq yanıt. qaçamıq yanıt. qayıp cavab. bulanıq cavab.

qaçamıq . 1. çəkingən. səmimi olmayan. 1. yaxalanması güc. 1. çapıq keçən. 1. mübhəm. 1. dal qapı.
1. arasıra. hərdən. -**qaçamıq** siqar çəkir. 1. gizli. – **qaçamıqda** yaptı. 1. qaçaq yolu.

qaçamıqda . gizlicə. -**qaçamıqda** yaptı.

qaçamıqlıq . qaçamıqlıq. (aşüfdəlik). bulanıqlıq. qayıqlıq. açıq olmuyan durum.

qaçanda tanrını -**qaçanda tanrını** çağırır qovanda.

qaçanı qoğasan -kölgə kimi olma, tutandan qaçasan, **qaçanı qoğasan**. (qadın kölgə kimidir, kendisini arayandan qaçar, önündən gedənin arxasından qoşar).

qaçanı qoğma . özü bir işdən uzaqlaşanı qurtdalama

qaçanın anası ağlamamış . kütəkdən qaçan qazanmış

qaçanın qıçı -qoğanın gücü var, **qaçanın qıçı**.

qaçar doğan dosdu yarı . (doğan: qohum). -**qaçar doğan dosdu yarı**, yalquzaqda çəkər zarı, əldən gedib sıy sığığı, əldə sıydan salan qara üsdü qara. (sıy: hörmət). (sığığı: etibar). (sıydan: sayqıdan). (**tiryək**).

qaçar -kimi qaçar kimi köçər.

qaçıq corab .ilməyi qaçmış olan.

qaçınılmaz -igidin varı ortada gərək. (**qaçınılmaz yerdə işlənməlidir**)

qaçınılmaz -kor boğaz. (**gərəkli olan, qaçınılmaz nərsə**).

qaçınmaq . geri durmaq.

qaçınmasan ölümdən-qaçınmasan ölümdən!, tutulmasan ölümə, yanaş gedsən ölümə, ölüm yetib öz yolunu düz gedər.

qaçır -adam deyil, hey **qaçır**, meşə deyil, səs salır. (**tapmaca**). (**çay**).

qaçış tovuş. dov (< **tov**: yeyin).

qaçqır qaşqır . qurd. börü. -**qaşqırın gəzdiyi yer**, quzqunsuz olmaz.

qaçmaq məndən -**qaçmaq məndən**, qovmaq səndən.

qaçmaq . daban qaldırmaq.

qaçmaq -**yuxusu qaçmaq**: yuxusu açılmaq. yuxusu dağılmaq.

qaçmaqdan qovalamağa - qaçmaqdan qovalamağa çağ qalmaz

qadın ağızlı . **qadın**. xanımının sözündən çıxamayan

qadın avçısı . **qadın**. qadınları başdan çıxaran

qaf tağı . **kaf dağı**. söylənlərdə, ovsanalarda uca dağ. -burnu kaf dağında: çox kibirlik, küpürlü)

qafa dəng . oydaş.

qafa tutmaq . qarşıt gəlmək.

qafa tutmaq dirənmək. qarşı gəlmək.

qafadan atmaq . uydurub söyləmək. özündən çıxartmaq.

qafadəng 1. oydaş. 1. həmsöhbət.

qafası almamaq . qafası çəkməmək. (yorqunluqdan) anlayamamaq.

qafası dumanlı . beyni azca əsrək.

qaftar . **kafdar**. yələli qurd. sırtlan.

qaqa . **qağa**. əziz. sayu.

qal . **xal**. dan. bənək.

qala qalmaq . kəsilmək. rədd olmaq. dəsdən düşmək.

qala qapısın -külə kişi qala qapısın, əgilib keçər. (**külə**: güdə)

qalafa . **kalafa**. **kavala** (< **kav**). xaraba.

qalağa . **kalağa**. daxma. **-öz kalağam**, yad sarayına qat dəğər. (**kalağa**: daxma). (**qat dəğər**: çox dəğərlidir)

qalamaz . tutunamaz. duramaz

qalanları sağ bolsun -yatan yeri yağtı, **qalanları sağ bolsun**. (**yağtı**: ışın). {ölü yarqışı. (**yarqışı** : rəhməti)}.

qalay . 1. **qolay**. pis. aldatıcı görünüş. **-qalayın** biridir. — **qalay** adamdır. 1. söğüş. küfür.

qalay parraq. -dışı qalay, içi alay.

qalbeyin . **kalbeyin**. cırqoz. çətin qoz. içi qabığında güc ayrılan qoz. yola gəlməz, söz eşitməz biri üçün deyilir.

qalçasında . **xalçasında**. qalında. qalısında. -təbriz degən yurdum var, al sarısı, çiçəkləri qalında. (təbriz adlı vətənim var. (**qalında**: **qalısında**. xalçasında).

qaldıqca batar -yıxılan qalxdıqca ucalar, **yıxılan qaldıqca batar**.

qalı toxuyan -**qalı toxuyan** palaz üsdə oturur.

qalıb dəğişmək . ölmək.

qalıb kəsilmək . donaqalamaq. donaq almaq

qalıb kimi uyumaq . qımıldamadan, dinc yatmaq.

qalıbının . donunun. -**qalıbının əri olmamaq** görünüşü umdurduğu kimi olmamaq.

qalın his . qurum -qaranlığın **qurum kimi** yağması: qaranlığın getdikcə artması.

qalın qalıq -küşən dəniz, **qalın qalıq**. (coşan dərya, bulqan hava).

qalında . qalısında. xalçasında.

qalısında . qalında. xalçasında.

qalqışmaq . **qalxışmaq**. təşəbbüs etmək.

qalqışmaq -boyundan yekə **işlərə qalxışmaq**: qılamaz işlərə girişmək.

qalqışmaq . **qalxışmaq**. təbbüs etmək.

qalmasın . bıraxdın. olmasın. -**bıraxdın** sözlər eşitdim. (**bıraxdın**: bıraxılmış)

qalmayıb artıq sevirəm mən -sevməkdə gözüüm **qalmayıb artıq sevirəm mən**, düşsəmdə uzaq sevgilidən sevgi kökün can yuvasında əkərəm mən. (**can yuvasında**: can evində)

qalmış külü -savmış gülü, **qalmış külü**.

qaltıramamaq -**söz qaldıramamaq**: söz götürəməmək. söz çəkəməmək. toxunan sözə qarşılıq vermək.

qaltırmalıyam ki . **qaldırmalıyam ki**. qeyd etməliyəm ki. deməliyəm ki. tutmalıyam ki. saptmalıyam ki.

qamanda	. kamanda . kərişdə. yayda. zehdə. -qulağı kərişdə : nə söylənəcəyinə maraqlanmaq.
qamuoy	. rifrandum.
qan bankası	. qan saxlusu.
qan çıqmaq	. qan çıxmaq . qan tökülmək. savaşı düşmək.
qan hər yanı götürmək	. hər yanı qan tutmaq. çox qan axmaq.
qan istəmək	. ölüm istəmək.
qan qana	- qan qana , diş dişə, qol qola, baş başa çalışmaq (canla könlüdən birləşmək).
qan qəsilmək	. qan kəsilmək . qıpqırmızı olmaq.
qan qözün eşmə	. xan gözün . -yurtda oturub xan gözün eşmə .
qan qusdurmaq	. çox incitmək.
qan qütmək	. qan güdmək . öc almaq.
qan olar!	-elin suyun çörəyin, hər kim kəsə qan olar!
qan saqlusu	. saxlusu . qan bankası.
qan tər içində	. çox tərlı.
qan tutmuşlar	. şaşqına uğramışlar.
qan	. kan . ərgənə. yergənə. mädən yeri.
qana bulanmaq	. ala bulanmaq.
qanadı yoxdur uçuır	-ayağı yoxdur qaçır, qanadı yoxdur uçuır . (tapmaca). (bulut)

qanadı yoxdur uçur -ayağı yoxdur qaçır, **qanadı yoxdur uçur. (tapmaca). (bulut)**

qananın -**qananın**, kəl qarısı olasan.

qananları sarsıdar -ölmək yalnız çevrəndəkin sinsidər, qanmamazlıq, **qananları sarsıdar.**

qanatlanmaq . hızlanmaq. yürtlənmək.

qanı sulu . qansız.

qanı tutuşmaq . coşmaq. qızmaq.

qanı 1. fikr. fikir. **1. kanı. -yuxu kanı:** yuxu tuluğu.

qanıqlıq . yetinmə. könlü toxluq.

qanıqmaq . usu yatmaq. usu kəsmək. qane olmaq. anlamaq.

qanıqmamaq . razı olmamaq& . -**İÇİ QANIQMAMAQ:** könlü razı olmamaq.

qanıqsız . məntiqsiz. -bilgisiz, **qanıqsız** sezişsiz, özgürlük əldə duramaz. (əldə duramaz: dəvam edəməz).
(**sezişsiz:** dirayətsiz).

qanın qızı adıynan . **xanın.** -**xanın qızı adıynan**, şaman qızı cadiynan, vay yoxsulun qızına

qanıtcı . sərfəcu.

qanıtmaq . tədəi etmək. – bu onu **qanıtır**

qanqal . kəngər.

qanqırmızı qansıl qırmızı). -qurdun ağzı qanlı, yesədə qanlı yeməsdə qanlı. (qurdun ağzı qanqırmızı olur).
(**qanqırmızı:** qansılqırmızı).

qanlar -**İÇİNDƏN QANLAR AXMAQ:** çox acı, kədər, üzüntü büküntü içinə dalmaq.

qanlı pıçaqlı . birbirinə qənim.

qanlıva düşməniyə. -ağzın dolu qan olsada, qanlıva bildirmə. (içivi özgəyə vermə, bildirmə)

qanmaqlıqdan yoğun varlıq -qanmazlıqdan yoğun yoxsulluq, **qanmaqlıqdan yoğun varlıq**, düşünmədən yoğun qulluq yox. (**yoğun**: ağır). (**qulluq**: yükünü. ibadət)

qanmamazlıq -ölmək yalnız çevrəndəkin sinsidər, **qanmamazlıq**, qananları sarsıdar.

qanmaz dilini -**qanmaz dilini kimsəyə bir kim demək olmaz**, sözdür ucadan göylərə bilkim.

qanmazdan -yalnızlıq yaramaz kişiyyə, **qanmazdan ol eşiyyə**. (**ol eşiyyə**: uzaq ol)

qanmazlıqdan yoğun yoxsulluq -**qanmazlıqdan yoğun yoxsulluq**, qanmaqlıqdan yoğun varlıq, düşünmədən yoğun qulluq yox. (**yoğun**: ağır). (**qulluq**: yükünü. ibadət)

qansız . qanı sulu.

qantal ayağa . **qandal**. -zəncir ələ, **qandal ayağa**. (**boğal**: zəncir).

qanunmənd . yasır. yasıya, qanuna uyqun

qap baca açıq . qorunmasız.

qapağında ye -qazanda pişir, **qapağında ye**. (ged olduğuna keçin).

qapaq daşı . geniş, yassı daş.

qapalı . utlu. həyalı.

qapan -**sinək qapan**: sinək yapışqanı. sinək kağızı.

qapı dışarı edmək. qoğmaq.

qapı duvar . döğülüb açılmıyan qapı.

qapı eşidər -ucadan desən özgə eşidər, duvara desən, **qapı eşidər**.

qapı ərləri . əsgidən paşaların əl altı qolçuları, sərbazları.

qapı qapamaca . evdə kimsə qalamayaraq bağlı qapılar.

qapı qapı dolaşmaq . hər qapıya, yola baş vurmaq

qapı qolu . qol dəmiri. sürmə.

qapıdan qoğsan bacadan düşər . çox üzlü. sırtıq.

qapıq üzlü . üzü soyuq. yol verməyən.

qapılar açar -altun haçar qapılar açar. (pul olunca çox yerdə yerin olar)

qapını böyük açmaq . çox tükətmək.

qapısı açıq . əlaçıq. verəgən. bağışlayan.

qapısın -istəyin qoruyan, **qapısın gen açmaz**.

qapısın qoyan -qapısın qoyan, çalanın gözlər.

qapıya - bir **qapıya çatmaq**: bir sonuca varmaq

qaplıq . (rukeş)

qapmış qapılmış könüllər. aşiq məşuq olanlar.

qapo . **qapo**. müstəbid. -qapo qarşında, ya tora düş, ya qurşuna tuş. (**qarşında**: döğüşündə)

qapuq . bağlı. -nədən böylə daluq, keçmişə aluq, gələyə qapuq?. (**daluq**: pərişan. aşıfdə). (**aluq**: halusinə olmuş. qapılmış). (**gələyə** : gəlcəyə).

qar -qar yerin yorqanıdır.

qar çalması . qar halvası. doşabla qarışdırılıb yeyilir.

qar halvası . qar çalması. doşabla qarışdırılıb yeyilir.

qar quyusu . yayın işlətmək üçün qar saxlanılan quyu.

qar suyundan qaymaq tutar . çox bacarıqlı olan.

qar suyundan qaymaq tutur . çox kələk birinə deyilir.

qar suyundan -qar suyundan qaymaq tutulmaz

qar yağa -yağış yağa **qar yağa** vay kəssəyin başına. (**kəssək**: topraq toparı)

qar yağırsa -qar yağırsa iz qalmaz.

qar yaqmaqla . yağmaqla. -qar yağmaqla, qarqa ağarmaz

qar . (tapmaca). -ağac başında ağca yumaq. (**qar**).

qar . **kar**. -bağırən ağız **kar** olar.

qara . çox. -qara varlı: çox varlı.

qara ağız . qara salıq. çor ağız qara xəbərçi.

qara basır -yuxuda gördüm al, alır məni, yox nənə qurban **qara basır səni**.

qara basmaq . (yuxuda) ağırlıq basmaq.

qara çalı . ara pozan.

qara ərək . nəsiri.

qara güclər . uymal güclər . (**uymal**: avanal. mütəssib).

qara kölgəsi -**qara kölgəsi kəsilsin**: çorluğu, korluğu uzaq olsun.

qara qabarcıq . qoyunlardan bulaşan qara çiban. qorxunc kəsəl.

qara qablı pitik . iş ərlərinə bəlli olan kitab. (**iş ərlərinə**: əhli fənnə)

qara qara düşünmək. üzüntülü düşünmək

qara qatıq . fisincan xuruşu

qara qış . qışın çilləsi.

qara qış qış qopun. qış qiyamət. şaxda soyuq.

qara qorxu gəldiki . barmağıynan silkələdiki.

qara maşa . incə əsmər, küçük müçük qız, qadın.

qara pişik gəzmək . işsiz qalıb qavqa aramaq. –**o qara pişiyin gəzir!**

qara salıq . çor ağız. qara ağız. qara xəbərçi.

qara su -**ayağına qara su enmək**: ayaqda qalıb yorulmaq.

qara sudan səmirər -qayğısız, **qara sudan səmirər** (ətlənər). (**qayğısız**: anlamaz. dərdsiz)

qara suları . (**qara**: topraq. quraq). dəniz kıyısında olan böyük göllər.

qara topraq . yağız yer. -**yağız yer** yatağın olsun: öləsən. (**yağız**: qaramtul boz)

qara topraq -son duraq, **qara topraq**.

qara tunqa qara gecə. yamanlıq. -qızıl tanqa, **qara tunqa**. (**tanqa**: tınqa. pul). (pul, qara gün üçündür).

qara üsdü qara	-qaçar doğan dosdu yarı, yalquzaqda çəkər zarı, əldən gedib sıy sığağı, eldə sıydan salan qara üsdü qara . (doğan : qohum). (sıy : hörmət). (sığağı : etibarı). (sıydan : sayqıdan). (tiryək).
qara yağız	. qoyu, iti əsmər.
qara yaşlı	. acıntısı çox olan kimsə.
qara yazı	kötü qədər
qara	. 1. bayağı. adi. özəl uzmanlığı olmayan. 1. quzey. şumal. qaramtul olduğundan bu adı almış. – qara dəniz : şumal dənizi. – qara yel : şumal yeli.
qarabaxt	. umduğun bulmayn.
qarabaş	. dərdli baş.
qaraca	. üst qol. bazu.
qaraca	. üst qol. bazu.
qaraçı	on barmağında on qara. hamıya qara yaxan. (qara : töhmət)
qaraçı düğünü	. qarmaqarışıq toy.
qaraçı savaşı	qaravaş savaşı. qarqaşalıqla iğrən sözlərlə çıxıb sürən savaş.
qaragün	. böyük yas.
qaraqış	. şaxda qış
qaraqol gəmisı	. ortahlığı yoxlamaq üçün gəzən gəmi
qaraqucaq gürəşi	. yağlı gürəş. (yağlı gürəş : gövdəni zeytunla yağlayıb, çimənlikdə aparılan gürəş)
qaralar	-üzüm üzümə baxa baxa qaralar : kötülükləri kişiler birbirindən öyrəşir.

qaramaq . baxmaq. -tanrı kora necə qarıb, kor tanrıya elə qarar.

qaranın biri . pezəvərin, kəlin, heykəllinin biri.

qaranlığa ox atmaq . aranı qarışdırmaq.

qaranlığa saplanmaq . qaranlığa dalmaq.

qaranlığı . tünüğü. -seviş söğüşü bassın, **ısq tünüğü**. (**söğüşü**: nifrəti).

qaranlığın qurum kimi yağması . qaranlığın getdikcə artması. (**qurum**: qalın his)

qaranlıqda -**qaranlıqda** hamı birbirinə oxşar.

qaranlıqdayıq -kölgəsiz **qaranlıqdayıq**.

qaranlıqdur tapılmaz yol -yel əsdikcə əsər saçlar, könül ağlar, dağıtmaz qəm dağın qayğu əlindən qurtaranmaz
can, qaçaq yer yox, sığıncaq yox, **qaranlıqdur tapılmaz yol**.

qarar baxar. -tanrı kora necə qarıb, **kor tanrıya elə qarar**. (**qaramaq**: baxmaq)

qarasan ağ -**mənə nə, qarasan ağ**, çirkinsən gözəl, sayqın olursa mənə, min sayqılı mən sənə.

qarası qara -ağı ağ, **qarası qara**: təni ağ, saçı gözü qara olan.

qaravaş maşası . qara, quru çirkin.

qaravaş savaşı . qaraçı savaşı . qarqışalıqla iğrən sözlərlə çıxıb sürən savaş.

qaraya . torpağa. -gəməsi **qaraya oturmaq**: artıq sürəməz olmaq.

qarıb baxıb. -**tanrı kora necə qarıb**, kor tanrıya elə qarar. (**qaramaq**: baxmaq)

qarın ağrısıdır -kөнүlsüz yeylən aş, **ya qarın ağrısıdır, ya baş**.

qarın doyurmaq . boğaz basmaq.

qarın oğar . çox acığar. -yayın kölgə kovan, qışın qarın oğar. (**kovan**: örtülü qorunmuş yer). (**qarın oğar**: çox acığar)

qarın savaşı . boğaz savaşı. keçim savaşı.

qarın yaxın -qardaşdan **qarın yaxın**.

qarısı yashlı olur -yağıya ayağan yaralı, qadını qaralı. (**ayğan. ayağan.** acıyan. qıyan. rəhm edən). (kəndisi yaralı olan, düşmana acısa, **qarısı yashlı olur**).

qarış qarış gəzmək . hər yanı dolaşmaq.

qarışıq . teltik. dolaşiq. qarışıq.

qarışmaq . barmağı olmaq. əli olmaq. ilgisi olmaq. əlliylə olmaq. qatdığı olmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var

qarıya vurmaq . (**qara**: topraq. quraq). sudan toprağa atılmaq

qarqa ağarmaz -qar yağmaqla, **qarqa ağarmaz**.

qarqa dili . rozmari.

qarqa qarqanın -**qarqa qarqanın gözü**n oymaz, xoca xocanın götün (poxun).

qarqa pox yemədən . irt erkən. (**irt**: səhər)

qarqalar başın -**dili olmasa qarqalar başın yeyər**: dilli başlı olan.

qarqanı -göyərçinlər göyərçinlə uçarmış, **çəkənməz qarqanı** qartal yanında.

qarqış sözü əlin boş qalsın, yeyənin çox.

qarqış yağdıran qışdan-nə qorxum dalqalardan var, **nə qarqış yağdıran qışdan**, geniş dərya kimi sinəmdə sarsılmaz,
ağırlığım var. (**ağırlığım**: astlığım. vüqarım)

qarqışın -alqışın dibi yağdır, **qarqışın** dibi qan.

qarqışlara . qarquluğa. bədbəxliyə. -üz görkünə inanma, sular üzə diyanma, **qarquluğa oylama**, dildən çıxsın
yarqu söz. (**görkünə** gözəlliyinə). (**oylama**: düşünmə). (**yarqu**: yaxıcı)

qarquluğa . qarqışlara. bədbəxliyə. -üz görkünə inanma, sular üzə diyanma, **qarquluğa oylama**, dildən çıxsın
yarqu söz. (**görkünə** gözəlliyinə). (**oylama**: düşünmə). (**yarqu**: yaxıcı)

qarla yağış birgə . sulu səpkən. sulu qar.

qarmaqarışıq . allaq bullaq. alt üst.

qarmaqarışıq . ağdalı. anlaşılmaz.

qarnı toxdu -işdə yoxdu, **qarnı toxdu**.

qarnın qurd tüksün . qurd kəsəlinə batasan.

qarnın oğan . sonsuz acalan. -yayın kölgə qoğan, **qışın qarnın oğan**. (**qoğan**: gəzən. axdaran).

qarnın yansın . qarnın axısın, göynənəsin.

qarsımış qovsulanmış

qarşı çıxmaq . baş qaldırmaq

qarşı durmaq . muxalifət etmək.

qarşı gələcəklər . muxalif olaylar.

qarşı söyləmək . boyun tutmaq. etiraz etmək.

qarşıdan gələn . pişapış

qarşıdan gələn . yetib gəlyən. -yetib gəlyən el bayramı barıŋıza qulayın (**barıŋıza**: hamınıza). (**qulayın**: qut olsun. mubarəkdir).

qarşılamaq . tələfi etmək.

qarşılıq söyləvi . yanıtlaşma üçün qılınan qonuşma.

qarşılıq vermək . cavab vermək

qarşılıq 1. dəğər. qiymət. fiyat. -**qarşılıq** biçmək. -bu **qarşılığa** dəğməz. – **qarşılığı** neçədi. 1. cavab.

qarşılmaz -aşlınmasa, **qarşılmaz**. (**aşlınmasa**: öğrəşilib həzm olmasa). (**qarşılmaz**: qarşı durulmaz)

qarşında . döğüşündə. -qapo qarşında, ya tora düş, ya qurşuna tuş. (**qapo**: müstəbid).

qarşıt 1. rubərü. üzbəüz. 1. zidd. -aşağı tüpürsən sakal, yuxarı tüpürsən buğ: **iki qarşıt**, sakıncalı yol qarşısında qalmaq.

qarşıtda . rubəruda. üzbəüzdə.

qarşıtmaq . ipi qoparmaq. təzadd yaratmaq.

qarta gəz -**qarda gəz**, ləpir qoyma. (**ləpir**: iz)

qarta gəzər, ləpir qoymaz **qarda**. (**ləpir**: iz). çox zirəh, huşlu.

qartal gözü qayada -**qartal gözü qayada**, bala gözü yuvada olur.

qartal yuva qurmamış -tanqalıq yaranmamış heç nəyə belə, **qartal yuva qurmamış tanqa qalırsa genə**. (**tanqalıq**: təklik). (**tanqa**: tək)

qartal -göyərçinlər göyərçinlə uçarmış, çəkənməz qarqanı **qartal yanında**.

qartaşdan	qardaşdan. -qardaşdan qarın yaxın.
qartopu	. 1. qar topu. yer alma. 1. qardan yapılmış yuvarlaq. 1. ağ tombul.
qarul almaq	. cibhə tutumaq.
qasa çörək	. xasa çörək. çatəkmək. qızarılmış, suxarı çörək.
qasadaş	. kasadaş. həmxurak.
qasıb qoğurmaq	. sıxıb sıxışdırıb üzmək.
qasqatı qalmaq	. donub çalışmaz qalmaq.
qasnı	. kasnı. çirtiq çöpü.
qaş çatmazdan	. könüllə. küsmədən. - qaş çatmazdan alıb getdi.
qaş ilə göz arası	. qıl payı
qaş qabaqlı	. çatıqüz.
qaş taşı	-baş gövdənin çatıdır, gözlər onun qaş daşı. (çatıdır: tacıdır)
qaşbasdı	. ləçək. baş yağılığı.
qaşığı bilməyən	- bir qaşığı bilməyən, bir qazanı nə bilər.
qaşiq	. -kömçə gələr qaşiq gətirər.
qaşiq	- qaşiq olsa uzun saplı, ağza keçmədən göz çıxardar.
qaşiq	- qaşiq pox yeyənə düşər.
qaşiq atmaq	. qaşıqlamaq.

qaşıq düşmanı . əş. arvad.

qaşıq oyunu . ağac qaşıq şıqqıldadaraq oynamaq.

qaşıqla - **qaşıqla** yedirdib sapıyla gözünü oymaq: bir iyilik ardıca sonra qat qat üzüntü vermək

qaşımıram -qaşıyıram qanım çıxır, **qaşımıram canım çıxır**.

qaşına daş bağlamaq qaşına daş sallamaq. qaş qabağ sallamaq.

qaşınır . qocunur. -yarası olan qocunur. (**qocunur**: qaşınır). (suçlu arananda, kəmli suçlu çabıya düşər).

qaşınması -qurdu tökməliidi. (**qaşınması**, kin öcü olan açmalıdır. yaşam güdədir, yaramaz güdəsin)

qaşıyıram -**qaşıyıram qanım çıxır**, qaşımıram canım çıxır.

qaşqır . qaçqır. qurd. börü. -**qaşqırın gəzdiyi yer**, quzqunsuz olmaz.

qaşla göz arasında . kimsə sezmədən. qısa sürədə.

qaşları yaylanmış . qaşları yay kimi uzanmış.

qaşlı gözlü . üzü gözəl.

qat çımaq . **çımaq**. təbəqə çımaq. -**qat çıxmam**: ürəyim döyünər.

qat dəğər . çox dəğərliidir. -öz kalağam, yad sarayına **qat dəğər**.

qat qat . çox çox. -**qat qat** ağlamaq. -**qat qat** gülmək

qat qülmək -uğurlu yaşam sırrılar -yarı yemək, iki qat yerimək, **üç qat gülmək**, sonsusuzun sevmək.

qat söz . sərt, qırıcı söz.

qat ürək . bərk ürək. acımaz. daş ürək

qat yarımı	-bir qatı incə, bir qatı yoğun, qat yarımı hardan tapım.
qat yerimək	-uğurlu yaşam sırrılar -yarı yemək, iki qat yerimək , üç qat gülmək, sonsusuzun sevmək.
qat	. təbəqə.
qata	-nə iş qaldı gəlməmişki başıma, artıq qada , artıq çilə çəkəməm
qataqlaq	qadaqlaq. maharlamaq
qatam	- qadam sənə gəlsin. (ağrığım, kəsəlim sənin olsun). (qarqış)
qatı	-bir qatı incə, bir qatı yoğun, qat yarımı hardan tapım.
qatıq etmək	. yavanlıq etmək. –pəniri çörəyə qatığ ed.
qatıqız əkmək	. qatqısız əkmək. quru əkmək. yavan əkmək.
qatılsan	. baş qoşsan - kimə qatılsan , onunla yaşarsan.
qatın	qadın. - qadın qadın olsa ərin dəğişər, əl yox.
qatın əfəndi	. qadın. ən böyük qadın
qatın qadıncıq	. arvad yarım. ev eşiyin iyicə dolandıran.
qatın	- tombul ağ qadın: dələmə pendir.
qatına	. qadına. - könül vurqun, yaşam boyu qadına , pozuq çıxdı, atda onu al birin.
qatını	. qadını. - küçə qadını: küçə düşgünü. çoxun dışarda gəzən.
qatını qaralı	. qadını. -yağrıya ayağan yaralı, qadını qaralı. (ayğan. ayağan. acıyan. qıyan. rəhm edən). (kəndisi yaralı olan, düşmana acısa, qarısı yaşlı olur).

qatınlara	- qadınlara qarşı azıqlıq , törə degil, suçdur. (azıqlıq : azğış. azış. azma. qəddarlıq. şiddət). (törə : ürf. kültür)
qatır mıncığı	. böyük, göy mıncıq.
qatqısız əkmək	. qatıqız əkmək. quru əkmək. yavan əkmək.
qatlanmaq	. dişin sıxmaq.
qatlanmaq	- istər istəmə qatlanmaq : sinəyə çəkmək.
qatmaqlı yalan	. yalan üsdə yalan. (qatmaqlı : qatmərli)
qatmaqlı yuxu	. dərin, dadlı yuxu. (qatmaqlı : qatmərli)
qatmərli	. qatmaqlı. - qatmaqlı yalan : yalan üsdə yalan. - qatmaqlı yuxu : dərin, dadlı yuxu.
qatsay	. zərib.
qattığı olmaq	. qatdığı olmaq . barmağı olmaq. əli olmaq. ilgisi olmaq. əlliyi olmaq. qarışmaq. dəxaləti olmaq. –kimin əli var
qatun nənə	. böyük ana. böyük xanım.
qav	. kav. quru kəvrə ot köhnə (parça).
qavaf . kavaf	. yüngül ayağaltı.
qaval	. kaval. 1. içi boş. qamış. 1. ney.
qavala	. kavala. kalafa. (< kav). xaraba.
qavqa qaşağı	. savaş qəşovu. ara pozan. ara qızışdıran.
qavqa qaşağısı	. qavqanı qızışdıran.

qavqı . kavkı. qabıq.

qavlaq . **kavlaq**. cəndək. cəsəd. **kavlağın çəkmək**: ölmək.

qavramlı . ifadəli. dəyişli. **-gen dəyişli**, dərin söz: parlaq söz.

qavuşq sallamaq . qoşuq sallamaq. yaltaqlanmaq.

qavuşqcu . qavuşqcu. yaltaq. şişirən.

qay qada . qada bala. -sinər olsun, düşər olsun, **qay qada ıraq olsun. (sinər olsun**: nuş olsun).

qay qadıya salmaq . bəlaya salmaq. quyusun qazmaq.

qaya kimi . çox sağlam.

qayçıq avı . **qaypçıq avı**. sürgün avı. sürək avı. avları hər yanda sürüb bir arada qurşadmaq.

qayığın əğriliyi -**qayığın əğriliyi**, suda çıxar.

qayıq -ayıq gedəsən yol qısa, **qayıq gedəsən yol uzun. (qayıq**: qıraq. sapa. oynaq. gəzərək)

qayıqmaq . **qayığmaq**. qayqılanmaq. darıxmaq.

qayırac . arxac. hami. püştiban.

qayıracım . arxacım. hamim.

qayırcı . qorucu.

qayıрма . qoruyma. himmət. iltimas.

qayıрмаq . arxa olmaq. dayaq durmaq. hami olmaq.

qayqanaq - **qayqanaq dadlı olar**, bir gün sizdə ola bir gün bizdə.

qayqı . qayğı. : niyərançılıq. nigərançılıq. **-min qayğı**, bir işgili çözməz. (qayğı yesən əridər, düğün çözülməz qalar)

qayqı duruşu . sayqı göstərən durma, yürüş (rəfdər) yolu.

qayqı . qayğı. tasa. -yekə baş **yekə tasa**.

qayqı **qayğı.** fikir -isti çöpü, **qayğı** əri qurudar.

qayqı **qayğı.** -**qayğı**, başa qar yağdırar.

qayqılarım duyan. qayğılarım. -yaşlarımı silən olmasın, **qayğılarım duyan olmasın**, çiləm dərdim soran olmasın, təki qoru sən ürəkdə məni!

qayqılı olan dərdində olan. -**qayqılı olan** dəvəni görmüş.

qayqırma . **qayğıрма.** maraklanma. niyaran olma. narahat olma

qayqısız qayğısız: anlamaz. dədsiz

qayqu əlindən qurtaranmaz can -yel əsdikcə əsər saçlar, könül ağlar, dağıtmaz qəm dağın **qayğı əlindən qurtaranmaz can**, qaçaq yer yox, sığıncaq yox, qaranlıqdur tapılmaz yol.

qaymaq -qar suyundan **qaymaq tutulmaz**

qaymaq tuta bilməz -ayran nə dərək qalsada qaymaq tuta bilməz (**nə dərək:** nə qədər)

qaymaq . süt başı

qaymaq . qızaq yapmaq. züvmək.

qaynaq . suyun başı.

. -**uc uca qaynaq:** dəmir zolağların uc uca qaynaqlanması.

-**qıraq qıraqa qaynaq:** neçə yapraqı yanba yan qaynaqlanması

-**ağız ağıza qaynaq:** iki lüləni ağız ağıza qaynaqlanması

qaynamaz	- qaynamaz qazan , od olmasa, tərləməz kişi ut olmasa. (ut: həya)
qaynana dili	. zuğları iti tikənli bitgi çeşidi.
qaynana	içindən qaynayan.
qaypçıq avı	. (qaypçıq > qayçıq). qayçıq avı. sürək avı. sürgün avı. avları hər yanda sürüb bir arada qurşadmaq.
qaypıq	- qaypıq cəvab : qaçamıq yanıt. bulanıq cəvab.
qaypıqlıq	. qaçamıqlıq. (aşüfdəlik). bulanıqlıq. açıq olmuyan durum.
qayra	. ləyaqət. - hər nəyə qayra gərək : hər nəyə ləyaqət gərək ləyaqəti.
qayraqmaq	. ləyaqət göstərmək.
qayralıq	. bilginlik. iş bilənlik. ləyaqət.
qayralıq	. layiqlik
qayrası yox	. ləyaqəti yox.
qayrası	. ləyaqəti.
qaysı	hançı . -ah doslarım, doslarım, qaysı birin aytayım (hançı birin deyəlim).
qaz	- qaz gəlməyə tələsər , yaz çağında yenər.
qaz	- qaz vur qazan dolsun , sərçə vurdun nə olsun.
qaz	. kəv. boşat -təlim yorub, gücün kəv. (təlim : çox). (çox yorub gücdən sal) . -susuz yerdə ördək olmaz qaz olmaz

qazan-kişi sözdən, **qazan közdən qızar**.

qazan -**başı qazan olmaq**: başı şişmək. başı dəng olmaq.

qazan -**özün qazan özünə**, pox qoy kötü gözüne. (**kötü**: yaman)

qazan dibdən qara -**qazan dibdən qara**, səninki məndən qara. sən məndən yamansan.

qazan qapaqlı qaynar . heç nəyin iç üzü bəllənməz.

qazan qazana -**qazan qazana demiş** götü qara (qazan, qazan götürməz).

qazan qazıtısı . tağar dibi. yaşlıların olan cocuqları. yaşlı çağın beşiyi.

qazancı . çörəyi-çörəyi ver çörəkçiyə, biridə üstündə. (iş ver iş bilənə, artıqınca belə). (**artıqınca**: edərindən artıqda. müzdündəndən artıq)

qazancın . çıxarın.

qazanda -**bir qazanda qaynayamamaq**: (bir durumda) anlaşılamamaq, uyuşamamaq, uzlaşamamaq, qaynayamamaq.

qazanda pişir -**qazanda pişir**, qapağında ye. (ged olduğuna keçin).

qazandığı -**qazandığı** bəzəkdə ya təzəkdə.

qazandığın -qazanıb vermə, **qazandığın qazana**. (yeməyə tükətmə, xərcləmə).

qazanı nə bilər -bir qaşığı bilməyən, **bir qazanı nə bilər**.

qazanıb, sərpəyən yerli. (sərpəyən: xərcləyən) -kişi haralıdır, qazanıb, **sərpəyən yerli**.

qazanın boşu qaynamaz -ayının acı oynamaz, **qazanın boşu qaynamaz**.

qazanıva -**qazanıva** nə daşlarsan (atsan), qaşığında qaşlarsan (üzə çıxar).

qazanmağın min yolu -pul yığmağın bir yolu var, **qazanmasının min yolu**.

qazanması min işdir -pulu yığmaq bir işdir, **qazanması min işdir**.

qazığın -**qazığın** başı çaxılar, ucu əzilər, ortası girər. (**qazığ**: mıx).

qazıq çubuq. şiş. -qurd quyusu. dibinə ucu sivri **qazıq** taxılmış, qoni (qıf) biçimli qurd duzağı.

qazıq yekə çivi, mıx. -çatal qazıq çaxılmaz. (çatal tutumlarla iş yürüməz.) (**çatal**: mütəzad). (**tutum**: qərar. təsmim)

qazış -yer var barış, **yer var qazış**.

qazma diş . it diş. göz diş.

qazmanı qızıldan çəkdirsən -**qazmanı qızıldan çəkdirsən**, gedib düşər qanqal dibinə. (qazma qızıl ola ya dəmir işi daş topraq, pox püsürlədir)

qaznım qaynır -**qaznım qaynır**, pişiyim oynur. kefim yerində.

qazsanisə öz əlinlə -başyazısı, yaşıyazısı yazılmamış heç yerdə, **qazsanisə öz əlinlə**.

qaztığı yerdən -basdığı yerdə ot bitməz, **qazdığı yerdən su çıxmaz**. (qutsuz, uğursuz adam)

qec söndük -tez alışdıq **qec söndük**

qecə gündüz yol gedər . **qecə**. -ay gedər ha il gedər, **qecə gündüz yol gedər**, nə dili var, nə ağzı, nərildər aslan kimi. (**tapmaca**). (**su**)

qecə günndüzü **qecə günndüzü**. dərdi günü. fikri zikri.

qecin tanıdıq -necə qolaymış sevib sevlmək! **qıraqda qaldıq, gecin tanıdıq**, batmışıydı gün, baraq aradıq. (**baraq**: duraq. tutaq. mənzil).

qecindən versin. -tarı **gecindən versin.** (uzun ömür arzusu)

qecinmək . **gecinmək.** ertələnmək. yubanmaq.

qecitmək . **gecitmək.** ertələtmək. yubatmaq.

qəçən sovular . **keçən.** -unut hər nəyi unut, umut hər nəyə umut, başına buyruq, kəndinə uyruq, gələn savılar, **keçən sovular.** (**başına buyruq:** özünə hakim) (**uyruq:** tabe). (**savılar:** keçər). (**sovular:** yaddan çıxar)

qəçən zaman . **keçən.** sürək. sürən ötün. ötən ötün. (**ötün:** zaman)

qəçənə yanma -**keçənə yanma,** gələnə inanma. (**gələnə:** hər gələnə)

qəçi qayada -balıq suda, **keçi qayada görünər.**

qəçici . keçici. 1. müvəqqəti. 1. bəfasız. vəfasız. -**keçici sevgilər:** bəfasız sevgilər

qəçim savaşı . **keçim.** boğaz savaşı. qarın savaşı.

qəçinəcəqli . əli boş. parasız.

qəçinmək . **keçinmək.** suyuna gedmək. suyunca gedmək. qılığına girmək. yola vermək.

qəçirdik . **keçirdik.** ötlüdük.

qəçmiş -**keçmiş dəğişilmir,** çalış bu günü əldə ed. (istədiyini kimi qur)

qəçmiş sevgidən -o isti könül, uçmuş duvarı, **keçmiş sevgidən,** çökmüş nə varı. (**çökmüş:** batmış)

qəçmiş -**keçmiş** yarışıtmağa uğr olmaz. (**yarşııtmağa:** cübran etməyə). (**uğr:** şans)

qəçmişin kölgəsi -**keçmişin kölgəsi dururkən,** gələcəyə işıq yoxdur.

-keçmişin kölgəsindən qurtulmayınca, **gələcəyə işıq yoxdur.**

qəçmişini qurcaq -**keçmişini qurcaq quran,** gələcəyin görün qazar. (**qurcaq:** büt)

qef aparmağı	-kef aparmağı hə kim bacarmar
qef elədim	. kef elədim. canıma dəğdi. yapışdı
qef nə kef	kef nə kef. dəğmə kefimə. bundan gözəl olamaz.
qefi qaçmaq	. kefi. ağzının dadı pozulmaq. çək düzəni pozulmaq.
qeflilər tutulur, buraxılır	-keflilər tutulur, buraxılır, anlayanlar tutulmadan öldürülür.
qefsiz olmaq	. kefsiz. quyruq sallamaq.
qenə yaya qalmaz	-nə dəhi çox qarlar, genə yaya qalmaz. (qarlar: qar yağar)
qeniş baxışlı	. geniş. - geniş baxışlı sıxıntı tanımaz.
qeniş dərya kimi sinəmdə sarsılmaz	. geniş. -nə qorxum dalqalardan var, nə qarqış yağdıran qışdan, geniş dərya kimi sinəmdə sarsılmaz, ağırlığım var. (ağırlığım: astlığım. vüqarım)
qeniş ürəkli	. geniş. qayğı (marağa), tasağ yol verməyən.
qenişlənmək	genişlənmək. dal budaq salmaq. qol budaq atmaq.
qenişlik	. genişlik. yazı. çöl. - yalama yazı: dağlıq yeri yel süpürüb aranlığa salması.
qerçəkləşmək	. gerçəkləşmək. təhəqqüq tapmaq.
qerçəq içimizdə	-oldəğın içindəyız, gerçək içimizdə. (oldəğın: vaqiyyətin). (gerçək: kirtik. həqiqət)
qerçəqdən	. gerçəkdən. tarı üçün. and ola ona. vallah. doğurdan. – tarı üçün düz buyuyursuz
qeri basmaq	. geri. geri geri gedmək.
qeri durmaq	. geri. qaçınmaq.

qerici. gerici. mürtəcə.

qerisin geriyə . **gerisin.** gəldiği yönə. **-gerisin geriyə göndərmək:** gəlişi yoldan göndərmək

qeriyə qalanı . **geriyə qalanı.** alt yanı. art yanı. (**art:** ard).

qeşə . **keşə.** sıra. dəfə.

qeşqərə . **keşgərə.** keçgərə. keçgərək. keçgürə. pasport.

qet qəlli . **ged gəlli.** - **ged gəlli dünya:** yoluqlu dünya.

qetən ağam -gələn paşam, **gedən ağam,** mənə nə dərək. (**nə dərək:** fərq edməz)

qetən aman, sağ gəlsin -yolçuya dilək. **-gedən aman. sağ gəlsin.**

qetənə yox . **gedənə.** -olana yan, **gedənə yox**

qetənlər . **gedənlər.** yürənlər. salıqlər

qetər ayaq . **gedər.** gedərkən.

qetər . **gedər.** **-gedər gedər izi yox,** yanar közü yox. (**tapmaca**). (**günəş**)

qetəri. gedəri. -çıxarı **gedəri bəllənməmək:** açıq vermək. velxəşlik etmək

qetərkən . **gedərkən.** gedər ayaq.

qetiş o gediş . **gediş.** bir daha dönməmiş.

qetti gedər -yaşam yaşdır, çətin deyil, **getdi gedər, dönər deyil.**

qeyik ətinə girmək . (**geyik:** ceyran çeşiti). ərlik (ərinlik) qızın qadın biçiminə düşməsi.

qeyiqçi xoca . **geyikçi.** (**geyik:** ceyran). avlağda dişi geyikin səsin çıxararaq erkək geyikləri ortaya, meydana çıxaran kişi.

qeyim yaxışsın -yemək yapışsın, geyim yaxışsın

qeyinim əğnimdə -olan geyinim əğnimdə, olan yeməyim qarnımda. (yoxsulluğu imgəlik) (**imgəlik:** işarə edir)

qəbistan sinlik.

qəcələr **gəcələr.** tüngüzün. -tüngüzün uyxu yox!, gündüzün dinci yox.

qəfəs telləri qucaqlaşırsa -**qəfəs telləri qucaqlaşırsa**, quş açıb qanad uçarmış.

qəfəsdir qaldığın dərək -yaşam bir soluqdur aldığın dərək, **bir qəfəsdir qaldığın dərək**, bir umuddur daldığın dərək. (**soluqdur:** nəfəsdir) **umuddur:** həvəsdir (**dərək:** kadar)

qəhbə. ətəyi düşük.

qəhbənin -**qəhbənin** min çirağı var, biri sönsə, biri yanar.

qəl kimi . **kəl kimi.** ayı kimi. mal kimi. öküz kimi. qaba gobud davranan

qəl qarısı **kəl.** -qananın, **kəl qarısı olasan.**

qəl qöründü . **kəl qöründü.** -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça:** gözdən qaçınan). (taxqa düşdü, **kəl qöründü**). (**taxqa:** kiçik börk, başlıq) (kəmikləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötüklər, günahlar ortaya çıxdı. kötüklər. (kəmikləri: qaçıları. qusurları). (**kötüklər:** pisliklər)

qələcəyə işıq -keçmişin kölgəsi dururkən, **gələcəyə işıq yoxdur.**
-keçmişin kölgəsindən qurtulmayınca, **gələcəyə işıq yoxdur.**

qələfinə . **kələfinə.** köstəyinə. zəncirinə-olma əsir istəyin köstəyinə.

qələq külək **kələk külək.** alavərə dalavərə. yalan dolan.

qələqçi **kələkçi** dalaverəci.

qələqçi -suya götürər, susuz gətirər. (hüllükçü. **kələkçi**)

qələqli . **kələkli**. dalaverəli. -- **kələkli, dalaverəli iş görmək**. dolab çevirmək. (**dolab**: çarx)

qələm - **qələm**, qılınca düşsə sınar.

qələn . **gələn**. -**gələn günlər xoş gəlsin**

qələn gedəni aratır . **gələn**. kötü birinin yerinə gələn, gedəndə kötrük çıxmaq. (**kötrük**: **kötrak**)

qələn keçər -**gələn keçər**, qonan köçər

qələn paşam -**gələn paşam**, gedən ağam, mənə nə dərək. (**nə dərək**: fərq edməz)

qələn savılar . **gələn**. -unut hər nəyi unut, umut hər nəyə umut, başına buyruq, kəndinə uyruq, **gələn savılar**, keçən sovular. (**başına buyruq**: özünə hakim) (**uyruq**: tabe). (**savılar**: keçər). (**sovular**: yaddan çıxar)

qələnə inanma -keçənə yanma, **gələnə inanma**. (**gələnə**: hər gələnə)

qələyə . **gələyə**. gələcəyə. -nədən böylə daluq, keçmişə aluq, gələyə qapıq?. (**daluq**: pərişan. aşıfdə). (**aluq**: halusinə olmuş. qapılmış). ((**qapıq**: bağlı qapı)

qəliqsiz yuxu **dəliksiz**. aralıqsız yuxu. oyanmadan bir başa yatmaq.

qəlin -ördək gəzib qaz olmaz, **gəlin gəlib qız olmaz**.

qəlin anası aş başı-gəlin anası aş başı, ərין anası daş başı.

qəlincik çiçəği **gəlincik**. çattım çanaq.

qəlir gedəri ödəmir -yorqan ayağı tutamır, **gəlir gedəri ödəmir**

qəlişməyi seversin -**gəlişməyi seversin?**, özün üçün dəğiş sən.

qəllə götürmə . kəllə. beyni qızma.

qəlləvi düzənə sox kəlləvi -**kəlləvi düzənə sox**, qalan hər nə yerin tutar.

qəlmək -**yola yatmaq**: yola gəlmək.

qəlməmişdən ölkənin. gəlməmişdən. -yaşam yolu yazılmamış, heç bir quyu qazılmamış, **gəlməmişdən ölkənin**,
yarınları açılmamış

qəlsin açıq gəlsin xoşa . **gəlsin.** -umat gəlsə deyil boşa, **gəlsin açıq gəlsin xoşa.** (**umat gəlsə**: şansı gətirsə). (**deyil**
boşa: nədənsiz, havayı deyil)

qəm altında qalar oldu-ümüd quşu ölər oldu, arzu bağı solar oldu, **qəm altında qalar oldu**, sönməz oda salan qara
(**qara**: tiryək)

qəm qısqmaq . (gəm: cilov). basqını artırmaq.

qəm qötürməz . **gəm qötürməz.** (gəm: cilov). gəm vurulmaz. -**gəm qötürməz** dalqalar.

qəm göz . **kəm göz.** pis göz. bəd nəzər.

qəm söz yiyəsinə . **kəm.** səfeh söz yiyəsinə dönər.

qəm vurulmaz . (gəm: cilov). gəm qötürməz. -**gəm qötürməz** dalqalar.

qəmçə qulaq . **kəmçə.** yekə, önə çevik qulaq

qəmik kimi . **gəmik.** quru, qat

qəmik yalayan . **gəmik.** yaltaq.

qəmiqləri . **kəmiqləri.** qaçıları. qusurları. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça**: gözdən qaçınan). (taxqa düşdü, kəl
göründü). (**taxqa**: kiçik börk, başlıq) (**kəmiqləri** örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar
ortaya çıxdı). (**kötöklər**: pisliklər)

qəminin . **gəminin**. -bir qayıq olsan təki yelkənlə, **böyük bir gəminin bir yelkəni ol**, yaşam küçükləri sevməz.
(**təki**: bir)

qəmirçəmək **gəmirçəmək**. sümük bir birinə dayanıb birbin yemək.

qəmisisi qaraya oturmaq . **gəmisisi** . (**qaraya**: torpağa). artıq sürəməz olmaq.

qəncilər . **gəncilər**. bəylər. -sevgi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər üçün, bu oyuna xan dəgiməz. (**çağ sürəsi**: zamanı müddəti)

qəncilik getdi gəlməz -qocalıq gəldi gedməz, **gəncilik getdi gəlməz**.

qəncilikdə daş daşı -**gəncilikdə daş daşı**, qocalıqda ye aş.

qəndi özə ev tikən. kəndi özə. -dosdun evini yıxıb, **kəndi özə ev tikən**. (dönüklüğün sonu)

qəndin bilən bilgindir -**kəndin bilən bilgindir**, kəndin bilməz itgin.

qəndin bilməz itgin -**kəndin bilən bilgindir, kəndin bilməz itgin**.

qəndinə uyruq . **kəndinə**. (**uyruq**: tabe). -unut hər nəyi unut, umut hər nəyə umut, başına buyruq, **kəndinə uyruq**,
gələn savılar, keçən sovular. (**başına buyruq**: özünə hakim) (**savılar**: keçər). (**sovular**: yaddan çıxar)

qənəqlərməy . **gənəqlərməy**&. ərkanı hərbiyi umumiyyə

qənizdən qonuşmuyan . **gənizdən**. burnu tıkalı kimi danışmaq.

qənqər . **kəngər**. qanqal.

qənqəş salan **gəngəş**. məsləhət edən. -yada gəngəş salanın, yazığa getdi başı. {**yaz**: açıq. boş}. (**yazığa**: **yazına**. boşuna)}.

qəntinə qıyar . (**kəndinə qıyar**: özün öldürər). - kəndini üzən, kəndinə qıyar. (**kəndini üzən**: kəndinə küsən).

qəntini üzən . (**kəndini üzən**: kəndinə küsən). kəndini üzən, kəndinə qıyar. (**kəndinə qıyar**: özün öldürər)

qəntisi yaralı olan, düşmana acısa, -yağıya ayağan yaralı, qadını qaralı. (**ayğan. ayağan.** acıyan. qıyan. rəhm edən). (**kəndisi yaralı olan, düşmana acısa,** qarısı yaslı olur).

qəntivi tani -dosdan qabaq, **kəndivi tani.**

qəpəqsiz **kəpəksiz.** -**kəpəksiz un olmaz,** sözsüz ürək.

qəpəqtən -**kəpəkdən** qubba yapmaq. (boş nərsəni şişirtmək).

qəpənək gözlük . **kəpənək.** qısqaç gözlük. burundab tutduran qolsuz gözlük

qəpləmək . **gəpləmək.** danışma. -**az gəpləmək,** baş ağrıdmaz. (**gəpləmək**: danışmaq)

qərđi -mən həmədənda **on kərđi boyu tullanardım.** (araz gunduz).

qərə yeyəndə -tərə yeyəndə yaza çıxar **kərə yeyəndə.**

qərəğincə . **gərəğincə.** sırasında.

qərəkə çəkmək . **kərəkə.** kərəkə çevirmək. (**kərəkə**: təsbeh)

qərəqlərin . **gərəklərin.** ehtiacların.

qəribə çönmək . yad olmaq&

qəriz . **kəriz.** çirkəf. fazilab

qərizə daş atmaq . **kərizə.** (**kəriz**: çirkəf. fazilab). alçaq birini quşqurdmaq.

qərqəf . **gərgəf.** parça üzrə işləmək üçün gərilən, aşılıb qapanan çərçivə. -**gərgəf işləmək.**

qərqi . **kərki.** kəsər. ağac yontmaya yarayan, qısa saplı, bir yanı kəsgin ağızlı, öteki yanı çivi çaxmaya uyğun çəlik çəkiş.

qərmən . dövün. dövən.

qərtəsinə gətirmək . **kərtəsinə**. tam çağına gətirmək.

qərtəsinə . **kərtəsinə** dərcəsinə. həddinə.

qərtiği . **kərtiği**. -beşik **kərtiği**: beşik adaxlıqı. beşikdə adaxlama

qərtin . **kərtin**. hesabın. -yoxsul oturub varlığının **kərtin** gedər.

qərvan -**kərvan keçər iz qalar**, iyid ölər ad qalar.

qərvan keçməz -quş uçmaz **kərvan keçməz**: ıssız, sapa yer. (**sapa**: qıraq)

qərvana . **kərvana**. -axsaq malın, sürüyə qatıl, topal eşəyin **kərvana**.

-**kərvana qatılmamış**. -yol bilən **kərvana qatılmamış**. (yol bilən yolun sürər). (özbaşına buyruq olar). (**özbaşına buyruq**: müstəqill)

qəs səsin . **kəs**. danışma artıq.

qəsər dişiz -bilən işiz olsun, **kəsər dişiz olsun**

qəsər . **kəsər**. kərki. ağac yontmaya yarayan, qısa saplı, bir yanı kəsgin ağızlı, öteki yanı çivi çaxmaya uyğun çəlik çəkiş.

qəsıl kəsıl -kəsıl kəsıl: gücdən düşüb əl ayağı kəsilmək. kəsəl kəsəl xəsdə xəsdə.

qəsıl kəsıl -**kəsıl kəsıl**: gücdən düşüb əl ayağı kəsilmək. kəsıl kəsıl xəsdə xəsdə.

qəsıl . **kəsıl**. xəsdə. -otaçı oldurki hamını kəsıl isdər. (**otaçı**: həkim). (**kəsıl**: xəsdə)

qəsılər başı . **kəsılər**. -yersiz ötən xoruzun, **kəsılər başı**.

qəsılmək . **kəsılmək**. 1. arxa qapıdan çıxmaq. 1rədd olmaq. 1. top atmaq. düşmək. rədd olmaq. 1. qala

qalmaq. rədd olmaq. dəsdən düşmək.

qəsilmiş **kəsilmiş. -kəsilmiş ağac quş götürməz**, daşdan ürək söz götürməz.

qəsilmiş ağaca **kəsilmiş. -kəsilmiş ağaca quş qonmaz**

qəsilmiş . **kəsilmiş - dili kəsilmiş:** dili yanmış. dili qırılmış. dili çorlu. lal olmuş. acıdan söyləyəmə deyilir.

qəsim. kəsim. devrə. -bu **kəsimə** dək: bu devrəyə dək.

-**incə kəsim:** incə sümük.

qəsinti . **kəsinti.** fasilə. inqita

qəsirsiz . **kəsirsiz.** üzü ağ. bəri.

qəsqin . **kəsgin.** narahat. rahatsız. qolay olmayan. -**kəsgin** durum. -**kəsgin** keçim. -**kəsgin** iş. -kəsgin qou.
kəsgin hava.

qəsqitmək . **kəsgitmək.** çəliğ sulamaq (poladı qızdırıb birdən soğutmaq). bərkitmək.

qəsmək -**başı kəsmək:** başı almaq. ağılı kəsmək. inanmaq.

qəssəq bərkiyə -daş görən **kəssək bərkiyə**.

qəssəq oturub daşın halına **kəssək.** ölü oturub can yuğan halına.

qəssəq -daş görmüş **kəssək bərk olar.**

qəssəyi **kəssəyi.** -daşlı yerin **kəssəyi bərk olar.**

qəstə xəsdə - **xəsdə xəsdə:** kəsil kəsil. gücdən düşüb əl ayağı kəsilmək. kəsil kəsil

qəstə . **xəsdə.** kəsil. -otaçı oldurki hamını kəsil isdər. (**otaçı:** həkim). (**kəsil:** xəsdə)

qəstirmək . **kəsdirmək.** bəlirmək. —gecə gözü göz heç nəyi **kəsdirmir.**

qəstirmək . **kəstirmək**. -**yuxu kəstirmək**: harda gəldi uzanıb, dayanıb, dirsəlib yatmaq.

qəstiyə min döhdürdə yığışsa güc xəsdiyə düşər.

qəstiyi kəstik **kəstiyi**. -astığı astıq, **kəstiyi kəstik**: attıqı attıq, tutduğu tutduq. qıyan. zalim. sözü üsdə söz olamayan.

qəşəh **qəşəng**. (< **qadın**. **qayın**: gözəl) > qayşasəng > qəşəng

qəşənq . **qəşəng**. **qəşəh**. (< **qadın**. **qayın**: gözəl) > qayşasəng > qəşəng

qətə . **gədə**. **gədik**. alçaq.

qətərlər . **kədərlər**. **kitdər**. –sevişlər bir anlıq, **kitdər** ömirlilik.

qətiq . **gədik**. **gədə**. alçaq.

qətti, bir günə bəddi -**kətdi, bir günə bəddi**. (**günə**: günəşə)

qəv . **kəv**. **qaz**. boşat-təlim yorub, gücün **kəv**. (**təlim**: çox). (çox yorub gücdən sal)

qəvəzə . **gəvəzə**. çançan.

qəviq gəvik gülmək . **gəvik**. **gəvrək gəvrək gülmək**. kəndinə güvənib qarşısındakı küçümək üçün qırıq qırıq səsli gülmək.

qəviş gətirmək . **gəviş**. yediyin yenidən ağzına gətirib genə çeynəmək.

qəvləsən . **kəvləsən**. qurdalasan. -gəpi **kəvləsən**, gəp çıxar.

qəvrəq gəvrək gülmək . **gəvrək**. **gəvik gəvik gülmək**. kəndinə güvənib qarşısındakı küçümək üçün qırıq qırıq səsli gülmək.

qəvşək . **gəvşək**. ağır qanlı. uyuşuq. aldırılmaz.

qəvşəq	gəvşək. təntik.
qəz qolu	. gəz kolu. yolğun.
qəzəgən kişi	-yuvarlanan daş yosun tutmaz, gəzəgən kişi ev olmaz. (yosun tutmaz: dəniz daşçı kimi göy bağlamaz)
qəzibən keçmişimin özləminə	-səni görmək diləylə təki tingə gedərəm, gəzibən keçmişimin özləminə yaş tökərəm, izi qalmış yolumun ardıca mən gəzməliyəm?, yaş keçir durmağı bilmir ötükm. (təki tingə: yalnızca). (ötüküm: vaxdım).
qəzmək	. gəzmək. -sekgiz gündə doqquz qapıya dəgənək çalmaq. (çox gəzmək).
qibirlənmək	. kibirlənmək. küpürlənmək. burun şişirmək.
qibirli	. kibirli. küpürlü. burun böyük.
qibirlik, küpürlü	-burnu kaf dağında. (kaf dağı: söylənlərdə, ovsanalarda uca dağ). (çox kibirlik, küpürlü)
qic qalmaq	. gic qalmaq. huşu durmaq. beyni çəkməmək. şaşırmaq.
qıcı	. < qıycı. yağ. düşməni. -üzdə cici, dalda qıcı. (cici: əziz).
qıcıq söz	. iğnəli, sancan söz.
qıcıq vermək	. boğazı qaşındırıb öksürtmək.
qıcır qıcır	. arın arın. tətəviz. (yuğnaqda əl gövdəyə sürtüləndə çıxan səs).
qıçiq	kiçik. ufaq ufaq. bala bala. azar azar. -kiçik yanında, böyük söz danışma.
qıçiq ayağ	kiçik. isəmək. -kiçik ayağı olmaq: ismək isəməyi gəlmək.
qıçıqləriz ögrəşsə	. kiçikləriz. -kiçikləriz ögrəşsə, böyükləriz yol tapar.

qiçitmə . **kiçitmə**. təhqir etmə. -kiçitmə məni, sevirəm səni. (**kiçitmə**: təhqir etmə)

qıçları qırılmaq . bacaqları qopmaq. çox yorulmaq.

qıqın -qoyun görməsəkdə, **qıgın gördük**.

qıl . gör. -dinqə tapsan **sana qıl**, dost tapsan **sına qıl**.

qıl desən qımıldamır **desən**. belə qıl qədərdə olsun təprəşmir.

qılağı . tıraşa.

qileylik olmaq . **gileylik**. söz olmaq.

qılənar . **gilənar**. qızılca (üzək). albalı.

qılı qırx -qıtmır, **qılı qırx bölər**.

qılıc kəsgin -at əsgin **qılıc kəsgin**. (**əsgin**: sağ sol əlayağını birgə qaldıran)

qılıcdan arda qalanlar . ölümdən qurtulanlar.

qılığın tapmaq . dilin tapmaq

qılığına girmək damarına girmək. birinin xoşuna gələn işlər görüb özün sevdirmək.

qılıq edinmək -**qılığ edinmək**: alışmaq. adət etmək.

qılıq yox . (**qılıq**: xuy). -ılan qınıq tökər, **qılıq yox**. (**qınıq**: qabıq).

qılıq -yer damar damar, **kişi qılığ qılığ**. (kişi, adam yer kimi türlü türlüdür).

qılıq . **qılığ**. xuy.

qılıqdaş . **qılığdaş**. xuydaş. həmxuy

qılıqın tapmaq . qılığına girmək. xuyun tapmaq.

qılıqına -**qılığına girmək**: 1. qılığın tapmaq. xuyun tapmaq. **1.** keçinmək. suyuna gedmək. suyunca gedmək. yola vermək.

qılına toxunmamaq . heç toxunmamaq

qılinc başdan keçər -**qılinc başdan keçər**, yazac daşdan. (**yazac**: qələm)

qılinc - **qılinc**, doğru sözü kəsər.

qılınıb yana qudurma . özündən çıxıb yavalıqə qoyulma.

qılış kəsir -qabaqda qış kimi **qılış kəsir** (qılış kimi qış soyuğu)

qılış . görəş. əməl. -istəş kimdən, **görəş ondan**.

qılqavuzu **qılğavuzu** yöndəri. -onlar kim yoxdurur qılğavuzu, ol durur cümlə ellər yavuzu. (**yavuzu**: çaşqını, münhərifi).

qılq . mahana. qaçamaq.

qılpcıq . məzah. zarafat.

qılpcılıq . məzahçılıq. zarafatçılıq. -**qılpcılıq bir uruş deyil**, bir çeşit çevrən görüşüdü. (**uruş**: xulq. əxlaq)

qılta nəm qapmaq . **qıldan**. hər nədən etgilənmək.

qiltiq . gildik. itburnu. nəstərən.

qim vurduya gedmək . **kim**. arada vurulmaq.

qiməkim çələb . (**çələb**: tanrı). -**kiməkim çələb verməyə**, bayımaz, onundur onun, vergi həp çoxda az. (**bayımaz**: zənginləşmək)

qiməsənə . **kiməsənə**: heçkim. -kiməsənə çarə bulmaz ağlamaqdan.

qimi çağun . **kimi**. bir çağun. bir zaman.

qimi . **kimi**. param. bəzi.

qiminə hayhay, kiminə vayvay. kiminə. kimi kef içində, kimi dərd içində.

qiminkim olmaya yazusu onmaq . (**onmaq**: düzəlmək). -**kiminkim olmaya yazusu onmaq**, anı dümək ilə zordur onarmaq. (**dümək ilə**: bizləməklə. çabayla. səy ilə). (**onmaq**: düzəlmək). (**onarmaq**: düzətmək)

qımızı . çaxır. -qızı sevən, **qımızı içən** tapılar.

qimliksiz . **kimliksiz**. silik. şəxsiyyətsiz. şəxsiyyətsiz

qimsələrə inanma . kimsələrə. -sənin evrən işrə kimsən yox, heç qapıya güvənmə, dilər isən gülə bax, **kimsələrə inanma**

qimsənəm yox -**kimsənəm yox** səndən özgə ey tarı.

qimsəni acı sözlə incitməyin -**kimsəni acı sözlə incitməyin**, çevrə yetincə acı.

qin qütmək . **kin güdmək**. kin aramaq. kin almağa ara aramaq.

qin sevmə . **kin sevmə**. öcüş seviş. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz. (**yükənməz**: yüklənməz). (**gögərməz**. kök salmaz).

qına gecəsi . **xına**. yoyda bir gün öncə yaşlan əğləncə.

qına gəlmək . boğaza dayanmaq. bıqmaq. usanmaq.

qına gəlmək . zarımaq. bıqmaq.

qınağı cəzası. sevgi gözləyənlərin ağır olur

qınağın . məzəmmətin. -özü istiyən səssiz çəkilir. öz seçiminin qınağın kimsəyə aparmaq olmaz.

qının . qıyın. zülmün. -**qalması**n **qının** **eləmək**: içlər acısın tökmək.

qinin qalmasın . **kinin**. hıncın qalması. öcün qalması.

qınından çıxan . qabına sığmaz. daşqın. özündən çıxan

qınru hirsli. -nazlı üzə qara gözə, **qınru** gözlə baxılmaz.

qıp qırmızı -alı al, moru mor. (**qıp qırmızı**, göm göy).

qıp qoymaq . ip bağlamaq. ələ salmaq.

qıpq göz . yarı qapalı göz.

qıpırdayan oturmayan. çabayan. -qıpırdayan, qır (çöl) aşar.

qır . bozlaq. quru çöl.

qır belini -**qır belini**, biliyinən, qırma belin, biləyinən.

qır qaynatmaq . öz işin bıraxıb dosluq işlərinə baxmaq.

qır keçmə . **qır keçmə**. çaşma. kırırma.

qır vermək . qırıtmaq.

qır -**gir vermək**: saplanmaq

qırağı . qıraqlıq. yan. -yabancı qoyun qırağı yatar.

qıraq qıraqa qaynaq . neçə yapraqı yanba yan qaynaqlanması

qıraqlıq	. qırağı. -yabancı qoyun qırağı yatar. (qırağı qıraqlıq. yan)
qırçınmaq	. bayraqları açmaq. hayqırıb bağırmaq. yaramazlıq etmək.
qirəşə. girəşə.	qazandır. -yaxşıdan yaman tutulsa çıxışa, yamandan yaxşı tutulsa girəşə. (çıkışa : itgidir. ziyandır). (iyidən kötü doğarsa ziyandır, kötüdən iyi doğarsa qazandır).
qirəşik	. girəşik . həçəl. tələ. girifdarlıq.
qırıçı söz	. qat söz. sərt söz.
qirifdarlıq	. girifdarlıq . alqınlıq.
qırıqma	. kırırma . qır keçmə. çəşmə.
qırılıb qıranlar	-üzülb üzən, əzilib əzən, qırılıb qıranlar var
qırılmaq	. durmaq.
qırılmış	- dili qırılmış : dili yanmış. dili çorlu. dili kəsilmiş. lal olmuş. acıdan söyləyəmə deyilir.
qirinti	. girinti . həşdi.
qirintili çıxıntılı	. girintili . əğri büğrü.
qiriş vergisi	. giriş vergisi . ayaq basdı. topraq basdı.
qiriş	. giriş . yengə. açar. (yeməkdə)
qirişdə	. kirişdə . yayda. zəhdə. kamanda. - qulağı kirişdə : nə söylənəcəyinə maraqlanmaq.
qırıtmaq	. qır vermək.
qirizlərə	. girizlərə . dəxəletlərə. - girizlərə yol vermək. açıq bıraxmaq. açıq vermək.

qırq il uyrı ağac üzə qonmamış . **(uyrı: geyində, sonrada)**. -saçratqudan qorxan quş, qırx il uyrı ağac üzə qonmamış. (**saçratqudan**: düşməkdən).

qırqıralama . 1. alaylamaq. 1. teyxa duz eləmək. çox şor eləmək. 1. şorun çıxartmaq.

qırqırə . **kirkirə**. çəpəng.

qırma belin -qır belini, biliyinən, **qırma belin**, biləyinən.

qırmanc . şallaq.

qirməz götövə -sağca baxsan özüvə, **kimsə girməz götövə**. (**sağca baxsan özüvə**: özüvə güvənib davransan).

qirməz kisiyə -verəsiyə, **girməz kisiyə**. (**verəsiyə**: nisyə) (nisyəni almaq çox çətin)

qırmızı adam -üzü götündən qırmız. (**qırmızı adam**. utanmaz)

qırmızı kəsilmək . ala bulanmaq.

qırmızı . allıq. ala. -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**süzüm bir**: sezim bir. gözaltı baxım bir).

qırna . qov. od parçası. —bu uşaq **qırnadı**, əlindən tutmasan qaçar

qırpaça düşmək - çıxmaza, **qırpaça düşmək**: çapraza sarmaq. çaprazlaşmaq.

qırpalamaq . **hırpalamaq**.

qırpigindən -**kirpigindən ox saçıb** köksümdeşər.

qırpiqlə xərmən süpürmək -**kirpiklə xərmən süpürmək**. (iğneylə gor qazmaq)

qırşan -**kirşan kimi** ağapbağ.

qirtə çatan qılavuz . (**kirtə**. **kirtinə**: haqqə). -**kirtə çatan qılavuz**, doğru yolda olasuz. (**kirtə**. **kirtinə**: haqqə)

qirtə . kirtə. kirtinə. haqqa. **-kirtə çatan qılavuz,** doğru yolda olasuz.

qirtələmək . girdələmək. yuvarlaq qonuşmaq.

qirti çıxdı . dəxli xərc.

qirti çıxdılı . girdi çıxdılı. ayrıntılarıylə. təfərrüatıylə.

qırtı utun yaşqasını . qırdı. (utun: şərmın. həyanın). (yaşqasını: pərdəsini). -sözlərin göy şəpiyə dalmışdı, gülüşün dalqalaşib sarmaşığa dönmüşdü, coşuban aldı duvağ, qırdı utun yaşqasını.

qırtıq qırtıq . az az.

qirtinə . kirtinə kirtə. haqqa. **-kirtə çatan qılavuz,** doğru yolda olasuz.

qirtisi çıxdısı . girdisi əlaqəsi. ayıdatı. – onun mənə **girdisi çıxdısı** nədir.

qırtlağa basmaq . çox yemək.

qırtlaq qırtlağa gəlmək . qıyasıya döğüşmək. (qıyasıya: acımasızın. dehqət)

qırtlaq . boğaz.

qirtü . kirtü -o kirtü yerdədi indi: (kirtü. girtü:doğru. düz. həqq). (ölən kimsəyə deyilən söz. ol deməkki onun ardında kötü danışmaq olmaz).

qıs qıs gülmək . alayla gülmək

qısa şalvar . baldırıç. lütbaldır.

qısaşı . bir sözə. özəyi.

qısır iş . verimsiz iş.

qısıtlamaq . məhdud etmək.

qısıtlı . məhdud.

qısqaç gözlük . kəpənək gözlük. burundab tutduran qolsuz gözlük

qısqandırar yaxar. maraqlandırar.

qıstelinə basmaq . ən qızdırıcı yerinə basmaq.

qış qapını almamış . qış gəlməmiş.

qış qapını almış . qış gəlmiş

qış qışlığın -qış qışlığın etməsə, yaz yazlığın edənməz.

qış qiyamət qış qopun. qara qış. şaxda soyuq.

qış qopun qış qiyamət. qara qış. şaxda soyuq.

qış ocağı -qış ocağı dar oli, durub gedən var oli.

qış şaxtasında oyanar -yayın kölgəsinə aldanan, **qış şaxtasında oyanar**.

qış yağmuru -qış yağmuru çiçək gətirir.

qışda ocaq gəzər . **qışda**. -yayda kölgə gəzən, **qışda ocaq gəzər**.

qişi boylanar . **kişi**. - kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, içdən doğulmuşuk türklər içrə, yad biləməz olmasa türklərin içrə.

qişi əğildi öldü -ağac əğildi sındı, **kişi əğildi öldü**.

qişi haralıdır -**kişi haralıdır**, qazanıb, sərpəyən yerli. (**sərpəyən**: xərcləyən).

qişi iki kökdə dururt -kişi iki kök üsdə durur, doğma dili, doğma yeri.

qişi qocaldı	- kişi qocaldı evə nökrə nə gərək , arvad qocaldı evə külfət nə gərək.
qişi uçmağa	. kişi. -kişi uçmağa gedirsə, nə gözəl adamdır, söz onda olurki bir para başqalarında götürmək istillər. (uçmağa : cənnətə)
qişi üzlü alınar	-üzlü kişi qoğular, kişi üzlü alınar .
qışılərin ən yatlısu	. (yatlısu : qəribi. əcibi). - kişilərin ən yatlısu , yavuzu, yavas, pisi. (yavuzu : şeytanı)
qışilik içrə	. kişilik . -kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, içdən doğulmuşuk türklər içrə, yad biləməz olmasa türklərin içrə.
qışiliyizə aşq	-sizin inancıza, kişiliyizə aşk olsun .
qışın aşı pişər	-yayın başı pişənin, qışın aşı pişər .
qışın balış	-yayın çalış, qışın balış . (balış : burda yatmaq, uzanmaq, dincəlmək simgesi)
qışın çuval boş	-yayın gölgə xoş, qışın çuval boş .
qışın günü dilənməz	-yazın yayın əkində, qışın günü dilənməz .
qışın qarı	- qışın qarı , yayın barı.
qışın qarlı	- qışın qarlı , yazın barlı.
qışın qarnın oğan	. (qarnın oğan : sonsuz acalan). -yayın kölgə qoğan, qışın qarnın oğan . (qoğan : gəzən. axdaran).
qışın qışcaladı qışlağın	-yazın yazcaladı yaylağın, qışın qışcaladı qışlağın .
qışinin başı, sözündən	- kişinin başı, sözündən , özü, işindən bəllənir.
qışinin bilimi	- kişinin bilimi , sözlə ölçülür, söz bilimi işlə.
qışinin içi	-balığın göz yaşı, qurdun yatışı, kişinin içi görünməz .

qışinin ya başı -kişinin ya başı, ya pulu gərək. (**kişinin**: adamın)

qişioğlu dalda acı, üzdə dadlı olmuyar . kişioğlu. -sağlığına qalduralın sağrular, **kişioğlu dalda acı, üzdə dadlı olmuyar**, varlığında kömür yalı, içi dışı bir olar. (**sağrular**: badələr). (**yalı**: kimi)

qişiyə qıyar -doğuya qıyan, **kişiyə qıyar.** (**kişi**: adam)

qışqırıq . səksəkə. fars < **səkmək**: (dixsinib) atılmaq). hıçqırıq.

qışta -ormana gecə girilməz, **qışda bostan əkilməz.**

qışta əkin əkən axdarmaq . **qışda.** bulunmazın dalıca gəzmək.

qışta **qışda.** -**qışda** bosdan əkilməz. (hər nəyin çağı var)

qıtab . (tapmaca). -sandıq dolu qurşunu, dadlı duzaq durmuşu, biri oxur ölüyə, biri deyər diriye. (**durmuşu**: yaşamı).
(**tapmaca**). (**kitab**).

qıtırım . **kitirim.** mükəddərliyim. -yetərki günüm doğsun **kitirim boğsun.**

qıtırın . **gidirsin.** yoxalsın. -**üzüntülər gidirsin,** sevinclər gətirsin.

qıtlıq - **qıtlıq uğursuzluq carçısı:** kəmlək heçin açıqlığa, sərbəsliyə götürməz.

qıtmır -**qıtmır,** qılı qırx bələr.

qıttər . kətdər. kədərlər. -sevişlər bir anlıq, **kitdər ömirlik.**

qıvanır . sevinir. -sümüğü içində **iliyi qıvanır.** (çox sevinməyi göstərir)

qıvır zıvır . pox püsür. tör töküntü.

qıvranmaq -**istək dolu qıvranmaq:** içi gedmək. can atmaq.

qıy baxış . göz ucu baxış

qıya -kişi oldurki canın yolqata cananına, yox **oki canın qıya cananına**. (**yolqata**: fəda edə).

qıyaca qaş göz oynatdım . (**qıyaca**: rəqibə). -**qıyaca qaş göz oynatdım**, nə qıyan yarə bənzərsən. (**qıyan**: zalim)

qıyan yarə . (**qıyan**: zalim). -qıyaca qaş göz oynatdın, nə qıyan yarə bənzərsən. (**qıyaca**: rəqibə).

qıyan . ayağan. acıyan. rəhm edən. -yağıya **ayağan** yaralı, qadını qaralı. (kəndisi yaralı olan, düşmana acısa, qarısı yaslı olur).

qıyan zalim. -astığı astıq, kəstiyi kəstik. attıqı attıq, tutduğu tutduq. sözü üsdə söz olamayan.

qıyar . basdırar. - yaman oğru **ev yiyəsin basdırar**. (**basdırar**: qıyar)

qıyasıya döğüşmək . (**qıyasıya**: acımasızın. dehşət). qırtlaq qırtlağa gəlmək.

qıyasıya . acımasızın. dehşət. -**qıyasıya döğüşmək**: qırtlaq qırtlağa gəlmək.

qıycı . > **qıcı**. yağü. düşmən. -üzdə cici, dalda qıcı. (**cici**: əziz).

qıyı görəvlisi . yalı ağası.

qıyıldı . parçalandı. doğrandı. -**içim qıyıldı**: içim parçalandı.

qıyım . parça. doğram.

qıyım . parça. doğram.

qıyımlı . iri qıyılmış. yapımlı. iri yapılı. biçimli. iri biçimli.

qıyını -qıyını bıra q suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**təpinmədən**: çalbişmadan. almaşmadan. dəğişmədən).
(**çapır**: təqdir. yaşyazı)

qıyqacı -**mən könül verdim ona, qıyqacı baxıb**, yana getdi, əğıldim tutam yırıq könlümü, tulladı təpik, çala getdi.

qıymaq görəkmək. rəva görmək. -özüvə **qıydığım**, dosduva **qıy**.

qıymaq . qəsd etmək.

qıymaq . fəda etmək.

qıymamaq . ayağın daşdan əsirgəməmək. acımamaq.

qıymamaq -üzünə baxmağa **qıyılmaz**: çox gözəl.

qız -maşın gəldi **toz elədi**, **qız oğlana göz elədi**, mən nə bilim kim elədi, hər neynədi, o elədi.

qız avçısı . qızları başdan çıxaran.

qız saxlama **saxlama**. -**qız saxlama**, duz saxla. (biri qoxar, biri qoxumaz).

qız . **giz**. açılmaz söz. sir.

qızaq yapmaq . züvmək. qaymaq.

qızarılmış -qızarılmış, suxarı çörək:. çatəkmək. xasa çörək.

qızartmaq - **qıp qırmızı qızartmaq**: küyrütmək. küyütmək.

qızı qırmızıca -anası qaraca, **qızı qırmızıca**, oğlu qıvrımca. (**tapmaca**). (**kömür. od. tüstü**)

qizi olmayan . **gizi**. -açıq ürəkli. (**gizi olmayan**. səmimi)

qızı - **küçə qızı**: küçə düşgünü. çoxun dışarda gəzən.

qızıqda . cəhənnəmdə -sevgisi, günəş kimi sıcaq, **qızıqda buz kimi soğuq**.

qızıqdırmaq . maraqlandırmaq. cəlb etmək.

qızıqış . şovq. həyəcan. maraq. -**qızıqışlı** sözlər. – **qızıqış bilən** dinlə məni

qızıqışlı	. həyəcanlı. maraqlı. -qızıqışlı sözlər.
qızıqtırın	. qızıldırın . qızışdırın. təqib edin. təşviq edin.
qızıl alma	. movud yer, torpağ
qızıl altı	. maduni surx. maduni qırmız. infrared.
qızıl tutsa	-qızıl tutsa paxır olur. əli çor, yümnsüz.
qızılca (üzək)	. gilənar. albalı.
qizirsə	. gizirsə . gizlətsə. -kim gizirsə dərini, sonun yıxar dərini oni.
qızışdırın	. qızıldırın. təqib edin. təşviq edin.
gizlətsə	. gizlətsə . gizirsə. -kim gizirsə dərini, sonun yıxar dərini oni.
qizli əlliklər	. gizli . gizli dərəkətlər
qizli gizli	. gizli gizli . arxa arxaya. əl altından.
qizli işləmək	. gizli . - saman atdan su bıxmaq. (atdan : altından). (tələ qurmaq). (gizli işləmək)
qizli nəyi	-gizli nəyi ortaya qoymaq : açığa çıxarmaq.
qizli	. gizli . əl altı.
qizlicə	. gizlicə . 1. əl altında. 1. altından altan. sezdirilmədən. 1. qaçamıqda. -qaçamıqda yaptı.
qizlidən	gizlidən . ard əldən. daldan dala.
qobud, sözə qulaq asmaz	. gobud . -qabırqası qalın olmaq. (gobud, sözə qulaq asmaz)
qoca	-qarqa qarqanın gözün oymaz, xoca xocanın götün (poxun).

qoca qarı soğuğu . ər arvad soğuğu. yazda düşən soyuq günlər

qocalar doslar -yıllar ötər, **qocalar doslar**, itər anılar.

qocaldıqca -**qocaldıqca qulaq ağır olmalı**, işi iyi seçməli. (yaşlandıqca sözə az maraqlan, işə çox)

qocalıq gəldi gedməz -**qocalıq gəldi gedməz**, gənclik getdi gəlməz.

qocalıqda ye aşı -gənclikdə daş daşı, **qocalıqda ye aşı**.

qocalmaq . yaş basmaq.

qocamaz . böyüməz - sevən könül qocamaz, cocuq doğub uşaq ölür. (**qocamaz**: böyüməz)

qocunur . qaşınır. -yarası olan qocunur. (**qocunur**: qaşınır). (suçlu arananda, kəmli suçlu çabıya düşər).

qoçu . dəlibaş. dəlisov. dəlişman. od alov. əl avuca sığmayan.

qoqan kimi . **umaçı kimi**. umaçı kimi. qorxun, çirkin.

qoqanın gücü . **qoğanın**. -**qoğanın gücü var**, qaçanın qıçı.

qoqmaq . **qoğmaq**. sapatlamaq.

qoquq sallamaq . **qoğuq**. qavuşq sallamaq. yaltaqlanmaq.

qoquq uçurmaq . **qoğuq**. ilgililərin nə deyəcəkləri, edəcəklərin öyrənmək üçün uçurtu yapmaq. (**uçurtu**: yalan xəbər. şayiə).

qoquq uçurmaq . **qoğuq**. şayiə ötürmək.

qoquqçu . **qoğuqçu**. qavuşqçu. yaltaq. şişirən.

qoqulanmış çiçeyin etri tütər . **qoxulanmış**. -sen gedən çöl bayırı, gül bürüyər qonçalanar, soluğundan **qoxulanmış** çiçeyin etri tütər. (**soluğundan**: nəfəsindən)

qoqulmuş . **qoğulmuş**. atılmış

qoqumaq -bura bura **qoxumaq**. burcu burcu **qoxumaq**. gözəl gözəl **qoxumaq**

qoqumuş ətə **qoxumuş**. -qoxumuş ətə duz nə edər.

qoqun səsin donub qaldı -sən gedəli, **qoxun səsin donub qaldı**.

qol atmaq . çevrəyə yayılmaq.

qol basdı (gürəşdə). çıxmaz.

qol budaq atmaq dal budaq salmaq. genişlənmək.

qol düşsə işə **düşsə**. -**qol düşsə işə**, ağız yemə yetişər.

qol qanat gərmək . birbiri qorumaq.

qol qəzmək . **qol gəzmək**. qol vurmaq. dolaşmaq.

qol qola -qan qana, diş dişə, **qol qola**, baş başa çalışmaq (canla könüldən birləşmək).

qol təmiri . **qol dəmiri**. qapı qolu. sürmə.

qol vurmaq 1. qol gəzmək. dolaşmaq. 1. tüşləmək. qabına, qapına (qapısına) salmaq. hər çeşit top oyununda topu tordan, qapıdan keçirmək.

qolaçan edmək . bölgəni tanımaq çün gözdən keçirmək.

qolay olmayan . kəsgin. narahat. rahatsız. -**kəsgin** durum. -**kəsgin** keçim. -**kəsgin** iş.

qolay . **qalay**. pis. aldatıcı görünüş. -**qalayın** biridir. — **qalay** adamdır

qolayını bulmaq . işi yoluna qoya bilmək.

qolçuları . sərbazları. -əsgidən paşaların **əl altı qolçuları**: qapı ərleri

qoldaş . **qoldaş**. (həm qətar)

qollamaq . dayaq durmaq. dəsək durmaq. qayıрмаq.

qoltuq altı . dayaq.

qoltuq dəğnəğiylə . başqaların yardımıylə

qoltuq qapı . 1. böyük qapıların içində qoyulan qətlənib keçmək üçün bir kişilik qapı. 1. evlərdə ana qapıdan başqa, ev uşaqları, qulluqçuları üçün qapısı .

qoltuqda olmaq . özgə köməyiylə keçinmək

qolturaq . **qolduraq**. pasqah.

qolu bağlı -**qolu bağlı döğmə**, pullu varlığını söymə.

qolu bağlını -**qolu bağlını döğmə**, ağzı bağlını söymə.

qolu uzun . əli uzun. gücü çatar. əli yetər.

qoluza qolay gəlsin . əlizə işizə yararlı olsun.

qona köçə . dura gedə.

qonağa -**qonağa ged deməzlər**, başmaların qoşqallar. (**qoşqallar**: cütlərlər)

-**tata üz versən qonağa (evivə) yiyə çıxar**: farsa üz versən **qonağa (evivə) yiyə çıxar**. (**tat**: fars). (tat səmir sə ev yıxar). (fars yoğunlasa ev yıxar).

qonağa, qonağ olma -ne yedin dolma, **qonağa, qonağ olma**.

qonağın əzizliyin -**qonağın əzizliyin**, bir girəndə gör, bir də çıxanda.

qonaqlıqda -qonaqlıqda seyrək görün, sıylıq qazan. (sıylıq: hörmət)

qonaq -qonaqlıq gedənin, qonaq çağıranıdır.

qonaq gedər ev qalar -qonaq gedər ev qalar, seldə gedər qum qalar.

qonaq -canım qurban yaxşı qonaq, gəl ocağa birdə qonaq.

qonaqlıq -qonaqlıq gedənin, qonaq çağıranıdır.

qonan köçər -gələn keçər, qonan köçər

qoncuğ ayaqqabı səğəsi. qoyundan tökülsə, qoncuğa gedər. (qoyundan: qoynundan).

qonşu baxıb ögrəşər -sən olduğun yeri dəgiş, qonşu baxıb ögrəşər.

qonşu qapısına çevirmək . bir yerə gərəkmezın sıx sıx uğramaq.

qonşuda bir qız sevdım -şafdalıyam kalam mən, dilim yoxdu lalam mən, **qonşuda bir qız sevdım**, pulum yoxdur alam mən.

qonşuda pişər, bizədə düşər . qonşudan pay güdən üçün deyilir.

qonşudan -qonşudan nəqədən uzaq, eybələ üzü ağ.

qonşunu qapısın çalsın-ölüm gəlırsə bizə, **qonşunu qapısın çalsın**. (qonşunun ölümün istəmək. ölüm özgələrındır).

qonşunun ölümün -ölüm gəlırsə bizə, qonşunu qapısın çalsın. (**qonşunun ölümün istəmək**. ölüm özgələrındır).

qonşunun toyuğu -qonşunun toyuğu qonşuya qaz görünür: öz malın qoyub, gözü özge malında qalan acgöz.

qontarma . **qondarma**. qabal -qabal beşlik kimi pozmaq. (yalanını ortaya qoyub danlamaq, tərsləmək).

qontarma . **qondarma**. yapmacıq. bəzəmə.

qonum . lokeyşın.

qonuş- qonuş düşün: danış sanış.

qonuş mənzil. -kөнüş hara, **qonuş ora.**

qonuşqan . dilli düdük.

qonuşqan . dil əbəsi. (əbəsi: maması).

qonut . yer yurd.

qoplamaq **goplamaq.** avurd satmaq. avurd şişirmək. lovğalamaq.

qopmaq bilmir dil sevgisi -yüklənib kürək, sindirib ürək, **qopmaq bilmir dil sevgisi.** (sindirib: hopup)

qopuz . **qopuz.** -kimisi **qopuz**, kimisi tütək, kimidə çalır qovalı.

qor baxıcıların . **kor baxıcıların.** -**kor baxıcıların** uydurmaları.

qor boğaz **kor.** -**kor boğaz.** (gərəkli olan, qaçınılmaz nərsə).

qor ilan . **kor.** ağsız ilan.

qor ısq . **kor.** cılız ısq

qor qazi -**kor qazi.** (əsirgəməyən. rəhmsiz).

qor gözünə dərman ola . **kor gözünə.** -o dərək vermədiki, **kor gözünə dərman ola.** (o dərək: o qədər. eybələ)

qor qurşun **kor.** atıldığı yer bəlli olmuyan qurşun.

qor quyu . **kor.** susuz quyu.

qor olar . **kor olar**: çevrəni iyi anlayamaz. -inancı biligin basan kişi, **kor olar**. (inandığı bildiyidən çox olan).

qor təqənəği bəllər kimi -**kor dəğənəği bəllər kimi**. (lap əsgidən, heç dəğişmədən).

qor topal . **kor topal**. yarım yamalaq. kötü iyi.

qor yol -**kor yol**. (çıxmaz. davamsız cızqı).

qora gedər -ana dilin çevriylə anlayan ellər **gora gedər**. (**çevriylə**: tərcümeylə)

qora gələsən **kora**. adın yansın. (qarqış)

qora itmişlər . **gora**. ölüb iz ətəri qalmamışlar.

qoraq . silah -yaylım atəş. neçə **qoraqın** birdən odlaması.

qoraqlan -bilim ən güclü qoraq, qoraqlanın. (qoraq: silah)

qoran buğu -tülkü quyruq buğları. (**goran buğu**). (şlələr dilindən)

qorxusu . **təllükəsi**.

qorq qorxmazdan-utan utanmazdan, **qorx qorxmazdan**. (utanmaz bildiyyin elər, qorxmaz görmədiyin. (görmədiyin elər: sonucu nə olacağın elər)

qorqaq **qorxaq**. -**qorxaq gözə** çöp düşər, qorxan başa daş.

qorqaq **qorxaq**. -tülkü var arslan boğur, **qorxaq var arslan doğur**.

qorqaq . **qorxaq**. dabansız. ürəksiz.

qorqaqlar **qorxaqlar**. -**qorxaqlar** tutulmuşlar, qorxmayanlar qurtulmuşlar.

qorqmadın **qorxmadın**. -qorxdun, tutuldun, **qorxmadın qurtuldun**.

qorqmaq - **çox qorxmaq**: ödü qopmaq.

qorqmamaq . **qorxmamaq**. güvənmək. cəsarət etmək

qorqmayanlar **qorxmayanlar**. -qorxaqlar tutulmuşlar, **qorxmayanlar** qurtulmuşlar.

qorqmaz -utan utanmazdan, qorx qorxmazdan. (utanmaz bildiyin elər, **qorxmaz görmədiyin**. (görmədiyin elər: sonucu nə olacağın elər)

qorqtuğun -**qorxduğun** başa gələr.

qorqtuğun -**qorxduğun** başıva gəlsin. (qarqış)

qorqtun **qorxdun**. -**qorxdun**, **tutuldun**, qorxmadın qurtuldun.

qorqu dağları bəklər . **qorxu**. qorxu hər an vardır.

qorqudusan . **qorxudusan**. **kölgəlisən**.). -kimdən məni kölgəlisən. (naxcuvan).

qorqum dalqalardan var . **qorxum**. -**nə qorxum dalqalardan var**, nə qarqış yağdıran qışdan, geniş dərəyə kimi
sinəmdə sarsılmaz, ağırlığım var. (**ağırlığım**: astlığım. vüqarım)

qorqusu var qışından **qorxusu**. -**qorxusu var qışından**, işləməzsə yazından.

qorqutmaq . **qorxutmaq**. cəsarətin qırmaq.

qorların bəyi -**korların bəyi** təpə göz.

qorlayan . **korlayan**. kor edən.

qoru için ulduzun -yağsada daş, daşsada sel, **qoru için ulduzun**, yaşam içində duzun.

qorucu qayırcı.

qorumağa biləşmək -**birbirin qorumağa biləşmək**: arxa arxaya vermək.

qorun qazar -keçmişini qurcaq quran, gələcəyin gorun qazar. (**qurcaq**: büt)

qorunu öldürmək . korunu. gözün qurdun tökmək. işin aşırmaq.

qoruşmaq. korusmaq zərər etmək.

qorutmaq . **korutmaq.** zərər vermək.

qoruyan qoruyar . əsrəyən əsrər.

qoruyma . qayıрма.

qoruz pipiyi . **xoruz** . beçə qızdıran.

qoruz **1.** koruz . baxımsız. 1. verimsiz. **-koruz, qoruz!**: (koruz qalan, qoruz olur: baxımsız qalan, verimsiz olur). (**qoruz: 1.** koruz . baxımsız. 1. verimsiz).

qoruzun **xoruzun -xoruzun** lələyi çoxdan görünür. (bu olayın ilkinə deyil)

qoş salıq olası **xoş.** xoş xəbər olası. üzüz gülə. gülər üz olası. uğur sizə. gül üzüzə. xoş salıq olası. xoş xəbər olası

qoş . xoş. arın. — **arın kişi:** xoş kişi

qoşa gəlməz **xoşa gəlməz.** yakmaz. bağənilməz.

qoşa . ikili. iki baş olan.

qoşalıq **-kiminin qoşalıq,** kimin təklif payına düşər.

qoşqallar . cütlərlər-qonağa ged deməzlər, **başmaların qoşqallar.**

qoşqörülü . **xoşgörülü.** 1. əğilimli. -adamlara **əğilimli:** insanlara xoşgörülü. -uşaqlara **əğilimli:** uşaqlara xoşgörülü. -bilgiyə **əğilimli:** bilgiyə xoşgörülü. 1. meyilli. —tüstüyə, içgiyə **əğilimli**

qoşluqlar	. xoşluqlar . - xoşluqlar bir anlıq ömürlük ola, çəkici olur.
qoşulda	- hər qoşulda könünə yaxın neçə seçim var, uyqunun seçən aparar.
qoşun	- könüllü döğüşçü, qoşun toplamaq : bayraq açmaq
qov	. qırna. od parçası. –bu uşaq qırnadı , əlindən tutmasan qaçar
qovan	. kovan . örtülü qorunmuş yer
qovxamız gör kim oldu	-başımıza kül oldu, kovxamız gör kim oldu. (kovxamız : > kətxuda . başçımız)
qovqabəy	. kovxabəy . bəyliyin (devlətin) iç işləri bakanı.
qovmaq səndən	-qaçmaq məndən, qovmaq səndən .
qovmaqda	-kimi tutmada qulluq, kimi qovmaqda . (qulluq : xidmət).
qovtu qaçdıq	qovdu - otduq gütdük dil getdi, qovdu qaçdıq yer getdi .
qovuq	- qovuq bir iğnə özünə , bir təbənə özgüyə vuramaz. (təbənə : çuvalduz)
qovuşanda biz, yağış yağırdı .	-sevgilər verir işıq yaşama, sevgisiz yaşamın nə anlamı var, qovuşanda biz, yağış yağırdı , indi yalqızıq gözlər ağlayır, sönmüşsə işıq soğumuş qucaq, sevgisiz yaşamın nə anlamı var
qovzaban	. govzaban . sığır dili. sorma gülü. somurğn gülü.
qoyan	(qoyan : doğşan). -qoyan bala tapmışda, qoymağa yer tapmamış.
qoyqunluq	. alçaq könüllük...- çəkdən aşa qoyqunluq (alçaq könüllük), için əzər. (çəkdən aşa : həddən artıq). (için : özün. nəfsin)
qoyma başqası sənə yer seçə	-çalış olduğun yeri seç, qoyma başqası sənə yer seçə .
qoyma bilməzlərin çoxala	-öğrən öğrən uğur ola, qoyma bilməzlərin çoxala!!

qoymaq -barmaq qoymaq: barmaq atmaq.

qoymaz qapı yatmamış -ölüm axsaq dəvə, **qoymaz qapı yatmamış**

qoyun -uşaqları quzu kimi böyütməyələn, ilərini, qoyun kimi güdməsinlər.

qoyun gözü . bəbənək (> **babunə**).

qoyun güdən -saban tutan ac qalmaz, **qoyun güdən lüt qalmaz. (saban: xış)**

qoyun -**qoyun görməsəkdə**, qığın gördük.

qoyundan -**qoyundan** tökülsə, qoncuğa gedər. (**qoyundan: qoynundan**). (**qoncuğ:** ayaqqabı səğəsi).

qoyur gedir evladına -kim ki mal qoyur gedir evladına, eşşəyin nəyi, onun hər nə varına.

qoyuvermek . salıvermək. bıraxmaq. sərbəs bıraxmaq. mürəxəs edmək.

qoyvermek . yol vermək. ötürmək. lütf edmək.

qoz **cır qoz. ciğ qoz. çətin qoz.** 1. qırılıb ayıqlanması, arınması güc qoz. 1. birinin kəndisiylə anlaşılıb barışması çox güc olan. 1. başarılməsi güc iş.

qöbəq atmaq . **göbək.** qarın bölümün oynatmaq. çox sevinmək.

qöbəq daşı . **göbək.** çarşı yuğnaqlarında tərləmək üçün üzərində uzanılan geniş mərmər səkgi.

qöçənlərə . **köçənlərə.** uçanlara. ölənlərə. -**uçanlara dalməsın könül.**

qöçər -kimi qaçar **kimi köçər.**

qöq salmaq . **kök.** təməl tutmaq. gögərməz. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz. (**yükənməz:** yüklənməz). (**gögərməz.** kök salmaz).

qöq soyu olmayan kök. yalan

qöqənindən	əslindən. -ot kökənindən , əslindən uzaq düşməz.
qögərməz	. gögərməz. kök salmaz. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz. (yükənməz : yüklənməz). (gögərməz. kök salmaz).
qögərməz	. gögərməz. -səpməsən tuxum gögərməz .
qöqət	. kökət < göygət. göy gövərənti. (səbzicat)
qöqqə	. kökgə. çətəl. -çətələ tut. çətələ sal.
qöqqün	. kökgün. kökün. dibin. dərinliyin. -evrəni gəz tapasan türdəşivi, dür dilərsən dənizin kökgün ara. (evrəni : dünyanı). (türdəşivi : xuy yoldaşuvi).
qöqləmə	kökləmə. təyələ. bastırma.
qöqləmək	kökləmək. təyəlləmək. bastırmaq.
qöqsüm	-kirpigindən ox saçıb köksüm deşər.
qöqsünü gərə gərə	. göğsünü. güvənlə. övüncə.
qöqü bir	-sevişlə söğüş kökü bir. (sevişlə söğüş : məhəbbətlə nifrət)
qöqün qurutmaq kökün.	- kökün qurutmaq. kökün kəsmək dibinə darı əkmək.
qöqüs bağı açıq	. göğüs. çırıl çıplaq.
qöqüs darlığı	. göğüs. solunumu gücləşdirən kəsəl. asm.
qöqüs keçirmək	. göğüs. için çəkmək. üzülərək dərinə solumaq.
qöqüs qabarmaq	. göğüs. övünc duymaq.
qöqüs taxtası	. göğüs. inanc gəmiyi.

qöl ayağı . **göl.** göl suyunun artanını boşaltılacaq yolu, çayı.

qöl başı . **göl.** gölə axan su, çay.

qöləliq **köləlik.** -düşünməzlik **köləlik doğar.**

qölgə . kölgə. oy. uy. şəbəh. —qaykişi **oy** görcək qonaq sanar, qaçar. (qaykişi: alçaq kişi). (**qaçar:** gizər. gizlənər) **-kölgə**

kimi olma, tutandan qaçasan, qaçanı qoğasan. (qadın kölgə kimidir, kendisini arayandan qaçar, önündən gedənin arxasından qoşar).

-qölgə etmək: kölgə. əngəl olmaq.

-qölgə kimi dalında:. -soluq kimi içində, **kölge kimi dalında**, canan kimi canındada varam mən.

-qölgə olmaq: kölgə. yardım olmaq.

qölgədən qorxub **-kölgədən qorxub**, adamdan qaçma. (sütdən yanıb, yoğurdu püfləmə)

qölgələr canlandı **-kölgələr canlandı bir an** sanki təpərlənmişdi dağ. (**təpərlənmişdi: təprənmişdi**)

qölgələrdən . **kölgələrdən.** **-kölgələrdən** gözlənilməzki işıq.

qölgələşmək **kölgələşmək.** dal qalmaq. -kişili olan el ölkələşdi, kişisiz qalan el kölgələşdi. (**ölkələşmək:** millət olmaq).

qölgələtmək . **kölgələtmək.** tədirgin (rahatsız) etmək. sinsitmək.

qölgəlik . **kölgəlik.** kölgəndirik (kölgə endirən, salan). günəşlik. çadır. sayavan.

qölgəlisən . **kölgəlisən.** qorxudusan. **-kimdən məni kölgəlisən.** (naxcuvan).

qölgəm yerə daldı. kölgəm. **-kölgəm yerə daldı** (öldüm əridim).

qölgən ışıqlı -için arın olsa, **gölgən ışıqlı** olar.

qölgəndirik . **kölgəndirik.** (kölgə endirən, salan). kölgəlik. günəşlik. çadır. sayavan.

qölgəsi düşər	-kölgəsi düşər gözə, kiprigin.
qölgəsi düz	. kölgəsi. -əğri ağac kölgəsi düz görünməz.
qölgəsiz	-kölgəsiz qaranlıqdayıq.
qölgəvi	-özünü ara, kölgəvi yox.
qölgəyə baxıb	-kölgəyə baxıb, don biçilməz.
qölgəyə hürmək	. kölgəyə. -kölgəyə hürmək. (boşun yerə təpgilənmək).
qöm qöy	-alı al, moru mor. (qıp qırmızı, göm göy).
qömçə	kömçə . -kömçə gələr qaşiq gətirər.
qömək	-arxadaş deyil, arxa daşdır: yoldaş deyil, yola daşdır. kömək deyil, yükdür.
qöməq ummaq	kömək. -uçan quşdan kömək ummaq. (çıxmaza düşmək)
qöməqlik	. köməklik. yardıqlıq. yaxınlıq. yoldaşlıq. {# yarqaqlıq: ırqalıq. ırqaqlıq. ıraqlıq. uzqarlıq. uzaqlıq)
qöməqsiz	. köməksiz. tək əlli. -öz elin atan, köməksiz qalar.
qömətdir	. köməkdir. yarşıdır. -gücə qarşı olmayan, gücə yarşıdır. (gücə: zülmə).
qöməyin	. köməyin. inayətin -allah köməyin kəsməsin. allah inayətin kəsməsin
qömqöy ova	. gömgöy. ucsuz bucaqsız çöl.
qömülür	. gömülür. -sevgililər könül içrə gömülür.
qömür	. (tapmaca). -anası qaraca, qızı qırmızıca, oğlu qıvrımca. (kömür. od. tüstü)

qömürün iyisi	kömürün. -kömürün iyisi , odunun qurusu.
qönəqmək	könəkmək . artıq istəmək. doymaq bilməmək -bulduqcan könəkmək . (bulduqcan çaşımaq. (çaşımaq: azmaq)
qönətmək	. könətmək . könlünü endirmək. razı salmaq.
qönlü	- könlü balıq istəyən , quyruğu suda gərək. (quyruğu : götü)
qönlü alçaq	-uca kişinin könlü alçaq (olur)
qönlü ayaz	. (ayaz: açıq. düz). -könlü ayaz, başı daz.
qönlü burulmaq	. içdən acı çəkmək.
qönlü çəkəndə	. könlü. -könlü çəkəndə mənə bir oynasar.
qönlü etgiləmək, çəkmək	. könül axmaq. ürəyi gedmək. könül aparmaq.
qönlü qararmaq	. yaşama doymaq.
qönlü qoymamaq	. könlü. dili gəlməmək. içi qanıqmamaq. könlü razı olmamaq.
qönlü sınan	- qadınından könlü sınan , küsməz, sevi verməz. (sevi : məhəbbət) .
qönlü toxluq	. könlü. yetinmə. qanıqlıq.
qönlüm	- könlüm olur isə , diləməm, aldıraruq biz.
qönlüm alçaq tut özüngü	- könlüm alçaq tut özüngü , yoxan dünya ötər gedər birin gün. (özüngü özünü). (birin gün : bir gün). (yoxan : fani.)
qönlüm hara, başım ora	. könlüm. -yunusam başım başdan ara, ayaq çəkir gedir yara, o gedəli könlüm dönər, könlüm hara, başım ora.

qönlümdən keçirdi . **könlümdən**. düşünürdüm. ürəyim istirdi.

qönlümüz gül açar -**könlümüz gül açar** gələndə sən.

qönlün -**könlün ağzında yox**, ağzın könlündə gərək.

qönlün küysün . (**küysün** : yansın). -könlün küysün dağlayı, yurdun qalsın ağlayı. (**küysün** : yansın)

qönlüncə doğul, yarımlar yaşa . **könlüncə**. -doğuzdular bu gün yaşırıq, **könlüncə doğul, yarımlar yaşa**

qönlünə güdü sızmasın-könlünə güdü sızmasın. (ürəyivə quşqu dammasın).

qönlünü endirmək . **könlünü**. könətmək. razı salmaq.

qönlünüz açıq -**könlünüz açıq**, yoluz uğura. (**uğura**: yaxcılığa gedməsin)

qönlüvə çiçək -əllərivə gül dolsun, **könlüvə çiçək**

qönlüz açıq -**könlüz açıq**, gülər üz!

qönül 1. mərhəmət. məhəbbət. -**könül dilənçisi**. (sevgi yolunda alçaqlığa dözən). 1. ruh. -**könül çöküşü**:

istəyin sarsılması. ruh düşüşü.

-görməyincə göz **könül qatlanır**.

könül ağlar:. **könül**. -yel əsdikcə əsər saçlar, **könül ağlar**, dağıtmaz qəm dağın qayğı əlindən

qurtaranmaz can, qaçaq yer yox, sığıncaq yox, qaranlıqdur tapılmaz yol.

könül alma. :. -yarım alma, **könül alma**. (dosları unutmamaq)

-**könül almaq** : . **könül**. məmnun etmək.

-**könül atar göz güdər**. : . -**səni görcək könül atar göz güdər**.

-**könül axmaq**: . ürəyi gedmək. könlü etgiləmək, çəkmək. könül aparmaq.

-**könül buyruq götürməz**.

-**könül çəkər gedərsən**, çəkməz oldu itərsən.

könül çəkmiş: . sevdalı.

könül çəksə: . -**könül çəksə**, ayaq aparır.

könül çöküşü: . istəyin sarsılması. ruh düşüşü. (**könül:** ruh).

könül darlığı: . iç darlığı. iç sıxıntısı.

könül dilənçisi: . (**könül:** mərhəmət. məhəbbət) . sevgi yolunda alçaqlığa dözən

-**könül görər**, göz görməz.

-- **könül gözdən**, dos dosdan su içər.

-**könül könülə qarşdır**. (ürəkdən ürəyə yol var). (duyğu birliyi. bir könüllük)

könül qapmaq: . aşıq olmaq.

-. -**könül qıran** sevi görməsin. (**sevi:** məhəbbət). (qarqış)

-könül sevdiiyın tapar.

-sənki yoxsan, sinəm dartılır, **könul sıxılır**, tüm yoxluğun kölgəsi üstümə yıxılır.

-**könül tökmək, açmaq:** iç açmaq. dinc almaq

-**könül vurqun, yaşam boyu qadına**, pozuq çıxdı, atda onu al birin.

-**könül yapmaq.** sevindirmək. razı etmək.

-**könül yarası:** dil yarası

-**yerə baxan könül yaxan:** uslu, baş aşağı görünmə dolayı altdan dolab (kələk. qurqu) çevirən.

-**könül yaylasın yaylar.** (çax çax çaxlar, dəgirman öz işində olar)

-**könül yaylasın yaylar.** (canı çəkən xoş olur)

. -**könül yaylasın yaylar.** (canı çəkən xoş olur)

- **o sizin könül genliyizi**, ürək açıqlığızı, baş açıqlığızı göstərir. (**baş:** beyin)

qönüldə duyğusu yox-sevgiyə sayqısı yox, çevrəyə qayğısı yox, **könüldə duyğusu yox, nə deyim sənə.**

qönüldə topraqdan qoxu -yoxsa **könüldə topraqdan qoxu**, doyduğu yerdə yurd salar.

qönüllər . **könüllər.** -**könüllər olsun** arslan yatağı.

qönüllər buz kəsildi -**könüllər buz kəsildi**, əllər balta.

qönüllərin . **könüllərin.** -**könüllərin** bəğənci. (**bəğənci:** tərcihi)

qönüllü döğüşçü -**könüllü döğüşçü, qoşun toplamaq:** bayraq açmaq

qönülsüz -ağırdan almaq. aşırı yürüşdən, davranışdan çəkinmək. nərsiyə könülsüz olmaq.

qönülsüz arslan olmaz -könülsüz arslan olmaz.

qönülsüz yeylən aş . **könülsüz. -könülsüz yeylən aş**, ya qarın ağrısıdır, ya baş.

qönülvü bazara çıxarma . **könülvü.** tuşlananı əşliyə seçmək.

qönüş **könüş niyyət.** -könüş hara, qonuş ora.

qöp yaşaqan qurdaşından ayrılır . **köp.** -yorqa minən yoldaşından ayrılır, **köp yaşaqan qurdaşından ayrılır.**

(**qurdaşından:** tay tuşundan). (yorqa ata minən yoldaşlarından ayrılır. uzun yaşayan yaşlılarından ayrılır).

qöpənin **köpənin. çulun.** (doğmadıq cocuğa don biçmək, beşik kəsmək).

qöprünün -**köprünün ya altından keç**, ya üstündən. (**altından** :astından)

qöpür -**çox köpür qurra:** məğrur. təpələri yaratmış kimi.

qöpürtməz . **köpürtməz.** -acı su sabını **köpürtməz.** (**acı su:** duzlu, şor su)

qör . **gör.** qıl -dinqə tapsan **sana qıl**, dost tapsan **sına qıl**.

qörəqmək **görəkmək.** qıymaq. rəva görmək. -özüvə **qıydığın**, dosduva **qıy**.

qörəlgə . **görəlgə.** iş yöndəm. (**yöndəm:** fənn) -**kimindən görəlgə**, kimindən yörelgə. (birindən iş yöndəm öyrən, birindən tədbir, ağıl). (**yöndəm:** fənn)

qörən gözün payı -**görən gözün payı var.** (görən umsunar)

qörən umsunar -görən gözün payı var. (**görən umsunar**)

qörənin yolu -verənin əli açıq, **görənin yolu.**

qörənmədin yarın qaldı -yeyənmədin narın qaldı, **görənmədin yarın qaldı**.

qörəş . **görəş**. qılış. əməl. -istəş kimdən, **görəş ondan**.

qörqəm . gözəl

qörqqə . **körkgə**. çətəl. -**çətələ** tut. çətələ sal.

qörqöz yalan deyir . **gör göz**. göz görə görə yalan deyir. (**gör göz**: göz görə görə).

qörqü tanığı . **görgü**. işə şahid.

qörqü **görkü** gözəlliyi. -göğərçinin görkü var, başında da börkü var, öz yiyəmdir öz ağam, nə versədə irki var (**yyəmdir**: tanrımdır). (**irki**: haqqı. ixtiyarı)

qörmək -**görmək ilə**: çəkmək ilə. yaşamaqla. -sevmək ilə sevdiklərin dəyişməz, **nə olduğun görmək ilə sevişdiyin dəyişər**.

qörmək deməkdir-bacarmaq, **görmək deməkdir**. (başarmaq sözlə keçməz. bacaran qılmış)

qörmək istəməm səni -uzansa gecəm belə, günortıya yatsam belə, yuxuma girsən belə, **görmək istəməm səni**.

qörpü, çaydan -**körpü, çaydan** oyanaydı!.

qörtüyün **gördüyün**. -uşağa yüz ögrət, **gördüyün deyəcək**.

qörtüyün düşün . **gördüyün**. -düşündüyün yox, **gördüyün düşün**

qörüb götürmüş olan -küərə görmüş. (sınavlı, **görüb götürmüş olan**).

qörücü . **görücü**. elçi. -**görücüyə çıxmaq**: elçiləri qarşılamaq.

qörücüyə çıxmaq . (**görücü: elçi**). elçiləri qarşılamaq.

qörüngülətmə . **görüngülətmə**. özün boşqababa çəkmə. ildirətmə. ifadə dızqıtma.

qörüş açısı . dəğərləndirmə biçimi.

qörüş bitdi -yorqan getdi, **görüş bitdi**: savaş yorqan üsteydi.

qörüş o görüş . **görüş**. bir daha görüş olmayıb

qöstərərəm . **göstərərəm**. alacaqlı olsun. olsun. alacağım olsun (öc).

qöstəriş yapmaq . **göstəriş**. özün göstərmək.

qöstəyinə . **köstəyinə**. kələfinə. zəncirinə-**olma əsir istəyin köstəyinə**.

qöşə bucaq . **köşə bucaq**. göz önündə yox. gözə çarpmayan yer.

qöt baş bəlli olmamaq **göt**. kim kiməlik.

qötü **kötü**. yaman -özün qazan özünə, **pox qoy kötü gözünə**.

qötü boş **götü**. -yemək gəlsə könlü xoş, iş gələndə **götü boş**.

qötü göz **kötü göz**. soğuş göz. bədnəzər.

qötü iyi . **kötü iyi**. kor topal. yarım yamalaq.

qötü qara **götü**. -qazan qazana demiş **götü qara** (qazan, qazan götürməz).

qötüqlər . **kötüklər**. pisliklər. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça**: gözdən qaçınan). (taxqa düşdü, kəl göründü).
(**taxqa**: kiçik bərk, başlıq) (kəmiqləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, **kötüklər**, **günahlar ortaya**
çıxdı. kötüklər. (kəmiqləri: qaçıları. qusurları). (**kötüklər**: pisliklər)

qötülər pis düşünür . **kötülər**. -yaxçılıq başdan aşınca, **kötülər pis düşünər**. (ə. satta)

qötüləşməyə -**kötüləşməyə gedmək**: baş aşağı gedmək.

qötümə taxıldı . **götümə**. -mən deyirəm ürc yıxıldı, **sən deyirsən götümə taxıldı**. (ürc: minarə)

qötün -qarqa qarqanın gözün oymaz, **xoca xocanın götün** (poxun).

qötündən çıxartmaq **götündən.** arxasından çıxartmaq. (dediyinin təməli olmamaq).

qötündən qırmız -üzü **götündən qırmız.** (qırmızı adam. utanmaz)

qötünə soxmaq **götünə.** canına soxmaq. içinə soxmaq. aşırı istəmək.

qötürəməmək . **götürəməmək - söz götürəməmək:** söz qaldıramamaq. söz çəkəməmək. toxunan sözə qarşılıq vermək.

qötürən **götürən.** götürüvən. götvrən. nəcat verən. -batar bitər, **götürən** yetər. (iş işdən keçmiş)

qötürü almaq . **götürü.** hamısını almaq.

qötürü . (**götürü:** kira). -quş qanadından **götürü istəməz.**

qötürümləşmək . **kötürümləşmək.** pisəlmək.

qötürüvən **götürüvən.** götürən. götvrən. nəcat verən. -batar bitər, **götürən** yetər. (iş işdən keçmiş)

qötüyə kullanmaq . **kötüyə.** sui istimal etmək.

götvrən **götvrən.** götürən. götürüvən. nəcat verən. -batar bitər, **götürən** yetər. (iş işdən keçmiş)

qövrək ürək yüksüz -**kövrək ürək yüksüz qalamaz,** daşdan ürək yüklü olamaz.

qövşən . **kövşən.** yaylım.

qövtəsin dılda . **gövdəsin.** -kimsənin yarısı içindən ayrı deyil, **gövdəsin dılda bulmadan olası deyil.** (**gövdəsin dılda bulmadan:** sevgisinin vicudun tapmadan)

qövtəyə atmaq . **gövdəyə.** gövdəyə vurmaq. bədənə vurmaq

qövüsü . **gövüsü.** döşü. -mərcimək kimi biridir, nə kürəyi var, **nə gövüsü.**

qövüslüdür eynalım . gövüslüdür. -örüm örüm gövüslüdür eynalım. (hörük hörüklü sinəsi var eynalımın). (**örüm**

örüm:. hörüm hörüm. hörəm hörəm. burum burum. buram buram).

qöy girsin

-yalan desən **göy girsin** al çıxsın. (**göy:** tapdanmış dəmirin doyası göy olar). göy qəmə, piçaq girsin qırmızı, qanlı çıxsın. (divani lüğət).

qöy qövərənti

. **göy qövərənti.** göygət kökət. (səbzicat)

qöy qözlü

. **göy qözlü.** dönük. xain.

qöy paxır

. **göy** -yer dəmir, **göy paxır.** çıxmaz. çarasız. (**paxır:** mis)

qöy sökmədən

-yer çökmədən, **göy sökmədən,** sev demədən sevdim səni, yurtdan uzaq, kiçik köşə, sıxdım içim, sığdım səni. (**sığdım:** içimə yerləşdirdim)

qöy yerə gəlsə

. **göy.** hər nə olursa.

qöy

tapmaca. -atamın bir donu var qatlanmaz, içi dolu əşrəfidi sananmaz. (**tapmaca).** (**göy-ulduzlar**)

qöycə yazın

. **göycə.** ədəbiyyat.

qöyə dirək

-**göyə dirək,** dənizə qapaq olmaz. (olumsumsuz iş)

qöyərçinlər göyərçinlə -göyərçinlər göyərçinlə uçarmış, çəkənməz qarqanı qartal yanında.

qöyqət

. **göygət > kökət.** göy qövərənti. (səbzicat)

qöynəq

-**bir köynək dalı:** dənəyi sınağı (təcrübəsi) biraz az

qöytə ulduz

. **göydə.** -**göydə ulduz görürkən,** yerdə çuxuru görməmək: böyük işlərə uğraşarkən kiçik işlərdə bacarıqsız qalmaq.

qöytən aşağı

. **göydən.** -yerdən yuxarı **göydən aşağı.**

qöytən gedmək . **göydən**. yüksəkdən uçmaq. ərişilməsi qolay olmayan nələri istəmək.

qöz . **köz**. -hər yumuru qoz olmaz, **od olmasa köz olmaz**.

qöz **köz**. -**köz** söksün gözün. (**köz**: od)

qöz açdırmamaq . ara (fırsət) verməmək.

qöz açınca . göz qıpımında. göz açıb qapamadan.

qöz açısı -göz içdən görər. (**içdən**: başdan). (**iç açısı**, **göz açısı**)

qöz açısından . dünya baxışından. -çevrəndə sıxıntı yoxdur, sıxıntı **göz açısından** doğur.

qöz açmaq . (bir işdən) ara bulmaq.

qöz alıcı -**göz alıcı**, **süslü bəzəkli**: allı pullu.

qöz atmaq . qısaca bakı vermək.

qöz atmaq . üzərində durmadan keçəri baxmaq.

qöz baxar -su axar **göz baxar**, gözlər böylə yol çəkər.

qöz boyamaq . kötü nərsəni bəzəyib göstərib aldatmaq.

qöz bucağı . gözlə burun arasında olan bucağı

qöz çıxarar -sondan görmüş **göz çıxarar**. (kim olduğun unudar. lovğalaşar boya qalxar)

qöz çıxardar -qaşiq olsa uzun saplı, ağza keçmədən **göz çıxardar**.

qöz ərimi . üfüq.

qöz içdən görər . (**içdən**: başdan). -göz içdən görər. (**iç açısı**, **göz açısı**)

qöz iyi seçməli	-qocaldıqca qulaq ağır olmalı, iş i iyi seçməli . (yaşlandıqca sözə az maraqlan, işə çox)
qöz qıpımında	. göz. açınca. göz açıb qapamadan.
qöz qırılmaz	-qaranlıqda göz qırılmaz . (yersiz iş görə deyilir)
qöz qörə görə	. göz görə görə açıqdan açığa.
qöz qörər	. göz görər . -baş işləsə göz görər .
qöz qörməz	. göz görməz . -könül görər, göz görməz .
qöz qötürməz	. göz götürməz . cicikli.
qöz qözə vermək	. göz gözə . -sayraşan ulduz ilə göz gözə vermək
qöz quyruğu	. gözün dışarı uzanan ucu
qöz önündə yox	. qöşə . köşə bucaq. gözə çarpmayan yer.
qöz su gətirmə	. mirvari suyu tutma. - gözləri su gətirəndən , boş bardağda dolu görür. (göz su gətirmə : mirvari suyu tutma).
qöz təgmək	. göz dəgmək . baxışları uğursuzluq gətirməyə inanılan gözlər.
qöz təqdi	göz dəğdi - göz dəğdi yıxıldı ayaq büdrəməsi qaldı. (heç nə yoxdu bu duruma düşdü, gör nərsə başına gəlsə nə olur)
qöz tiqmək	. göz tikmək . gözü olmaq. mənimsəməkdə bulunmaq.
qöz tolduran	. göz dolduran . gözə gələn. göz tutan
qöz ucu baxış	. qıy baxış.
qöz ucyla	. yan gözlə.

qözalıtı baxım bir . **gözaltı**. süzüm bir. sezim bir. -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir,
çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**allıq**: ala. qırmızı)

qözə çarpmayan yer . **gözə**. köşə bucaq. göz önündə yox.

qözə gəlmək . göz dəgmək.

qözə . **gözə**. hücrə.

qözəl . göz alan. -özün varlı bilən gözəl yar, **gözəl bilən pullu yar gözlər**

qözəl günlər -**gözəl günlər** qabaqdadır. (çalışmağa, əldən düşməməyə bu gərəkdir)

gözəllik ətəyində tapınır . **gözəllik**. -o gözəllik ətəyində tapınır. (tapınır: ibadət elir)

qözlə göz dəğər - alay yoluyla, **gözlə göz dəğər**: duzla qoxumasın.

qözlə . **gözlə**. -nə özlə, **nə gözlə**. (**özlə**: isdə)

qözlədiği sonucu . **gözlədiği**. istədiği verimi

qözləmə bala . **gözləmə**. -neylisən ? - gözlürəm. - **gözləmə bala**, gözlərivə gözdəyər

qözləməkdən -**gözləməkdən bunu bil** çatmaz ərən arzusuna.

qözləməz . **gözləməz**. əylənməz: oturmaz. -yağış yağmur. duman basar dağları, sellər axar, çəndə durmaz,
yazın keçər, çağ dəğişər əylənməz.

qözləmirəm . **gözləmirəm**. -kimsəni **gözləmirəm**, ürəyim yolda qalsada.

qözlənməzidə **gözlənməzidə**. gözlənən görünər, **gözlənməzidə** gör.

qözləntiləri . **gözləntiləri**. umuqları. -**umuqları** arzuları daşa dəğmiş.

qözlər -su axar göz baxar, **gözlər böylə yol çəkər**.

qözlərin zilləmək . gözlərin. dikizmək.

qözlərinin boyası - gözlərinin boyası çox açıq: ağ göz.

qözlərivə gözdəyər . gözlərivə. -neylisən ? - gözlürəm. - gözləmə bala, **gözlərivə gözdəyər**

qözləyəməyən. gözləyəməyən. tələsən. canı tez.

qözlürəm . **gözlürəm.** -neylisən ? - **gözlürəm.** - gözləmə bala, gözlərivə gözdəyər

qöztən çıxarmaq . gözdən. göz yummaq.

qöztən düşmək . gözdən. birinə görə xoşa gedməz davranmaq.

qöztən itmək . yox olmaq.

qöztən keçirmək . gözdən. dənətləmək. kontrol etmək.

qöztən qaçmaq . görülməmək.

qöztən yaşım süzülər . gözdən. -sənsiz özüm üzülər, **gözdən yaşım süzülər.** (özüm: içim)

qözü açılmaq . gözü. bir olaydan dənək almaq. (dənək: ibrət)

qözü dalda qalar -yaşın suya verən, gözü dalda qalar. (suya verən: boşa verən).

qözü doymaz . gözü. tamahkar

qözü olmaq . gözü. göz tikmək. mənimsəməkdə bulunmaq.

qözün kor -bir gözün kor, bir qulağın kar tutmaq. (hər nəyi görməyib, hər nəyi eşitməmək).

qözün qurdun tökmək . gözün. korunu öldürmək. işin aşırmaq.

qözün . **gözün.** nəzərin. -tanrı **gözün** kəsməsin.

qözündə yaş -gözündə yaşı, çağıyla qurar, dodaqda gül, çağıyla solar.

qözündə - **gözündə düdmək:** burnunda düdmək. (**düdmək:** tüstüləmək). çox arayıb istər olmaq

qözünü çıxararam -mən səni öylə sevirəmki, hər nə acı versən yeyərəm, **amma gözünü çıxararam, bir acı söz desən.**

qubba -kəpəkdən **qubba yapmaq.** (boş nərsəni şişirtmək).

qubba . pox. -sel kimi coşma, **qubba kimi yatma.**

qucağına düşmək . içinə düşmək

qul becərilə -**qul becərilə ağasın basar,** sap becərilə baltanı basar!

qul çalışar -**qul çalışar,** ağa yeyər.

qulaç atmaq . qol çalı üzmək.

qulağı dəlik . duyduğun çabıq ötəsinə ötürən.

qulağı duymamaq . **dartıb.** - **dartıb düşünmədən söyləmək:** ağzından çıxanı qulağı duymamaq. gözüm yumub ağzın açmaq.

qulağı kırılda . nə söylənəcəyinə maraqlanmaq. (**kırılda:** yayda. zəhdə. kamanda)

qulağın kar -bir gözün kor, **bir qulağın kar tutmaq.** (hər nəyi görməyib, hər nəyi eşitməmək).

qulağına çalınmaq . başqalarına söylənirkən duymaq.

qulağına fısıldamaq . yavaşca qulağına söyləmək.

qulaq asmaq . önəm vermək. aldırmaq.

qulaq kəsilmək . tam qulaq kəsilmək.

qulaq salmadan . qulaq asmadan.

qulaq tikmək . qulaq yatırtmaq.

qulaq tutmaq . qulaq asmaq.

qulaq vermək . duymağa çalışmaq.

qulaqdan qulağa -ağızdan ağıza, qulaqdan qulağa eşitmək.

qulaqları çınlasın . kimsədən söz edirkən onun sevildiyini bildirən söz.

qulaqların dikmək . qulaqların şüv tutmaq, şaxlamaq. (mal qara)

qulayın . qut olsun. mubarəkdir. -yetib gəlyən el bayramı **barınğıza qulayın**. (yetib gəlyən : qarşıdan gələn). (**barınğıza**: hamınıza).

qulcuq . muzdur.

qulluğunda yürümək -sözündə durub, **qulluğunda yürümək**

qulluq bağlamaq: yunus kimi, can yolunda **çağlamaq**.

qulluq qaçağı . əsgər qaçağı. dövlət qulluğundan qaçınan.

qulluqda olan . buyruq qulu. buyruqda olan

qulp qoymaq . qulp taxmaq. əksik, yetərsiz saymaq.

qulp taxmaq . 1. qulp qoymaq. əksik, yetərsiz saymaq. 1. əl atmaq. qılmğa çalışmaq. –qalmasın işə **qulp taxıb**.

qulpunu tapmaq . mahanasın yaratmaq.

qulum . bəndəm. -tarım yürü ya **qulum** demiş. (çox çabucq varlanana deyilir)

qulun atmaq . at eşək yavru düşürmək.

qulunc qırmaq . damarları oğsalamaq. (**qulunc**: gövdədə, damarların çaprazlaşması. özəlliklə onqura sınırlarının (damarlarının) tutması).

quluşu tutmaq damar damar olmaq. damarı tutmaq.

qum -bataq **qum**: şıxmaz **qum**. axıcı **qum**. (**quicksand**)

qurd -yələli **qurd**: sırtlan. kafdar.

qurdun ağzı qanlı -qurdun ağzı qanlı, yesədə qanlı yeməsdə qanlı. (qurdun ağzı qanqırmızı olur). (**qanqırmızı**: qansıl qırmızı).

qurquşum -yerin qulağına **qurquşum**: yerin qulağı kar. (umulmadıq yoldan kimsə duymasın)

qurlar . **gurlar**. güclənər. -su suya qovuşar **gurlar**.

qurmay . ərkanı hərbi.

qurra -çox köpür **qurra**: məğrur. təpələri yaratmış kimi.

qurs . **qurus** (< **qursaq**). hövsələ. həsələ.

qurşağın sıx . tutumlu davran. dözümün olsun.

qurşun sancar -ovçu gül taxmaz, **qurşun sancar**.

qurşun yerinə. -nisgillə vuruldum **qurşun yerinə**. (**nisgillə**: həsrətlə)

qurşuna tuş -qapo qarşında, ya tora düş, ya qurşuna tuş. (**qapo**: müstəbid). (**qarşında**: döğüşündə)

qurşunun cıvlaması . qurşunun dəğib yön dəğışməsi.

qurt -it it ilə dalaşanda, **qurd körpünü aşar**.

qurt **qurd.** qaşqır . qaçqır. börü. **-qaşqırın gəzdiyi yer,** quzqunsuz olmaz.

qurt avının **-qurd avının** ariq kökünə baxmaz.

qurt dumanlığı sevər. **qurd.** kötü diləklilər ortalığın qarışıqlığını sevər

qurt düdüğü . ajir.

qurt kimi ac . **qurd.** çox ac.

qurt kimi ulaşdı . ulşub ərən börləyu.

qurt kimi . **qurd.** işini bilir.

qurt quyusu . **qurd.** dibinə ucu sivri qazıq taxılmış, qoni (qıf) biçimli qurd duzağı. (**qazıq:** çubuq. şiş)

qurt ol başa çıx -aslan olub ələ düşməkdənsə, **qurt ol başa çıx**

qurt özü çün işlər **-qurd özü çün işlər,** it çoban üçün.

qurt ulasa **-qurd ulasa** səndə ula qurd ilə.

qurtalasan . **qurdalasan.** kəvləsən. -gəpi **kəvləsən,** gəp çıxar.

qurtaranmaz -kimsəkim aldı ürəkdə sən kimi düşmən yağı, **saxlayanmaz, qurtaranmaz od düşən candan yağı.**

qurtarar **-kiçikdən başlar, böyükdə qurtarar.**

qurtda yatır, tülküdə **-hamının içində qurtda yatır, tülküdə,** qalıb hançın oynadasan

qurtdarın tökdü içində. (olmasın acıların dışarı qoymdu).

qurtla yeyənlər **qurdla.** **-qurdla yeyənlər,** itlə hürənlər, çobanla ağlayanlar yox olsun.

qurtlar **-çaqqal bəylik sürər, qurdlar gələnə dək.** (**bəylik sürər:** hükmranlıq edər)

qurtların tökmək . **qurdların**. qurdunu qırmaq. acısın töküüb yanqısın qoymaq.

qurtu **qurdu**. -**qurdu** görmək qutluq gətirir, görməmək artıq.

qurtu tökməli -**qurdu tökməli**. (qaşınması, kin öcü olan açmalıdır. yaşam güdədir, yaramaz güdəsin)

qurtulmaq . aman bulmaq.

qurtun yatışı -balığın göz yaşı, **qurdun yatışı**, kişinin içi görünməz.

quru başına qalmaq . tək, yalnız qalmaq.

quru çöl . bozlaq. qır.

quru əkmək . yavan əkmək. qatıqız əkmək. qatqısız əkmək .

quru gül bağı. quru bir dəsdə gül. -son görüşdə gətirdin tər gül bağı, dönüb oldun bu gün quru gül bağı.

quru qafa . beyni çalışmayan.

quru sıkı yapmaq . boş qoraqa sıxmaq. qorxutmaq. (**qoraqa**: silaha)

quru soğuş . şəhi az çox üşütməyən soğuş

quru yanar -bir meşəyə od düşsə, **quru yanar**, yaş inlər

quru . **yavan**. yoz. -yağına qıymayan, **çöregin yavan yər**.

quruh quruh . taxım taxım. topar topar. quruh quruh. ulam ulam. sürü sürü.

quruq bulut . yağışsız bulut. -uzun ayaq uzun yorqan, **quruq bulut** çöl çorqan. (**quruq bulut**: yağışsız bulut).
(**çorqan**: çor basmış yer)

qurulamaq . su almaq. su dərmək.

qurum 1. müəssisə. 1. qalın his. -**qaranlığın qurum kimi yağması** qaranlığın getdikcə artması.

quruntu . üzüntü.

quruntulu . quşqulu. məşuk.

qurup qurup . axın axın. öbək öbək. yığın yığın.

qurur -orda **qurur**, burda burur. (iki üzlü).

qurus. qurus (< **qursa**). hövsələ. həsələ.

quş -**quş qonduğu dalın qırılmasından** qorxmaz, güvəndiyi dal deyil güvən alar qanatdan.

quş -**quş kimi uçub**, su kimi axıb, gül kimi solan sevgi.

quş balası -**quş balası**, yavru ağzı böyük olur.

quş götürməz **götürməz**. -**kəsilməmiş ağac quş götürməz**, daşdan ürək söz götürməz.

quş qanadından -**quş qanadından** götürü istəməz. (**götürü**: kira)

quş qanatsız -**quş qanatsız**, kimsə yarsız olmasın.

quş tala qonduramamaq . **dala**. kəsin bir sonuca vaxıramamaq, qərarə gələməmək

quş tili oxumaq . **dili**. bir sözü yəhəltici bəçimdə bəzəmək.

quş uçmaz -**quş uçmaz** kərvan keçməz: ıssız, sapa yer. (**sapa**: qıraq)

quş uçurtmaq . 1. bara qoymaq. uçqunmaq. yəngilmaq. 1. əldən qoymaq. 1. bir qonuyu kölgələtmək üçün araya söz qatmaq.

quş ürəkli . qorxaq. ürəksiz).

quş yuxusu . quşqu içində yuxu.

quş -quş təkin uçan anlar, bunu yaşayan anlar

quş -qızıl quş əldə gəzər, gözəl qız dildə.

quşağın iki yerdən bağlamaq. (**quşaq**: kəmər). ()

quşaqdan quşaq . nəsilədən nəsilə.

quşxana . quşluq

quşqana . **quşxana**. quşluq

quşqulu . quruntulu. məşuk.

quşqusuz . söz götürməz. şəkgisiz. - **söz götürməz** söz olmaz. (**söz**: düşüncə)

quşlar yuva yasar (yapar), su çitində, qum ilə. gülün günüz ötməsin, üzük (həsrək) ilə, mun (qussə) ilə.

quşluq . quşxana

quşsuzki . (quşqusuzki). əlbətdəki

qut olsun . qulayın. mubərəkdir. -yetib gəlyən el bayramı **barınğıza qulayın**. (**yetib gəlyən** : qarşıdan gələn).
(**barınğıza**: hamınıza).

quta gəzmək . **quda**. evlənməyə qız aramaq.

quta dua. -quru qaşiq ağız yırtar, boş çanağ quta götürməz.

qutatluqdan . **qutadluqdan** səadətdən.

qutb ulduzu . çulpan

qutlu yaşam xoş ömür -nə gözləsə önündə, onu görsə günündə, **qutlu yaşam xoş ömür**, onun olar həmişə.

qutlusu . dinclik verəni. -yurdun otlusundan **qutlusu** iyidir.

qutruşdan kötü . **qudruşdan**. -alışlıq, qudruşdan kötü. (**alışlıq**: mötadlıq)

qutsatmaq . təqdis etmək.

qutulmaq . sıyırmaq. atlatmaq. –ucuz **atlatmaq**.

quturmuş . **qudurmuş**. vəhşi. yabani. azqın.

quturu . **quduru**. **xuduru**. yerdən bitmə. yerdən çıxma. türədi.

quvar etmək . açılıb, çatlayıb qalmaq. -görcək könlüm **quvar** elədi.

quyruğu götü. -könlü balıq istəyən, **quyruğu** suda **gərək**.

quyruğun tava sapına çevirmək . çox övmək.

quyruğundan . izindən. -**oğrunu quyruğundan**, ilanı başından tut.

quyruğunu -çəki ver **quyruğunu**: çək quyruğunu. uğur, xeyir verməz birinə deyilir. imalə eləmə.

quyruq acısı . əski hinc, ök.

quyruq sallamaq . 1. yaltaqlanmaq. 1. kefsiz olmaq. 1. küsgün olmaq.

quyruqlu ulduz . arxasında ışıqlı bir iz daşıyan ulduz.

quyruqlu yalan . dibin ucun yığışdıralamıyan yalan

quyu -çay olan yerdə **quyu** nə **gərək**

quyu -**quyu** içində tələ qurmaq: çox ağır kələk gəlmək

quyu qazmaq . çuxur qazmaq. tələ qurmaq.

quyu - **düşmana quyu** dosduva sal.

quyu . alt.

quyuda . altda.

quyudaki . altdaki.

quyusun qazmaq . qay qadıya salmaq. bəlaya salmaq.

quzey yeli . ulduz yeli.

quzey . şumal. qara. qaramtul olduğundan bu adı almış. –**qara dəniz**: şumal dənizi. –**qara yel**: şumal yeli.

quzqunsuz -qaşqırın gəzdiyi yer, **quzqunsuz olmaz**. (**qaşqır**: **qaçqır**: qurd. börü).

quzu kimi . uysal. sözbəxım.

quzu qapı . qoltuq qapı. böyük qapıların içində qoyulan qətlənib keçmək üçün bir kişilik qapı.

qüc **güc**. yoğun yoğun: çətin. -**yoğun olsa**, **ıraq olsun**, yağın olsa, yaxın. (**yağın**: uğurlu. xeyirli).

qüc doğar . **güc**. -birlikdən **güc doğar**.

qüc qoşul önəm daşımaz. (**qoşul**: şərayit). (**güc**: çətinlik) -sevgilər üçün, güc qoşul önəm daşımaz.

qücə qarşı olmayan -**gücə qarşı olmayan**, gücə yarşıdır. (**gücə**: zülmə). (**yarşıdır**: köməkdir)

qücə qarşı -**gücə qarşı dayanma**, gücün kökün eş.

qücənmək . çəkəməmək. –**birbirinə gücənmək**: birbiri çəkəməmək.

qüclə	güclə. darı darına. ancaq. gücü gücünə.
qüclə bilqtür	-güclə bilkdür gərəyin ta çətin onğay ola bilsin, qanmazlığılə yol başa çatmazki əzizim. (onğay: asan)
qüclə pul	-torba, güclə pul arasında. (torba: siyasət)
qüclə	. güclə. -ha güclə, ha sıxın, ha sıxıt, olmayınca olmuyor
qücləmə	-birinin qalması üçün yalvarma, sənlə qonuşmağa gücləmə, ürəgin çəkmək üçün dəğişmə.
qüclənər	. güclənər. gurlar. -su suya qovuşar gurlar.
qüclü ellər	-güclü ellər, başqaların yerməzlər. (yerməzlər: küçümsəməzlər, başarsız görməzlər)
qüclü gücsüzü əzməsə	-güclü gücsüzü əzməsə olmaz, gücsüz güclənməsə onmaz. (onmaz: dirçəlməz).
qüclü	güclü. dirgən. dirəşgən.
qüclükdəndə qaçma	-hər yumşaqə yanaşma, hər güclükdəndə qaçma. (ilanda yumşaq olur)
qüclüq	. güclük. problem.
gücsüz güclənməsə onmaz	-güclü gücsüzü əzməsə olmaz, gücsüz güclənməsə onmaz. (onmaz: dirçəlməz).
gücsüz	. gücsüz. -öğrənə öğrənə danış, gücsüz olsanda çalış.
gücsüzü basır	-beyni boş, gücü çox, gücsüzü basır, beyinli, var gücün özünə basır. (basır: iç varlığın artırır)
gücü çatar	. gücü çatar. qolu uzun. əli uzun. əli yetər.
gücü gücünə	gücü gücünə. darı darına. ancaq. güclə.
gücü yetməz	. gücü yetməz. ərkində aşə. gücündən artıq. -başından yekə danışmaq. ərkində aşə sözlər ötürmək.

qücün kökün	-gücə qarşı dayanma, gücün kökün eş .
qücündən artıq	. gücündən artıq . ərkində aş. gücü yetməz. -başından yekə danışmaq. ərkində aş sözlər ötürmək.
qücünə	- gücünə gedmək : ağırına gedmək. onuruna toxunmaq.
qüçə	- küçə qızı: küçə düşgünü. çoxun dışarda gəzən. - küçə cocuğu. çoxun dışarda gəzən. - küçə qadını: çoxun dışarda gəzən. - küçə süpürgəsi: küçələr düşgünü
qüçüyə atsan	- küçüyə atsan neçə elər: ən az, ən düşük dəğəri neçə elər.
qüçüyə düşmək	. küçüyə . pis yola gedmək.
qüfə	. küfə : gənəlliklə söğüt başqa ağac dallarından hörülən, yük daşımaya yarayan, qaba və dayanıqlı səbət
qüh	. güh. yeraltı lülə, yol. -ürəkdən ürəyə güh var .
qül	-quş kimi uçub, su kimi axıb, gül kimi solan sevgi .
qül bürüyər qonçalanar	-sen gedən çöl bayırı, gül bürüyər qonçalanar , soluğundan qoxulanmış çiçeyin etri tütər. (soluğundan : nəfəsindən)
qül üzüzə	gül üzüzə üzüz gülə. gülər üz olasız. uğur sizə. xoş salıq olasız. xoş xəbər olasız
qülə kişi	külə . - külə kişi qala qapısın, əğilib keçər. (külə : güdə)
qülə	- gülə gülə gedin : izzəti iqbalilə gedin
qüləndədə	-sevənlərin güləndədə gözlərindən yaş gələr.
qülər üz olasız	gülər . üzüz gülə. uğur sizə. gül üzüzə. xoş salıq olasız. xoş xəbər olasız

qülər üz	-könlüz açıq, gülər üz!
qüllendi köz	-tükendi söz, küllendi köz , qalxın gedin evizə
qülpər	. gülpər . baldırqan.
qülsə gülərsinğ	. gülsə -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsinğ, yaşamın anlamın biləyin desənğ, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ . (yekəlikdə : təklikdə). (çanğırınğ : cıñğırın. səsin).
qülşüzü əsirgəməsin	. gülşüzü . (əsirgəməsin : çox görməsin). -yaradan canıza dəğməsin, gülşüzü əsirgəməsin .
qülü qalar	-ocaq uçar, külü qalar , sevgi köçər yeri qalar
qülü savmış	. külü . -ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış .
qülüb oynab yaşa	-yurd almısan, içində qülüb oynab yaşa . (ev alana alışıq sözü)
qülüşər güllər	. gülüşər . -yaz gələr, sayraşar quşlar, gülüşər güllər .
qülüşün dalqalaşıb	gülüşün . -sözlərin göy şəpiyə dalmışdı, gülüşün dalqalaşıb sarmaşığa dönmüşdü, coşuban aldı duvağ, qırdı utun yaşqasını. (utun : şərmin. həyanın). (duvağ : örtük) (yaşqasını : pərdəsini)
qün	-ay gecə gəlməsədə, gün günlüğün edər .
qün batasıya	gün batasıya . axşam üsdü. axşam üzrə. axşam çağı.
qün yarın	-axşama yarına. bu gün yarın . bu tezlikdə
qünah arturma gəl	. günah . -təndə can beş gün qonaqdır çox günah arturma gəl .
qünahlı	. günahlı . üzü qara. suçlu. rüsvay. gürgəvəz.
qündüz çayıra	. (çayıra : otlağa). -axşam axıra, gündüz çayıra . (önəmli iş görməyib, yeyib işməyiylə uğraşmaq)
qünəbaxan	- günəbaxan , günə bağlıdır.

qünəş saçsın . **günəş**. -ulduzlar yansın, ay parləsın, danyeri ağarsın, **günəş saçsın**.

qünəş . **günəş** -arba gedər izi yox, yanar yanar közü yox. **(tapmaca)**.

-(tapmaca). -çevrəyə işıq salır, axşam gül kimi solur. **(günəş)**

qünəş -gedər gedər izi yox, yanar közü yox. **(tapmaca)**. **(günəş)**

qünəş . günəş. (tapmaca). -çevrənə işıq salur, axşam gül kimi solur. **(çevrənə: aləmə)**. **(günəş)**

qünəşlik . **günəşlik**. kölgəlik. kölgəndirək (kölgə endirən, salan). çadır. sayavan.

qünlər çalmaq . **günlər**. xoş keçirmək.

qünlər xoş gəlsin -gələn günlər xoş gəlsin

qünlər iplə çəkilir . günlər. -**günlər iplə çəkilir gedir**. (günlərin çox tez aşması, kəməsi)

qünlərizə min dadlı mutluluq . **günlərizə**. -ürəgizə damla damla umut, **günlərizə min dadlı mutluluq**. (alqış)

qünortıya yatsam belə -uzansa gecəm belə, **günortıya yatsam belə**, yuxuma girsən belə, görmək istəməm səni.

qünötə . **günötə**. gün keçmiş

qünsayar . **günsayar**. təqvim.

qünsüzün . **günsüzün**. 1. pis yerdə. 1. demədən -yaşın keçirmə boşə, **günsüzün** baş dəğər daşa.

qüntə kimi düşmək . **kündə**. ölü kimi düşmək.

qüntə kimi oturmaq . **kündə**. yorqun arqın çökü vermək.

qüntüz gecə . **gündüz**. -uzun kərvan sürər gedər **gündüz gecə**.

qüntüz -ay, **gündüz** işıq verməz.

qüntüzün -tüngüzün uyxu yox!, gündüzün dinci yox. (**tüngüzün**: gəcələr).

qünü günə **günü.** hər gününkü özünə.

qünün **günün.** -axşam qavurur, yarın savurur. (qazandığın **günün bitirir**)

qünün gəlsə yaz oli -**günün gəlsə yaz oli**, günün keçsə qış oli.

qünün keçirtmək . günün. gününü gün etmək.

qünün keçsə qış oli -günün gəlsə yaz oli, **günün keçsə qış oli.**

qünün solmasın -üzün, **günün solmasın.** (alqış)

qünün . **günün.** elə hər gün. –burdadı.

gününü gün etmək . gününü. günün keçirtmək.

qünüvü -**günüvü iyi bitir**, nə olur yarın bilməzsən.

qüp kimi . **küp.** çox şişman.

qüp qörməmiş -yoldan keçən ata olmaz, **küp görməmiş penir olmaz.**

qüpürlənmək . küpürlənmək. kibirlənmək. burnun şişirmək.

qüpürlü . **küpürlü.** kibirli. burun böyük.

qürə görmüş -**kürə görmüş.** (sınavlı, görüb götürmüş olan).

qürəş alanı . **gürəş.** ər meydanı.

qürəyən -acığan çörək istər, **kürəyən kürək.**

qürəyi qalın . **kürəyi.** qeyim geyinikli.

qürəyi var	-mərcimək kimi biridir, nə kürəyi var , nə gövüsü. (gövüsü : döşü)
qüsqün olmaq	. küsgün . quyruq sallamaq. .
qüsmək	. küsmək . -küsmək istəyirəm küsə bilməyirəm , barışırım dözə bilməyirəm.
qüsüb ayrılan	- küsüb ayrılan , özü dönməli
qüşülmək	. küşülmək . üz edmək.
qüşən dəniz	- küşən dəniz , qalın qalıq. (coşan dəniz, bulqan hava).
qüşqülü qalar	. küşgülü . -dər viş ölər küşgülü qalar
qütə yorqan	. güdə . - güdə yorqan , uzun ayaq
qütüq ay	. güdük ay . şubat. fevriyə.
qüvən	. güvən . -odla suya güvən yox .
qüvən bəsləmək	. güvən . güvənmək
qüvən quşqu	. güvən . itminan şəgg. -məndə seviş səndə söğüş, məndə güvən səndə quşqu tükənməz
qüvənc	. güvənc . etibar -yalan güvənci yıxar , pas dəmiri.
qüvənci	. güvənci . etibarı -yalan güvənci yıxar , pas dəmiri.
qüvənci	. güvənci . etibarı -yalan güvənci yıxar , pas dəmiri.
qüvəndir verən qan turuza	-turuza güvən!, - bu güvəndir verən qan turuza , pitikdir ancaq bu eli duruza (duruza : yaşada).
qüvəndiyi	-quş qonduğu dalın qırılmasından qorxmaz, güvəndiyi dal deyil güvən alar qanatdan .

qüvəni dayanıqlı **güvəni**. arxası bərk.

qüvənlə . **güvənlə**. göğsünü görə görə

qüvənlik . **güvənlik**. təminat

qüvənmək . **güvənmək**. cəsarət etmək. qorxmamaq.

qüyən . **küyən**: yanan). -yoxsun gəzib nisgil əlindən küyən. (**yoxsun**: möhtac). (**küyən**: yanan). (möhtac dolanıb həsrət ucundan yanan). (**ucundan**: **ucubundan**. səbəbindən)

qüymüş durur . **küymüş durur**. yanmış olur. -kim ivər, şeytanə ol uymuş durur, olki istəknə irür, küymüş durur. (**ivər**: tələsər). (**uymuş**: yatmış). (**irür**: çatar).

qüyrütmək **küyrütmək. küyütmək**. qıp qırmızı qızartmaq.

qüyütmək **küyütmək. küyrütmək**. qıp qırmızı qızartmaq.

lal axar -dərin sular **lal axar**.

lal olmuş . dili yanmış. dili qırılmış. dili çorlu. dili kəsilmiş. acıdan söyləyənə deyilir.

lala . alğa. alala. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, **alğa çıxar**, topraq busar, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**yaşıl ösər**: göy gögərər). (**busar**: **pusar**. bozarar. rəng dəyişər). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

lap aqın çıxartdın . **ağın**. -**lap ağın çıxartdın**. lap lağ elədiz ha.özünü dolamırsız ha.

lap çox . ənötə. həddəksər

lap laq elədiz ha . **lağ**. -lap ağın çıxartdın. **lap lağ elədiz ha**.özünü dolamırsız ha.

layiq deyil alıxmaz& -adına alıxmaz, **layiq deyil**: adına dəğməz.

ləçəq . **ləçək**. qaşbasdı. baş yağlığı.

ləmbər ləmbər dalqayan -ləmbər ləmbər dalqayan, şol dənizdən iz qalmaz.

ləpədən -mən ləpədən deyirəm, o dəvədən.

ləpəni demə düğünü de -ləpəni demə düğünü de, dünəni demə, büyüünü de.

lili aşağı dolanar -su başdan bulanar, lili aşağı dolanar.

lilli sula -lilli sula, bağ bağçalar güllənər. (suyun kirinə baxma).

lovğalaşar -sondan görmüş göz çıxarar. (kim olduğun unudar. lovğalaşar boya qalxar)

lovqalamaq . lovğalamaq. avurd satmaq. avurd şişirmək. goplamaq.

lütbaldır . baldırıç. qısa şalvar.

mahana . yumurta qılıpı.

mahanaçı . yumurta qılıpı.

mal kimi . ayı kimi. öküz kimi. kəl kimi. qaba gobud davranan

malı dəğərindən baha alana -malı dəğərindən baha alana, mal gərəkdı, malını dəğərindən baha satana da pul gərəkdı. (**dəğərindən**: qiymətdən)

malını dəğərindən -malı dəğərindən baha alana, mal gərəkdı, **malını dəğərindən baha satana da pul gərəkdı.** (**dəğərindən**: qiymətdən)

maması . əbəsi. -dil əbəsi. qonuşqan.

mandır söyləməsi . (mandır: ayıbdır). övünmək kimi olmasın ama (bıraq)

mantır **mandır.** -mandır bilmədiyin söyləyəsən, man değil bilmədiyin sorasan. (**man**: eyb).

marağını çəkir . diqqətini çəkir.

maraq . qızıqış. həyəcan. **-qızıqışlı** sözlər. – **qızıqış bilən** dinlə məni

maraqdan yayınmaq. diqqətdən yayınmaq&.

maraqlandırır yaxar. qısqandırır.

maraqlandırmaq. qızıqdırmaq. cəlb etmək.

maraqlanma . **maraklanma**. qayğırma. niyaran olma. narahat olma. **-saxlayırsa qayğırma**, saxlamırsa sayğırma. (**qayğırma**: maraklanma. niyaran olma. narahat olma). (**sayğırma**: sayma. boş ver)

maral görcək sıçmağı tutar -tazının pisi **maral görcək sıçmağı tutar**.

mat qalmaq . şaşa qalmaq. ağzı açıq qalmaq.

mat qalmasan -**mat qalmasan**, matah olmasan.

mat . donuq. **-donuq parlaqlıq**: mat parlaqlıq

matah olmasan -mat qalmasan, **matah olmasan**.

meşəyə od düşsə -bir meşəyə od düşsə, quru yanar, yaş inlər

meymun -**kişini meymun eləmək qolaydı**, ta meymunu kişi etmək. (**kişini**: adamı).

meymunu -kişini meymun eləmək qolaydı, **ta meymunu kişi etmək**. (**kişini**: adamı).

meytan sulayan **meydan**. ara qızısdıran.

mədarında tinqəsində&. -qapı öz dabanı, **devrən öz dingəsində dolanar**.

məhmədcikləri . türk döğüşçüləri

mən çətəldə deyilim -**mən çətəldə deyilim**, çətəl mənim içimdə. (**çətəl**: qurbət)

mən qoram	. koram. - mən koram. (mənimki ora). (yanıtmaca)
mən öləndə	-mən öləndə demişəm aşqalımı at itlərə.
mən sənə qarşı	-mən sənə qarşı bilisən, can məndən danış sən. (volter)
mən tapdım	-mən tapdım, sən qapdın
mən yeyim	-mən yeyim, sən qoxla. (qoxla: iylə)
məndə günah	-nə sizdə suç nə məndə günah.
mənə mısın düməmək	. aldırmamaq.
mənə nə	. umrumrun təkinə. hiç umacağım yox. nəyiməki. daşsağımaki.
mənə toxunmayan	-mənə toxunmayan ilanı, min yaşasın.
mənə yoxd	-mənə yoxdi, içinə poxdu. (bir şeyinki tapını (mənfəəti) mənə yox içinə pox olsun anlamında)
məni yazıq elədin	-məni yazıq elədin, iki əlim bir başım oldu
mənim pişmiş aşıma	-mənim pişmiş aşıma soyuq su calama! (mənim əməklə (zəhmətilə) çatdığım (açıtı) fürsəti yandırma)
mənim təkcə məssəbim	-mənim təkcə məssəbim, məssəbləri tanımaq.
mənimki ora	- mən koram. (mənimki ora). (yanıtmaca)
mənimsəmək	. iç etmək. özünə çıxmaq.
mənimsəməkdə	-mənimsəməkdə bulunmaq: gözü tutmaq. göz tikmək. gözü olmaq.
mənligin	. özvarlığın. -mənligini itirmək

mənliq savaşı . **mənlik**. hər nədə, yerdə kəndini düşünmək.

mərcimək -**mərcimək kimi biridir**, nə kürəyi var, nə gövüsü. (**gövüsü**: döşü)

məsələ həll etməz. sorun qaldırmaz. -tökmə sular dəğirmanı çevirməz. (yetərsiz açıtlar **sorun qaldırmaz**). (**açıtlar**: tədbirlər).

məsmum edmək . çoğurmaq&. -**süt çalmaq**: süt çoğurmaq.

məssəbimiz -milli məssəblisiz! - yox bala, nə milimiz var **nə məssəbimiz**.

mətə xaşxaşa qoymaq iğnə gözündən keçirmək, ötürmək. çox incəliklə işləmək.

məyəm bəyə. bəyəm. məgər.

milimiz -milli məssəblisiz! - **yox bala, nə milimiz var** nə məssəbimiz.

milli məssəblisiz -**milli məssəblisiz!** - yox bala, nə milimiz var nə məssəbimiz.

min daraqda bezi olmaq . bir çox işlərlə uğraşmaq.

min işçi -**min işçi**, bir başçı.

min qüzənin qılıpı . **küzənin**. -**min küzənin qılıpı olmaq**. (yaltaqca, qalmasın dələduzluğa əl atmaq).

min öğütdən -**min öğütdən**, bir baş çəkən.

min sayqılı mən sənə -mənə nə, qarasan ağ, çirkinsən gözəl, sayqın olursa mənə, **min sayqılı mən sənə**.

mıncıq göz . kiçik göz.

mindiyi dalı kəsmək . **mindiyi**. kəndisinə gərəkli, yararlı olan nərsəni yıxmaq.

minək daşı . **minək**. eskiçağ varlı evlərinin qapısında hevana minmək üçün iki tayında yerləşən daş.

minənin -kimi eşşək kimi palan, **kef minənin halına**.

minin yarısı beşyüz . şaka yoluyla çox düşünmə, aldırma

minit . maşın

minlər doğuyur -saçağdan qoğ nankoru, **verdiyin tikə minlər doğuyur**. (**saçağdan**: süfrədən)

minnətdaram . borcluyam. yükümlüyəm.

mırtının başı -mırtının başı yarım~~ı~~dı.

morötəsi . morüstü. mavərayi bənəfş. ultraviolet.

moru mor -alı al, **moru mor**. (qıp qırmızı, göm göy).

morüstü . morötəsi. mavərayi bənəfş. ultraviolet.

mötadlıq . alışlıq. **-alışlıq**, qudruşdan kötü.

mululuq yetər -artıq illərdir yokluğuna alışdım, **bir təkligim var, mululuq yetər**.

mun dərd. -toxdamaz **muna** düşdüm

mutlusun sandım -mutluydum, **sende mutlusun sandım**

mutluydum -**mutluydum**, sende mutlusun sandım

mutluyum mutlu -**mutluyum mutlu, çilə qalmadı**, girişin toya coşuna, vur çatlasın doslar aşqına, çəkməyə belə ağrı qalmadı. nə mutlu günlər keçirdi başım, güllü bostanlı gənclik yaşı, dərdləri bırax, keflərə varın, şənlik yeli əsir başımda mənim. (türkü)

müşgül . **müşgül**. işgil. -yoxdu işgil danışığıla çözülməsin.

nacaq yarcaq. çapacaq. kiçik balta. -oldu olacaq, **qırıldı nacaq**. (olmadıqlarda oldu, artıq yapacaq nərsə)

qalmadı).

naxcuvan sayaqı -**naxcuvan sayaqı sor sorag.** -kef əhval -ay balam, nə təhərsən!, vəziyyət zad, -sən nə təhərsən qardaş.

naqır kökündən yoxdu-**naxır kökündən yoxdu**, ala danasın gəzir.

nal . tək.

nallamaq . təkləmək.

namaz qılmaq . tapışmaq&. -**ard ətəyində tapışmaq**. (çox düz, doğru biri üzrə deyilir)

naşı . < **yanşı**. yan qalmış. bir işin sevəni olub ustalaşmıyan

ne yedin dolma -**ne yedin dolma**, qonağa, qonağ olma.

necə istərsiz . siz bilirsiniz. öylə olsun.

necə qolaymış sevib sevilmək -**necə qolaymış sevib sevilmək!** qıraqda qaldıq, gecini tanıdıq, batmışıydı gün, baraqlar aradıq. (**baraq**: duraq. tutaq. mənzil).

necə necəsən -necə necəsən, dənə **necəsən**, gənə **necəsən**, axı **necəsən**

necə yaşamaq -neçə yaşamaq, **necə yaşamaq**, söz bundadır.

neçə yaşamaq -**neçə yaşamaq**, necə yaşamaq, söz bundadır.

neçədir yaşın sənin -ucadır başın sənin, **neçədir yaşın sənin**, dən düşüb saçlarına, haçan bitər yaşın sənin.

ney . kaval.

neyləsin neyləməsin . nə yapıp yapıp . nə yapsın nəymasın.

nə bileydim -**nə bileydim unudardım** belə tez, sevməseydim səni heç böylə də gec.

nə böylə quyuq -nə öylə suluq olaydı, **nə böylə quyuq**.

nə çox dərin düşdük bataq -**nə çox dərin düşdük bataq**, nə çox uca qalxdıq qalaq.

nə çox uca qalxdıq qalaq -nə çox dərin düşdük bataq, **nə çox uca qalxdıq qalaq**.

nə dadı var nə duzu -saman kimi nə dadı var nə duzu.

nə itin, nə ipin -**nə itin, nə ipin**, nə odun, nə istisin istəməm belə.

nə qara duyqular gəzir başında sənin -nə qara duyqular gəzir başında sənin, sanırım uçmuş usun baş itirmisən, bir ayrılıq yıxsa böylə dünyavı, yaşam bağında, ölüm kolun sən bitirmisən.

nə qoydum nə götdüm . heç nə düşünmədən. çır çıplaq.

nə görünməz . **görünməz**. -**nə görünməz**, nə gözlənməz. (sana gəlməz, başa gələr). (**sana**: təsəvvürə).

nə qözəlmiş adamlıqla -**nə gözəlmiş adamlıqla**, düşünməklə yaşamaq.

nə gözlənməz . **gözlənməz**. -nə görünməz, **nə gözlənməz**. (sana gəlməz, başa gələr). (**sana**: təsəvvürə).

nə qözləsə önündə gözləsə -**nə gözləsə önündə**, onu görsə günündə, qutlu yaşam xoş ömür, onun olar həmişə.

nə oxul varımız yazaq . (**oxul: məktəb**). -nə oxul varımız yazaq, nə damlayız, dənizi yaşadaq.

nə otun, nə istisin . **odun**. -nə itin, nə ipin, **nə odun, nə istisin istəməm belə**.

nə ölüsü var quylasın-**nə ölüsü var quylasın**, nə düşəni var ağlayasın. (**düşəni**: şəhidi)

nə öylə suluq olaydı -**nə öylə suluq olaydı**, nə böylə quyuq.

nə sevgiyə gərəkliyin -**nə sevgiyə gərəkliyin**, nə sevilməyə, nə bilim neçün yaradıb yaradan səni!.

nə sevilməyə -nə sevgiyə gərəkliyin, **nə sevilməyə**, nə bilim neçün yaradıb yaradan səni!.

nə səbəbdən . nədən dolayı&.

nə sizdə suç -**nə sizdə suç** nə məndə günah.

nə təhı çox qarlar . (qarlar: qar yağar). -**nə dəhı çox qarlar**, genə yaya qalmaz.

nə tarıxan var nədə darılan -**nə darıxan var nədə darılan**, yalnız gənələn bol.

nə tatı var nə duzu . dadı. -**nə dadı var nə duzu**, ətsiz verdi govduşu.

nə tərək qalsada . **dərək**. (**nə dərək**: nə qədər). -ayran nə dərək qalsada qaymaq tuta bilməz

nə tərək . **nə dərək**. fərq edməz. -gələn paşam, gedən ağam, mənə nə dərək. (**nə dərək**: fərq edməz)

nə tili var, nə ağzı. **dili**. -ay gedər ha il gedər, gecə gündüz yol gedər, **nə dili var, nə ağzı**, nərildər aslan kimi.

(tapmaca). (su)

nə yan nə yandır -**nə yan nə yandır**, yaşa, yaşat.

nə yapıp yapıp . nə yapsın nəymasın. neyləsin neyləməsin.

nə yapsın nəymasın . nə yapıp yapıp . neyləsin neyləməsin.

nədən qorxusuz -**nədən qorxusuz**, sikəllər gəlin olarıq, sökəllər düşük olarıq. (**sökəllər**: öldürəllər). (**düşük**: şəhid)

nədən sanırıq -**nədən sanırıq** sevdiiyimiz sevəcək bizi.

nəqş . sıra. rol. -kimin **sırasın** oynur. -**sıra** dəğişmək. -**sıra** oynamaq. -**sıra gəlmək**: rol oynamaq. -
sırasına keçmək: yerin, rolun tutmaq.

nəm hardan . bəllənməz yerdən.

nənə nənə, o kişinin pulu səni gördükcə şişir.

nərildər aslan kimi -ay gedər ha il gedər, gecə gündüz yol gedər, nə dili var, nə ağzı, **nərildər aslan kimi**.

(tapmaca). (su)

nəsiri qara ərik&.

nəştab . acına.

nəştab . aç açma. yeməsin yemədən. acına. ac qarına.

nəyiməki . umrumrun təkinə. hiç umacağım yox. mənə nə. daşsağımaki.

nəyin uğrunda düşdün sorağa -**nəyin uğrunda düşdün sorağa**, sən istəmədin, devran saldı uzağa. (**ağı**)

nəyin . nə olduğun. -**yağır nəyin** yalığ bilər. (**yalığ**: fəhlə. yoxsul). {atın sırtındaki yağırın (yarasın) nə olduğun yoxsul bilir. (**yağırın**: yaranın)}

nin kimi . **nin kimi**. dar qaranlıq yer.

nisqil içrə qalmıyasan -**nisqil içrə qalmıyasan**. (alqış)

nisqil . **nisgil** -yoxsun gəzib **nisgil** əlindən küyən. (**yoxsun**: möhtac). (**küyən**: yanan). (möhtac dolanıb həsrət ucundan yanan). (**ucundan**: **ucubundan**. səbəbindən)

nisqilin dinsic -**nisgilin dinsic**. (həsrəti sönsün)

nisqillə vuruldum. nisgillə. -nisgillə vuruldum qurşun yerinə. (**nisgillə**: həsrətlə)

niyaran olma . qayğıрма. maraklanma. narahat olma. -**saxlayırsa qayğıрма**, saxlamırsa sayğıрма. (**qayğıрма**: maraklanma. niyaran olma. narahat olma). (**sayğıрма**: sayma. boş ver)

nobar meyvə . çağal yemiş.

nola kim mən yarını -olki öz yarına yad, yadları ilə yar olmuş, **nola kim mən yarını** bir gecəlik yad saya.

noruz. (? < doğuş).

nöqər ağamı . **nökər.** -ağa nökərə necə baxsa, **nökər ağamı elə görər.**

nuş olsun . yapışsın. sinər olsun.

o gedəli könlüm dönər -yunusam başım başdan ara, ayaq çəkir gedir yara, **o gedəli könlüm dönər**, könlüm hara, başım ora.

o qün bu gün . **o gün** o gündən.

o qün . **o gün.** ötə gün. öyün.

o qündən . o gün bu gün.

o tərək vermədiki . **o dərək (o dərək:** o qədər. eybələ). **-o dərək vermədiki**, kor gözüne dərman ola. (**o dərək:** o qədər. eybələ)

o yanlı olmamaq . önəmsəməmək. ilgilənməmək.

obirinə o elər -birinə sən elə, **obirinə o elər.**

ocağa -canım qurban yaxşı qonaq, **gəl ocağa birdə qonaq.**

ocağın yıxılması bacası tütməz olmaq. evin dağılması.

ocağına düşmək . birinə sığınmaq.

ocağına düşmək . sığınmaq.

ocağına su səpmək . birinə dönüklük etmək.

ocağına su səpmək . evin yıxmaq.

ocağız isdi -ocağız isdi, suyuz sərin olsun. (**alqış**).

ocaq başı -ocaq başı düşmanlı.

ocaq başı yoldaşların-ocaq başı yoldaşların çox olar, yol yoldaşı arayınca az olar.

ocaq başın sağ olsun -ocaq başın sağ olsun, dövrə bərin ot olsun.

ocaq çayı, küp pendiri -ocaq çayı, küp pendiri, isti kökə, ot yarpızı. (**bulaq otu**: yarpız türü).

ocaq çökmüş -ocaq çökmüş, odu sönmüş, külü savmış.

ocaq uçar -ocaq uçar, külü qalar, sevgi köçər yeri qalar

ocaqdan yox -bucaqdan gedər ocaqdan yox. (duza bağlı uşaq).

ocaqız odlu -ocağız odlu, eviz çıraylı olsun. (**çıraylı**: çiraqlı)

oq . oğ (< oğuq. oğaq. ufaq)

oqlu qıvrımca oğlu. -anası qaraca, qızı qırmızıca, **oğlu qıvrımca. (tapmaca). (kömür. od. tüstü)**

oqlum . oğlum. sevəcən bir səslənmə türü.

oqrənməkdən qalan -oğrənməkdən qalan, çatmasız ölər.

oqru gözdən qaçacaq -yaşam deyil qaçaqaç, oğru gözdən qaçacaq

oqru özgənin malın yeyər -oğru özgənin malın yeyər, özünün arın (namusun).

oqruya چراغ tutan, ışıq tutan . oğruya. -oğruya yol ögrədən. (**oğruya چراغ tutan, ışıq tutan**).

oqruya yol ögrədən . oğruya. -oğruya yol ögrədən. (oğruya چراغ tutan, ışıq tutan).

oqşamaq . oxşamaq. arxasın sıvamaq. iltifat etmək.

oqşayıb övmək -oxşayıb övmək: arxasını sığamaq. arxasını sıvazlamaq.

oqtalat . oxtalat. ox kimi sıçrağan. -**yaşında yiqit oxtalat**, yaşağanda toxtalat. (gəncliyində yığit sıçrağan,

yaşlayınca ağır başlı olur).

oqul əğri ut -özgə əğri at, dosdun əğri qır, **oğul əğri ut**.

oquşu **oğuşu**. bərəkəti. -tüstüsü çox, istisi yox. (ağırlığı çox, **oğuşu çox**). (**ağırlığı**: zəhməti).

oqutçu . **oxutçu. ögrətçi. məlim.**

oquya biləmək . **oxuya**. oxu alamaq: oxu biləmək.

ol unutar -sevmə uzun heç nəyi, **ol unutar!** unutmadan unut sən.

olaqanüsdü . **olağanüsdü**. fevqiladə.

olan bitən olub keçən

olana buyruq . düşənə buyruq. enənə buyruq. hər nə olur olsun.

olana yan -**olana yan**, gedənə yox

olananaq . imkan

olananaqsız . imkansız

olasıynan . olanınan. vəqeiyyətlə. -**olasıynan çalıb bacarmalıyıq**.

olasız . mümkün olmayan. -ölüdən göt isteyir. {**olasız (mümkün olmayan)** şeyi istemək}

olcanı itirməmək . fürsəti qənimət bulmaq. -təndir istiykən çörəyin yapmaq.

olcayın işi açmaza baxmaz . təqdirin işi tədbirə sığmaz. -məni bu aşq işindən əkic yığmaz, **ki olcayın işi açmaza baxmaz**. (əkic: pənd).

olqi öz yarına yad-olki öz yarına yad, yadlarıla yar olmuş, nola kim mən yarını bir gecəlik yad sayı.

olma əsir istəyin köstəyinə -**olma əsir istəyin köstəyinə**. (**köstəyinə**: kələfinə. zəncirinə)

olmağından yeğ -olmamağı olmağından yeğ. (**yeğ**: iyi)

olmamağı -olmamağı olmağından yeğ. (**yeğ**: iyi)

olmasın . qalmasın. bıraxdın. -**bıraxdın** sözlər eşitdim. (**bıraxdın**: bıraxılmış)

olmasına düşdüm qala . qalmasın oyuna düşüb qaldım. -yol ötdüm, çıxdım yala, **olmasına düşdüm qala**.

olmayınca olmuyor -ha güclə, ha sıxın, ha sıxıt, **olmayınca olmuyor**

olmuşun keçib bitəcək -sevginin yazı yok güzü, sevməzin içi yok üzü, **olmuşun keçib bitəcək**, ötən geri dönməyəcək.

olsun . alacaqlı olsun. alacağım olsun (öc). göstərərəm.

olsunki tүйүнләр boşalıb . (**olsunki**: kaşki). (**dүйүнләр**: çətinliklər). -olsunki dүйүнләр boşalıb, düğünə dönsün.
(**düğünə**: toya)

oltağın içindəyiz -**oldağın içindəyiz**, gerçək içimizdə. (**oldağın**: vəqiyyətin). (**gerçək**: kirtik. həqiqət)

oltu bitdiyə gətirmək **oldu**. dönməz yola soxmaq.

oltuğunu sevgilən -yoxundusa sevdigin, **olduğunu sevgilən**.

oltum olası **oldum**. ilkindən.

oltum olası . **oldum**. ilkindən.

olub olacağı alt yanı. hamısı. -alt yanı bir qəpiklik olar.

olub olacağı . alt yanı. (işin sonu).

olum min -**olum min**, ölüm bir.

oluma ad verən ölüm-sevgiyə dad verən nisgildir, **oluma ad verən ölüm**. (**nisgildir**: həsrədir)

olumsuzluq -istək səndə istək məndə, **olumsuzluq nərədə!**

oluruna bıarqmaq izləyib dalısın tutmamaq.

omba ağrısı . umma ağrısı. {oturacaq sümüyündən (göt çanağından) qalxan ağrı}.

omuz atmaq . omuz silkəmək. aldırmamaq. mənə nə demək.

omuz silkəmək . omuz atmaq. aldırmamaq. mənə nə demək.

ona (tariya) sığınıb bir iş yapmaq . tüm gücüylə.

ona görə dadın çıxar -yaşam bildiğindəndə qısadır, **ona görə dadın çıxar**

onalmaz . içim dincəlməz. -söyləsəm aldırmaz, **söyləməsəm onaymaz**.

onaşmaq baş bulmaq. razılaşmaq.

onayır . təsdiqlir. -sevgini könül seçir, **baş onayır**. nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, törəsin verər. (**törəsin**: sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötürüylə, durum almasıyla dəyişir. (**almasıyla**: dəyişiyə).

onaymır razı olmur. -aşağı qoyuram almır, yuxarı qoyuram sığmır. (aşağıyı onaymır, yuxarını bacarmır).

onqay -güclə bilkdür gərəyin ta çətin onğay ola bilsin, **qanmazlığılə yol başa çatmazki əzizim**. (**onğay**: asan)

onquna **onğuna**. onuna. uğruna.

onluqlar . **dəhəqan**. -toparlaq sana: yüzədək onluklar əşar. (**sana**: rəqəm)

onmadı . razı qalmadı. -əğri işləyən **onmadı**.

onmazam . razı olmaram.

onu görsə günündə -nə gözləsə önündə, **onu görsə günündə**, qutlu yaşam xoş ömür, onun olar həmişə.

onulmaz . ələcsiz.

onun hər nə varına -kim ki mal qoyur gedir evladına, eşşəyin nəyi, **onun hər nə varına**.

onun olar həmişə -nə gözləsə önündə, onu görsə günündə, qutlu yaşam xoş ömür, **onun olar həmişə**.

onuna . onğuna. uğruna.

onur . öz sayqı. kimsəni alçatmamaq duyusu. şərəf. izzətinəs.

onur . izzəti nəfs.

onuruna - **onuruna toxunmaq**: ağırına gedmək. gücünə gedmək.

onuruna -**onuruna sığdıramamaq**: ağır gəlmək.

onuruna toxunmaq . şəxsiyyətinə sataşmaq. (**onuruna** şəxsiyyətinə. heysiyyətinə)

opruq . mühəddəb. (#obruq: < **oğruq. ovruq. oyruq**. kəvil. kövül. in. kova. köğül. kovara. kavara. kələr. oğal. oval. obal. kövül. kova. mağara)

ora bura . ötə bəri. şura bura.

oralı olmamaq . özün o yola vurmaq. özünə almamaq. özünə götürməmək. –hər nə dedilər **oralı olmadı**.

oran . qərar. -**göz oran**: göz qərar

oranmaq . qərara gəlmək. r

ordaki söz bitir -**ordaki söz bitir** od danışır.

ormana	- ormana gecə girilməz , qışda bostan əkilməz.
ormandı	- ormandı verən can doğuya.
orn	. yer
ornmaq	. yerlənmək
ornuna	. yerinə
ornunda	. yerində
ornuşmaq	. yerləşmək.
orta malı	. hər kəs yararlanı bilən.
orta	. yarı. - günorta . – gecə yarısı : gecə ortası .
ortada gərək	-igidin varı ortada gərək . (qaçınılmaz yerdə işlənməlidir)
ortada qalmaq	. barınacaqsız, dayanacaqsız qalmaq. köməksiz qalmaq.
ortada qalmaq	. yersiz qalmaq
ortaq	. yoldaş
ortaqlaşa ortaqlıq	tüm ortaqların tam görəvli olduqları ortaqlıq. (ortaqlaşa : kollektiv)
ortalıq ağarmaq	. gün çıxmaq.
ortalıq qararmaq	. axşam düşmək.
ortasın çəkməsən	- onu çək, bunu çək, ortasın çəkməsən keçər .
ortasında	çilləsində. -yayın çilləsində . yayın ortasında. -qışın çilləsində : qışın ortasında.

ortaya çıxmaq . uc vermək.

ortaya düşmək . orta malı olmaq.

ortu -**ordu evi**: subayların şənlik yeri. əfsərlər başqahı.

orun . məqam. -bu **orunda**. – bu **oruna** çatcaq. –**oruna** uyğun.

orundaş . (həm məqam həm paya).

ostudanlara . **osdudanalara**. osturdanlar. şişirdənlərə. atanlara. -yavaş gəl. yüksəkdən atanlara, çox şişirdənlərə, osdudanalara deyilir.

osturdanlar . osdudanalara. şişirdənlərə. atanlara. -yavaş gəl. yüksəkdən atanlara, çox şişirdənlərə, osdudanalara deyilir.

osturuğu cin . **osduruğu**. çabucq hislənen.

ot -**od düşdüyü yeri yaxar**: acını çəkən bilər.

ot -**ot gücünü** dəvədə gör.

ot almağa -**od almağa gəlmək**. (tələsik gəlib gedmək)

ot alov . **od alov**. dəlibaş. dəlisov. dəlişman. qoçu. əl avuca sığmayan.

ot arır . **od**. -odun olub **od arır**.

ot basmaq . **od** 1. beynə qan vurmaq. 1. odu yüksəlmək.

ot harda yanır -od harda yanır tüstüsü hardan çıxır.

ot qəsilmək . **od kəsilmək**. -barıt, **od kəsilmək**. artıq öfgələnmək.

ot otla -**od odla söndürüməz**

ot parçası . **od.** qırna. qov. –bu uşaq **qırnadı**, əlindən tutmasan qaçar

ot talqası . **od dalqası.** keçdiyi yeri yaxıb qoğuran, çox qoruzlu durum. (**qorxuzlu:** təhlükəli)

ot tanışır -ordaki söz bitir **od danışır.**

ot tüşdüyün yaxar . **od düşdüyün.** acını çəkən bilər!

ot vurmaq . **od.** yanqına vermək.

ot yandırır yelləyən -**od yandırır yelləyən**, tüstü salıb korlayan. (**korlayan:** kor edən)

ot . (**tapmaca).** -anası qaraca, qızı qırmızıca, oğlu qıvrımca. (**kömür. od. tüstü**)

ota gəlmişən suya . **oda.** savaşa gəlmişən barışa.

ota körüklə -**oda körüklə gedmək:** qavqayı qızışdırmaq.

ota yaxsan duman verməz -**oda yaxsan duman verməz:** çox çimri, qıtmır.

ota -quzu oldum sütə doymadım, **qoyun oldun ota**

otaçi . həkim. əttar. -otaçi oldurki hamını kəsir isdər. (**kəsir:** xəsdə)

otalov . **odalov** atəş.

otarmağında -sən otarmağında ol.

otiqə . **odiğə.** oduna. -**tamuğ odiğə unab**, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıqca cıdaman. (**cəhənnəm**
oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm). (**ayraş:**
hicran) (**unab:** razıyam). (**cıdamən:** dözərəm). (**cıdaman:** dözəməm).

otla odun olasin -yer var odla **odun olasin**, yandıqca alovlanasin, yerdə var su ilə pambıq olasin, islandıqca
ağırlanasin.

otla su arasında	-odla su arasında
otla suya	. odla . - odla suya güvən yox.
otlağa	. çayıra. - axşam axıra, gündüz çayıra . (önəmli iş görməyib, yeyib işməyiylə uğraşmaq)
otlaq	. yaylım
otlanğaç	restaurant.
otlu	1. odlu . tavqal. tovqal. iti. ürəkli. - tavqal kişi dağ oyar. 1. ösümlü . ölənli. . - ösümlü yerdə öküz səmirir, ölüli yerdə xoca.
otsuz duman	- odsuz duman baş alar.
otsuz ocaqdan	- odsuz ocaqdan duman qalxmaz
otsuz ocaqsız	. çox yoxsul.
ottu qalxmadı	. otdu . -yatdı durmadı, otdu qalxmadı . (yaşlılıq)
ottuq gütdük	otduq . - otduq gütdük dil getdi , qovdu qaçdıq yer getdi.
otu oyandırmaq	. odu . sönnən odu canlandırmaq.
otu sönmüş	. odu . -ocaq çökmüş, odu sönmüş , külü savmış.
otu tez sönnənə	. odu . - odu tez sönnənə yaxın ol.
otu	odu . -tüstüsü var, odu yox . (sıxışı çox, butu yox). (butu : uğru)
otun qoymaq	odun . -birinin ocağına odun qoymaq : ona kömək etmək.
otun olub	. odun . - odun olub od arır.

otun tutsun . **odun. -odun tutsun**, tüstün düdsün. (**tutsun**: alışsın. yansın)

otuna yanmaq . **oduna**. başqa nədənə işə düşmək.

otundan sudan . **odundan. -odundan sudan olmaq**

otunun qurusu **odunun. -kömürün iyisi, odunun qurusu.**

oturmayan qıpırdayan. çabayan. -qıpırdayan, qır (çöl) aşar.

oturmaz . gözləməz. əylənməz. -yağış yağmur. duman basar dağları, sellər axar, çəndə durmaz, yazın keçər, çağ dəyişər əylənməz.

ovcu qaşınmaq . hardan əlinə pul gələcəyinə inanmaq.

ovcunun içinə almaq . birini hər yönlü basmarlamaq, əhatə etmək.

ovçu gül taxmaz -**ovçu gül taxmaz**, qurşun sancar.

ovqatız versin . yorulmuyasız. -tarım **ovqatız versin.**

ovsuz -yaşam **ovsuz olmaz.**

oy huşu . ağılı fikri.

oy . uy. kölgə. şəbəh. —qaykişi **oy** görəcək qonaq sanar, qaçar. (qaykişi: alçaq kişi). (**qaçar**: gizər. gizlənər)

oya qoymaq . səsə qoymaq. rəyə qoymaq

oyalayan . dinləndirən.

oyanaydı -körpü, çaydan **oyanaydı!**.

oyanıq . tetik. çevik. diqqətli. oyanıq.

oylama . düşünmə -üz görkünə inanma, sular üzə diyanma, **qarquluğa oylama**, dildən çıxsın yarqu söz.
(**görkünə** gözəlliyinə). (**qarquluğa**: qarqışlara. bədbəxliyə). (**yarqu**: yaxçı)

oylamay -**oylamay aytı**: düşünməmiş söz.

oylaş . düşüncə. —sizin **oylaşız** mənim **düşüncəm**

oyluq . bud. -bağdaş qurmaq. sağ ayağı sol **oyluğun**, sol ayağı sağ **oyluğun** altına qoyub oturmaq.

oynaq . əkləm.

oynaşar -könlü çəkəndə **mənə bir oynaşar**.

oynatmaq . çevirmək. -barmağının ucunda çevirmək: **barmağının ucunda oynatmaq**.

oynu -**qoynun bir oynu var**, çobanın min. (**oynu**: fikri)

oynuyanla oynar -axsayanla axsar, **oynuyanla oynar**

oytaş . **oydaş**. qafadəng

oytaş . **oydaş**. qafa dəng

oytaş **oydaş**. yandaş. tərəfdaş.

oytuğu yerdə yurd salar -yoxsa könlüdə topraqdan qoxu, **doymduğu yerdə yurd salar**.

oyun oynamaq . kələk qurmaq.

oyuna qalmaq . kələyə düşmək. aldatılmaq.

ozan kimi qonuşmaq . son dərəcə maraqlı şeylər qonuşan. - **ozan kimi** derlər...

ozarsan . ucarsan. ucalarsan. -üstözingə dik qarasan, tozarsan, sığ qılsan, asta asta ozarsan. (**üstözingə:** kəndindən üsdə). (**qarasan:** baxsan), (**tozarsan:** yox olarsan). (**ozarsan:** ucarsan. ucalarsan).
(kəndindən yuxarıya dik baxsan, yox olarsan, sayqı ilə baxsan, gündən günə ucarsan).

öbəq öbək . **öbək öbək.** axın axın. yığın yığın. qurup qurup.

öbəq öbəq . **öbək öbək.** top top.

öc alınmaz -ölümlə **öc alınmaz:** acıq, inciklik ölümlə silinməz.

öc almaq . acısın çıxartmaq. acıqın çıxmaq. acıqın açmaq. qan güdmək. əvəzin çıxmaq.

öc əqib, gül gözləmə gözəl -öc əksən, tikən cücərər, **öc əkib, gül gözləmə gözəl.** (öc: intiqam. ədavət).

öc əqsən, tikən cücərər-öc əksən, tikən cücərər, öc əkib, gül gözləmə gözəl. (öc: intiqam. ədavət).

öcənkinə . düşmanınınkına. -dosd ocağına odun qoy, öcənkinə suyun qoy. (**öcənkinə suyun qoy:** düşmanınınkına su tök)

öcün qalmasın . hincin qalmasın. kinin qalmasın.

öcüş seviş . kin sevmə. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz. (**yükənməz:** yüklənməz). (**gögərməz.** kök salmaz).

öfqə baldan dadlı . **öfgə.** öfgələnməmək üçün çox güclülük gərəkir.

öfqələnmək . **öfgələnmək.** ayranı qabarmaq. əşşəlliği (cinsəl hissi) qabarmaq

öfqələnmək . **öfgələnmək.** - **artıq öfgələnmək:** barıt, od kəsilmək.

öfqəlisin -öfgəlisin yanıtma. (**yanıtma:** cavab vermə)

öqlə çağı çıx kövşənə . **öğlə.** -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, **öğlə çağı çıx kövşənə görüm bir,** çağım keçir verməz
məənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**süzüm bir:** sezim bir. gözaltı baxım bir). (**allıq:**

ala. qırmızı)

öqrən uğur ola -**ögrən ögrən uğur ola**, qoyma bilməzlərin çoxala!!

öqrənmək -**ögrənmək** başarı haçarı.

öqrənmək -doymaq bilməz **ögrənmək**.

öqrəşməlidir . **ögrəşməlidir**. bacarmalıdır. -sevgisi olan sevməyidə **bacarmalıdır**, sevməyi, bacaranda sevər, bacarmayanda.

öqrətçi . **ögrətçi**. oxutçu. məlim.

öqsə . **öksə**. öksəotu saplarından, çobanpüskülü qabıqlarından çıxarılan yapışqan öğə.

öqsəçubuğu . öksəçubuğu. quş tutmaqda kullanılan, öksə yapışqanı sürülmüş çubuq. (**öksə**. öksəotu saplarından, çobanpüskülü qabıqlarından çıxarılan yapışqan öğə).

öqsüz . **öksüz**. -tarım dörd gözdən ayırmasın. **tarım uşağı öksüz qoymasın**.

öqsüz babası . **öksüz**. yetim yoxsulları qoruyub gözetən kişi.

öqsüz oğlağa bax -öksüz oğlana bax burnun qan dadsın, **öksüz oğlağa bax** ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlağa: yetim qalan kiçik keçiyə). (**öksüz**: yetim)

öqsüz oğlana bax -**öksüz oğlana bax** burnun qan dadsın, öksüz oğlağa bax ağzın yağ dadsın. (öksüz oğlağa: yetim qalan kiçik keçiyə). (**öksüz**: yetim)

öqsüz sevindirən . **öksüz**. dəğəri az cicili bicili nərsələr.

ökünüş ömirlik **ökünüş**. -ağrı keçər, **ökünüş ömirlik**. (**ökünüş**: peşmanlıq)

öküz altında -**öküz altında** buzağı arar.

öküz kimi . **öküz kimi.** ayı kimi. mal kimi. kəl kimi. qaba gobud davranan

öküz soyuğu . **öküz.** bayram sonra düşən soyuq.

öküzdən gön -igiddən ad, **öküzdən gön.**

öküzə-maşallah çox böyük adamdı, **öküzə deyir çəkil mən gəldim**

öküzün . **öküzün.** -**tarım özün öküzün qurtar.** (ağır yemək yeyən, çox yeyən birinə şakayla söyləyiş).

ölçü almaq . ölçürmək. tədbir qılmaq.

ölçüləməz . bambaşqa. qiyas olunamaz

ölçünlü . istandard.

ölçürmək . ölçü almaq. tədbir qılmaq.

ölçüsün -hər nəyi **ölçüsün** bil

ölçüsüz . çəkiyə gəlməz. düzən götürməz.

ölçüsüz ölçülər (qıyratsız qıratlar). (ölçüsüz tapdağlar. geyri müdəbbirənə tədbirlər).

ölçüsüz yekə . çəkiyə gəlməz.

ölçüyə gəlmək . çəkiyə gəlmək. düzənə uymaq.

ölçüyü qaçıрмаq . çəki itirmək. (çəki: həddi)

ölənlərə . uçanlara. köçənlərə. -**uçanlara dalmasın könül.**

ölənli ösümlü. otlu. -**ösümlü yerdə öküz səmirir**, ölülü yerdə xoca.

ölkənin təməli bitsər -paranın dəyəri yensə, **ölkənin təməli bitsər**

ölgələşmək **ölkələşmək.** millət olmaq. -kişili olan el ölkələşdi, kişisiz qalan el kölgələşdi. (**kölgələşmək:** dal qalmaq).

ölmək yalnız **-ölmək yalnız** çevrəndəkin sinsidər, qanmamazlıq, qananları sarsıdar.

ölmək . içi geçmək.

ölmək . qalıb dəğişmək.

ölməyə nədən arama **-ölməyə nədən arama,** bir "boşluq" yetər.

ölməyə nədən olmasa **-ölməyə nədən olmasa,** öldürməyə nədənlər var!!

ölməyin -necə yaşayın seçmədin, **necə ölməyin barı seç.** (**yaşayın:** yaşamavı)

öltüm əridim . **öldüm.** -kölgəm yerə daldı (**öldüm əridim**).

öltürmək . **öldürmək.** yerə sərmək.

öltürməyə nədənlər var . **öldürməyə.** -ölməyə nədən olmasa, **öldürməyə nədənlər var!!**

öltürməyəni sınış . (sınış: çöküş. təcrübə. şikəst) . **-öldürməyəni sınış,** böyüdər kişini.

öltürsün ya diritsin . **öldürsün.** -iki yoldan birin versin. (iki şəfadan birin versin). (**ya öldürsün ya diritsin**)

ölü gözlər . donuq, cansız gözlər

ölü . donuq. cansız.

ölüçülük . mürdəpərəslik.

ölüdən göt isteyir **-ölüdən göt isteyir.** {olasız (mümkün olmayan) şeyi istəmək}

ölüm **-ölüm** yaşmın bir üzü, nə istisi nə közü

ölüm axsaq dəvə -ölüm axsaq dəvə, qoymaz qapı yatmamış

ölüm beşiyi . minit. maşın.

ölüm bir -olum min, **ölüm bir**.

ölüm çökər varlığa -soyuq düşər, **ölüm çökər varlığa**. üşür yerdə qızıl gül

ölüm gəlirsə bizə -ölüm gəlirsə bizə, qonşunu qapısın çalsın. (qonşunun ölümün istəmək. ölüm özgələridir).

ölüm qoxumasın -ölüm qoxumasın yaşamın.

ölüm qonaq -yalğız evdə, yalnız mənəm, səssiz küçə, çökük ısqı, **ölüm qonaq, ölümə qonaq**.

ölüm ötəsi yok -ölüm ötəsi yok

ölüm özgələridir -ölüm gəlirsə bizə, qonşunu qapısın çalsın. (qonşunun ölümün istəmək. **ölüm özgələridir**).

ölüm vardır yaşam gözər ardıcan -yaşam vardır ölümdən acı, **ölüm vardır yaşam gözər ardıcan**.

ölüm yaşamı -yaşam döğüşü yenər, **ölüm yaşamı**. (yenər: sındırar)

ölüm yetib -qaçınmasan ölümdən!, tutulmasan ölümə, yanaş gedsən ölümlə, **ölüm yetib** öz yolunu düz gedər.

ölüm, acıdan -ölüm, acıdan, yaşam dadlı olur

ölümdən -ölümdən yad düşən içinə ölər.

ölümə büktü . (büktü: məhkum). -danını danan, ölümə büktü. (danını: sabahın). (büktü: məhkum)

ölümə inanmır -kimi ölümə inanmır, kimi ölümü tanımır

ölümə qonaq -yalğız evdə, yalnız mənəm, səssiz küçə, çökük ısqı, **ölüm qonaq, ölümə qonaq**.

ölümə susamaq . qadalı işlərlə uğraşmaq. (qadalı: bəlalı. xətərli)

ölümlə -**ölümlə** öc alınmaz: acıg, inciklik ölümlə silinməz.

ölümlüğü yaşadır -yaşam vardır **ölümlüğü yaşadır**. (amacsız)

ölümü -yalnız yalançılar, dəlilər **ölümü düşünməzlər**

ölümü tanımır -kimi ölümə inanmır, **kimi ölümü tanımır**

ölümü yaxın . üzü oyana. üzü toprağa.

ölürsənsə -yaşayanda əldən tutan tapılmaz, **ölürsənsə daşıyanın çox olar**.

ölüsü hənalı . ölüsü ballı: (hənası başına çatmır, götünədə (ayağınada) yaxır) iyi gedmiyə nərziyə söğüş kimi işlənir).

ölüyə -sandıq dolu qurşunu, dadlı duzaq durmuşu, **biri oxur ölüyə**, biri deyər diriyyə. (**durmuşu**: yaşamı). (**tapmaca**). (**kitab**).

ömrü uzanmaz . yaşı gedər. -yirtici quşun **yaşı gedər**. (yirtici: alıcı).

ömrün . yaşın. -yaşın suya verən, gözü dalda qalar. (**suya verən**: boşa verən).

ömürdür -olki gələr keçər dönməz geri **ömürdür**

ön ayaq olmaq . hamını arxasıcan sürükləmək.

öncəl düzən . layəzal qurum. tanrı yazısı.

öncül . (pişfərz)

önə verənlərə . osdudanlara. osturdanlar. şişirdənlərə. atanlara. -yavaş gəl. yüksəkdən atanlara, çox şişirdənlərə, osdudanlara deyilir. (**osdudan**: **osturdan**. şişirdən. önə verən)

önəm ver . SİXİ tut.

önəm verməz yaşıva -sevgi oxşar ürəyin, **önəm verməz yaşıva**.

önəmi yox . sayılmaz. muridi təvəccüh olmaz. -verilmiş miniyin boyası **sayılmaz**.

önəmsəmək . adam saymaq. yetənəkli bilmək. –məni **adam saymadılar**

önəri . təklif.

öntə olmaq . **öndə**. bayraq olmaq.

önül aparmaq . könül axmaq. ürəyi gedmək. könü etgiləmək, çəkmək.

önül göstərməmək . **könül**. ağırdan almaq.

önünə qalı yazıb, arxasına quyu qazmaq. (birinin üzünə iyi davranıb, arxasından kötülük düşünmək)

önünə qatmaq . yerib qaçıb arxasından gedmək.

önür aldı . hünərin ən ulusu, zirvəsi. **-önür aldı**, altun dil (dildən yüksək varlıq yox)

öpərkən ısırmaq . gülər üzə inanmamaq.

öpüşlərin bal dadır **-öpüşlərin bal dadır** baxışların dalqalı. (**dalqalı**: xumar)

örtəq . **ördək**. **-ördək gəzib qaz olmaz**, gəlin gəlib qız olmaz.

örtəq . ördək. -susuz yerdə **ördək olmaz qaz olmaz**

örtəq **ördək - ördək** sudan qorxmaz.

örtəyini əsir gəlmə qazlıdan . **ördəyini**. **-ördəyini əsir gəlmə qazlıdan**.

örtük qaçdı **-örtük qaçdı**, qaça çıxdı. (**qaça**: gözdən qaçınan). (taxqa düşdü, kəl göründü). (**taxqa**: kiçik börk, başlıq) (kəmiqləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötüklər, günahlar ortaya çıxdı. kötüklər. (kəmiqləri: qaçıları. qusurları). (**kötüklər**: pisliliklər)

örtüq . **örtük.** bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərki. çərgəf. < sərgəf > çərgəf. çadra.

örtüq . **örtük.** saçağ. süfrə.

örtülü ödəmək . gizli verilən para.

örüm örüm . örüm örüm. hörüm hörüm. hörəm hörəm. burum burum. buram buram. **-örüm örüm**
gövüşlüdür eynalım. (hörük hörüklü sinəsi var eynalımın).

ösqür ösgür çəkmək -**ösgür ösgür çəkmək.** (durmadan ösgürmək)

ösümlü . ölənli. otlı. **-ösümlü yerdə öküz səmirir,** ölülü yerdə xoca.

ötə . artıq. başqa. - **ötə** gələn varmı.

ötə bəri . şura bura. ora bura.

ötə gün . yaxın keçən günlərin birində.

ötə gün . öyün. o gün.

ötədə bəridə . uzaqda yaxında. o yanda bu yanda.

ötəmə buyruğu . **ödəmə.** verilə buyruğu

ötən geri dönməyəcək -sevginin yazı yok güzü, sevməzin içi yok üzü, olmuşun keçib bitəcək, **ötən geri dönməyəcək.**

ötən ötün . sürək. sürən ötün. keçən zaman. (**ötün:** zaman)

ötəsində bərisində. o yanında bu yanında.

ötəşmək . **ödəşmək.** sayışmaq. hesablaşmaq.

ötətən bəri . **ötədən.** əzəldən bəri.

ötəv	. ödəv . borc. - nərsəni özünə ödəv etməmək . üstündən atmaq. başdan eləmək. başdan atmaq
ötəv	ödəv . - ödəv edinmək :. özünbə vəzifə bilmək.
ötəvimiz	. ödəviz . borcumuz.
ötəvin	. ödəvin . aldığın. -üstündən su içmək. ödəvin geri verməmək.
ötəyə bəriyə	. o yana bu yana.
ötlüdük	. keçirdik.
ötnərim	. ötünc . lütfən. xahiş edərim.
öttürəc	çox qonuşan.
ötü qopmaq	. ödü . çox qorxmaq.
ötüb keçən	- ötüb keçən anılardan kölgələnmə.
ötüküm	. ötüküm . vaxdım. -səni görmək diləyilə təki tingə gedərəm, gəzibən keçmişimin özləminə yaş tökərəm, izi qalmış yolumun ardıca mən gəzməliyəm?, yaş keçir durmağı bilmir ötüküm . (təki tingə : yalnızca).
ötün çönər	- ötün çönər , fırlananırı düz tərsinə dərman (dərman : dəgirman). (hə nəyin bir devri var). (ötün : çağun. zaman)
ötün qalmaz, duraq bilməz . - ötün qalmaz, duraq bilməz . (ötün : çağun. zaman)	
ötün ötər, qalmaz geri . (ötün : zaman) - ötün ötər, qalmaz geri . (ötün : zaman). (bu günə dəğər biç)	
ötünc	. ötnərim. lütfən. xahiş edərim.
ötünmək	. iltifat istəmək. xahiş etmək. rica etmək

ötürmək . boşutmaq. çıxartmaq. xilas etmək. -parayla tutuqları **boşutmaq**. (**tutuqları**: dustaqları)

ötürmək . qoyvermək. yol vermək. lütf etmək.

övmüş yaratmış - **tarım övmüş yaratmış**. (çox gözəllərə söylənir)

övtəş . **övdəş. öydaş**. (həmxana)

övünc duymaq . göğüs qabarmaq.

övüncilə -**başarı övüncilə**: açıq alınla.

övünclə . göğsünü gərə gərə

öylə gəlmək . içində istək oyanmaq. -biləmə **öylə gəldiki** bizə gedirsən.

öylə olsun . siz bilirsiniz. necə istərsiz.

öytəş . **öydaş. övdəş**. (həmxana)

öyün . ötə gün. o gün.

öz bucağı dinc qulağı . öz işiylə uğraşmaq.

öz elin atan -**öz elin atan**, köməksiz qalar.

öz qardaş . bir atadan olan qardaşlardan hər biri.

öz özün yemək . özün üzmək.

öz sayqı . kimsəni alçatmamaq duyusu. şərəf. onur. izzətinəs.

öz tilin . **dilin**. -**öz dilin danan ana, tanrının tanımaz**, öz dilin danan kişi, toprağın tanımaz

öz toxuduğumuzdur . öz yapımızdır. -geydiyimiz don öz yapımızdır. (**don**: qalıb). (**öz yapımızdır**: öz

toxuduğumuzdur)

öz yapımızdır . öz toxuduğumuzdur. -geydiyimiz don öz yapımızdır. (**don**: qalıb). (**öz yapımızdır**: öz toxuduğumuzdur)

öz yolunu düz gedər -qaçınmasan ölümdən!, tutulmasan ölümə, yanaş gedsən ölümlə, ölüm yetib **öz yolunu düz gedər**.

öz . doğma. -**öz** ad: doğma ad. -**öz** ana: doğma ana. -**öz** ölkə: doğma ölkə

özbaşına buyruq . müstəqill. -yol bilən kərvana qatılmamış. (yol bilən yolun sürər).

özə, kipriğin -kölgəsi düşər **gözə, kipriğin**.

özəq ağac . **özək**. at daşqasındaki orta ağac.

özəl girişim . şəxsi təşəbbüs.

özəli sevən bir sürü -sevsə gözəl bir kişi, **gözəli sevən bir sürü**.

özənilərək . diqqətlə. zərafətlə. -**özənilərək** yapılan yemək: incə yemək

özənin . diqqətin. özənin itirmək. boş bulunmaq. dalqınmaq.

özəyi . bir sözə. qıyası. alt yanı. xulasəsi. özü. cırgəsi. məxləsi. -çox sözün azı, **az sözün özü**. -**alt yanı** çıxmaz sokak. sonu gəlməyən. sonucsuz işlər.

özqə eşidər -ucadan desən **özgə eşidər**, duvara desən, qapı eşidər.

özqə əğri at -**özgə əğri at**, dosdun əğri qır, oğul əğri ut.

özqə gözlə ölçütmə -**kəndivi özgə gözlə ölçütmə**, yaşamında özün üçün qablıqın biç.

özqələri kölgələr . **özgələri**. -sənin kölgən **özgələri kölgələr**. (səndən bizə uğur yox)

özqıyım . özünə qıymaq. rəhm etməmək. -yaşamın ipləri öz əlindədir, **bir ipiylə özqıyımda edəbilərsən**,

yellənəcəkdə qura bilərsən. (**yellənəcək**: kuf)

özqıyım . özünə qıymaq. özün öldürmək.

özürlük . **özürlük**. -**özürlük**, alnağış. (**alnağış**: ləyaqət)

özürlükdən . **özürlükdən**. -**qazanmadan, özürlükdən**, başarıdan pay düşməz.

özlə . isdə. -**nə özlə**, nə gözlə. (**özlə**: isdə)

özləmik . özləmli. nostaljik. -o **özləmik** günlər. – **özləmli** sevinc.

özləmli . özləmik. nostaljik. -o **özləmik** günlər. – **özləmli** sevinc.

özlənilməzki ışıq -kölgələrdən **özlənilməzki ışıq**.

özlü söz . muxdəsər müfid.

özlü . ilginc. - **özlü** kimsə.

özü istiyən -**özü istiyən** səssiz çəkilir. öz seçiminin qınağın kimsəyə aparmaq olmaz. (**qınağın**. məzəmmətin)

özü yıxılan -**özü yıxılan** özüdə qalxar.

özü, işindən bəllənir -kişinin başı, sözündən, **özü, işindən bəllənir**.

özü . özəyi. cirqəsi. məxləsi. -çox sözün azı, **az sözün özü**.

özüdə anlamazıdır -anlamazı anlayan tanıyar, **beləki bir gün özüdə anlamazıdır**, anlamaz anlayanı tanımaz, eləki
özü heçin anlamamış. (əflatun)

özüdə qalxar -**özü yıxılan özüdə qalxar**.

özüm . içim. - **sənsiz özüm üzülər**, gözdən yaşım süzülər.

özümüzdən yanmasaq -**özümüzdən yanmasaq**, odlayan olmaz. (başə gələn içdəndi). (**içdəndi**: özümüzdəndi)

özün boşqababa çəkmə . ildirətmə. görügülətmə. ifadə dızqıtma.

özün göstərmək . devran sürmək. at oynatmaq.

özün göstərmək . göstəriş yapmaq.

özün üçün dəğiş sən -gəlişməyi seversin?, **özün üçün dəğiş sən.**

özün varlı -**özün varlı bilən gözəl yar**, gözəl bilən pullu yar gözlər

özündən boşə -**özündən boşə** söykənmə.

özündən çıxan . qabına sığmaz. daşqın. qınından çıxan.

özündən çıxma . erkəklik səndə qalsın. duzlanma. şitlənmə.

özündən çıxma -heçin götürülmə. (**özündən çıxma**)

özündən gör -hər nəyə çatdınsa özündən gözlə, **heç nəyə çatanmadın özündən gör**. (**gözlə**: bəklə. özünü itirmə, bırxma)

özündən gözlə . (**gözlə**: bəklə. özünü itirmə, bırxma). -**hər nəyə çatdınsa özündən gözlə**, heç nəyə çatanmadın özündən gör. (**gözlə**: bəklə. özünü itirmə, bırxma)

özünə çıxmaq . iç etmək. mənimsəmək. özünə çıxmaq.

özünə dalmaq . içinə qapanmanmaq.

özünə gömmək . içinə qapanmanmaq.

özünə vəzifə bilmək . ödəv edinmək&.

özünün arın . (**arın**: namusun). -oğru özgənin malın yeyər, **özünün arın**.

özünü ara -**özünü ara**, kölgəvi yox.

özünü - **özünü savaşımaq**: sıxdığıynan savaşımaq. poxuynan savaşımaq.

özünü dolamırsız ha -lap ağır çıxartdın. lap lağ elədik ha.**özünü dolamırsız ha.**

özvarlıq . mənlisin. -**mənlisini** itirmək

özvarlıq . mənlisini.

paqır -qızıl tutsa **paxır olur**. əli çor, yümnsüz.

paqır **paxır**. -**dişi paxır**: yumşaq paxır (mis)

palan -kimi eşşək **kimi palan**, kef minənin halına.

palaz -qalı toxuyan **palaz üsdə oturur**.

pambığın -alacağı bir piltə, **pambığın batmanın soruşur**.

para açanı -**para açanı**, tanrı açanmadı.

para üzü sığaq olur . para iş aşırıcı olur.

paradan keçmək -sənə versə dəğər yoldaşın, paylaşırsa öz aşın, oynatmadan göz qaşın, bildir odur özdaşın, çətinlikdə candaşın, uzun yolda yoldaşın, iç içində sırdaşın. (paradan keçmək)

param . kimi. bəzi.

paranın dəğəri yensə -paranın dəğəri yensə, ölkənin təməli bitsər

parasın savurmaq . bol doğramaq. vələşliq etmək.

parasız . bələş. -**bələş** atda diş sayılmaz: verilən nərsənin kəmkəsirə baxılmaz.

parasız . əli boş.

parça biçsən -**parça biçsən uzun biç**, qısatması qolay iş.

parça . qıyım. doğram.

parçalandı . qıyıldı. doğrandı. -içim qıyıldı: **içim parçalandı**.

parçalı buxca . almaşığı boyalı tiklərdən tikilən buxca. (**almasıq**: əlvan)

parıldayan . çakar. ışıq verən.

park yapmaq . durqatmaq.

parladan . pas alan. -çalış könül **pasın al**.

parlaq söz . gen deyişli, dərin söz. (**deyişli**: ifadəli. qavramlı)

partizan savaşı . çətə savaşı. çəri savaşı. (> **çirik** savaşı).

pas alan . parladan. -çalış könül **pasın al**.

pas təmiri . **dəmiri**. -yalan güvənci yıxar, **pas dəmiri**. (**güvənc**: etibar)

pasın tutmaz -**işlək dəmir pasın tutmaz**, yuvarlan daş yosun. (**yosun**: çalbıq)

paşanın aşın qatar -**paşanın aşın qatar**, işin görüb çörək artırar. (**aşın qatar**: aşın pişirər)

patlaq quyu . dərin uçurum.

paya qalmıyasan -sonunda cırma yırtıq **paya qalmıyasan**.

paylaşacaq sevinclərin -sevənin bil sən ilə paylaşacaq sevinclərin.

pələ pört eləmək **bələ pört eləmək**. dərinə gedmədən ayaq üstü bir işi yola qoymaq. işi basmarlamaq.

pənir -yavan pənir: yağsız pənir.

pıç pıç -**pıç pıç qonuşmaq**: çıtır çıtır qonuşmaq.

piçaq qınıni kəsməz . kötülər yararlandıqları kimsələrə ilişməzlər

piçaq piçağa gəlmək . piçaqlaşmaq.

piçaq sırtıdık . çox yaxın, sıx.

piçaqdır -**dil deyilki piçaqdır**. (çox acıdır)

piçaqlaşmaq . piçaq piçağa gəlmək.

piltə -**alacağı bir piltə**, pambığın batmanın soruşur.

pırpıtlısq . ərəb saç. içindən çıxılmaz durum.

pis ağız . yaman, uğursuz ağız. o ki dedi yaxşı burda yata bilsən!. artıq o gündən burda dinc yatanmıram.

pis baqmaq . **pis baxmaq**. yan baxmaq. bəğəməyərək baxmaq.

pis qoxan . bitli qoxuş. çirkil.

pis qöz . **pis göz**. kəm göz. bəd nəzər.

pis olmyan . alaca iyi. yarı iyi.

pis . qalay. qolay. aldatıcı görünüş. -**qalayın** biridir. – **qalay** adamdır

pisəlmək . kötürümləşmək.

pisi -kişilərin ən yatlısu, yavuzu, yavas, pisi. (**yavuzu**: şeytanı)

pisinə sabaq . (**sabaq** : dərs. ibrət). -yaxcısının ağzına osdurum, **pisinə sabaq olsun**.

pislik hovçuya -savaşan barışar, **pislik hovçuya qalar**. (**hovçu**: söz daşıyan. qoğucu. sözbaz).

pisliqlər . **pisliklər**. kötöklər. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça**: gözdən qaçınan). (taxqa düşdü, kəl göründü).
(**taxqa**: kiçik börk, başlıq) (kəmikləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar ortaya çıxdı.
kötöklər. (kəmikləri: qaçıları. qusurları).

pisliyi quma yaz -**pisliyi quma yaz**, eyliyi daşa qaz. (**eyligi**: yaxıcılığı). (yaxıcılıq heçin unudulmamalıdır)

pistən pis **pisdən pis**. pox üstünə pox.

pıstıq kimi . topul, dolu. -**pıstıq kimi** uşaq.

pişiq **pişik**. -**pişik** ilməkdəki əti alanmamış, püf sasıq demiş. (**ilməkdəki**: asğıdaki)

pişmiş aşə su qatmaq . olqun işi pozmaq.

pitiksiz evrən -**pitiksiz evrən**, uçurumdur.

pitiqtir ancaq bu eli duruza -turuza güvən!, -bu güvəndir verən qan turuza, **pitikdir ancaq bu eli duruza**.
(**duruza**: yaşada).

pıtraq -**gör nə olub pıtraq**, yerdə vermir oturaq. (söz gəlişi).

poxa görə təzək -**poxa görə təzək**. (təzək qoxumaz)

poq püsür **pox**. tör töküntü. qıvır zıvır.

poq üstünə pox **pox üstünə pox**. pisdən pis.

poq yeyənin **pox**. -**pox yeyənin**, söz dinləyənin

poq . **pox**. qubba. -sel kimi coşma, qubba kimi yatma.

poqa gedmək **poxa**. heçə gedmək.

poqtan **poxdan. -poxdan** yağ çıxmaz.

poqun çıxartmaq poxun. bir işdə aşırı gedmək. (aşırı gedmək: ifrat etmək)

poqundadır . **poxundadır.** -uşağın dadı **poxundadır.** (uşağın kiçik yaşda dərdi az olar, böyükdən sonra dərdi də böyüyər).

poqundan belli olar -yaxşı uşaq **poxundan belli olar !.** (yaxşı: çıxarlı)

poquynan - **poxuynan savaşımaq** sıçdığıynan savaşımaq. özüylə savaşımaq

pozmaq . yaxıb yıxmaq. xərablamaq.

pozuğ suçlu -pozuğ suçlu, onun seçənin suçu çox.

pozuq çalmaq canı sıxılmaq.

pozuq çalmış . pısmırmış. ölüşgəmiş. solmuş.

pozuq çıxdı -könül vurqun, yaşam boyu qadına, **pozuq çıxdı, atda onu al birin.**

pozuq düzən . düzəni pozmaq. düzensizlik

pozum havası . küsüntülülük.

pozum olmaq bulantılı olmaq. dalqınmaq. pis olmaq.

pozum . utanc.

pozunmmaq . utanmaq.

pozuntuya vermək . kötü, pozuq işlərə işlətmək, sərf etmək.

pozuntuya verməmək özünə almamaq. aldırış etməmək.

puq boş **puk boş.** çürük çarıq.

pul basmıramki . (basmıramki: çaplamıramki). pul üsdə oturmamışam ki. para verdikcə istəyən birinə deyilir.

pul olmasın -altın adı **pul olmasın**, qızlıq adı dul olmasın. (alqış)

pul piləklə - bəzənib **pul piləklə süslənmək**: allanıb pullanmaq.

pul yığmağın bir yolu var. -**pul yığmağın bir yolu var**, qazanmasının min yolu.

pul tanqa . tınqa. -**qızıl tanqa**, qara tunqa. (**qara tunqa**: qara gecə. yamanlıq). (pul, qara gün üçündür).

pula pul demir . pulu çox olana deyilir.

pullanmaq -**allanıb pullanmaq**: bəzənib pul piləklə süslənmək

pulu verəndə -pulum, ay pulum, səni verim pis olum, yoxsa verməyim pis olum?! (**borc verən iki kərə sıxılar. 1. pulu verəndə. 1. pulun, geri istəyəndə.).**

pulu yığmaq bir işdir. (min işdir: lap çətindir). -pulu yığmaq bir işdir, qazanması min işdir.

pulum yoxdur alam mən -şafdalıyam kalam mən, dilim yoxdu lalam mən, qonşuda bir qız sevdim, **pulum yoxdur alam mən.**

pulun, geri istəyəndə -pulum, ay pulum, səni verim pis olum, yoxsa verməyim pis olum?! (**borc verən iki kərə sıxılar. 1. pulu verəndə. 1. pulun, geri istəyəndə.).**

pusar . busar. bozarar. rəng dəğişər. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, alğa çıxar, **topraq busar**, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**yaşıl ösər**: göy gögərər). (**alğa**: alala. lala). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

puslu qarlı hava . av havası.

pürüzlü səs . çatalsəs. çatsəs. çatlaq səs. arasında örtüklü (pərdəli) səs.

pürüzlü səs . çatlaq səs. (dü rəgə).

püşqü . **püşkü. püşü.** (əfşan. duş). **püşkü**

püşqürməyir artıq od -soyuqlamış yanar dağ, **püşgürməyir artıq od.** (**yanar dağ:** od püşgürən, atəşfışan dağ)

püşqürtmək . **püşgürtmək. -yağunu püşgürtmək:** darmadağın etmək, çatlatmaq.

püşü . **püşkü.** (əfşan. duş). **püşkü. –püşü tutmaq.**

razı olsun . razı olsun. tarı sənə yar olsun. **-tarı səndən razı olsun:** tarı sənə iyiliksən (iyi baxsın). tarı sənə yar olsun.

rənqi atmaq . **rəngi.** rəngi qaçmaq.

rənqi qaçmaq . **rəngi.** rəngi atmaq.

rus bağırır -türkəm deyir, **rus bağırır,** tat çağırır.

rustan dosd . **rusdan.** -aydan post olmaz, **rusdan dosd olmaz**

saat . (tapmaca). -yemir içmir, durmadan işlir. (**saat**)

sabahın . danını. -danını danan, ölümə büktü. (**danını:** sabahın). (**büktü:** məhkum)

saban gəmiyi . burun gəmiyi

saban tutan (**saban:** xış). **-saban tutan ac qalmaz,** qoyun güdən lüt qalmaz.

sabanın ucundardır -ardal bolluğu, **sabanın ucundardır.** (**ardal:** zəxirə). (**sabanın:** xışın)

saçağdan qoğ nankoru . (**saçağdan:** süfrədən). **-saçağdan qoğ nankoru,** verdiyin tikə minlər doğuyur. (**saçağdan:** süfrədən)

saçaq . **saçağ.** örtük. süfrə.

saçaqdan süfrədən. -işdə tapılmaz, **saçaqdan qalmaz**.

saçıda süfrədə. -tarlada izin qalsın, saçıda üzün.

saçınmadan **saçınmadan**. velxəşlik etmədən -pul saxla, azınmadan yol saxla.

saçma sapan sözlər . ipsiz sapsız sözlər. bir biriylə ilgisiz sözlər. hədədən pədən söz

saçratqudan qorxan quş . (**saçratqudan**: düşməkdən). -saçratqudan qorxan quş, qırx il uyrı ağac üzə qonmamış.
(uyrı: geyində, sonrada)

sağlam dilli . **sağlam**. 1. düz, açıq sözlü. 1. sır tutan.

saq aman bar -yola salmada dilək. -yolun açıq, yağun basıq. (**yağun**: düşmanın). (**basıq**: əzik). -**sağ aman bar**. -
tarı yar, yolun ağ. -yoldaşın tox, yağun yox bolsun.

saq əlim başıza sağ . darısı doslar başına. hamıza buyruq (qismət) olsun.

saq qalasın özünə . sağ. kəndivə güvən. kimsəyə gözün olmasın.

saq olsun . sağ. əziz olasan. üzün ağ (olsun). sağ olsun. başın uca.

saq solun -**sağ solun** ən eygisi ortasıdır. (**eygisi**: yaxcısı). (ifrat təfritdən çəkinməli).

saqal ola -**sağal ola**. ağın ola. düzü ola. həlal ola.

saqalan . **sağalan**. üzü bəri. toxdayan (xəsdə)

saqca baxsan özünə . **sağca**. özünə güvənib davransan. -**sağca baxsan özünə**, kimsə girməz götünə. (**sağca baxsan**
özünə:).

saqıncalı . **sakıncalı**. çəkilməli. -aşağı tüpürsən sakal, yuxarı tüpürsən buğ: iki qarşı, **sakıncalı** yol qarşısında
qalmaq.

saqinləşdirmək . **sakinləşdirmək**. yatışdırmaq.

saqır . **sağır**. atın beli ilə quyruğu arasındakı dolğun, yuvarlaq bölümü. **-at sağırı**: at sağırsı. -mindin at **sağrısına**, qatlan belin ağrısına.

sağırların sağırı . **sağırların**. (**sağır: kar**). -söz dinmək istəməz, sağırların sağırı.

saqqız -**saqqız qarın**, söz köntül doyurmaz.

saqqörüşü **sağgörüşü**. -**sağgörüşü tutulmaq, bağlanmaq**: bəsirəti bağlanma.

saqlamaq . **saxlamaq**. əsrəmək. -**görkəm əsrəmək**: gözəl saxlamaq.

saqlanmış . **sağlanmış**. əldə edilmiş. nəğd edilmiş. -**sağlanmış** qazanc

saqlaşı qolay -düzün tapması güc, **saxlaşı qolay**.

saqlayanmaz . **saxlayanmaz**. -kimsəkim aldı ürəkdə sən kimi düşmən yağı, **saxlayanmaz, qurtaranmaz od düşən candan yağı**.

saqlığına qalduralın sağırular . (**sağırular**: badələr). -saqlığına qalduralın sağırular, kişiöglü dalda acı, üzdə dadlı olmuyar, varlığında kömür yalı, içi dışı bir olar. (**sağırular**: badələr). (**yalı**: kimi)

saqlıq-sağlıq, sağduyu sizinlə olsun!

saqtuyu -sağlıq, **sağduyu sizinlə olsun!**

salaca qarqası . çox arıq olan. (**salaca**: üstündə ölü yuğulan daş)

salacaq . 1. döşək. qonuya görə ölçü dəyişir. 1. üstündə ölü yuğulan daş.

salacaya gələsi . öləsi. (salaca: üstündə ölü yuğulan daş)

salıq . (< **salı**: mirdəşir daşı. salacaq). mirdəşirxana.

salıncaq	-ananın çıxdığı dala, qızı salıncaq qurar .
salıvermək	. bıraxmaq. qoyuvermek. sərbəs bıraxmaq. mürəxəs edmək.
salqıxım saçlı, qılça belli	. salxım -salxım saçlı, qılça belli sevgilim , öğlə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (süzüm bir : sezim bir. gözaltı baxım bir). (allıq : ala. qırmızı)
sallamaq	- qaş qabağ sallamaq : qaşına daş bağlamaq. qaşına daş sallamaq.
sallanmaq	. yubanmaq. - sallanma onu: yubatma onu.
saman atdan	. (atdan : altından). - saman atdan su bıraxmaq. (tələ qurmaq). (gizli işləmək)
saman kimi	. dadsız. yavan.
saman yolu	. boydan boya uzanan ulduz küməsi.
samanlıq	çatmı.
samsaf	. dəniz kimi. çərçəf kimi. (çərçəf : sərçəf).
sana	1. rəqəm. - toparlaq sana : 1. yüzədək onluklar əşar. dəhəqan. 1. minədək yüzlüklər. sədəqan. 1 . təsəvvürə. - sana gəlməz , başa gələr. (nə görünməz, nə gözlənməz).
sananmaz	-atamın bir donu var qatlanmaz, içi dolu əşrəfidi sananmaz . (tapmaca). (göy-ulduzlar)
saniq	. məznun.
sanırım uçmuş usun baş itirmisən	-nə qara duyqular gəzir başında sənin, sanırım uçmuş usun baş itirmisən , bir ayrılıq yıxsa böylə dünyavı, yaşam bağında, ölüm kolun sən bitirmisən.
sanış	- daniş sanış : qonuş düşün.

santixana . **sandixana**. sandıqoda. sələ səbət, sandıq qoyulan bala dam.

santiqoda . sandixana. sələ səbət, sandıq qoyulan bala dam.

santın göydən yağan -sandın göydən yağan şirin noğuldu, yazıq qonça oyan, yağan doluydu, açılmadan soldun səndə
mənim tək.

sap -ana hara bala ora, **ığnə hara sap ora**.

sap becərilə -qul becərilə ağasın basar, **sap becərilə** baltanı basar!

sap çəqmək . **çəkmək** biçini tarladan xərmənə daşımaq.

sapan daşı -**sapan daşı yetməz atlar**: çox iti qaçan atlar

sapatlamaq . qoğmaq.

sapı altın -yoxalğan piçağın sapı altın. (itən piçağın sapı altın).

saplanmaq . gir vermək. -**qaranlığa saplanmaq**: qaranlığa dalmaq.

sapsız balta . bilinməyən qada bala.

saptamalıyam ki . qeyd etməliyəm ki. deməliyəm ki. qaldırmalıyam ki. tutmalıyam ki.

saracı bəzək -**saracı bəzək**, içliyi təzək. (**sarac**: üz. səth).

sarıb sarmalaq . sıxca sarmaq.

sarım . altın sarısı.

sarmaş dolaş olmaq . birbirinə sarılıb qucaqlaşmaq.

sarmaşığa dönmüşdü-sözlərin göy şəpiyə dalmışdı, gülüşün dalqalaşıb **sarmaşığa dönmüşdü**, coşuban aldı duvağ,
qırdı utun yaşqasını. (**utun**: şərmin. həyanın). (**duvağ**: örtük) (**yaşqasını**: pərdəsini)

sarnı: məxzən. -sarnıçlı qatar. –sarnıcgəməsi: məxzənli gəmi. (suyuq, sıvı ögə daşıtı)

sarnıç . məxzən. -**sarnıçlı** qatar. –sarnıcgəməsi: məxzənli gəmi. (suyuq, sıvı ögə daşıtı)

sarpa sarmaq . çətinliyə gedmək.

sarsaq sursaq . səfeh süfeh.

sarsılmaq . arxası yerə gəlmək.

sasıq -pişik ilməkdəki əti alanmamış, püf sasıq demiş. (**ilməkdəki**: aşğıdaki)

satıb savurmaq . dəğər dəğməzinə satıb bitirmək.

satılan -**çox satılan**: alımlı

satın almaq . qənimət bilmək.

savalandır adın sənin -**savalandır adın sənin**, ucadır başın sənin, səhəd kimi qardaşın, bəllənməyir yaşın sənin.

savaş qəşovu . qavqa qaşağı. ara pozan. ara qızısqıran.

savaşan barışar -**savaşan barışar**, pislik hovçuya qalar. (**hovçu**: söz daşıyan. qoğucu. sözbaz).

savaşanda barışığa üz saxla -**savaşanda barışığa üz saxla**, varlanıbsan yoksulluğa var saxla.

savaşı-çətə savaşı: çəri savaşı. (> **çirik** savaşı). partizan savaşı .

savaşla bitən toylar -yeyib içməklə başlayıb, **savaşla bitən toylar**.

savmış gülü -**savmış gülü**, qalmış külü.

savuşub gedmək çəkib gedmək. basıb gedmək.

sayaban . **sayavan**. kölgəndirik (kölgə endirən, salan). kölgəlik. çadır. günəşlik.

sayaqlar	. səfehlər. -sayılan yağı sayaqlar . (yağı : düşman).
sayavan	. sayavan . sayəban . kölgəndirik (kölgə endirən, salan). kölgəlik. günəşlik. çadır.
sayıb tökmək	. bildiklərini demək.
sayılan yağı	. (yağı : düşman). - sayılan yağı sayaqlar . (sayaqlar : səfehlər)
sayılmaq	. sayqı, hörmət görmək. -yoxsul sayılsaydı, bu günə qalmazdı.
sayılmaz	. önəmi yox. muridi təvəccüh olmaz. -verilmiş miniyin boyası sayılmaz .
sayışmaq	. ödəşmək. hesablaşmaq.
sayqı duy	-sayqı saxla, sayqı duy .
sayqı etmə yetənə	- sayqı etmə yetənə , sayqı nədir bilməzə
sayqı görməmək	. yerdə qalmaq. üzünə baxılmamaq.
sayqı nədir bilməzə	-sayqı etmə yetənə, sayqı nədir bilməzə
sayqı saxla	- sayqı saxla , sayqı duy.
sayqı yaranmaz	-sevgisiz sayqı yaranmaz .
sayqın olursa mənə	-mənə nə, qarasan ağ, çirkinsən gözəl, sayqın olursa mənə , min sayqılı mən sənə.
sayqırma	. sayğırma : sayma. boş ver. -saxlayırsa qayğırma, saxlamırsa sayğırma . (qayğırma : maraklanma. niyaran olma. narahat olma).
sayqıyla bildirmək	. bilgisinə sunmaq. ərz etmək.
sayma	. sayğırma. boş ver. -saxlayırsa qayğırma, saxlamırsa sayğırma. (qayğırma : maraklanma. niyaran olma. narahat olma).

sayraşan ulduzılə -sayraşan ulduzılə göz gözə vermək

sayraşar quşlar -yaz gələr, sayraşar quşlar, gülüşər güllər.

sayu . qağa. əziz.

seçə bilməyənləri -yaşam sevməmiş **seçə bilməyənləri**.

seçənin suçu -pozuğ suçlu, **onun seçənin suçu çox**.

seçimlər . antoloji.

seçinməkdir, nə qədər nə yazı -yaşam seçimlər ara seçinməkdir, nə qədər nə yazı

seqqiz gündə -**sekgiz gündə** doqquz qapıya dəğənək çalmaq. (çox gəzmək).

sel -sel kimi coşma, qubba kimi yatma. (**qubba**: pox)

sel aqzı . ağzı. -sel ağzı yuva tutmaz

sel apardı -yel pülədi, sel götrədi: yel gətirdi, **sel apardı**.

sel qötrədi -yel pülədi, **sel götrədi**: yel gətirdi, sel apardı.

selinən - **selinən gələn**, suya gedər

sellər axar -yağış yağmur. duman basar dağları, **sellər axar**, çəndə durmaz, yazın keçər, çağ dəğişər əylənməz.
(əylənməz: **əğlənəmz**. gözləməz. oturmaz)

seltə gedər qum qalar . seldə. -qonaq gedər ev qalar, **seldə gedər qum qalar**.

sen gedən çöl bayırı -sen gedən çöl bayırı, gül bürüyər qonçalanar, soluğundan qoxulanmış çiçeyin etri tütər.
(soluğundan: nəfəsindən)

sene yanan -sene yanan, ağrın alan.

sev temədən sevdim səni -yer çökmədən, göy sökmədən, **sev demədən sevdim səni**, yurtdan uzaq, kiçik köşə,
sıxdım içim, sığdım səni. (**sığdım**: içimə yerləşdirdim)

sev! sevin! yaşa -sev! sevin! **yaşa**, yaşı vur başa.

sevdadan qorxusan manı -**bu sevdadan qorxusan manı yok**, mən sevərim ikimizin yerinə. (**manı**: eybi)

sevdiyin kimi sanama -sevilirsən **sevdiyin kimi sanama**.

sevəgən kişi -**sevəgən kişi**, uzun yaşar.

sevən könül - sevən könül qocamaz, cocuq doğub uşaq ölür. (**qocamaz**: böyüməz)

sevən oynar -seviş qurqu, **sevən oynar**, sevilən qazanar. (**qurqu**: qumar)

sevən sevər yanmaz -**sevən sevər yanmaz**, sevmiyən qalır sevməz

sevəndən -yaxşı olub sevməyən səni, **yaman sevəndən yəğ**.

sevənin bil sən ilə -sevənin bil sən ilə paylaşacaq sevinclərin.

sevənin əldə ədsin . sevgisinə çatsın.

sevənindən -sənə inanan, **səni sevənindən irəli**.

sevənlərin -**sevənlərin** güləndədə gözlərindən yaş gələr.

sevənlərin unutarmış sevənlər -**sevənlərin unutarmış sevənlər**

sevərim ikimizin yerinə -bu sevdadan qorxusan manı yok, **mən sevərim ikimizin yerinə**. (**manı**: eybi)

sevi açıq əlin ayasında . (**ayasında**: ortasında). -sevi açıq əlin ayasında, yumurğun ortasında olmalıdır.

sevi verməz . (**sevi**: məhəbbət) . -qadınından könlü sınıan, küsməz, **sevi verməz**.

sevib sevilmək -**sevib sevilmək**, sevilib sevmək, sevib sevilməmək, sevilib sevməmək.

sevib sevilməmək -sevib sevilmək, sevilib sevmək, **sevib sevilməmək**, sevilib sevməmək.

sevib sor -**sevib sor**, yalın qalma, çilə dərt arama. (**yalın** : tək)

sevikdən olalı - sevikdən olalı!: könlü qalalı!.

sevildim sevdim -sevdim sevildim, **sevildim sevdim**

sevildim sevmədim -sevdim sevilmədim, **sevildim sevmədim**.

sevildin sevdin -sevdin sevildin, **sevildin sevdin**.

sevildin sevmədin -sevdin sevilmədin, **sevildin sevmədin**.

sevilən qazanar -seviş qurqu, sevən oynar, **sevilən qazanar**. (**qurqu**: qumar)

sevilən . ürək çəkən. sevilən. ürək tutan. doyuran.

sevilənədek sevecəğim -mən səni sevilənədek sevecəğim.

sevili yaşam -**sevili yaşam**, dolu yaşamdan yəğ basır.

sevilib sevmək -sevib sevilmək, **sevilib sevmək**, sevib sevilməmək, sevilib sevməmək.

sevilib sevməmək -sevib sevilmək, sevilib sevmək, sevib sevilməmək, **sevilib sevməmək**.

sevilirsin -**sevilirsin** sevdinin kimi sanama.

sevilmək güdülməz -**sevilmək güdülməz**.

sevilməyi gözləmə -**sevilməyi gözləmə**, sevməyivə qarşılıq.

sevinc -sevinc, yaşamın özəyi. (**özəyi**: xulasəsi)

sevinclər gətirsin -üzüntülər gidersin, **sevinclər gətirsin**. (**gidersin**: yoxalsın)

sevindirmək -**sevindirmək**, sevinməkdən gözəldir.

sevindirmək . könül yapmaq. razı etmək.

sevinməkdən -sevindirmək, **sevinməkdən gözəldir**.

sevirəm səni -**kiçitmə məni, sevirəm səni**. (**kiçitmə**: təhqir etmə)

sevirəm sözü coşdurursa -**sevirəm sözü coşdurursa**, eşitməyi ondanda xoş.

seviş qurqu(qurqu: qumar) -**seviş qurqu**, sevən oynar, sevilən qazanar.

seviş söğüş . (söğüş: yaman). (**seviş söğüş**: istək nifrət)

seviş söğüş . **məhəbbət nifrət**. -**məndə seviş səndə söğüş**, məndə güvən səndə quşqu tükənməz

seviş söğüşü bassın -**seviş söğüşü bassın**, ışıq tünüğü. (**söğüşü**: nifrəti). (**tünüğü**: qaranlığı).

seviş söqüş açmaz . (**seviş söğüş** : eşq nifrət). -**seviş söğüş açmaz deyil**, içlik düğün, dişlik deyil. (**seviş söğüş** : eşq nifrət). (**içlik düğün**: iç çətinliyi. ruh xəsdəliyi)

sevişlə söğüş . **söğüş** : məhəbbətlə nifrət. -**sevişlə söğüş** kökü bir.

sevişlər bir anlıq -**sevişlər bir anlıq**, kitdər ömürlük. (**kitdər**: kədərlər)

sevişlər keçmişdə qalır -**sevişlər keçmişdə qalır**, indiyə yalnız kölgələr salır.

sevişməlik . məhrəbanlıq. -sevişməlik, iki başlıq.

seviştiyin dəğişər -sevmək ilə sevdiklərin dəğişməz, **nə olduğun görmək ilə sevişdiyin dəğişər**. (**görmək ilə** : çəkmək ilə. yaşamaqla).

sevqi . **sevgi**. -**sevgi varsa**, umud özü gələr.

sevqi ağrısız olmaz -üzülmədən yaşanmamış bir sevgi. (**sevqi ağrısız olmaz**)

sevqi dəğəri -sevqi dəğəri öləndə biçilməsin.

sevqi işi başına -sevqi işi başına, başlar alar əzər daşına. (sevqi işi başa tapşırılmaz, baş bu işdən baş çıxartamaz)

sevqi köçər yeri qalar -ocaq uçar, külü qalar, **sevqi köçər yeri qalar**

sevqi kökün can yuvasında əkərəm mən. (can yuvasında: can evində) -sevməkdə gözüüm qalmayıb artıq sevirəm
mən, düşsəmdə uzaq sevgilidən **sevqi kökün can yuvasında əkərəm mən.**

sevqi qalar arxada -yokluq bular bizi, **sevqi qalar arxada. (yokluq. ölmək)**

sevqi qonar . **sevqi.** -yaxşıliq açan qapıya, **sevqi qonar.**

sevqi quşu ürəkdə-sevgi quşu ürəkdə olur.

sevqi oxşar ürəyin-sevgi oxşar ürəyin, önəm verməz yaşıva.

sevqi seviş çağ sürəsi. (çağ sürəsi: zamanı müddəti). -sevqi seviş çağ sürəsi, baş dibigi bəllənməz, bu bir oyun bəylər
üçün, bu oyuna xan dəğməz. (**bəylər** : gənclər).

sevqi sınav sayılır -sevqi sınav sayılır!

sevqi uğrunda bitənlər nə olur -o gedən getdimi dönməz geriye, istəsən qulluğuna el yeriye, səndə tutmaqmi dilərsən
bu yolu, **sevqi uğrunda bitənlər nə olur!**

sevqi -sevqi **olub** ürəklərdə yatqınan

sevqi -sevqi, yaşam yarışa dəğirsə, döğüşədə dəğər

sevqidən gedəndə söz -sevqidən gedəndə söz, ağız susur dil utanır.

sevqidən - sevqidən umutlar doğur.

sevqilər üçün -sevgilər üçün, güc qoşul önəm daşımaz. (**qoşul**: şərayit). (**güc**: çətinlik)

sevqilər verir işıq yaşama. -sevgilər verir işıq yaşama, sevgisiz yaşamın nə anlamı var, qovuşanda biz, yağış yağdı,
indi yalqızıq gözlər ağlayır, sönmüşsə işıq soğumuş qucaq, **sevgisiz yaşamın nə anlamı var**

sevqililər könül içrə . sevgililər. -sevgililər könül içrə gömülür.

sevqini bitmədən -sevgini bitmədən canlıyı ölmədən anlamaq gərək

sevqini könül seçir . sevgini -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsən sevgini, sən seç, yaşam yaptığın yapar,
törəsin verər. (**onayır**: təsdiqlir). (**törəsin**: sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, durum
almaşıyla dəyişir. (**almaşıyla**: dəyişilə).

sevqinin yazı yok güzü -sevginin yazı yok güzü, sevməzin içi yok üzü, olmuşun keçib bitəcək, ötən geri dönməyəcək.

sevqisi olan sevməyidə -sevgisi olan sevməyidə bacarmalıdır, sevməyi, bacaranda sevər, bacarmayanda.
(**bacarmalıdır**: öyrəşməlidir)

sevqisi, günəş kimi sıcaq -sevgisi, günəş kimi sıcaq, qızıqda buz kimi soğuq. (**qızıqda**: cəhənnəmdə)

sevqisin itirən -sevməyi bilən azdır sevgisin itirən çoxdan çox. (**bilən**: bacaran)

sevgisiz yaşamın nə anlamı var. -sevgilər verir işıq yaşama, **sevgisiz yaşamın nə anlamı var**, qovuşanda biz, yağış
yağdı, indi yalqızıq gözlər ağlayır, sönmüşsə işıq soğumuş qucaq, sevgisiz yaşamın nə anlamı var

sevgisiz -sevgisiz sayqı yaranmaz.

sevgisiz -sevgisiz, yaşamın anlamı itər.

sevqiyyə bağlı ürək qapısı -sevqiyyə bağlı ürək qapısı, döyürsə biri açılı olar, yurd salıb oturmaq üçün, ürək bağı,
qapılı olar.

sevqiyyə dad verən nisgildir -sevqiyyə dad verən nisgildir, oluma ad verən ölüm. (**nisgildir**: həsrədir)

sevqiyyə sayqısı yox -sevgiyyə sayqısı yox, çevrəyə qayğısı yox, könüldə duyğusu yox, nə deyim sənə.

sevqiyyə yaxlaşma -səni səndən edən **sevgiyyə yaxlaşma**. (**səni səndən edən**: sənənin huşunu alan)

sevqiyyə, dosluğa -sevgiyyə, dosluğa olamaz diləniş. (**diləniş**: iltimas)

sevgiz əlizdəykən dərək biçin -sevgiz əlizdəykən dərək biçin, uçan quşu kim tutacaq bəllənməz. (**dərək**: qədir. qiymət)

sevmək söz qabına sığmamış -sevmək söz qabına sığmamış, içsiz olsa sevgi üzə çıxmamış

sevmə uzun heç nəyi -sevmə uzun heç nəyi, ol unutar! unutmadan unut sən.

sevmədi istəməyi -sevmədi istəməyi, istəmədi sevməyi.

sevmədiyin -sevmədiyin varsa dəyişdir, yoxsa kəndi yürüşün dəyiş. (**yürüşün**: qılışın. rəfdarın)

sevmək ilə sevdiklərin dəyişməz -sevmək ilə sevdiklərin dəyişməz, nə olduğun görmək ilə sevişdiyin dəyişər. (**görmək ilə** : çəkmək ilə. yaşamaqla).

sevmək sevilmək -sevmək sevilmək deyil.

sevmək -yaşam: istək, **sevmək**, bəğənmək

sevməqtə gözüüm . **sevməkdə**. -**sevməkdə gözüüm** qalmayıb artıq sevirəm mən, düşsəmdə uzaq sevgilidən sevgi kökün can yuvasında əkərəm mən. (**can yuvasında**: can evində)

sevməseydim -nə bileydin unudardın belə tez, **sevməseydim** səni heç böylə də gec.

sevməyəm -yaxşı olub **sevməyəm səni**, yaman sevəndən yeg.

sevməyi, bacaranda sevər -sevgisi olan sevməyidə bacarmalıdır, **sevməyi, bacaranda sevər**, bacarmayanda. (**bacarmalıdır**: öyrəşməlidir)

sevməyini bacaran -sevməyini bacaran, unutmağı bilməli.

sevməyini bacaran -sevməyini bacaran, yaxşılığı uğurlar. (**uğurlar**: istiqbal edər)

sevməyivə qarşılıq -sevilməyi gözləmə, **sevməyivə qarşılıq**.

sevməzin içi yok üzü -sevginin yazı yok güzü, **sevməzin içi yok üzü**, olmuşun keçib bitəcək, ötən geri dönməyəcək.

sevmiyən qalır sevməz -sevən sevər yanmaz, **sevmiyən qalır sevməz**

sevsə gözəl bir kişi -sevsə gözəl bir kişi, gözəli sevən bir sürü.

sevtalı . sevdalı. könül çəkmiş

sevtqləriz həp yanınızda . sevdikləriz. -sevdikləriz həp yanınızda olsun (**alqış**)

sevtim sevildim . sevdim. -sevdim sevildim, sevildim sevdim

sevtim sevilmədim -sevdim sevilmədim, sevildim sevmədim.

sevtim sevməyi -mən səninlə sevdim sevməyi.

sevtin sevildin . sevdin. -sevdin sevildin, sevildin sevdin.

sevtin sevilmədin . sevdin. -sevdin sevilmədin, sevildin sevmədin.

sevtiyimiz sevəcək bizi . sevdियimiz. -nədən sanırıq sevdियimiz sevəcək bizi.

sevtiyin balığı taviya . sevdiyin. -sevdiyin quşu qəfəsə, **sevdiyin balığı taviya**, sevdiyin gülü yerə sərdin, dedin sevirəm
səni, qorxu aldı canımı.

sevtiyin gülü yerə sərdin . sevdiyin. -sevdiyin quşu qəfəsə, sevdiyin balığı taviya, **sevdiyin gülü yerə sərdin**,
dedin sevirəm səni, qorxu aldı canımı.

sevtiyin quşu qəfəsə . sevdiyin. -sevdiyin quşu qəfəsə, sevdiyin balığı taviya, sevdiyin gülü yerə sərdin, dedin sevirəm

səni, qorxu aldı canımı.

sevtiyin sevmir səni -sevdiyin sevmir səni, at qutar

sezim bir . süzüm bir. gözaltı baxım bir -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**allıq**: ala. qırmızı)

sezinilmək . içinə doğmaq. -**içimə doğmuşdu** bu olacaq.

sezişsiz . dirayətsiz. -bilgisiz, qanıqsız **sezişsiz**, özgürlük əldə duramaz. (əldə duramaz: dəvam edəməz). (**qanıqsız**: məntiqsiz).

sezmədən hiss etmədən.

sezmək hiss etmək.

seztirilmədən . **sezdirilmədən**. altdan altan. gizlicə.

seztirmədən . **sezdirmədən** bildirmədən. -ağzından söz çəkmək. bir kişinin bildiklərin , **sezdirmədən**, ustalıqla danışdırıb öyrənmək.

səfeh süfeh . sarsaq sursaq.

səfeh . boşqafa.

səfehlər . sayaqqlar -sayılan yağı sayaqqlar. (**yağı**: düşman).

səhər çağı . irtçağı. -ağ sandığım açıldı, içindən nur saçıldı. (**tapmaca**). (**irtçağı. səhər çağı**)

səqsəqə . **səksəkə**. fars < **səkmək**: (diksinib) atılmaq). hıçqırıq. qışqırıq.

sən baxarsan bir gözlə -sən baxarsan bir gözlə, elin baxar min gözlə.

sən gedəli -sən **gedəli**, qoxun səsin donub qaldı.

sən istəmədin, devran saldı uzağa -nəyin uğrunda düşdün sorağa, **sən istəmədin, devran saldı uzağa.** (ağı)

sən qapdın -mən tapdım, **sən qapdın**

sən qoxla . (qoxla: iylə). -mən yeyim, **sən qoxla.**

sən qutlu ayağın -sən qutlu ayağın basmayınca iş olmaz.

sən olduğun yeri dəyiş -sən olduğun yeri dəyiş, qonşu baxıb öğrəşər.

sən yerindən təprənincə -sən yerindən təprənincə, dağ daş dilə gələr. (çox yavaş davranan, işlərə geçikən kimsəyə deyilir)

sənə yara vuran -sənə yara vuran, səndən yararlanan olur.

sənəndəc . < sınındaş.

səni görən usu başı çaşası -səni görən usu başı çaşası, dağ başından qın olcaq aşası.

səni heç böylə də gec -nə bileydim unudardın belə tez, sevməseydim **səni heç böylə də gec.**

səni qaldıranda süpürgədi. -səni qaldıranda süpürgədi, endirəndə sapı (dəstəsi)

səni sevənligim ulu yanlışım -səni sevənligim ulu yanlışım.

səni sevməyəni sevsən -səni sevməyəni sevsən, dəlisin

səni səndən edən . sənin huşunu alan. -səni səndən edən sevgiyə yaxlaşma.

səni verim pis olum -pulum, ay pulum, **səni verim pis olum**, yoxsa verməyim pis olum?! (borc verən iki kərə sıxılar.
1. pulu verəndə. 1. pulun, geri istəyəndə.).

səni yaradanıvın ağrın alım -səni yaradanıvın ağrın alım. (alqış).

sənin evrən içrə kimsən yox -sənin evrən içrə kimsən yox, heç qapıya güvənmə, dilər isən gülə bax, kimsələrə

inanma

sənin gedməyüvə dözməm -başım gedsə dözərəm, **sənin gedməyüvə dözməm.**

sənin kölgən -**sənin kölgən** özgələri kölgələr. (səndən bizə uğur yox)

sənin sözlərin -**sənin sözlərin**, sızılərin, iniltilərin subaylıq (bekarlıq) havası çalır.

sənqi yoxsan -**sənki yoxsan**, sinəm dartılır, könul sıxılır, tüm yoxluğun kölgəsi üstümə yıxılır.

səntən yararlanan -sənə yara vuran, **səndən yararlanan olur.**

səpiləmək . bolca tükətmək, xəşləmək.

səpilmiyən -**səpilmiyən** buğda göyərməz.

səpməsən tuxum -**səpməsən tuxum** gögərməz.

sərbəs bıraxmaq . salıvermək. bıraxmaq. qoyuvermək. mürəxəs edmək.

sərbəs . ərkin.

sərbəscə . ərkinəcə.

sərçəf. < **çərçəf.** çərçəf kimi. samsaf. dəniz kimi.

sərgəf . çərgəf. (**sərgəf** > çərgəf. çadra). örtük. bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərki.

sərindirici . sərinlədən. acısın azaldan. müsəkgin.

sərinlədən . sərindirici. acısın azaldan. müsəkgin.

sərqəf . **sərgəf** > (çərgəf). çərgəf. çadra. örtük. bir yerə, nəyisənin altına sərilən sərki.

sərqin vermək . **sərgin.** uzanıb yatmaq.

sərt . dik. -**dik** baxmaq

sərtlik çətinlik. -yumşaq olssan bərklik, **bərk olsan sərtlik**.

səs qırıqları . **kırıqları**. səs telləri.

səs səmirsiz ün tünsüz. -**ün tünsüz** ağlayanın, silən olmadı göz yaşın.

səsə qoymaq . oya qoymaq. rəyə qoymaq

səsin . çanğırınğ. cıngırın. -yekəlikdə **çanğırınğ çıxmaz** (**yekəlikdə** : təklidə).

. -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ, yaşamın anlamın biləyin desənğ, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (**yekəlikdə** : təklidə).

səslə oxumaq . açıq oxumaq.

səssiz çəkilir -özü istiyən **səssiz çəkilir**. öz seçiminin qınağın kimsəyə aparmaq olmaz. (**qınağın**. məzəmmətin)

səssiz küçə -yalğız evdə, **yalnız mənəm**, səssiz küçə, çökük işıq, ölüm qonaq, ölümə qonaq.

səssiz . sönük. sakit.

səyrə . bülbül. -adına basmaq. nərsəni başqa ada satmaq. –sərçəni **səyrə** adına basdı.

sıcaq su -**ayağına sıcaq su tökmək**: iyi qarşılamaq

sicim kimi . ip kimi. damlaların dalbadal sap kimi axan su, yaş.

sıçan tutar diri udar -tox pişik sıçan tutar oynadar, **ac pişik sıçan tutar diri udar**.

sıçana oxşar -suya düşmüş **sıçana oxşar**. (əlsiz ayaqsız)

sıçanı-sıçanı suya çəkib yeyir. (**suya çəkib**: suya tutur. yuğur)

sıçıb poqundan -**sıçıb poxundan qorxur**.

sıçmasın unudma -yedi yivə bax, **sıçmasın unudma**

sıçtığynan -**sıçdığynan savaşmaq**. poxuynan savaşmaq. özüylə savaşmaq

sığunaq . **sığunaq**. qaçamaq. pənahqah.

siq amcığa -**sik amcığa** and içilməz.

siq and götürməz -sik and götürməz.

sıq sıq . **sıx sıx**. tıxlım tıxlım. tıxılı tıxılı. sıxlım sıxlım.

siq təyməmiş . **dəyməmiş**. -**sik dəyməmiş** çor dəlməmiş.

sıq toxumaq . **sıx**. -incə əgirib **sıx toxumaq**: titizcə iş görmək. (**titizcə**: zərafətlə)

sıqamaq **sığamaq**. **sıvazlamaq** -arxasını **sıvamaq**: arxasını **sıvazlamaq**. oxşayıb övmək.

sıqası . **sığası**. yetgəsi. zərfiyyəti.

siqcan boyu var -**sikcan boyu var**, daşsaqcan burç atır. (**burç**: həbb. qurs)

siqəllər gəlin olarıq . **sikəllər**. -nədən qorxusuz, **sikəllər gəlin olarıq**, sökəllər düşük olarıq. (**sökəllər**: öldürəllər).

(**düşük**: şəhid)

siqənin -**məni sikənin siki** sən boydadır.

sıqı adımla . **sıxı**. yeyincə. tez.

siqi dibindən süzür -**siki dibindən süzür (yaman)**. (?)

sıqı tut . **sıxı**. önəm ver.

sıqı yönətim . **sıxı**. toplumda bir para özgürlüklərə **sıxlıq** qoymaq. (**sıxlıq**: məhdudiyyət)

sıqı . **sıxı**. -**sıxı fıkı olmaq**: içli dışlı olmaq. çox yaxın olmaq. (xudumani olmaq)

sıqılmaq . **sıxılmaq**. içi qapanmaq. içi qararmaq .

sıqılmaq . **sıxılmaq**. 1. ehtiyacı olmaq. eşiyə çıxmağı olmaq. avluya çıxmağı olmaq. ayaqyolusu olmaq. 1. ehtiyacda olmaq. 1. möhtac olmaq

sıqın bala soxub -**sikin bala soxub** yaladar.

sıqın . **sığın**. -iri yapılı **geyik**, **sığın** çeşiti: alageyik.

sıqın . **sıxın**. -ha güclə, **ha sıxın**, ha sıxıt, olmayınca olmuyor

sıqınmaq . **sığınmaq**. ocağına düşmək.

sıqıntı -**çevrəndə sıxıntı yoxdur**, sıxıntı göz açısından doğur. (**göz açısından**: dünya baxışından)

sıqıntı -geniş baxışlı **sıxıntı tanımaz**.

sıqıntı çəkmək . **sıxıntı çəkmək**. çilə çəkmək. dartınmaq.

sıqıntılı . **sıxıntılı**. ağır. -**ağır** bir gün. -**ağır** gecə.

sıqıntısı . **sıxıntısı**. - **iç sıxıntısı**. könül darlığı. iç darlığı.

sıqır dili . **sığır dili**. sorma gülü. somurğn gülü. govzaban.

sıqır, yoğur, soğur . **sığır** tez, **səntez**, **səntez**.

sıqış öğredür -**kiçik böyüğe sikiş öğrədir**.

sıqışı **sıxışı**. -tüstüsü var, odu yox. (sıxışı çox, butu yox). (**butu**: uğru)

sıqıt . **sıxıt**. -ha güclə, ha sıxın, **ha sıxıt**, olmayınca olmuyor

sıqıya gəlməz . **sıxıya**. güc işlərə dayanamaz.

sıqlım sıxlım . **sıxlım sıxlım**. tıxlım tıxlım. tıxılı tıxılı. sıx sıx.

sıqma baş . saçların bir çeşit bağlaması.

sıqtım içim, sığdım səni. (sığdım: içimə yerləşdirdim) -yer çökmədən, göy sökmədən, sev demədən sevdim səni,
yurtdan uzaq, kiçik köşə, **sıxdım içim, sığdım səni. (sığdım: içimə yerləşdirdim)**

sıqtıramamaq -**onuruna sığdıramamaq**: ağır gəlmək.

sıqtıramamaq -**yerə göyə sığdıramamaq**: yerə göyə qoyamamaq. necə ağırlayacağını biləməmək.

sıqtırəcəksən **sikdirəcəksən. çəkdirəcəksən.** səndə çəkdirəcəksən bir başa.

sılağ qılsan . sayqı ilə baxsan. -üstözingə dik qarasan, tozarsan, silağ qılsan, asta asta ozarsan. (**üstözingə**:
kəndindən üsdə). (**qarasan**: baxsan), (**tozarsan**: yox olarsan). (**ozarsan**: ucarsan. ucalarsan).
(kəndindən yuxarıya dik baxsan, yox olarsan, **sayqı ilə baxsan**, gündən günə ucarsan).

sılaya gedmək . elin yurdun görməyə gedmək.

sıldırım qaya -**həmməşə sıldırım qaya tək** baş uca.

sıldırım qayaya dırmanan izim -**sıldırım qayaya dırmanan izim**, izinlə birləşsə cığıra dönər.

siliq . **silik**. kimliksiz. şəxsiyatsız. şəxsiyyətsiz

sill . incə kəsəl&. incə sayrı. sill. ağciyər kəsəli.

sillə tokat . dövə dövə. –onu **sillə tokat** götürdülə (apardılar).

silmə . tay, qabın ağzına dolu.

sim tor . tel örgü. tikənli tellərdən yapılmış əngəl

sınaqdan -düzümlə hər nə sınaxdan keçər.

sınandaş . > sənəndəc.

sınammamış -yaşın boyu sınaşan yaşamı, **sınammamış yollar qalır yaşama.**

sınaşan yaşamı -yaşın boyu sınaşan yaşamı, sınammamış yollar qalır yaşama.

sınav -sınav görmüş dosdun varsa dos qalsın, sınavsızdan nə görmüsən nə qalsın. (**dos qalsın**: arzı budur dos qalsın)

sınav, sınamqdan keçər -sınav, sınamqdan keçər.

sınavlı -kürə görmüş. (**sınavlı, görüb götürmüş olan**).

sindirib ürək . (**sindirib**: hopup). -yüklənib kürək, **sindirib ürək**, qopmaq bilmir dil sevgisi.

sinəğin qanadında . (**sinəğin**: milçəyin). -sinəğin qanadında yağ geder diyə qorxmaq.

sinəq -sinək qapan: **sinək** yapışqanı. **sinək** kağızı.

sinəm dartılır -sənki yoxsan, **sinəm dartılır**, könul sıxılır, tüm yoxluğun kölgəsi üstümə yığılır.

sinər olsun -yeməkdə sinər olsun, yapışsın demək: yağ bal olsun.

sinər olsun . nuş olsun. -sinər olsun, düşər olsun, qay qada ıraq olsun. (**qay qada**: qada bala)

sinər olsun . yapışsın. -yeməkdə sinər olsun, yapışsın demək: yağ bal olsun.

sinəsi olsun . sinər, könlüzce olsun. -sinəsi olsun, tarım qay verməsin!. (tarım yamanlıq verməsin). (**qay**: yamanlıq)

sinəyə çəkmək . istər istəmə qatlanmaq.

sınıqlar . yeniklər. çökünlər. sınıqlar. şikəslər. -yeniklər sınaq adlanır. (**sınaq**: təcrübə)

sınırı oynamaq . qızıb sıxılıb bulğanmaq, qarışmaq.

sınırsızca geniş . ucsuz bucaqsız.

sınış **1.** çöküş. təcrübə. şikəst. -öldürməyən **sınış**, böyüdər kişini. **1.** azimun. azimayış.

sinqil . (**singil**: atifi) -singil baxışla doğuya yanaşmaq olmaz. (**doğuya**: təbiətə)

sinliq . **sinlik**. taxdalı köy. qəbistan.

sinmək . iliyə işləmək. damara işləmək.

sinsil . atifəli.

sinsilənmək . atifələnmək.

sinsilənmək . **sinsinmək**. atifələnmək.

sinsinmək . **sinsilənmək**. atifələnmək.

sinsitmək . kölgələtmək.

sintirim ayqıtı . **sindirim**. həzm dəzgahi, cihazı.

sıntıрма **sındırma**. yenmə: üstələmə. -**can tayanmamaq**: dayanmamaq. bir istəyi yenmə gücü qalmamaq.

sipsivir qalmaq . sipsivri qalmaq. çevrə çəkilib təkinə qalmaq.

sipsivri qalmaq . sipsivir qalmaq. çevrə çəkilib təkinə qalmaq.

sır qüpu . **küpu**. sır dağarcığı.

sır tutan . sağlam dilli.

sir . açılmaz söz. giz.

sıra	. rol. nəqş. -kimin sırasın oynur. – sıra dəğişmək. – sıra oynamaq. - sıra gəlmək : rol oynamaq. - sırasına keçmək : yerin, rolun tutmaq.
sıra	keşə. dəfə.
sıralı sırasız	. yerli yersiz.
sıranın ən önü	-toplu yürüşlərdə sıranın ən önü : alay başı.
sırasında gətirmək	. tam uyqun yerində yetirmək.
sırasında	. gərəğincə
sıraya görə	. duruma görə
sırıq kimi	. uzun boylu.
sırım kimi	. incə olubda güclüdə.
sırım	band. -iki sırımlı . iki bandlı
sırıtmadan	-bicin deyə gətirdik sırıtmadan getdi . (bicin : meymun). (sırıtmaq : dişlərini ağartmaq. dişlərini göstərərək alay bəltir biçimdə gülmək). (işə yarayacağı umulan bir kişinin, nərsənin bəkləntilərin qarşılanmaması).
sırma saç	. qızıl sarı saç.
sırnaşiq	. 1. yapışqan. 1. muzahim.
sırt olmaq . dayaq olmaq	
sırtıq	utanmaz. sıvıq. - dili diş durmaz : çox danışan. sırtıq .
sırtıq, üzlüdür	-üz deyilki, eləsi batman daşıdır. (eləsi : eləbil). (batman daşıdır : çəki daşıdır).

sırtılmaq	1. üzünü açılmaq. - üzünü açılmasın : sırtılma. 1. üzə çıxmaq.
sırtına almaq	. iş edinmək. üstünə almaq. öhdələnmək.
sırtında	. arxasında. qiyabında.
sırtından atmaq	. başından atmaq
sırtlan	. yələli qurd. kafdar.
sis püslü	. dumanlı.
sıvazlamaq	sığamaq , -arxasını sıvamaq , arxasını sıvazlamaq , oxşayıb övmək.
sıvıq	uca. - boyu sıvıq , başı cıvıq. (sıvıq : uca). (cıvıq : kiçik)
sıvıq	. 1. soğuc can sıxıcı şakaçı. 1. yumşaq. 1. sırtıq. utanmaz. 1. arsız. 1. duru yemək. suyp. sup.
sıvıqmaq	. > cıvıqmaq , ət göy qızdırılırkən su salmaq. su qoyuvermək.
sivil bilgi	. yurd bilgi&. dövlətçili yurtdaşlıq görəv düzələrin (huquqların) qapsayan bilgi.
sivir sakal	. (sivir : sivri). ucu biz saqqal.
sivri başlı	. buyunuz çıxartmış. kimsəni bəğənməyən.
sıyaq dəğəri çoxdur	- sıyaq dəğəri çoxdur , ucuz kimdən gözləmə. (sıyaq : sədaqət)
siyə siyə gedmək	. daldalı gedmək
sıyqa	. sorqu. - sıyqaya çəkmək.
sıylıq görün	(sıylıq : hörmət). -qonaqlıqda seyrək görün, sıylıq qazan.
sıyrılmaq	. tovbə etmək.

sıyırmaq . qutulmaq. atlatmaq. –ucuz **atlatmaq**.

siz bilirsiniz . necə istərsiz. öylə olsun.

sizdən qıraq . sözüm yabana. **-sözüm yabana**, alçaqların biri.

sizdən yey (iyi) -sizdən yey (iyi)olmasın.

sızların, iniltilərin -sənin sözlərin, **sızların, iniltilərin** subaylıq (bekarlıq) havası çalır.

sizin inancıza **-sizin inancıza**, kişiliyizə aşk olsun.

sizlərə ömür . kimsənin ölümün anlatanda deyilə söz.

siztən yeğ olmasın. sizdən. birinin yanında sağın birini övərkən deyilən saylıq söz. (**sağın**: qayıb). (**saylıq**: nəzakətli)

soğuş görünmək . gözə yakmaz. xoş görünməz.

soqan başıdır . **soğan.** birinin başlığın lağa qoymaq, yübgülsəmək.

soqaram . **soxaram -götünə ağac soxaram:** götünə ağac tikəram.

soquq **-soğuş alqınlığı:** soğuş dəğməsi.

-soğuş almaq: soğuş dəğmək.

soquq ağız **soğuş.** acı ağız

soquq göz **soğuş göz.** kötü göz. bədnəzər.

soquq ısırması. soğuşdan əl qulaq gizildəməsi.

soquq üzlü **soğuş.** könlə ısınmayan.

soquq, ilqisiz tavrannaq . **soęuq, ilgisiz davranmaq:** sol durmaq.

soqulcan . **soęulcan. solucan.** cılız. zayıf.

soqumaq -**ürəyi soęumaq:** ürəyi sərinləmək. üzünütüsü bir az qoymaq.

solaęızlı . **solaęızlı.** -uęur söyləməz. (**uęur:** xeyir). (**solaęızlı.** şum söyləyən.).

solucan . **soęulcan.** cılız. zayıf.

soludaş . soluvdaş. munis. həm nəfəs.

soluęu qokumaq -aclıqdan **soluęu qokumaq:** yoxsulluęa batmaq.

soluq kəsən . **soluk.** -**soluk kəsən,** cięər sökən, can yaxan aęrı.

soluq kimi ięində -**soluq kimi ięində,** kölgə kimi dalında, canan kimi canındada varam mən.

soluq soluęa . hikiltiyərək. güclüklə soluyaraq.

soluq . zayıf.

soluq . səfər. çırpı.

soluq -**soluę almaq:** dinc almaq.

soluqdur aldıęın -**yaşam bir soluqdur aldıęın dərək,** bir qəfəsdır qaldıęın dərək, bir umuddur daldıęın dərək.

(**soluqdur:** nəfəsdır) **umuddur:** həvəsdır (**dərək:** kadar)

soluqdur . nəfəsdır -**yaşam bir soluqdur aldıęın dərək,** bir qəfəsdır qaldıęın dərək, bir umuddur daldıęın dərək. (**soluqdur:** nəfəsdır) **umuddur:** həvəsdır (**dərək:** kadar)

soluqla nəfəslə. -bir **soluqla** başlayan yaşam, bir **soluqla** bitə.

soluqundan . **soluęundan** nəfəsindən. -sen gedən çöl bayırı, gül bürüyər qonçalanar, **soluęundan** qoxulanmış

çiçeyin etri tütər.

soluvdaş . soludaş. munis. həm nəfəs.

somurğn gülü . sorma gülü. sığır dili. govzaban.

son çağın keçib . (çağın: zaman). -**son çağın keçib**, sonsuzlq axır.

son qörüşdə gətirdin . görüşdə. -son görüşdə gətirdin tər gül bağısı, dönüb oldun bu gün quru gül bağısı. (**quru gül bağısı**: quru bir dəsədə gül).

son turaq . **duraq. -son duraq**, qara topraq.

sona kimi . boylu boslu yaraşıqlı.

soncul . sonuncu.

sondan görmüş -**sondan görmüş** göz çıxarar. (kim olduğun unudar. lovğalaşar boya qalxar)

sonqə . songə. toxbasar. deser.

sonsusuzun sevmək -uğurlu yaşam sırrılar -yarı yemək, iki qat yerimək, üç qat gülmək, **sonsusuzun sevmək**.

sonsuz acalan . qarnın oğan. -yayın kölgə qoğan, qışın qarnın oğan. (**qoğan**: gəzən. axdaran). (**qarnın oğan**:. sonsuz acalan)

sonsuzlq axır -son çağın keçib, **sonsuzlq axır**. (çağın: zaman).

sonturar . (**sondurar**: sona çatar. bitər). -yorqunluq var yatmaq ilə toxdayar, yorqunluq var topraq ilə sondurar. (**sondurar**: bitər)

sonu gəlməyən . alt yanı çıxmaz sokak. (**alt yanı**: özəyi. xulasısı).

sonu görünməz -**sonu görünməz**, udan kim ola.

sonu . ucu. - **ucu** bura çatar. sonu bura çatar

sonuc sağlayamamaq . suya vermək. bacarı edəməmək.

sonucsuz işlər . alt yanı çıxmaz sokak. (**alt yanı**: özəyi. xulasısı).

sonucun . törəsin. -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, **törəsin verər**. (**onayır**: təsdiqlir). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, durum almaşığıyla dəyişir. (**almaşığıyla**: dəyişiyə).

sonuncu . soncul.

sor sorağ -**naxcuvan sayaqı sor sorağ**. -kef əhval -ay balam, nə təhərsən!, vəziyyət zad, -sən nə təhərsən qardaş.

soraq sormaz -**soraq sormaz**, almamış yanıt. (**soraq**: sual). (**yanıt**: cavab)

sorqu . sıyqa. -**sıyqaya** çəkmək.

sorqulular . yürtbəşləri. məullar.

sorma gedsin . soruşma. çox bir pis durumu anlatır.

sorma gülü . somurğn gülü. sığır dili. govzaban.

sorun qaldırmaz . məsələ həll etməz. -tökmə sular dəğirmanı çevirməz. (yetərsiz açılar **sorun qaldırmaz**). (**açılar**: tədbirlər).

soruşan danışan. -**danışan** dağı aşmış, danışmayan düzdə çəşmiş.

soruşma . sorma gedsin. çox bir pis durumu anlatır.

soruşmaz qonaq -yoxsullaqla ıq **soruşmaz qonaq**. (**soruşmaz**: çağırılmaz)

soymaq . arçımaq.

soyuq düşər -**soyuq düşər**, ölüm çökər varlığa. üşür yerdə qızıl gül

soyuq su calama -mənim pişmiş aşıma **soyuq su calama!** (mənim əməklə (zəhmətilə) çatdığım (açıtı) fürsəti yandırma)

soyuq sulu -**soyuq sulu** bulaq yalı, duru ol. (**yalı**: kimi)

soyuqlamış yanar dağ -**soyuqlamış yanar dağ**, püsgürməyir artıq od. (**yanar dağ**: od püsgürən, atəşfişan dağ)

soyut ad . maddi varlıq göstərməyən ad

söqəllər düşük olarıq. (sökəllər: öldürəllər). (düşük: şəhid). -nədən qorxusuz, sikəllər gəlin olarıq, **sökəllər düşük olarıq.**

söqmək -**yazını sökmək**: yazını çıxarmaq. oxuya bilmək.

söqücülük . **söğücülük.** ağız pozuqluğu.

söqüq . **söğüq.** nifrət. -mazoxizm, sadism nədir?. -"en güclü söğüq, zor olandır ".

söqün edmək . **sökün.** tarac edmək.

söqüş . **söğüş.** qalay. küfür.

söqüşlə açılan dil -**söğüşlə açılan dil**, söğüşlə qapanmaz.

söqüşlə qapanmaz -söğüşlə açılan dil, **söğüşlə qapanmaz.**

sönməz oda salan qara -ümüd quşu ölər oldu, arzu bağı solar oldu, qəm altında qalar oldu, **sönməz oda salan qara** (**qara**: tiryək)

sönmüşsə ışıq soğumuş qucaq -sevgilər verir ışıq yaşama, sevgisiz yaşamın nə anlamı var, qovuşanda biz, yağış

yağırdı, indi yalqızıq gözlər ağlayır, **sönmüşsə ışıq soğumuş qucaq**, sevgisiz yaşamın nə anlamı var

sönüq . **sönük**. sakit. səssiz.

sövüb saymaq . uzun uzadıya yamanlayıb yermək (alçatmaq)

sövüşçül . ağzı pozuq. yamanağız.

söyqənmə -özündən boşa **söykənmə**.

söyləmək . bağışlamaq. -adın **bağışlarmı**sız. -yaşın **bağışlarmı**sız

söyləmək . danışmaq. sözləb vermək. –buna görə biliklərinizi **sözləb verin**. (danışın).

söylən edin . **söylən edin**: söz əməyin işdə göstər -yalan söylə işin keçsin, **söylən edin işdə keçsin**.

söyləsəm aldirmaz . (**aldirmır**: saymır) -**söyləsəm aldirmaz**, söyləməsəm onalmaz. (**onalmaz**: içim dincəlməz)

söymə -qolu bağlı döğmə, **pullu varlığını söymə**.

söz -kəsilmiş ağac quş götürməz, **daşdan ürək söz götürməz**.

söz -saqqız qarın, **söz könül doyurmaz**.

söz açma . bir qonuda danışmağa başlamaq.

söz ağızdan -söz ağızdan çıxar

söz aqrısın ər çəkər -söz ağrısın ər çəkər, yük ağrısın mal çəkər.

söz altda qalmamaq . toxunulduğu sözə qarşılıq vermək.

söz anlamaz . dil bilməz. başa düşməz

söz aparıb gətirən. casut. casus

söz atışması . ağız savaşı.

söz atmaq . uzaqdan toxunaqlı söz söyləmək.

söz ayağa düşmək. qalıb qalmasın adama çatmaq.

söz bilimi işlə -kişinin bilimi, sözlə ölçülür, **söz bilimi işlə.**

söz birliyi etmək . ağız bir olmaq.

söz bundadır -neçə yaşamaq, necə yaşamaq, **söz bundadır.**

söz etmək . ağıza almaq. anmaq.

söz eşidər başı yumşaq. dirənməz. inadsız.

söz eşitmək borcumuz -bizdə dəbdır söz eşitmək borcumuz, çönsə devran bilmərik baş hardadır, devran nədir.

söz eşitmək . danlanmaq. azarlanmaq.

söz eşitməz başı daş. dirənişçi. inadçı.

söz əbəsi . söz yayan. (əbə: mama).

söz əri . sözünə bağlı. düzər.

söz qatmaq -bir qonuyu kölgələtmək üçün araya söz qatmaq: quş uçurtmaq.

söz qəlişi . gəlişi. sözü düşmüşkən. -söz gəlişi dedim.

söz qəsmək . kəsmək. kəsin qərar vermək.

söz qötürməz . götürməz. quşqusuz. şəkisiz. - söz götürməz söz olmaz. (söz: düşüncə)

söz qötürməz . götürməz. dəğmə düşər.

söz qötürməz . **söz götürməz.** etiraz götürməz

söz olmaq . gileylik olmaq.

söz saxlamaz . **saxlamaz.** çanaq ağız.

söz salma . arıya söz atma.

söz satan . pulla danışan.

söz tağını ər çəkər -söz dağını ər çəkər, dağ yükün yer çəkər

söz tınləməz **söz dinləməz.** dikə baş. dik qafa. inadçı.

söz tınləyənin **dinləyənin.** -pox yeyənin, **söz dinləyənin**

söz tinmək istəməz . **dinmək.** -**söz dinmək istəməz,** sağırların sağırı. (**sağır:** kar)

söz töğüşü . **söz döğüşü** ağız dalaşı.

söz tutan, saxlayan . ağız kilitli.

söz түşmək . **düşmək.** söz gəlmək. –ondan **söz düşmədi.**

söz yapamaz -iş yapanı **söz yapamaz.**

söz yoq . **söz yox.** kəsinliyi yetirir. –gəlməyimə **söz yox**

söz - **adam ağzında söz qalar,** qazan altda köz.

söz . qovl. -**söz almaq.** qovl almaq. -**söz vermək:** (qovl vermək).

. -**söz** qaldıramamaq: **söz** götürəməmək. **söz** çəkəməmək. toxunan sözə qarşılıq vermək.

. -**iki başlı söz:** çatalsöz

. -qırııcı **söz:** qat söz. sərt **söz.**

sözbaz . hovçu. söz daşıyan. qoğucu.

sözərən . arif

sözərənlər . ariflər

sözlə ölçülür -kişinin bilimi, **sözlə ölçülür**, söz bilimi işlə.

sözlə . ağızdan ağıza. ağız yoluyla.

sözləb vermək . **söyləb vermək**. söyləymək. danışmaq. –buna görə biliklərimi **sözləb verin**. (danışın).

sözlər dillər. -soğuq dillər könül qırar.

sözləri tutmaq . ağızları uymaq. sözləri tutmaq.

sözlərin göy şəpiyə dalmışdıq -**sözlərin göy şəpiyə dalmışdı**, gülüşün dalqalaşib sarmaşığa dönmüşdü, coşuban aldı
duvağ, qırdı utun yaşqasını. (**utun**: şərmən. həyanın). (**duvağ**: örtük) (**yaşqasını**: pərdəsini)

sözlü soru . yığvada yanıtlandırılacaq sual.

sözsüz -kəpəksiz un, **sözsüz kəs ürək**.

sözsüz ev -**sözsüz ev**, tikənsiz gül olmaz.

söztə qalmaz . **sözdə**. dilli.

söztən çıxamaq . **sözdən**. sözündən dönmək.

söztən . **sözdən**. -**kişi sözdən**, qazan közdən qızar.

söztür ucadan göylərə sözdür. -qanmaz dilini kimsəyə bir kim demək olmaz, **sözdür ucadan** göylərə bilkim.

sözü ağ işi ağ -**sözü ağ işi ağ**. (sözü düz işi düz.)

sözü bağlamaq . sözü bitirmək. sözü bir sonuca vardırmaq.

sözü bir . ağzı bir.

sözü çəkdikcə -dəmiri döğdükcə, **sözü çəkdikcə uzanar**

sözü düz işi düz -sözü ağ işi ağ. (**sözü düz işi düz.**)

sözü işi düz adam -sözü işi düz adam

sözü keçmək . borusu ötmək. dinlənmək. dinlənilmək.

sözü kəsmə . sözü bitir.

sözüm yabana . sizdən qıraq. -**sözüm yabana**, alçaqların biri.

sözün -**sözün keçməyən** yerdə, **sözün yox**, yerivi dəğiş.

sözün utan -ağzın yumub, **sözün utan qurtular**.

sözün -**çox sözün azı**, az sözün özü. (**özü:** özəyi. cirqəsi. məxləsi)

sözündə durmaq . sözündən dönməmək.

sözündə durub -**sözündə durub**, qulluğunda yürümək

sözünə gəlmək . birinin söylədiyın sonradan inanmaq.

sözünə yiyə . verdiyi sözün tutan.

sözünü dart . sözünü bil. danışdığın bil.

su -. (**tapmaca**). -ay gedər ha il gedər, gecə gündüz yol gedər, nə dili var, nə ağzı, nə rildər aslan kimi.

(**tapmaca**). (**su**)

-quş kimi uçub, **su kimi axıb**, gül kimi solan sevgi.

-su aşağı axır, su yuxarı axdırır. (handa itirib, handa axdırır)

su axar -**su axar** göz baxar, gözlər böylə yol çəkər.

su almaq . **1.** su dərmək. qurulamaq. **1.** (gəmi. başmaq). su keçmək. -içinə **su keçmək.**

su başdan bulanar -**su başdan bulanar**, lili aşağı dolanar.

su bırxmaq - saman atdan **su bırxmaq.** (**atdan:** altından). (tələ qurmaq). (gizli işləmək)

su çatdırsın bulut göydən -yanar qalmış ağac kollar, susuz çöllər göyü gözlər, **su çatdırsın bulut göydən.**

su içər -baş könüldən **su içər.** (istək baş aparar)

su içində qalmaq . aşırı tərləmək.

su içində . ən aşağı. -**su içində** neçə verim. -**su içində** ne edər

su ilə pambıq -yer var odla odun olasın, yandıqca alovlanasın, **yerdə var su ilə pambıq olasın**, islandıqca ağırlanasın.

su kimi axmaq . durmadan keçmək.

su qabarmaq . axşam düşmək.

su qapmaq . (yara). aşılmaq. azmaq.

su qatılmamış . olduğu ki. türünün tüm özelliklərin daşıyan.

su qatmaq su qoşmaq. qabartmaq.

su keçmək . **keçmək.** (gəmi. başmaq). su keçmək. içinə su keçmək. su almaq.

su qərəkmək . **gərəkmək.** yuğa gərəkmək. (**yuğa:** qusl)

su qəsmək . kəsmək. sulanmaq. su salmaq. –yoğurt **su kəsib**.

su qimi axır kimi. yaşam.

su qimi bilmək . yaxcı bilmək, oxumaq.

su qoşmaq su qatmaq. qabartmaq.

su qoyuvermək . ət göy qızdırılırkən su salmaq. cıvıqmaq < sıvıqmaq

su qöz su göz. baxar kor. gözləri açıq olubda görməyən.

su quvvəsi . ağ kömür& su gücüylə törənən tov, enerji.

su otsuz qaynamaz odsuz. -su odsuz qaynamaz.

su salmaq . su kəsmək. sulanmaq. –yoğurt **su kəsib**.

su suya qovuşar -su suya qovuşar gurlar. (**gurlar**: güclənər)

su taşı quma döndərər -su daşı quma döndərər, arvad əri muma.

su tavi . su quvvəsi. ağ kömür. su gücüylə törənən tov, enerji.

su tərmək . dərmək. su almaq. qurulamaq.

su töqmək . tökmək. işəmək.

su töqünmək. yuğunmaq.

su verdiyim dənə mən -verməmişəm günlərimi yelə mən, bar verib **su verdiyim dənə mən**.

su vermək . suvarmaq

subaşı . tuvalet. subaşına çıxmaq. -subaşında:tuvaletdə. -subaşı

subay başıboş.

subay . başı boş.

subayın çörəyin it-subayın çörəyin it, yaxasın bit yeyər. (subayın: bekarın)

subaylığın evrəni gen dayaz . (evrəni: dünyası). **-subaylığın evrəni gen dayaz**, evliliyin evrəni qın, dərin. (qın: çətin).

subaylıq havası çalır -sənin sözlərin, sızılərin, iniltilərin **subaylıq** (bekarlıq) **havası çalır**.

sucuğa dönmək . cimdilaq olmaq.

sucuğunu çıxartmaq. suyun çıxartmaq. çox dögmək. əzmək. yormaq.

suç üstü -**suç üstü yaxalamaq**: üstünə basmaq.

suçlu . üzü qara. günahlı. rüsvay. gürgəvəz.

suçsuzluk ilkəsi - **tərsi tanıtılmamışlıq suçsuzluk ilkəsi**: bəraəti zimmə əsl olmaq.

suçtan qorxar . çiy yeməz.

suçu -**böyük kimsələr suçu özündə görür**, kiçik birilər suçu dünyada.

suda balığa -**atdım atana, dəğdi kotaba, suda balığa**, düzdə ceyrana. (tapmaca). (ıldırım)

suda balıq satılmaz . əldə edilməmiş nərsə üzrə dartışılmaz.

suxarı çörək . **suxarı**. -qızarılmış, **suxarı çörək**:. çatəkmək. xasa çörək.

sulanmaq . su kəsmək. su salmaq. –yoğurt **su kəsib**.

sular üzə dayanmaq -yar görgünə inanma, **sular üzə dayanmaq**, iyizliyə anınma, dildən çıxsın uyku söz. (**görgünə**: gözəlliyinə). (**iyizliyə**: yamanlığa). (**anınma**:peşələnmə). (**uyku**: iyi)

sular üzə diyanma -üz görkünə inanma, **sular üzə diyanma**, qarquluğa oylama, dildən çıxsın yarqu söz. (**görkünə** gözəlliyinə). (**qarquluğa**: qarqışlara. bədbəxliyə). (**oylama**: düşünmə). (**yarqu**: yaxçı)

sularında . dövrəsində. -yetdi **sularında**

sulu gözlü . gözyaşın tutamayan.

sulu qar çəlpov.

sulu qar . sulu səpkən. qarla yağış birgə.

sulu səpkən . sulu qar. qarla yağış birgə.

suluq qadanası . gəmin çənə altından keçən qadanası. (**qadana**: zəncir)

sunculağ daş çanqıllı yer. -sunculağ yerə düşdük axşamın.

sunu istək . ərz və tələb.

sunu istəm. ərzə təqaza.

sup . **suyp**. duru yemək. sıvıq.

sus payı . susmalıq.

sus pus olmaq . susmaq.

susağa su, aca əkmək -susağa su, aca əkmək, çapara at, kişiye dişi gərək.

susmalıq . sus payı.

susta durmaq **susda**. 1. itin iki ayağı üsdə durması. 1. qorxusundan birinin qarşısında sayqılı çəkingən durmaq.

susta . zəmin. -**sustalı piçaq**: zəminli piçaq

susuz -susuz yerdə ördək olmaz qaz olmaz

susuz -ac ayıda oyun yox, susuz dərman, onun yox. (**dərman: dəgirman**)

susuz balıq -susuz balıq dirik qalmaz.

susuz çöllər göyü gözlər -yanar qalmış ağac kollar, **susuz çöllər göyü gözlər**, su çatdırsın bulut göydən.

susuz gətirər -suya götürər, **susuz gətirər**. (hüllükçü. kələkçi)

susuz sıçmağa gedən -susuz sıçmağa **gedən**, donbala donbala daş axtarar.

susuza bir çanaq yetər -susuza bir çanaq **yetər**, nə gərək dəniz

suta çıxar **suda**. -qayığın əgriliyi, **suda çıxar**.

sutan kərə tutan **sudan**. qıtmır. çinis.

suvarmaq . su vermək.

suya - selinən gələn, **suya gedər**

suya basmaq . suya göstərmək. suya tutmaq.

suya boğulan . **suya boğulan** çabalar.

suya çəkib . suya tutur. yuğur. -sıçanı **suya çəkib** yeyir.

suya düşmüş -**suya düşmüş** sıçana oxşar. (əlsiz ayaqsız)

suya göstərmək . suya tutmaq. suya basmaq.

suya götürər -**suya götürər**, susuz gətirər. (hüllükçü. kələkçi)

suya tutmaq . suya göstərmək. suya basmaq.

suya tutur . suya çəkib. yuğur. -sıçanı suya çəkib yeyir.

suya vermək . sonuc sağlayamamaq. bacarı edəməmək.

suyup . sup. duru yemək. sıvıq.

suyşə . > şüşə. süyşə.

suyu çəkilmiş dəğirman . işdən düşmək.

suyu gəldi suvarmaq -topraq əksən su istər, **suyu gəldi suvarmaq**, becərdə biç bol ürün, iyi dilək, güclü biləkli olsun.

suyu suyuna -boyu boyuna **suyu suyuna** çəkmək. birbirinə dəng olanlar.

suyu üzsüz -**suyu üzsüz**, üzü susuz qaldı.

suyuq adam . yavan şakaçı.

suyun başı . qaynaq

suyun çıxartmaq . sucuğunu çıxartmaq. çox dögmək. əzmək. yormaq.

suyuna gedmək . suyunca gedmək. qılığına girmək. yola vermək. keçinmək.

suyunca gedmək . keçinmək. suyuna gedmək. qılığına girmək. yola vermək.

suyunun suyu . ancaq çox uzaq ilgisi olan.

suyuz sərin olsun -ocağız isdi, **suyuz sərin olsun**. (alqış).

süqlüm büklüm . **süklüm**. suç işləmiş kimi utanclı, büzülmüş durumda.

sümügü içində -**sümügü içində** iliyi qıvanır. (**qıvanır**: sevinir). (çox sevinməyi göstərir)

sümüq -**incə sümük**: incə kəsim:.

süpəh. süpəng. (flaxən)

süpənq . **süpəng. süpəh.** (flaxən)

süpürgənin -**süpürgənin** nə başı nə kötüyüdü.

süpürgəsi -**küçə süpürgəsi:** küçələr düşgünü

sür qedsin . **gedsin. sür gedsin.** işində ol. aldırma.

sürə aşımı . müddəd bitışı.

sürə doluşu . inqiza vəxdı.

sürə gedmək . sürüb gedmək. dəvam etmək.

sürək avı . **sürək.** sürgün avı. qayçıq avı. qaypçıq avı. avları hər yanda sürüb bir arada qurşadmaq.

sürəq mal . **sürək.** stıtışlıq olan.

sürəq otuşu . **sürək. -sürək otuşu.** baraj otuşu. kəsilmədən sıx otuş, atəş.

sürəq . **sürək.** 1. sürən ötün. ötən ötün. keçən zaman. (**ötün:** zaman). 1. iti. -bu onda **sürəkdir**

sürəqli . **sürəkli.** il on iki ay. il boyu. arasız.

sürəqli **sürəkli.** bir düzüyə. aralıqsızın.

sürən ötün . **sürək.** ötən ötün. keçən zaman. (**ötün:** zaman)

sürqün avı . **sürgün.** qayçıq avı. qaypçıq avı. sürək avı. avları hər yanda sürüb bir arada qurşadmaq.

sürqün etmək . **sürgün.** ayağın qaydırmaq.

sürmə . qapı qolu. qol dəmiri.

sürmək . davam etmək. -ardı arası kəsilmədən. (aralıqsız sürmək).

sürməmək -ağzına **sürməmək**: nərsədən heç yeməmək

sürpiriz . umulmaz. -**umulmayım var**: sürpirizim var

sürt görək sürt . (**süt görək süt**). boşuna dalaş görək.

sürü sürü . taxım taxım. topar topar. quruh quruh. ulam ulam.

sürü topu . sıkışık

sürüb gedmək . sürə gedmək. davam etmək.

sürüdən ayrılmaq . tam başqa yol tutmaq

sürüqləyrək . **sürükləyrək**. çalapaça.

sürüm sürüm sürünmək . lap güclüklə yaşamaq.

sürünərək yüksəlmək . güclüklə yüksəlmək

sürütmə ağı . iki qollu böyük balıq ağı. (iki gəmi ilə sürüklənir).

sürüyə qatıl -axsaq malın, **sürüyə qatıl**, topal eşəyin kərvana.

süslü bəzəkli -göz alıcı, **süslü bəzəkli**: allı pullu.

süt aq . ağ. ağabbağ.

süt başı . qaymaq.

süt çalmaq . süt çoğurmaq.

süt çoğurmaq . süt çalmaq.

süt qölünə düşmək . **gölünə**. -**süt gölünə düşmək**. (xoş duyqulara dalmaq)

sütdən yanıb -kölgədən qorxub, adamdan qaçma. (**sütdən yanıb**, yoğurdu püfləmə)

sütə doymadım -**quzu oldum sütə doymadım**, qoyun oldun ota

süttən yanan . **sütdən**. -**sütdən yanan** yoğurdu püflər.

süttən yanıb . **sütdən**. -**sütdən yanıb**, yoğurdu püfləmə. (kölgədən qorxub, adamdan qaçma)

sütün kəsilməsi . sütün çürüməsi.

süyci . (juysi (ingilis)). şirəli.

süyşə . > şüşə. suyşə.

süzqün . **süzgün**. xumar. bayqın. -**bayqın baxış**: süzgün baxış

süzüm bir . sezim bir. gözaltı baxım bir -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, uca boyun allıq donda süzüm bir. (**allıq**: ala. qırmızı)

şaftalıyam kalam mən . **şafdalıyam**. -**şafdalıyam kalam mən**, dilim yoxdu lalam mən, qonşuda bir qız sevdim, pulum yoxdur alam mən.

şah -məhv eliyaq bu şahı, bu şah, bu şah bu şahı. (devrim bağırıqları).

şahi . bulaq otu.

şaqta işlir sümüyümdən iliyə -**şaxda işlir sümüyümdən iliyə**, düzüümüzdə əğilir, əğriliyə.

şaqta qılıc kəsir . **şaxda**. -**şaxda qılıc kəsir**. (yaman soyuq)

şaqta qış . **şaxda**. qaraqış.

şaqta soyuq **şaxda soyuq**. qış qopun. qara qış. qış qiyamət.

şaqtadan dəmir dəmir qapır –şaxdadan dəmir dəmir qapır (yapışır).

şallaq . qırmanc.

şaman qızı cadiynan -xanın qızı adıynan, **şaman qızı cadiynan**, vay yoxsulun qızına

şar . top işıq. luster.

şasa . heyran. **-şasa qalmaq. mat qalmaq** ağzı açıq qalmaq

şasa qalmaq . usu durmaq.

şasıрмаq . huşu durmaq. beyni çəkməmək. gic qalmaq.

şaşqın səfehlərə -huşun pənim çörək yemiş. (**şaşqın səfehlərə deyilir**)

şaşqın şaşqın . alıq alıq

şaşqın . ağzı havada. ağzı açıq.

şeypurçu . borucu.

şeypurun çalmaq . borusun çalmaq. şeypurun çalmaq. azarkeşliyin etmək.

şəban onbeşi . barat gecəsi. &

şəqildəş . **şəkildəş**. türdəş. bənzər. həm şəkil

şəriət bacadan çıxar -zor qapıdan girincə, **şəriət bacadan çıxar**.

şətərə . acı tərə.

şıqmaz qum . **şıxmaz qum**. bataq qum. axıcı qum. (**quicksand**)

şımarmaq . başa çıxmaq.

şinqi . şingi. yemlik.

şirəli . süyci. (juysi (ingilis)).

şışirdənlərə . osdudanalara. osturdanlar. atanlara. -yavaş gəl. yüksəkdən atanlara, çox şışirdənlərə, osdudanalara deyilir.

şışirən . qavuşçu. qoğuşçu.

şışmək - **başı şışmək**: başı qazan olmaq. başı dəng olmaq.

şitlənmə . erkəklik səndə qalsın. duzlanma. özündən çıxma.

şor eləmək -**çox şor eləmək**: teyxa duz eləmək. qırqıralama.

şorba qızdırmaq . yaltaqlanmaq.

şorun çıxartmaq . qırqıralama.

şum söyləyən -uğur söyləməz. (**uğur**: xeyir). (solagızlı. **şum söyləyən**.).

şumal . quzey. qara. qaramtul olduğundan bu adı almış. –**qara dəniz**: şumal dənizi. –**qara yel**: şumal yeli.

şunday qıl . **şunday**. belə qıl.

şura bura . ötə bəri. ora bura.

şüşə . < süyşə. suyşə.

şüv . incə çubuq.

ta qi **ta ki** < **tanqu**. -ana süd vermiyər, **tanqu** oğul ağlasın.

taban dabana qarşı . **daban**. -**daban dabana qarşı**: birbirinə tərs. birbirinə aykırı.

taban qaldırmaq . **daban.** qaçmaq.

taban təpmək . **daban.** ayaq döymək.

taban yağlamaq . **daban.** gedməyə başlamaq.

taban . **daban.** ayaqqabı altının topuğa rastlayan yüksək bölümü. ökə

tabanı **dabanı.** -**qapı öz dabanı**, devrən öz dingəsində dolanar. (**dingəsində:** mədarında)

tabansız . **dabansız.** ürəksiz. qorxaq.

tacıdır . çatıdır. -**baş gövdənin çatıdır**, gözlər onun qaş daşı.

tahası var . **dahası var.** ardı var.

taq başı . **dağ.** şəhirdən uzaq yer.

taq başından qın olcaq aşası -səni görən usu başı çaşası, **dağ başından qın olcaq aşası.**

taq etmək . **tak.** artıq bıqmaq.

taq qöyə qalxsada-dağ göyə qalxsada, el üstündən yol salar.

taq taş dilə gələr . **dağ daş.** -sən yerindən təprəncə, **dağ daş dilə gələr.** (çox yavaş davranan, işlərə gecikən kimsəyə deyilir)

taq yükün yer çəkər -söz dağını ər çəkər, dağ yükün yer çəkər

taqar dibi . **tağar.** qazan qazıtısı. yaşlıların olan cocuqları. yaşlı çağın beşiyi.

taqcalar gəzər . **taxcalar.** -üz görən qonaq **taxcalar gəzər.**

taqılmaq . **dağılmaq.** -**yuxusu dağılmaq:** yuxusu açılmaq. yuxusu dağılmaq. yuxusu qaçmaq.

taqım taxım . **taxım.** topar topar. quruh quruh. ulam ulam. sürü sürü.

taqım takım . **takım.** topar topar

taqım . **taxım.** siqara, qəlyan ağızlığı. müştük.

taqımın taxışmaq . **taxımın.** özənərək bəzənmək.

taqınıq . **dağınıq.** pərakəndə

taqıtım . **dağıtım.** tovti.

taqıtmaz qəm dağın . **dağıtmaz.** -yel əsdikə əsər saçlar, könül ağlar, **dağıtmaz qəm dağın** qayğı əlindən qurtaranmaz
can, qaçaq yer yox, sığınacaq yox, qaranlıqdır tapılmaz yol.

taqqa . taxqa. kiçik börk, başlıq. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça:** gözdən qaçınan). (**taxqa düşdü, kəl göründü**).

(**taxqa:** kiçik börk, başlıq) (kəmiqləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar ortaya çıxdı.
kötöklər. (kəmiqləri: qaçıları. qusurları). (**kötöklər:** pisliklər)

taqqa . taxqa. -örtük qaçdı, qaça çıxdı. (**qaça:** gözdən qaçınan). (**taxqa düşdü, kəl göründü**). (**taxqa:** kiçik börk, başlıq)

(kəmiqləri örtən örtük qalxınca, yazıqlar, kötöklər, günahlar ortaya çıxdı. kötöklər. (kəmiqləri:
qaçıları. qusurları). (**kötöklər:** pisliklər)

taqla . **taxla.** nalla. -yiyəsinə bax atın taxla. ().

taqlaq **taxlaq.** mallaq. -on paraya on taxlaq atar. (on para üçün on mallaq atar). (pul üçün, azda olsa belə
özündən çıxar).

taqlar anası . **dağlar.** 1. çox iri qadın. 1. diş dev.

taqlara daşlara **dağlara.** bizdən uzaq.

taqlara daşlara . **dağlara.** bizlərdən ıraq olsun (kötü bir durumdan danışırkən).

taqma 1. **daxma**. kalağa. -öz **kalağam**, yad sarayına qat dəğər. (**kalağa**: daxma). (**qat dəğər**: çox dəğərliidir). **1. dağma** > damğa. yaxma.

taqmada yaşıyan baxıçıdan . **daxmada**. -**daxmada yaşıyan baxıçıdan** ışıq umma.

taqta köy . taxdalı köy. sinlik qəbistan.

taqtan enən . **dağdan**. -**dağdan enən** dərəyə baxar.

taqtası əksik . taxdası. beyni iyi çalışmayan.

taqtən . **taxtən** (fars)< **təkmək**. çapmaq.

tal budaq salmaq dal budaq. qol budaq atmaq. genişlənmək.

tal budaq salmaq . **dal**. budaq atıb genişlənmək.

tal ətək . **dal**. çaklı ətək.

tal qalmaq **dal qalmaq**. kölgələşmək. -kişili olan el ölkələşdi, kişisiz qalan el kölgələşdi. (**ölkələşmək**: millət olmaq).

tal qapı . **dal qapı**. qaçamıq

talaverəci **dalaverəci**. kələkçi

talaverəli . **dalaverəli**. kələkli. - **kələkli, dalaverəli iş görmək**. dolab çevirmək. (**dolab**: çarx)

talı qapıdan çıxmaq . **dalı**. bir yerdən başarsızca ayrılmaq.

talın . **dalın**. dal üzün. gizli üzün. -yamanın üzün gördün, **dalın sorma**.

talqa keçirmək . dalqa keçirmək& huzururi zehni olmamaq.

talqa keçirmək . **dalqa keçirmək**. huzururi zehni olmamaq.

talqa keçirmək **dalqa.** hizuri zehni olmamaq.

talqalı . **dalqalı.** xumar. -baxışlarında**dalqalı.**

talqavuuq . **dalkavuuq.** dalqəh. saraylarda devlət böyüklerini maraxlı sözlərlə əgləndirən kimsə

talqəh . **dalqəh.** dalkavuuq. saraylarda devlət böyüklerini maraxlı sözlərlə əgləndirən kimsə

talqınmaq . **dalqınmaq.** boş bulunmaq. özənin itirmək. (**özənin:** diqqətin)

talmasın könül -**uçanlara dalmasın könül.** (**uçanlara:** köçənlərə. ölənlərə)

taltalı gedmək . **daldalı.** siyə siyə gedmək.

taltan dala **daldan dala.** ard əldən. gizlidən.

taltan dəğnək -**daldan dəğnək göstərmək:** örtülü, qapalı qorxu gəlmək.

taltan köçər düz -aldan girsə güc, **daldan köçər düz.**

taluuq . **daluq.** pərişan. aşıfdə. -nədən böylə daluuq, keçmişə aluuq, gələyə qapuq?. (**aluuq:** halusinə olmuş. qapılmış).
(**gələyə** : gəlcəyə). (**qapuq:** bağlı qapı)

tam qönüldən diləklər . **könüldən.** -**tam könüldən diləklər!** (tam səmimi arzular)

tam səmimi arzular -tam könüldən diləklər! (**tam səmimi arzular**)

tam . çeşni. məzə. -**çeşnisinə** bax.

tamaqları çağ **damağları.** -ağzında bal, **damağları çağ** (yaşardılar).

tamar -yağar yağar gün çıxar, **damar damar ev yıxar.**

tamar damar olmaq quluşu tutmaq.

tamara işləmək . **damara.** iliyə işləmək. sinmək.

tamarı tutmaq **damarı.** 1. damar damar olmaq. quluşu tutmaq. 1. cini tutmaq

tamarın basma . **damarın.** cinlətmə.

tamarına girmək **damarına.** qılığına girmək. birinin xoşuna gələn işlər görüb özün sevdirmək.

tamarına işləmək **damarına.** içinə işləmək.

tambıldar suyu -alçacıq quyu, **dambıldar suyu. (tapmaca). (damcı)**

tamcı . **damcı. (tapmaca).** -alçacıq quyu, dambıldar suyu. **(damcı)**

tamqa . **damğa** < dağma. yaxma.

tamlayız, dənizi yaşadaq . **damlayız.** -nə oxul varımız yazaq, **nə damlayız, dənizi yaşadaq. (oxul: məktəb)**

tamtır . **tamdır** > **təndir. (tamu: cəhənnəm)**

tamtırmaq . **tamdırmaq** yandırmaq.

tamu qapısı bir -**tamu qapısı bir,** uçuq qapısı min. **(uçuq: uçmuq. cənnət)**

tamuq -**tamuğ odiğə unab,** ayrış odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman. **(cəhənnəm oduna razıyam,** ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm). **(ayrış: hicran) (unab: razıyam). (cıdamən: dözərəm). (cıdaman: dözəməm).**

tamuq . **(tamuğ: cəhənnəm)** -axmaqlara, qanmazlara **tamuğ yoxdur.**

tan qələr -axşam gedər, **tan gələr. (tapmaca). (tan: dan)**

tan yatsar **dan yadsıyan.** -axşam sözün **dan yadsar. (yadsar. unudar.).** (söz verər tutmaz)

tan . **dan.** bənək. xal.

tanatar	. danatar . -ən iyi günlər danatar başlar.
tanıdıq	. bildiq. tanış.
tanıq dağ	. çevrəsində ən uca dağ.
tanıq təpə	. çevrəsində ən uca təpə.
tanını danan	. (danını : sabahın). -danını danan, ölümə büktü. (danını : sabahın). (büktü : məhkum)
tanınmaq	. ad yapmaq. ün yapmaq.
tanınmaz atın	. - tanınmaz atın dal önünə keçilməz. (önünə : qabağına)
tanır üzdən kişini	-tüf! o gözlərəki, tanır üzdən kişini , eşinib keşinər, altdan görər işini.
tanış	bildiq. tanıdıq. 1. danış . - öğrənə ögrənə danış , gücsüz olsanda çalış. - danış sanış : qonuş düşün.
tanışan	danışan . soruşan. - danışan dağı aşmış, danışmayan düzdə çasmış.
tanışdığı boşdur	danışdığı . havadır
tanışdır	. danışdır . danışıt . - çox danışıt , az qonuş.
tanışdırmaq	. danışdırmaq . dilləndirmək. deyindirmək. acıqlandırmaq.
tanışdırmamaq	. danışdırmamaq . saymamaq. -gördüm danışdırmadım .
tanışqlı görüş	danışqlı . öncədən bi qonu üzrə danışılmış görüş.
tanışıt	. danışıt . danışdır . - çox danışıt , az qonuş.
tanışmaq	. danışmaq . söyləmək. sözləb vermək. -buna görə biliklərizi sözləb verin . (danışın).

tanıtıb sunan . təqdim edən.

tanıyaq -**elə gəl gedki tanıyaq**. (demək çox aralı gəzmə)

tanqa tınqa. pul. -**qızıl tanqa**, qara tunqa. (**qara tunqa**: qara gecə. yamanlıq). (pul, qara gün üçündür).

tanqalıq . təklik. -**tanqalıq yaranmamış heç nəyə belə**, qartal yuva qurmamış tanqa qalırsa genə. (**tanqalıq**: təklik). (**tanqa**: tək)

tanqu > **ta ki**. -ana süd vermiyə, **tanqu** oğul ağlasın.

tanqu oğul ağlasın -ana süd vermiyə, **tanqu oğul ağlasın**. (**tanqu**: ta ki)

tanquz saray . **tanğuz**. ədalət evi. dadqustəri.

tanlanmaq . **danlanmaq**. söz eşitmək. azarlanmaq.

tanmalıdır . **danmalıdır**. -hardan gəlib hara gedəcəyin bilməyən, **kəndin danmalıdır**.

tanrı açanmadı -para açanı, **tanrı açanmadı**.

tanrı buyruqu -el uyruqu, **tanrı buyruqu**. (**uyruqu**: istəyi. iradəsi)

tanrı evi . kişi ürəyi.

tanrı iki əli -**tanrı iki əli** bir başa çırpamaz.

tanrı odur içdən doğa -**tanrı odur içdən doğa** içə hopa.

tanrı yazısı . öncəl düzən. layəzal qurum.

tanrım başacan edsin -**tanrım başacan edsin**. (**alqış**). (yeni evlənənlərə deyilir).

tanrım deyib . yaradana sığınaraq.

tanrının günü	. hər gün. - tanrının günü burdadır: hər gün burdadır.
tanyeri ağarsın	. danyeri . -ulduzlar yansın, ay parlasın, danyeri ağarsın , günəş saçsın.
tap tapmaca	-tap tapmaca, qab altdaca. (tapmaca). (yemək payı)
tapışmaq	. namaz qılmaq. - ard ətəyində tapışmaq . (çox düz, doğru biri üzrə deyilir)
tapşırıq	. təklif. – tapşırığın uçurtdu. (uçurtdu : unutdu)
tapşıрмаq	. inamlamaq. əmanət etmək.
tar boğaz	çətin devir.
tar boğaz	dar . sıxıntı çətinlik dolu.
tar boğaz	. dar . üzücü, güc devrə.
tar qaçmaq	dar . güclə qaçmaq
tar qəlirli	dar . gəliri az olan.
tara gəlmək	dara . tələsmə.
tara gətirmə	dara . tələsdirmə.
taraqda bezi	- min darağda bezi olmaq . (çox nələrlə uğraşmaq. başı çox qarışıq olmaq).
tarı darına	darı darına . ancaq. güclə. gücü gücünə.
tarı etməsin	. olması arzulanmıyan
tarı əkmək	darı . - dibinə darı əkmək : kökün qurutmaq. kökün kəsmək
tarı vergisi	. sonradan edinməmiş, yaradılışdan gələn bacarı.

tarı verməsin. allah eləməsin.

tarı yar, yolun ağ -yola salmada dilək. -yolun açıq, yağun basıq. (**yağun**: düşmanın). (**basıq**: əzik). **-sağ aman bar.** -

tarı yar, yolun ağ. -yoldaşın tox, yağun yox bolsun.

tarı yazdısa, pozsun . tapşırılan işi görmiyəcək demək.

tarım qavuşdursun . ayrılanın tez geri dönmə arzusu.

tarım qay verməsintarım yamanlıq verməsin. -sinəsi olsun, tarım qay verməsin!. (sinər, könlüzce olsun). (**qay**: yamanlıq)

tarım quru atmacadan qorusun . yalın iftiradan qorusun

tarım səninlə birlik olsun . tarım səndən razı olsun. iyiliğin səndən ayırmasın.

tarım son gurluğu versin . qocalıqda yoxsulluq gömüyərim).

tarım toxlasın . allah qəbul edsin. allah əcr versin.

tarım yarıtсын . **1.** özün yardım ed. **1.** tarım müvəffəfət edləsin.

tarım yarqasın . tarım rəhmət edsin. **-tarım yarqasın**, doslar anlasın. (tarım rəhmət edsin, doslar bu gündə görsün). (tən, qalıb gömülür, iç, düşüncə yayılır)

tarımın günü . hər gün.

tarısı doslar başına **darısı.** sağ əlim başıza. hamıza buyruq (qismət) olsun.

tarqa əmim **darğa.** -darğa əmim, day nə qəmim. (**darğa**: gəzmə)

tarqaşayırd . **darqaşayırd.** qabadayı.

tarlasınna **-yağmur olsa kimsənin tarlasınna düşməz:** kimsəyə uğru (xeyri) keçməz.

tarlıǵı	- iç darlıǵı : iç sıxıntısı. könül darlıǵı.
tartar	. elər. -kimi aytar, kimi dartar . (biri deyər, biri elər)
tartınmaq	. dartınmaq . çilə çəkmək. sıxıntı çəkmək
tas taraǵın	. daraǵın . - tas daraǵın toplamaq: çul palazın yığmaq. dəm dəzgahın toplamaq. yığıb gedmək üzrə qalmaq.
tasa	. qayǵı . -yekə baş yekə tasa .
tasarım	. təsəvvür.
tasarımlamaq	. təsəvvür etmək.
taş atanlar	-çalış alçatma duvarun, daş atanlar çox olar!
taş atılmaz	daş . -bir qoz üçün daş atılmaz.
taş atma	-yaralı quşa daş atma .
taş basma	. daş . daş qaliblə çap.
taş bəbə	. daş. daş bəbək . çox gözəldə , soğuş donuq olan gözəl , qadın.
taş çeynəmək	- daş çeynəmək : çətindir. -uşaq böyütmək,.
taş qörən	- daş görən kəssək bərkiyər.
taş qörmüş	daş görmüş . - daş görmüş kəssək bərk olar.
taş sallamaq	daş . - qaşına daş sallamaq . qaşına daş bağlamaq. qaş qabağ sallamaq.
taş ürək	. daş . qat ürək

taş üstündə	-hər hürənə daş atsan, daş üstündə daş qalmaz.
taşa dəymiş	-umuqları arzuları daşa dəymiş. (umuqları : gözləntiləri)
taşı başa	-başı daşa, daşı başa vurmaq : çıxılmaz duruma düşmək.
taşım	-nə aşım var, nə daşım.
taşınabilir	. daşınabilir. daşınır.
taşınır	. daşınır. daşınabilir.
taşıt	. daşıt. maşın. araba. çərx. daşqa.
taşıyıcı	. daşıyıcı. yükçü.
taşqa	. daşqa. daşıt.
taşqasın düzə çıxartmaq	. daşqasın. işinin güclüyün gidərmək
taşqın	. daşqın. qabına sığmaz. qınından çıxan. özündən çıxan
taşqın, ipə gəlməyən	. daşqın. -yularsız at. (daşqın. ipə gəlməyən)
taşlanma	. daşlanma!. hirsələnmə!. acıqlanma!.
taşlar	- bütün daşlar oturdu yerinə : hər nə ayaqa oturdu.
taşlı yerin	daşlı. - daşlı yerin kəssəyi bərk olar.
taşağımək	. daşağımək. umrumrun təkinə. hiç umacağım yox. mənə nə. nəyiməki.
taşaqqan burç atır	. daşaqqan. (burç : həbb. qurs). -sikcan boyu var, daşaqqan burç atır. (burç : həbb. qurs)
taşa yazsan əlinlə. daşda.	- daşda yazsan əlinlə , başyazısı oxunmaz. (çəkdiyən əmək səni yaradar)

taştan ürək -kəsilmiş ağac quş götürməz, **daşdan ürək söz götürməz**.

taştan ürək yüklü . daşdan. -kövrək ürək yüksüz qalamaz, **daşdan ürək yüklü olamaz**.

tat almaq -**bol bol dad almaq**: dadını çıxarmaq. ləzzət aparmaq.

tat çağırır -türkəm deyir, rus bağırır, **tat çağırır**.

tat qılıncı . (fas qılıncı) iki üzlü.

tat səmirsə -**tat səmirsə** ev yıxar. (fars yoğunlasa ev yıxar). (farsa üz versən qonağa (evivə) yiyə çıxar). (**tat**: fars)

tat sözünə uymazlar -tat sözünü tutarlar, **tat sözünə uymazlar**. (yad sözün ögrəş, ama ona inanma)

tat sözünü tutarlar -**tat sözünü tutarlar**, tat sözünə uymazlar. (yad sözün ögrəş, ama ona inanma)

tat yazdığın yada qalar -türk yazdığın türkə qalar, **tat yazdığın yada qalar**.

tataqla . **dadağla**. afiyətlə.

tatanmamaq . **dadınmamaq**. dadında bıraxmaq. aşırılığa qaçmamaq.

tatı **1.** farsı. -tatı qırmasan (dögməsən), dosd olmaz. **1. dadı.** -**dadı damağında qalmaq**: çox dad almaq, sevmək.

tatıq söylə **dadığ.** uğur söylə.

tatına **tatına.** -**dadına varamamaq**: içinə sinməmək

tatında bıraxmaq . **dadında.** dadınmamaq. aşırılığa qaçmamaq.

tatını çıxarmaq . **dadını.** bol bol dad almaq, ləzzət aparmaq.

tatını qaçıрмаq . **dadını.** aşırılığa qaçmaq.

tatıranı dadıt **dadıranı.** -undanı unut, **dadıranı dadıt.**

tatlı duzaq durmuşu dadlı. dadlı acı yaşamı. -**sandıq dolu qurşunu, dadlı duzaq durmuşu,** biri oxur ölüyə, biri deyər diriyə. (**durmuşu:** yaşamı). (**tapmaca**). (**kitab**).

tatlısın tanıyar **dadlısın.** -dos dosdun acısın dadsa, **dadlısın tanıyar.** (hər nə qalıb adamına)

tatsız . **dadsız.** saman kimi. yavan.

tatutarına -**yox tatutarına:** yox bahasına. inanılmaz ucuz.

tavanın . yarşığın. cəzasın. -ağırlıq edən baş, yarşığın çəkər. (öz başın ağıllı bilən yarşığın çəkər).

tavqal **tovqal.** odlu. iti. ürəkli. -tavqal kişi dağ oyar.

tavranış quralları. **davranış.** yol ərkanı.

tavranışdan - aşırı yürüşdən, davranışdan çəkinmək. ağırdan almaq. nərsiyə könülsüz olmaq.

tay tay daşqası . **day day.** yügürək. iki ayaq üsdə durub yeriməyə yardımçı arac.

tay tay . **day day.** yeriməyən cocuğu iki ayaq üsdə durmağa özəndirmək.

tay turmaq . **day durmaq.** yeriməyən cocuğun iki ayaq üsdə durması.

tay . tərəf. yan.

taya qölgəsinə -**taya kölgəsinə** it sığınar.

tayaq durmaq . **dayaq.** qollamaq. dəsdək durmaq. qayıрмаq

tayaq olmaq . **dayaq.** sırt olmaq.

tayaq . dayaq. qoltuq altı.

tayalı döşəli	dayalı. möblə. ustodyo
tayamaq	-iki tikəyi birbirinə dayamaq. toxamaq (< toxundurmaq).
tayanamamaq	. dayanamamaq. içi götürməmək. zəhləsi gedmək.
tayanışmaq	. dayanışmaq. baş başa vermək
tayı, içdə ayı	-üzdə xala, dalda çala, üzdə dayı, içdə ayı
tayın	. aylıq.
taylıq qarşıtı	. bir ay azıqlıq qarşıtı. (azıqlıq: maaş)
tazının pisi	-tazının pisi maral görcək sıçmağı tutar.
tel açmaq	. tilfun açmaq
tel çəqmək	. tel çəkmək. telqiraf çəkmək.
tel örgü	. sim tor. tikənli tellərdən yapılmış əngəl
telləmək	. tel açmaq.
tellərinə basma	. onla iş yox. dinc qoy.
telləyib pullamaq	. 1. çox bəzəmək. 1. dəğərləyib övmək.
telli bəbək	. dəlibaş. dəlisov. dəlişman. od alov. qoçu. əl avuca sığmayan.
teltiq	. teltik. 1. dolaşlıq. qarışlıq. 1. yanlış. zor
temə gedsin	demə. dəğmə gedsin. anlatamam. deməklə başa gəlməz. sözün edmə.
temədən	. demədən. günsüzün.

temək . **demək**. -səndən **demək**, ondan inanmaq.

teməliyəm ki . **deməliyəm ki**. qeyd etməliyəm ki. qaldırmalıyam ki. tutmalıyam ki. saptmalıyam ki.

teməm o deyil **deməm**. onu istəmirdim deyəm.

teməyə gətirmək **deməyə**. dolayı yolla sözün yerimək.

teməyə nə var . **deməyə nə var**. dilə qolay.

tenizə qapaq olmaz -göyə dirək, **dənizə qapaq olmaz**. (olumsuz iş)

teşmək -**ürəyindeşmək**: ürəyin boşaltmaq. ürəyin açmaq. ürəyin tökmək. üzüntülərini dışa vermək.

tetigin . **dedigin**. -bir **dedigin** iki etməmək: dedigin kəsin etmək.

tetiği deddik **dediği**. sözündən dönməz.

tetiğinə gəlmək **dediğinə**. qabaq düşüncəyə dönmək.

tetiq çalmaq . **amadəbaşlıq** vermək.

tetiq salmaq . **tetik**. ayıq düşürmək.

tetiq . **tetik**. çevik. diqqətli. oyanıq. amadə.

tetin sevirəm səni, qorxu aldı canımı -sevdiyin quşu qəfəsə, sevdiyin balığı taviya, sevdiyin gülü yerə sərdin, **dedin sevirəm səni, qorxu aldı canımı**.

tev atdım **dev**. iri atdım

tev aynası . **dev**. ortası çuxur, yanları daha qabarıq olub, hər nəyi olduğunda daha iri gösdərən ayna.

tev qimi . **dev kimi**. heykəlli qapdal (biçimsiz olan)

tevim . devim. devinim. hərəkət.

tevimdən . **devimdən.** hərəkətdən

tevimli . **devimli.** devinimli. hərəkətli. mütəhərrik.

tevimsiz . **devimsiz.** devinimsiz. hərəkətsiz

tevinim . **devinim.** devim. hərəkət.

tevinimli . **devinimli.** devimli. hərəkətli. mütəhərrik.

tevinimsiz . **devinimsiz.** devimsiz. hərəkətsiz

tevirdaş . **devirdaş.** döngədəş. həm zaman. həm dövrə. muqarin.

tevrən nədir . **devrən.** -bizdə dəbdır söz eşitmək borcumuz, **çönsə devrən bilmərik baş hardadır, devrən nədir.**

tevrən sürmək . at oynatmaq.

tevrə başlamaq **devrə** çağ açmaq.

tevrə . devrə. kəsim. -bu **kəsimə** dək: bu devrəyə dək.

tevrən **devrən.** -qapı öz dabanı, **devrən öz dingəsində dolanar.** (**dingəsində:** mədarında)

tevrin bağırıqları -məhv eliyaq bu şahı, bu şah, bu şah bu şahı. (**devrim bağırıqları**).

teyə bilmək . **deyə bilmək.** aytalamaq. ayta almaq.

teyib **-de, dilən qurban:** nə gözəl deyirsən.

teyil boşə **-deyil boşə:** nədənsiz, havayı deyil. -umat gəlsə deyil boşə, gəlsin açıq gəlsin xoşa. (**umat gəlsə:** şansı gətirsə). (**deyil boşə:** nədənsiz, havayı deyil)

teyindirmək . **deyindirmək**. dilləndirmək. danışdırmaq. açıqlandırmaq.

teyirəm ürc yıxıldı . (ürc: minarə). -mən deyirəm ürc yıxıldı, sən deyirsən götümə taxıldı. (ürc: minarə)

teyişli. **deyişli**. qavramlı. ifadəli. **-gen deyişli**, dərin söz: parlaq söz.

tez alışdıq -**tez alışdıq** gec söndük

tez canlı . tələsən.

tez əldən . çapucaq.

tezcanlı . içi dar. tələscən. dözümsüz. səbirsiz.

tezin . iti. **-tezin qaçdım**, duvar aşdım. (**tezin**: iti)

təbənə . çuvalduz. -qovuş bir iğnə özünə, **bir təbənə özgüyə vuramaz**. (**təbənə**: çuvalduz)

təbriz axan qanımdır -ərdəbil canımdı, **təbriz axan qanımdır**. (bağırıtı)

təbrizdən demiş -**təbrizdən demiş**, üç ay qış, doqquz ay qəmiş

təbtir . dəbdir. **-bizdə dəbdir söz eşitmək borcumuz**, çönsə devran bilmərik baş hardadır, devran nədir.

təhi pozuq **dəhi**. **-dəhi pozuq**. dəngi pozuq. başı pozuq. ayarı pozuq

tək qalanlar gor almış -birgəşənlər dağ aşmış, tək qalanlar gora batmış. (**birgəşənlər**: birləşənlər)

təq əldən . **tək**. **-tək əldən** səs çıxmaz. (bu kişiləri iş birliyə çağırırdı)

təq əlli . köməksiz.

təq öküz cütə qoşulmaz -**tək öküz cütə qoşulmaz**. (cüt < cüqt. ciqt. qoşa).

təq . **tək**. yalın. -sevib sor, **yalın qalma**, çilə dərt arama. 1. nal.

təqaza . çəkim&.

təqə gəldi qışın ömrü qutardı -**təkə gəldi qışın ömrü qutardı**, çoban tutdu onu dağda otardı

təqər biç **dəğər.** dəğərin oranla. təxmin vur.

təqər . **dəğər.** qarşılıq. qiymət. fiyat. -**qarşılıq** biçmək. -bu **qarşılığa** dəğməz. – **qarşılığı** neçədi.

təqərin oranla **dəğərin.** dəğər biç. təxmin vur.

təqərlədər . **təkərlədər. təkrədər.** fırladar.

təqərləndirmə biçimi. **dəğərləndirmə.** görüş açısı.

təqərlənir . **təkərlənir.** təkrarlanır.

təqi qoru sən ürəkdə məni -yaşlarımı silən olmasın, qayğılarım duyan olmasın, çiləm dərdim soran olmasın, **təki** qoru sən ürəkdə məni!

təqi tingə -**təki tingə:** yalnızca. -**səni görmək diləyilə təki tingə gedərəm**, gəzibən keçmişimin özləminə yaş tökərəm, izi qalmış yolumun ardıca mən gəzməliyəm?, yaş keçir durmağı bilmir ötüküm. (**ötüküm:** vaxdım).

təqi: . **təki.** bir. -**bir qayıq olsan təki yelkənlə**, böyük bir gəminin bir yelkəni ol, **yaşam küçükləri sevməz.**

təqin değıl biri . **təkin.** cinli ovsunlu biri

təqinə . **təkinə.** yalavuz. : -məndən yuxumu qapdın, **vardın yalavuz yatdın**, aytqıl nə bələdir bu, eşqin nə dilər məndən. (**aytqıl:** de görüm)

təqirman . **dəğirman.** -bizə çatdı **dərman yatdı.**

təqirman **dəğirman.** -yoğun olsa **dəğirman** suyu, **dəğirman** özün itirər.

təqirman öz işində olar . **dəgirman.** -könül yaylasın yaylar. (çax çax çaxlar, **dəgirman öz işində olar**)

təqirmanı çevirməz . **dəğirmanı.** -tökmə sular **dəğirmanı çevirməz.** (yetərsiz açıtlar sorun qaldırmaz). (**açıtlar:** tədbirlər). (**sorun qaldırmaz:** məsələ həll edməz)

təqirmanı su . **dəğirmanı.** -kişini təpər təprədər, **dərmanı su təkrədər.** (**təpər:** qeyrət). (**təkrədər: təkərlədər.** fırladar)

təqiş toxuş **dəğiş toxuş.** mubadilə

təqişik yaşam -**dəğişik yaşam üçün,** dəğişmiş kimilər görək. (**yaşam:** evrən. dünya). (**kimilər:** kişiler)

təqişim çəki . **dəğişim çəki.** dönüm nuqdəsi.

təqişiyə . **dəğişiyə.** almaşıyla. -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, törəsin verər. (**onayır:** təsdiqlir). (**törəsin:** sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, **durum almaşıyla** dəğişir.

təqişmədən . **dəğişmədən.** təpinmədən. çalbişmadan. almaşmadan. -qıyını bırağ suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**çapır:** təqdir. yaşyazı)

təqləmək . **təkləmək.** nallamaq.

təqliq payına düşər -kiminin qoşalıq, **kimin təklik payına düşər.**

təqliq . təklik. tanqalıq. -**tanqalıq yaranmamış heç nəyə belə,** qartal yuva qurmamış tanqa qalırsa genə. (**tanqalıq:** təklik). (**tanqa:** tək)

təqmə düşər . **dəğmə düşər.** ürəyi dar. içi çapıq sıxılan.

təqmə düşər . **dəğmə.** söz götürməz.

təqmə kefimə **dəğmə.** kef nə kef. bundan gözəl olamaz.

təqmək	. təkmək . çapmaq.
təqmiş	. tekmiş . yığış bağlamış. -yaşın olub yetmiş, çul çalabın təkmış .
təqrarlanır	. təkrarlanır . təkərlənir.
təqrədər	. təkrədər , təkərlədər . fırladar.
təqsim	. bölü&. -iki bölü iki əşit bir.
təlaş	çalğış. izzirab
tələ qurmaq	çuxur qazmaq. quyu qazmaq.
tələ qurmaq	- saman atdan su bırxmaq. (atdan : altından). (tələ qurmaq). (gizli işləmək)
tələ	1. həçəl. girəşik. girifdarlıq. 1 . tüngə. tingə. -tüngəyə düşmək: tingəyə düşmək: təliyə düşmək .
tələmə pendir	. dələmə . tombul ağ qadın.
tələnir	təliyə düşür. -tələsən tez tələnir .
tələscən	. içi dar. tezcanlı. dözümsüz. səbirsiz.
tələsən	. tez canlı.
tələsik gəlib gedmək	-od almağa gəlmək. (tələsik gəlib gedmək)
tələsmə iş bitirməz	- tələsmə iş bitirməz , çağ itirər
tələsmədən	-dözümdür çatdıran yemişi, tələsmədən gör işi .
təli bayrağı açmaq	. aşıq olmaq.

təli olmaq . **dəli. dəliyə dönmək.** 1. dəlirmək. cinlənmək. 1. aşırı sevinmək.

təli saçmaca **dəli.** dəliyə, tutasız atmacalar.

təli . **dəli.** əli bayraqlı. əli maşalı. dəli. pan.

təlibaş . **dəlibaş.** dəlisov. dəlişman. od alov. qoçu. əl avuca sığmayan.

təliq böyük **dəlik. -dəlik böyük,** yama qıt. (**qıt:** kiçik). (gediri gəlin qarşılamayan)

təliq yekə **-dəlik yekə,** yamaq kiçik. (işlərin uyarsızlığı)

təlilər -yalnız yalançılar, **dəlilər** ölümü düşünməzlər

təliliyə vurmaq **dəliliyə.** kəndin dəli kimi aparmaq.

təlim . çox. -təlim yorub, gücün kəv. (**kəv:** qaz. boşat) (çox yorub gücdən sal)

təlinin **-dəlinin əlinə dəğənək vermək:** bir yamana kötülük etmək arası vermək. (**arası:** fürsəti).

təlirmək . **dəlirmək.** cin tutmaq.

təlirtmək . **dəlirtmək.** başın pozmaq. usun qatmaq.

təlisin . **dəlisin.** -səni sevməyəni sevsən, **dəlisin**

təlisov . **dəlisov.** dəlibaş. dəlişman. od alov. qoçu. əl avuca sığmayan.

təlişman . **dəlişman.** dəlibaş. dəlisov. od alov. qoçu. əl avuca sığmayan.

təliyə dönmək . **dəliyə. dəli olmaq.** 1. dəlirmək. cinlənmək. 1. aşırı sevinmək.

təliyə düşmək . tüngəyə düşmək. (**tüngə: tingə. tələ.**)

təliyə tıxmaq **dəliyə tıxmaq.** tutuqlamaq. türmələmək.

təm təzgahın	. dəm dəzgahın -tas darağın toplamaq: çul palazın yığmaq. dəm dəzgahın toplamaq . yığıb gedmək üzrə qalmaq.
təmalış	. dəmalış . istirahət. tətil. - dəmalış günləri.
təmbəllik etmək	. yüksünmək. ağrına gəlmək. üşənmək.
təməl tutmaq	. kök salmaq
təmir almaq	dəmir . gəmi çapasın (ləngərin) sudan almaq.
təmir almaq	. gəmi çapasın, ləngərin yığmaq.
təmir atmaq	dəmir . gəmi çapasın (ləngərin) sudan almaq.
təmir kərtiği	. (kərtiği : dişliyi). -igid sözü, dəmir kərtiği.
təmir	dişi dəmir : yumşaq dəmir
təmirçəkən	. dəmirçəkən . dəmirqapan. dəmirçəkən . dəmirqapışqıç. (ahənruha)
təmirçubuq	. dəmirçubuq . (milgird)
təmirdir	dəmir dir. - söz dediyin dəmirdir , döğdükcə uzanar.
təmiri döğdükcə	- dəmiri döğdükcə , sözü çəkdikcə uzanar
təmirqapan	. dəmirqapan . dəmirçəkən. dəmirqapışqıç. (ahənruha)
təmirqapışqıç	. dəmirqapışqıç . dəmirqapan. dəmirçəkən. dəmirqapışqıç . (ahənruha)
tən baqışlayın	. tən baqışlayın . üzürülü sayın. –qarşılıq yoxsa verməkdən bağışlayın
tən tənindən aldı su	-tin tinindən, tən tənindən aldı su. (su : can)

tən düşüb saçlarına . **dən düşüb**. -ucadır başın sənin, neçədir yaşın sənin, **dən düşüb saçlarına**, haçan bitər yasın sənin.

tənə bağlamaq . **dənə bağlamaq**. tuxumlaşmaq. tuxuma qaçmaq. tuxuma düşmək. dənə bağlamaq.

tənəq almaq . (**dənək**: ibrət). gözü açılmaq - bir olaydan **dənək almaq**

tənətləmək . **dənətləmək**. gözdən keçirmək. kontrol etmək.

tənimdə sızlayır -yüz yaram vardı **tənimdə sızlayır**, qəm əlindən istəyir səndən aman.

tənin -**tənin** başsız qalası. (**qarqış**)

təniz -**qara dəniz**: şumal dənizi.

təniz suyu -**dəniz suyu kimi** nə içilir, nə keçilir.

tənizdən dərin . **dənizdən -dənizdən dərin yok**, heç nədən ətərim yok. (**ətərim**: **xətərim**)

tənizdən iz qalmaz -ləmbər ləmbər dalqayan, **şol dənizdən iz qalmaz**.

tənizdən keçib **dənizdən**. -**dənizdən keçib**, arxda boğulmaq. (böyük fırtınadan can qurtarmaq, kiçik bir əngəldə batmaq).

tənizi - **ağac dənizi**: geniş orman.

tənq olmaq . **dəng olmaq**. başı şişmək. dincsizlənmək. tədirginmək.

tənq olmaq . **dəng**. tədbirli olmaq.

tənq - **başı dəng olmaq**: başı qazan olmaq. başı şişmək.

tənqdəş . **dəngdəş**. tingdaş. yaşıd.

tənqəsi pozuq . **dəngəsi**. təadülü olmayan. usu qılığı yerində olmayan

tənqəsi . tərəzisi. -us dəngəsi pozuq. (şaşırdıcı işlər yapan). (**dəngəsi**: tərəzisi)

tənqəş . dəngəş.

tənqəvi . dəngəvi. təadülünü. -çalış yaşamda **dəngəvi qoru**.

tənqi pozuq -dəhi pozuq. dəngi pozuq. başı pozuq. ayarı pozuq

təntə can beş gün qonaqdır -**təndə can beş gün qonaqdır** çox günah arturma gəl.

təntik **təntik**. gəvşək.

təntir . **təndir** < **tamdır**. (**tamu**: cəhənnəm)

təntirin başı -ananın aşı, **ağzının dadı**, təndirin başı, yedin yat.

təntirin başı . **təndirin**. -**təndirin başı**, anamın aşı

təpə göz -korların bəyi **təpə göz**.

təpədən dırnağa dək . hər yanı.

təpələri yaratmış kimi . çox köpür qurra. məğrur.

təpər olsa -**təpər olsa** kişilik ölməz. (**təpər**: qeyrət)

təpər təprədər . (**təpər**: qeyrət). -**kişini təpər təprədər**, dərmanı su təkrədər. (**təpər**: qeyrət). (**təkrədər**: **təkərlədər**. firladar)

təpərlənmək . qeyrətinə toxunmaq

təpərlənmişdi . (**təpərlənmişdi**: təprənmişdi). -kölgələr canlandı bir an sanki təpərlənmişdi dağ. (**təpərlənmişdi**: **təprənmişdi**)

təpərli an -təpərli kişi el atmaz, **təpərli ana dil satmaz**. (**təpərli**: qeyrətli)

təpərli kişi	- təpərli kişi el atmaz , təpərli ana dil satmaz. (təpərli : qeyrətli)
təpərsizə	. qeyrətsizə. -təpərsizə pay düşməz.
təpəsinə çıxmaq	. taxcaları gəzmək. sırtılmaq.
təpidən	. fırtınadan. - təpidən yılman , tufandan qorxman. (yılman :ürkməyən)
təpinmədən	. təpinmədən. çalbışmadan. almaşmadan. dəğişmədən. -qıyını bıraq suya dal, təpinmədən, çapır yox. (çapır : təqdir. yaşyazı)
təpqilənmək	-kölgəyə hürmək. (boşun yerə təpqilənmək).
təprənmişdi	. təpərlənmişdi. -kölgələr canlandı bir an sanki təpərlənmişdi dağ. (təpərlənmişdi: təprənmişdi)
təprəşdim yığışdım	-üşüdüm üşüdüm, yerimə düşdüm (təprəşdim yığışdım)
tər alışdırmaq	. bəkləyib tərin bir az qurudmaq.
tər basmaq	. sıxıntıdan tərləmək.
tər boşanmaq	. 1. tər tökmək. 1. birdənbirə tərləmək. -ısıtma tutub tər boşandı .
tər gül bağılı	-son görüşdə gətirdin tər gül bağılı , dönüb oldun bu gün quru gül bağılı. (quru gül bağılı : quru bir dəsdə gül).
tər tələsik	-üzüvü görək. (tər tələsik qaçıb gedmə). -bir otur üzüvü görək
tər töqmək	. tökmək. tər boşanmaq.
tərazısı	. dəngəsi. -us dəngəsi pozuq. (şaşırdıcı işlər yapan).
tərcəsinə	. dərcəsinə. kərtəsinə. həddinə.
tərcümeylə	. çevriylə. -ana dilin çevriylə anlayan ellər gora gedər.

tərdəsiz **dərdə**siz. qayqısız qayğısız: anlamaz.

tərə daşlar -**dərə** daşlar: düzülmüş, döşənmiş daşlar

tərə yatamaq . isti nərsələr içib bastırılıb tərləmək.

tərə yeyəndə -**tərə** yeyəndə yaza çıxar kərə yeyəndə.

tərədən su gətirir -**min dərədən su gətirir**. (əlin kola kosa atmaq. nərsəni inandırmağa çalışmaq).

tərəq . **dərək**. qədər. kadar -yaşam bir soluqdur aldığı **dərək**, bir qəfəsdir qaldığı **dərək**, bir umuddur daldığı **dərək**.

(**soluqdur**: nəfəsdir) **umuddur**: həvəsdir (**dərək**: kadar)

tərəq . **dərək**. qədir. qiymət. -sevgiz əlizdəyənkən dərək biçin, uçan quşu kim tutacaq bəllənməz. (**dərək**: qədir. qiymət)

tərətən -**dərədən təpədən qonuşmaq**: qarışıq qonulardan, ordan burdan danışmaq.

tərəyə baxar . **dərəyə**. -dağdan enən **dərəyə** baxar.

tərin sular . **də**rin. -**dərin** sular lal axar.

tərindən **də**rinə **də**rindən. incədən incəyə.

tərindən **də**rindən. yerli köklü. dibdən. – **yerli köklü** bax.

tərini soğutmaq . sərinləyib dinləmək.

tərinlərə **dər**maq **də**rinlərə. dibinə gedmək.

tərisinə sığmamaq **də**risinə. böbürləmək. şişinmək.

tərlə -alinyazısı **tərlə** silinər.

tərləməz -qaynamaz qazan, od olmasa, **tərləməz** kişi ut olmasa. (ut: həya)

tərli toplu	dərli toplu. tikələri bir-birinə uyumlu. yığcam.
tərlitoplu	. dərli toplu. uslu huşlu. ağırbaşlı.
tərman	-bizə çatdı dərman yatdı.
tərmanı su	. dərmanı. -kişini təpər təprədər, dərmanı su təkrədər. (təpər: qeyrət). (təkrədər: təkərlədər. fırladar)
tərmə çatma	. hər gələ. uyusuz (uyqunsuz) gəlişigözəl yapılmış.
tərs bir-birinə	. tərs. -daban dabana qarşı: bir-birinə tərs. bir-birinə aykırı.
tərs üzündən durmaq	. qınclıq, tərslik etmək.
tərsi dönmək	. özün itirmək. gicəllənmək.
tərsi tanıtılmamışlıq - tərsi tanıtılmamışlıq suçsuzluk ilkəsi:	bəraəti zimmə əsl olmaq.
tərsinə qırmaq	. söylənən bir sözü tərsinə çəkmək
tərt	. dərd. çəkəcək. çilə.
tərt	dərd. mun. -toxdamaz muna düşdüm
tərtə dəğməz	dərdə dəğməz. işdənsiz.
tərtəmiz	. qıcır qıcır. arın arın. (yuğnaqda əl gövdəyə sürtüləndə çıxan səs).
tərti günü	dərdi. fikri zikri.
tərti günü	dərdi günü. fikri zikri. gecə günndüzü.
tərtimi	. dərdimi. çilgəmi. çiləmi. -tutarsız daşdı dünya, çürük ağacdı dünya, kimə deyim çilgəmi, bütün qan yaşdı dünya. (tutarsız: qiyməti yox).

tərtin tökmək	. dərdin . ağrının uzun uzun anlatmaq.
tərtində olan	dərdində qayqılı olan. - qayqılı olan dəvəni görmüş.
tərtinə düşmək	dərdinə . başı taxmaq. dəlisi olmaq.
tərtinə tanmaq	dərdinə . bir üzüntüdən yaxılıb tökülmək.
tərtini deşmək	tərtini . keçən acını yadına salmaq, yenidən açmaq.
tərtini tökmək	dərdini . acısını anlatmaq.
tərtlər dərin	- dərdlər dərin , tanrı erim. (erim : kərim)
tərtli baş	. dərdli baş . qarabaş
tərtli	. dərdli . ürəyi dəlik. çiğli. acılı.
tərviş ölər	- dərviş ölər küşgülü qalar
təsdiqlir	. onayır & . -sevgini könül seçir, baş onayır . nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, törəsin verər. (törəsin : sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, durum almasıyla dəyişir. (almaşıyla : dəyişiyə).
təslim etdirmək	. dizə çökdürmək.
təssəyin	. (kəssək : topraq toparı). -yağış yağa qar yağa vay kəssəyin başına .
tətəsin yandırmaq	dədəsin . - dədəsin yandırmaq : qalamasın çilə ağrını vermək.
tətəsin yandırmaq	. dədəsin . pis günə qoymaq. ipini qırmaq
tətirgin edmək	. tədirgin . kölgələtmək.
tətirgin	. tədirgin . huzursuz. dincsiz. narahat.

tətirginmək . **tədirginmək** . başı şişmək. dəng olmaq. dincsizlənmək.

təvə -it dəvəyə hürər, **dəvə eşitməz**.

təvə -**dəvə asda gedər** çox gedər

təvə dizi yapmaq . **dəvə**. çılpaq yerdə oturmaq.

təvə quşu **dəvə**. hər bir işdən qaçan.

təvə nalı . **dəvə**. aydın yalan.

təvə ölər təvəçi -**ya dəvə ölər ya** dəvəçi ya üstündəki hacı.

təvə yanqısı -**dəvə yanqısı** çömçə ilə qoymamış. (**yanqısı**: susuzluğu)

təvədə qulaq . lap kiçi parça.

təvədə qulaq . **dəvədə**. böyük tikədən kiçik parça.

təvədən -mən ləpədən deyirəm, **o dəvədən**.

təvəni **dəvəni**. -qayqılı olan (dərində olan) **dəvəni görmüş**.

təviyə ayriboyun -ilan öz əğrisin görənmir, **dəviyə ayriboyun deyirmiş**.

təyəl . kökləmə. bastırma.

təyəlləmək . kökləmək. bastırmaq.

təzəq qoxumaz -poxa görə təzək. (**təzək qoxumaz**)

təzəqdə -qazandığı bəzəkdə **ya təzəkdə**.

tibinə darı əkmək . **dibinə**. nərsəni dibinədək bitirmək.

tibtən tutmaq . **dibdən**. candan tutmaq. –dırnağı **candan tutma**.

tibtən -**dibdən vermək**: candan vermək. içdən vermək. səmimi qəlbdən vermək

tibtən yerli köklü. **dibdən**. dərinədən. – **yerli köklü** bax.

tikən kimi sancar gülü -**tikən kimi sancar gülü**, yılan kimi dostu soxar.

tiq başlı **dik**. durmlu. qurumlu.

tiq qafa **dik qafa**. dikə baş. söz dinləməz. inadçı.

tiq tiq baxmaq . **dik dik**. sərt sərt baxmaq

tiq üstünü **dik**. lap yaxcısı.

tiq . **dik**. sərt. -**dik** baxmaq

tiqə baş **dikə baş**. **dik qafa**. söz dinləməz. inadçı.

tiqə -**səndən gəlsə bir tikə**, min tikəylə dəğişməm

tiqədəş . **dikədəş**. həm səth.

tiqən üsdə oturmaq . **tikən**. bulunduğu yerdə didərgin, dincsiz olmaq.

tiqən üsdə oturmaq . **tikən**. qayğıdan dinc duramamaq.

tiqəndə batdı **tikəndə**. -əkəndə itdi, **tikəndə batdı**, biçəndə gəldi. (işdə tapılmaz, saçaqdan qalmaz). (**saçaqdan**: süfrədən)

tiqənsiz gül . **tikənsiz**. -sözsüz ev, **tikənsiz gül** olmaz.

tiqərəm . **tikərəm** - **götünə ağac tikərəm**: götünə ağac soxaram

tiqəy durmaq . **dikəy**. qıçları göydə, əlləri üsdə durmaq.

tiqəylə -səndən gəlsə bir tikə, **min tikəylə dəğişməm**

tıxılı tıxılı . **tıxılı tıxılı**. tıxlım tıxlım. sıxlım sıxlım. Sıx sıx.

tiqinə gedmək **dikinə**. üsdən aşağı davranmaq. burnu havada davranmaq.

tiqiş qalmaq . **dikiş**. az, cıqqış qalmaq.

tiqiş tutturamır . tikiş dinc oturamır.

tiqiz aynası . **dikiz**. arabada arxanı göstərən ayna.

tıxız dolu ətli . **tıxız dolu ətli**. toxmaq kimi

tiqizləmək **dikizləmək**. qaldırmadan göz tikmək.

tiqizmək . **dikizmək**. gözlərin zilləmək.

tıxlım tıxlım . **tıxlım tıxlım**. tıxılı tıxılı. sıxlım sıxlım. Sıx sıx.

tıqnaz . **tıxnaz**. tıxılmış. qısa boylu, şişman, toplu.

tıqtığa **dığdığa** > **dəğdəğə**.

til -**dil deyilki piçaqdır**. (çox acıdır)

. -**dil ilə dosd olanın**, ağzın ara könlün al.

. -iç duyanı, **dil deyənməmiş hələ**.

til ağızda dolanmamaq. **dil**. adı, sözü çəkilməyən.

til ağzı çiriş çanağı . dil ağzı qurumaq.

til aqzı qurumaq . **dil ağzı**. dil ağzı çiriş çanağı.

til bilməz	. dil. söz anlamaz. başa düşməz
til boğaza salmaq	. dil. başın alıb danışmaq, ötmək.
til boranisi	. dil. dilli başlı adam
til çıxartma	. dil. 1. ağzın açıb qabaqdan gələnlik eliyən. 1. yandı qındı vermək.
til çıxartmaq	. dil. 1. yandıqındı vermək. 1. ələ salmaq.
til çıxartmaq	dil çıxartmaq. alay etmək.
til demə	. dil. dili dinc durmama.
til əbəə	dil. dil lələə. dil boranisi. çox qonuşan.
til əbəsi	. (əbəsi: maması). qonuşqan.
til otu yeyib	. dil. çox danışan.
til ögrənmək	. dil ögrənmək. ağız aramaq. xəbər bilmək. danışdırıb söz ögrənmək.
til sürməsi	. dil. dil yanlışlığı.
til tolaşdırmaq	. dil dolaşdırmaq. hartan partan demək. dilin buruşdurmaq.
til töqrək aldatmaq	. dil tökərək. ağzından girib burnundan çıxmaq.
til töqmək	dil tökmək. yalvarmaq.
til töqmək	. dil tökmək. dadlı sözlər demək.
til töqmək	. dil tökmək. yalvarıb yaxarmaq.
til tutmaq	. casut yaxalamaq.

til tutmamaq . **dili**. dili dolaşmaq.

til tutmamış hələ. **dil**. danışmır. sözə gəlməyib

til ucu demək . **dil**. ötəri bir söz atmaq

til verməmək . **dil**. ağız verməmək. alız (xəsdə) danışamamaq.

til yanlışlığı . **dil**. dil sürməsi.

til yarası . **dil**. dil vuran, açan yara.

til yarası . könül yarası.

til qovçu. söz alıb götürən. **-el açqıcı dil**, dilin bilən el açar.

til **-dil**, elin bayrağıdır.

tilə diş düşmək . **dilə**. ağızlara düşmək

tilə gəlmək . **dilə**. dözümlən itirib danışmaq.

tilə gəlmək **dilə**. istəmədən səsləndirmək. tənə gəlib danışmaq.

tilə gəlmək . **dilə**. ağız açmaq.

-dilə tutmaq: oxşayıb ürəyin ələ gətirmək

tilə qolay **dilə**. dildə qolay. **-dildə qolay** işdə boğay. (**boğay:** > **boğrənc**. boğucu. çox güc.)

tilə qolay . **dilə qolay**. deməyə nə var.

tilə salmaq . **dilə**. nərsəni ağızlara yaymaq

tilə vermək . **dilə vermək**. ağza gətirmək.

tiləq tutmaq **dilək.** niyyət etmək.

tiləq **dilək.** murad. istək. təmənni.

tiləqcə . **diləkcə.** ərizə. təqazanamə. dadxast.

tiləm . **diləm.** (xahiş. təqaza)

tiləməm, aldıraruq biz -könlüm olur isə, **diləməm, aldıraruq biz.**

tilənc . **dilənc** . istək. arzı.

tilənçilik etmək . **dilənçilik.** çanaq tutmaq.

tilənçinin üzü qara **dilənçinin. -dilənçinin üzü qara** torbası dolu.

tilənən doyamaz -**dilənən doyamaz,** dilənməyən acımaz.

tiləniş. diləniş. iltimas. -sevgiyə, dosluğa olamaz diləniş.

tilənməyən acımaz -dilənən doyamaz, **dilənməyən acımaz.**

tilər isən gülə bax . dilər. -sənin evrən içrə kimsən yox, heç qapıya güvənmə, **dilər isən gülə bax,** kimsələrə inanma

tiləsən var . **diləsən. -diləsən var,** əməgin qısmagınən.

tiləyindən . **diləyindən.** məramından. - **diləyindən dönər,** inamından dönməz.

tili -**dili olmasa qarqalar başın yeyər:** dilli başlı olan.

tili aci . **dili.** sözü iti deyən. iti sözlü.

tili çatlamış . **dili.** dili yanmış. dili qoğrulmuş.

tili damağına yapışmaq . susuzluqdan ağzı qurumaq.

tili diş durmaz . **dili.** -**dili diş durmaz:** çox danışan. sırtıq.

tili döndüğü dək . söyləyə bildiği dək.

tili əprimiş . **dili.** dili əprimiş. —o **dili əprimiş** söz aparıb gətirməseydi.

tili gəlməmək . **dili gəlməmək.** dili varmamaq. ürəgindən gəlməmək.

tili gəlməmək . **dili.** könlü qoymamaq. içi qanıqmamaq. könlü razı olmamaq.

tili qoğrulmuş . **dili.** dili yanmış. dili çatlamış. (qarqış)

tili uzamaq . sataşmağa qoyulmaq.

tili uzun . **dili.** yanıt qaytaran. başqası üzrə pis söyləyən.

tili varmamaq . **dili varmamaq.** dili gəlməmək. ürəgindən gəlməmək.

tili yanmış . **dili.** 1. dili qırılmış. dili çorlu. dili kəsilmiş. lal olmuş. acıdan söyləyənə deyilir. **1.** dili qoğrulmuş. dili çatlamış. (qarqış)

tilim başıma qada olur . **dilim.** danışdığım başıma oyun açır.

tilim yoxdu lalam mən -şafdalıyam kalam mən, **dilim yoxdu lalam mən**, qonşuda bir qız sevdim, pulum yoxdur alam mən.

tilin buruşdurmaq . **dilin buruşdurmaq:** dil dolaşdırmaq. hartan partan demək.

tilin dişlə . **dilin.** o sözü ağzıva götürmə.

tilin dişlə . **dilin.** yersiz, yaramaz söz danışana deyilir. kəs səsin.

tilin əprisin . **dilin.** (qarqış)

tilin gəmiyi yox . dili doğruya yalana, əğriyə bura bilirsən.

tilin işə salmaq . **dilin.** yağlı əlin başına çəkmək.

tilin tapmaq . **dilin.** qılığın tapmaq

tilin -**hər dilin** öz özəyi. (**özəyi:** canı)

tilində tük bitmək. deməkdən usanmaq, bıqmaq.

tilindən axsın -içindən keçən **dilindən axsın.**

tilinə dolamaq . bir sözü təkrarləmək.

tilini sıçan yemiş . **dilini.** heç nə danışmayan.

tilini utmaq . **dilini.** dona qalmaq.

tilləndirmək . **dilləndirmək.** danışdırmaq. deyindirmək. acıqlandırmaq.

tillər **dillər.** sözlər. -**səuq dillər** könül qırar.

tillərə düşmək **dillərə.** tanınmaq.

tillərə düşmək **dillərə.** tanınmaq. ad çıxatmaq.

tilli ağzılı . **dilli.** yanıtda qalmayan.

tilli başlı -dili olmasa qarqalar başın yeyər: **dilli başlı olan.**

tilli başlı. **dilli.** sözdə qalmayıb, işin altından çıxan biri. danışğan, bacarıqlı biri.

tilli düdük . **dilli.** qonuşqan.

tilli . **dilli.** sözdə qalmaz

tilsiz ağzsız anlatmaq . **dilsiz.** imlə (işarəylə) demək.

tilsiz ağızsız . **dilsiz**. -**dilsiz ağızsız**: ələyaqsız.

tiltaş olub qanışmaq yeğ -dindaş olub öldürüşqən, **dildaş olub qanışmaq yeğ**. (bir dində olub birbirlərin öldürməkdənsə, bir dildə olub, birbiriylə danışib anlaşımaq yaxşı)

tiltə tük bitmək . **dildə**. bir sözü artığına demək.

tiltən -**dildən gələn əldən gəlsə**, yoxsul varsız varlanar.

tiltən basıldın - **yavaş oldun dildən basıldın**, yavuz oldun başdan asıldın. (**yavaş** : mulayim). (**yavuz**: yaman) (dinməsən dilin gedər).

tiltən çıxsın uyku söz . (**uyku**: iyi). -yar görgünə inanma, sular üzə dayanmaq, iyizliyə anunma, dildən çıxsın uyku söz. (**görgünə**: gözəlliyinə). (**iyizliyə**: yamanlığa). (**anunma**:peşələnmə).

tiltən çıxsın yarqu söz . (**yarqu**: yaxıcı). -üz görkünə inanma, sular üzə diyanma, qarquluğa oylama, dildən çıxsın yarqu söz. (**görkünə** gözəlliyinə). (**qarquluğa**: qarqışlara. bədbəxliyə). (**oylama**: düşünmə).

tiltən dildən düşmək **dildən**. dillərə düşmək tanınmaq. ad çıxatmaq.

tiltən dilə dolaşmaq **dildən**. dildən dilə düşmək. dillərə düşmək.

tiltən düşmək . **dildən**. ürəyi tükənmək. nərsəni anlatmaq üçün çox yorulmaq.

tiltən yüksək varlıq yox -önür aldı, altun dil (**önür aldı**: hünərin ən ulusu, zirvəsi). (**dildən yüksək varlıq yox**)

tin tinindən(**tin**: ruh) -**tin tinindən**, tən tənindən aldı su. (**su**: can)

tinc almaq . **dinc almaq**. iç açmaq. könül tökmək, açmaq.

tinc oturamır . **dinc**. tikiş tutturamır.

tinc -**dinc almaq**: soluğ almaq.

tincəltmək	. dincəltmək. barındırtmaq. istirahətlətmək
tincəlmək	. dincəlmək. yorqunluğun almaq.
tincəlt	. dincəlt. barındır. -yorquna yol görkəzmə, yedit içit barındır. (barındır: dincəlt)
tincligin qaçıрма	. dincligin pozma
tincsiz	. dincsiz. tədirgin. huzursuz.
tincsizlənmək	. dincsizlənmək. başı şişmək. dəng olmaq. tədirginmək.
tınqa	tanqa. pul. - qızıl tanqa , qara tunqa. (qara tunqa: qara gecə. yamanlıq). (pul, qara gün üçündür). 77
tinqə	. dinqə. pul. - dinqə tapsan sana qıl, dost tapsan sına qıl.
tingə	. tingə. tüngə. tələ. -tüngəyə düşmək: tingəyə düşmək: təliyə düşmək.
tingəsində	. dingəsində. mədarında. -qapı öz dabanı, devrən öz dingəsində dolanar.
tingtəş	. tingdəş. dəngdəş. yaşıd.
tinləndirən	. dinləndirən. oyalayan.
tinləndirmək	. dinləndirmək. yorqunluğun almaq.
tinlənilmək	. dinlənilmək. borusu ötmək. sözü keçmək.
tinlənmək	. dinlənmək. borusu ötmək. sözü keçmək.
tinməsən dilin gedər	. dinməsən. - yavaş oldun dildən basıldın, yavuz oldun başdan asıldın. (yavaş : mulayim). (yavuz: yaman) (dinməsən dilin gedər).
tinməz olan tablaşır	-yaşamın qarşısında dinməz olan tablaşır.

tinsin . **dinsin.** eşitsin. -yavaş qoy keçsin, **yavaş de dinsin.** (**dinsin:** eşitsin).

tintaş olub öldürüşqən -dindaş olub öldürüşqən, dildaş olub qanışmaq yeğ. (bir dində olub birbirlərin öldürməkdənsə,
bir dildə olub, birbiriylə danışib anlaşımaq yaxşı)

tıraşa. qılağı.

tirçətmək dirəkləmək. dirçətmək. bərpa etmək.

tirədən -**bir tirədən:** birdən, topdan.

tirəqləmək **dirəkləmək.** dirçətmək. bərpa etmək.

tirən . **dirən.** döğüş. -üzgün yaşamaqdansa, **dirən öl.**

tirənişçi **dirənişçi.** başı daş. inadçı. söz eşitməz.

tirənmək . **dirənmək.** balta olmaq

tirənməz **dirənməz.** başı yumşaq. söz eşidər. inadsız.

tirəşgən **dirəşgən.** dirgən. güclü.

tiriq olmaq yaşamaq . dirik. -**dirik olmaq yaşamaq deyil,** yaşamaq seməkdir.

tirim ölüm . **dirim.** -çağı yetsə **dirim ölüm ara seçim yox**

tiriyə -sandıq dolu qurşunu, dadlı duzaq durmuşu, biri oxur ölüyə, **biri deyər diriyə.** (**durmuşu:** yaşamı). (**tapmaca**).
(**kitab**).

tirqən **dirgən.** dirəşgən. güclü.

tırnağı . -**dırnağı** candan tutma. (**candan tutmaq:** dibdən tutmaq).

tırp kimi . gözəl sağlam.

tirsəq çevirmək . **dirsək.** qarşı durmaq.

tirsəq çürütmək . **dirsək.** çox oxumaq.

tırtıl kəsmək . yanlarını diş diş kəsmək.

tiryək-qaçar doğan dosdu yarı, yalnızca qərkər zarı, əldən gedib sıy sığağı, eldə sıydan salan qara üsdü qara. (**doğan**: qohum). (**sıy**: hörmət). (**sığağı**: etibar). (**sıydan**: sayqıdan). (**tiryək**).

tiryək. qara. -ümüd quşu ölər oldu, arzu bağı solar oldu, qəm altında qalar oldu, **sönməz oda salan qara**

tiş aşağı . **diş.** yoxsullara oruculuq qonqlığının sonun verə erməğan, para. (**aşağı**: kira)

tiş qırar -artıq tikə **diş qırar**.

tiş pozulur iç qalır -üz pozulur iz salır, diş pozulur iç qalır. (**iz**: qırıq)

tiş tişə **diş dişə.** -qan qana, **diş dişə**, qol qola, baş başa çalışmaq (canla könlüdən birləşmək).

tiş yarar çıxar -altın, daş yarar çıxar, doğru söz, **diş yarar çıxar**.

tışarı çıxmaq . **dışarı.** böyük ayağa gedmək.

tışarı sızar -içində olan **dışarı sızar**.

tişi batmamaq . **dişi.** dişi gücü çatmamaq.

tişi dev . **dişi.** dişi dev. dağlar anası.

tişi dəmir **dişi.** yumşaq dəmir

tışı eli yakar . **dışı.** -**dışı eli yakar**, içi məni yıxar. (**dışı eli yakar**: eşiyi hamıya xoş görünər)

tişi paxır **dişi.** yumşaq paxır (mis)

tişin sıxmaq . **dişin.** qatlanmaq.

tişindən dırnağından artırmaq. dişindən. yeyib geyiyimində kəsib birikdirmək.

tişinə dəğməmək . **dişinə.** (yeyəcək) çox az gəlmək

tişinə görə . **dişinə.** gücü yetəricə

tışqarı . **dışqarı.** surəti . -varsa bacarıq savaşıma üçün, dışqarı bırağ, gəliş içində.

tişlərini ağartmaq. dişlərini. -bicin deyə gətirdik sırtımadan getdi. (**bicin:** meymun). (**sırtmaq: dişlərini ağartmaq.**

dişlərini göstərərək alay bəlidir birçimdə gülmək). (işə yarayacağı umulan bir kişinin, nərsənin bəkləntilərin qarşılanmaması).

tişliq deyil . **dişlik deyil.** dişə salmalı deyil. -seviş söğüş açmaz deyil, içlik düğün, **dişlik deyil.** (**seviş söğüş :** eşq nifrət).

tişliyi . **dişliyi.** kərtiği. -igid sözü, dəmir kərtiği.

titəqləmək . **didəkləmək.** incələmək.

titizcə. zərafətlə -incə əğirib sıx toxumaq : titizcə iş görmək.

titizlik . vasvasılıq. -bir çuxam var atarım, nərdə gəlsə yatarım: yer konusunda **titizlik** göstərməmək.

tiz aqırşığı . **diz ağırşığı.** diz qapağı

tizə çökdürmək . **dizə.** təslim etdirmək.

tizə çökmək . **dizə.** amana gəlmək.

tizqini qasmaq . **dizgini qasmaq.** yuların qısqmaq. basqını, təzyiqi çoxaltmaq.

tizlərinə qapanmaq . **dizlərinə.** yalvarıb dizlərinə sarılmaq.

toq aqzına gələni deyər . **tox ağzına.** -ac əlinə gələni yeyər, **tox ağzına gələni deyər**

toq evin -**tox evin** ac pişiyi. (ac göz).

toq evin ac pişiyi . **tox.** yeyə yemiyə acgöz qalan.

toq qurd kimsəyə ilişməz . **tox qurd.** -tox olan qudurqan oli, **tox qurd kimsəyə ilişməz.**

toq olan qudurqan oli . **tox.** -**tox olan qudurqan oli,** tox qurd kimsəyə ilişməz.

toq pişik -**tox pişik** sıçan tutar oynadar, ac pişik sıçan tutar diri udar.

toq səs . **tox.** qalın anlaşılr səs

toq söz . heç nəyi saymadan çin söz.

toq toqu yalayar -ac acı dalayar, **tox toxu yalayar**

toq yarqasın deb -**tox yarqasın deb** alqırlar. (**alqırlar:** iltimas edirlər). (həq (tanrı) bağışlasın, rəhmət edsin deyib iltimas edirlər).

toq yeyər -ac doğrayar, **tox yeyər.**

toqa düzəni . **doğa.** təbiət qanunu.

toqa olayı . **doğa olayı.** təbiət olayı

toqamaq . **toxamaq** (< **toxundurmaq**). 1. əl verib əl sıxışdırmaq. 1. iki tikəyi bir-birinə dayamaq. 1. bardağı toxuşdurmaq.

toqan . doğan. qartalqillər, alıştırılaraq quş avında kullanılan, yırtıcı bir quş.

toqbasar . **toxbasar.** songə. deser.

toqquz qapıya -sekgiz gündə **doqquz qapıya dəğənək çalmaq.** (çox gəzmək).

toqlu . **toxlu**. doğru. haqlı. mühiqq.

toqluqda elə deyər -aclıqda eldən yeyər, **toxluqda eldən deyər**. (**deyər**: deyinər. qurtdalar)

toqm günü . **doğm günü**. yaş günü.

toqma böyümə . **doğma**. (örnek. –təbrizdə **doğma böyümə**).

toqma dili, doğma yeri -kişi iki kök üsdə durur, doğma dili, doğma yeri.

toqma gözəllik . **doğma**. -doğuşdan gözəllik: **doğma gözəllik**. təbii gözəllik

toqma . **doğma**. öz. -**öz** ad: doğma ad. -**öz** ana: doğma ana. -**öz** ölkə: doğma ölkə

toqmaq kimi . **toxmaq**. tıxız dolu ətli.

toqmamış qarın -kim bilər, açmamış yarın, **kim bilər, doğmamış qarın**.

toqması yaxın - **doğması yaxın**. ağır ayaq.

toqnuq toxnuq. çaqnıq. çaxıq. qəza . təsadüf.

toqram . **doğram**. qıyım. parça.

toqrandı . **doğrandı**. parçalandı. qıyıldı. -**içim qıyıldı**: içim parçalandı.

toqru çözümlər -yanlış soru, **doğru çözümlər** bulanmaz.

toqru doğru dosdoğru . **doğru**. doğruluğu vurqulalam

toqru gəzmə tapılmaz . **doğru**. -əğri gəzmə qapında, **doğru gəzmə tapılmaz**.

toqru söz -altın, daş yarar çıxar, **doğru söz, diş yarar çıxar**.

toqru yolda olasuz -kirtə çatan qılavuz, **doğru yolda olasuz**. (**kirtə**. **kirtinə**: haqqa)

toqru yolda olasz -kirtə çatan qılavuz, doğru yolda olasz. (**kirtə**, **kirtinə**: haqqa)

toqru . **doğru**. toxlu. haqlı. mühiqq.

toqrulamaq . doğrulamaq təsdiq etmək.

toqruluq əğriliq -**doğruluq əğriliq** hər kimliyin seçimidir.

toqşan -**doğşan dodaq**: yarıq dodaq

toqtalat . **toxtalat**. ağır. səngin. vuqarlı. -yaşında yiqit oxtalat, **yaşağanda toxtalat**. (gəncliyində yığit sıçrağan, yaşlayınca ağır başlı olur).

toqtamaz dil yarası -**toxdamaz dil yarası** toxdasa ox yarası.

toqtanar . **toxdanar**. şükr edər. -çolaq kuru görəndə, öz duruna **toxdanar**. (**öz duruna toxdanar**: öz halına şükr edər)

toqtasa oxlar yarası -toxdamaz dil yarası **toxdasa ox yarası**.

toqtayan . **toxdayan**. üzü bəri. sağalan. (xəsdə)

toqtayanmamaq . **toxdayanmamaq**. amanı kəsilmək. amana gəlmək. dözənməmək.

toqunmaq . **toxunmaq**. -**çox toxunmaq**: içinə işləmək. –bu sözü **içimə işlədi**.

toqurdan . **doğurdan**. doğursun. -**sizi doğursun sevən**, sizinlə danışmağın yolun tapar.

toqurdan . **doğurdan**. tarı üçün. and ola ona. vallah. gerçəkdən. –**tarı üçün** düz buyuyursuz

toqursun . **doğursun**. doğurdan. -**sizi doğursun sevən**, sizinlə danışmağın yolun tapar.

toquş . **doğuş**. (? > noruz)

toquşdan -doğuşdan gözəllik: doğma gözəllik. təbii gözəllik

toquya qıyan -**doğuya qıyan**, kişiye qıyar. (**kişi**: adam)

toquya yanaşmaq . (**doğuya**: təbiətə). -singil baxışla doğuya yanaşmaq olmaz. (**singil**: atifi). (**doğuya**: təbiətə)

toquyan kim **toxuyan**. -əğirən kim **toxuyan kim**: kimi kimə qarşı. ara qarışıq.

toquz dərisi . **doğuz**. -it dişi **doğuz dərisi**: çəkişmədə bir-birinə tay olanlar.

toquz doğurmaq . **dokuz**. bir duruma (kötü iyi) çox dalqınmaq.

toquz yorqan əskitmək. **dokuz**. uzun yaşamaq.

toquzdular bu gün yaşırıq . **doğuzdular**. -**doğuzdular bu gün yaşırıq**, könlüncə doğul, yarımlar yaşa

tolab çevirmək . **dolab**. tovtiə yapmaq.

tolab çevirmək . (**dolab**: çarx). kələkli, dalaverəli iş görmək.

tolaba düşmək . **dolaba**. tovlağa düşmək. aldanmaq.

tolan -**yalan dolan**: dolaşmaq, yolsuzca davranmaq.

tolandırın . **dolandırın**. çəkib çevirən

tolandırın bakanı . idarə əmiri

tolandırmaq . **dolandırmaq**. barmağına dolamaq. ələ sərimək (**sarmaq**. **sarımaq**).

tolanmaq . **dolanmaq**. çarxlamaq.

tolaşmaq . **dolaşmaq**. teltik. qarışıq.

tolaşmaq . **dolaşmaq**. qol vurmaq. qol gəzmək.

tolayı bir bölgədə işləyən . **dolayı bir bölgədə işləyən tiren**: banliyö tiren.

tolayı -nədən dolayı:.. nə səbəbdən.

tolma tufəng . **dolma.** ağızından barut qoyulan.

tolma utmaq . **dolma.** aldanmaq

tolma -**yalançı dolma.** ətsiz dolma.

tolu yaşamdan -sevili yaşam, **dolu yaşamdan yeq basır.**

tolun . **dolun.** həfdə. -bir **dolun** iki **dolun**

toluya düşdük . **doluya.** -yağmurdan qaçdıq **doluya düşdük.**

toluya qoydum almadı -doluya qoydum almadı, boş qoydum dolmadı: iki uyqunsuz durumla qarşılaşmaq.

tombul tombul . yumuq yumuq.

tombul -**tombul ağ qadın:** dələmə pendir.

tomur tomur açılmaq . tomurcaqlanmaq. tomurcaqlanısa başlamaq.

ton biçilməz -kölgəyə baxıb, **don biçilməz.**

ton əsgiktmək . **don.** yaşam sürmək.

tona çəkmək . **dona.** soğuqdan donmaq.

tonaqlamaq . **donaqlamaq.** donaq almaq. qalıb kəsilmək

tonanma bayramı-donanma bayramı: ağamanlıq bayramı. devlət bayramı (**ağamanlıq:**.. devlətçilik)

tonbala donbala daş axtarar -susuz sıçmağa gedən, **donbala donbala daş axtarar.**

tonbalağ aş -uzanıb baxma, **bir donbalağ aş,** hər nəyi yerində görürsün.

tonqallı od ovc alar -küləkdə, cılız od sönər, **tonqallı od ovc alar**. (cılız: yalnız. kiçik)

tonqar **donqar**. beton

tontan dona **dondan**. -dondan dona girməz kişi. (kişi hər nə yola əl atmaz).

tonu var qatlanmaz -atamın bir donu var qatlanmaz, içi dolu əşrəfidi sananmaz. (**tapmaca**). (**göy-ulduzlar**)

tonub qalmaq . **donub**. şaşıb, nə yapacağın bilməmək.

tonuq xəyal . **donuq**. uyuma. -heykələ inanan, uyuma batar. (**uyuma**: donuq xəyala)

tonuq. donuq. mat. -**donuq parlaqlıq**: mat parlaqlıq

tonuq. donuq. ölü. cansız.

tonunun . **donunun**. qalibının. -**qalibının əri olmamaq** görünüşü umdurduğu kimi olmamaq.

tonyağı kimi . **donyağı kimi**. nəbatı yağı kimi. buz kimi.

top ağzında -**top ağzında** yuva qılma.

top atmaq . kəsilmək. düşmək. rədd olmaq.

top ışıq . şar. luster.

top oyununda - qabına, qapına (qapısına) salmaq. hər çeşit **top oyununda** topu tordan, qapıdan keçirmək: tüşləmək.
qol vurmaq.

top top . öbək öbək.

top yekun . hamsı birdən.

topa tutmaq . arasız toplamaq, oxlamaq.

topaç kimi . canlı toplu, əsən.

topağınan oynayan -**topağınan oynayan** ac qalmaz.

topal eşəyin -axsaq malın, sürüyə qatıl, **topal eşəyin** kərvana.

topar topar . takım takım

topar topr . taxım taxım. quruh quruh. ulam ulam. sürü sürü.

toparlaq sana . (sana: rəqəm). 1. yüzədək onluklar əsar. dəhəqan. 1. minədək yüzlüklər. sədəqan.

toparlaq sanam . külli hesab.

topləm . (kül. kull).

toplama düşəlgəsi . tutsaq, əsirlərin kəmpi.

toplanmış . tortoplu.

toplu sözləşmə . işverənlə işçi arasında bağlanan sözləşmə.

toplu yürüşlərdə -**toplu yürüşlərdə** sıranın ən önü: alay başı.

toplum qanıda . xalq zehniyyətində -**toplum qanıda** adı bir kərəm iyi kötüyə çıxmış çətinki dəğişə. çıxmış dokuza, enməz səkizə.

toprağa baxmaq . ölümü yaxın olmaq

toprağa -bax əkşin, yerə düşən yaprağa, **oda eskidən yuxarıdan baxardı toprağa**. (əkşin: ibrət al)

toprağın -öz dilin danan ana, tanrısın tanımaz, **öz dilin danan kişi, toprağın tanımaz**

topraq basdı . ayaq basdı. giriş vergisi.

topraq çəkər -yaşlandıqca **topraq çəkər**.

topraq əqsən su istər -topraq əksən su istər, suyu gəldi suvarmaq, becərdə biç bol ürün, iyi dilək, güclü biləkli olsun.

topu topu . hamısı. vur tut. **-topu topu** iki gün qalı.

topuq çalmaq . topuqlamaq. topuqların birbirinə çarpmaq.

topuqlamaq . topuq çalmaq. topuqların birbirinə çarpmaq.

topun ağzında . atağır yerdə. (**atağır**: təhlükəli).

topuz kimi . tıxnaz. (**tıxnaz**: tıxılmış. qısa boylu, şişman, toplu).

topyekun . hər yönlü. hər tərəfli. (**topyekun yasırlıq**: hər tərəfli: hazırlıq. - **topyekun dincilik**: hər tərəfli dincilik)

tor, tələ qurmaq . ağ atmaq. ağ salmaq.

tora düş -qapo qarşında, ya tora düş, ya qurşuna tuş. (**qapo**: müstəbid). (**qarşında**: döğüşündə)

torba . siyasət -**torba**, güclə pul arasında. (**torba**: siyasət)

torbası dolu -dilənçinin üzü qara torbası dolu.

tormuz durdurac. -**durduracı bas**: tormuzu bas.

torpağa əgilən -**torpağa əgilən**, yağuya əgilməz. (**yağuya**: düşmana)

torpağa . qaraya. -gəməsi **qaraya oturmaq**: artıq sürəməz olmaq.

torpaqdan -**torpaqdan səs çıxmaz**

torşumaq . yorulmaq. açılmaq.

tortoplu . toplanmış.

torun torbalı . uşaq nəvəli.

tos taşı baş yarmasın. dosdun acı sözü könül qırmasın

tos toğru . **dos doğru.** açıq ürəklə, yalansız. -**açıq ürəklə** deyirəm.

tos tosdan çıxar bəklər. **dos dosdan.** dos dosdan qazanc bəslər.

tos tosdan su içər. **dos dosdan** - könül gözdən, **dos dosdan su içər.**

tos tosdun acısın dadsa-dos dosdun acısın dadsa, dadlısın tanıyar. (hər nə qalıb adamına)

tos yarası - **dos yarası** ağır olur

tosbağa -**tosbağa qaya dibin qoyub,** başında durmaz. (yeri oradır)

tosbağa -**tosbağa yeriyə bilməz,** evində dalına alar.

toslar anlasın . **doslar.** -tarım yarqasın, **doslar anlasın.** (tarım rəhmət edsin, doslar bu günüdə görsün). (tən, qalıb gömülür, iç, düşüncə yayılır)

toslara yarar . **doslara.** -düşmanın təklügi, **doslara yarar.**

toslarda birlik -**doslarda birlik,** yağuda bağrılar yarar. (**yağuda:** düşmanda). (**bağrılar:** bağrılar)

tost -dinqə tapsan sana qıl, **dost tapsan** sına qıl. (**dinqə:** pul). (**qıl:** gör)

tost əğri qır -özgə əğri at, **dosdun əğri qır,** oğul əğri ut.

tost ocağına . **dosd.** -**dosd ocağına odun qoy,** öcənkinə suyun qoy. (**öcənkinə suyun qoy:** düşmanınınkına su tök)

tostan -**dosdan bacardığında** sıvay nərsə gözləmə.

tostan bu yetmişki -sordum nə sevincək düşdün, dedi **dosdan bu yetmişki** bizi yad edmiş.

tostan qabaq -**dosdan qabaq**, kəndivi tani.

tostan yox -yoldan qal, **dosdan yox**.

tostoqrusu . **dosdoğrusu**. həqiqətən. — mən sizin **dosdoğrusu** quluzam.

tostun evini yırıb . **dosdun**. -**dosdun evini yırıb**, kəndi özə ev tikən. (dönüklüğün sonu)

tostun ölmü . **dosdun**. -**dosdun ölmü** dosdunu bil zarə gətirmiş.

tostunu bil zarə . **dosdunu**. -dosdun ölmü **dosdunu bil zarə gətirmiş**.

totağın ısıрмаq . **dodağın**. xoş görməyən bir davranış qarşısında şaşmaq.

totaq bükmək . **dodaq bükmək**. dodaq büzmək. nərsəni bəğənməmək.

totaq ısıрмаq. bir durum qarşısı şaşırmaq.

totaq payı bıraqlamaq . **dodaq**. qabı başınadək doldurmamaq.

totaq -**doğsan dodaq**: yarıq dodaq

totaqda gül - gözündə yaşı, çağıyla qurar, dodaqda gül, çağıyla solar.

tov (tab) ilə çalva -**tov (tab) ilə çalva pişər ay qora səndən**, bəsləsən iplək olar tüt yərğindən. (**tov**: güc) (**tab**: səbr).
(**çalva**: halva). (**iplək**: ətləs)

tov baltası . işləmə gücü. (**tov**: enerji)

tov qetmək . **dov gedmək**. (**dov** < **tov**: iti). iti gedmək

tov tovlandı (tov **tovlandı**: od tutuşuldu, qalandı). od, ocaq quruldu . -av avlandı, **tov tovlandı**.

tov	dov (< tov : yeyin). qaçış. tovuş
tovqal	tavqal . odlı. iti. ürəkli. -tavqal kişi dağ oyar.
tovlağa düşmək	. dolaba düşmək. aldanmaq.
tovsar	. qaçar. atılıb qonar. -yaz gəlibdir yaşıl ösər, alğa çıxar, topraq busar, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (yaşıl ösər : göy gögərər). (alğa : alala. lala). (busar : pusar . bozarar. rəng dəğişər).
tovu soğuq	. (tovu : > tabı. gücü. enerjisi). -varı saviq, tovu soğuq. (saviq : savrulmuş)
tovu	. > tabsız . gücü. enerjisi. -varı batmış, tovu qaçmış .
tovuş	qaçış. dov (< tov : yeyin).
toy otağın bəzəkli	-toy otağın bəzəkli qalsın. (qarqış).
toy tüdüksüz	-ət sümüksüz, toy düdüksüz olmaz .
toy	. sadə. - toy birinə qalmasın nələri ögrətmək: üz qözün açmaq
toya geyəsin	-yeni geyim alqışı. -əğnində yırtılsın. əğnində tozsun. toya geyəsin .
toymağın bilməz	-yaşam qısa, doymağın bilməz .
toymaq	- doymaq bilməz ögrənmək.
toytan sora davul	. toydan . (gecikmiş, gərəksiz qalan nərsə)
toyuq -toyuq götünə bənzir	(büzük dodaq)
toyuq lələyi	- toyuğ lələyi , andı yıxar. (xoruz quyruğu).
toyuquna tavuq	- toyuğuna tavuq deyən yox . (onla işi olan yoxdu)

toyuran . doyuran. ürək tutan.

tozarsan . yox olarsan. -üstözingə dik qarasan, **tozarsan**, sığ qılsan, asta asta ozarsan. (**üstözingə**: kəndindən üsdə). (**qarasan**: baxsan), (**tozarsan**: yox olarsan). (**ozarsan**: ucarsan. ucalarsan). (kəndindən yuxarıya dik baxsan, yox olarsan, sayqı ilə baxsan, gündən günə ucarsan).

tozu dumana qatmaq . ortalığı altüst etmək.

töğüş başlar -yollar qapanırsa **döğüş başlar**.

töq qərməni . **döğ xərməni**. -ək tuxumu, **döğ xərməni**.

töqmə sular . **tökmə**. -**tökmə sular** dəğirmanı çevirməz. (yetərsiz açtlar sorun qaldırmaz). (**açtlar**: tədbirlər). (sorun qaldırmaz: məsələ həll etməz)

tökülmək -**üzündən tökülmək**: üzündən axmaq. üzündən bəs bəlli olmaq.

tökülüb saçmaq . **tökülüb**. hər nəyi açmaq.

töqür **döğür**. - ayağqabım incidir, **döğür**: ayağqabım vurur.

töqüş əri . **döğüş əri**. uruş əri. vuruş əri.

töqüş . **töküş**. məsrəf. xərc.

töqüş . döğüş. dirən: -üzgün yaşamaqdansa, **dirən öl**.

töqüşə -barış sevən **döğüşə yaraqlı gərək**.

töqüşədə -sevgi, yaşam yarışa dəğirsə, döğüşədə dəğər

töqüşməyə daş ürək - yeməyə xasa çörək, **döğüşməyə daş ürək**

töqüşü sevməz -**döğüşü sevməz**, yaşama yaramaz.

töqüşündə . **döğüşündə**. qarşında. -qapo qarşında, ya tora düş, ya qurşuna tuş. (**qapo**: müstəbid).

tönən bizlər ölən bizlər sönənlər -evrən öz yolundan dönüşməz, **dönən bizlər ölən bizlər sönənlər**. (ötün keçər duruşmaz)

tönər deyil -yaşam yaşdır, çətin deyil, **getdi gedər, dönər deyil**.

tönər . **dönər**. - **yanar dönər**: qıpırdadıqca, fırlandıqca boyaları dəğişən.

tönqədəş . **döngədəş**. devirdaş. həm zaman. həm dövrə. muqarin.

tönmək . **dönmək**. çarxınmaq. çəvrilmək.

tönmək . **dönmək**. çarxamaq.

tönməmək . **dönməmək**. -**gedib dönməmək**, dönüb görməmək var. (itimli dünya)

tönüb. dönüb. -gedib dönməmək, **dönüb görməmək var**. (itimli dünya)

tönüb oldun bu gün . **dönüb**. -son görüşdə gətirdin tər gül bağısı, **dönüb oldun bu gün quru gül bağısı**. (quru gül bağısı: quru bir dəsədə gül).

tönüm çəki . **dönüm**. dönüm nuqdəsi. dəğişim çəki.

tör töküntü pox püsür. qıvır zıvır.

törə . ürf. kültür. -qadınlara qarşı azıqlıq, törə degil, suçdur. (**azıqlıq**: azğış. azış. azma. qəddarlıq. şiddət).

törəsin . sonucun. -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsən sevgivi, sən seç, yaşam yaptığın yapar, **törəsin verər**. (**onayır**: təsdiqlir). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, durum almasıyla dəğişir.

tört ayaq üstünə düşmək . **dörd**. usdaca qurtulmaq.

tört dönmək. dörd. hər nə etmək. yol aramaq

tört əllə sarılmaq . dörd. var gücüylə nərsəylə uğraşmaq.

tört əllə sarılmaq. tüm çabəsini göstərmək

tört göz bir uşaq . atanananın göz ışığı

tört gözdən -tarım dörd gözdən əsir gəməsin: tarım atalı analı eləsin.

tört gözlə gözləmək . tüm varlığıyla bəkləmək

tört qollu . qabırcaq. tabut.

tört təkə təkmək . dörd təkə çapmaq.

tört yanı dəniz kəsilmək . çıxılcaq bulamamaq

töründəki . başındakı. -ürək **töründəki** baş, açılmasın. (ürək **başındakı** yara açılmasın).

töşəqdöşək. salacaq. qonuya görə ölçü dəyişir.

töşü . **döşü.** gövüsü. -mərcimək kimi biridir, nə kürəyi var, **nə gövüsü.**

tövə dövə . **dövə.** sillə tokat. -onu **sillə tokat** götürdülə (apardılar).

tövən . dövən. dövün. xərmən.

tövrə bərin ot olsun -ocaq başın sağ olsun, **dövrə bərin ot olsun.**

tövrü . **dövrü.** bulut. kiçik məjmeyi.

tövün . dövün. dövən. xərmən.

töyürsə biri açılı olar. döyürsə. -sevgiyə bağlı ürək qapısı, **döyürsə biri açılı olar,** yurd salıb oturmaq üçün, ürək bağı,

qapılı olar.

tözəməm	. dözəməm . cıdaman. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm). (ayraş : hicran) (unab : razıyam). (cıdamən : dözərəm).
tözənməmək	. dözənməmək . yeyənməmək. çəkənməmək.
tözənməmək	. dözənməmək . amanı kəsilmək. amana gəlmək. toxdayanmamaq.
tözərəm	. dözərəm . cıdamən. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman. (cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm , sənin gedməyüvə dözəməm). (ayraş : hicran) (unab : razıyam). (cıdaman : dözəməm).
tözümdür	. dözümdür . - dözümdür çatdıran yemişi , tələsmədən gör işi.
tözümlə	- dözümlə hər nə sınaxdan keçər.
tözümsüz	. dözümsüz . içi dar. tələscən. tezcanlısəbirsiz.
tufandan qorxman	-təpiden yılman, tufandan qorxman. (təpiden : fırtınadan). (yılman :ürkməyən)
tufarqan	. > dehxeəqan > azərşəhr
tuquma düşmək	. tuxuma düşmək . tuxuma qaçmaq. tuxumlaşmaq. dənə bağlamaq.
tuquma qaçmaq	. tuxuma qaçmaq . tuxuma düşmək. tuxumlaşmaq. dənə bağlamaq.
tuqumlaşmaq	. tuxumlaşmaq . tuxuma qaçmaq. tuxuma düşmək. dənə bağlamaq.
tul olmasın	dul . -altın adı pul olmasın, qızlıq adı dul olmasın . (alqış)
tulladı təpik	-mən könül verdim ona, qıyqacı baxıb, yana getdi, əgildim tutam yırıq könlümü, tulladı təpik, çala getdi .

tultuq kimi . **tultuğ**. hər yanı şiş.

tuman qalxmaz -odsuz ocaqdan **duman qalxmaz**

tumanı doğru çıxsın . **dumanı**. görüntüsü uyğun olsun

tumanı düşüncən -yalançını qoğ **tumanı düşüncən**.

turamaz . **duramaz**. tutunamaz. qalamaz.

turqatmaq . **durqatmaq**. park yapmaq.

turmadan işlir -yemir içmir, **durmadan işlir**. (tapmaca). (saat)

turmadan ösgürmək -ösgür ösgür çəkmək. (**durmadan ösgürmək**)

turmadan . ha birə. ara vermədən.

turmaq . **durmaq** qırılmaq

turşusunu çıxarmaq . (turşusunu < torşusunu). aşındırmaq. köhnətmək.

turturac **durdurac**. tormuz. **-durduracı bas**: tormuzu bas.

туру ol **дuru ol**. -soyuq sulu bulaq yalı, **дuru ol**. (yalı: kimi)

туру yemək . **дuru**. suyp. sup. sıvıq.

туруq iç . **дuruq iç**. arınmış ərinmiş iç. durulmuş ruh

turulmuş ruh . **durulmuş ruh**. duruq iç. arınmış ərinmiş iç.

turuma görə . **duruma**. sıraya görə.

turuna	. duruna . halına. -çolaq koru görəndə, öz duruna toxdanar. (öz duruna toxdanar : öz halına şükr edər)
turut	durud < durmaq . {- durmaq : yaşamaq. - durmuş : yaşayış. - dursun : yaşasın}.
turuz yolun	- turuz yolun izəri . (turuz : doğru. haq. həqq). (izəri : yolçusu. uydusu. mürüdü. peyrövü).
turuza güvən	- turuza güvən! , -bu güvəndir verən qan turuza, pitikdir ancaq bu eli duruza. (duruz : yaşada).
tustaları	. dustaları . tutuqları. -parayla tutuqları boşutmaq. (boşutmaq : ötürmək. çıxartmaq. xilas etmək).
tuşmaz	. (tuşmaz : yaramaz). -yalvarış, yaxarış sevgiyə tuşmaz . (tuşmaz : yaramaz)
tutağa düşmək	. duzağa düşmək. tutağa düşmək. çıxmazıq durumda qalmaq. müstəsəl qalmaq.
tutandan qaçasan	-kölgə kimi olma, tutandan qaçasan , qaçanı qoğasan. (qadın kölgə kimidir, kendisini arayandan qaçar, önündən gedənin arxasından qoşar).
tutarağı tutmaq	. tutmacası tutmaq. cini tutmaq
tutarı ağır	-çəkisi yüngül tutarı ağır . (qızıl kimi dəğərli nərsələr).
tutarsız	. qiyməti yox. - tutarsız daşdı dünya , çürük ağacdı dünya, kimə deyim çilgəmi, bütün qan yaşdı dünya. (tutarsız : qiyməti yox). (çilgəmi : çiləmi . dərdimi)
tutasan	- çalış tutasan birinin əlin , taki tutsun oda o birnin əlin.
tutqal kimi	. yapışqan kimi.
tutqun ürək, soluq bəniz	- tutqun ürək, soluq bəniz , bulutlu göy doluq deniz.
tutmacası tutmaq	. tutarağı tutmaq. cini tutmaq
tutmada qulluq	. (qulluq : xidmət). - kimi tutmada qulluq , kimi qovmaqda.

tutumlu gərək . iqtisadi davranmalı. -yeni işləyən tutumlu gərək.

tutnalıyam ki . qeyd etməliyəm ki. deməliyəm ki. qaldırmalıyam ki. saptamalıyam ki.

tutsal . güclü tutan. istəyəni çox olan.

tuttuğu dal -**tutduğu dal əlində qalmaq**: güvəni qırılmaq.

tuttuğu tutduq **tutduğu**. - **attıqı attıq, tutduğu tutduq**: astığı astıq, kəstiyi kəstik. attıqı attıq, tutduğu tutduq. qıyan. zalim. sözü üsdə söz olamayan.

tutu . rəhn

tutuq . alışıq. aşıq. alışqan. mötəd

tutuqlamaq dəliyə tıxmaq. türmələmək.

tutuqları . dustaqları. -parayla **tutuqları** boşutmaq. (**boşutmaq**: ötürmək. çıxartmaq. xilas etmək).

tutulmasan ölümə-qaçınmasan ölümdən!, **tutulmasan ölümə**, yanaş gedsən ölümlə, ölüm yetib öz yolunu düz gedər.

tutum sağlamaq . özün dolandırmaq.

tutum: . qərar. təsmim. -çatal qazıq çaxılmaz. (**qazıq**: yekə çivi, mıx). (çatal tutumlarla iş yürüməz.) (**çatal**: mütəzad).

tutumcul . ekonomik. iqtisadi. sərfəcu.

tutumlu davranmaq . idarə etmək.

tutumlu yöntem . ekonomik idarə.

tutunamaz . qalamaz. duramaz

tutunmaq . təsmim tutmaq&. -əli böğründə qalmaq: düşünüb **tutunmaq**.

tutuş . qəzavət.

tutuşmaq . yarqılamaq. qəzavət etmək. **-tutuşmaq** olursa yolun, dossuz keçəcək ömrün.

tutuya qoymaq. rəhnə vermək.

tuvağına doymamaq . duvağına. yeni gəlinkən ölmək, ayrılmaq.

tuvaq düşgün . **duvağ**. dul qalmış yeni gəlin.

tuvar dişi . **duvar**. duvarın dayanıqlı olması üçün ara bir kərpiç çıxıntıları yapılan dikəy uzantı.

tuvara desən -ucadan desən özgə eşidər, **duvara desən**, qapı eşidər.

tuyqu. duyqu. vicdan.

tuyquların yenəməmək . **duyquların**. usla yox itəyi, könlü kimi yapmaq.

tuyqulu . **duyqulu**. vicdanlı.

tuyqusuz . **duyqusuz**. vicdansız. **-duyqusuz qalmaq**: acımamaq.

tuyuq bilik -yarınları **duyuq bilik** aydınladar. (**duyuqla**: agahlıq)

tuyuş . duyuş ruhi halət.

tuz **duz**. -qoxumuş ətə **duz nə edər**.

tuz bibər əkmək . **duz**. acıyı, ağrını artırmaq.

tuz bilənligindən - sağol duz bilənligindən: dəyər verməyindən.

tuz çörəyi . **duz**. **-it duz çörəyi** itirməz.

tuz eləmək **-teyxa duz eləmək**: çox şor eləmək. qırqıralama.

tuz saxla	duz saxla. -qız saxlama, duz saxla. (biri qoxar, biri qoxumaz).
tuza bağlı uşaq	-bucaqdan gedər ocaqdan yox. (duza bağlı uşaq).
tuzağa düşmək	. duzağa düşmək. çıxmazıq durumda qalmaq. müstəsəl qalmaq.
tuzağa düşmək	. duzağa düşmək. tutağa düşmək. çıxmazıq durumda qalmaq. müstəsəl qalmaq.
tuzqünü	. duzgünü. çərşəmbə
tuzla qoxumasın	. duzla. alay yoluyla, gözlə göz dəğər.
tuzlanma	. duzlanma. erkəklik səndə qalsın. şitlənmə. özündən çıxma.
tuzlayıb yeməyim gəlir-səni duzlayıb yeməyim gəlir.	
tuzlu, şor su	. duzlu. - duzlu, şor su: acı su. -acı su sabını köpürtməz.
tuzu quru	. duzu. itirəcək nəyi olmamaq.
tuzum quru	. duzum. -unum quru duzum quru nə dərdim. (çiğim yox)
tüq atmaq	. tük. түк dəğişmək.
tüq kimi	. tük. çox yüngül, yufa.
tüq tüzmək	. tük düzmək. түк çıxartmaq
tüqan eləmək	. tükan. çox deyib edməklə birinin öfgəsin qabartmaq.
tüqendi söz	- tükendi söz, külləndi köz, qalxın gedin evizə
tüqəl elgə sevinsin. (elgə: ellik. millət). -tükəl yazuq silinsin, түkəl elgə sevinsin. (tükəl: tamam. bütün). (yazuq: günah).	

tüqəl yazuq silinsin . (tükəl: tamam. bütün). (yazuq: günah). -tükəl yazuq silinsin, түkəl elgə sevinsin. (elgə: ellik. millət)

tüqətmək . **tükətmək**. səpiləmək. -**bolca түkətmək, xəşləmək**: səpiləmək.

tüqüm çəki . **düğüm**. çözülməmiş yeri

tüqün çözülməz -min qayğı, bir işgili çözməz. (**qayğı**: niyərançılıq. nigərançılıq) (qayğı yesən əridər, **düğün** çözülməz qalar)

tüqünə dönsün . (**düğünə**: toya). -olsunki düyünlər boşalıb, düğünə dönsün. (**olsunki**: kaşki). (**düyünlər**: çətinliklər).

tülbərcin . **dülbərcin**. üçgül. üçqulaq.

tülqü -**tülkü var arslan boğur**, qorxaq var arslan doğur.

tülqü quyruq buğları -**tülkü quyruq buğları**. (goran buğu). (şislər dilindən)

tülqü özün ölüyə vurar-tülkü özün ölüyə vurar. (**ölüyə vurar**: özünü ölmüş kimi göstərir)

tülqüyü -**tülküyü nallayan**. (çox zirək)

tüm yoqluğun kölgəsi -sənki yoxsan, sinəm dartılır, könül sıxılır, **tüm yoxluğun kölgəsi üstümə yığılır**.

tümün batıran -**tümün batıran, batıb qalar**, yarı batıran yeğ çıxar. (**yeğ çıxar**: aparar)

tünəni demə, büyüni de -ləpəni demə düğünü de, **dünəni demə, büyüni de**.

tünqə . **tüngə. tingə. tələ**. -**tüngəyə düşmək: tingəyə düşmək**: təliyə düşmək.

tünqəyə düşmək . təliyə düşmək. (**tüngə: tingə. tələ**).

tünqüzün **tüngüzün**. gəcələr. -tüngüzün uyxu yox!, gündüzün dinci yox.

tünlük girifdarlıq. -yüzdə yüz deyən, **tünlüyə düşər**.

tünlüyüzdən . dam bacasından-**tünlüyüzdən ay göründü**, könlümüzə, car göründü. (**car** : ışıq).

tünüğü . qaranlığı. -seviş söğüşü bassın, **ısq tünüğü**. (**söğüşü**: nifrəti).

tünya baxışından . göz açısından . -çevrəndə sıxıntı yoxdur, sıxıntı **göz açısından** doğur.

tüpürcək -**tüpürcək üzə gəlmək**. (yaman sözlər eşitmək)

tüpürmək - **birbirinin ağzına tüpürmək**: birbiri yamanlamaq.

tüpürüb atmalı -nə çeynəyib utmalı, **nə tüpürüb atmalı**. (yaramaz uşaq)

tür tilərsən . **dür dilərsən**. -evrəni göz tapasan türdəşivi, **dür dilərsən** dənizin kökgün ara. (**evrəni**: dünyanı).
(**türdəşivi**: xuy yoldaşuvi). (**kökgün** : kökün. dibin. dərinliyin)

türədi . **türədi**. yerdən bitmə. yerdən çıxma. quduru. xuduru.

türkmən **türkmən. türkman.** böyük türk.

türq bayrağız yaşar -yaz bayramız qutlu, **türk bayrağız yaşar olsun**.

türq dili türk yolu -yoluzla diliz bir olsun, **türk dili türk yolu**.

türq yazdığın türkə qalar . **türk.** -**türk yazdığın türkə qalar**, tat yazdığın yada qalar.

türqəm deyir . **türkəm.** -**türkəm deyir**, rus bağırır, tat çağırır.

türqlər içrə . **türklər.** -kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, içdən doğulmuşuk **türklər içrə**, yad biləməz olmasa türklərin içrə.

türqlərin içrə . **türklərin.** -kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, içdən doğulmuşuk türklər içrə, yad biləməz olmasa **türklərin içrə**.

türqlügə: . **türklügə.** türkolojiyə. uçuq. uçmuq. uçmaq. cənnət. türklügə görə cənnət göydədir. qarşısı

tamu (cəhənnəm) yerin dibində. necəki təndirdə yerdə qazılır. (**türklügə**: türkolojiyə)

türqman **türkman. türkmən.** böyük türk.

türqün qara -**türkün qara baxdına tüpürüm.** (türklərə yönəlik ırqçı bir deyiş)

türqün türkdən -**türkün türkdən başqa** dosdu çoxdu

türlü түrlü gövü -bacaq dərək boyu var, **türlü түrlü gövü var.** (**dərək >qədər**) (**gövü**: xuyu)

türmələmək dəliyə tıxmaq. tutuqlamaq.

türtəş . **türdəş.** 1. cinsi bir. **1.** şəkildəş. bənzər. həm şəkil

türtəşivi . **türdəşivi.** xuy yoldaşuvi -**evrəni göz tapasan türdəşivi**, dür dilərsən dənizin kökgün ara. (**evrəni**: dünyanı). (**kökgün** : kökün. dibin. dərinliyin)

türülmək **dürülmək.** burulmaq. -**bitiki dürülmək**: 1. ölmək. 1. bir işdən uzaqlaşdırılmaq.

tüstü -nə yandıran, nə yaxan burda, **tüstü varsa gör nərədən.**

tüstü salıb korlayan . (**korlayan**: kor edən). -od yandırır yelləyən, **tüstü salıb korlayan.**

tüstü . (**tapmaca**). -anası qaraca, qızı qırmızıca, oğlu qıvrımca. (**kömür. od. tüstü**)

tüstüləmək . düdmək. - **gözündə düdmək**: burnunda düdmək. çox arayıb istər olmaq

tüstün düdsün. (**tutsun**: alışsın. yansın)-odun tutsun, **tüstün düdsün.** (**tutsun**: alışsın. yansın)

tüstüsü -**tüstüsü var**, odu yox. (sıxışı çox, butu yox). (**butu**: uğru)

tüstüsü -**tüstüsü çox**, istisi yox. (ağırlığı çox, oğuşu çox). (**ağırlığı**: zəhməti). (**oğuşu**: bərəkəti)

tüstüsü hardan çıxır -od harda yanır tüstüsü hardan çıxır.

tüşə qalxa . düşə. güclüklə.

tüşəlgəsi . düşəlgəsi. kəmpi. -**tutsaq, əsirlərin kəmpi**: toplama düşəlgəsi.

tüşənə buyruq . düşənə buyruq. enənə buyruq. olana buyruq. hər nə olur olsun.

tüşəni var ağlayasın . (düşəni: şəhidi). -nə ölüsü var quylasın, **nə düşəni var ağlayasın**.

tüşər olsun -sinər olsun, düşər olsun, qay qada ıraq olsun. (**sinər olsun**: nuş olsun). (**qay qada**: qada bala)

tüşqün qılıqlı . düşgün. yoxsul görünüşlü.

tüşqün . düşgün. yoxsul. əli dalı.

tüşqünü . düşgünü. -üz düşgünü: üzü çirkin.

-küçə qızı: küçə **düşgünü**. çoxun dışarda gəzən. -küçə cocuğu: küçə **düşgünü**. çoxun dışarda gəzən. -

küçə qadını: küçə **düşgünü** . çoxun dışarda gəzən.

-küçə süpürgəsi: küçələr **düşgünü**

tüşləmək . qabına, qapına (qapısına) salmaq. hər çeşit top oyununda topu tordan, qapıdan keçirmək. qol vurmaq.

tüşmana acıyan kəndisi yaralanır -yağıya ayqan, yaralqanu. (**ayğan. ayağan.** acıyan. rəhm edən). (**düşmana acıyan kəndisi yaralanır**).

tüşmanın təklügi . düşmanın. -**düşmanın təklügi**, doslara yara

tüşmanıvinkına . düşmanıvinkına. öcənkinə. -dosd ocağına odun qoy, öcənkinə suyun qoy. (**öcənkinə suyun qoy**: düşmanıvinkına su tök)

tüşmək . düşmək. əksimək. **1.** top atmaq. kəsilmək. rədd olmaq.

-**açığa düşmək**: işsiz qalmaq.

-**yola düşmək**: yola çıxmaq.

tüşmən yağı	. düşmən yağı . -kimsəkim aldı ürəkdə sən kimi düşmən yağı , saxlayanmaz, qurtaranmaz od düşən candan yağı.
tüşmən	. düşmən . qıcı < qıycı. yağı. -üzdə cici, dalda qıcı. (cici : əziz).
tüşməniyə	düşməniyə . qanlıya. -ağzın dolu qan olsada, qanlıya bildirmə. (içivi özgəyə vermə, bildirmə)
tüşsəmdə uzaq sevgilidən	-sevməkdə gözümlə qalmaq və artıq sevirəm mən, düşsəmdə uzaq sevgilidən sevgi kökün can yuvasında əkərəm mən. (can yuvasında : can evində)
tüşün -qonuş düşün	: danış sanış.
tüşüncə	. düşüncə . oylaş. –sizin oylaş mənim düşüncəm
tüşüncələr	. düşüncələr . - düşüncələr amaçları gözlətir. (gözlətir : kontrol edir).
tüşüncəli kimi qılın	. düşüncəli . -iş adamı kimi düşün, düşüncəli kimi qılın .
tüşüncənin özəyi	. (özəyi : canı). -uslu sevgi düşüncənin özəyi!. (uslu : məqul).
tüşüncəniz ola bilir	-yaşam, sizin düşmanınız olamaz, bıraq düşüncəniz ola bilir . (bıraq : ama. vəli)
tüşündür	. düşündür . anlat. izah ed.
tüşündüyü	- həp düşündüyü : usu başı. - usu başı yalnız gəzməkdə.
tüşündüyün yox	- düşündüyün yox , gördüyün düşün
tüşünən yar yarını	-yoxsa artıq, düşünən yar yarını , belə getməz, yıxılınca, ayılı!.
tüşünən	. düşünən . açıq başlı. anlayan. aydın.
tüşünmədən yoğun qulluq	. (yoğun : ağır). (qulluq : yükünüş. ibadət). -qanmazlıqdan yoğun yoxsulluq, qanmaqlıqdan yoğun varlıq, düşünmədən yoğun qulluq yox .

tüşünmədən . **düşünmədən**. içinmədən. içləmədən. -içinmədən eşitdigin söyləmə.

tüşünməklə yaşamaq -nə gözəlmiş adamlıqla, **düşünməklə yaşamaq**.

tüşünməmiş söz . **düşünməmiş söz**. oylamay aytı

tüşünməzlik **düşünməzlik**. -**düşünməzlik** köləlik doğar.

tüşürmək . **düşürmək**. əl aşağı etmək. endirmək.

tütəq . **tütək**. -kimisi qopuz, **kimisi tütək**, kimidə çalır qovalı.

tütmək **düdmək**. tüstüləmək. -**burnunda düdmək**: gözündə düdmək çox arayıb istər olmaq

tütməkilə . **düdməkilə**. bizləməklə. çabayla. səy ilə. -kiminkim olmaya yazusu onmaq, ani düdmək ilə zordur onarmaq. (**onmaq**: düzəlmək). (**onarmaq**: düzətmək)

tütüq qeyim . **düdük**. dar, güdə geyim

tütüq . içiboş.

tüz tuxum -**düz tuxum olmayan**: alaca biri.

tüzəlmək . **düzəlmək**. yola gəlmək. başa düşmək.

tüzəlməz . **düzəlməz**. yonqalmayar. -kim ilqar savın umarsa kişidən, **ürəyi yonqalmayar heç dərdədən**.
(**ilqar**: bəfa (**savın**: sözün)).

tüzən bağı . **düzən**. disiplin.

tüzən götürməz . **düzən götürməz**. çəkiyə gəlməz. ölçüsüz.

tüzən uymaq . **düzənə uymaq**. çəkiyə gəlmək. ölçüyə gəlmək.

tüzənə qoymaq . çəkiyə qoymaq.

tüzənlə	-bir düzənlə yerindən edmək: ayağın altına qabıq qoymaq.
tüzəsil	. düzəsil. huquqi.
tüzəsiz	. düzəsiz. həqsiz. -üstünə oturmaq; düzəsiz yiyələnmək. üstünə yatmaq.
tüzətmək	. düzətmək. düzmək. –bu mıncıqlarla kərəki düzün .
tüzqün	-düzgün adı düzlük daşımır, düzgünük var, düzlüğü daşlır.
tüzqünük var	-düzgün adı düzlük daşımır, düzgünük var , düzlüğü daşlır.
tüzlüğü daşlır	-düzgün adı düzlük daşımır, düzgünük var, düzlüğü daşlır .
tüzmək	. düzmək. düzətmək. –bu mıncıqlarla kərəki düzün .
tüztaban	. düzdaban. uğursuz.
tüztə ceyrana	-atdım atana, dəğdi kotaba, suda balığa, düzdə ceyrana . (tapmaca). (ıldırım) ⁷⁷
tüzü, yaramaz	-yazan əğri, düzü, yaramaz (düzü, əğri yazan, yaramaz).
tüzülmüş, döşənmiş daşlar	-dərə daşlar: düzülmüş, döşənmiş daşlar
tüzümüzdə əğilir, əğriliyə	-şaxda işlir sümüyümdən iliyə, düzümüzdə əğilir, əğriliyə .
tüzün tapması güc	- düzün tapması güc , saxlaşın qolay.
tüzün -düzün ola	ağın ola. həlal ola. sağal ola
uc uca qaynaq	. dəmir zolağların uc uca qaynaqlanması.
uc uca yetişmək	. ancaq yetişmək. -gəlir gediri uc uca yetişmir .
uc vermək	. uc vermək.

uca boyun allıq donda . (**allıq:** ala. qırmızı). -salxım saçlı, qılça belli sevgilim, öglə çağı çıx kövşənə görüm bir, çağım keçir verməz mənə qardaşın, **uca boyun allıq donda süzüm bir.** (**süzüm bir:** sezim bir. gözaltı baxım bir).

uca dağın -**uca dağın, böylə qarı.**

uca qışının -**uca kişinin** könlü alçaq (olur)

ucadan -**ucadan desən özgə eşidər,** duvara desən, qapı eşidər.

ucadır başın sənin . ucadır. -**ucadır başın sənin,** neçədir yaşın sənin, dən düşüb saçlarına, haçan bitər yasın sənin.

ucsuz bucaqsız . sınırsızca geniş.

uctan uca . **ucdan.** başdan başa.

ucu ortası bəlləməmək . hardan tutmağın, başlamağın kəstirəməmək, bəliertəməmək.

ucu uzun evrən . çox nərsə görülcək dünya.

ucu . sonu. - **ucu** bura çatar. sonu bura çatar

ucub olmaq . səbəb, bais olmaq

ucubu . baiskarı. səbəbkarı.

ucubundan . ucundan. əlindən. səbəbindən. -yoxsun gəzib nisgil əlindən küyən. (**yoxsun:** möhtac). (**küyən:** yanan). (möhtac dolanıb həsrət ucundan yanan).

ucun qaçıрмаq . (**itirmək**). iş içində çıxılmaza düşmək.

ucundan . əlindən. ucubundan. səbəbindən. -yoxsun gəzib nisgil əlindən küyən. (**yoxsun:** möhtac). (**küyən:** yanan). (möhtac dolanıb həsrət ucundan yanan).

ucunu qaçırmaq -**ucunu qaçırmaq**. (işlər əldən çıxmaq)

ucunu tapmaq . qılığın bulmaq.

ucuz atlatmaq. (qolay sıyırmaq, qutulmaq, atlatmaq).

ucuz kimdən gözləmə -sıyaq dəyəri çoxdur, **ucuz kimdən gözləmə**. (sıyaq: sədaqət)

ucuza baxmaq . ucuza çıxmaq.

ucuza çıxmaq . ucuza baxmaq. ucuza çıxmaq.

ucuzluğa gedmə -uzun alıb **ucuzluğa gedmə**.

uçan quşada -**uçan quşada** borcu var! (çox boşludu).

uçan quşdan -uçan quşdan kömək ummaq. (çıxmaza düşmək)

uçan quşu kim tutacaq bəllənməz -sevgiz əlizdəykən dərək biçin, **uçan quşu kim tutacaq bəllənməz**. (dərək: qədir. qiymət)

uçanlara . köçənlərə. ölənlərə. -**uçanlara dalmasın könül**.

uçara atmaq . uçmaqda olana ox atmaq.

uçqur çözmək . tuman bağın açmaq.

uçquruna sağlam . namuslu. iffətli.

uçmaq . **uçuq. uçmuq**. cənnət. türklügə görə cənnət göydədir. qarşısı tamu (cəhənnəm) yerin dibində. necəki təndirdə yerdə qazılır. (**türklügə**: türkolojiyə)

uçmiqimiş . cənnətimiş. -bilgisizlik necə kef çəkməli bir uçmiqimiş, heyf ola gec bu bilik düşdü bizə. (**bilgisizlik**: xəbərsizlik).

uçmuq . **uçuq. uçmaq.** cənnət. türklügə görə cənnət göydədir. qarşısı tamu (cəhənnəm) yerin dibində. necəki təndirdə yerdə qazılır. (**türklügə:** türkolojiyə)

uçmuş duvarı -**o isti könül, uçmuş duvarı,** keçmiş sevgidən, çökmüş nə varı. (**çökmüş:** batmış)

uçub -yaya gəlib, yel kimi əsib, **quş kimi uçub.** (**yaya:** yerdə. piyada)

uçuq . uçmuq. cənnət. -tamu qapısı bir, **uçuq qapısı min.** (**uçuq:** uçmuq. cənnət)

uçuq öküzü . cənnət öküzü. içi arın, başı pozuq.

uçuq . **uçmuq. uçmaq.** cənnət. türklügə görə cənnət göydədir. qarşısı tamu (cəhənnəm) yerin dibində. necəki təndirdə yerdə qazılır. (**türklügə:** türkolojiyə)

uçuran . 1. (salıq, xəbər uçuran). casut. casus. imçi. xəbərçi. 1. qızbaz. arvadbaz. 1. uyuşdurucu. müxəddirə.

uçurtdu . unutdu. - tapşırıqın uçurtdu. (**tapşırıq:** təklif. məşq).

uçurtu . yalan xəbər. şayiə. -**qoğuş uçurmaq.** ilgililərin nə deyəcəkləri, edəcəklərin öyrənmək üçün uçurtu yapmaq.

uçurumdur -pitiksiz evrən, **uçurumdur.**

ufaq ufaq . bala bala. azar azar. kiçik kiçik.

uqr ola . **uğr ola:** xeyr ola. -varlı geysə ellər deyər qutluqlar, yoxsul geysə, **hardan tapdın uğr ola.** (**qutluqlar:** sağlıqla geyəsən).

uqr . **uğr.** şans. -keçmişə yarışıtmağa uğr olmaz. (**yarşıtmağa:** cübran etməyə).

uqra söylənən -**uğra söylənən:** zikri xeyr olunan.

uqraşdıq qadaya . **uğraşdıq.** (**qadaya:** bəlaya). - yavuz işdən **uğraşdıq qadaya.** (**yavuz:**yaman).

uqru açıq . **uğru açıq**. yolu açıq. şanslı. taleli.

uqruna **uğruna**. onuna. onğuna.

uqur qapında yatsın -uğur qapında yatsın. (yamanlıqdan ıraq qalasan).

uqur sizə **uğur sizə** üzüz gülə. gülər üz olasız. gül üzüzə. xoş salıq olasız. xoş xəbər olasız

uqur söylə **uğur**. dadıg söylə

uqur söyləməz -**uğur söyləməz**. (**uğur**: xeyir). (solağızlı. şum söyləyən.).

uqur söyləməz . **uğur**. -ağzı qara. uğursuz ağız. **uğur söyləməz**. (**uğur**: xeyr)

uqurlamaq . **uğurlamaq**. yola salmaq -yola çıxanı uğurlamaq, yola salmaq: yolçu edmək.

uqurlar . **uğurlar**. istiqbal edər. -sevməyini bacaran, **yaxşılığı uğurlar**.

uqurlu yaşam sırrılar -**uğurlu yaşam sırrılar** -yarı yemək, iki qat yerimək, üç qat gülmək, sonsusuzun sevmək.

uqurlu **uğurlu**. yağın: xeyirli. -yoğun olsa, ıraq olsun, yağın olsa, yaxın. (**yoğun**: çətin. güc). (**yağın**: uğurlu. xeyirli).

uqursuz ağız . **uğursuz**. -ağzı qara. **uğursuz ağız**. uğur söyləməz. (**uğur**: xeyr)

uqursuz çağ . **uğursuz**. işlərin kötü getdiyi çağ.

uqursuz əl əli soğuq.

uqursuz . **uğursuz**. düzdaban

uqursuz . **uğursuz**. üzüntülü.

uqursuzluq carçısı . **uğursuzluq**. - qıtlıq **uğursuzluq carçısı**: kəmlik heçin açıqlığa, sərbəsliyə götürməz.

ulam ulam . taxım taxım. topar topar. quruh quruh. sürü sürü.

ulaşan yara yetirsün bu saluq, yolda qalmış gözləri "yarın" ölüb. (**ulaşan**: çıxırıb bağırır). (**saluq**: xəbər)

ulaşan . çıxırıb bağırır

ulaşmaq . çıxmaq. – burdan hara **ulaşır**.

ulşub ərən börləyu . qurd kimi ulaşdı.

ultuz yeli . **ulduz**. quzey yeli

ultuzlar yansın -**ulduzlar yansın**, ay parlasın, danyeri ağarsın, günəş saçsın.

ultuzlar **ulduzlar**. **tapmaca**. -atamın bir donu var qatlanmaz, içi dolu əşrəfidi sananmaz. (**tapmaca**). (**göy-
ulduzlar**)

ulu orta . hər nə olursa. açıxdan açığa.

ulu ülüşü . böyük bölüyü. böyük qisməti. çoxu. -yaşamın **ulu ülüşü** yuxuya gedir.

ulu yerə gedər -ulu yol **ulu yerə gedər**, kiçik yol dağ ara itər. (**dağ ara itər**: dağlıqda itər)

ulu yol -**ulu yol** ulu yerə gedər, kiçik yol dağ ara itər. (**dağ ara itər**: dağlıqda itər)

ulum ulum çəkmək -**ulum ulum çəkmək**. (qurdların aralıqsız ulamaları).

umacağım yox -**hiç umacağım yox**: umrumrun təkinə. mənə nə. nəyiməki. daşsağımaki.

umaçı kimi . xoxan kimi. qorxun, çirkin.

umanc . umud. -umanc yoxdu, biraq ərinc var. (**biraq**: amma). (**ərinc**: ehtimal)

umat -umat gəlsə: şansı gətirsə. -umat gəlsə deyil boşa, gəlsin açıq gəlsin xoşa. (**deyil boşa**: nədənsiz, havayı deyil)

umayı yatmış: baxtı yatmış.

ummadığın daş baş yarar . kiçi nərsələrdə ola ki böyük etgilər yapa.

umrumrun təkinə. hiç umacağım yox. mənə nə. nəyiməki. daşsağımaki.

umsuq umudsuz. naymıd. məyus.

umtuğuca . **umduğuca.** usu sıra.

umud evrəni . umud dünyası. umutdaki dirənişi xoş göstərən söyləş.

umuddur daldığın dərək . (**umuddur:** həvəsdır). -yaşam bir soluqdur aldığın dərək, bir qəfəsdır qaldığın dərək,
bir umuddur daldığın dərək. (**soluqdur:** nəfəsdır) **umuddur:** həvəsdır (**dərək:** kadar)

umudsuz **umudsuz.** umsuq. naymıd. məyus.

umuqları arzuları . (**umuqları:** gözləntiləri). -umuqları arzuları daşa dəğmiş.

umulmay . (**umulmay** < > **umulmaz**). sürpiriz. **-umulmayım var:** sürpirizim var

umut . **umud.** -sevgi varsa, **umud özü gələr.**

umut hər nəyə umut -unut hər nəyi unut, **umut hər nəyə umut**, başına buyruq, kəndinə uyruq, gələn savılar, keçən
sovular. (**başına buyruq:** özüne hakim) (**uyruq:** tabe). (**savılar:** keçər). (**sovular:** yaddan çıxar)

umutları, dadları -**umutları, dadları** ağıya dönmüş

un tay -**un tay olub saqqalımız.** (sakalı ağarmış).

unab . razıyam. -tamuğ odiğə unab, ayraş odiğə unaman. başım barurqa cıdamən, uzaqlıqə cıdaman. (cəhənnəm oduna
raziyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm). (**ayraş:** hicran)
(**cıdamən:** dözərəm). (**cıdaman:** dözəməm).

unaman . razı olamam. -tamuğ odiğə unab, **ayraş odiğə unaman**. başım barurqa cıdamən, uzaqlıq cıdaman.
(cəhənnəm oduna razıyam, ayrılıq oduna yox, başım gedərsə dözərəm, sənin gedməyüvə dözəməm).
(**ayraş**: hicran) (**unab**: razıyam). (**cıdamən**: dözərəm). (**cıdaman**: dözəməm).

undanı unut -**undanı unut**, dadıranı dadıt.

unudardın belə tez -nə bileydım **unudardın belə tez**, sevməseydım səni heç böylədə gec.

unudulmaq . adı batmaq.

unum quru -**unum quru** duzum quru nə dərdim. (çiğim yox)

unun ələmiş ələyin asmış . artıq qalan yaşında önəmli yapacağı iş qalmamaq.

unut hər nəyi unut -**unut hər nəyi unut**, umut hər nəyə umut, başına buyruq, kəndinə uyruq, gələn savılar, keçən
sovular. (**başına buyruq**: özünə hakim) (**uyruq**: tabe). (**savılar**: keçər). (**sovular**: yaddan çıxar)

unutan **unudan**. yadsıyan.

unutdu . uçurtdu. - tapşırıgın uçurtdu. (**tapşırıq**: təklif. məşq).

unutmadan unut sən -sevmə uzun heç nəyi, ol unutar! **unutmadan unut sən**.

unutmağı -yaşamda çəkinməyi öyrəşməliyik, **necəki unutmağı**.

unutmağı bilməli -sevməyini bacaran, **unutmağı bilməli**.

unutmaki indin -**unutmaki indin** son duraq deyil.

unutmaq yadsımaq.

unutmaq . usundan çıxarmaq. başından çıxarmaq.

unutmaq . başdan çıxarmaq.

uruş əri	. vuruş əri döğüş əri.
us almaz	. ağıl almaz. inanılacaq kimi olmayan.
us çəqməz	. s çəkməz. ağıl çəkməz. us dışı. ağıl dışı. ubaş açmıyacağı almıyağı nərsə.
us dəngəsi	- us dəngəsi pozuc . (şasırdıcı işlər yapan). (dəngəsi : tərəzisi)
us ərdirəməmək	. ağıl çatdıramamaq.
us qutusu	. ağıl qutusu. düşünüb güclüklərə az çox yol göstərən kimsi.
us puldan	-yürüş dondan irəli, us puldan . (yürüş : qılış. davranış). (us : huş . ağıl)
us tışı	. us dışı . ağıl dışı. us çəkməz. ağıl çəkməz. baş açmıyacağı almıyağı nərsə.
us var	- us var , üz var. burda anlamayacaq nə var.
usa gəlməz	- usa gəlməz başa gəlir. (umulmadıq nərsələrlə qarşılaşmaq).
usağa	. məntiqə. -yaşam ürəklə gedir, beyin qalır arada. (yaşam usağa uymaz).
usandıran	. can sıxan. bıkdıran.
usandırıcı	iftizah. - ucadan sıçıb birdə yayır o yan bu yana. (pox üstünə pox yağdırır. usandırıcı adam.
usanmaq	. cana gəlmək. - bıkıb usanmaq , cana gəlmək : yaxa silkmək.
uslu başlı	. adam kimi
uslu gördüğün	. (uslu : ağıllı). -uslu gördüğün, axmaq duyduğun söylər. (duyduğun : eşitdiyin, istədiyin)
uslu huşlu	. dərlitoplu. ağırbaşlı.
uslu sevgi	. (uslu : məqul). -uslu sevgi düşüncənin özəyi!. (özəyi : canı)

uslu yavaş	. ağır axsaq.
usluqla dəlilik	. (usluqla :ağıllılıq). - usluqla dəlilik , aydınlıqla dumanlıq, iyiliklə kötülük, yanılıqla qanıqlıq birbirin göstərir. {dumanlıq (kölgəlik)}
usu almamaq	. usu çəkməmək. inanmamaq.
usu başı	. həp düşündüyü. - usu başı yalnız gəzməkdə.
usu çəkməmək	. usu almamaq. inanmamaq.
usu durmaq	. şaşa qalmaq.
usu ərmək	. anlaya bilmək.
usu gedmək	. huşdan gedmək.
usu kəsmək	. nərsənin olabiləcəyinə inanmaq
usu kəsmək	. usu yatmaq. qanıqmaq. qane olmaq. anlamaq.
usu qılığı	- usu qılığı yerində olmayan : dəngəsi pozuq.
usu sıra	. umduğuca.
usu yatmaq	. usu kəsmək. qanıqmaq. qane olmaq. anlamaq.
usun qatmaq	. başın pozmaq. dəlirtmək.
usuna qoymaq	. qərar vermək.
usuna qoymaq	. qərar vermək.
usundan çıxarmaq	. başından çıxarmaq. unutmaq

usunu çəlmək . yanıltmaq. (**çəlmək**: çalmaq)

usuva . ağılva. -tanınmadığın yerdə üstüvə, **tanındığın yerdə usuva dəğər verilir**. (**üstüvə**: geyim keçimivə).

uşağa yüz ögrət -**uşağa yüz ögrət**, gördüyün deyəcək.

uşağının kimliyinə övün -atavın kimliyinə ögünmə, **uşağının kimliyinə övün**. (**övün**: sevin)

uşaq böyütmək -**uşaq böyütmək**, daş çeynəmək. (**daş çeynəmək**: çatındır)

uşaq -az ye **bir uşaq tut**. (**uşaq**: nökər)

uşağın dadı -**uşağın dadı** poxundadır. (uşağın kiçik yaşda dərdi az olar, böyükdən sonra dərdi də böyüyər).

uşaqları quzu -**uşaqları quzu kimi böyütməyelim**, ilərini, qoyun kimi güdməsinlər.

uşaqlı -**uşaqlı** ev səssiz olmaz.

uşaqlıq -**uşaqlıq** daşa yazılır, ondan qalan yaşa. (**qalan**: sonrakı). (uşaqlıq başdan silinməz)

ut olmasa -qaynamaz qazan, od olmasa, tərləməz kişi **ut olmasa**. (ut: həya)

uta biləsən -bir tikə götür **uta biləsən**.

utamamaq . (yeyəcəği). boğazına durmaq. boğazına tıxılmaq.

utan kim ola -sonu görünməz, **udan kim ola**.

utan utanmazdan -**utan utanmazdan**, qorx qorxmazdan. (utanmaz bildiyyin elər, qorxmaz görmədiyin. (görmədiyin elər: sonucu nə olacağın elər)

utanc . pozum.

utancağlar -**utancağlar** oynamaz.

utancından yerə girmək . utancından yerə keçmək. çox utanmaq.

utandırmaq . üzünü qara çıxarmaq. məhcub etmək

utandırmasın -**tarı utandırmasın.** (bir işə qalxanlara başarı diləyi)

utanmaq -**çox utanmaq:** yerə keçmək.

utanmaq . pozunmmaq.

utanmaz -utan utanmazdan, qorx qorxmazdan. (**utanmaz bildiyyin elər**, qorxmaz görmədiyin. (görmədiyin elər: sonucu nə olacağın elər)

utanmaz . alın damarı çatdaq. üzün suyu tökülmüş. bihəya.

utlu . qapalı. həyalı.

utuna qısılmaq . vicdanı qoymamaq, icazə verməmək

utuzuz . çıxdacız. ziyanız. zərəriz

uyqulanmaq . baş tutmaq.

uyqun düşmək . yaxışıq almaq. yerində olmaq.

uyqunsuz uyuqsuz. dərmə çatma. hər gələ. gəlişigözəl yapılmış.

uymal güclər . qara güclər . (**uymal:** avanal. mütəssib).

uymayan yerə yanlış -sənə uymayan yerə yanlış yer, çaba göstərməyib yalnızlığa yeğ demə

uymuş durur . (**uymuş:** yatmış). -kim ivər, şeytanə ol uymuş durur, olki istəknə irür, küymüş durur. (**ivər:** tələsər).
(**irür:** çatar). (**küymüş durur:** yanmış olur)

uyruqçu . məsləhətçi

uyturmaları	. uydurmaları . -kor baxıcıların uydurmaları .
uyuqsuz	uyqunsuz. dərmə çatma. hər gələ. gəlişigözəl yapılmış.
uyuma	. donuq xəyal. -heykələ inanan, uyuma batar. (uyuma : donuq xəyala)
uyuşdurucu ögələr	. duyumları uyuşduran ögələr, maddələr.
uyuşdurucu	. uçuran. müxəddirə.
uyuşuq	. ağır qanlı. aldırılmaz. gəvşək.
uyuşuq	. ağır qanlı. yuxulu.
uyuyrmuş	- uyuyrmuş , yuxusun görmüş.
uz qaz	-az qaz uz qaz boyunca qaz. (uz : çox)
uz söylə	yararlı sözlə. -az söylə, uz söylə .
uzağı gör	- uzağı gör , ayaq astına göz tikmə. (ayaq astına : ayaq altına).
uzaq yol	- uzaq yol , azıq yox. (azıq : yemək, qəza)
uzaqda minim	-uzaqda minim olunca, yaxında birim olsun.
uzaqda yaxında	. ötədə bəridə. o yanda bu yanda.
uzaqlara gedmək	. sözdən, qonudan çıxmaq.
uzanıb baxma	- uzanıb baxma , bir donbalağ aş, hər nəyi yerində görürsün.
uzansa gecəm belə	- uzansa gecəm belə , günortıya yatsam belə, yuxuma girsən belə, görmək istəməm səni.
uzay gəmisi	. səfıneyi fəzayi.

uzlaşdırmaq . aralarını bulmaq. barışdırmaq.

uzlaşmaq . barışmaq.

uzluq əl . bacarıqlı əl.

uzun alıb -**uzun alıb** ucuzluğa gedmə.

uzun ayaq -güdə yorqan, **uzun ayaq**

uzun ayaq uzun yorqan -**uzun ayaq uzun yorqan**, quruq bulut çöl çorqan. (**quruq bulut**: yağışsız bulut).
(**çorqan**: çor basmış yer)

uzun boylu . sırtı kimi.

uzun danışmaq . fuzulluq etmək.

uzun daruq . (**daruq**: dar). -**uzun daruq**, incə yollar. (**daruq**: dar)

uzun kərvan sürər gedər -**uzun kərvan sürər gedər** gündüz gecə.

uzun ömür arzusu -tarı gecindən versin. (**uzun ömür arzusu**)

uzun yaşar -sevəgən kişi, **uzun yaşar**.

üç ay qış, doqquz ay qəmiş -təbrizdən demiş, **üç ay qış, doqquz ay qəmiş**

üç boyutlu . canlı kimi göstəriş.

üç küfür bir tükür -**üç küfür bir tükür**, getdiyi üçün çox şükür

üç otuzunda . böyük oğlan.

üç yuxarı, beş aşağı . bir az arayla. -**üç yuxarı, beş aşağı** tutarın kəşidilər.

- **üç yuxarı, beş aşağı** dolaşır nə yapacağını bilməyib gəzişmək.

üçə beşə baxmamaq . alverdə keçinmək.

üçqulaq . üçgül. dülbərcin.

üçgül . üçgül. üçqulaq. dülbərcin.

üləştiri . böləştiri. **-əşit üləştiri:** əşit böləştiri. bərabər təqsim.

üləştirimi . böləşdirimi. təqsimi. **–tarı üləştirimi:** gözlənilmədən gələn yardım, kömək.

ümidini kəsmək . artıq ummaz olmaq.

ümit **ümid.** **-ümid** qaranlıda olan bir bacadır görə bilsən.

ümitə **ümidə.** -hər nəyivi **ümidə bağlama.**

ümiti **ümidi.** -olanı qoyub **ümidi** güdmə.

ümitlə -yaşam dirəyi canın dayağı, **ümidlə olur.**

ümüd qırılmaz -axar çaylar dayanmaz. (**ümüd qırılmaz**)

ümüt kəsilməz . **ümüd.** -can çıxmazın **ümüd kəsilməz.**

ümüt quşu ölər oldu -**ümüd quşu ölər oldu**, arzu bağı solar oldu, qəm altında qalar oldu, sönməz oda salan qara (**qara:** tiryək)

ün salmaq . şöhrətlənmək.

ün tünsüz . səs səmirsiz. -ağlayanın, silən olmadı göz yaşın.

ün yapmaq . ad yapmaq. tanınmaq.

ünü sarsılmaq . etibarını, adı pozulmaq.

ünü -yersiz ünü olmaq, adlanmaq: adı olmaq.

ürəgindən gəlməmək. dili gəlməmək. dili varmamaq.

ürək tutan . 1. doyuran. 1. ürək çəkən. sevilən.

ürək vermək . cəsarətləndirmək

ürək açıcı . üzü sıcaq. yol verici.

ürək bağı, qapılı olar-sevgiyə bağlı ürək qapısı, döyürsə biri açılı olar, yurd salıb oturmaq üçün, **ürək bağı, qapılı olar.**

ürək çəkən . ürək çəkən. sevilən. ürək tutan.

ürək dolu, nə çətinmiş yaşam yolu -üstümə yürür gecələr, **ürək dolu, nə çətinmiş yaşam yolu.**

ürək istər -ürək istər, baş gedməz. (**baş:** ağıl)

ürək itirən - ürək itirən, nəyi qalmaz. (**ürək:** cürət). (batar)

ürək qarası . ürək. üzücü peşmanlıq.

ürək səsin -ürək səsin yansıtan sözlər. (**yansıtan:** əks edən)

ürək -ürək töründəki baş, açılmasın. (ürək başındakı yara açılmasın).

ürək . can evi

ürəqi keçmək . tam uykuya dalar kimi olmaq.

ürəqi ovcunda olmaq . hövl basmaq. könül dalqınlığı keçirmək.

ürəqin çəkmək -birinin qalması üçün yalvarma, sənə qonuşmağa gücləmə, **ürəgin çəkmək üçün dəğişmə.**

ürəqizə damla damla umut . ürəgizə. -ürəgizə damla damla umut, günlərizə min dadlı mutluluq. (**alqış**)

ürəqlə -yaşam ürəklə gedir, beyin qalır arada. (yaşam usağa uymaz). (**usağa**: məntiqə)

ürəqlər acısı . ürəklər. acındıracaq, acı verəcək nitəlikdə olan, üzücü, toxunaqlı, qoyqun durumu bəlidir.

ürəqlərdə yatqıman -sevgi olub **ürəklərdə yatqıman**

ürəqli **ürəkli**. tavqal. tovqal. odlu. iti. -**tavqal kişi** dağ oyar.

ürəqsiz adam . **ürəksiz adam**. 1. qorxaq. 1. acımaz, rəhmsiz biri.

ürəqsiz . **ürəksiz**. dabansız. qorxaq.

ürəqtən . **ürəkdən**. arın duyqularla, sevgiyə.

ürəqtən oxlanmaq . **ürəkdən**. düz ortasından vurulmaq.

ürəqtən ürəyə -**ürəkdən ürəyə** güh var. (**güh**: yeraltı lülə, yol)

ürəyi açıq . qayqısız.

ürəyi cızlamaq . çox acımaq.

ürəyi çorlanmaq . ürəyi yanmaq. ağrımaq. azarınmaq.

ürəyi dar . içi çapıq sıxılan. dəğmə düşər.

ürəyi dəlik . çigli. acılı. dərdli.

ürəyi dildə . danışdığı ürəkdəndi. gizlisi, sırrı sözündədir

ürəyi əzilmək . birdən aclıq duymaq. ürəyi gedmək.

ürəyi gedmək . içi əzilmək. acıgır kimi olmaq.

ürəyi gedmək . könül axmaq. könlü etgiləmək, çəkmək. könül aparmaq.

ürəyi gedmək . ürəyi əzilmək. birdən aclıq duymaq.

ürəyi gen . içi gen. dinc. hər nəyi özünə almıyan.

ürəyi qabarmaq . ürəyi bulanmaq.

ürəyi qalxınmaq . həyəcanalanmaq. dalğuşmaq. dolğuşmaq

ürəyi qalxmaq . içi qabarmaq.

ürəyi qararmaq . ürəyinə qaramsarlıq çökmək. (**qaramsarlıq**: bəbinlik)

ürəyi sərinləmək . ürəyi soğumaq. üzünütüsü bir az qoymaq.

ürəyi sıxılmaq . içi darılmaq. darıxmaq.

ürəyi sızlamaq . çox acımaq.

ürəyi şişmək . çox acı duymaqdan üzülmək.

ürəyi tutuq . qayqılı

ürəyi tükənmək . dildən düşmək. nərsəni anlatmaq üçün çox yorulmaq.

ürəyi yağ bağlamaq . isənilən nərsənin edinməsindən çox sevinmək.

ürəyi yanmaq. 1. çox acınmaq. 1. ürəyi çorlanmaq. ağrımaq. azarınmaq.

ürəyi yaralı . çiləli.

ürəyi yufqa . acını çəkəməyən.

ürəyim yolda -kimsəni gözləmirəm, **ürəyim yolda qalsada**.

ürəyin tökmək -**ürəyin tökmək**& ürəyin boşaltmaq. ürəyin açmaq. ürəyin deşmək. üzüntülərini dışa vermək.

ürəyindən gəlmək. içindən gəlmək

ürəyinə enmək . ansızın ölmək

ürəyinə işləmək . için yemək. dilə gətirməyib içi acınmaq.

ürəyinə qar yağmaq . qısqanlıqdan üzülmək.

ürəyinə od düşmək . ürəyi yanmaq.

ürəyinə su səpmək . bir üzücü olayın nədəni arada qalxmaq

ürəyini dəlmək, deşmək . çox acı vermək.

ürəyini tutmaq. aclığı önlənmək, qabağına daş salmaq.

ürəyinin yağı ərimək . çox üzülmək.

ürəyivə quşqu dammasın -könlünə güdü sızmasın. (**ürəyivə quşqu dammasın**).

ürqməyən . **ürkməyən.** yılman. -. -təpidən yılman, tufandan qorxman. (**təpidən:** firtınadan).
(**yılman:**ürkməyən)

ürqütmədən sayılmaz . **ürkütmədən.** çox qalabalığı anlatır.

üsqüqcə . **üskükcə. yüksükcə.** azca.

üst qol . qaraca. bazu.

üst üsdə . demək olar ki.

üst üstə . hamısı bir arada.

üstə çıxmaq . suçlu olubda gileyçi yerinə keçmək.

üstə vermək. artıǵına vermək

üstələmək . alt etmək. yenmək. qələbə çalmaq.

üstələnmək . alt olmaq. yenilmək. məğlub olmaq.

üstənməz . üstənməz. yıǵanmaz. öhdələnməz

üstözingə dik qarasan . (üstözingə: kəndindən üsdə). (**qarasan:** baxsan) -**üstözingə dik qarasan, tozarsan**, sığ qılsan, asta asta ozarsan. (**üstözingə:** kəndindən üsdə). (**qarasan:** baxsan), (**tozarsan:** yox olarsan). (**ozarsan:** ucarsan. ucalarsan). (kəndindən yuxarıya dik baxsan, yox olarsan, sayqı ilə baxsan, gündən günə ucarsan).

üsttən almaq . **üstdən.** yuxarıdan danışmaq

üstü qabal -**altı kaval, üsdü qabal.** (içi boş, üstü şişik). (**kaval:** boş). (**qabal:** şişik)

üstü qalay . (**qalay:** **qolay.** pis. aldatıcı görünüş). -altı alay, üsdü qalay. (**alay** (< **al**). kələk. əğrib. giriz. gizir. girişim. duzaq).

üstü şişik -altı kaval, üsdü qabal. (**içi boş, üstü şişik**). (**kaval:** boş). (**qabal:** şişik)

üstü . uğraǵı. -**yol üstü:** yol uğraǵı. - **yol uğraǵı** bizə bax.

üstü . yuxarısı. –bu qatın **yuxarısı**

üstümə yıxılır -sənki yoxsan, sinəm dartılır, könül sıxılır, **tüm yoxluğun kölgəsi üstümə yıxılır.**

üstümə yürür gecələr -**üstümə yürür gecələr**, ürək dolu, nə çətinmiş yaşam yolu.

üstün çıxmaq basqın çıxmaq. qalib çıxmaq

üstün görü. üzdən görü.

üstündə qalmaq . artırmada qazanılan para. (**artırma**: müzayidə, alıcılar arasındakı yarışmaya dayanıb ən yüksək tutarı sürənə malın verilməsiylə bitən satış, açıqartırma).

üstündədir . öhdəsindədir.

üstündəki hacı -ya dəvə ölər ya dəvəçi ya **üstündəki hacı**.

üstündən axmaq . 1. üstündən tökülmək. üstündən bəs bəlli olmaq. 1. dediyinin, göstərdiyini yalan olduğu alayla anlatır. götüyə yaraşır.

üstündən atmaq . nərsəni özünə ödəv etməmək. başdan eləmək. başdan atmaq

üstündən su içmək . ödəvin (aldığın) geri verməmək.

üstündən suda içərlər -yeməyənin malın yeryib, **üstündən suda içərlər**.

üstünə almaq . sırtına almaq. iş edinmək. öhdələnmək.

üstünə almaq . 1. alqımaq. alqınmaq. öhdəsinə götürmək. 1. ödəv edinmək. özünə vəzifə bilmək.

üstünə basmaq . 1. suç üstü yaxalamaq. 1. düz ərkə vurmaq. (**ərkə**: **ərkə**, amaca)

üstünə düşmək . bir işin dalısın tutmaq.

üstünə gül qoxlamamaq . əşinə dönüklük etməmək.

üstünə qar yağar yaddan çıxar. -iş qalsa üstünə qar yağar, köz qalsa üstün kül alar. (**üstünə qar yağar**: yaddan çıxar)

üstünə qoymaq . artırmaq. qatmaq. -**üstünə qoyub** dedi.

üstünə otumaq -**üstünə otumaq**: üstünə yatmaq. düzəsiz yiyələnmək. (**düzəsiz**: həqsiz)

üstünə toz qondurmamaq . üzünə gəlməmək.

üstünə yatmaq -üstünə otumaq: **üstünə yatmaq**. düzəsiz yiyələnmək. (**düzəsiz**: həqsiz)

üstünə yox . ən üstün.

üstünə -**üstünə** yürmək: **üstünə** gəlmək. saldıracaq kimi olmaq.

üstünlük duyqusu. özün üstün görəmə düşüncəsi. hissi xud büzürg bini

üstünü görmək . (qadın) ay başı olmaq.

üstünüzə sağlıq . şifalar olsun

üstünüzə sağlıq . qadadan ıraq olasız

üstüvə . geyim keçimivə. -**tanınmadığım yerdə üstüvə**, tanındığın yerdə usuva dəğər verilir. (**üstüvə**: geyim keçimivə). (**usuva**: ağıhva).

üstüzə iyilik sağlıq . tarı əsirgəsin.

üşənmək . yüksünmək. ağırına gəlmək. təmbəllik edmək.

üşüntü edmək. hər yandan axın edmək. (**üşünmək**: yığışmaq)

üşür yerdə qızıl gül -soyuq düşər, ölüm çökər varlığa. **üşür yerdə qızıl gül**

üşütməsi . üşüyüşü. vəhşəti. -**üşütməsi** genə canında əsir.

üşütüm üşüdüm -**üşüdüm üşüdüm**, yerimə düşdüm (təprəşdim yığışdım)

üşüyüşü . üşütməsi. vəhşəti. -**üşütməsi** genə canında əsir.

üz -arxa çevirmək: **üz çevirmək**

üz aqartmaq . **ağartmaq**. bir işi başarıyla yapmaq. bir kişiyi başqasına qarşı utandırmmamaq.

üz bə üz . qarşıt. rubəru.

üz bə üzdə	. rubəruda. qarşıtda.
üz çevirmək	. göstərdiyi ilgiyi kəsmək.
üz çəkmək	- yorqana üz çəkmək : yorqan qaplamaq. yorqan basırmaq.
üz dəvə dizi	- səndəki üz dəvə dizi . (çox qat, qaba)
üz edmək	. 1. həvalə edmək. 1. əklənəcək iki tikəni düz edib, bir-birinə uydurmaq.
üz edmək	. küsülmək.
üz geritmək	. geritmək . geri dönmək.
üz qara olmaq	. başı aşağı olmaq.
üz qızartmaq	. utandırmaq. - üz qızartmaqdan ol ıraq.
üz qızartmaqdan	- üz qızartmaqdan ol ıraq . (üz qızartmaq : utandırmaq)
üz qızdırıb	. utana utana. - üz qızdırıb soruşdu.
üz qızdırma	. utanma
üz qörən qonaq	. üz görən . - üz görən qonaq taxcalar gəzər.
üz qörkünə inanma	. (görkünə : gözəlliyinə). - üz görkünə inanma , sular üzə diyanma, qarquluğa oylama, dildən çıxsın yarqu söz. (qarquluğa : qarqışlara. bədbəxliyə). (oylama : düşünmə). (yarqu : yaxçı)
üz qöstərmək	. göstərmək . ortaya çıxmaq.
üz qözüün açmaq	. gözüün . toy birinə qalmasın nələri ögrətmək. (toy : sadə)
üz qülər	-əl işlər üz gülər .

üz pozulur iz salır. (iz: qırıq). -**üz pozulur iz salır**, dış pozulur iç qalır.

üz suyu tökmək . utanmamızlıqla yalvarmaq.

üz suyu tökülmüş . utanmaz. utsuz.

üz sürmək . aşırı sevgidən yerə əgilmək.

üz teyilki . **deyilki**. -**üz deyilki**, eləsi batman daşdır. (**eləsi**: eləbil). (**batman daşdır**: çəki daşdır). (çox sırtıq, üzlüdür)

üz təqişmək . **dəğişmək**. birinə qarışı sərt davranmaq.

üz tərisi göndəndir . **dərisi**. üzün dərisi qalın. utanmaz.

üz tutmaq . yönəlmək.

üz üzə çıxar -ilan acığı yarpızdan gələr, **hara gedəsə üz üzə çıxar**.

üz üzə gəlmək . istəmədə üzləşmək.

üz var -us var, **üz var**. burda anlamayacaq nə var.

üz verincə asdar istəmək . istədiyini edincə (alınca) artığını istəmək

üz vermək . üzünə gülmək.

üz vermək baş vermək.

üz vurmaq . baş vurmaq. muraciət etmək.

üz yazısı . üz bəzəyi.

üz -**üz düşgünü**: üzü çirkin.

üz çıray (< **çır**: yananda işıq saçan incə dallar). surət. örtülü gövdənin açıq işıqlı yeri.

üzbəüz . burun buruna.

üzbəüz . qarşıt. rubəru.

üzbəüzdə . rubəruda. qarşıtda.

üzdən içə çatılmaz, içdən üzə çatılmış, yoxsa bilməz, bilərmis bilən, bilənləri çaşır.

üzə çatılmış -üzdən içə çatılmaz, **içdən üzə çatılmış**

üzə çıxmaq . 1. üzə durmaq. sırtılmaq. 1. arxadakının etgisi üzə vurmaq. 1. bir suyuun, sıvının üzünə çıxmaq.

üzə çırpmaq . başa vurmaq. başa qaqmaq. minnət qoymaq. -etdigin iyiliyi **başə vurma**.

üzə durmaq . üzə çıxmaq.

üzə gəlmək -tüpürcək **üzə gəlmək**. (yaman sözlər eşitmək)

üzə gülmək . 1. yalandan dos görünmək. 1. alımlı sevimli görünmək.

üzə gülücü . iki üzlü.

üzqərdə . **üzgər**. əzrəyildə. -yox yerdən **üzgərdə can ala bilməz**.

üzqün yaşamaqdansa -**üzgün yaşamaqdansa**, dirən öl. (**dirən**: döğüş)

üzlü kişi qoğular -**üzlü kişi qoğular**, kişi üzlü alınar.

üzlülük cəsərat

üzlülükdür cəsəratdır

üzsüzlük olmasın . cəsarət olmasın.

üzsüzlük . cəsarət

üzsüzlükdü . cəsarətdi.

üztə cici . (cici: əziz). -üzdə cici, dalda qıcı. (qıcı: < qıycı. yağı. düşmən)

üztə xala, dalda çala -üzdə xala, dalda çala, üzdə dayı, içdə ayı

üztən düşmək . üzdən düşmək. ipliği bazara çıxmaq. rüsvay olmaq.

üztən görü . üzdən. üstün görü.

üztən içə çatılmaz . üzdən. -üzdən içə çatılmaz, içdən üzə çatılmış

üztən qoyun, içdən qurd -üzdən qoyun, içdən qurd. (iki üzlü)

üzü açılmaq . 1. gözəlliyi. parlaqlığı üzə çıxmaq. 1. sırtılmaq. -üzün açılmasın: sırtılma

üzü açılmaq 1. içi üzə çıxmaq. 1. isi ilişgide bulunmaq.

üzü ağ . bəri. kəsirsiz.

üzü ağ -qonşudan nəqədər uzaq, **eybələ üzü ağ**.

üzü ağarmaq . bənzi atmaq.

üzü bəri . sağalan. toxdayan (xəsdə)

üzü düşmək . (iş düşmək. —onunda mən bigün **üzü düşər**)

üzü gülmək . içi sevinmək.

üzü qara . günahlı. suçlu. rüsvay. gürgəvəz.

üzü quylu . üzü üstü.

üzü olmamaq . istəyəməmək.

üzü oyana . üzü toprağa. ölümü yaxın.

üzü sıcaq . ürək açıcı. yol verici.

üzü sirkə satmaq . üzün turşutmuş

üzü soyuq . qapıq üzlü. yol verməyən.

üzü susuz qaldı -suyu üzsüz, **üzü susuz qaldı**.

üzü toprağa . üzü oyana. ölümü yaxın.

üzü üstü bırakmaq . bitirmədən yarıda bıraxmaq.

üzü üstü . üzü quylu.

üzü yerdə . alçaq könüllü.

üzü yerə gəlmək . bir başqası yerinə utanmaq. başqası davranışından baş aşağı olmaq.

üzü yox asdarı yox . boş, anlamsız, uydurma nərsələr.

üzü yumuşaq . incəliklə qarşılayan.

üzüb üzüb quyruğuna gəlmək . uzun bir bitirmək üzrə olmaq.

üzücü peşmanlıq . ürək qarası.

üzüq . **üzük**. -adsız barmaq: ççoçola ilə orta barmağın arasındakı barmaq. **üzük barmarmağı**.

üzülmədən yaşanmamış -**üzülmədən yaşanmamış bir sevgi**. (sevgi ağrısız olmaz)

üzülmək . əsəflənmək. acınmaq.

üzülüb üzən -üzülüb üzən, əzilib əzən, qırılıb qıranlar var

üzüm olar . yetişər. -üzüm, üzümə baxıb, **üzüm olar**. (**üzüm olar**: yetişər)

üzüm -üzüm üzümə baxa baxa qaralar: kötülükləri kişilər birbirindən öyrəşir.

üzüm, üzümə baxıb -üzüm, üzümə baxıb, üzüm olar. (**üzüm olar**: yetişər)

üzümə baxar -üzümə baxar, açıqdan yalan söylər. (**acıqdan**: aşgara).

üzün ağ (olsun) . sağ olsun. başın uca. əziz olasan.

üzün ağ olsun başın uca olsun.

üzün ağartmaq . alnını ağartmaq

üzün büzmək . üzün turşutmaq, əksitmək. xoşu gəlməmək. çox üz göstərməmək.

üzün gülsün . için sevinisin.

üzün suyu tökülmüş . alın damarı çatdaq. utanmaz. bihəya.

üzün turşutmuş . üzü sirkə satmaq.

üzün yan tutmaq . üzünə, ona baxmamaq. saymamaq.

üzün -üzün, günün solmasın. (**alqış**)

üzündən axmaq . üzündən tökülmək. üzündən bəs bəlli olmaq.

üzündən oxumaq . 1. üzündən bilmək, anlamaq. 1. yazının üzündən oxumaq

üzünə baxan irgənir -üzünə baxan irgənir, içinə qoyan dincəlidir. (**tapmaca**). (.)

üzünə baxılmamaq . yerdə qalmaq. sayqı görməmək.

üzünə baxılmaz . çox çirkin.

üzünə baxmamaq . 1. incimiş, darılmış olmaq. 1. önəmsəməmək.

üzünə bir daha baxmamaq . artıq qonuşmamaq.

üzünə demək . çəkinmədən qarşısında demək

üzünə gülmək . 1. üz vermək. 1. yaltaqlıq etmək.

üzünə qan gəlmək. canlanmaq. dirçəlmək.

üzünə söz gəlmək . qınanmaq.

üzünə vurmaq . çəkinmədən suçun üzünə qarşı demək

üzüntü . quruntu.

üzüntülər gidirsin-üzüntülər gidirsin, sevinclər gətirsin. (**gidirsin**: yoxalsın)

üzüntülər gidirsin, sevinclər gətirsin. (**gidirsin**: yoxalsın)

üzüntülü . uğursuz

üzünü ağartmaq . övüləcək iş yapmaq.

üzünü güldürmək. iyilik etmək. sevindirmək.

üzünü qara çıxarmaq . utandırmaq. məhcub etmək

üzünü yerə gətirmək, salmaq . utandırmaq.

üzünün ağıyla çıxmaq . bir işdən ərkimin (etibarın) pozmadan çıxmaq, üzü ağ çıxmaq

üzürülü sayın . dən bağışlayın. –qarşılıq yoxsa verməkdən **bağışlayın**

üzüş səndə umud. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz. (**yükənməz**: yüklənməz).
(**gögərməz**. kök salmaz).

üzüvü görək -**üzüvü görək**. (tər tələsik qaçıb gedmə). -bir otur **üzüvü görək**

üzüz gülə . gülər üz olasız. uğur sizə. gül üzüzə. xoş salıq olasız. xoş xəbər olasız

üzüzə güllər . iğrənc nərsə anlatırkən söylənən söz.

vah vah . ay ay.

vallah . tarı üçün. and ola ona. doğurdan. gerçəkdən. –**tarı üçün** düz buyuyursuz

var gücün özünə basır . **gücün**. -beyni boş, gücü çox, gücsüzü basır, beyinli, **var gücün özünə basır**. (**basır**: iç varlığın artırır)

var yox . olub olmayan. -**var yox** beş yaşı

var -**dövlət yığıb**, " adam" olan

varı batmış -**varı batmış**, tovu qaçmış. (**tovu**: > tabsız. gücü. enerjisi)

varı saviq . (**saviq**: savrulmuş). -varı saviq, tovu soğuş. (**saviq**: savrulmuş) (**tovu**: > tabsız. gücü. enerjisi).

varlanıbsan yoksulluğa var saxla -savaşıanda barışığa üz saxla, **varlanıbsan yoksulluğa var saxla**.

varlı geysə -**varlı geysə ellər deyər qutluqlar**, yoxsul geysə, hardan tapdın uğr ola. (**qutluqlar**: sağlıqla geysən). (**uğr ola**: xeyr ola)

varlıdan pul yığmasın -**varlıdan pul yığmasın**, yoxsuldan aş qarmasın öğren! (**qarmasın**: baxmasın. munasibətin. dəğər verməsin). (**qarmaq**: baxmaq).

varlığa nə darlıq -yox olsun yoxsulluq, **varlığa nə darlıq**.

varlığına inanmır -yoxluğunu dananmır, **varlığına inanmır**.

varlığında kömür yalı . (**yalı**: kimi). -sağlığına qalduralın sağrular, kişiöglü dalda acı, üzdə dadlı olmuyar, **varlığında kömür yalı**, içi dışı bir olar. (**sağrular**: badələr). (**yalı**: kimi)

varlının -yoxsul oturub varlının kərtin gedər. (**kərtin**: hesabın)

varlının -**varlının torpağından çay keçər**, yoxsulunkundan yol.

varlıya verəcəyim -**varlıya verəcəyim**, yoxsula verəcəyim yox.

varsız tovsuz . (**tovsuz**: > tabsız. gücsüz. enerjisiz)

vasvasılıq . titizlik. -bir çuxam var atarım, nərdə gəlsə yatarım: yer konusunda **titizlik** göstərməmək.

vay yoxsulun qızına . **yoxsulun**. -xanın qızı adıynan, şaman qızı cadiynan, **vay yoxsulun qızına**

velxəşlik edmək . açıq vermək. çıxarı gedəri bəllənməmək.

verəcək -alacaqla **verəcək** çətin ödənər. (alacağına güvənərək borc alan sıxıntıya düşər)

verəgən . qapısı açıq. əlaçıq. bağışlayan.

verən bilir -alan bilməz, **verən bilir**.

verənin alan . alıcı verici.

verənin əli açıq -**verənin əli açıq**, görənin yolu.

verəsiyə nisyə. -bu gün enik, yarın verəsiyə. (**enik**: nəgd). (**verəsiyə**: nisyə) (böyləsinə heçin (heçvax) borclun olmaz).

verəsiyə -verəsiyə verməmə, dalıncada getməmə. (**verəsiyə**: nisyə)

verəsiyə	- verəsiyə , girməz kisiyə. (verəsiyə : nisyə) (nisyəni almaq çox çətin)
verilə buyruğu	. ödəmə buyruğu
verilmiş miniyin	- verilmiş miniyin boyası sayılmaz. (sayılmaz : önəmi yox. muridi təvəccüh olmaz)
verimi	- istədiyi verimi : gözlədiyi sonucu.
verimsiz iş	. qısır iş.
verqi	. vergi . -kiməkim çələb verməyə, bayımaz, onundur onun, vergi həp çoxda az. (çələb : tanrı). (bayımaz : zənginləşmək)
vermə balış kötüyə	- vermə balış kötüyə , yorqan döşəyin istər.
verməmişəm günlərimi-verməmişəm günlərimi yelə mən ,	bar verib su verdiyim dənə mən.
verməyim pis olum	-pulum, ay pulum, səni verim pis olum, yoxsa verməyim pis olum?! (borc verən iki kərə sıxılar. 1. pulu verəndə. 1. pulun, geri istəyəndə.).
vertiyində	-zənginlik aldığındadı, verdiyində yox .
vəzir	(<> vizor).
vırqına	- vırqına çalınmış . (qarqış).
vur aşağı tut yuxarı	. çəkişə çəkişə alver bazarlıq etmək.
vur tut	. topu topu. hamısı. - topu topu iki gün qalı.
vuranın yıxar	-vurulan ağac vuranın yıxar
vurulan ağac	- vurulan ağac vuranın yıxar
vurur	- ayağqabım vurur : ayağqabım incidir, döğür.

vuruş əri	. uruş əri. döğüş əri.
ya pulu	-kişinin ya başı, ya pulu gərək. (kişinin : adamın)
yabana çönmək	. yad olmaq
yabancı qoyun	-yabancı qoyun qırağı yatar. (qırağı qıraqlıq. yan)
yabani	. azqın. vəhşi. hiddətli. qudurmuş. qəddar.
yad olmaq	. 1. yabana, qəribə çönmək. 1. anılmaq
yaxasın sıyıрмаq, qutarmaq yaxasın	. umumazın qutulmaq.
yaxasını qapdırmaq	. yaxasını. nərsənin etgisinə düşmək.
yaq	-çalxan yoğurd yağ çıxsın.
yaq	. yağ. -sinəğin qanadında yağ geder diyə qorxmaq. (sinəğin : milçəyin). (çox çimri olmaq)
yaq bal olsun	yağ. yeməkdə sinər olsun, yapışsın demək.
yaq kimi qaymaq	. yağ. yağ kimi axmaq.
yaq tuluğu	. yağ. çox səmiz, kök.
yaq	yağ. -poxdan yağ çıxmaz.
yaqa satmaq	yaxa satmaq. çalım satmaq. poz vermək.
yaqa silkmək	. yaxa. bıkıb usanmaq, cana gəlmək.
yaqa	. yaxa. ifadə.
yaqada	yaxada. -bir yaxada yaşamaq: əşlikdə yaşamaq.

yaqadan atmaq . yaxadan. savıb qutulmaq.

yaqadan keçirmək . yaxa. uşaqlığa götürmək.

yaqalanması güc . yaxalanması. qaçamıq

yaqan . yaxan. -nə yandırın, **nə yaxan burda**, tüstü varsa gör nərədən.

yaqar-yağar yağar gün çıxar, damar damar ev yıxar.

yaqar almaz yaxar. işləməz. -**yaxar almaz** gərəc: işləməz arac.

yaqar yaxar qısqandırır. maraqlandırır.

yaqarış . yaxarış. təzərrü. zari.

yaqası açılmadıq . yaxası. heç duyulmadıq yaman.

yaqasın bit yeyər. (subayın: bekarın). -subayın çörəyin it, **yaxasın bit yeyər.**

yaqcı oynadınsa . yaxcı. -yaxcı oynadınsa, yürtün böyük çiçiki yoxdur. (**yürtün**: rolun)

yaqcısı pisi dəğməmək -yeli yağmuru toxunmamaq. (**yaxcısı pisi dəğməmək**).

yaqcısı - lap yaxcısı: dik üstünü.

yaqcısı yaxcısı. eygisi. -sağ solun ən eygisi ortasıdır. (ifrat təfritdən çəkinməli).

yaqcısının ağzına osdurum -yaxcısının ağzına osdurum, pisinə sabaq olsun. (**sabaq** : dərs. ibrət).

yaqcılıq başdan aşınca . yaxçılıq. -yaxçılıq başdan aşınca, kötülər pis düşünər. (ə. satta)

yaqı . yağı. -kişi boylanar kişilər içrə, yağı alamaz yerin, kişi içrə, içdən doğulmuşuk türklər içrə, yad biləməz olmasa türklərin içrə.

yaqı . yaxı. mərhəm.

yaqıb yıxmaq . yaxıb yıxmaq. pozmaq. xərablamaq

yaqın yağın: uğurlu. xeyirli. -yoğun olsa, ıraq olsun, **yağın olsa, yaxın**. (**yoğun**: çətin. güc).

yaqına qiymayan -**yağına qiymayan**, çöregin yavan yər. (**yavan**: yoz, quru)

yaqında birim -uzaqda minim olunca, **yaxında birim olsun**.

yaqında qavrulmaq -**kəndi yağında qavrulmaq**. (yanıb küllənmək)

yaqınlarda . yaxınlarda. son günlərdə.

yaqınlıq etmək . yaxınlıq etmək. yaxınışmaq. yasışmaq. yatışmaq. yaxınışmaq. yaxınlıq etmək.

yaqınlıq . **yaxınlıq**. yardıqlıq. köməklik. yoldaşlıq. {# **yarqaqlıq**: ırqalıq. ırqaqlıq. ıraqlıq. uzqarlıq. uzaqlıq)

yaqınlıq . yaxınlıq. yatıb durma. cima.

yaqır . **yağır**. yara. -**yağır nəyin** yalığ bilər. (**yalığ**: fəhlə. yoxsul). (**nəyin**: nə olduğun). {atın sırtındakı yağırın nə olduğun yoxsul bilər. (**yağırın**: yaranın)}

yaqış qara çevrilir -yaş ötür, ışıq qara, **yağış qara çevrilir**.

yaqış yağa -**yağış yağa** qar yağa vay kəssəyin başına. (**kəssək**: topraq toparı)

yaqış yağmur . **yağış yağmur**. yağış yağmur. duman basar dağları, sellər axar, çəndə durmaz, yazın keçər, çağ dəyişər əylənməz. (**əylənməz**: **əğlənəməz**. gözləməz. oturmaz)

yaqışıq almaq . yaxışıq almaq. uyqun düşmək. yerində olmaq.

yaqiya . **yağıya**. -**yağıya ayqan**, yaralqanu. (**ayğan**. **ayağan**. acıyan. rəhm edən). (düşmana acıyan kəndisi

yaralanır).

yaqıya . **yağıya**. -**yağıya ayağan yaralı**, qadını qaralı. (**ayğan**. **ayağan**. acıyan. qıyan. rəhm edən). (kəndisi yaralı olan, düşməna acısa, qarısı yaşlı olur).

yaqiylə qavrulmaq . **yağıylə**. -**kəndi yağıylə qavrulmaq**: özün olduğıyla dolandırmaq.

yaqız yer . **yağız**. qara topraq. -**yağız yer** yatağın olsun: öləsən. (**yağız**: qaramtul boz)

yaqızlar . **yaxızlar**. yavuşlar. yovşlar. (< **yaxuş**). hayıflar. əfsuslar. ağışlar!. (< **ağı**. acı).

yaqlı dil . **yağlı**. yumşaq, ürək oxşayan dil

yaqlı qara sürmək . **yağlı**. ağır atmacada bulunmaq. (**atmacada**: iftirada)

yaqlı quyruq . **yağlı**. qazanlı mal. varlı kişi.

yaqma gedən . **yağma**. axarlı mal. satışı çox olan.

yaqma gedən . **yağma**. axarlı mal. satışı çox olan.

yaqma . **yaxma**. damğa. dağma.

yaqmalamaq . **yağmalamaq**. alan talan etmək.

yaqmalamaq . **yağmalamaq**. alan talan etmək. allaq bullaq etmək.

yaqmasada guruldar . **yağmasada**. çətinlikdə olana yardımı çatmasada ürək ağrısının azatmaq, avundurmaq.

yaqmaz . **yakmaz**. xoşa gəlməz. bəğənilməz.

yaqmur . -**yağmur olsa kimsənin tarlasınna düşməz**: kimsəyə uğru (xeyri) keçməz.

yaqmurdan qaçdıq . **yağmurdan**. -**yağmurdan qaçdıq** doluya düşdük.

yaqnışmaq . yaxnışmaq. yaxınlıq etmək. yasışmaq. yatışmaq.

yaqsada daş, daşsada sel . yağsada. -yağsada daş, daşsada sel, qoru için ulduzun, yaşam içinde duzun.

yaqsız yemək . yağsız. incə yemək

yaqsılıq açan qapıya . yaxşılıq. -yaxşılıq açan qapıya, sevgi qonar.

yaqsını söz öldürər -yaxşını söz öldürər, yamanı dayaq. (iyi kişi söz eşitməkdən ölür, kötü dayaqdan).

yaqtı . yaxtı. ışıq -yatan toprağı **yaxtı olsun**. (yatan yeri ışıqla dolsun.)

yaqtılar . yağtılar. rəhmətlər. işıqlar. nurlar. -yağtılar yağursun başından. (**yağtılar** : rəhmətlər. işıqlar. nurlar.)

yaqtırmaq . yaxdırmaq. bəğənmək.

yaqu çəliğin suvarmaq . yağü. düşmən qılıcın itildən. (öz dilin bıraxıb yad dilin gücləndirən)

yaqu yaqunu bilməz . yağü yaqunu. düşman düşmanı daha güclü sanır. (**bilməz**: durumun anlamaz).

yaqu yurda -irdə varsa dağlar ona dayanmaz, birlik olsa yağü yurda basanmaz. (**irdə**: iradə. əzm)

yaqu . yağü. qıcı < qıycı. düşmən. -üzdə cici, dalda qıcı. (**cici**: əziz).

yaquda bağrılar -doslarda birlik, yağuda bağrılar yarar. (yağuda: düşmanda). (**bağrılar**: bağrılar)

yaqun yağun. yağışın. -yağun çoxu yer, sözü çoxu baş pozar.

yaqun yox bolsun -yola salmada dilək. -yolun açıq, yağun basıq. (yağun: düşmanın). (**basıq**: əzik). -**sağ aman bar**. -
tarı yar, yolun ağ. -yoldaşın tox, yağun yox bolsun.

yaqunu . yağunu. -yağunu püsürtmək: darmadağın etmək, çatlatmaq.

yaqursun başından . yağursun. yağdırsın. -yağtılar yağursun başından. (**yağtılar** : rəhmətlər. işıqlar. nurlar.)

yaquya əğilməz . (yağuya: düşmana). -torpağa əgilən, **yağuya əğilməz**. (yağuya: düşmana)

yaquydu . **yağuydu**. yavuzuydu. sərkeşiydi. -**yavuzuydu**, bir qoyun kimi yavaş etdim. (**yavaş etdim**: ram etdim)

yala -yol ötdüm, çıxdım **yala**, olmasına düşdüm qala. (**olmasına düşdüm qala**: qalması oyuna düşüb qaldım)

yaladar -sikin bala soxub **yaladar**.

yalama yazı . dağlıq yeri yel süpürüb aranlığa salması. (**yazı**: genişlik. çöl)

yalan desən -**yalan desən** göy girsın al çıxsın. (**göy**: tapdanmış dəmirin doyası göy olar). göy qəmə, piçaq girsın qırmızı, qanlı çıxsın. (divani lüğət).

yalan dolan alavərə dalavərə. kələk külək olan.

yalan dolan -**yalan dolan**: dolaşıq, yolsuzca davranmaq.

yalan xəbər . uçurtu. şayiə. -**qoğuşuq uçurmaq**. ilgililərin nə deyəcəkləri, edəcəklərin öyrənmək üçün uçurtu yapmaq.

yalan ilə aldanır -yalançılar doğrular **yalan ilə aldanır**.

yalan söylə işin keçsin -**yalan söylə işin keçsin**, söylən edin işdə keçsin. (**söylən edin**: söz əməyin işdə göstər)

yalan söz yer daraltmaz -**yalan söz yer daraltmaz**, baş ucaltmaz.

yalan yalınış . yalınışla dolu.

yalan içsiz asdarsız. əslı olmayan.

yalan -**yalan güvənci yıxar**, pas dəmiri. (**güvənc**: etibar)

yalançı dolma . ətsiz dolma.

yalançıda yamançıyla -**yalançıda yamançıyla** əş gəlir. (**əş gəlir**: bir gəlir)

yalançılar doğurçular -**yalançılar doğurçular** yalan ilə aldanır.

yalançılar -**yalnız yalançılar**, dəlilər ölümü düşünməzlər

yalançını qoğ -**yalançını qoğ** tumanı düşüncən.

yalançının -**yalançının sözünə inama**, özüne inan. (yalançı olduğuna inan).

yalanğuz tək. -**yalanğuz daş**, duvar olmaz.

yalanlayır -ağzın açır **yalanlayır**. (soluğ alır yalan verir. al alır qara verir). (danışdığı yalandır).

yalansız . açıq ürəklə. dos doğru. -**açıq ürəklə** deyirəm.

yalavuz . təkinə. -məndən yuxumu qapdın, **vardın yalavuz yatdın**, aytqıl nə bələdir bu, eşqin nə dilər
məndən. (**aytqıl**: de görüm)

yalaya çıxmaq. dəniz üzəyindən yüksək sərin yerlərə çıxmaq.

yalı ağası . qıyı görəvlisi.

yalı uşağı . dəniz uşağı.

yalıq . **yalıq**. fəhlə. yoxsul. -yağır nəyin yalıq bilər. (**nəyin**: nə olduğun). {atın sırtındaki yağırın (yarasın) nə olduğun
yoxsul bilir. (**yağırın**: yaranın)}

yalın . tək. -sevib sor, **yalın qalma**, çilə dərt arama.

yalınayaq . yapıldaq. -**yayan yapıldaq**: yayan yalınayaq.

yalınsan . **yalvarsan**. -yaxşıya **yalınsan**, can qalar, yamana **yalınsan**, bir qaşiq qan qalar. (**yalınsan**: yalvarsan).
(**bir qaşiq qan qalar**: ölümcül edər)

yalız . cılız. kiçik. **-küləkdə, cılız od sönər**, tonqallı od ovc alar.

yalqım qoyax yarıya . (yalqım: məlhəm). -yığılaq bir arıya, **yalqım qoyax yarıya**.

yalqız evdə -**yalğız evdə**, yalnız mənəm, səssiz küçə, çökük işıq, ölüm qonaq, ölümə qonaq.

yalquzaqda çəkər zarı -qaçar doğan dosdu yarı, **yalquzaqda çəkər zarı**, əldən gedib sıy sılağı, eldə sıydan salan qara üsdü qara. (**doğan**: qohum). (**sıy**: hörmət). (**sılağı**: etibarı). (**sıydan**: sayqıdan). (**tiryək**).

yalnız gənələn bol -nə darıxan var nədə darılan, **yalnız gənələn bol**.

yalnız öküz -**yalnız öküz boyunduruq istəmər**. (**boyunduruq**: cüt)

yalnızca . təkli tingə. -səni görmək diləylə **təkli tingə gedərəm**.

yalnızlığa yeğ demə -sənə uymayan yerə yanlış yer, **çaba göstərməyib yalnızlığa yeğ demə**

yalnızlıq yaramaz kişiye -**yalnızlıq yaramaz kişiye**, qanmazdan ol eşiye. (**ol eşiye**: uzaq ol)

yaltaq yana sözlər-**yaltaq yana sözlər**. -(**ay sağol şair. ə'la. bir dənəsən. mükəmməl**).

yaltaq . çanaq yalyıcı. dalkavuk.

yaltaq . qavuşçu. qoşuqçu. şişirən.

yaltaqca, qalması dələduzluğa -min küzənin qılıpı olmaq. (**yaltaqca, qalması dələduzluğa əl atmaq**).

yaltaqlanmaq . quyruq sallamaq.

yaltaqlanmaq . şorba qızdırmaq.

yaltaqlanmaq . qavuşq sallamaq. qoşuq sallamaq.

yaltaqlıq etmək . üzünə gülmək.

yaltızlı . yaldızlı. bəzəkli.

yalvarış, yaxarış -**yalvarış, yaxarış** sevgiyə tuşmaz. (**tuşmaz**: yaramaz)

yalvarma -**birinin qalması üçün yalvarma**, sənə qonuşmağa gücləmə, ürəgin çəkmək üçün dəğişmə.

yalvarmaq . əl ətək öpmək.

yalvarsan . **yalınsan**. -yaxşıya **yalınsan**, can qalar, yamana **yalınsan**, bir qaşığı qan qalar.

yama kimi durmaq . bulunduğı yerdə yaxışıq almamaq.

yama qıt -dəlik böyük, **yama qıt**. (**qıt**: kiçik). (gediri gəlin qarşılamayan)

yama -yekə dəlik, **kiçik yama**.

yamaq -**yamaq** yırtıqdan gen gərək.

yamaq kiçik -dəlik yekə, **yamaq kiçik**. (işlərin uyarsızlığı)

yamalı çarığ -**başmaqçı yamalı çarığ geyər**, çörəkçi bayatı çörək yeyər.

yaman demək . ağız pozmaq.

yaman demək . atıb tutmaq.

yaman devran . (ruzqarı nasazqar)

yaman qadın -**yaman qadın başın yumaz**, bittən görər. (kötü qarı başını yıxamaz, biti suçlu çıxarır).

yaman oqru - **yaman oğru** ev yiyəsin basdırar. (**basdırar**: qıyar)

yaman soyuq -şaxda qılıc kəsir. (**yaman soyuq**)

yaman, uğursuz ağız . pis ağız. o ki dedi yaxcı burda yata bilsən!. artıq o gündən burda dinc yatanmıram.

yamanağız . ağız pozuq. sövüşçül.

yamanı dayaq -yaxşını söz öldürər, **yamanı dayaq**. (iyi kişi söz eşitməkdən ölər, kötü dayaqdan).

yamanın üzün -**yamanın üzün gördün**, dalın sorma. (**dalın**: dal üzün. gizli üzün).

yamanlamaq . ağız pozmaq.

yamanlığdan ıraq -uğur qapında yatsın. (**yamanlığdan ıraq qalasan**).

yamanlıq etməmək -**yamanlıq etməmək**, iyiliyə yol açır.

yamanlıq köklənib yurtda -**yamanlıq köklənib yurtda**. (**köklənib**: kök salıb). (**yurtda**: ölkədə)

yampırı . əğri büğrü, yan yan, çarpıq gedən.

yan baxmaq . **yan baxmaq**. pis baxmaq. bəğəməyərək baxmaq.

yan basmaq . aldanmaq.

yan çizmək . bir işdən qaçmaq.

yan gəlmək . heç kimin işinə qarışmamaq.

yan gözlə . göz ucyla.

yan yan baxmaq . qınnıca, kinli baxmaq

yan yana . yanaki.

yan . tay. tərəf. -o tərəfə dedim: **o yana dedim**

yana getdi -mən könül verdim ona, qıyqacı baxıb, **yana getdi**, əgildim tutam yıxıq könlümü, tulladı təpik, çala getdi.

yana yatmaq . yanaki yatmaq

yanaki . yanaki. -yana yatmaq: **yanaki yatmaq**

yanar dönər. qıpırdadıqca, fırlandıqca boyaları dəğişən.

yanar qalmış ağac kollar -**yanar qalmış ağac kollar**, susuz çöllər göyü gözlər, su çatdırsın bulut göydən.

yanar yanar -arba gedər izi yox, **yanar yanar közü yox. (tapmaca). (günəş)**

yanar - **yanar dönər:** qıpırdadıqca, fırlandıqca boyaları dəğişən.
- gedər gedər izi yox, **yanar közü yox. (tapmaca). (günəş)**

yanaş gedsən ölümlə -qaçınmasan ölümdən!, tutulmasan ölümə, **yanaş gedsən ölümlə**, ölüm yetib öz yolunu düz gedər.

yandıqca alovlanasın-yer var odla odun olasın, **yandıqca alovlanasın**, yerdə var su ilə pambıq olasın, islandıqca
ağırlanasın.

yanı sıra . yanında.

yanıb küllənmək -kəndi yağında qavrulmaq. (**yanıb küllənmək**)

yanıb tutşmaq . dərin bir sevgiyə sevmək.

yanıb yaxılmaq . acı acı sızlanmaq.

yanıbaşında . yanında.

yanıqlıqla qanıqlıq -usluqla dəlilik, aydınlıqla dumanlıq, iyiliklə kötülük, **yanıqlıqla qanıqlıq birbirin göstərir.**
{dumanlıq (kölgəlik)}

yanıltmaq . usunu çəlmək. (**çəlmək: çalmaq**)

yanında . yanı sıra.

yanıram	-mənsiz necəsən, bilgin yox, sənsiz yanıram, bilsin o.
yanıtma	. cavab vermə. -öfgəlisin yanıtma.
yanqılmaq	. yanğılmaq. quş uçurtmaq. bara qoymaq. uçqunmaq.
yanqına vermək	. od vurmaq
yanqını söndürmək	. susuzluğu gidərmək.
yanlış soru	- yanlış soru , doğru çözüm bulanmaz.
yanlış	. teltik. zor
yanmaq	- çox yanmaq: acı içinə çökmək çox acınmaq.
yanmaq	dilə gətirmək, demək. - çilə yanmaq: biriniə içini tökmək.
yanmış	- dili yanmış: dili qırılmış. dili çorlu. dili kəsilmiş. lal olmuş. acıdan söyləyənə deyilir.
yanmış olur	. küymüş durur. -kim ivər, şeytanə ol uymuş durur, olki istəknə irür, küymüş durur. (ivər: tələsər). (uymuş: yatmış). (irür: çatar).
yansıtın	. əks edən. -ürək səsin yansıtın sözlər.
yansıtma	. təqlid.
yanşı	. > naşı. yan qalmış. bir işin sevəni olub ustalaşmıyan
yantaş	yandaş. oydaş. tərəfdaş.
yantıqındı vermək	. yandıqındı. dil çıxartmaq.
yantıran	. yandıran. - nə yandıran, nə yaxan burda, tüstü varsa gör nərədən.

yantırar	-yandırar ayrıq odu ortağı. (ayrıq : hicran)
yantırmaq	. yandırmaq. tamdırmaq
yapar olmaq	. yaparmaq. yapmaq. qılmaq.
yaparmaq	. yapar olmaq. yapmaq. qılmaq.
yapdığın bilmir	. başı işləmir.
yapılar	. işlər. -birinin yapıları : birinin işləri.
yapıldağ	. yalınayaq. - yayan yapıldağ : yayan yalınayaq.
yapımlı	. iri yapılı. qıyımlı. iri qıyılmış. biçimli. iri biçimli.
yapınqa	. beşik salıncaq. həfdə, bayram toptum bazarı
yapışdı	. yapışdı . canıma dəğdi. kef elədim.
yapışqan kimi	. tutqal kimi.
yapışqan	. sırnaşıq. &
yapışqanı	- sinək yapışqanı : sinək qapan. sinək kağızı.
yapışsın	- yeməkdə sinər olsun, yapışsın demək : yağ bal olsun.
yapmacıq	. qondarma. bəzəmə.
yapmadıqlarını bırakmamaq	. qalmasın işdən çıxmaq.
yapraq saralar	- yapraq saralar düşər , yemiş yetişib, gör düşəndə hançına oxşusan.
yapraq tökər güz ayda	-yapraq tökər güz ayda, yaz yay üçün ağaclar.

yaptıqların . **yapdıqların**. -**yapdıqların** səni səni elir.

yar qörgünə inanma . (**görgünə**: gözəlliyinə). -**yar qörgünə inanma**, sular üzə dayanmaq, iyizliyə anınma, dildən çıxsin uyku söz. (**iyizliyə**: yamanlığa). (**anınma**:peşələnmə). (**uyku**: iyi)

yar olsun . iyiliksin. iyi baxsın. razı olsun. . -tarı səndən razı olsun. tarı sənə iyiliksin (iyi baxsın). tarı sənə **yar olsun**.

yara işləmək . yara aşılınmaq.

yaradan canıza dəğməsin -**yaradan canıza dəğməsin**, gülşüzü əsirgəməsin. (**əsirgəməsin**: çox görməsin)

yaradan söz -**yaradan söz**, yaranan söz, isdi qana, canda verən söz. (irfan yolu)

yaradıb yaradan səni -nə sevgiyə gərəkliyin, nə sevilməyə, nə bilim nəçün yaradıb yaradan səni!.

yaraqsız . çıplaq. qeyri müsəlləh. - **çıplaq** gözlə. –**çıplaq** əllə. –**çıplaq** baş.

yaralı quşa -**yaralı quşa** daş atma.

yaralqanu -yağıya ayqan, **yaralqanu**. (**ayğan**. **ayağan**. acıyan. rəhm edən). (düşmana acıyan kəndisi yaralanır).

yaramamaq . 1. gərəksiz olmaq. 1. boşuna gedmək. –ona iyilik **yaramaz**

yaramaz güdəsin -qurdu tökməli idi. (qaşınması, kin öcü olan açmalıdır. yaşam güdədir, **yaramaz güdəsin**)

yaramaz uşaq -nə çeynəyib utmalı, nə tüpürüb atmalı. (**yaramaz uşaq**)

yaramaz . tuşmaz. -yalvarış, yaxarış **sevgiyə tuşmaz**. (**tuşmaz**: yaramaz)

yaramazlıq etmək . bayraqları açmaq. qırçınmaq. hayqırır bağırmaq.

yaranan söz -yaradan söz, **yaranan söz**, isdi qana, canda verən söz. (irfan yolu)

yaranı isdikən bağla -yaranı isdikən bağla

yarar sağlar -bulanıq suda balıq avlar. (qarışıqlıqdan **yarar sağlar**).

yararlanmaq . istifadə etmək.

yarası olan qocunur . (**qocunur**: qaşınır). -yarası olan qocunur. (suçlu arananda, kəmli suçlu çabıya düşər).

yardım -**yardım olun bir birizə**, uğur gəlsin üz üzə

yardımcı . **yardımcı**. -başqalarına yardım, **yardımcı** olar.

yarı batıran -tümün batıran, batıb qalar, **yarı batıran yağ çıxar**. (**yağ çıxar**: aparar)

yarı iyi . alaca iyi. pis olmyan.

yarı qaranlıq -alaca qaranlıq. yarı qaranlıq.

yarı yemək -uğurlu yaşam sırrılar -**yarı yemək**, iki qat yerimək, üç qat gülmək, sonsusuzun sevmək.

yarı . orta. -**günorta**. -gecə **yarısı**: gecə **ortası**.

yarım ağızla . istəməyərək söyləmək.

yarım alma -**yarım alma**, könül alma. (dosları unutmaq)

yarım alma, könül alma . könül almağa çox önəmli nərsə gərəkmez

yarım heykəl . büst.

yarım yamalaq . kor topal. kötü iyi.

yarım yamalaq -**yarım yamalaq bilgi** yolda qoyar

yarım yamalaq . bilə bilməz. bilir bilməz. yarım yamalaq.

yarın -yarın bu gündən başlayır.

yarın savurur	-axşam qavurur, yarın savurur . (qazandığın günün bitirir)
yarın	- yarın , bu gündən başlayır.
yarına savur	-axşamdan qavur, yarına savur . (qazandığın elə tükədən biri)
yarını düşünmək	-yaşamaq bir keçmişi, bir indini, bir yarını düşünmək . (bir : gah)
yarınki qazdan	- yarınki qazdan , bugünkü tavıq yeğ.
yarınları açılmamış	-yaşam yolu yazılmamış, heç bir quyu qazılmamış, gəlməmişdən ölkənin, yarınları açılmamış
yarısı	-kimsənin yarısı içindən ayrı deyil , gövdəsin dışda bulmadan olası deyil. (gövdəsin dışda bulmadan : sevgisinin vicudun tapmadan)
yarışa keçmək	. aşıq atmaq.
yarışamamaq	. aşıqlaşmamaq. aşıq atamamaq. musabiqə verəməmək
yarışmaq	. aşıqlaşmaq. aşıq atmaq. musabiqə vermək
yarqasın	. rəhmət eləsin. -tanrı atazı yarqasın, anazı bağlasın. (yarqasın : rəhmət eləsin). (bağlasın : əsirgəməsin. sizdən ayırmasın. qorusun)
yarqılamaq	. hükm kəsmək.
yarqılamaq	. tutuşmaq. qəzavət etmək. -tutuşmaq olursa yolun, dossuz keçəcək ömrün.
yarqılıq	. yarqı yeri. məhkəmə. divan.
yarqısın	. büktüsün. hükmün. -yaşam yürür, büktüsün sürür.
yarqış	çörək sınağı görməyəsən. (xeyir dua)
yarqışı	. rəhməti. -yatan yeri yağdı, qalanları sağ bolsun. (yağdı : ışın). {ölü yarqışı. }.

yarqıtay . divani ali. təmyiz məhkəməsi. təşxis məhkəməsi

yarqıtay. (divani ali təşxis məhkəməsi)

yarqıtaya ilətmək . təmyiz etmək. (**yarqıtay**: divani ali).

yarqurul . əncmən. komitə. komisiyon.

-yarqurul işi: aracılıq işi.

yarmaz -kimsədən **yarmaz** sənə gəlsin kömək. (**kömək**: mədəd). (**yarmaz**: kömək olmaz)

yarnaq . xəndəq.

yarsız -quş qanatsız, **kimsə yarsız olmasın**.

yarşıdır . yarşıdır. köməkdir. -gücə qarşı olmayan, **gücə yarşıdır**. (**gücə**: zülmə).

yarşığın . tavanın. cəzasın. -ağırlıq edən baş, yarşığın çəkər. (öz başın ağıllı bilən yarşığın çəkər).

yarşığın çəkər -ağırlıq edən baş, **yarşığın çəkər**. (öz başın ağıllı bilən yarşığın çəkər). (**yarşığın**: tavanın. cəzasın)

yarşıtmağa . cübran etməy. -keçmişi yarşıtmağa uğr olmaz. (**uğr**: şans)

yartac savaq . **yardac**. daşma supapı. bir gölün, çayın, qabın daşmasını önləyən, savuran gədik.

yartac . **yardac**. yardımçı. yədək. kömək. cayquzin. **-yardac zolaq**: yədək band

yartaqlıq . **yardaqlıq**. yaxınlıq. köməklik. yoldaşlıq. {# **yarqaqlıq**: ırqalıq. ırqaqlıq. ıraqlıq. uzqarlıq. uzaqlıq)

yartasın . **yardasın**. köməyiz olsun. **-tarım yardasın** (allah köməyiz olsun)

yartım olmaq . **yardım**. kölgə olmaq.

yartım . **yardım**. **-başqalarına yardım**, yardımçız olar.

yartımın kəsmən . yardımın. inayətin kəsmən

yas -böyük yas: qaragün

yasama qurulu . qanun qoyma təşkilatı.

yasat . səyasət.

yasatçı . səyasətçi.

yasaydaş . **yasaydaş**. yoldaş. yordaş. yürdaş. himdaş. həm məzhəb. həm məslək. həm kiş

yasır . qanunmənd. yasıya, qanuna uyqun

yasır . yasıya, qanuna uyqun. qanunmənd.

yasırca . hazırca. -nə yoğurdum nə yaptım, **yasırca kökə tapdım**.

yasışmaq . **yatışmaq**. yaxnişmaq. yaxınlıq edmək.

yasıya uyqun . yasır. qanunmənd.

yastığa dayan -yuxudan oyan, **yasdığa dayan**.

yastığı yüngül olsun -**yastığı yüngül olsun**. (xəsdiyə deyilir). (kəsəli yüngül gəlsin, keçsin)

yastıq başı -**yastıq başı**, yıllar yaşı çəkər.

yastıqda - bir **yastıqda qocamaq**: qoşa qərimək.

yaş basmaq . qocalmaq.

yaş çəki . yaş ölçüsü. (**çəki**: həddi)

yaş inlər -bir meşəyə od düşsə, quru yanar, **yaş inlər**

yaş iş . kökü pozuq iş.

yaş qəsən . (yaş: gənc ağac). -**yaş kəsən**, baş kəsər.

yaş qünü . günü. doğm günü.

yaş ötür -**yaş ötür**, ısq qara, yağış qara çevrilir.

yaş taxdıya basmaq . çiğ davranıb aldanmaq.

yaşa başa baxmaz ölüm -**yaşa başa baxmaz ölüm**.

yaşa, yaşat -nə yan nə yandır, **yaşa, yaşat**.

yaşadıqlarıyla -**kişioğlu yaşadıqlarıyla yox**, yaşatdıqlarıyla anılır.

yaşağanda -yaşında yiqit oxtalat, **yaşağanda toxtalat**. (gəncliyində yiğit sıçrağan, yaşlayınca ağır başlı olur).

yaşam -**yaşam** qorxa qorxa yaşanmaz.

yaşam bağında, ölüm kolun sən bitirmisən -nə qara duyqular gəzir başında sənin, sanırım uçmuş usun baş
itirmisən, bir ayrılıq yıxsə böylə dünyavı, **yaşam bağında, ölüm kolun sən bitirmisən**.

yaşam bildiğindəndə qısadır -**yaşam bildiğindəndə qısadır**, ona görə dadın çıxar

yaşam dadlı olur -ölüm, acıdan, **yaşam dadlı olur**

yaşam deyil qaçaqaç -**yaşam deyil qaçaqaç**, oğru gözdən qaçacaq

yaşam dirəyi canın dayağı -**yaşam dirəyi canın dayağı**, ümidlə olur.

yaşam dolu

yaşam döğüşü -**yaşam döğüşü yenər**, ölüm yaşamı. (**yenər**: sındırar)

yaşam güdə -yollar uzun, **yaşam güdə**.

yaşam güdədir -qurdu tökməli. (qaşınması, kin öcü olan açmalıdır. **yaşam güdədir**, yaramaz güdəsin)

yaşam içində duzun -yağsada daş, daşsada sel, qoru için ulduzun, **yaşam içində duzun**.

yaşam işrə dad qalmaz-amac uğra çəkişməsən yaşam işrə dad qalmaz. (**uğra çəkişməsən**: ötrü çalışmasan)

yaşam küçükləri əzər -bir qayıq olsan tək yelkənlə, böyük bir gəminin bir yelkəni ol, **yaşam küçükləri sevməz**.

(**təki**: bir)

yaşam qısa -**yaşam qısa**, doymağın bilməz.

yaşam seçimlər ara -yaşam seçimlər ara seçinməkdir, nə qədər nə yazı

yaşam sevməkdir -kəndivi tanı, başqaların sev, **yaşam sevməkdir**.

yaşam sevməmiş -**yaşam sevməmiş** seçə bilməyənləri.

yaşam tanıyıb yaşamaqdır -yaşam tanıyıb yaşamaqdır, yaşayıb tanımaq özü gəlir.

yaşam uğraşı . durmadan didinmə.

yaşam vardır ölümdən acı -**yaşam vardır ölümdən acı**, ölüm vardır yaşam gəzər ardıcan.

yaşam vardır -**yaşam vardır** ölümlüğü yaşadır. (**amacsız**)

yaşam yaptığın yapar. -sevgini könül seçir, baş onayır. nasıl seçirsin sevgivi, sən seç, **yaşam yaptığın yapar**, törəsin verər. (**onayır**: təsdiqlir). (**törəsin**: sonucun). (kişilər, oyular, duyğular çağ ötüşüylə, durum almasıyla dəyişir. (**almaşıyla**: dəyişilə).

yaşam yarışa -sevgi, yaşam yarışa dəgirsə, döğüşədə dəğər

yaşam yaşıdır -**yaşam yaşıdır**, çətin deyil, getdi gedər, dönər deyil.

yaşam yolu ağ . (ağ: sadə). -yaşam yolu ağ, yazdığın yaz, əkdiyin götür.

yaşam yolu yazılmamış-yaşam yolu yazılmamış, heç bir quyu qazılmamış, gəlməmişdən ölkənin, yarınları açılmamış

yaşam yürür -yaşam yürür, büküsün sürür. (**büküsün** : yarıqsin. hükmün)

yaşam -**yaşam**, sizin düşmanınız olamaz, biraq düşüncəniz ola bilir. (**biraq**: ama. vəli)

. -**yaşam**: istək, sevmək, bağənmək

. -**yaşam** ovsuz olmaz.

. -**yaşam ürəklə gedir**, beyin qalır arada. (**yaşam** usağa uymaz). (**usağa**: məntiqə)

yaşam -bir soluqla **başlayan yaşam**, bir soluqla bitə. (**soluqla**: nəfəslə)

yaşama yaramaz -döğüşü sevməz, **yaşama yaramaz**.

yaşamağın -iyə yaşamağın bilən, **necə yaşamağın** bilər

yaşamaq -**yaşamaq üçün** yaşamı sevməli.

-**yaşamaq bir keçmişi**, bir indini, bir yarını düşünmək. (**bir**: gah)

yaşamaq seməkdir -dirik olmaq yaşamaq deyil, **yaşamaq seməkdir**.

yaşamaqla . görmək ilə. çəkmək ilə. -sevmək ilə sevdiklərin dəğişməz, **nə olduğun görmək ilə sevişdiyin dəğişər**.

yaşamavı . yaşayın. -**necə yaşayın seçəmədin**, necə ölməyin barı seç.

yaşamda -**yaşamda, başlamaq** nə yer bilər nə çağ tanır.

yaşamda çəkinməyi -**yaşamda çəkinməyi öğrəşməliyik**, necəki unutmağı.

yaşamda -**çalış yaşamda** dəngəvi qoru. (**dəngəvi**: təadülüvü).

yaşamı sevməli -yaşamaq üçün **yaşamı sevməli**.

yaşamı yavaşdan -işı ağırdan al, yaşamı yavaşdan. (**ağırdan al**: tələsmə)

yaşamın -**yaşamın ipləri öz əlindədir**, bir ipiylə özqıyımda edəbilərsən, yellənəcəkdə qura bilərsən. (**özqıyım**: özünə qıymaq, rəhm etməmək). (**yellənəcək**: kuf)

yaşamın anlamı itər -sevgisiz, **yaşamın anlamı itər**.

yaşamın anlamın biləyin desəng -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ,
yaşamın anlamın biləyin desəng, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (**yekəlikdə** : təklikdə). (**çanğırınğ**: cıngırın. səsin).

yaşamın qarşısında -**yaşamın qarşısında** dinməz olan tablaşır.

yaşamın sonu -**yaşamın sonu** bir öykü kimi bitir. (**öykü**: nağıl)

yaşamın -**ölüm qoxumasın yaşamın**.

yaşanmaz -yaşam **qorxa qorxa yaşamaz**.

yaşarsan -kimə qatılсан, **onunla yaşarsan**. (**qatılсан**: baş qoşsan)

yaşas . yaşam

yaşatdıqlarıyla -kişioğlu yaşadıqlarıyla yox, **yaşatdıqlarıyla anılır**.

yaşatmamaq . yaşamağa qoymamaq.

yaşayanda -**yaşayanda əldən tutan tapılmaz**, ölürsənsə daşıyanın çox olar.

yaşayın . yaşamavı. -**necə yaşayın seçmədin**, necə ölməyin barı seç.

yaşı gedər . ömrü uzanmaz. -yirtici quşun **yaşı gedər**. (**yirtici**: alıcı).

yaşı vur başa -sev! sevin! yaşa, **yaşı vur başa**.

yaşı yerdə sayılası. öləsi. (qarqış)

yaşı yetmiş -**yaşı yetmiş, varı gedmiş**, çəlik düşmüş əlindən.

yaşıl ösər . göy gögərər. -**yaz gəlibdir yaşıl ösər**, alğa çıxar, topraq busar, bülbül güldən gülə tovsar. yaz gəliri, yaz gəlir. (**alğa**: alala. lala). (**busar**: **pusar**. bozarar. rəng dəyişər). (**tovsar** : qaçar. atılıb qonar)

yaşın boyu -**yaşın boyu sınaşan yaşanı**, sınaşmamış yollar qalır yaşama.

yaşın keçirmə boşa -**yaşın keçirmə boşa**, günsüzün baş dəğər daşa. (**günsüzün**: pis yerdə).

yaşın olub yetmiş -**yaşın olub yetmiş**, çul çalabın təkmiş. (**tekmiş**: yığıb bağlamış)

yaşın suya verən . (**yaşın**: ömrün). (suya verən: boşa verən). -yaşın suya verən, gözü dalda qalar. (**suya verən**: boşa verən).

yaşın sürsün -yorulmadan yürək yürsün, **yaşın sürsün**.

yaşın yüzə yetcəyi-**yaşın yüzə yetcəyi**, ayrıq gəlmən deycəyi, aldım duyan sözcəyi, inandım yolda qaldım.

yaşına -**hər nə qalıb kişinin yaşına** başına.

yaşında yiqit -**yaşında yiqit oxtalat**, yaşağanda toxtalat. (gəncliyində yığit sıçrağan, yaşlayınca ağır başlı olur).

yaşını almış . yaşlanmış.

yaşını içinə axıtmaq . duyduğu acını sezdirməmək.

yaşıt

yaşıt . yaşıt. tingdəş. dəngdəş. 1. həm sinn. həm sal.

yaşayıb tanımaq özü gəlir -yaşam tanıyıb yaşamaqdır, **yaşayıb tanımaq özü gəlir**.

yaşlamasan keçməz -əlləməsən durmaz, **yaşlamasan keçməz**. (tapmaca). (iğnə sap)

yaşlandıqca -**yaşlandıqca** topraq çəkər.

yaşlanıb -yaşlanıb başlı olunca, başlanıb yaşlı ol (**başlanmaq**: ağullanmaq).

yaşlanma -**yaşlanma**, baş ağardar.

yaşlanmış . yaşını almış.

yaşlara boğulmuş . çox ağlamış.

yaşlarımı silən -**yaşlarımı silən olmasın**, qayğılarım duyan olmasın, çiləm dərdim soran olmasın, təki qoru sən ürəkdə məni!

yaşlı başlı . yaşlı görgülü. əşmiş eşmiş.

yaşlı eşşək -**yaşlı eşşək** yorqa gedməz.

yaşlı görgülü . əşmiş eşmiş. yaşlı başlı.

yaşlı öküz -**yaşlı öküz** baltadan qorxmaz. (göz çox görməklə qorxudan düşər, qorxuya ögrəşər).

yaşlı unutqan oli -**yaşlı unutqan oli**.

yaşlılıq -yatdı durmadı, otdu qalxmadı. (**yaşlılıq**)

yaşyazı . çapır. təqdir. -qıyını biraq suya dal, təpinmədən, çapır yox. (**təpinmədən**: çalbişmadan. almaşmadan. dəğişmədən).

yat biləməz . **yad**. -kişi boylanar kişilər içrə, yağı nə ala yerin, kişilik içrə, içdən doğulmuşuk türklər içrə, **yad biləməz** olmasa türklərin içrə.

yat edilmək **yad**. anı anılmaq.

yat olmaq . **yad** 1. yabana, qəribə çönmək. 1. anılmaq

yat **yad.** xətir.

yatağa girmək . yatağda yer almaq.

yataq yorqan yatmaq . ağır kəsəllənmək.

yataqlara döşənmək . ağır kəsəllənmək.

yataqlıq etmək . gizlicə yatırıb barındırmaq, yardıqlıq etmək. (**barındırmaq**: istirahətlətmək).

yatan toprağı -**yatan toprağı** yaxtı olsun. (yatan yeri ışıqla dolsun.)

yatan yerdə tikən bitsin -yatan yerdə tikən bitsin, yoxun gül. (**yoxun.** heç bir). (**qarqış**)

yatan yeri yağı . (**yağı**: ışın). -yatan yeri yağı, qalanları sağ bolsun. (**yağı**: ışın). {ölü yarqışı. (**yarqışı** : rəhməti)}.

yatan yuxuda -axdaran tapar, **yatan yuxuda görər.**

yatıb durma . yaxınlıq. cima.

yatına düşməz **yadına.** -az görənin **yadına düşməz.**

yatına . **yadına -yadına, hafizəsinə sığdığı**m: bəlləyinə dürtüyüm.

yatışdırmaq . sakinləşdirmək.

yatışmaq . **yasımaq.** yaxnışmaq. yaxınlıq etmək.

yatıva şiş batsın **yadıva.** nərsə birinin yadından çıxanda deyilər.

yatla **yadla.** xətirə.

yatlarla yar olmuş . **yadlarla.** -olki öz yarına yad, **yadlarla yar olmuş**, nola kim mən yarını bir gecəlik yad saya.

yatlu sürə . **yadlu.** -**yadlu sürə oldu.** (**yadlu**: qəribə). (**sürə**: devir. zamanə)

yatlısu . qəribi. əcibi. -kişilərin ən yatlısu, yavuzu, yavas, pisi. (**yavuzu**: şeytanı)

yatmışdım oyandım -içim yeniləndi. (yatmışdım oyandım).

yatsı banı . axşam əzanı.

yatsı banı . axşam əzanı.

yatsımaq **yadsımaq**. unutmaq.

yatsıyan **yadsıyan**. unudan.

yattı durmadı . **yatdı**. -**yatdı durmadı**, otdu qalxmadı. (yaşlılıq)

yavan-yavan pənir: yağsız pənir. -**yavan ət**: yağsız ət.

yavan duzsuz biri . şit dadsız adam.

yavan əkmək . quru əkmək. qatıqız əkmək. qatqısız əkmək .

yavan şakaçı . suyuq adam.

yavan . **yoz**. quru. -yağına qıymayan, **çöreğın yavan yər**.

yavan. saman kimi. dadsız.

yavanlıq edmək . qatıq edmək. –pəniri çörəyə **qatığ ed**.

yavas -kişilərin ən yatlısu, yavuzu, yavas, pisi. (**yatlısu**: qəribi. əcibi). (**yavuzu**: şeytanı)

yavaş . mulayim. - **yavaş oldun dildən basıldın**, yavuz oldun başdan asıldın. (**yavuz**: yaman) (dinməsən dilin gedər).

yavaş etdim . ram etdim. -**yavuzuydu**, bir qoyun kimi yavaş etdim. (**yavuzuydu**: yağuydu. sərkeşiydi). (**yavaş etdim**: ram etdim)

yavaş gəl	. yüksəkdən atanlara, çox şişirdənlərə, osdudanalara deyilir. (osdudan: osturdan. şişirdən. önə verən)
yavaş qoy keçsin	-yavaş qoy keçsin, yavaş de dinsin. (dinsin: eşitsin).
yavaş tütün	. 1. çox dumanlıq, pozuqluq eləməyin. 1. yumşaq tütün, tambakı
yavaş yavaş	. imil imil. -su axar imil imil
yavaş	- çox yavaş: ağır axsaq.
yavızlıqdan	. yamanlıqdan. - kişi kim yavızlıqdan qaça, gərək kim iyi fala ağzın aç.
yavrum	. sevəcən bir səslənmə türü.
yavuşlar	. yovşlar. yaxızlar. (< yaxuş). hayıflar. əfsuslar. ağuşlar!. (< ağı. acı).
yavuz işdən	. (yavuz: yaman). - yavuz işdən uğraşdıq qadaya. (qadaya: bəlaya)
yavuz. yaman.	- yavaş oldun dildən basıldın, yavuz oldun başdan asıldın. (yavaş : mulayim). (dinməsən dilin gedər).
yavuzu	. şeytanı. -kişilərin ən yatlısu, yavuzu, yavas, pisi. (yatlısu: qəribi. əcibi). (yavuzu:)
yavuzu	yavuzu. çəşqını, münhərifi. -onlar kim yoxdurur qılğavuzu, ol durur cümlə ellər yavuzu. (qılğavuzu: yöndəri).
yavuzuydu	. yağuydu. sərkeşiydi- yavuzuydu, bir qoyun kimi yavaş etdim. (yavaş etdim: ram etdim)
yaya qalmaq	. istədiyini edinəməmək. (edinəməmək: əldə edəməmək)
yaya	. (yaya: yerdə. piyada). - yaya gəlib, yel kimi əsib, quş kimi uçub.
yayaq	. piyada. -çörək atlı mən yayaq. (yayaq: piyada). (çörək daşdan çıxır). (çox çalışmaqlada çörək çıxmır)

yayan yapıldaq . yayan yalınayaq.

yayıq ağızlı . sözləri yaya yaya (səpə səpə. ara ara) söyləyən.

yayın barı -qışın qarı, **yayın barı**.

yayın çalış -**yayın çalış**, qışın balış. (**balış**: burda yatmaq, uzanmaq, dincəlmək simgəsi)

yayın gölgə xoş -**yayın gölgə xoş**, qışın çuval boş.

yayın işi, qışın dişi -baş pişməsə, aş pişməz. (**yayın işi, qışın dişi**). (işlə dişlə)

yayın kölgə qoğan. (**qoğan**: gəzən. axdaran). -**yayın kölgə qoğan**, qışın qarnın oğan. (**qarnın oğan**: sonsuz acalan)

yayın kölgəsinə aldanan -**yayın kölgəsinə aldanan**, qış şaxtasında oyanar.

yayqarayı basmaq . hayküy qaldırmaq.

yaylaq . yaylım

yaylı çalqıclar . kamança kimi arşəli alətlər.

yaylım atəş . neçə qoraqın birdən odlaması. (**qoraq**: silah)

yaylım . kövşən. yaylaq. otlaq.

yayma . çalxalatma.

yayta kölgə gəzən . **yayda**. -**yayda kölgə gəzən**, qışda ocaq gəzər.

yayta . **yayda**. kırışdə. **yayda**. zehdə. kamanda. -**qulağı kırışdə**: nə söylənəcəyinə maraqlanmaq.

yaz -**yaz gəlcək** çöllər olur lalalı, dos dosda könül olur alalı. (**alalı**: könlün alırsa)

yaz ayında -**yaz ayında** çaldı soyuq sevgimi.

yaz bayramız qutlu -**yaz bayramız qutlu**, türk bayrağınız yaşar olsun.

yaz qış . bütün il boyunca.

yaz poz dəfdəri . hazır qayıb dəfdəri. işə kilasa gəlib çıxma dəfdəri

yaz yay üçün ağaclar-yarpaq tökər güz ayda, **yaz yay üçün ağaclar**.

yaz yazlığın -qış qışlığın etməsə, **yaz yazlığın** edənməz.

yaz açıq. boş. -yada gəngəş salanın, yazığa getdi başı. (**gəngəş salanın**: yadla məsləhət edən).
-qaz gəlməyə tələsər, **yaz çağında yenər**.

yaza çıxsa dana -**yaza çıxsa dana**, bəğənməz olar ana. (uşaq böyüdükdə gözlənilən olmaz)

yazac daşdan -qılınca başdan keçər, **yazac daşdan**. (**yazac**: qələm)

yazan əğri -**yazan əğri**, düzü, yaramaz (düzü, əğri yazan, yaramaz).

yazan unutmuş -**yazan unutmuş**, yazın unutmamış. (**yazın**: yazılı). (yazar unudar, yazı unutmaz).

yazar unudar -yazan unutmuş, yazın unutmamış. (**yazın**: yazılı). (**yazar unudar, yazı unutmaz**).

yazı -**basdırma yazı**: basdırma yapılan güzün isdi son günləri. (**basdırma**: duz, ot, qırmızıbibər qarışımının ət üzərinə sürülərək günəşdə, hisdə qurutulmuş yeyəcək).

yazı gətirmək . yazlıq, yüngül geyinmək.

yazı unutmaz -yazan unutmuş, yazın unutmamış. (**yazın**: yazılı). (**yazar unudar, yazı unutmaz**).

yazı vermək . yazıb qılmaq.

yazı . genişlik. çöl. -**yalama yazı**: dağlıq yeri yel süpürüb aralığa salması.

yazıb qılmaq . yazı vermək.

yazıçı qadın . gəlini bəzəyən qadın.

yazığa **yazına**. boşuna. -yada gəngəş salanın, **yazığa** getdi başı. (**gəngəş salanın**: yadla məsləhət edən).

yazıq etmək . zülm etmək. -uşağa **yazıq etdiniz**

yazıq qonça oyan -sandın göydən yağın şirin noğuldu, **yazıq qonça oyan, yağın doluydu**, açılmadan soldun səndə mənəim tək.

yazıqlar olsun . güclü qınama anlatır.

yazıqsız səhvsiz. -ot tütünsüz olmaz, igid yazıqsız. (gənc yazıqsız olmaz igid səhvsiz olmaz).

yazın barlı -qışın qarlı, **yazın barlı**.

yazın başı pişənin -yayın başı pişənin, qışın aşı pişer.

yazın unutmamış . (**yazın**: yazılı). -yazan unutmuş, **yazın unutmamış**. (yazar unudar, yazı unutmaz).

yazın yayın əkində -**yazın yayın əkində**, qışın günü dilənməz.

yazın yazcaladı yaylağın -**yazın yazcaladı yaylağın**, qışın qışcaladı qışlağın.

yazından -qorxusu var qışından, **işləməzsə yazından**.

yazını çıxarmaq . yazını sökmək. oxuya bilmək.

yazının oyunu -**yazının oyunu bu**, aldığı verməz.

yazısı . bəzəyi. -**üz yazısı**: üz bəzəyi.

yazma -**yazma pitik**: əlyazma pitik

yaztığın yaz . **yazdığın**. -yaşam yolu ağ, **yazdığın yaz**, əkdiiyin götür. (**ağ**: sadə)

yeq çıxar	. yeğ. aparar. -tümün batıran, batıb qalar, yarı batıran yeğ çıxar.
yeq tutmaq	. yeğləmək.
yeqə ağız	. yekə ağız. ağzı böyük. böyük böyük danışan.
yeqə baş	- yekə baş yekə tasa. (tasa: qayğı)
yeqə dəlik	- yekə dəlik, kiçik yama.
yeqəlikdə	. yekəlikdə : təklikdə. - yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz. (çanğırınğ: cıngırın. səsin). . -yekəlikdə çanğırınğ çıxmaz bunu bil, nəmə bolsan elinğ bilən bolarsınğ, yaşamın anlamın biləyin desənğ, el ağlasa ağlab, gülsə gülərsinğ. (yekəlikdə : təklikdə). (çanğırınğ: cıngırın. səsin).
yeqətdik dananı	- yekətdik dananı, bağənmədi atanı.
yeqin	. yeğin iti. şiddətli.
yeqləmək	. yeğləmək. yeğ tutmaq.
yeqniği yel alır	. (yeğniği: yüngülü). - yeğniği yel alır, ağır yerində qalır.
yequn çəkmək. yekun.	sözə son qoymaq.
yel	- qara yel: şumal yeli.
yel əsdikə əsər saçlar	- yel əsdikə əsər saçlar, könül ağlar, dağıtmaz qəm dağın qayğı əlindən qurtaranmaz can, qaçaq yer yox, sığıncaq yox, qaranlıqdur tapılmaz yol.
yel əsər tərsə	- yel əsər tərsə gedər, arzu hara yer hara.
yel qayadan	- yel qayadan nə alar.
yel qətirdi	-yel pülədi, sel götrədi: yel gətirdi, sel apardı.

yel pülədi	- yel pülədi , sel götrədi: yel gətirdi, sel apardı.
yel yepələk	- yel yepələk , yelkən külək. çox tələsik çabayla.
yel	. (tapmaca) . -ayağından aldırılmaz, ağza yüyən vurdurmaz. (yüyən : cilov). (tapmaca) . (yel). -el qapısının el döğər, bizim qapı döğülməz, döğülsədə yel döğər .
yeli yağmuru toxunmamaq	- yeli yağmuru toxunmamaq . (yaxcısı pisi dəğməmək).
yeli	-ulduz yeli : quzey yeli
yelkən çəkmək	. yelkən . yelkən açmaq. yola yollanmaq.
yelkənləri suya endirmək	. bükünmək. sınmaq.
yelqən külək	. yelkən . -yel yepələk, yelkən külək . çox tələsik çabayla.
yelqən	- özünə yelkən etmək : qılavuz etmək.
yellənəcək	. kuf. -yaşamın ipləri öz əlindədir, bir ipiylə özqıyımında edəbilərsən, yellənəcəkdə qura bilərsən. (özqıyım : özünə qıymaq, rəhm etməmək).
yeltənmək	. əğlinmək. meyillənmək.
yeltənmək	. həvəslənmək. meyillənmək. -qalmağa yeltənmək
yeltirə	. yeldirə . yeldirmə . malla əbası.
yeltirmə	. yeldirmə . yeldirə . malla əbası.
yem töqmək	. tökmək . aldatmaq üçün inandırıcı işdə bulunmaq.
yemə de yanında yat	. çox dadlı nərsə.
yemək çıxarmaq	. ağırlamaq üçün yemək sunmaq.

yemək payı . (tapmaca). -tap tapmaca, qab altdaca. (**yemək payı**)

yemək yapışsın -yemək yapışsın, geyim yaxışsın

yemək yaşadar -yemək yaşadar.

yeməq -əmək yox **yemək yox.**

yeməq -əmək yox **yemək yox.**

yeməli -**çox yeməli**: ilik kimi

yeməsin yemədən . aç açma. acına. nəştəb. ac qarına.

yeməyə xasa çörək - **yeməyə xasa çörək**, döğüşməyə daş ürək

yeməyənin malın yeryib -**yeməyənin malın yeryib**, üstündən suda içərlər.

yeməyim qarnımda -olan geyinim əğnimdə, **olan yeməyim qarnımda**. (yoxsulluğu imgəlir) (**imgəlir**: işarə edir)

yemir içmir -**yemir içmir**, durmadan işlir. (tapmaca). (**saat**)

yemiş yetişib -yapraq saralar düşər, **yemiş yetişib**, **gör düşəndə hançına oxşusan.**

yemliq . **yemlik.** şingi.

yenər . sındırar. -yaşam döğüşü **yenər**, ölüm yaşamı.

yeni bir çağ açmaq . hər baxımdan yeni bir gedişli devrana yol açmaq.

yeni geyim alqışı -**yeni geyim alqışı**. -əğnində yırtılsın. əğnində tozsun. toya geyəsin.

yeni quşaq . onsəgiz ıgırbeş arasında olan gənclər.

yenidən yeniyə . çox yaxın keçmişdə.

yeniqələr sınaq adlanır . yeniklər. -yeniklər sınaq adlanır. (**yeniklər**: çökünlər, sınıqlar, şikəslər). (**sınaq**: təcrübə)

yenilətmə . (inovasiya).

yenilik qorxusu . hər dəyişiklikdən ürkən.

yenilmək . açıq düşmək. açıla qalmaq. təslim olmaq.

yenilmək . alt olmaq. altalmaq.

yenilmək . alt olmaq. üstələnmək. məğlub olmaq.

yenqə. yengə. açar. giriş. (yeməkdə)

yenqə **yengə.** yeni dünyalı. amerikalı.

yenqəm **yengəm.** ay qohum.

yenqəm **yengəm.** ay qohum.

yenmək . alt etmək. üstələmək. qələbə çalmaq.

yenti **yendi.** alçaq. abdal.

yer açmaq . sıxışdıraraq nərsiyə yer etmək.

yer bəğənsin . ölsün. -səni bəğənməyəni, **yer bəğənsin.**

yer bəqənməsin . bəğənməsin. birinə uzun yaş diləmək.

yer çökmədən -**yer çökmədən**, göy sökmədən, sev demədən sevdim səni, yurtdan uzaq, kiçik köşə, sıxdım içim, sığdım səni. (**sığdım**: içimə yerləşdirdim)

yer etmək . 1. iz bıraxmaq. 1. iyicə yerləşmək.

yer otası	. yer odası . dabanı yerlə bir olan oda. həmkəf.
yer öpmək	. sayqı olaraq yerə qapanmaq.
yer salmaq	. yerləşmək.
yer seçə	- çalış olduğu yeri seç, qoyma başqası sənə yer seçə .
yer tamar	- yer damar damar , kişi qılığ qılığ. (kişi, adam yer kimi türlü türüdür).
yer təqışmiş	. dəğişmiş . -seviş söğüş yer dəğişmiş . (söğüş: yaman). (seviş söğüş : istək nifrət)
yer təmir	. dəmir -yer dəmir , göy paxır. çıxmaz. çarasız. (paxır : mis)
yer tutmaq	. 1. özünə yer ayırmaq. 1. yetər sayılmaq. –buda yaxcılar içində yer tutur .
yer tutmaq	. işqal etmək.
yer var barış	- yer var barış , yer var qazış .
yer yatağı	. yerə sərilən yataq.
yer yer	. bir çox yerdə.
yer yerindən oynamaq	. ortalıq allaq bullaq, altüst olmaq.
yer yurd	. qonut.
yerdəş	. yerdəş . bir yerdə qalanlar.
yerdə qalmaq	. sayqı görməmək. üzünə baxılmamaq.
yerdəki üzə	- yerdəki üzə basılmaz. (yıxılanı əzməzlər)
yerdən salam	. əlləri yerədek sallayaraq tümlüyə salam olsun sözü. (tümlüyə : hamıya)

yerdən yapma . çox güdə boylu.

yerə baxan -**yerə baxan könül yaxan:** uslu, baş aşağı görünmə dolayı altdan dolab (kələk. qurqu) çevirən.

yerə baxmaq . qocalmaq. ölümü yaxın olmaq.

yerə batmış - **yerə batmış. (ölmüş). (qarqış).**

yerə girəsi . yox olası. (qarqış)

yerə girmək . yer yarıb yerə cummaq.

yerə göyə qoyamamaq. yerə göyə sığdıramamaq. necə ağırlayacağını biləməmək.

yerə keçmək . çox utanmaq.

yerə sərmək . 1. yerə yıxmaq. 1. öldürmək.

yerə vurmaq . pis duruma soxmaq.

yerələnmək . yerə dəgmək.

yeri olmaq . uyqun görünmək.

yeri öpmək . üzü üsdə yerə gəlmək, yıxılmaq.

yeri soğumadan . ayrılalı çox olmadan.

yeri var . uyqun görünür.

yeri yurdu bəlırsız . avara.

yerimə düşdüm -üşüdüm üşüdüm, **yerimə düşdüm** (təprəşdim yığışdım)

yerin dibinə keçmiş . utanıb ərimiş.

yerin qulağı kar . yerin qulağına qurquşum. umulmadıq yoldan kimsə duymasın.

yerin sevmək . yeri uyqun gəlmək. -gül **yerin sevdi**.

yerində görürsün -uzanıb baxma, bir donbalağ aş, **hər nəyi yerində görürsün**.

yerində qalamamaq . yerində duramamaq. yerində qımıldamaq. dinc duramamaq

yerində olmaq . yaxışıq almaq. uyqun düşmək.

yerində saymaq . heç ilərlənməmək.

yerində yellər əsmək . artıq yox olub gedmiş.

yerində . ornunda

yerindən köçüb pozuq -yərində yellər əsmək. (**yerindən köçüb pozuq qoymaq**)

yerindən oynamaq . 1. yerindən çıxmaq. –barmağı **yerindən oynuyub**. 1. yerindən atılmaq, sıçramaq.

yerindən oynatmaq . 1. başqa yerə qaldırmaq. 1. titrətmək.

yerindən yoynuqmaq -**yerindən yoynuqmaq**. (yerindən yurdundan olmaq, soğumaq).

yerindən yurdundan . (**olmaq** :soğumaq) -yerindən yoynuqmaq. (**yerindən yurdundan olmaq, soğumaq**).

yerinə daş salmaq. kökünə dək, dibinə dək bitirmək

yerinə gəlmək . 1. uyqulanmaq. yapılmaq. -buyruğuz **yerinə gəldi**. 1. geri dönmək. -keçmişlər bir daha **yerinə gəlməz**. –halım **yerinə gəldi**.

yerinə qoymaq. 1. sanmaq. turumaq. məni onun yerinə qoyma ha!. 1. doldurmaq. borcumu yerinə qoyamadım

yerinə . ornuna

yerini almaq . yerinə keçmək.

yerini doldurmaq . yerinin yetərlisi olmaq.

yerini tapmaq . kəndinə yaraşan yerin bulmaq.

yeriyənə yumaq sərdirər . ayaqda kimi görsə bir iş dəyər qılmağa

yerqənə . **yerğənə. ərgənə.** kan. mədən yeri.

yerlə bir edmək . təməlin yox edmək.

yerlə bir olmaq . yox olmaq.

yerlə göy bir olsa . hər nə olursa.

yerlənmək . orınmaq

yerlərdə sürünmək . dirçələməyib yarım yamalaq durmaq.

yerləri süpürmək . (paltar) çox uzun olmaq.

yerləşmək -**iyicə yerləşmək:** yer edmək.

yerləşmək . ornuşmaq

yerləşmək . yer salmaq.

yerli köklü dibdən. dərindən. – **yerli köklü** bax.

yerli yerində . hər biri öz yerində.

yerli yerinə . hər biri öz yerinə.

yerli yersiz . sıralı sırasız.

yerməzlər . küçümsəməzlər. başarsız görməzlər. -güclü ellər, başqaların yerməzlər.

yersiz qalmaq . ortada qalmaq.

yersiz ötən xoruzun -**yersiz ötən xoruzun**, kəsilər başı.

yersiz -**yersiz ünü olmaq, adlanmaq**: adı olmaq.

yertən bitmə . **yerdən bitmə**. yerdən çıxma. türədi. quduru. xuduru.

yertən yerə vurmaq . **yerdən**. birinə çeşitli yönərdən saldıraraq acı bir duruma soxmaq.

yertən yuxarı . **yerdən**. -**yerdən yuxarı** göydən aşağı.

yetərki günüm doğsun -**yetərki günüm doğsun** kitirim boğsun. (**kitirim**: mükəddərliyim)

yeti canlı . **yedi**. çox ölümcül durumlardan can qutara bilən.

yeti içdi -**yedi içdi yerə keçdi**.

yeti . qabiliyyət.

yetib gəlyən . (**yetib gəlyən** : qarşıdan gələn). -yetib gəlyən el bayramı barınğıza qulayın (**barınğıza**: hamınıza).
(**qulayın**: qut olsun, mubarəkdir).

yetim -hamı deyir **yetim ye** tapmazsan, kimsə deməz **yetim yemə** partlarsan.

yetin doymadın -**yedin doymadın?** əlüzün suya çək, gə bunuda ye!

yetinmə . qanıqlıq. könlü toxluq.

yetişmək . bilgilənmək. feyz almaq. feyzyab olmaq.

yetişməyəsi . gənc öləsi.

yetit içit -yorquna yol görkəzmə, yedit içit barındır. (**barındır**: dincəlt)

yetiyivə bax -yediyivə bax, sıçmasın unudma

yetqəsi . yetqəsi. sığası. zərfiyyəti.

yetti lələ baxdığı -yeddi lələ baxdığı cocuğun gözü çıxmış.

yetti oğul istərəm -yeddi oğul istərəm, yeddilidə qız gəlin

yettilər keçər aya dönər -yettilər keçər aya dönər, aylar keçər ilə.

yettilidə qız gəlin . yeddilidə. -yeddi oğul istərəm, yeddilidə qız gəlin

yeyənmədin narın qaldı -yeyənmədin narın qaldı, görənmədin yarın qaldı.

yeyənməmək . çəkənməmək. dözənməmək.

yeyib içməklə başlayıb -yeyib içməklə başlayıb, savaşa bitən toylar.

yeyin edən axsar -yeyin edən axsar. (iti davranan, qılınan çoxun (çoxlu) güclüyə düşər).

yələli -yələli qurd: sırtlan. kafdar.

yərində yellər əsmək -yərində yellər əsmək. (yerindən köçüb pozuq qoymaq)

yətəq çəkmək . yədək. iplə çəkmək

yətəq . yədək. yardımçı. yadac. kömək. cayquzin. -**yadac zolaq**: yədək band

yətəqə almaq . yədəğə. ip bağlayıb ardıca götürmək.

yətəqə çəkmək . yədəğə. ayırıb yədək deyə saxlamaq.

yıqanmaz . yığanmaz. üstənməz. öhdələnməz

yıqcam **yığcam.** dərlı toplu. tikələri birbırinə uymlu.

yıqılaq bir arıya . **yığılaq.** -**yığılaq bir arıya**, yalqım qoyax yarıya. (**yalqım:** məlhəm)

yıqılan qalxdıqca ucalar -**yıxılan qalxdıqca ucalar**, yıxılan qaldıqca batar.

yıqılanı əzməzlər . **yıxılanı.** -yerdəki üzə basılmaz. (**yıxılanı əzməzlər**)

yıxılınca ayılı -yoxsa artıq, düşünən yar yarını, **belə getməz, yıxılınca, ayılı!**.

yıqım . yıxım. fəlakət.

yıqın -**bir yığın sözlə** iş onmaz. (**onmaz:** düzəlməz).

yıqın yığın . **yığın yığın.** axın axın. öbək öbək. qurup qurup.

yıqmaq -**yerə yıxmaq:** yerə sərmək.

yıqmaq . **yıxmaq.** ağdarmaq. enmək. alt etmək.

yıqmaq **yığmaq.** zil açmaq. zəng etmək.

yıqvada **yığvada.** cəmdə . -**yığvada** oturan söz eşidər.

yılan kimi dostu soxar -tikən kimi sancar gülü, **yılan kimi dostu soxar.**

yıllar ötər -**yıllar ötər**, qocalar doslar, itər anılar.

yıllar yaşı çə. kər -yastıq başı, **yıllar yaşı çəkər.**

yılman . ürkməyən. -**təpiden** yılman, tufandan qorxman. (**təpiden:** fırtınadan).

yırtıcı. alıcı. -yırtıcı quşun yaşı gedər. (**yaşı gedər:** ömrü uzanmaz)

yırtıqdan -yamaq **yırtıqdan** gen gərək.

yyəmdir tanrıdır. -göğərçinin görkü var, başında da börkü var, öz yiyəmdir öz ağam, nə versədə irki var.
(**görkü**: gözəlliyi). (**irki**: haqqı. ixtiyarı)

yyəsindən **isindən**. -gəlmək qonaqdandır, salmaq yola ev isindən.

yyəsində bax atın taxla . (**taxla**: nalla). -yyəsində bax atın nalla.

yoğqan yoğqan. şeytan. iblis.

yoxluğunan barışmıyan, valığa don biçəməz.

yoxsulluğu imgəlir . (**imgəlir**: işarə edir) -olan geyinim əğnimdə, olan yeməyim qarnımda. (**yoxsulluğu imgəlir**)

yoq oqlu yox - **yox oğlu yox**. heç nə yox. -çörək yox pendir yox, **yox oğlu yox!**

yoq olası . yerə girəsi. (qarqış)

yoq olası . **yox olası**. adı batası. adı batasıca. (**qarqış**)

yoq olsun yoxsulluq -**yox olsun yoxsulluq**, varlığa nə darlıq.

yoq olsun . **yox**. əksik olsun.

yoq teməyi -**yox deməyi bacarmıyan**, hən deməyin kötəyin yeyər.

yoq təvənin -**yox dəvənin başı**: inanılmaz şişirdilən söz qarşısında deyilir. –yoxu var edən. - **yox dəvənin başı**

yoqalğan . itən. -yoxalğan piçağın sapı altın. (itən piçağın sapı altın).

yoqalsın . **yoxalsın**. -üzüntülər **gidirsin**, sevinclər gətirsin.

yoqan . **yoxan**. fani. -**yoxan** dünya ötər gedər.

yoqan dünya ötər gedər birin gün . (**yoxan**: fani.). -könlüm alçaq tut özüngü, **yoxan dünya ötər gedər birin gün**. (**özüngü** özünü). (**birin gün**: bir gün). (**yoxan**: fani.)

yoqluğunu dananmır -**yoxluğunu dananmır**, varlığına inanmır.

yoqluq bular bizi . (**yokluq**. ölmək). -**yokluq bular bizi**, sevgi qalar arxada.

yoqsul geysə -**varlı geysə ellər deyər qutluqlar**, yoxsul geysə, hardan tapdın uğr ola. (**qutluqlar**: sağlıqla geysən). (**uğr ola**: xeyr ola)

yoqsul sayılsaydı -**yoxsul sayılsaydı**, bu günə qalmazdı. (**sayılmaq**: sayqı, hörmət görmək).

yoqsul varsız -dildən gələn əldən gəlsə, **yoxsul varsız varlanar**.

yoqsul . **yoxsul**. düşgün. əli dalı.
-varlıya verəcəyim, **yoxsula verəcəyim yox**.

yoqsuldan aş qarmasın ögrən! . (**qarmasın**: baxmasın. munasibətin. dəğər verməsin). -varlıdan pul yığmasın,
yoxsuldan aş qarmasın ögrən!. (**qarmaq**: baxmaq).

yoqsulları -**yoxsulları bəsləmək**: ac doyurmaq

yoqsullauqla ıq -**yoxsullauqla ıq** soruşmaz qonaq. (**soruşmaz**: çağrılmaz)

yoqsun gəzib . **yoxsun**. (**yoxsun**: möhtac). -yoxsun gəzib nişgil əlindən küyən. (**yoxsun**: möhtac). (**küyən**: yanan).
(möhtac dolanıb həsrət ucundan yanan). (**ucundan**: **ucubundan**. səbəbindən)

yoqsun . **yoxsun**. bacarıqsız.

yoqun **yoğun**. çətin. güc. -**yoğun olsa, ırağ olsun**, yağın olsa, yaxın. (**yağın**: uğurlu. xeyirli).

yoqun gül . **yoxun**. heç bir. -yatan yerdə tikən bitsin, **yoxun gül**. (**yoxun**. heç bir). (**qarqış**)

yoqundusa sevdigin -**yoxundusa sevdigin**, olduğunu sevgilən.

yoqunlar . **yoğunlar**. **yoğurd olar** . -sütü çalsan yoğunlar. (**yoğunlar**: yoğurd olar)

yoqur **yoğur.** -**yoğur aşı** **yoxsul aşı**, ovmac onun yoldaşı.

yoquran yapar . **yoğuran.** -axdaran tapar, **yoğuran yapar.**

yoqurdu püfləmə -kölgədən qorxub, adamdan qaçma. (sütdən yanıb, **yoğurdu püfləmə**)

yoqurdu püfləmə . **yoğurdu.** -sütdən yanıb, **yoğurdu püfləmə.** (kölgədən qorxub, adamdan qaçma)

yoqurdu püflər . **yoğurdu.** -sütdən yanan **yoğurdu püflər.**

yoqurt çalmaq . **yoğurt.** yoğurt qoymaq.

yoqurt . **yoğurt.** –**yoğurt** su kəsib. (**su kəsmək:** sulanmaq. su salmaq).

yol açmaq **1.** ucub olmaq. səbəb, bais olmaq. **1.** yol vermək.

yol almaq . ilərləmək. qabaqlamaq. sibqət tutmaq.

yol aramaq . çarə bulmaq.

yol bilən -**yol bilən** kərvana qatılmamış. (**yol bilən** yolun sürər). (özbaşına buyruq olar). (**özbaşına buyruq:** müstəqill)

yol boyu . yolun uzunluğunca.

yol dağ ara itər . dağlıqda itər. -ulu yol ulu yerə gedər, **kiçik yol dağ ara itər.**

yol edmək . bir yerə sıx sıx gedmək. bir yerdən sıx sıx keçmək.

yol ərkanı . davranış quralları.

yol gedmək. yolda ilərləmək.

yol göstərmək qılavuzluq etmək.

yol iz bilmək	. yol yolaq bilmək.
yol qəsmək	. kəsmək. yol vurmaq.
yol görünür	. görünür. yola çıxmaq gərəkir.
yol ötdüm	- yol ötdüm . çıxdım yala, olmasına düşdüm qala. (olmasına düşdüm qala : qalmasın oyuna düşüb qaldım)
yol tutmaq	. yol seçmək.
yol uqrağı	. uğrağı. yol üstü. - yol uğrağı bizə bax.
yol verici	. üzü sıcaq. ürək açıcı.
yol vermək	. 1. yol açmaq. 1. icazə vermək.
yol vermək	. qoyvermək. ötürmək. lütf etmək.
yol verməyən	. üzü soyuq. qapıq üzlü.
yol vurmaq	. yol kəsmək.
yol yol olan	. yoluqlu.
yol yol	. yolağlı. çizgili.
yol yolaq bilmək	. yol iz bilmək.
yol yoldaşı	-ocaq başı yoldaşların çox olar, yol yoldaşı arayınca az olar.
yol yoldaşı	-yolda qalan çox oli, yol yoldaşı az oli.
yol yoldaşı	- yol yoldaşı can gərək.

yol -varlının torpağından çay keçər, **yoxsulunkundan yol**.

yola çıxmaq . yola düşmək.

yola daşdır -arxadaş deyil, arxa daşdır: **yoldaş deyil, yola daşdır**. kömək deyil, yükdür.

yola düşmək . yola gedmək. yolçuluq etmək.

yola düzəlmək . gediləcək yerə yola çıxmaq.

yola düzülmək . gediləcək yerə yola çıxmaq.

yola gedmək . 1. təvafüq etmək. 1. yola düşmək. yolçuluq etmək.

yola gəlmək . başa düşmək. düzəlmək.

yola qoyulmaq . gediləcək yerə yola çıxmaq.

yola salmada dilək -**yola salmada dilək**. -yolun açıq, yağun basıq. (**yağun**: düşmanın). (**basıq**: əzik). -**sağ aman bar**.

-tarı yar, yolun ağ. -yoldaşın tox, yağun yox bolsun. yolun açıq, yağun basıq . (yağun: düşmanın).

yola salmaq . uğurlamaq. -yola çıxanı uğurlamaq, yola salmaq: yolçu etmək.

yola vermək . suyuna gedmək. suyunca gedmək. qılığına girmək. keçinmək.

yola vurmaq . yola baş qoymaq.

yola yatmaq . yola gəlmək.

yola yollanmaq . yola açmaq. yelkən çəkmək. yelkən çıxmaq.

yolaq olmaq . **yolağ olmaq**. baş qoymaq. fəda olmaq.

yolaqlı . **yolağlı**. yol yol. çizgili.

yolay düz yola uyğun. -tutduğuz yolay olsun, işləriz qolay olsun.

yolçu -yolçu yoldan azmasın. (**dilək**)

yolçu etmək . yola çıxanı uğurlamaq, yola salmaq.

yolçuluq etmək . yola gedmək. yola düşmək.

yolçuya dilək -**yolçuya dilək**. -gedən aman. sağ gəlsin.

yoldan azmasın -yolçu yoldan azmasın. (**dilək**)

yoldan qal -**yoldan qal**, dosdan yox.

yoldaşından ayrılar -yorqa minən **yoldaşından ayrılar**, köp yaşaqan qurdaşından ayrılır. (**qurdaşından**: tay tuşundan). (yorqa ata minən yoldaşlarından ayrılır. uzun yaşayan yaşıtlarından ayrılır).

yolqata . fəda edə. -kişi oldurki canın yolqata cananına, yox oki canın qıya cananına.

yolqun . **yolğun**. gəz kolu.

yolla - **yolla** gedən yorulmaz.

yollar qapanırsa -**yollar qapanırsa** döğüş başlar.

yollar uzun -**yollar uzun**, yaşam güdə.

yollara boylan -**yollara boylan** boyuva qurban.

yollarda qalıb -yolların gözləri, **yollarda qalıb**.

yollarda qalmaq. heç bir nəyə çatamamaq.

yolların gözləri -yolların gözləri, yollarda qalıb.

yolların gözü -yolların gözü, yolda qalıb.

yolların gözü -yolların gözü, yolda qalıb.

yollaşmaq. təvafüq etmək.

yolta qalan . yolda. -yolda qalan çox oli, yol yoldaşı az oli.

yolta qalıb -yolların gözü, yolda qalıb.

yolta qalıb . yolda. -yolların gözü, yolda qalıb.

yoltan çıxaran . yoldan. ayartn. gümrah edən

yoltan çıxarmaq . yoldan baştan çıxarmaq.

yoltan çıxartmaq . yoldan. ayartmaq

yoltan çıxmaq . yoldan. pis yola düşmək, sapmaq.

yoltan keçən -yoldan keçən ata olmaz, küp görməmiş penir olmaz.

yoltan qalır . yoldan. -tələsik gedən yoldan qalır.

yoltaş deyil -arxadaş deyil, arxa daşdır: **yoldaş deyil, yola daşdır.** kömək deyil, yükdür.

yoltaş . yoldaş. yordaş. yürdaş. 1. yasaydaş. himdaş. həm məzhəb. həm məslək. həm kiş. 1. ortağ.

yoltaşın tox -yola salmada dilək. -yolun açıq, yağun basıq. (**yağun**: düşmanın). (**basıq**: əzik). -**sağ aman bar.** -
tarı yar, yolun ağ. -yoldaşın tox, yağun yox bolsun.

yoltaşlıq . yoldaşlıq. yardıqlıq. yaxınlıq. köməklik. {# **yarqaqlıq**: ırqalıq. ırqaqlıq. ıraqlıq. uzqarlıq.
uzaqlıq)

yolu açıq	. uğru açıq. yolu açıq. şanslı. taleli.
yolu almaq	. yolun sonuna varmaq.
yolu tutmaq	. başın salıb çıxıb gedmək.
yolu tutmaq	. yolu bağlamaq.
yoluğucu	. bulaşıcı. müsri
yoluğun yaxşılığı	. (yoluğun : insanın). -sevgilim sənki bilirsən bu qərib dünya yalan, inanırsan uca dağlar başı çox çənli duman. yoluğun yaxşılığı, təkə bu dünyadə qalan. bunu bilsən bilirəm sən məni çoxdan sevisən. sevirəm məndə səni çün bilirəm sən sevisən.
yoluqlu dünya	. 1. ged gəlli dünya. 1. əsgimiş, köhnəlmiş, aşınmış eşinmiş dünya.
yoluqlu	. yol yol olan.
yolun boş	- yolun boş olmasın.
yolun sürər	-yol bilən kərvana qatılmamış. (yol bilən yolun sürər). (özbaşına buyruq olar). (özbaşına buyruq : müstəqill)
yoluna çıxmaq	. 1. qarşılamağa gedmək. 1. yolda qarşısına çıxmaq.
yolundan çıxmaq	cığırından çıxmaq. şirazədən çıxmaq.
yolunu sapıtmaq	. doğru yoldan yan düşmək.
yolunu şaşırmaq	. yanlış yola sapmaq.
yolunu yapmaq	. bir işin uğrunu yasamaq, olası etmək.
yoluz açıq	- yoluz açıq olsun. (yarqış)

yoluz gedərli, uğurlu -yoluz gedərli, uğurlu olsun.

yoluz uğura -könlünüz açıq, **yoluz uğura**. (**uğura**: yaxcılığa gedməsin)

yoluzla diliz bir olsun -yoluzla diliz bir olsun, türk dili türk yolu.

yonqalmayar . düzəlməz -kim ilqar savın umarsa kişidən, **ürəyi yonqalmayar heç dərddən**. (**ilqar**: bəfa (**savın**: sözün)).

yontmaq -**kəndinə yontmaq**: ara bulub kəndi yararını sağlamaq.

yorqa -yaşlı eşşək **yorqa gedməz**.

yorqa minən -**yorqa minən** yoldaşından ayrılır, köp yaşaqaq qurdaşından ayrılır. (**qurdaşından**: tay tuşundan).
(yorqa ata minən yoldaşlarından ayrılır. uzun yaşayan yaşıtlarından ayrılır).

yorqan ayağı tutamır -yorqan ayağı tutamır, gəlir gedəri ödəmir

yorqan döşək yatmaq . ağır xəsdə olmaq.

yorqan döşəyin istər -vermə balış kötüyə, **yorqan döşəyin istər**.

yorqan getdi -**yorqan getdi**, görüş bitdi: savaşı yorqan üsteydi.

yorqan qaplamaq . yorqan basırmaq. yorqana üz çəkmək.

yorqan sıramaq . yorqan tikmək.

yorquna -yorquna yol görkəzmə, yedit içit barındır. (**barındır**: dincəlt)

yorqunluğun almaq . 1. dincəlmək. 1. dinləndirmək.

yorqunluq -**yorqunluq var** yatmaq ilə toxdayar, **yorqunluq var** topraq ilə sondurar. (**sondurar**: sona çatır. bitər)

yorulmadan	- yorulmadan yürək yürsün, yaşın sürsün.
yorulmadan	- yolun qısaşı yorulmadan , yağış kəsməsi, islanmadan yaxşı.
yorulmaq	. torşumaq. açılmaq.
yorulmaq	. əksinmək. aciz qalmaq.
yorulmaz	- yolla gedən yorulmaz .
yorulmuş gözər, varmaz	-yozulmuş yazar, yazmaz, yorulmuş gözər, varmaz . (yozulmuş: çaşmış)
yorulmuyasız	. ovqatız versin. -tarım ovqatız versin .
yosun tutmaz	. dəniz daşçı kimi göy bağlamaz. - yuvarlanan daş yosun tutmaz , gözəgən kişi ev olmaz.
yosun tutmaz	-yuvarlanan daş yosun tutmaz . (sıx sıx iş dəğişən bacarı əldə edəməz). (yosun : çülbağ. bürçək. su içində bağlanan, qurbağa poxu deyilən göyək)
yoxluqlar	. xoxluqlar . - xoxluqlar bir anlıq ömürlük ola, çəkici olur.
yovşlar	. yovuşlar. yaxızlar. (< yaxuş). hayıflar. əfsuslar. ağışlar!. (< ağı . acı).
yoş	. yavan . quru. -yağına qıymayan, çöreğin yavan yər .
yoşulmuş yazar, yazmaz	. (yoşulmuş : çaşmış). - yoşulmuş yazar, yazmaz , yorulmuş gözər, varmaz.
yönəlmək	. üz tutmaq.
yönətən	baş çəkən. başçı.
yönlü -hər yönlü	topyekun. hər tərəfli. (topyekun yasırlıq : hər tərəfli: hazırlıq. - topyekun dinçilik : hər tərəfli dinçilik)
yöntəm	. yöndəm . fənn. - iş yöndəm : görəlgə. - kimindən görəlgə , kimindən yörəlgə. (birindən iş yöndəm öğrən, birindən tədbir, ağıl).

yöntəri	yöndəri. qılğavuzu. -onlar kim yoxdurur qılğavuzu, ol durur cümlə ellər yavuzu. (yavuzu : çaşqını, münhərfi).
yörəlgə	. tədbir. ağıl. -kimindən görəlgə, kimindən yörəlgə . (birindən iş yöndəm ögrən, birindən tədbir, ağıl) . (yöndəm : fənn)
yubanmaq	. ertələnmək. gecinmək.
yubanmaq	. sallanmaq. - sallanma onu: yubatma onu.
yubatmaq	. ertələtmək. gecitmək.
yuqarı	-aşağı qoyuram almır, yuxarı qoyuram sığmır . (aşağıyı onaymır, yuxarını bacarmır). (onaymır : razı olmur)
yuqarı tüpürsən buğ	. yuxarı . -aşağı tüpürsən sakal, yuxarı tüpürsən buğ : iki qarşı, sakıncalı yol qarşısında qalmaq.
yuqarıdan alan	. yuxarıdan . əksiksiz, mansız, ayıbsız arayan. - yuxarıdan alan əli boş qalar.
yuqarıdan almaq	. yuxarıdan . bəğənməməzlikdən gəlmək.
yuqarısı	. yuxarısı . 1. ən çoxu. - yuxarısı on түмән olar. 1. üstü. —bu qatın yuxarısı
yuqu aparmaq	. yuxu . içi geçmək.
yuqu basmaq	. yuxu . yuxu gəlmək.
yuqu başına vurmaq	. başı düz işləməmək.
yuqu gəlmək	. yuxu . yuxu basmaq.
yuqu gözündən axmaq	. yuxu basmaq.

yuqu kəstirmək . **yuxu.** harda gəldi uzanıb, dayanıb, dirsəlib yatmaq.

yuqu tuluğu . **yuxu tuluğu.** yuxu kanı.

yuquda gördüm al -**yuxuda gördüm al**, alır məni, yox nənə qurban qara basır səni.

yuquda keçir -kişinin ən yadda qalan anları, **yuxuda keçir.** (**kişinin:** adamın. insanın)

yuqudan oyan -**yuxudan oyan**, yasdığa dayan.

yuqulu . **yuxulu.** ağır qanlı. uyuşuq.

yuquma girsən belə -uzansa gecəm belə, günortıya yatsam belə, **yuxuma girsən belə**, görmək istəməm səni.

yuqunmaq . **yuğunmaq.** su tökünmək.

yuqur . **yuğur.** suya çəkib. suya tutur. -sıçanı suya çəkib yeyir.

yuqusu -**yuxusu gəlmək:** ağırlıq basmaq.

yuqusu açılmaq . yuxusu açılmaq. yuxusu dağılmaq. yuxusu qaçmaq.

yuqusun almaq . yetəridək yuxlamaq.

yuqusun görmüş -uyuyrmuş, **yuxusun görmüş.**

yuların qısmmaq . dizgini qasmaq. basqını, təzyiqi çoxaltmaq.

yularsız at -**yularsız at.** (daşqın. ipə gəlmİYƏN)

yumruq dərək . yumruq qədər. yumruqca. bir qarış. – **yumruqca** uşaq onu yıxdı.

yumruq qədər . bir qarış. – **yumruqca** uşaq onu yıxdı.

yumruq qədər . yumruq dərək&.

yumruq qədər . yumruqca.

yumruqca . yumruq dərək. yumruq qədər. bir qarış. – **yumruqca** uşaq onu yıxdı.

yumşaq ağızlı . qolay gəm alan.

yumşaq başlı . qolay yığılan, yola gələn. uysal.

yumşaq davranmaq . altdan almaq.

yumşaq . 1. ehmalca. 1. sıvıq

yumşaq yanaşma -**hər yumşaq yanaşma**, hər güclükdəndə qaçma. (ilanda yumşaq olur)

yumuq yumuq . tombul tombul.

yumurğun ortasında -sevi açıq əlin ayasında, **yumurğun ortasında olmalıdır**. (**ayasında**: ortasında)

yumurta daban . orta yüksəklikdə, az sivri (biz) olan. (**daban**: ayaqqabı altının topuğa rastlayan yüksək bölümü.
ökcə)

yumurta qılıpı . 1. mahanaçı. 1. mahana.

yumurtaya qıp (qılıp) taxmaq . mahana qondarmaq.

yumuru qoz -**hər yumuru qoz olmaz**, od olmasa köz olmaz.

yumuşaq dəmir -**yumuşaq dəmir olanmaz**.

yumuşaq dil . oxşayan dil

yunusam başım başdan ara -**yunusam başım başdan ara, ayaq çəkir gedir yara**, o gedəli könlüm dönər, könlüm
hara, başım ora.

yurt almısan -**yurd almısan**, içində gülüb oynab yaşa. (ev alana alışıq sözü)

yurt bilgi . sivil bilgi. dövlətçili yurtdaşlıq görən düzələrin (huquqların) qapsayan bilgi.

yurt salıb oturmaq üçün -sevgiyə bağlı ürək qapısı, döyürsə biri açılı olar, **yurd salıb oturmaq üçün**, ürək bağı, qapılı olar.

yurt tutmaq . yurd edinmək.

yurtda oturub -**yurtda oturub** xan gözün eşmə.

yurtun otlusundan -**yurdu otlusundan** qutlusu iyidir. (**qutlusu**: dinclik verəni)

yuva göbəkli . çuxur göbəkli

yuva tutmaz -sel ağzı **yuva tutmaz**

yuvarlaq qonuşmaq . girdələmək.

yuvarlan -işlək dəmir pasın tutmaz, **yuvarlan daş yosun**. (**yosun**: çalbıq)

yuvarlanan daş -yuvarlanan daş yosun tutmaz, gəzəgən kişi ev olmaz. (**yosun tutmaz**: dəniz daşçı kimi göy bağlamaz)

yuvarlanan daş -**yuvarlanan daş** yosun tutmaz. (sıx sıx iş dəğişən bacarı əldə edəməz). (**yosun**: çülbağ, bürçək, su içində bağlanan, qurbağa poxu deyilən göyək)

yuvarlanıb gedmək . oluruyla keçinmək.

yükün tutmuş . **yükün**. aşırı zəngin

yükünü almaq . **yükünü**. alabildiği dək almaq. –yaşamda məndə **yükümü aldım**.

yüq ağrısın mal çəkər -söz ağrısın ər çəkər, **yük ağrısın mal çəkər**.

yüqçü . **yükçü**. daşıyıcı.

yüqənməz . **yükənməz.** yüklənməz. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz.
(**gögərməz.** kök salmaz).

yüqlənib kürək . **yüklənib.** -**yüklənib kürək**, sindirib ürək, qopmaq bilmir dil sevgisi. (**sindirib:** hopup)

yüqlənməz . **yüklənməz.** yükənməz. -məndə öcüş səndə seviş yükənməz, məndə üzüş səndə umud gögərməz.
(**gögərməz.** kök salmaz).

yüqrəq -**yüğrək at can qurtarar.** (yağudan. düşməndən)

yüqsək səs . incə səs.

yüqsəqdən uçmaq. **yüksəkdən.** göydən gedmək. ərişilməsi qolay olmayan nələri istəmək.

yüqsəqlərdə dolaşmaq . **yüksəklərdə.** göylərdə, bulutlarda gəzmək.

yüqsəqlərdən atmaq . **yüksəklərdən.** yapmayacağı savlarda bulunmaq.

yüqsüqcə . **yüksükcə.** üskükcə. azca.

yüqsünmək . **yüksünmək.** ağına gəlmək. üşənmək. təbəllik etmək. məsuliyyətin götürmək.

yüqsünüş . **yüksünüş.** boysunmaq. boysunuş. məsuliyyətin götürmə.

yüqümlüyəm . **yükümlüyəm.** minnətdaram. borcluyam.

yüqün yel alar -iti çapanın **yükün yel alar.** (hər işin hər yönün düşünməyə çağırır)

yügürək . **yügürək.** day day daşqası. iki ayaq üsdə durub yeriməyə yardımçı arac.

yürəq yürsün -yorulmadan **yürək yürsün,** yaşın sürsün.

yürənlər . gedənlər. salıqlar

yürtaş . **yürdaş.** yoldaş. yordaş. himdaş. yasaydaş. həm məzhəb. həm məslək. həm kişi

yürtbaşları . sorqulular. məullar.

yürtlənmək . hızlanmaq. qanatlanmaq.

yürtün böyük çiçiki . (**yürtün**: rolun). -yaxcı oynadınsa, yürtün böyük çiçiki yoxdur.

yürü ya qulum . (**qulum**: bəndəm). -**tarım yürü ya qulum demiş**. (çox çabuc varlanana deyilir)

yürük at yemini artırır. yürük. yoğun çaba, yoğun qarşılıq görür.

yürüş dondan irəli -**yürüş dondan irəli**, us puldan. (**yürüş**: qılış. davranış). (**us**: **huş**. ağıl)

yürüşdən . **aşırı yürüşdən, davranışdan çəkinmək.** ağırdan almaq.

yürüyüş etmək . qalabalıqla birdən yürüşə çıxmaq.

yüz cırığa bir cırıq . (**bir cırıq**: kəsgin cırıq). -**yüz cırığa bir cırıq.**

yüz ilin qarısına -**yüz ilin qarısına** sevişmək yolu ögrətilməz (**sevişmək**: yaxınlıq etmək).

yüzər göl . açıq dənizdə gəmi onarımında kullanan göl, hovuz.

yüzlüqlər . **yüzlüklər.** -minədək yüzlüklər: toparlaq sana. sədəqan. (**sana**: rəqəm)

zarımaq . qına gəlmək. bıqmaq.

zarımış . bıqmış. bıxmış.

zəncirinə . köstəyinə. kələfinə. -**olma əsir istəyin köstəyinə.**

zəng etmək **zəng.** yığmaq. zil açmaq.

zənginləşmək . **zənginləşmək.** bayımaz. -kiməkim çələb verməyə, bayımaz, onundur onun, vergi həp çoxda az.
(**çələb**: tanrı).

zənginlik aldığındadı -**zənginlik aldığındadı**, verdiyində yox.

zil açmaq yığmaq. zəng etmək.

zırnasız - o səni **zırnasız oynadar**.

zolaq . band. -**yardac zolaq**: yədək band

zor qapıdan girincə -**zor qapıdan girincə**, şəriət bacadan çıxar.

zor olandır -mazoxizm, sadism nədir?. -"en güclü söğüq, zor olandır ". (**söğüq**: nifrət)

zor . teltik&. yanlış.

züvmək . qızaq yapmaq. qaymaq.